

کتابخانه مجلس شورای اسلامی		
کتاب	المآثر والآثار	
مؤلف	احمد السلطنه	شماره ثبت کتاب
موضوع	شماره قفسه	۱۸۰۲
	۱۲	
	۵۳	

	۱۲
	۵۳

۱
۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

١٨٥٢

هو الله
بعلبك
شانه

كتاب
المأثور والأشاصيف
بن جلالنا اجل كرم
محمد حسني اعتم السيطنة
ونهر انطباعا والبرجة
هنايون وغيره المبتدع

كتاب
هو الله
بعلبك
شانه

کتاب الماثر والاثار

بسم الله الرحمن الرحيم

از آنجا که سرشت و هاد این غلام خازن بر شکرگزاری و نمکشناسی است پاس حقوق و سپاس نعمهای این دولت را
 ناه ظلالها و عمق نواها بر خویشین و اسلاف بدون نسیان و جزای نالی نکالین ملتیه می شناسد و در عباد
 فیض و لایحه می شمارد و از اخضر و اهدم طریق شکرینم که مردم بی بضاعه عادم الاستطاعه را میبرد استعمال بنان
 و استعمال لسان چنانکه پیشوای این فن و پیغمبرین ابوطیب منبتی گفته که
 لا حیل عندک تقدیرها و الامان فلیسعد النطق ان لم یسعد الحان
 و بنده نکارنده طول این طریق و عواین فخر عمیق بسیار پیچیده است و در آثار و اخبار سلالة فاجار مصنفها
 نموده و همه از افضاء حسن نیت و اجتماع جهات مرتبت در حضرت منوبیط شاهنشاه کبکی پناه فرود بخش
 دهم و گاه خسرو دنیا و دین شهر بار زمان و زمین و ارض تا ج و تحت قدم حافظ این و شرع قوم ابرینتاجود
 و احسان سد طوفان جور و طغیان قطب فلک سعادت و بختیاری مرکز دایره سلطنت و جهانداری سلطان
 السلطنین و خافان الخوافین **السلطان ناصر الدین شاه قاجار** مد الله ظلل دولته الی یوم القرا
 مقبول افتاده و مطبوع گردیده است **ظیة الحمد والبرکة** که تقبلها ربها یقبول حسن و در این وقت که از تاریخ
 هجری که بر سنین قمریت هجده ست و ثلثا ثمانه بعد الالف در رسید و از سنین شمسی سلطنتی زوال خسرو
 بهمال یک اربعین کامل بر آمد از این عقد سعید بنده را خدمتی بخاطر خلید آنکه اخبار و آثار و مزار و وقت
 و خصایص آثار این چهل سال شمسی ابر اسلوبی جدید و طرازی بدیع تلفیق نماید که الی الیوم از موضح هیچ
 عهدی معین و نبوده و از کتب آثار و اخبار هیچ پادشاهی مشهور نگشته باشد نادرضمن مدلل سازد و مبرهن
 دارد که ملک ایران از کارهای خارق و ترقیان فائق و انواع ابادیها و دفع هر گونه ویرانیها آنچه در این کتاب

است از دوران کبورت الی الحان نشینده از قبیل ترویج صناعات و علوم و تصحیح عادات و رسوم و انتشار فنون
 جدید و ایشناح صنایع بدیع و کافه تظهورات و عموم الکشاات و ترتیبهای طبقات اهالی و اشاعر اشعر فلسفه شعرا
 و ایشناح طبایع از غفلت جهالات و بیفت نفوس یکب هنرها و تحصیل کالات و اسبسات اصول و ارتز و دوت و تقنینا
 قواعد تربیت ملک و ملت و وضع موازین عدل و احسان و دفع دوا وین جور و صدوان و تکمیل قوای حریته ملک
 و تقدیر طبیعت ناریه سلطنت و ایجاد کارخانجات مهمات و ملزومات لشکری و افتتاح ابواب سفیرات و تعلیمات فنون
 جدید و سپاهبگری و تأسیس مدارس علوم و متعلقه لیونق عسکر خصوصا و سایر شعبت تمدن و عموما و غیر ذلک از
 معارف و صنایع و حرف و حکم و فضایل و خصایص که در این عصر جدید بترتیب این دولت خواهد در ملک ایران
 بدیده گردیده است پس اثبات این مطلب بزرگ و تقدیم این خدمت سترگ را در این تصنیف منصف اساس تحریر و تحریر
 امهات و فایع و احوال و مهمات ماجربان و اعمال و غیرها از مور و اشخاص و آثار و اعیان منعلقه باین چهل سال در
 بر قاعده مجانت تمام آثار واد و بیجم اشباه و نظایر این اثر جمیل را تشکیل همی داد و از کتاب الماثر والاثار
 نام گذاشت و بشانزه باب مبوب و بترتیب ذیل مرتب داشت

- باب اول** در ذکر شهرت از نشانی و فضایل این پادشاه ابد الله
- باب دوم** در تعداد اولاد و احوال حقه و تزا دیکه در طول این چهل سال بلا واسطه و بواسطه ان
 صلب مبارک سلطنت عظمی و خلافت کبری منشعب گردیده اند.
- باب سوم** در تشخص و شعبه از پر کبان سر اوق قدس و جلالت یکی معقودان دایمیه و دیگر امتهان
 اولاد که این اربعین از سنین سلطنت را در ادراک نموده اند
- باب چهارم** در تقبیل و وزراء عظام و امرآه فقام و سایر رؤساء و اشراف از اعیان و رجال من
 الصد و الی الاذبال که در مدت این چهل سال برزی داران بزرگ و پاخدا مان دیگر انتخاب افتاده اند
- باب پنجم** در بیان اسامی حکام بلاد و ولات اقطار ممالک محروسه ایران که در زمان مزبور از پادشاه
 ملک الملوک و دران بدرجه حکمرانی و فرمانگزاری رسیده اند
- باب ششم** در مغازی و حروب و فتن و خطوب که در امتداد این سنین اربعین در داخله و باحد
 و غور ایران زمین بوقوع پیوسته است
- باب هفتم** در ضبط برخی آثار و عمارات مستخدمه و انبیه مؤسسه و هر گونه ابادانی و پارفع و برادر که
 در این مدت چهل سال فرخنده فال پادشاهی کتبناهی انشأ شده
- باب هشتم** در شمار بعضی از زقیان صنایع و علوم و تبدلات ادب و رسوم و غیرها از آثار و اشیاء
 و ابادانی روحانی که در ظرف زمان مزبور در ممالک محروسه ایران ظهور یافته
- باب نهم** در تاریخ اسفارها و یون و هیضتهای مبارک میمون ناگون چه در ایران و چه در غیران

باب دهم در فهرست اسما و جمهوری از ائمه ملت و دین و مشاهیر مجتهدین و اجله متکلمین و حکماء متأخرین و عرفاء مرازبین و مسانید ابداع و معرفتین و اساتید اساه و منطقیین و کبراء شعراء و مترسکین و مشایخ و عاظم

و مذکرین که از اهالی ایران زمین در این سنین از بعین ظهور کرده و مشهور گردیده اند

باب یازدهم در حمله نشان نشان هاپون از بدایت جلوس تا کون از زوایه این دولت و امر استیلاکت

که بموجب مواظبت فوق العاده بر خدما ن خاصه خویش خاطر خضر خدیو عصر و خداوند زمان را لرزاند و شادمان ساخته برای امتیاز از امثال و اقربان شرف و شان این نشان نابل گردیده اند

باب وازدهم در القاب و عناوینی که در مدت اینچهل سال از شاهنشاهی غیر مناهی اعلم حضرت

اقدس ظل اللهی خلد الله ملکه خدم و خول دولت ایران از جانب دیوان داشته اند

باب سیزدهم در احتیاج برتری خراج ایران بمقامه مالیه اول دولت علیه سال چهارم از

سلطنت بدینه

باب چهاردهم در ملوک معاصرین که مقارن جلوس این پادشاه فرمان میگردیده اند و پادشاهین

سال چهارم شمسی حکم میرانند خواه خداوندان سلطنت با الاستراط و الاستبداد و خواه صاحبان ریاست المهور علی سبیل الانتخاب و الاستفاد

باب پانزدهم در ایلچیان چهل ساله که از داخله بخارجه و با از خارجه بداخله رفتند و با آمدند و خوار

و زوایه مختار خواه سزای کبار و بر سبیل استطراد با سامی خراج شارژ دران و سفیران فوق العاده نیز اشارت خواهد نمود

باب شانزدهم در اجالی از حواری عده عالم و سوانح عظیمه دنیا که مقارن اتفاق افتاده است با امثال

این و بعین از سنین سلطنت ابد قرین متع الله العالمین بید ظلالها و بارک فی نفوذها و نفوسها و امواتها همانا کسانیکه مرخصی ردول و عبی راب و کل ندارند و کتب جامع اخبار قرن خالیه و احوال ملوک ماضیه بتبع واستفراغ کرده و توضیح و استقصا نموده اند میدانند که بر این سباق کتاب در حق هیچک از پادشاهان پیشین مالک رقاب نسکاشنه اند و اینگونه یادگار از هیچ روزگار نگداشته اند که ترک اولی الاخر

باب اول در ذکر شم از شمایل و ضائل خاصه پادشاه اجماع خلد الله ملکه سلطنت

شمایل هاپون اعلم حضرت قدر قدرت اقدس صاحب قرین ادم الله تعالی شوکته که همواره بیستاست و فرزندکی مقرون است حاکی از تمامی خلقت و تناسب عناصر و استکمال قوی و استعداد حواس و مدارک عالیه و مشاعر کامله میباشد بیکرم مبارک در کمال اعتدال است و هر لباسی که در برداشته باشند بسبب جلد بد با قدم بطرز فرنگی با ایرانی نظامی با غیر نظامی حتی جنبه و امثال آن نهایت زینت و بزرگواری

نظر هاید چنانکه گاه شده که قیای خلدن پوشیده اند

همان جلوه نموده که خفتان مروارید و شب کلاه برفرق فرقد ساکذاشند و از آن فر تاج کبانی بدید و نکارند این

مخضول نه تنها حضرت اقدس شهر باری را در ایران و در

دیار سپهر نشان دیده که بگوید تجمل پادشاهی سلطنت است که چاکر و رعیت را با طبع موله و مجذوب مینماید بلکه

با رهها در اقلیم و مالک فرنگ با سلاطین و امپراطورها با تمکین حضور هاپون این شاهنشاه را مشاهده کرده

شهد الله که

در همه کشور شراست و شان نشانند خرد صاحبقران و حکفامان است

بالای هاپون نه زیاد بلند و نه کوتاه و اینک

از علم قیافه آگاه اند دانند که صاحب فامن عند الطبع مستقیم دارد و کارها را بدست افراط و تفریط نگذارد و

بتحقیق و تجربه گفته اند

کونا بود فنز سبک روح بلند امپندال القامه توی د انشند

در سمن و هنر اعضا و اندام ملوکانه را بنزد اعتدالست رنگ پوست بدن سفید مایل

سجرت با صفا و بی کدورت و ازین رود موی بودن مزاج ظاهر شود و انبساط و اهتزاز طبع و طبیعت را برهانه

باهر باشد **چهره لرغان** در عین خوشروئی آبت اهت و احتشام است و سپای صباحانتهای معتد

میتین هر گونه سهاخت و اقدام انوار پادشاهی از ان پیدا و اسرار آگاهی ازین هویدا **جبین اقدس علی**

با وجود سطون و نجایل شوکت لامع و کشاده و ملازمت حضرت پوینده بخیر بشارت داده است **گونه ها**

مبارک و منلالی باشد و درخشانند چون کالی و مسبقا

گفت احدی از ملوک معاصرین را این تجلی و جمال نیست و بنام ایند حضرتش را برتری است و خدای داند که هر کس

بزیارت ان جمال عظیم المثال نابل ابد بک عالم خرمی و سرت حاصل نماید

بها راست کوفی هاپون رخس که شادی دهد طلعت فرخس

ابرو با سپاهین باد و پوستکی کم نا حوالی بنا گوش کشید و چشمها با اندازه کمال رسیده سفید

مقله بر رخ مایل و فرط شهامت و شجاعت را بهترین دکل و دیدهای حق بین حضرت امیر المؤمنین و پیوست

الذین علی علیه السلام راهین حالت بوده و بهترین صفت ستوده اند و شعراء عصر دامت قاضیه م فی اغراق در

نعت ذات کامل الصفات شاهانه گفته اند نازه روی است مکر باغ گل است

سرخ چشم است مکر شتر است **شکران** بدرستی سپاه و اسباب گیرندگی نگاه

کشیدگی بینی بقدریکه باید دهن از کمال طبیعی سخن نباید و در فلانها را ان لعان که

همکان را خوش اید ذوق مسند پرونا بان با چنانچه غیر محسوس و فی الجمله نهان **سبیل** اگر چه در

مبادی سلطنت بکثرت بود اما پیروی کامل احکام شریعت را بزورن شار با زبان کر کرده اند نامشروع ابد

و ممنوع ننماید با دولت سلطانی در خدمت دین باشد

در هر دو جهان شاه است سلطا که چنین باشد **موی سر و صورت** با نرمی و نعومت شایسته

موی سر و صورت با نرمی و نعومت شایسته

مایل و بیاض کردن بفرزندی در خور کمال شامل شاهها
منبسط و سینه کشاده ساعدها بلند
در مسنها در هفت طرف لطافت چنانکه عروق آن
بجوبی نمودار است موی سپاه نری بر روی دهنها
که انها را بشیر بگویند مشبه نموده ناخنها برنگ
پشت کلی شفاف و امس کمر بار یک پاها کوچک
کامها وسیع و بالجه از هر جهت مناسب اعضا
و نام الخلق و شک نیست که صورت کامل با کمال معنی
انبا است و گوهر از درد مناز
مغز باید که خرد جایگزیند در مغز
نفره صحیح و همدی نفر کند
بنابر این هر کس در اخلاق کرمه خرد وانی بنام آید
داند که با صلابت و مهابت شاهنشاهی قلب مبارک را
رافت و مهرت که بار یافتگان را با لطف از حالت
بگالم اسن آرد و در دشت و خشک نکند
به اب لطف سرشند طپش زانو
زرق نا بدم نرمی و ملاطفت
اماتکلم خرد وانی ناطق در کمال فصاحت است
و منتهای بلاغت و اگر کسی بصرعت نوشتن تواند و
بیانات و خطابه ها که در هر مورد و مقام بفرماید
حتی دستور العملی که در مقاصد و مهم می دهند عینا
تجرب نماید هر که بخواند بداند که بلطف عبارات و انجا
کلمات و استعارات اضع المتکلمین شیخ سعدی علیه
الرحمه میباشد و با وجود طلاق لسان و ذکاوت پنا
جهیر الصوت میباشد و این را نیز از باب قیافت دلیل
بر شجاعت گرفته اند غالب محاورات و مکالمات ملوک
بزرگان فارسی و ترکی از زبانهای است که در لغت عمومی

شود شرحی وانی در آن بیان میفرمایند و هر قسم تاریخ
بالاستمرار در حضورها بون خوانده میشود و بنا بر شیخ
کامل میفرمایند ذوالقرنین که در قران کرم ذکر او شده
و بر شرق و غرب عالم اسبلا یافتند و او را مالک فایم سبع
دانند همان سرستریس معروف مصر است و بنا بر شیخ
کیرو فرزند یک کبیر و نابلیون اول تمام در مد نظر
مبارک است و ولعی بمطالعته ان کتب از اندام در لوم
پلیدیکی بواسطه مار است در این فن که اتصال در زمانه
های فرنگ در حضور اقدس خوانده میشود طوری
تجربیه باشند که هیچیک از دیپلوماهای بزرگان
کتابت حاصل نشد و در ظرف چهل و دو سال سلطنت شیخ
بنا و زواری می توانستند دعا کنند که عرض رانی در حضور
مبارک نموده اند بلکه آنچه شده مستند بآراء خاصه
ها بونی بوده و اگر نقص و خلاقی نظهور رسیده ناست
است که از عدم بصیرت و لیاقت و زیادت که نتوانند
او امر علیت بموقع اجرا رسانند اما شعرا و شام از ابا
طبعی فاد چون اسنادان کامل نظم مینمایند و لای
افکار و بکار شاهانه و دیوانها بون زیاده از بخت
بدت است نمونرا اینچند شعر در اینجمل ثبت افتاد در
نقل فرموده اند
برقع از چهره برانگن که همه خلق جهان
بیک روز و خورشید بکینند عینا
ایضا در نقل
بتی دارم از ماه کردن نکوتر
دو زلفش سبب چو خون کبوتر
در مدح حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام
عبد مولود امیرالمؤمنین شد

عالم دنیا و عقبی عنبرین شد
از برای مرثه این عبد حیدر
جبرئیل از آسمان سوی زمین شد
بیخ عنصر حیدر رکب آرد
قدر حق ناکه با خاکش عجبین شد
در عنزل
دل مبرقی و روی نهان میکنی چرا
خود میکشی مرا و غمان میکنی چرا
بر پرتغزات دل و جان هر دو راسته صل
پتری در بیخ از این دل و جان میکنی چرا
در دباغی
باران ز هوا همچو سرشکم آید
و ز آمدنش بدت دشکم آید
محتاج چمن باب باران بود
انجا که چوسپل از مره اشکم آید
صنعت نقاشی بزرگ کوه سلت اعلی دامهارتی
بکال است و مخصوصا در دینا و شیب سازی چه
بامداد و چه باریک قدرتی دارند که در یک طرف زمین
نفس و شیب هر کس و هر جا را در نهایت خوبی در صحنه
مصور میفرمایند و بسیار اتفاق افتاده که با فایده
فرنگی بصیرت صورت ساختند که اسباب جبروت
اسنادان فادر شد خط استعلاقی را خوش مینویسند
همچنین شکسته و نسخ را در دفتر چنان برودست
باشند که مگر در روزی هزار بیت نوشته اند بدون
اظهار کسالت و هزار بیت بخوبی خوانده میشود
مسلمای پادشاهی این در چیز نوشته بدست
بدت و فایده مهمه بومته و روزی نا محانت که بفرماید

تکاشته شده و در مجلدات عدیده جلد کرده در خزینت مبارکه مخزون و مخدات است و اگر کسی بجز آن را ببیند قدر و مرتبت و اندازه زحمات پادشاه کارگاه را میداند
اما پرازدازی بقینا و در هر اوقالی شخص تمام دنیا میباشد و این قوی است که جمعی برانند و احدی منکر نیست بسیار اتفاق افتاده که در هزار و پانصد فدی شکار زدند و با هر یک لوله از تفنگ دولوله در هوا بلند چینی را انداختند و در کمانش و پرتگان اندازی کجشک را بارها هدف پرت ساختن پنهانیت و بیخ بلینک و سی خرس و زیاده از دهر از قبح صید شست ها بون شده که فایده های از آن زمان حضرت ضبط کرده اند **دو**
 نازی ان قدرت دارند که بعد از تاخیر ده الی پانزده فرسنگ اظهار حشمتک نمینمایند **اما** ملکات نفسانی در اصول عقاید که افضل ملکات است بخوی راسخ اند که بران بران مضور نیست و نه نهان از بکان حضرت بلکه اغلب اهل ملکات دانند که در اینجهل و دو سال سلطنت کرد
 ها در راه محبت اهل بیت نبوت سلام الله علیهم اجمعین خرج کرده اند قبه های عالی ثن هب نموده و از روضه خوانی و سایر جزایر و میراث و رعایت جانب علماء و سادات و سایر مبدیان شریعت مقدسه فریاد کرده و کمال مراقبت را بکار برده و هر سال تقریباً یک کرو در تومان نقداً حینا با ارباب مستحقان و طایف و روایت و انعام می دهند و در حفظ قوانین شرع شریف چندان مقید میباشدند که روضاتهای بسیار سخت در قتل جبال و شکارگاهها همین که وقت نماز رسد تجدید وضو کرده بعد از مشغول شوند در تمام عمر یکبار نمازشان ترک نشده حتی در سفر نیز از چیزی هم بپون احدی نمی توانند آثار غضب با علامت

شادی نفسش نباید چه قوه غضبیه را در تحت اطاعت عقل آورده اند و گاه خشم بقیه جالی در وجود مبارک مشاهده نمی شود و برخلاف پیشینان با کمال تقیر نشین و کلمات زشت بقوه نکند طبعاً مایل بسپاست نیستند حتی مقصرین واجباً قتل کردها کبیری خود می رسند مایل قلب ها بون اینست که تمام اهل عالم خاصه رعایای ایران در مهذا سایش مرتزق الحال باشند و بوسعت نگردد کند ذکور و انات اهل ملکات را فرزند خود دانند و خیا تا شایسته هرگز بجز آنحضرت راه نیافزند و پادشاهی و عفت و پاکدامنی در سر حد کمال جای دارند و این شیم کریم را از فرائض می شمارند دل و دست مبارک بجزوگان است و در سخا و کرامت مانند ارب و باران ناطق از آن وصف شوند و در آنکه حدان نداند خواهند از این آستان ما بوس نشود بلکه احدی از عطایای و افره ملوکانه محروم نگردد **مقصود** اینکه چون حکیم علی الاطلاق میدانست در این عصر تمدن و تربیت و عهد بهتری و مرتبت که دول را با یکدیگر در تفریح سر مبارانت و ملل را در عقلم میل مجاریت مالک محروس و رعایای مؤثر مند ایران را شاهنشاهی میباشد کامل هر دو کارگاه که با خرم وافر و غم و اسخ و رای صائب و هوش ثابت و عقل روین و فکر متین و ضبط بد و شرح صدر و ملکه نصفت و قوه مجاهدت بتکبیل نواقص امور این دولت پر از دولت نایبتر مطیع خود را بره ترقی و پیشرفت اندازد و کارها بسازد پای فضایل و علوم جلدیده را در پهناساخت باز نماید و در بر روی صنایع مستطرفه کشتاید حوزه ملک را چون روضه خلد با اعضا فضایل و آثار معارف و انوار بدایع و از هار طراوت

بباراید مجهولات را معلوم و معضلات را مفهوم و مشکلات را حل و اوامر و احکام را نافذ و مستجل دارد تا مردم این افکار نیز از غمهای شامله حالیه بهر وقت متبرند و ازین خون بغا بقدر حوصله و اشتها خورند از زقبان زبیس نمایند و خود را بجا نیکه باید و شاید رشتند بهر بلندی فایز گردند و بپون لام بزبای مخصوصه نمیشا و نه اینر باشند انجام این مهام را ملک عالم کوهر سپهر مبارک را با فزندی بیافزاید و شمایل بدیع ها بون را بجله کمال و جامعیت عملی ساخت نامستودع یعنی کبر و قلبی رحیم و روحی فیاض و مزاجی معتدل و عقلی محیط و حد مفراط شود و مستقیم شریک منظوره و لوازم مطلوب و صفات لازم و قوای فعاله گردد در این صورت عجب نیست که سپاهی جهان از ای اقدس و طلعت فزونی ابنت مقدس را چنان ساختن و پر داختن باشد که جامع محاسن صوری و معنوی و جاذب قلوب و ابصار را بباب بصیرت گردد

کشور آراید و جابها هم زو آساید

بجز از لطف و کرم کار و بگری نماید

حکم نقد بر چون بگو بود دولت بار

کار فرهای قدر کار چنین و فریاد

و ازین روست که عموم یار بافتگان آستان سپهر نشان بلکه فاطمه رعایای این دولت جاوید بنیان نغشای حق و ایشیاتی مخصوص بزبان مثال اقباب مثال ها بون شاهنشاهی خلد الله ملکه و سلطانند دارند دولت دیدار حشر وانی را از مواهب سنتی و نعم غیر مناسبه خلد وندی میباشند در این سعادت و کسب مهمت را بر هر راه موکب منصور بر آید و بند را از غبار این

راه روشن مینمایند مشاهده انجمال با کمال را بجان
 چونند و بی اختیار میگویند که تبارک الله احسن الخالقین

ولادت با سعادت با جلالت اقدس شهریار

از احوافاده در شب یکشنبه ششم هلالی شهر صفر المظفر ۱۲۳۰
 ناضیه هجره به علیه لاف الشاء و النخبة مطابق هفتم رجب
 ۱۲۳۱ ناضیه میلادی به مقدار چهار ساعت و یک ربع از شب مسطور گذشت با فزونی کهنه که از قری و فضائلی تیریز است و بخت مستقیم هندسی بقدر با مقدار یک فرسخ نیم در جانب جنوب تیریز و بحسب مسافت در چهار فرسخی واقع شده و طول مدار ج شرقی آن از جزایر خالداران
 (۴۲) دقیقه عرض آن از خط استوا سی و هشت دقیقه است
 چون مسافت مابین موضع ولادت با سعادت و تیریز بحسب بعد چندان محسوس نیست منجبت این دولت جاوید همان طول و عرض دار السلطنه تیریز را ملا حظ کرده است
 طالع ولادت با سعادت را با فزونی شهر تیریز نموده اند و طالع ولادت با سعادت بر حسب بیخ جدید محمد شاه هندک تصور
 در ذیل ثبت و تحریق یافته اللهم ابد عیشته و ابد حیاته

۵۴	۵۳
۱۲۳۰	۱۲۳۱
۱۲۳۰	۱۲۳۱
۱۲۳۰	۱۲۳۱

جلوس مهمت مانوس اعلا حضرت اقدس شهریار

از احواف العالمین فراه در شب یکشنبه هلالی شهر شوال
 المکرر ۱۲۳۱ ناضیه هجره به مطابق ۱۲ ماه سنه ۱۲۳۱
 میلادی با فزونی دار السلطنه تیریز مقدار بیست دقیقه تمام
 از غروب نصف قمر قناب شب مسطور گذشت بحسب

تعیین و تشخیص ساعت سعد بکه معین دله و بعرض رسانده اند پس در سیتم سال ۱۱۱۱ میلادی که تقریباً موی
است با اوایل سنه هجری که سال نایب این کتاب منطاب میباشد چهل سال شمسی از دوران ابد بنیان گذشتن حوال
بود و صورت زانچه وقت جلوس بر وجه پستکه در زبانت و ضبط کرده اللهم خلد مملکة و آخری بخار السعادة فلکة

و	م	س	ر
م	س	ر	و
س	ر	و	م
ر	و	م	س

باب دوم

در تعداد احباء اولاد و نواده و نوادیکه از صلب مبارک سلطنت عظمی و خلافت کبری در طول این مهل سال ظهور و
و انتشار یافته و با خود در عهد و کلابت عهد متولد کرده است ولی مدت مسطوره و ادراک نمود

ابناء سلطنت

حضرت منطاب قدس والا مظفر الدین میرزا ولی
عهد دولت علی پیران تولد روز جمعه چهاردهم
جُمادی الثانی سنه هزار و دویست و شصت و نه
حضرت منطاب شرف والا سلطان مسعود میرزا اظلا
السلطان تولد بیستم شهر سنه هزار و دویست
و شصت و شش
حضرت منطاب شرف والا نایب السلطنه کامران
میرزا وزیر جنگ تولد نوزدهم شهر سنه هزار
و دویست و هفتاد و دو هجری
نواب کامیاب سعد والا نصره الدین میرزا سالار
السلطنه تولد سیزدهم شهر جمادی الثانی سنه هزار
و دویست و نود و نه هجری
نواب کامیاب سعد والا محمد رضا میرزا در کابلطنه
تولد شهر ربیع الثانی سنه هزار و سیصد و یک هجری

بنات سلطنت

نواب علیّه عالیّه خاتون الملوک تولد سنه هزار و دویست و
شصت و سه هجری
نواب علیّه عالیّه عصمه الدوله تولد هزار و دویست و
هفتاد و دو
نواب علیّه عالیّه ضیاء السلطنه تولد در سنه
مذکوره
نواب علیّه عالیّه افتخار الدوله تولد سنه هزار و دویست
و هفتاد و سه هجری

نواب علیّه عالیّه امیر الدوله تولد هزار و دویست و
هفتاد و پنج
نواب علیّه عالیّه والیه تولد در سنه مذکور
نواب علیّه عالیّه خاتون الدوله تولد سنه هزار و دویست
و هفتاد و هشت
نواب علیّه عالیّه فرخ الدوله تولد سنه هزار و دویست
و هفتاد و نه هجری
نواب علیّه عالیّه افتخار السلطنه تولد سنه هزار و دویست
و نود و هشت هجری
نواب علیّه عالیّه اختر الدوله تولد هزار و دویست و
نود و هشت
نواب علیّه عالیّه فرخ السلطنه تولد هزار و دویست و
نود و نه هجری
نواب علیّه عالیّه ناز السلطنه تولد سنه هزار و سیصد
و یک هجری

نواب علیّه عالیّه خاتون السلطنه تولد هزار و سیصد و شش
ابنای حضرت مستبطل افندین و اولاد بعد دولت
چا و بد مهاد مظفر الدین میرزا
نواب والا محمد علی میرزا اعنضاد السلطنه
نواب والا ملک منصور میرزا اشعاع السلطنه
نواب والا ابوالفتح میرزا
نواب والا ابوالفضل میرزا
نواب والا محمد حسین میرزا ناصر السلطنه
بنای حضرت مستبطل افندین و اولاد بعد

دولت جاوید مهده ظفر الدین میرزا

نواب علی بن فخر السلطنه

نواب علی بن فخر الدوله

نواب علی بن احترام السلطنه

نواب علی بن عشق السلطنه

نواب علی بن عمر السلطنه

نواب علی بن ملکه خانم

نواب علی بن سرور الملوك

نواب علی بن ملک الملوك

نواب علی بن ضیاء الملوك

نواب علی بن اشرف الملوك

نواب علی بن صاحب خانم

نواب علی بن افتخار الملوك

نواب علی بن سکنه خانم

نواب علی بن طوی خاں

نواب علی بن نوش خانم

ابناء حضرت والا ظل السلطان

نواب والا سلطان محمد میرزا جلال الدوله

نواب والا میرزا

نواب والا سلطان محمود میرزا

نواب والا تیمور میرزا

بنات حضرت والا ظل السلطان

نواب علی بن کوب السلطنه

نواب علی بن شوکه السلطنه

نواب علی بن زینة الملوك

نواب علی بن قمر الملوك

نواب علی بن عزیز السلطنه

نواب علی بن شمس انهار خانم

ابناء حضرت والا نایب السلطنه

نواب والا فتح علی میرزا امیر و بجایه مبارکه تولد شب ۱۳

رمضان سنه هزار و سیصد و سه هجریه

بنات حضرت والا نایب السلطنه

نواب علی بن ملکه خانم تولد در نیم ذیحجه سنه هزار و

دویست و نود و دو

نواب علی بن قمر الملوك خانم تولد باز در شهر ذیحجه سنه

هزار و دویست و نود و پنج هجریه

نواب علی بن معصومه خانم تولد در شهر ربیع الاول سنه

هزار و سیصد و چهار هجریه

اولاد نواب علی بن فخر الملوك

محمد میرزا

عباس میرزا

فتحعلی خان سپهسالار

اولاد نواب علی بن عصمه الدوله

امیردوستعلی خان تولد ستم رجب هزار و دویست

نود و سه

عصمه الملوك تولد ستم شهر ربیع الاول سنه هزار و

دویست و نود و یک هجریه

فخر الناج خانم تولد بیست و نهم شهر جمادی الثانی سنه هزار و

دویست و نود و شش هجریه

اولاد نواب علی بن ضیاء السلطنه

آقای فاسد علی تولد جمعه بیست و دوم شهر ربیع الثانی

سنه هزار و دویست و نود و پنج هجریه

آقای فاسد جواد تولد هفدهم شهر رجب هزار و

سیصد و هجریه

ملک الملوك
اشرف الدوله

شمس السلطنه زهرا خانم تولد ستم شهر شعبان سنه هزار و دویست و نود و شش هجریه

ندیم السلطنه رقیه خانم تولد باز در رجب هزار و

دویست و نود و نه

اولاد نواب علی بن افتخار الدوله

امیرزاده قهرمان میرزا

خان باباخان

بدیع الملک

سلطان محمد میرزا

اسدالله خان

حسن رفغان

عباسعلی خان

شمس الملوك

اولاد نواب علی بن افسر الدوله

زینة الدوله تولد شانزدهم شهر جمادی الاولی سنه

هزار و دویست و نود و دو هجریه

شمس السلطنه تولد هفدهم شهر جمادی الاخری سنه

هزار و دویست و نود و پنج هجریه

اولاد نواب علی بن فروغ الدوله

خان خانان محمد ناصر خان تولد چهارشنبه غره شوال

سنه هزار و دویست و نود و نه هجریه

ناصر قلی خان تولد شب دهم ربیع الثانی سنه هزار و

سیصد و سه هجریه

قمر سلطان خانم عزیز الملوك تولد ششم رضان سنه هزار و

دویست و نود و هشت هجریه

فروغ الملوك زهرا سلطان خانم تولد شب پنجشنبه

چهارم شهر ذیحجه سنه هزار و سیصد و یک هجریه

باب سوم

در بیان محدثان و مجتبیانی از پدیدگان سرادق جلال که

در ظرف زمان این چهل سال شمس از شاهنشاهی اعلی

حضرت ظل الله بیک از در منزلت عطی و شرافت

کبری که بکی از در واج دائم است و دیگر سعادت و کلاحت

اختصاص داشته اند بپر منقطعان از جواری و غیر

امهات اولاد از سراری هر چند از بانوان و خطایای

بزرگ و ذوات امینان است که بوده باشند از این باب

در احتیاج خواهند بود و نخست بیاید دانست که شغل

جلیل پدیرانی سنوان بزرگ دولت از بنات ملوك و شرافت

و خوانین شاهزادگان و اعیان و این قبیل امور عظیمه

را بعد برای درونی همایونی در جهان مروج میهند علی

و ستر کبری علی الله مقامها بتخص شریفان ایشان اختصاصا

داشت و بعد ها کافر این نسخ اعتباران و مراتب و

مشاغل و مناصب با جواری عصمه الدهر ملکه العصر

نواب مستطاب منعالیه انیس الدوله است ارام الله

تعالی شوکها و زاد فی الحضرة الخافیه خطونها

دائمی اولی

نواب مستطاب منعالیه کلین خانم که از عهد ولايت عهد

بجباله نکاح ابندی و رقیه از در واج دائمی در آمد است

(اولاد)

نواب علی بن عالی بن فخر الملوك که در عهد ولايت عهد

ولادت یافتند

نواب رضوانا بسلطان محمد میرزا و بعد در دولت جلال

مهد که از سلطان پیرا حیدر شش ماه پیش درینجا
بازده ماه در گذشت

نواب ملقبه عالیها فیروز الدوله
نواب رضواناب سلطان محمد میرزا که بسین نزار حاکم

دائمیة ثانیه

نواب مستطاب منعالیناج الدوله
(اولاد)

نواب رضواناب سلطان معین الدین میرزا ولیمعهد
جاوید مهد که روزانغاد سلام بنارن فتح هرات در
شش سالک بهالم دیکر پیوست

نواب علیخان بهعصمه الدوله که در سال هزار و دویست
وهفتاد و دو ولادت یافت

دائمیة ثالثه

نواب مستطاب منعالیناج الدوله که از سال چها
جلوس جاوید مانوس نادان او تیس هابون هیابان
گردید است

(اولاد)

حضرت مستطاب شرف والامظر الدین میرزا ولیمعهد
دولت ابد مهد ادام الله تعالی اقباله الهانی
نواب فریدوس ماب زینب الدوله که بسین نزار متوفی
گردید

دائمیة رابعه

سناره خانم صبیحة امیر محمد حسن تهریزی که در زمان
ولیمهدی بیرون عقد دوام نابل گردید ولی در وقت
که تقریب و مکات فرغ السلطنه حومه بدر علیا
رسید بود و بجزیت نیکاح دائمی رسیدن مطالبید از
دائمیة اربع وقت مشارالیهام و موافق موازین شریف

و جوانین اسلامه بموقع منقطعان نزار داده مقام
وی ولایت فرغ السلطنه بتبدیل نمودند

(اولاد)

نواب رضواناب سلطان ملکشاه که در مراجعت از
سفر صفهان در منزل اشپان تولد یافت و بسین
هشت ماه در حاکم گردید

نواب فریدوس ماب پری سلطان خانم که دو ساله
متوفی گردید

نواب جنت ماب خیر الملوک که یکسال بر حاکم گردید
پیرست

دائمیة خامسه

محمود فرغ السلطنه صبیحة محمد علیخان بحر لشی
من قری شهران که رتبه قربت و مقام وی در حضرت
شاهنشاهی ضرب المثال است

(اولاد)

نواب رضواناب سلطان محمد میرزا که از روز ولادتش
روز هشت در گذشت

نواب رضواناب میرزا اسم خان ولیمعهد که بسین پنج سال
بر حاکم واصل شد

نواب رضواناب سلطان رکن الدین میرزا امیر توخانی
مبار که که بسین سه سالگی متوفی گردید

نواب فریدوس ماب خورشید کلاه که دو ساله متوفی شد

دائمیة سادسه

نواب جنت اباب سرور السلطنه صبیحة شاهزاده اما
قلی میرزا عماد الدوله که بیست و هشت ماه در حاکم
سرای علی حضرت شاهنشاه کیتی پناه ابد الله زندگانی
گردانگاه بجهان جاودانی رفت

نواب مستطاب منعالیناج الدوله

که هم از عهد ولایت عهد در جلاله از ولج ملک الملوک
ترنج مزاج در آمده است
(اولاد)

حضرت مستطاب والا سلطان مسعود میرزا ظل
السلطان

نواب مستطاب اعظمین میرزا جلال الدوله که در سن
شانزده سال با رض اقدس مشهور رضوی در
گذشت

نواب مستطاب منعالیناج الدوله

صبیحة محمود محمد تقیخان منعالیناج الدوله
(اولاد)

حضرت مستطاب شرف والا کامر امیرزانا شرف
السلطنه امیر کبیر

باب چهارم

در ذکر صد و عظام و رجال و
سعادت و فحاش و امر و آبر و فخر
عسکر و پر و رؤساء سایر و آبر
دولت علیت که مشیت شافقتها
ایشانرا از بدایت جلوس ابد مانوس
فانها بت سال جهلم سلطنت جاوید
آبت بنوبت بر سر مناصب و وزارت
و ادانشه است و بر پاست داران
و باشکری مشاغل و خدمات
بر کاشنه بلا تریخ العناون

نویسند استانه مهد

رضوی فرزندانها الله شرافت و مرتبه

میرزا عبدالباقی کبکلی منیر باشی
میرزا فضل الله وزیر نظام
میرزا محمد حسین قزقینی عضد الملک
دو نوبت

میرزا جعفر خان مشیر الدوله
حاجی میرزا علی اکبر شهبازی قوام الملک

حاجی میرزا محمد خان مجد الملک
میرزا محمد حسین دبیر الملک فرامانی

میرزا ابوالقاسم معین الملک
نواب حاج سلطان محمد میرزا سفیر الدوله

میرزا سعید خان مؤتمن الملک
حاج میرزا حسینخان قزقینی مشیر الدوله

نواب والا محمد تقی میرزا رکن الدوله
میرزا عبدالوهابخان اصف الدوله

میرزا محمد علی مشهور و صدق قزقینی

تولیت استانه مقدسه قاطبه
زادها الله کرامت و مرتبه

میرزا محمد رضا طاب شاه
حاج میرزا محمد حسین
نایب التولیت حاج میرزا محمد تقی برادر مشارالیه

صد اعظم

میرزا تقی خان امیرانایب اعظم از اول دولت جاوید
ابتانی سال چهارم

میرزا نصر الله خان نوری معروف بمیرزا اوخان
از عشرت ثالث محرم سال چهارم ابی هفت سال

قهری
 میرزا محمد خان فاجار سپهسالار اعظم از سنه هزار و دو و بیست و هشتاد و یک هجری
 حاج میرزا حبیبخان فرزند میرزا شمسالدوله از سنه هزار و دو و بیست و هشتاد و هفت هجری
 میرزا یوسف اشپانی از سنه هزار و سیصد و یک هجری الی هزار و سیصد و سه هجری
 میرزا علی اصغر خان امین السلطان و پسر اعظم که از سنه یک هزار و سیصد و سه تا قاصه هجری بدون لقب منقلد مشاغل خطره و وزارت عظمی بود و از هنر آشنایی که هزار و سیصد و شش هجری مطابق سال یک هزار و هشتصد و هشتاد و هشت میلادی بلیقی وزیر اعظم ملقب گردید

وزارت عدلیه و امارت دیوان

میرزا ابی خان امیر دیوان قزوینی
 میرزا ابراهیمخان قزوینی برادر میرزا ابی خان امیر دیوان بر بنیاد مغزی البه
 اغایبهم
 میرزا احمد خان فراهانی پسر میرزا رضاخان وزیر اذربایجان
 عباسخان
 میرزا محمد زمان نوری از سال نهم سلطنت عباسقلیخان جوان پسر معتمدالدوله
 محمد ابراهیمخان جوان پسر معتمدالدوله برادر مشایبه از سنه پانزدهم سلطنت حاج علیخان اعتماد السلطنه و الی مؤلف از سنه هزار و دو و بیست و هشتاد و هشت هجری
 میرزا مصطفیخان بهاء الملک افشار سال هجری نهم سلطنت

وزارت جنگ سپهسالاری اعظم و امارت کبرای نظام سرداری کل قشون ظفر نمون علی اختلاف عناوین

عزیزخان مکری سردار کل
 دو نوبت
 میرزا محمد خان فاجار سپهسالار اعظم
 دو نوبت
 حشمتالدوله وزیر جنگ
 نواب والا پسر وزیر انضام الدوله
 دو نوبت
 حاج میرزا حبیبخان فرزند سپهسالار اعظم ناصر الملک بنیاد صدراعظم

حاج محمد قانان فاجار اصفالدوله
 دو نوبت
 علاء حبیبخان سپهسالار سال بیستم سلطنت حاج میرزا حبیبخان مشیرالدوله سپهسالار اعظم حاج محمد ناصر خان فاجار ظهیر الدوله بیست و پنجم سلطنت
 پاشا خان امین الملک بیست و پنجم سلطنت
 امام قلی میرزا اعتماد الدوله
 میرزا کاظمخان نظام الملک
 علی رضاخان عضد الملک
 میرزا کاظمخان نظام الملک
 دو نوبت

مجلس مشیریه ریاست نواب علیقلی میرزا اغضام السلطنه
 علی رضاخان فاجار عضد الملک
 ثانیاً
 نواب بهرام میرزا معتمد الدوله
 عزالدوله اولاً
 محیی خان مشیر الدوله
 نواب والا عبد الصمد میرزا عزالدوله
 ثالثاً
 عضد الملک ثالثاً
 محیی خان مشیر الدوله

بیتا و ایلیانیکری قبیلہ فاجا

نواب حاج کبیر میرزا ملک ارا
 نواب هوشنگ میرزا بلخانی
 شہر خان فاجار عین الملک (اعضاد الدوله)

محمد مهدیخان فاجار عضد الدوله سنه هزار و دو و بیست و هشتاد و هشت
 محیی خان وزیر مخصوص معتمد الملک مشیر الدوله
 نواب والا عبد الصمد میرزا عزالدوله سنه هزار و دو و بیست و هشتاد و نوبت
 علی رضاخان فاجار عضد الملک از سنه هزار و دو و بیست و نوبت

وزارت ظاہف

میرزا شفیع اشپانی صاحب دیوان
 میرزا کاظمخان نوری نظام الملک
 میرزا فضل الله ضمیر الملک
 میرزا هدایت الله پیرشارانیه
 میرزا تقی سنوری وزیر سابق عراق
 میرزا محمد حسین قزوینی عضد الملک سنه هزار و دو و بیست و هشتاد
 حاج میرزا محمدخان مجد الملک
 سر نوبت
 حاج علیخان اعتماد السلطنه و الی مؤلف سنه نوزدهم سلطنت
 عبدالعلیمخان ادیب الملک برادر مؤلف سابق بیست و دویم سلطنت
 حاج میرزا حبیبخان سپهسالار اعظم مع وزارت عدلیه
 میرزا محمد قوام الدوله مع وزارت استیفا
 حاج میرزا عبد الله خان علاء الملک قزوینی
 میرزا علیخان امین الملک (جناب امین الدوله)

میرزا یحیی خان میرزا علی محمد شاه

اداره خزانه

حسین علی خان معتمد الممالک

دوست علی خان نظام الدوله

امیر دوست محمد خان معتمد الممالک

محمد رحیم خان قاجار علاء الدوله

مرحوم آقا میرزا محمد امین السلطان علی بن مکان

میرزا علی اصغر خان امین السلطان ثانی وزیر

اعظم

میرزا اسماعیل خان امین الممالک

وزارت قریه اسبنا

میرزا یوسف اسبنا صدراعظم

سرنوبت

میرزا کاظم خان نظام الممالک

دو نوبت

میرزا محمد اسبنا قوام الدوله

میرزا هدایت الله وزیر دفتر

دو نوبت

میرزا حسن مسنونی الممالک

اداره دفتر لشکر

میرزا آقا خان نوری وزیر لشکر اعتماد الدوله صد

اعظم

میرزا عنایت الله امین لشکر

دو نوبت

میرزا داود خان نوری سپر صدراعظم سال دهم

سلطنت

میرزا هدایت الله وزیر دفتر

میرزا موسی اسبنا مسنونی

میرزا کاظم خان نظام الممالک وزیر لشکر سنه هزار و

دویست و نود و هشت

نظاره خونساری

محمد حسن خان ترک پشتمت خاصه

نضر الله خان سپر امیر کبیر فاسم خان

شیر خان قاجار عین الممالک اعضاد الدوله

امیر اصلان خان میرزا الدوله

عین الملوک ملقب بعین الممالک سپر مرحوم اعضاد

الدوله مرقوم

علیرضا خان قاجار عین الممالک سال بیست و پنجم

سلطنت

مهد بقلی خان قاجار میرزا الدوله

اداره اصطبل خاصه مبارکه و امیر اخوری

اسد الله خان قاجار

نواب سن میرزا

دو نوبت

امیر اصلان خان میرزا الدوله سابق

نواب جهانسوز خان سال ششم سلطنت

نواب محمد حسین میرزا سپر محسن میرزا

دو نوبت

مهد بقلی خان پشتمت خاصه میرزا الدوله

اداره فرشته و خجابت و لوت

اسمعلی خان قراغی اول دوله

حاج علیخان حاج الدوله اعتماد السلطنه والد

مؤلف

حاج محمد خان بسطامی حاج الدوله

کاظم خان ترک سرتیپ سنه هزار و دویست و هشتاد

و پنج هجری

محمد رحیم خان قاجار نسقی باشی علاء الدوله امیر

نظام

دو نوبت

محمد یحیی خان افتاد سال بیست و هشتم سلطنت

محمد حسن خان حاج الدوله سپر علاء الدوله امیر

نظام

حاج حسین علیخان سپر محمد رحیم خان امیر نظام سنه

هزار و سیصد و پنج هجری

وزارت دول خارجه

وملل مختلفه داخله

میرزا محمد علیخان شیرازی سال چهارم سلطنت

میرزا سعید خان انصاری مؤتمن الممالک

دو نوبت

حاج میرزا حسین خان مشیر الدوله سابق

سلطنت

محمد خان قراغی نواصر الممالک

محمدی خان قراغی مشیر الدوله سنه هزار و سیصد

دو نوبت

میرزا عباسخان قوام الدوله

اداره مکه مبارکه دار الفنون

میرزا محمد علی خان وزیر دول خارجه

عزیز خان مکرری

محمد خان امیر تومان

علیق میرزا اعضاد السلطنه از سنه هزار و دویست

و هفتاد و دو هجری

علیق علیخان میرزا الدوله از سنه هزار و دویست و نود

هشت هجری

وزارت تجارت

محمد خان قراغی نواصر الممالک سال سپر دهم

سلطنت

علیق میرزا اعضاد السلطنه سال چهارم دهم

سلطنت

میرزا عبدالوهاب خان نضر الدوله

دو نوبت

نواب اشرف والایا نایب السلطنه

در اداره خاصه جناب امیرزا یوسف صدراعظم

علیق علیخان میرزا الدوله

دو نوبت

نواب والاعباس میرزا ممالک را

جناب محمدی خان مشیر الدوله

وزارت صنایع

محمود خان ناصر الملك سال سپزدهم سلطنت علی قلی میرزا اعضاد السلطنه سال چهاردهم سلطنت علیقلیخان میرالدوله مهتابخان اجودان باشی
اداره معان مالک محروسه
حاج میرزا اجبار ناظم المهام علیقلمیرزا اعضاد السلطنه علیقلیخان میرالدوله دو نوبت میرزا علی تقی حکیم الممالک
ریاست عمل خلو خاصه هاپونی
حاج بیژن خان کرچی آقا محمد حسن پیشخدمت باشی سند و قدار آقا عبدالله سپر مشارالیه که به آقا محمد حسن ثانی موقوف کرده
دو نوبت فرخ خان کاشانی امین الملك (امین الدوله) میرزا هاشمخان امین خلوت امین الدوله حاج محمدخان فراسباشی سال نوزدهم سلطنت میرزا محمدخان امین خلوت اقبال الدوله غلامحسینخان امین خلوت
اداره صندوقها مبارکه
فرخ خان کاشانی امین الدوله

آقا محمد حسن سند و قدار آقا عبدالله موسوم با آقا محمد حسن مشتی آقا محمد ابرهیم رخت دار برادرزاده آقا محمد حسن بزرگ حاج رحیمخان خازن الملك سال هفدهم سلطنت آقا رحیب رخت دار سال هجدهم سلطنت محمد علیخان امین السلطنه
اداره مهر مهاباد و خزانه خاتم همبون
آقا محمد حسن سند و قدار آقا عبدالله مستمی به آقا محمد حسن مشتی فرخ خان کاشانی امین الملك امین الدوله آقا محمد حسن اعناد الملك باشاخان امین الملك علیرضاخان قاجار عضد الملك
ریاست تفنگداران خاصه
حاج بیژن خان کرچی آقا محمد حسن سند و قدار آقا عبدالله ولد مشارالیه مستمی به آقا محمد حسن مشتی حاج محمدخان حاجب الدوله میرزا هاشمخان امین خلوت میرزا محمدخان اقبال الدوله غلامحسینخان امین خلوت
اداره صر جیبک
مهتابخان تبریزی

فرخ خان امین الدوله میرزا هاشمخان امین خلوت یحیی خان قزوینی مشیرالدوله آقا علی اشرفانی امین حضور آقا رضا عسکارسباشی اجودان مخصوص اقبال السلطنه آقا ابراهیمخان امین السلطان اول جناب میرزا علی اصغرخان امین السلطان ثانی
اداره کمرک
سهرابخان کرچی والی خان میرزا نصرالله نوری نائب لشکر نوبسباشی میرزا محمد قوام الدوله میرزا عبدالوهابخان شیرازی مشیرالدوله اصفهانی میرزا قهرمان امین لشکر آقا ابراهیمخان امین السلطان اول میرزا علی اصغرخان امین السلطان ثانی
وزارت فواید عامه
حسینخان کرچی امیر نظام میرزا قهرمان امین لشکر
اداره کشیکخانه مبارکه و منصب کشیکچی
انوشیروانخان محمد ناصر خان قاجار ظهیرالدوله میرزا محمدخان قاجار سپهسالار میرزا مهدیخان اعضاد الدوله نواب کبکومرث میرزا ملک ادا یحیی خان معتد الملك مشیرالدوله محمد رحیمخان علام الدوله امیر نظام

عبدالله خان ولد مغزی البه اداره اشیکخانه مبارکه و منصب اشیکباشی موسی خان قاجار امیر اصلانخان مجد الدوله دو نوبت حاج محمد ناصر خان قاجار ظهیرالدوله دو نوبت محمد رحیمخان علام الدوله دروزنگستان موقفاً علیقخان قاجار ظهیرالدوله
اداره انطباعات دولت علیه
برجیس صاحب مترجم مباشر روزنامه حاجان حاج میرزا اجبار ناظم المهام میرزا ابوالحسنخان غفاری صنیع الملك علیقلمیرزا اعضاد السلطنه نبداء مؤلف محمدحسینخان اعضاد السلطنه
اداره بنائی دیوان اعلی
محمد تقی خان معمار باشی حاج علیخان حاجب الدوله والد مؤلف حاج محمدخان حاجب الدوله میرزا زکی ضیاء الملك نواب علی قلی میرزا اعضاد السلطنه محمود خان ناصر الملك یحیی خان معتد الملك مشیرالدوله آقا ابراهیمخان امین السلطان اول میرزا علی اصغرخان امین السلطان ثانی
ریاست بنائیه و منصب معمارباشی
محمد تقی خان معمار باشی

اسناد حسین کاشانی

عبدالله خان

محمد ابراهیمخان وزیر نظام

حاج ابوالحسن اصفهانی صنایع الملك

حاج حسینعلی اصفهانی صنایع الملك

شاطر باشکری

حاج محمد قلیخان نوری صادم الملك

علیخان ولد صادم الملك

فضل الله خان بشیر الملك

اداره باغان مبارک دولتی

حاج علیخان حاجب الدوله (اعتماد السلطنه)

حاج محمدخان حاجب الدوله

محمد تقیخان حاجب الدوله

آقا علی اشرفی امین حضور

محمد رحیمخان قاجار علاء الدوله

سید مؤلف محمد حسنخان اعتماد السلطنه

ریاست صطبل توپخانه مبارک

اصلان بیک باور اول توپخانه

میرزا علی اکبرخان اجودان باشی

محمد تقیخان افشار حاجب الدوله

دو نوبت

حاج ساسان میرزا بهاء الدوله

میرزا ابراهیمخان نوری سهام الدوله

نواب جهاننور میرزا امیر تومان

محمد حسنخان افشار ولد محمد تقیخان

اداره پست و چاپخانه مبارک

شفیع خان چاپچی باشی

اسماعیلخان بشیر الدوله

حاج حسینخان شهاب الملك نظام الدوله

میرزا یحیی خان چاپچی باشی

میرزا علیخان (جناب امین الدوله)

دو نوبت

نواب مهد قلی میرزا پیر مرحوم محمد ولی میرزا

اداره احتساب

محمودخان کلانتر

محمودخان احتساب الملك

چراغعلیخان سراج الملك

آقا علی اشرفی امین حضور

میرزا حسن احتساب الملك

سید مؤلف محمد حسنخان اعتماد السلطنه

دو نوبت

گت دمنت قرین نظم الملك

میرزا عباسخان مهندس سراجی

اداره رسایل خاصه

میرزا زین العابدین ملک الکتاب

میرزا سعیدخان انصاری (مؤمن الملك)

میرزا محمد حسین دبیر الملك

دو نوبت

میرزا علیخان (جناب امین الدوله)

میرزا عباسخان قوام الدوله

جناب میرزا علی اصغرخان امین السلطان

مخاطبین رسایل عامه

اسکندر خان سردار قاجار قوللو

نواب محمد رضا میرزا پیر خاغان معفور

میرزا آقاخان نوری صدر اعظم

نواب حاج محمد ولی میرزا

فرخ خان امین الدوله

میرزا افضل الله نوری وزیر نظام

نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله

میرزا فتحعلیخان صاحب دیوان

نواب علیقلی میرزا اعتماد السلطنه

الله قلیخان ایلخانی

اداره مجلس شریفه ارنالیه کراچی

اول وقت کتابت سلطنت جاودانی

ایجاد و تشکیل بافتراست

نواب والا علی قلی میرزا اعتماد السلطنه وزیر علوم

سید مؤلف محمد حسنخان اعتماد السلطنه

پیشخدمت باسئله عامه

حاج آقا اسمعیل

میرزا علی بنی حکیم الممالک

پیشخدمت شبستان حضور مبارک

علیقعلیخان تبریزی

آقا محمد حسن صندوقدار

آقا عبد الله مستی باقا محمد حسن ثانی

فرخ خان امین الدوله

میرزا هاشم خان امین خلوت

میرزا محمدخان اقبال الدوله

علیسی خان اعتماد الدوله

وزارت دربار اعظم

محمد رحیمخان علاء الدوله

آقا ابراهیمخان امین السلطان اول

میرزا علی اصغرخان امین السلطان ثانی

اداره دارالشوری کبری

پادشاهان امین الشوری

دو نوبت

یحیی خان معتد الملك مشیر الدوله

نواب والا محمد یحیی میرزا رکن الدوله

میرزا علیخان امین الدوله رئیس دارالشوری عظمی

اداره خازنی طاق موزه

از وقتیکه ایجاد شد

آقا ابراهیمخان امین السلطان اول

میرزا علی اصغرخان امین السلطان ثانی

اداره خالصان دیوان

حاج علیخان اعتماد السلطنه والد مؤلف

میرزا موسی وزیر طهران

میرزا عبسی وزیر طهران

نواب مهد قلی میرزا

میرزا رضا صدیق الدوله

دو نوبت

میرزا فتحعلیخان امین لشکر

اداره صاحب جمع شرخانه و قاطرخانه

حاج یحییعلیخان

فاسمخان صاحب جمع

محمد علیخان صاحب جمع

آقا ابراهیمخان امین السلطان ناصی

میرزا علی اصغرخان امین السلطان ثانی

محمد فاسمخان برادر جناب مغزی البه

کالسیکشیبا

جراغعلی بیگ

رسولخان کالسیچی باشی

امیر دوست محمدخان معتبر المالك

حاج حسینی

ابراهیمخان نابیاض طبل خاصه مبارکه

خواجگرباشی

حاج مبارک

افاسلمان

افانبر

حاج افانوسف

افاسلمان

افاجوهر

حاج افاجوهر معتمد الحرم

حاج سرورخان اعتماد الحرم

غلامچیباشی

مشهد میرزا کاشانی (سرهنگ)

غلامحسینخان کپانی

اسکندر پیر

محمد ابراهیمخان محلاتی صدیق و خلوت

علیرضاخان فاجار (عضد المالك)

محمد علیخان امین السلطنه

سلطانحسین میرزا تبرالدوله

حسینخان پیر صهرانجان

مهدیقلخان (مجدالدوله)

جعفرقلخان لجلال المالك

حسینخان پیر محمدخان

غلامعلیخان (عزیز السلطان)

ریاست نبدارخانه مبارکه

حاج اسکندر رسقا باشی

آقا ابراهیمخان ابدار باشی و ضو انساب جناب امین السلطان

ماضی اعلی الله مقامه

آقا محمد علی امین الحضرة

مرحمتی خان (آقاداتی)

قهوه چی باشی

مشهدی جعفر

حاج محمدخان

حسنخان پیر مشارالیه

غلامعلیخان امین هاپون

ریاست رکت حمامباکه

میرزا موسی زیندار باشی

محمدعلیخان امین السلطنه

غلامحسینخان زیندار باشی

مترجم حضور هاپون

میرزا ملکحاجان ناظم الدوله

یحیی خان مشیرالدوله

بنده مؤلف محمد حسنخان اعتماد السلطنه

مقدمین علماء در شرفیانی حضور هاپون

حاج مولی محمود پیرزی نظام العلماء

نضرالله خان نظام العلماء

میرزا محمدخان نظام العلماء

حکیمباشی ایران

میرزا بزرگ فرزند پیری

ملا محمد قلی

حاج آقا باباء ملک الاطباء

میرزا کاظم فیلسوف الدوله

حکیمباشی فرنگ

دکتر کلک فرانسوی

دکتر پولاک منوی

دکتر طولوزان فرانسوی

شعرائی که در عیاد و سایر ایام تبریک

انشاد قضایه در مجلس سلا کرده اند

میرزا محمد علیخان سرورش شمس الشعراء

میرزا محمد تقی کاشانی سپهر لسان الملك

نواب سام میرزا شمس الشعراء

نقاشباشی

میرزا ابوالحسنخان کاشانی صنایع الملك

میرزا محمدخان کاشانی

عکاسباشی

آقا رضاخان اقبال السلطنه

میرزا حسینی

ریاست سرایداران

نضرالله خان سرایدار باشی

شعبان علیخان حال مؤلف

محمد ابراهیمخان ابری

باغبانباشی

مشهدی رضا باغبانباشی

محمد باقر بیگ باغبانباشی

ریاست ریاب طرف

چالاچی خان

آقا علی اکبر

آقا مطلب

آقا محمد صادقخان خلف مشارالیه

خاصه نیش باشی

مشهدی حسین

حاج حیدر اول

آقا فرج خاصه نیش

حاج حیدر ثانی

چورکچیباشی

آقا محمد حسن که در تمام سنین اربعین بوده و هست

طبابخاشی

حاج حسین

سناد زین العابدین پیر مشارالیه

اسناد ابراهیم پیر اسناد زین العابدین

شریبدار باشی

حاج فاسم

میرزا علی اکبر خلف مشارالیه

چراغچیباشی

آقا صادق

آقا محمد علی

حاج محمد

آقا محمد حسن

فابوچی باشی

مشهدی علی بابا

محمد آقا

چارچی باشی

فاسمخان

هاشمخان

فاسمخان

قوللر اقا سنی باشی

فاستخان علی بادی
مرغنی خان شهاب الدوله
عبدالله خان خلف محمد رحیمخان فاجار علاء الدوله
(امیر نظام)

محمدوخان سپردیکر علاء الدوله (امیر نظام)

ریاست نسقخانن مبارکه

حسنان فاجاردولو
محمد رحیمخان برادر مشارالیه
(علاء الدوله امیر نظام)

محمد حسنان حاجب الدوله سپر علاء الدوله
محمد رحیمخان مشهور بخان بزرگ خلف محمد حسنخان
(حاجب الدوله)

امیر توپخانن مبارکه

ضنان اقا
نواب رضواناب سلطان رکن الدین میرزا
حاج رحیمخان
حسینخان نظام الدوله
عباسی خان مشیر الدوله
الله و پریشان
نواب والا فتحعلخان خلف الصدق حضرت والا
نائب السلطنه وزیر جنک امیر کبیر بابناب محمد
صادقخان امیر نظام اولاً و اقا رضاخان اقبال السلطنه
ثانیاً

اجود انباشی

عزیزخان مکری
علیقخان افشار

الله بارخان افشار

حسنان خلف مشارالیه

ریاست قورخانن

حاج محمد حسین بیعت جتید او باشی

میرزا نصرالله سپر مشارالیه

محمدخان امیر تومان

عزیزخان مکری

میرزا حسین بلور

جهانگیرخان مسیحی وزیر صنایع

دونوبت

محمد رحیمخان علاء الدوله

اقا رضاخان اقبال السلطنه با عنوان وزارت

موزکاپنجی باشی

مسپوما کون ابطالیاتی

مسپول فرانسوی

معلک کرد و میدامشق

کلنل مازانستو ابطالیاتی

عبدالحسین خان سرهنک برادر مؤلف

مسپوآندری ابطالیاتی

ریاست داره پلسترکه بعد از مراجعت

سفر ثانی فرنگستان انچاشده است

کنت دمنک فرنز

ریاست شکارچیان

رحمة الله خان صادرواصلان

مصطفی قلیخان میرسکار

دونوبت

آئی خان برادر مشارالیه

قوشچی باشی

اقا سنی خان مازند رانی

امیر احمدخان سپر مشارالیه

ملک التجار دار الخلافه

اقا محمد مهدی تبریزی

اقا محمد کاظم خلف الصدق مشارالیه

ساعت ساز مخصوص

اقا احمد شهور بخواجه

اقا مهدی

سب ریاست فیهو خان اندونی هاپون

بنات خانم للبراشی

زعفران باجی

اعزول بیک خانم ریاست سرکامعیا امیر اقدس

میران شب

میرزا فضل الله خان تفرشی

میرزا جعفرخان سپر مشارالیه

اقا علی اکبر تبریزی

تخویلداران خزانن عامر دوله قاهره

اقا محمد رضا ضرابی

اقا محمد حسن ضرابی برادر ایشا

اقا محمد حسن مشقی سپر مشارالیه

اقا محمد علی

سر نوبت

اقا حیدر

اقا هدایت مستوفی فریبی

حاج رضاخان خلف اقا محمد علی مرحوم

تخویلداران خزانن نظام سردار

اسمهعلخان تبریزی

محمد حسنان تبریزی

اقا علی کریمی امین صوفی

محمد حسنان

وجیه الله سپر زاسفیل ملک

میرزا علی اصغرخان امیر الملك امین السلطان ثانی

محمد ابرهیمخان وزیر نظام

رخت خوابدار سفیر

کر بلائی حسین

علیقخان ترکمان

باشما قچیان مخصوص

اقا محمد تقی آقادی

مرغنی خان ولد ایشا

موزخین که وفای سلطنت ایت

دادرس لک نالیف کشیداند

رضا قلیخان للبراشی

میرزا محمد تقی لسان الملك مرحوم

اقا محمد ابرهیم نواب بدایع نکار

میرزا قاسم الله لسان الملك ثانی

بناب مؤلف محمد حسنان اعتماد السلطنه

لشکر نو سنیاشیکری

میرزا اقاخان نوری اعتماد الدوله لک صد اعظم

میرزا فتح الله بزرگ

میرزا ابوالقاسم معین الملك

میرزا موسی مستوفی نسبت ریاست

میرزا عبدالوہابخان
اداره محاسبات و اوبات و نظارت
خانہ مبارک و تحصیل بقایای حکام
 حاج میرزا جیم پشیدمت
 میرزا تقی خان داروغہ فخر ادرابضا
 میرزا علی نقی حکیم الممالک
 آقا علی اشرفی امین حضور
 ضمیمہ وزارت جلیلہ و فزدر تحت مراقبت جناب جلالہ
 میرزا امداد اللہ
 امین حضور ثانی با عنوان وزارت بقایا
 جناب محمد علیخان امین السلطنہ با عنوان مسطور و ثانی
 میرزا زکریا خان مسوقی
عرب باشیاد فز استیفا
 میرزا علی اکبر تبریزی
 میرزا کوچک صفہانی
 میرزا علی اکبر میرابضا
عرب باشیاد فز لشکر
 میرزا عبدالواحد تبریزی کہ بدون سمت مباشرت این
 خدمت بود
 میرزا ابوالقاسم تبریزی
 میرزا محمد علی
 میرزا محمد بخان میرابضا
سرکردگان فوج سوکوه کہ فاول
 علیخان سوادکوهی
 محمد کریمخان ولد ابضا
 علیقلخان اجود انباشی
 کاجبختخان امین نظام

موسی خان سوادکوهی
 علیرضا خان عضد الممالک
 آقا محمد ابرہیمخان امین السلطان اول
 میرزا علی اصغرخان امین السلطان ثانی
 حاج حسینعلیخان و تحت اداره امین السلطان ثانی
اداره اوراق دولتی از زمان
ایجاد تا وقتی کہ منسوخ گردید
 محمودخان ناصر الممالک
 پاشا خان امین الممالک
 آقا علی امین حضور
 دوستانعلیخان معتبر الممالک
 بندہ مؤلف
 محمد تقی خان تبریزی پشیدمت خاصہ
شغل و انداری و حمل لوازم
تجیر خاصہ ہابونی
 عبدالعلیخان ادیب الممالک
 پاشا خان امین الممالک
 محمدی خان فز بنی مشیر الدولہ
 میرزا علیخان امین الدولہ
 بندہ مؤلف زمانی قلیل
 میرزا علیخان امین الدولہ ثانی
 میرزا یقینخان مجد الممالک
 رضاخان میر سردار باشی
گر کبراق صند فز مبارک کوشہ
وامتبعہ داری و فز ہوا اجناس مبارک
 حاج علی احمد کور

آقا محمد حسن ولد ابضا
 آقا موسی باجر
 مقوم دیوان ولد ابضا
 حاجی حسینعلی
صدفداران
 حسنخان خلف محوم صادقخان شامیاتی
 حاجی نجفعلیخان خلف حاج یقینخان سپر عم مشارالہ
کلانتران دار الخلافہ طہران
 محمودخان نوری
 میرزا اسمعیل تبریزی برادر میرزا موسی و زہر
 میرزا زمان برادر ابضا
 حاج میرزا تقی
 زکریاخان سپر محمودخان
سپا و لان مخصوص کشتی کاک خضر
وسفر اکرمی و در مسکن ہابون میباشند
 طہاسبخان
 علیخان بیک
 صادق بیک
 علی عسکر بیک
مقتنی باشیہا
 حاج حسن
 حاج عقار ولد ابضا
 آقا تقی افادانی
 سید جعفر
 سید صالح
 اسناد اسمعیل
باب پنجم
 در ذکر ولادت عظام و حکام قیام کہ در آمدند این
 چهل سال بموجب قدرتی کہ از جانب شاہنشاہ بہا
 بادشاہ افاضہ شدہ است برہر یک از ابالات و بلاد
 ہر دستہ این حکم دانند و فرمان گزارند و
 حکومتی جزو کہ ابالات بزرگ برانہا اشتمال دارد
 ز قبیل شہرہای جا کہ نشین مملکت از ریاجان و خطہ
 خراسان و صفقہ فارس و کوشور گیل و ابالت خوسنان
 و نظائر انہا جمیعاً مسکوت عنہ است و ہکذا بر حجت از
 حکومتی خطہ متوسطہ کہ سمت سپردگی و با
 سپور عالی دارد مثل طالقان و کمرہ و محلات و طاز
 سفلی و ساوجبلاغ و کروس و خرقابین و کنکاور و اسد
 آباد و نظائر و جوشقان و امثالہا کہ از اعمال مستقلہ
 و مرکز حکومتی مستبد و از دفتر خانہ مبارکہ صاحب
 دستور العمل جدا گانہ میباشند در تعداد اسامی
 حکام انہا نیز بجز فز پذیر اختیم کہ از اسباب طناب
 احزان و بلندیابین باب اقتضار کردہ باشم
ابالت خراسان و سپستان
 نواب والا سلاط نامراد میرزا حسا السلطنہ
 نواب والا فزیدون میرزا فزافرا نفا
 نواب والا سلاط نامراد میرزا حسا السلطنہ ثانی
 نواب حمزہ میرزا حسا الدولہ
 نواب والا سلاط نامراد میرزا حسا السلطنہ ثالثا
 نواب سعد والا سلاط نامراد میرزا جلال الدولہ
 پیشکاری طہاسب میرزا مؤید الدولہ
 میرزا محمدخان فاجار سپہسالار اعظم
 محمد ناصر خان ظہیر الدولہ
 نواب حمزہ میرزا حسا الدولہ ثانی

نواب و الاسلطان مراد میرزا احسام السلطنة و ابعا
 حاج حسنین شهاب الملك میرزا نجف میرزا که نظام الدوله
 حاج محمد ناصر خان ظهير الدوله ثانيا
 نواب والا محمد تقی میرزا رکن الدوله
 حاج میرزا حسنین خان فرزند سید سید الا اعظم مشیر الدوله
 نواب والا محمد تقی میرزا رکن الدوله ثانيا
 نواب و الاسلطان مراد میرزا احسام السلطنة خامسا
 نواب والا محمد تقی میرزا رکن الدوله ثالثا
 میرزا عبدا لوهانجان شیرازی صفت الدوله
 محمود خان قراقرز لولو ناصر الملك
 نواب والا محمد تقی میرزا رکن الدوله رابعا

حکومت او الخلافه طهران

عسبی خان فاجار سپیکر بیک
 نواب اردشیر میرزا رکن الدوله بوزارت میرزا موسی
 مستوفی
 نواب والا محمد تقی میرزا رکن الدوله
 نواب میرزا میرزا نصره الدوله
 نواب اشرف والا کامران میرزا نایب السلطنة

وزارت طهران و پیشکاری حکومت

میرزا موسی مستوفی
 میرزا عسبی وزیر
 چراغعلیخان سراج الملك
 میرزا محمد حسین دبیر الملك
 پاشا خان امین الملك
 حاج قنبر علیخان سعد الملك
 میرزا محمود کرکائی
 میرزا رضا صدیق الدوله

ایالت دز باجان

محمد ابراهیمخان وزیر نظام
 نواب ملک فاسم میرزا
 نواب حمزه میرزا حسنین الدوله بوزارت میرزا محمد مشوق
 میرزا میرزا تقی قوام الدوله
 نواب اسعد والا معین الدین و لبعهد بابیشکاری
 نواب فیروز میرزا نصره الدوله
 نواب اردشیر میرزا رکن الدوله
 نواب بهرام میرزا معز الدوله
 حضرت اشرف والا مظفر الدین میرزا حضرت و لبعهد

پیشکاری دز باجان

عزیزخان مکرری سردار کل
 دو نوبت
 نواب میرزا میرزا نصره الدوله
 نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله
 میرزا فتحعلیخان صاحب پوان
 دو نوبت
 میرزا قهرمان امین لشکر
 میرزا رضا صدیق الدوله
 دو نوبت
 میرزا احمد مشیر السلطنة
 حاج میرزا حسنین خان فرزند سید مشیر الدوله سپهسالار اعظم
 محمد رحیمخان علاء الدوله امیر نظام
 حسنینخان کروسی سالار لشکر امیر نظام
 حکومت صفهان
 میرزا بنی خان فرزند سید امیر پوان

غلام حسنینان سپهدار
 سلیمانخان مشهور بجان خانان
 چراغعلیخان سراج الملك
 نواب حمزه میرزا حسنین الدوله
 عسبی خان فاجار و الا اعتماد الدوله
 نواب خانلر میرزا احتشام الدوله
 نواب اسعد والا جلال الدوله بابیشکاری میرزا
 محمد قوام الدوله
 نواب سلطانه مراد میرزا احسام السلطنة
 حضرت اشرف والا سلطانه مستوفی میرزا ظل السلطان

ایالت فارس

نواب بهرام میرزا معز الدوله
 نواب فیروز میرزا نصره الدوله
 نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله
 نواب سلطانه مراد میرزا احسام السلطنة
 نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله ثانيا
 نواب اشرف والا سلطانه مستوفی میرزا پیمان الدوله
 ظل السلطان بوزارت محمد ناصر خان فاجار ظهير الدوله
 نواب سلطانه مراد میرزا احسام السلطنة ثانيا
 میرزا حسنین خان فرزند سید مشیر الدوله
 نواب والا حاج ذهاد میرزا معتمد الدوله
 حضرت اشرف والا سلطانه مستوفی میرزا ظل السلطان
 و بنایب نواب الا جلال الدوله
 نواب سلطان اوین میرزا احتشام الدوله

ایالت کرمان و بلوچستان

فضلعلیخان قراقرز امیر بیخ
 نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله

محمد حسنینان سردار
 غلام حسنینان سپهدار
 نواب کبوتر میرزا بوزارت محمد اسماعیلخان تور و کل الملك
 سردار محمد اسماعیلخان نوری و کل الملك مستفلا
 حسنینخان شهاب الملك نظام الدوله
 مرتضی قلیخان و کل الملك ثانی
 حاج علامه رضاخان شاهسون شهاب الملك
 نواب فیروز میرزا نصره الدوله
 نواب سلطانه میرزا ناصر الدوله

ایالت عربستان و موزنستان

نواب اردشیر میرزا رکن الدوله
 نواب خانلر میرزا احتشام الدوله
 حاج علیخان ضیا الملك مراد اعتماد السلطنة و الدوله
 نواب والا فهاد میرزا نایب الا بالرجل معتمد الدوله
 نواب حمزه میرزا حسنین الدوله
 میرزا فتحعلیخان صاحب پوان
 نواب حمزه میرزا حسنین الدوله ثانيا
 نواب بهرام میرزا معز الدوله
 میرزا زکی ضیاء الملك
 نواب حمزه میرزا حسنین الدوله ثالثا
 نواب بهرام میرزا معز الدوله ثانيا
 نواب حمزه میرزا حسنین الدوله رابعا
 میرزا نصره الدوله میرزا دبیر الملك
 حضرت والا سلطانه مستوفی میرزا ظل السلطان
 حسنینخان مافی فرزند سید نظام السلطنة

ایالت کردستان

امان الله خان و الا مشهور بجان شاه خان

نواب والا حاکم و نهاد میرزا معتمد الدوله
 نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله
 نواب والا امامقله میرزا عماد الدوله
 نواب بدیع الزمان میرزا حشمت السلطنه عماد الدوله
 نواب سلطانمیرزا میرزا احسام السلطنه
 نواب ابو الفتح میرزا مؤید الدوله
 حضرت والا اسلطان مسعود میرزا ظل السلطان
 محمود خان ناصر الملک از جانب حضرت والا
 میرزا محمد اقبال الملک از جانب حضرت والا
 نواب ابراهیم میرزا احسام السلطنه از جانب حضرت والا
 محمد ابراهیم خان نوری نظام الدوله

حکومت لرستان

نواب اردشیر میرزا دکن الدوله
 نواب خانلر میرزا احشام الدوله
 نواب امامقله میرزا عماد الدوله
 حاج علیخان شیبا الملک جواعته السلطنه الدوله
 نواب والا نهاد میرزا نایب الا باله حاج معتمد الدوله
 نواب امامقله میرزا عماد الدوله ثانیاً
 نواب بدیع الزمان میرزا حشمت السلطنه عماد الدوله
 نواب جمزه میرزا حشمت الدوله
 نواب بهرام میرزا معتمد الدوله
 نواب جمزه میرزا حشمت الدوله ثانیاً
 حضرت والا اسلطان مسعود میرزا ظل السلطان
 نواب نوشهروان میرزا ضیا الدوله

ایالت کیلان

میرزا عبدالباقی بیگباشی کیلانی
 حاج علیخان والد مؤلف اعتماد السلطنه که از طرف مهد

علیا بنظم انجام امور شد
 عیسی خان والی
 امیراصلانخان عمید الملک مجد الدوله
 نواب اردشیر میرزا دکن الدوله بوزارت میرزا کی رشت
 فاسنجان والی وزیر مختار سابق مقیم بطهران
 امیراصلانخان فاجار مجد الدوله ثانیاً
 میرزا سعیدخان وزیر دولت خارجه مؤتمن الملک الذا
 شد که میرزا عبد الوهابخان نصیر الدوله بر حسب
 تفویض مؤتمن الملک مباشر بود
 دوستعلیخان نظام الدوله
 محمود خان قرکوز لونا ناصر الملک

میرزا محمد رحمتخان علاء الدوله تفویض کردید که میرزا
 زکی ضیاء الملک از جانب جناب معتمد الدوله مباشرت نمود
 حضرت اشرف والا کامران میرزا نایب السلطنه امیر کبیر
 که عبدالله خان فاجار والی از جانب حضرت اسعد والا
 مباشر بود
 میرزا احمد شیر السلطنه از جانب حضرت والا
 نواب ابو الفتح میرزا مؤید الدوله از جانب حضرت والا
 نواب بوالتصر میرزا احسام السلطنه بالاستقلال

ایالت طبرستان

نواب مهد بقلمیرزا
 حاج محمدخان فاجار
 نواب مصطفی بقلمیرزا
 نواب احمد میرزا بوزارت میرزا اسدالله مستوفی
 نواب لطف الله میرزا
 نواب حاج کورث میرزا الباقی ملک ازا
 نواب اشرف والا اسلطان مسعود میرزا امین الدوله ظل السلطان

عین الملک خوانسار
 اعضاء الدوله پیشکاری حاج میرزا یحیی
 نوری سرتیپ
 علی رضاخان عضد الملک
 نواب بهرام میرزا معتمد الدوله
 یحیی خان قزوینی معتمد الملک مشیر الدوله
 نواب نوزاد مهر میرزا
 حضرت اشرف والا کامران میرزا نایب السلطنه امیر کبیر
 حاج غلامرضا خان شهاب الملک از جانب حضرت والا
 میرزا ابراهیمخان نوری سها الدوله از جانب حضرت والا
 حسینخان عضد الملک از جانب حضرت والا
 حاج غلامرضا خان شهاب الملک

حکومت قزوین

نواب اسکندر میرزا بوزارت میرزا موسی مستوفی
 حنر و خان والی
 نواب سید الله میرزا
 نواب والا عبد القدر میرزا معتمد الدوله بوزارت حسن
 علیخان حوقی اجود ایناشی سابق
 نواب والا عبد الصمد میرزا معتمد الدوله بوزارت حاج
 عبدالله خان علاء الملک
 نواب سلطان احمد میرزا عضد الدوله
 نواب فنروز میرزا نصره الدوله
 غلامحسینخان سپهبدار
 نواب الله قلمیرزا الباقی
 نواب سلطان احمد میرزا عضد الدوله ثانیاً
 حاج میرزا حسینخان قزوینی سپهسالار اعظم
 نواب والا عباس میرزا مملک ازا

میرزا رضا معین السلطنه
 میرزا احسنخان معتمد الملک
 نواب الله قلمیرزا الباقی که معتمد السلطان فاجار خان
 سرتیپ است بحسب تفویض نواب مشارالیه مباشرت نمود

حکومت اراک و اذربایجان

حاج بیژن خان کرجی
 محمدحسین سردار اروانی
 عیسی خان فاجار اعتماد الدوله
 حسینقلیخان سپه عیسی خان اعتماد الدوله
 نواب جمزه میرزا حشمت الدوله
 دوستعلیخان معتمد الملک نظام الدوله بوزارت
 میرزا محمد حسین نقره شی
 نواب سلطانمیرزا احسام السلطنه
 امیر دوستمحمد خان معتمد الملک
 میرزا کاظمخان نوری نظام الملک
 یحیی خان قزوینی معتمد الملک مشیر الدوله
 محمدخان والی سرتیپ اول
 حضرت والا اسلطان مسعود میرزا ظل السلطان
 ابراهیم خلیلخان از جانب حضرت والا
 میرزا رضایان الملک انچه
 حاج میرزا محمد معتدل الملک انچه
 نواب بدیع الملک میرزا عماد الدوله ثانیاً

حکومت اراک و اذربایجان و ولایات

نواب عبدالله میرزا بوزارت میرزا سقیع تودیرکانی
 امیراصلانخان فاجار مجد الدوله
 چراغعلیخان سراج الملک
 امیراصلانخان فاجار مجد الدوله ثانیاً

عبدالله خان والی از جانب حضرت والا

محمد و صبحان طرد الدوله
 نواب والا محمد بنی میرزا دکن الدوله بوزارت میرزا کوشو
 ناصر قلیخان فاجار عمید الملک
 نواب والا محمد بنی میرزا دکن الدوله
 نواب والا عبدالصمد میرزا عزت الدوله
 نواب والا عباس میرزا ملک ارا
 ناصر قلیخان عمید الملک ثابنا
 نواب الله علی میرزا الخانی
 نواب ابوالفتح میرزا مؤید الدوله
 ناصر قلیخان فاجار عمید الملک ثالثا
 حسنیخان سعد الملک
 آقا محمد علیخان امین الحضرة

حکومت المؤمنین کاشان

عباس قلیخان پسان
 ابراهیمخان پیر عبدالرزاقخان پندی
 محمد حسنیخان پیشخدمت مژگه
 دو نوبت
 عیسی خان فاجار سیکریک
 محمد یوسفخان سرتیب پیر خانباباخان سردار
 نواب اسمعیل میرزا معز الدوله
 نواب جلال الدین آقاشام الملک
 میرزا هاشمخان امین الدوله یقیناً میرزا مهد خونی پیشخدمت
 میرزا هما یون عفتاری
 میرزا محمد حسین مستوفی حنشر
 آقا علی امین حضور بانبات میرزا حسن
 نواب شرف والا کامران میرزا نایب السلطنه امیر کبیر
 بانبات میرزا محمد حسین حصار والا

واجبی میرزا رضا وکیل الرقابا ثابنا
 محمد مهد بنان اعضاد الدوله ثالثا
 محمد حسنیخان برادر نواب علی بنی الدوله
 میرزا علی ضامو من السلطنه
 محمد مهد بنان اعضاد الدوله
 میرزا محمد خان قبال الدوله

حکومت دارالشرور بر جرد و ملحقا

نواب خاندل میرزا احتشام الدوله دو نوبت
 نواب سلطان احمد میرزا عضد الدوله
 نواب رضواناب ملک ارا
 نواب حمزه میرزا احتشام الدوله
 نواب بهار میرزا معز الدوله
 نواب ابراهیم میرزا احتشام السلطنه
 نواب علیقله میرزا اعضاد السلطنه
 نواب والا عبدالصمد میرزا عزت الدوله
 نواب فتروز میرزا نصره الدوله
 دو نوبت
 میرزا علی بنی حکیم الملک
 حضرت والا اسلطان مستوفی میرزا ظل السلطان
 ونواب اسمعیل میرزا از جانب حضرت والا مباشرت نمود
 محمد رحیمخان از جانب حضرت والا
 محمد علیخان از جانب حضرت والا
 حاج میرزا محسنخان مظفر الملک ایضا
 عبدالله میرزا احتشام الدوله ایضا
 نواب نوشیروان میرزا نصیر الدوله
 حکومت اراکامان قمر
 میرزا فضل الله وزیر نظام

ذوالفقارخان ولد مرحوم میرزا آقاخان صدراعظم
 میرزا احتشام کرکانی
 عبدالعلیمخان ادیب الملک برادر صلیبی قوت دو نوبت
 حضرت والا کامران میرزا نایب السلطنه امیر کبیر
 محمد مهد بنان فاجار اعضاد الدوله

ساوه

میرزا فضل الله وزیر نظام
 ذوالفقارخان نوری
 محمد علیخان بحریشی
 آقا علی اشپانی امین حضور
 عبدالعلیمخان ادیب الملک
 حضرت والا کامران میرزا نایب السلطنه
 محمد مهد بنان اعضاد الدوله نصیبو حضرت والا نایب السلطنه

حکومت ارا الدوله کمره اشهان

محمد علیخان ماکوئی
 نواب مامقله میرزا عماد الدوله دو نوبت
 نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله
 نواب بدیع الملک میرزا احتشام الدوله دو نوبت
 نواب سلطان مراد میرزا حسام السلطنه
 حاج غلامرضا خان شهاب الملک
 حضرت والا اسلطان مستوفی میرزا ظل السلطان که محمودخان نا
 الملک از جانب حضرت معظله مباشرت نمود
 حسنیخان قراکوزلو حسام الملک

حکومت بلده طبرستان

نواب سید الله میرزا شعاع الدوله
 نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله
 اسد الله خان معتمد الملک

محمد حسنیخان پیر اسد الله خان
 محمد حسنیخان نایب پیشخدمت خاصه
 نواب عبدالصمد میرزا عزت الدوله سه نوبت
 میرزا عبدالصمد خان فرزند پسر علاء الملک
 حاج میرزا علی مشکوة الملک دو نوبت
 نواب والا حاج فهاد میرزا معتمد الدوله
 بانبات سلطان اوین میرزا احتشام الدوله
 محمد رحیمخان فاجار علاء الدوله
 الله قلیخان الخانی دو نوبت
 نواب فتروز میرزا نصره الدوله
 ذوالرباستین

حکومت اراکامان و کرکان و کما

محمد علیخان سیکریک
 نواب حاج کورث میرزا ملک ارا دو نوبت
 نواب شرف والا اسلطان مستوفی میرزا امین الدوله ظل السلطان
 که نواب احمد میرزا امین الدوله از جانب حضرت والا مباشرت نمود
 محمد ناصر خان فاجار ظهیر الدوله
 انوشیروانخان اعضاد الدوله دو نوبت
 اعتماد الدوله پیر اعضاد الدوله
 حسنیقلیمخان فشار برادر صاری سلان
 سلیمانخان فشار صاحب اختیار
 حاج میرزا احتشام سید اشکاد اعظم تقویض شد
 حبیب الله خاتنکابنی ساعد الدوله دو نوبت
 وحید الله میرزا اسفند الملک امیر خاندن دار

حکومت کلیان و خوانسار

نواب احمد میرزا دوله
 نواب احمد میرزا دوله

محمد ابراهیم خان پندی	میرزا حسن خان وزیر نظام برادر میر نظام
محمد حسن خان پشتر مت خاصه	میرزا یوسف مستوفی الممالک صد اعظم بایناپ
نواب محمد امیر میرزا	لطفعلیخان نایب جودا بنیاشی
حضرت واه اسلطان معوض میر اظلال السلطان	نواب سعد والا امیر فاسمخان و لطفعلیخان نایب جودا بنیاشی
عبدخان بهاء السلطنه	نواب فیروز میرزا ضرة الدوله
حکومت ملایر و تویسرکان	میرزا سید احمد ششویس میرزا موسی میرزا بهادر الخا
میرهاشمخان	یحیی خان معتمد الممالک مشیر الدوله
عباسی خان فاجار سیکر بیگ	میرزا محمد حسین فرهانی دبیر الممالک
نواب فیروز میرزا ضرة الدوله	میرزا علی بنقی پشتر مت خاصه حکیم الممالک
نواب سلطان احمد میرزا عضد الدوله	حضرت واه اسلطان معوض میرزا اظلال السلطان که میرزا علی
نواب واه علیقلی میرزا اعضدا السلطنه	خان از جانب حضرت سبطا والا مباشرت نمود
عبدلرسمو خان سر تیپ	حسنخان فاجا اعضدا الممالک
نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله	حکومت سمنان و دامغان
نواب واه عبدالصمد میرزا عزالدوله	میرزا محمد خان کشکی باشی بایناپ مامقلیخان
میرزا حسن اجنابا الممالک	عبدالعزیز پشتر مت خاصه ادیب الممالک برادر صلیب مؤقت
نواب سلطان محمد میرزا سلف الدوله	نواب نوسپروان میرزا ضریبا الدوله
حکومت نهاوند	حکومت شاهرورد و سبام
محمد علیخان	مرضی قلخان عرب
میرهاشمخان	عباسقلیخان پشتر
محمد رحیمخان پشتر باشی علاه الدوله	حسنقلیخان جوانشیر
نواب علیقلی میرزا صادم الدوله	جانب محمدخان فاجار
نواب فیروز میرزا ضرة الدوله	میرزاهاشمخان امیر خلون
نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله	حاج میرزا عبداللہ خان علاه الممالک
نواب واه عبدالصمد میرزا عزالدوله	نواب محمد میرزا جلالت السلطنه میرزا اعضدا الدوله
میرزا حسن اجنابا الممالک	محمدخان فاجار نایب پشتر افاسی باشی
نواب سلطان محمد میرزا سلف الدوله	نواب جهاننور میرزا
حکومت عراق	نواب نوسپروان میرزا ضریبا الدوله

باب ششم

در فهرست مجمل از مغازی و حروب و فتن و هرگونه شورش و آشوب که از آغاز حکمرانی و فرمانگزاری این پادشاه ملایک سپاه ابدالله چپشه و ابدعبثه تا سال چهل و ششمی از سلطنت ابدایت در داخله مملکت ایران و بیاد در حدود و شعور آن اتفاق افتاده است و لشکر کشها و دشمن کشها که بوقوع پیوسته از جنگهای خطه خراسان و جماعت بایبته و دولت آنکلس و طوائف ترکمان و قبایل افغان و کزاد و اوزبک و غیر ذلك

و ضرورت کلان	شورش هالی از الخرافه جماعت ماکوئی
الی محاصره شهر مشهد مقدس و جنگهای دیو و پوروشهای بزرگ زیاده برد و بیست معرکه عظیمی	و قتل و غلبه و اخراج و ازخاج ایشان از شهر طهران
مقتله کبری و فتحان خطه مبارک و قتل سالار بارو	حرکت موکب فرخنده کوکب شاهنشاه بالارث و الاستحقاق از شهر تبریز بمکت عراق
سایر رؤس اشرار و نسیب و مور مملکت خراسان و نظایر	خروج سلف الملوک میرزا پسر ظلال السلطان
کلیه جهات شرقیه ایران و نواح این ماجربان از نیم	در خاک قفرین و گرفتاری و بدست سلیمانخان افشا
ذبحه الحرام سنه هزار و دویست و شصت و چهل و اند	مشهور بصاحب اختیار
تا پانزدهم شهر جمادی الثانی سنه هزار و دویست و شصت و شش	طغیان حسنخان سارا قاجار و مملکت کرمان
شورشهای زمان قرت تابین الدولین	و سوق عناکه من صور بمکت نامان بگرداری نواب
که در دیابت استواء بر عرشه سهر سلطنت همگی توجیه	سلطانم از میرزا احسان السلطنه و پیوستن عیار با
خاطر هماهون بر روضه و نیکین انها معطوف و بافاصه	و فوخت از تسخیر
امن و طابنت مصر و ف بوده است	عبر نینان
شورش مردم مرو و جرد	وصفی آباد
بر حبشیدخان ماکوئی	و جنگ جوین
شورش هالی کرمانشاه	و فتح آق قلعه
بر محمدعلیخان ماکوئی	و حصن جنجالی
شورش ایالت کرمانستان	و محاربان خسرو کرک
وهواخوانان رضاقلیخان اردلان بر خسروخان کوی و	و قوچ ترشیر
شورش مملکت فارس	و تربت
بر حسنخان نظام الدوله	و سبزوار
شوریدگی و انقلاب مملکت کرمان	و نیشابور
	و استیلاء شاهان دز

و بخاری فضلعلیخان سیکل یکی با عبد الله خان صادم کرد
 و قتل میرزا اسمعیل شیرازی زین کرمان بدست مرگ غوغا
شوریدگی واضطراب مملکت بزد
 و طغیان اشرا را بجا و نعلب محمد عبد الله
شورش جمهوري از افواج فاهرم
 بر امیر نظام انابلک اعظم
تنازع و مشاجرت علماء تبریز
 و کشیدن کار بستن و اوین و خوا موشی ایش فنسند
 مساعی و اهتامان نواب ملک فاسم میرزا احاکر انو
 و موضوع نزاع و ماده خاصه تکفیر مرحوم میرزا احمد
 مجتهد بود سا کردن شیخ احمد احسانی را
ظهور فنسند قرة العین مسماءه بزرین ناچ
 بر غایت از دعای و نایعات سید علی محمد باب علیک
 اللعنه و العذاب که جماعت ضالاه مضله را وی بقتل
 عمر بزرگوار خویش حاج مونی بقی برغانی مجتهد فرزند
 رضعه الله الی اعلی درجات العلیین تحریک کرد و غیره
انتشار دعوت ملاحسین بپروئی
 از صنادید اصحاب سید علی محمد باب و پیوستن او بجماع
 محمد علی با فرزند شی منقلب منقلب محضرت اعلی
 قلعه ساختن و بجنبه که باختن ایشان در مازندران
 و بخاریاتی که بپروئی نواب مهد بقلم پیرا و عباس
 قلخان لاریجانی در ظرف چهار ماه امتداد این فنسند
 عمباء بظهور رسید سنه هزار و دویست و شصت و پنج
تسخیر سقناق ده کرد از حصو الکای
 سپاه خوزوند میر اشرا و طغان محمد و بدست نواب
 خانلر میرزا احتشام الدوله
قیام امیر محمد علی زنجانی

بد دعوت سید علی محمد باب و فریقین گروهی عظیم از
 عوام کالانعام و سوق عساکر منصوره بر سر شهر زنجان
 و محضت آن گروه ضلالت پژوه و اشتغال بزبان قرار
 تو اتر جرات قشون ظفر بمون و دستخیز خطه زنجان و نظیر
 عرصه انخال از فرقه ناپاک سنه هزار و دویست و شصت
 و پنج سال دویم جلوس هماون

ظهور فنسند سید یحیی
 فرزند ناخلف افا سید جعفر کشفی علیه الرحمه در تبریز
 و دعوت وی مردم را بمقاله سید علی محمد باب و حرکت
 قشون جمعی نصر الله فرزند فیض الملک و غیره بدست
 بنیز پیوستن مقالرات و حروب و قتل سید یحیی
 استیصال پروان او سنه هزار و دویست و شصت
 شش سال سویم جلوس هماون

اوین سید علی محمد باب علیه اللعنه
 و العذاب در میان میندان شهر تبریز و باران سید شیب
 بر تفکک بر انظار غیب شیطا بن حکم مطاع واجب الایمان
 سلطان السلاطین و فلع ماده فساد علی رؤس الاشیاء
 سنه هزار و دویست و شصت شش سال سویم
 جلوس هماون

غوغا و هیج اهالی تبریز
 و حوالی ان بجهه کرامتی از مقام معروف ببقعه
 الامر واقع در میدان صاحب الزمان عجل الله فرجه
 بواسطه النجاء کا و بکه انرا قضای برای کشتا حاضر
 ساخته بود و دستگیران غوغا با هنام و سعی محمد صا
 خان فرهای و زین از زنجان با جمعی از علماء عظام و
 ضهفاء فقام سنه هزار و دویست و شصت و پنج سال
 دویم جلوس هماون

غوغای اهالی صفهان
 و ظهور فنسند بزرگ در ان ملک و مقالرات غلامحسینخان
 سپهدار با اشرا و کشند کشتن جمعی از مشاهیر در این
 فنسند خطر سنه هزار و دویست و شصت و پنج سال دویم
 جلوس هماون

یاغیگری و نا فرمانی گروهی از
 عظام و خوانین قبا بل بختاری و سایر طوائف اکراد و
 لشکر معاقل و فراع ایشان بدست نواب خانلر میرزا
 احتشام الدوله سنه هزار و دویست و شصت و پنج
 سال دویم جلوس هماون

فتنه شیخ نصر خان حکمدار
 بندر بوشهر و محاصره لشکر ابانک فارس شهر بوشهر
 و پیوستن جنک بجم نواب بهرام میرزا معز الدوله
 رضعه ان هیج در سال دویم جلوس هماون

فتنه شیخ حسینخان عمیر شیخ نصر خان
 در بندر بوشهر یاغیگری بدولت علیه و دضعوی
 و نسکین غوغا بدست مصطفیقلینخان قرآقوز لو
 سر تکی ز طایب نواب فیروز میرزا نصره الدوله سنه
 هزار و دویست و شصت و شش سال سویم جلوس هماون

طغیان میرزا قوام الدین طباطبائی
 بمقاوت مشایخ اعراب و اسطفاها و بعاقل جم ملا و کل
 کلاب و تسخیر انقلاع حصین بدست سلیمان خان
 سهام الدوله و دستگیر شدن خود و برادر زاده کاش
 میرزا اسلاط محمدخان و میرزا کمال الدین خان دیران
 میرزا منصور خان بدست عباسقلینخان سر از لاریجانی
 سنه هزار و دویست و شصت و شش سال سویم
 جلوس هماون

فتنه محمد باقر خان نوئی
 از متمرده خوانین الوار بدست کوه و دفع وی بدست سید
 قلینخان سردار لاریجانی سنه هزار و دویست و شصت
 و شش

ایلغار عساکر منصوره بدست خرس
 و ناختن احتشام و موآشی ترکان و حدود و خواشی انهم
 بپروئی نواب سلطانی میرزا احتشام السلطنه سنه
 هزار و دویست و شصت و هفت سال چهارم جلوس هماون

فتنه و فساد قبا بل بلوچ
 و تنبیه ایشان و تنظیم بلوچستان بدست بار محمدخان
 الدوله هر وی لشکر هرات سنه هزار و دویست و شصت
 و هفت سال چهارم جلوس هماون

ندمیر سپران امامورد بختا نیشابور
 و تنبیه سقناقهای ایشان که فلعه حسین آباد و نورید
 جان است بدست اللهقلینخان خاکر نیشابور سنه هزار
 و دویست و شصت و هفت سال چهارم جلوس هماون

تنبیه اهالی لاریستان فارس
 که بواسطه فراع مستحکه و بجال شامخ راه طغیان
 و خود سری میسر شدند بدست نواب فیروز میرزا
 نصره الدوله سنه هزار و دویست و شصت و هفت
 سال چهارم جلوس هماون

جنک عساکر منصوره
 با قبا بل متفقه منواله تراکیز دشت کرکان و هفت
 حشر ترکان بپروئی جعفر قلینخان میر نخبه و انقبذ
 سنه هزار و دویست و شصت و هفت سال چهارم
 جلوس هماون

جنک نواب سلطانی و میرزا

حسام السلطنه در تبت چند تبه با طوایف ترکان که بناخت و ترکا زامده بودند و هزیمت دادن ایشان او سیر بسپا گرفت و کشتار سخت نمودن سنه هزار و دو و بیست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همایون

لشخیر و تصرف جزیره خارک

بدست میرزا حسنعلیخان حاکم بندر ابو شهر و فرار شیخ حسین عرب متمرکب سببا که جزیره عمده است سنه هزار و دو و بیست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همایون

فتح و تخریب معاقل

و حصون صعبه کاردستان و کمرسیران فارس که هرگز سنک و کج ساختن و مساکن طاغیان انخته بود منها قلعه سفید مشهور و منها شهر باری که ربع فرسخ از دروازه آن نابالای کوه بود مشتمل بر برج غالب که هر یک اسمی داشته بدست نواب فیروز میرزا نصرالدین سنه هزار و دو و بیست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همایون

فتنه اشرا خطه خوانسار

و دفع ایشان بدست نواب احمد میرزا حاکم انجا

ند میرا شرار لرستان

و قتل نصیر طراز جوکی رئیس ایشان بدست نواب خانلر میرزا احتشام الدوله سنه هزار و دو و بیست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همایون

تقبیه متمرکب کمرسیران فارس

و قتل حاجی ابوالحسن اهری رئیس و طاغیان ایشان و تخریب قلاع صعبه ثلاثه بلوک ناهر که یکی در جلگه و دو در کوه است و هکذا فتح قلاع دیگر که در بلوک جویم و بیله شهر افتاده و در تصرف اشرا بود بدست میرزا محمد علیخان ناظم الملک از جانب نواب فیروز میرزا نصرالدین

هزار و دو و بیست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همایون

فتح قلعه سنکن

و قلعه سیراند در بلوچستان سنه هزار و دو و بیست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همایون

لشخیر و فتح قلعه فورک

که از معاقل حصینه خراسان و سه قلعه تودر توانست و استخراص انجا از دست محمد رفیع خان فورکی و فرار مشارالین بهران و شفاعت سعید محمدخان سردار حاکم هرات و عفو او در بابالت نواب سلطانمیرزا حسام السلطنه سنه هزار و دو و بیست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همایون

لشخیر قلعه کرکیز و طاقان

از قلاع رزیه خراسان و اطاعنا هالیج را بابالت نواب سلطانمیرزا حسام السلطنه سنه هزار و دو و بیست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همایون

جنبک محمد رحیمخان حاکم بخجورد

با ترکان و شکست دادن و کشتار کردن سنه هزار و دو و بیست و شصت و نه سال ششم جلوس همایون

تقبیه و دفع نطاول

و شرارت طوایف کاکاوند و خالد و زنده در لرستان بدست نواب بلدم میرزا در بابالت نواب خانلر میرزا احتشام الدوله سنه هزار و دو و بیست و شصت و نه سال ششم جلوس همایون

تخریب قلعه حصینه

علیه محمدخان فریدنی از متمرکب و طغان در حکومت چراغعلیخان سراج الملک سنه هزار و دو و بیست و شصت و نه سال ششم جلوس همایون

جنبک فراسباب خان برک

با ترکان در تاریخ مذکور

جنبک یزدان و پردیجان

برادر سناخان بلخانی زعفرانلود و کرت با ترکان در غنیا بلخانی فی التاريخ

فتح و تصرف قلعه مکران

و کج از صعب قلاع و در میان دو بیست هزار اهل افتاده و تاکنون کسی با که با نجاشتون برده و سوق عنکر کرد باشد نشان نمی دهند و اطاعت دین محمدخان مقتد عطاء بلوچ فی التاريخ

محاربه افواج فاهره

با جماعت نایب در روایت نیریز و فتح و استیصال ایشان زمان حکومت مؤیدالدوله در فارس سنه هزار و دو و بیست و شصت و نه

جنبک لشکر ظفر سپهر

که ساخلمورچ بودند با محمد امین خان ملک خوارزم کبر سر مرد لشکر کشیده و دعوی تصرف و فساد حکم را مطالبه خراجی باسم زکوة از اهالی میکرد و شکستن وی بر وجه فاحش سنه هزار و دو و بیست و شصت و نه سال ششم جلوس همایون

جنبک قشون نصرن نمون

مأمور ساخلموی مرد در یکمتری مرد وقت رفتن انجا ناسواره قریابی در بابالت حسام السلطنه سنه هزار و دو و بیست و هفتاد

دفع محمد علیخان بخنیاری

هفت لشک که بشراکت و قطع طریق مشهور در یک از قلاع صعبه مستظلم بود بانچه بسیار بدست امیر

زاده ابرهیم میرزا نایب الحکومه عربستان و سواره بخنیاری و با جلوز و فوج لرستان و التجاء او بخنیای حاجی شیخ جعفر مجتهد علیه الرحمه سنه هزار و دو و بیست و هفتاد

محاربات لشکر فیامناش

بشراری امیرزاده ابوالقاسم خان و نصرالله خان نصر الملک سر تدب فوج کلیا بکافی امیر نوما در بندر عباس با شیخ عبدالرحمن از مشایخ اعراب صید ثوبی بکیر امام مسقط و شکستهای فاحش داد با آنکه از توب و قورخانه و لوازم استحکام و جهازات و جمعیت و حفر خندق هیچ فزونی نداشتند بودند و فتح و لشخیر و تصرف بندر عباس عنوة و انفاذ لشکر از بند متمرکب و طغان در هشتم خجادی الشانیه سنه هزار و دو و بیست و هفتاد سال هفتم جلوس همایون

فتح و لشخیر قلعه کهنر

که از قلاع صعبه کمرسیران کرمان است و اخراج از تحت تصرف طاغیان و باغبان که بهوای بندر عباس راه خود سری گرفته بودند بدست رضاقلیخان عرب و امامقلیخان که با فوج عرب و کرمان از جانب سردار محمد حسنخان حاکم انملک مأمور بودند سنه هزار و دو و بیست و هفتاد

جنبک حاجی خان بیک

و قدره الله انا باملا دیزدان و پردیجان برادر سناخان بلخانی با جماعت متحالفه منفقه ترکان کبر سر بعضی از قراری بلوک قوشخانه ناخنه بودند سنه هزار و دو و هفتاد سال هفتم جلوس همایون

مدافعه شاهزاده محمد یوسف قنار

باب

مستحقان حد و درخام با تراکه که بقصد ترکا زامده بودند در فرما نفرمائی نواب فریدون میرزا سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال هفتم جلوس همایون	فتح کلی و تسخیر کامل کلان
و فرار جعفر قای کلانی که بزاه نفاق میرفت بدست نواب فریدون میرزا فرما نفرمائی خراسان سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال هفتم جلوس همایون	سوق عسکر بر سر عمرو
تراکه از آن نشین و جنگ ایشان با امیرخان سرکرده قورث سیکو و جوادخان سرکرده شقاقی که مقدمه و طایفه بودند و شکست خوردن ترکان و توقفتار در عشق آباد و فرار جمیع قبایل و او بمافات تراکه انک و تحریب کافه سقنانات و معافل ایشان که سیوش فلعبه بوده و تحریق تمام ادوقه و اسباب اثاث ایشان ببرداری نواب حاج سلیمان پیراستعلی الدوله سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال هشتم جلوس همایون	فتح قلعه دز
و فرار عمده ایلخان بختیاری چهارلنگ از جلایا غنیا و اشترار مشهور بدست ابرهیم میرزا امیرزاده سنه هزار و دویست و هفتاد و یک	جنگ عساکر منصور
که مستحقین کلان بودند با جعفر قای کلانی مقصر علی سبیل الثغاب سابق که بعد از فتح کلان بخوار کردیم بود و در این موقع با جماعت قرابایی حمله بر کلان کرده بوده است و هزیمت مشارالیه و قتل برادرش ببرداری میرزا ابرهیمخان سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال هشتم جلوس همایون	جنگ محمد حسنخان سردار
حاکم کرمان با کل محمدخان بلوچ باغی متمرده قلعه ابرندجان و فتح انجا و قتال و تفریق کرده ماردین سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال هشتم جلوس همایون	جنگ محمد حسنخان سردار
جنگ حسنخان سبزواری	جنگ محمد حسنخان سردار
از جانب فرما نفرمائی خراسان بالشکراوزبک و رب سرخس که از جانب خان جنوق مدیه بودند شکست خوردن باجماعت سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال هشتم جلوس همایون	جنگ عساکر منصور
بالشکراوزبک در سرخرس که محمد امین خان خورن شاه مامور کرفتن سرخرس کرده بود در فرما نفرمائی نواب فریدون میرزا در نارنج مند کوز	محاربات عظمی و هزیمت
جمع رودی خوارزمشاه و قتل مشارالیه با جمعی کثیر از مسنویان و بیای عماد و عمرها و خواص و غیرهم و در حق سرخوارزمشاه که در این جنگ برده و او زود شد سرورش صفهائی سرورده است	محاربه لشکر منصور
اصغر خوارزمشاه که سوبکون با سرش آمدن این مبارکه ایوان در سلخ جادی الثانی سنه هزار و	

دویست و هفتاد و یک سال هشتم جلوس همایون	محاربه لشکر منصور
در بلوچستان با عهد شاه خان بی بی پیرش نادرشاه خان بی که بقلعه محکم سب سنظها را باغی شده بودند ببرداری امام علیخان سر تپ و تسخیر قلعه تحریب ان و دستگیر ساختن مشارالیه در حکومت سپهبد بکرمان سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال نهم جلوس همایون	محاربه لشکر منصور
ببرداری ساغان و پاشا خان در غوریان با افغانه هرات که برای قتل ساغان ایلخانی مزبور مامور شده بودند سنه هزار و دویست و هفتاد و یک	سوق عسکر بر سر مملکت هرات
ببرداری حکمدار خراسان نواب سلطان محمد میرزا حسام السلطنه و جنگ قشون ظفر نمون در کنار قلعه زند جان ببرداری ساغان ایلخانی و سرکردگی صفر علیخان شاهسون بالشکراخان ببرداری سردار احمد خان قلعه کاهی و شاهزاده محسن دزانی سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال نهم جلوس همایون	محاصره غوریان
و حکمتی و بطامی و نرین و بیوت و کلان دینارا جعفر قلینان ایلخانی حکمران استرآباد با طایفه تکه که باغی بودند و مانع جمعی از ترکان که عزیمت نمودند از این دولت داشته اند شده بودند سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال نهم جلوس همایون	جنگ قشون ظفر نمون
ببرداری ساغان ایلخانی و پاشا خان مکرکی در غل هرات در چمر بسک سفید با افغانه سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال نهم جلوس همایون	استرداد و عماره توی
که بکلی از عهد شاه مرحوم برده و دیگری ان نواب	

تخریب سقنات سخت و آراب

و از عجاج طوائف متواضعه تراکه و سایر او و بما فائان صفحات از انجا بمواطن مالوفه ایشان بدست نواب فریدون میرزا فرما نفرمائی که بعد از قتل خان جنوق از سرخرس مرده رفتند و از انجا بر سر قرآب پورش برده بود و نصب خانوار سلطان هزاره در مقام محکومان حد و سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال هشتم جلوس همایون

تنبیه عباسخان باغی زبراهی

با سنظها از قلعه زبراه من اعمال فادس که وصل بشنا کاره است و فرار او با اتباع و تحریب قلعه و محکوم شدن هزار و دویست و هفتاد و یک سال نهم جلوس همایون

جنگ میر علیخان امیر قاپان

با افغانه که بنا را ج و ماخت قاپان از مملکت محرقه خراسان مدیه بودند و هزیمت و قتل و اسیر باجماعت سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال نهم جلوس همایون

جنگ سواره مجبوردی

و حکمتی و بطامی و نرین و بیوت و کلان دینارا جعفر قلینان ایلخانی حکمران استرآباد با طایفه تکه که باغی بودند و مانع جمعی از ترکان که عزیمت نمودند از این دولت داشته اند شده بودند سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال نهم جلوس همایون

جنگ جعفر قلینان ایلخانی

حکمران استرآباد بالشکرا طوائف تکه که قصد تخطی از حد و وظاوت و چپاول داشته اند سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال نهم جلوس همایون

خزانه پادشاه را بدو واگذار کرده بایرانی که از پیش
بیر قدرتش باوری گرفته شده بود

ازعاج و اسخر اچ شاهزاده

محمد یوسف صاحب خراج هرات و شاهزاده محسن و
خامی غلامخان و پیر محمدخان و حبیب الله خان در اردوی
دولتی بخدمت سردار اعظم ایران و فرماندار خراسان نواب
سلطان مراد میرزا احسان السلطنه سنه هزار و دویست
وهفتاد و دو سال نهم جلوس همایون

محاربه لشکر منصور

با گروه جمشید و فیروز کوهی و بردزانی بر پاست الله
قلیان جمشیدی برادر عبد الله خان که از هرات فرار
میکردند سنه هزار و دویست و هفتاد و دو سال
نهم جلوس همایون

فتح قلاع حصینه

لاش و فرام و اسفزان از قلاع هرات بدست رحمة الله
خان و امیر علیخان فایزی و سردار علیخان بسپندان
سنه هزار و دویست و هفتاد و دو سال نهم جلوس همایون

فتح هرات در روز شنبه

بدست و پیغمبر صفرا نظرق و تشریف سرتیب عیسی خان و
عبد الله خان جمشید و بیگلربیگی و فتح الله خان فیرز
کوهی و معتب سناخان ایلخانی بخدمت سالار اعظم
لشکر ایران نواب حسا السلطنه سنه هزار و دویست
وهفتاد و دو سال نهم جلوس همایون

ورود عساکر منصوره

در رکاب نواب حسا السلطنه بهرات در یوم جمعه
عز و ربیع الاول و خواندن خطبه و ضرب سکه باسم
اعلی حضرت ظل اللهی دام سلطانه سنه هزار و دویست

وهفتاد و سه سال نهم جلوس همایون

جنگ لشکر منصور

بیرداری حسین خان سرتیب شاهسون که حامل
خلایع و وجوه از طهران بهرات بود در نواحی جام با جمعی
سواره سرخس و قریاب و اخال سنه هزار و دویست
هفتاد و سه سال نهم جلوس همایون

محاربه عساکر راجه

از هرات با تراکمه و هراتی دادن آنها و گرفتن اسرا و متو
بسیار که میرزنده سنه هزار و دویست و هفتاد و سه
سال نهم جلوس همایون

جنگها و محاربات دولت علی ایران

با دولت بهمنه انکلیس در حدود فارس و سواحل خلیج
بیرداری میرزا محمدخان سپهسالار اعظم و مهر علیخان
شیخ المملک که از عشر اول جمادی الاولی سنه هزار
و دویست و هفتاد و سه سال نهم جلوس همایون

محاربه و نند میراشرار تراکمه

سرخس و قریاب که جمعیت کثیری بغیر ناخت نواحی
نیشابور آمده بودند و قشون ظفر نمون مأمور شد
سرحدات آنها را استکسسه بسیاری پاکت و بقیه السیف
فرا نمودند سنه هزار و دویست و هفتاد و سه سال
نهم جلوس همایون

جنگ حسنخان قراپاق

با ترکان فنیابین خواف و غوربان و بعضی نواحی
دیگر خراسان سنه هزار و دویست و هفتاد و چهار
سال نهم جلوس همایون

جنگ عساکر منصور

بیرداری سناخان ایلخان نایب الحکوم میرزا جعفر علیخان

که بحد و بحد مجبور در حمله کرده بودند و شکنس ایشان
و بشمار آمدن بکصد نفر مقبول از انجاعت مخدول و
هرت بقیه السیف بدست فرستادگان جعفر قلینان
حکمران استرآباد سنه هزار و دویست و هفتاد و پنج
سال نهم جلوس همایون

جنگ جعفر قلینان ایلخانی

بیکلر بیکی استرآباد با اشراشتر کاشته و او به جعفر بیای
ترکان و نند میرا ایشان کامل سنه هزار و دویست و هفتاد
و چهار سال نهم جلوس همایون

ند میر تراکمه خاک سرخس و مرو

که مصد رشرارت بودند در سه فرسخی و سنه هزار
و دویست و هفتاد و چهار سال نهم جلوس همایون

سوق عساکر میر تراکمه سرخس و مرو

که باغی و خود سر شده بودند و اجتماع ایشان در مرو
و محضت جستن و محاصره لشکر منصور ایشانرا آمدند
و بالاخره امان خواستن و ایمن شدن سنه هزار و
دویست و هفتاد و چهار سال نهم جلوس همایون

مصادم لشکر دولت ابدایت

با دو گروه از تراکمه ضلالت پرده تکه و فاری قلعه که
به قصد ناخت حد و مدی آمده اند و مخدول و منفرد
شدن ایشان بدست محمد رحیمخان سنه هزار و
دویست و هفتاد و چهار سال نهم جلوس همایون

نصاف سواره و پیاده عساکر منصور

در چشمه بیک با گروهی از ترکان که به قصد ناخت
بعضی از حد و خراسان می آمدند و محاربه و شکست
دادن انخما ذیل سنه هزار و دویست و هفتاد و چهار
سال نهم جلوس همایون

جنگ شد بد با ترکانهای غازتگر

تنبیه ندمیر تراکمه طرینی و الامنا

که در حواشی ابالت شرقیه مصد رشرارت بودند
بدست نواب حمزه میرزا حشمت الله و له سنه هزار و
دویست و هفتاد و شش سال نهم جلوس همایون

ند میر و تنبیه تراکمه داز

از جناب نواب ملک احمد ارغواندازان و استرآباد
و نغاب ایشان نافتلق که بموجب طوائف سرکان آن
سنه هزار و دویست و هفتاد و هفت سال چهارم
جلوس همایون

جنگ عساکر منصور

با قبایل ترکان بیرداری نواب حمزه میرزا حشمت الله و
حکمران خراسان و مستشاری قوام الله و وزیر
انسانان در ظاهر قلعه شهر قدیم مرو و موسوم بقلعه
محمد بنارخان و شکست و فرار کافه قبایل طغات
ترکان از داخل مرو که سفناق و محکم خود قرار داد
بودند باغبان و اشغال سنه هزار و دویست و هفتاد
وهفت سال چهارم جلوس همایون

شورش اهالی عربستان

برضیا الملك والده مؤلف رحمه الله در این شوریدگی
واضطراب و اعتشاش و انقلاب خوزستان بنده
مؤلف خود که نایب الا باله انتم ملک بود مدت چهار
ماه در قلعه سلاسل محضت داشت و از طول مد

مخاصره بنهات عشرت میکند و انبند	جنگ در ریاط ماهی
ستخبر قلعه بیل اتن	باترکان که نیز محمد شیخ آورده بود و شکستن و بخت
وند مهر طایفه ساوور در نارنج مذکور	ایشان الی بیخ فرسنگ و قتل سردار تراکم محمد شیخ
محاربه قشون حاضر خراسان	تا سه برادر زاده اش و بعضی از رؤساء سرداری
باترکان مرد و شکست یافتن از انجماعت بشوند	محمد و لیخان سردار قشون خراسان سنه هزار و
میرزا محمد قوام الدوله وزیر خراسان و مخالفت وی	دویست و هفتاد و هشت سال پانزدهم جلوس همایون
با ثواب حمزه میرزا حشمت الدوله حکمران و سرداران	ستخبر قلعه انکوران در کرمان
سلمان در نارنج مذکور و در این جنگ قرب سی هزار	وند مهر باغبانانجا موریتا میر سعیدخان رود
از افواج ایرانی مابین قتل و اسلحه شده مار کرم بد	باری و گرفتن چهار توب و آوردن انها از قلعه
محاربه سواره حاضر مشهد مقدس	مزبوره بطهران در وزارت محمد اسماعیل خان و کپل
و قویانی و مجبوروی و دره جزی سرداری حیدر	الملك سنه هزار و دویست و هفتاد و هشتاد و
قلینان ایلخانی شاد توار خانب حاتم السلطنه	پانزدهم جلوس همایون
ترکان عشق آبادی و اخالی که در بکفر سخی قلعه اناو	محاربه با تراکم
پورتن گرفتند و ایل ناوار اطعمه میخواستند نمودن	سرداری محمد ناصر خان ظهیر الدوله حکمران
زاعنت کرد و نسیه کامل و تفریق جمع ایشان سنه	استرآباد سنه هزار و دویست و هفتاد و هشتاد و
هزار و دویست و هفتاد و هشت سال پانزدهم	شانزدهم جلوس همایون
جلوس همایون	تنبیه طایفه دیگر ترکان
قتل و تفریق هزار نفر	بلدست حیدر ایلخان حاکم مجبور سنه هزار و دویست
سواره نکه ترکان مردی که سرداری مان سعید	و هفتاد و نه سال شانزدهم جلوس همایون
و محمد شیخ از قراولخانهای قلعه سرخ بناخت کند	ند میرا میر حسینخان ایلخانی
آمد بودند و ثواب سلطان مراد میرزا حسا السلطنه	زعفرانلو شجاع الدوله استرآباد ترکان را سنه هزار
با اسعد اصفهانی و رجالی بسمت هر خش سردار	و دویست و هفتاد و نه سال شانزدهم جلوس همایون
با جمعی سواره شصت فرسنگ ابلغا کرده در اخر	محاربه وند میر تراکم سالور
خاله زاده بر سر ترکانان رسید و جنگی سخت در	و ساوروق بلدست مظفر الدوله سنه هزار و دویست
پوست تا تمام هزار فابین کشتار و اسارت تقسیم	و هشتاد سال هفدهم جلوس همایون
الا خود طاغیان مذکورین سنه هزار و دویست	تنبیه وند میر طایفه
و هفتاد و هشت سال پانزدهم جلوس همایون	شر پسکوند لرستان بلدست امیر زاده صام الدین

سپهسالار الدوله سنه هزار و دویست و هشتاد و	سپهسالار سنه هزار و دویست و هشتاد و
هفدهم جلوس همایون	هفدهم جلوس همایون
قتال و قتل ترکان	جنگ سیهنا الاراعظم
سرداری محمد علیخان بیکر سکی استرآباد و عباس	با قیام همون که سرداری سپهر محمد شیخ و غیره بناخت
قلینان سر تیب لاریجانی سنه هزار و دویست و هشتاد	مخال باخر خراسان آمد بودند سنه هزار و دویست
سال هفدهم جلوس همایون	و هشتاد و یک سال هفدهم جلوس همایون
قتال و قتل اشرا ترکان	جنگ سردارانیکه
سرداری جعفر قلینان امیر تومان سنه هزار و دویست	از اردوی بزرگ میرزا محمدخان فاجار سپهسالار اعضا
و هشتاد سال هفدهم جلوس همایون	ما مور شده بودند با طوایف طاغیان ترک و نسیه
جنگ بلوچ و ستخبر	شدن اشرا قراچی و تنجیب مدینه اشرا ترک و مدینه
و تنجیب قلعه ابرافشان از قلاع مستحکمه بلوچستان	کش تپه که معقل و محکمه باغبانهای اشرا ترک نشین بودند
بلدست بر هفتخان سر هتک بلوچ سنه هزار و دویست	سنه هزار و دویست و هشتاد و یک سال هفدهم
و هشتاد و یک سال هفدهم جلوس همایون	جلوس همایون
تسلیم و انقیاد ترکانهای گلکان	جنگ با سواره غارتگر ترکان مرو
و همون از سطون عسکر بکه سرداری میرزا محمد	که بعضی از قزاقان فابن را ناخند بودند سرداری
خان سپهسالار فاجار بر ایشان سوق میشد	الباقی خان و غیره شدن باضد نفر ترکان در رود
و فوج پنجاه و شش نفر از رؤسای ایشان نزد سپهسالار	هرات سنه هزار و دویست و هشتاد و دو سال
مشارالهدی در چمن کاپوش که محل توقف قرار دود	نوزدهم جلوس همایون
الزام اطاعت و تعهد رعیتی و خدمت و اداء باج و	جنگ سواره شاهپسون و اپانلو
خراج مع بقایای چندین ساله و رد آنچه از رعیتان بران	و خراسانی با برکاتهای قرااب وند میر ایشان و
سیرت و باج برده اند سنه هزار و دویست و هشتاد	سپهسالار انانمان سنه هزار و دویست و هشتاد
و یک سال هفدهم جلوس همایون	و دو سال نوزدهم جلوس همایون
جنگ سنگر خانی	تفریق هزاره سنه سوار
که از مغافل صعب و سقنا فهای محکم است و کشتار	از تراکم مرو و ساوروق که بفریخت سرحدات
طایفه غازی سرداری چند ر قلینان ایلخانی سها	
الدوله و سلیمانخان افشار و مصطفی قلینان تراکم	
نوروجبیا الله خان تنکابنی و صفیر علیخان سر تیب	

خراسان آمده بودند و از اسعد اسپا منصور
ساخوی بخندود و غفور اطلاع بهم رسانیده ناچار
راه فرار اختیار کردند سنه هزار و دویست و هشتاد
و دو سال نوزدهم جلوس همایون

تفریق چهار هزار ترکان

برایست نوزدهم پدیدان ترکان بقصد ناخ و ناز
دو هزاره بودند و از عده و عده فسون ساخوی
مطلع کرده بی نعل مراد راه رجعت کردند سنه
دویست و هشتاد و دو سال نوزدهم جلوس همایون

تنبیه یا غنهای و اشرا صفیات

اورامان کردستان بدستان مان الله خان والی کردستان
سنه هزار و دویست و هشتاد و سه سال بیستم
جلوس همایون

جنگ و تفریق و تنبیه

ترکانهای دونه و مهنه و آنچه قلعه و اطراف آن و تفریق
محکمها و معافان ایشان ببرداری حسنجان شهاب
الملك شاهپسکون سنه هزار و دویست و هشتاد
سه سال بیستم جلوس همایون

جنگ الله بارخان سرتیپ ره جز

باترکه نکه مرمی سنه هزار و دویست و هشتاد
سه سال بیستم جلوس همایون

جنگ نواب والا کومرث میرزا

ملک ارای با ایشان منتهی که موسوم بمرد و بسعد
و طاری خود را در میان ترکانهای طایفه جعفری
پنجبر بقلام آورده بود در آق قلعه و همدن کلونوا
والاشدن شخص ایشان مذکور و هریست جمع تبعه
و پیروان وی سنه هزار و دویست و هشتاد و چهار

سال بیست و یکم جلوس همایون

جنگ و قتل عام طوایف طاغیه

کوکلان و بیوت بسوق عسکر چیده ببرداری سها
الدوله حیدرقلینان ابلخانی و سایر سردارهای
مشهور حاضر رکاب در سفر اول مشهد مقدس که از
انجمن امیر حسنجان شیخ الدوله ابلخانی زعفرانلو
و کلب حسنجان امین نظام و حسینقلینان سر کرده
سواره مخصوص و صفرقلینان سرتیپ و زین العابدین
خان سرتیپ و سبحانقلینان و شاهر محمدخان دو برادر
سهام الدوله و غیرهم که مفاضة بر سر قبال ترکان
های طاغی باغی مشاوران بهم ریختند و آوردن اسرای
بسیار و رؤس پیشانی بمنزل کاشی دار سنه هزار و
دویست و هشتاد و چهار سال بیست یکم جلوس همایون

غلبه فستون ظفر همون

برای امیر ابلخانی بلوچ و لشکر قلعه ناد علی که انتم
رود هر مند واقع است از قلاع محکم بلوچستان
سنه هزار و دویست و هشتاد و چهار سال بیست
و یکم جلوس همایون

مفاضة محاربه بند میر

ترکانهای باغی در فاری قلعه که محکم جمع طوایف
ترکان است ببرداری حیدرقلینان ابلخانی سنه
هزار و دویست و هشتاد و پنج سال بیست و دو
جلوس همایون

حمله و جنگ امیر حسنجان

شیخ الدوله و حیدرقلینان سهام الدوله در
صحرای آنک اخال نشین با طایفه نکه مرمی اخال
نشین و غلبه و کشتار فاحش از ایشان سنه هزار و

دویست و هشتاد و پنج سال بیست و دویم جلوس همایون

جنگ اورامان کردستان

و لشکر و لشکر قبایل و ایلات باغی و طاغی انجام داد باک نواب
والا حاجی فرهاد میرزا معتمد الدوله ببرداری حاجی قنبر
علینجان سعد الملك و مصطفی قلینان اعتماد السلطنه
سنه هزار و دویست و هشتاد و شش سال بیست و سه
جلوس همایون

جنگ نواب حمزه میرزا حشمت الدوله

باترکانها و لشکر قری قلعه و طرن و قوش سنه هزار
و دویست و هشتاد و شش سال بیست و سه جلوس همایون

جنگ و تنبیه نور علی

از طایفه جعفریای ترکان بدستان سلیمانخان صاحب
حکمران استر ایاد سنه هزار و دویست و هشتاد و هفت
سال بیست و چهارم جلوس همایون

تنبیه و ندم میر متمر دان بلوچستان

بدستان ابراهیمخان بدستور العمل ببرداری محمد اسماعیلخان
و کل الملك حکمران کرمان و بلوچستان سنه هزار و
دویست و هشتاد و هفت سال بیست و چهارم جلوس همایون

جنگ حیدرقلینان ابلخانی

در سمت نکه باترکانهای بخندود و مقبله بزرگ از ترکان
و غیر این قبیل و زری در دوا و السلام بغداد بجای پای همون
افراد سنه هزار و دویست و هشتاد و هفت سال بیست
و چهارم جلوس همایون

جنگ حیدرقلینان

سهام الدوله ابلخانی و سردار کل خراسان با ایشان
پیشوای ترکان نهاد در حوالی جاجر و قتل شخص ایشان با
جمعی از سواره ترکان و فراری قبیل السیف سنه هزار و

دویست و هشتاد و هشت سال بیست و پنجم جلوس همایون

جنگ امیر سعد خان سرحد

با سردار خان بلوچ که جمعیته بزمزده بود و دم از طغیان
و خود سری میزد و دستگیر شدن او و قتل یکصد و پنجاه
نفر از مشایخش سنه هزار و دویست و هشتاد و هشت
سال بیست و پنجم جلوس همایون

جنگ ابوالحسنخان

ولدا میر حسنجان شیخ الدوله باترکانهای غارتگر که
بناخت از زبان و انخدود آمده بودند و دستگیر کردن عرض
مرد خان سردار زابا همیشه نضیر از همراهانش و سپا
شدن ایشان بدستان شیخ الدوله سنه هزار و دویست
و هشتاد و هشت سال بیست و پنجم جلوس همایون

جنگ باترکانهای طاغی

که هزار و هشتصد نفر سواره و پیاده بودند و در حوالی
سرخس نمودار شده عازم ناخ و ناز انخدود بودند بترکان
سهام الدوله ابلخانی بحکم نواب حسام السلطنه و قتل و
تفریق و اسرا ایشان سنه هزار و دویست و هشتاد و هشت
سال بیست و پنجم جلوس همایون

جنگ باترکان که دو هزار سوار بودند

در اطراف قلعه قره تپکان و شکستن آنها بجمعه سوارها
ترشیزی و پیاده چوکانی و اهل قلعه و اسیر شدن جمعی کثیر
از ایشان سنه هزار و دویست و هشتاد و هشت سال
بیست و پنجم جلوس همایون

جنگ نواب سلطان مراد میرزا

حسام السلطنه با قوجه سردار ترکان که نادر هزار سوار
ترکان حمله آورده بود و قتل سردار و اسیر شدن
نفر و ساء انجاعت و هریست باغی سنه هزار و دویست

وهشدارونه سال بیست و ششم جلوس هاپون

جنگ نواب سلطان مراد میرزا

حسام السلطنه بعضی از قبایل ترکمان که بقصد غارت وهب و رعیت خراسان بعضی از مد و ورود نموده بودند و حمله نواب مشارالیه مفاصله بعد از بلغار و قتل و اهلان و قریه آنجا عتسه هزار و دویست و هشتاد و نه سال بیست و ششم جلوس هاپون

جنگ یار محمد خان حاکم بخنورد

بالشرایط که در تنبیه کامل از ایشان سنه هزار و دویست و هشتاد و نه سال بیست و ششم جلوس هاپون

بلغار و جنگ سواره نردینی

حکم نواب جهاندوز میرزا با سواره ترکه که قریب سیار ایاخته بودند و قتل و قریه آنجا عت و استر و ادب قوس و اموال و مواشی سنه هزار و دویست و نود و سه سال بیست و هفتم جلوس هاپون

جنگ میر حسینخان شجاع الدوله

حاکم قوچان و الله پادشاه حاکم دره جزید ستور العمل حسین خان نظام الدوله شاه پسون والی خراسان با ترکه مر و سالور و ساروق و اخلالی که عزیمت ناخن خراسان شدند سنه هزار و دویست و نود و یک سال بیست و هشتم جلوس هاپون

قتل خوجه قه سردار ترکان

که با جمعیت بسیار باختن سرداران خراسان مده بودند با کثیری از هم افتادند و قریه بقية السیف بدست سپاه منصور سنه هزار و دویست و نود و دو سال بیست و نهم جلوس هاپون

جنگ مصطفی قلیخان میر پینج

در پسر اردوی خراسان با غاصب شورلتک و اخته نفس که با گروه انبوهی ترکان بناختن سرداران خراسان آمدند بودند و قتل غاصب شورلتک و دستگیر شدند و در نفس با با عتقی از فرمان نامی ترکان سنه هزار و دویست و نود و هفتم سال سی ام از جلوس هاپون

تنبیه یار محمد خان ایلخان شادلو

در سرداران بخنورد با عت ترکان از سنه هزار و دویست و نود و سه سال سی ام از جلوس هاپون

تنبیه مصطفی قلیخان میر پینج

رئیس نظام خراسان جمعی از ترکه که ساروق را که حیتنا و تاراج آمدند بودند سنه هزار و دویست و نود و چهار سال سی و یکم از جلوس هاپون

محاربه اسمعیلیان سرهنگ هزاره

با یکصد مرد که با سیصد سوار و هشتاد پیاده حیتنا آمدند و از اغنام و مواشی اهالی آن عوایشی بسیار بی بردند و شکست آنجا عت و استر و ادغام و اسرار و قتل و اسیر و الحمله لایق از ایشان گرفتن سنه هزار و دویست و نود و شش سال سی و دوم از جلوس هاپون

ند میر و قلع و جمع و استیصال

شیخ مذکور خان حاکم که داروکا و بندای با ابداع که متمرک و منشأ شرارت بودند بدست نواب والا حله فرهاد میرزا و فرمانفرما و حکمران فارس سنه هزار و دویست و نود و هفتم سال سی و چهارم از جلوس هاپون

ظهور قیام شیخ عبدالله کرد

تفشی بدین شیوع قتل و هب و حرق در حد و در کرد بدست تبعه و مردان انبساطان مارد و سوق اردو و ملحق از بدست و پیچید از فرزند عا که خاصه در اختلاف

سال سی و چهارم جلوس هاپون

افتتاح خطه ساوجبلاغ

و ورود حاجی میرزا حسینخان سپهسالار اعظم و نامین مستوحشین اگر در شانش از هم و پنج سنه هزار و دویست و نود و هفتم سال سی و چهارم از جلوس هاپون

سوق عسکر و توپخانه

و استعدا ذات لازم برای گرفتن شیخ و تبعه او نسبت سر حدان و محال منکور در بیست و دوم و پنج سنه هزار و دویست و نود و هفتم سال سی و چهارم از جلوس هاپون

فرار و هزیمت شیخ قادر

با معدودی از تبعه خویش بنوجه که مسکن شیخ و در خاک عثمانی است فی التاریخ

نصفه صفحات ساوجبلاغ

دارومی و اخلال و از کافر اشرا و طغان در سلخ و پنج سنه هزار و دویست و نود و هفتم سال سی و چهارم از جلوس هاپون

محاربه عزیر الله خان شاه پسون

ملقب بصارم الملک با عتسه و منکور از قبایل طایفه اگر که حمزه آقا رئیس و مقدم ایشان بود و قتل آنجا عت و فرار حمزه آقا با خواص هر اهان از اشرا و نجاک عثمانی سنه هزار و دویست و نود و هشت سال سی و پنجم از جلوس هاپون

استیلا و اطلاق اسراء شعبه

که در دست عشایر اگر طایفه بودند فی التاریخ

تخریب قلعه بغلین

و عمارت جدید بنای حمزه آقا که سفیناق و حکم طاعن بود بدست عسکر طایفه سیکر فی التاریخ

قتل حمزه آقا بلباس منکور مدن کور

ملکان و قشون دار السلطنه فرخین جمعی بضر الله خان نصر الملک میر تومان و سایر افواج منصوره ببرداری توک حمزه میرزا حشمت الدوله آوگا و حاج میرزا حسینخان سپهسالار و ایتا نسبت آنجا عت و کشتار سخت و مقبله عظیم از طوایف طایفه اگر در مشارالیه که از انجمن کور دو هزار نفر از باغبان در حد و مرعنه و نایب طایفه بود و تفنگ کرد بدست مصطفی قلیخان اعتماد السلطنه رئیس نظام آذربایجان سال سی و چهارم از جلوس هاپون

قتل جماعتی دیگر

قریب هشتصد نفر از جمعیتی که بقصد تخریب شهر اردوی حیدرآباد بودند در سال سی و چهارم از جلوس هاپون

جنگ با اگرادیکه شیخ صدیق

بیر شیخ عبدالله سرکرده آنها بود در سنه هجری رومی قتل کرد و فرار کرد و دیگر از ایشان در این سال سی و چهارم از جلوس هاپون

مدافعه و محاربه علیخان والی ناده

حاکم مرغه پیر فاسماخان والی در کمال جلادت و غیرت با اگراد در حد و دولایت و قلمر و خود و محافظه اولایت از نطاول و چنابول انکره که راه در این سال سی و چهارم از جلوس هاپون

هزیمت شیخ قادر پیر شیخ عبدالله

و حمزه آقا کرد منکور با تبعه خود از باغبان نسبت کور در این سال سی و چهارم از جلوس هاپون

شکسته شدن شیخ عبدالله

شخصا با انبوهی عظیم از اشرا اگر که همراه او بودند بدست عساکر منصوره در حد و دارومی و فرار و پیچیده استعیل آقا که واقع است در دست شیخ شهر اردوی در این

مع سواران و حضرتها و علی قاناز معتبرین اقوام مشارالیه که
سرخیل اشراک را کردند در ساوجبلاغ بند پر و تمهید
حسنعلخان وزیر فواید این نظام سنه هزار و دویست و
نود و هشت سال سی و پنجم جلوس همایون

حمله نواب سلطان محمد میرزا

ناصرالدوله با قشون جمعی خود بر حاکم علیخان شکاک که
منهوی بود بی ناک و دستخیزان سفنای سخت و تند میر
کروبی از یانغان بدبخت که بدافلقه حصین استظهار
نموده راه طغیان و تتر میبودند

جنگ ساعدالدوله حکمران استرآباد

با قلیخان ترکان در حوالی قلعه استرآباد که با گروهی
ابنوه بجزیب و با عنبرکی ایستاده سنه هزار و دویست و
نود و نه سال سی و هشتم از جلوس همایون

ند میر طایفه احمدوند

سناکین سرحد ما بین خاک دولت عثمانی و مالک محرق
ایران که همیشه منشأ شرارت و قطع طریق زواری و قوافل
و مسافرن ایران بخاک عثمانی و مسافرن عثمانی بخاک
ایران بودند و قتل جوانان و رئیس و طاغیان اقوام و تخریب
قلاع و معافان آن گروه سنه هزار و سیصد و چهار سال
چهل جلوس همایون

اشوب حمله سنگلج طهران

و ملحقان از قتلکه میرزا سید محمد که خدای ایجاد
محبس خود مرتکب شده بود و شورش از خام گروهی
از شاهزاده های فاخره تیره تیره ای که مقتول از سلاله
سلطنت بود و فضا ص کردن که خدای مشارالیه و
ندیه جماعتی از شاهزاده ها که در مقام فضا ص از میرزا
شریف مختلط چند بودند بنار پنج سال هزار و

سیصد و پنجاه و هجری

حاربه عساکر منصوره

با ابل بیلقی و بیره داز از ترکانه های حدود کرکان و دیگر
و تینه انجاعت با عنقه کاملاد را وان حکومت نواب
وجه الله میرزا سید ملک ملقب با میرخان سردار
بنار پنج سال هزار و سیصد و پنجاه

تنبیه و سیاست اهالی ساوه

که بر علیخان حاکم خود شوریده انواع جنایت و تجریدی
از تکاب نموده بودند و در فغان فتنه عظمی میاموریت
جناب جلالتاب میرزا احمدخان فاخارد و نواعه الله
امیر تومان بنار پنج سال هزار و سیصد و شش

فتنه عظمی در سر راه آهن

از بابت تلف شدن شخصی از سلسله که زیر هاشم
افزاده بود و هجوم عامه مردم غوغائی بر سر علیخان که
فرنگی میباشند و کشته شدن بکفر مسلم بکلوه
یکی از فرنگکان و خراب کردن و سوختن و شکستن جمیع
واگونها و این فتنه منعلقه بشتم و فقر و سیاست و تنبیه
و مصادره گروهی فراوان از غوغایان در صفر هزار
و سیصد و شش

حمله قشون نصر ثمنون

که از انجمله بود افواج گراز و گره و سبلا خورد و
سر بند جمعی مصطفی خان سر تیغ خلف ابو الفتح
خان سر هک بر قلعه شریف خان سبستانی که
بر این دولت جاودانی طغیان آورده راه خوشر
مبسر و دستکند شدن مشارالیه و فرار کردن
از خاک ایران و انجای جماعت فغان بجزاری عمده الاثر
العظام علی بن علیخان صمصا الملک

در اشارت اجمالی بر خزان آثار مادیه و آثار حسیه که عبارت است از اینست مستحده و عمارات متجده که در طرف مدت
شاهنشاهی سلطنت السلاطین قهرمان المله والطن از سال اول جلوس همایون تا کنون که سنین اربعین شمسی بکمال پوی
احداث شده است و آنرا که درین چه بر سبیل ایجاد و ابداع و ناسیس و چه بر وجه تعمیر و اغادین و تجدید آرزوی اصنا
معظمه مانند دارالخلافه ناصره در محط طهران و سرخر ناصری در خطه خراسان و شهر ناصری در مملکت سیستان
و از نسخ قصبان بزرگ مثل مهرج بلوچستان و سرنک مازندران و جاید رعیشیان و از جنس انشاء مدارس
و معالجات واحداث کارخانها و مارسانان و حفراهار و اجراء قنات و طرح نباتین و ریاض و حیاض باغات
و نسطیح معابر عامه و ستویه جواد معطر و دین سدها و کثورن شطها و چندین شاهراه قوافل و سیاران با
شوشه ساختن و اکثر شوارع شهرهای بزرگ را با فرش سنگ پرداختن و هکذا ندهیبات را بنق و تزیینات
فائق در قیاب و بیقاع ائمه معصومین سلام الله علیهم اجمعین و سایر فرزان و مشاهد مشاهیر اکابر دین مبین
رضی الله عنهم و کذلک اینست سلطنتی و عمارات دولتی از بناهای منجیب و بناهای رفیع و ایوانات
مشهد و جواسق مقرن و مقصوره مشهد و دروب مسخر بطنهای مخترع و هندسه مستحدث و شکا
متجدد و تراکب مستحکم که غالباً جدران مرمر و سفوف متمق و اسطوانات مصقول داخله آنها از دست
اساتید نقاشان چرب دست و مدتهایان نازک کار چنان با تکلف و پیر صنعت برآمده است که مشاهده اش
عقول ابره میسازد و افهام را خیره میدارد و اما امرت و اصلاحات و تجدید و تعمیرات که حسب حکم در میان
سلاطین سلف و آثار سابقین از ملوک و غیرهم در این چهل سال بعمل آمده از حد احصا و نطاق استحصا بیرون
است و نکارنده در این باب سابع بعضی از آنها را که اهتبی عظمی داشته بر نکاشته است و اگر چه این عنوان هم
مخصوص شمارش آثاری است که بفرمان و اجبالات ذغان این پادشاه پادشاه نشان بظهور آمده ولی چنانچه از احوال
آثار و عظیم یاد کارهای رعایای این دولت ابدایت که در مدت سلطنت سنین اربعین شمسی برپا ساختن و
بر وجهیکه شایان شرف و شان تواند بود پرداخته باشند هم در فام خواهد آورد خواه در فام این پادشاه
بر پا کرده باشند و خواه در خاک پادشاهان دیگر خلاصه سخن آنکه این شهر بار غادل و حسرو باذل در این
چهل سال در راه آبادانی و رفع و برانی مبذول فرموده است بدون هیچ شبهه و ارتباب در حیطه حواشیا
در بنیاد و در تحت تقدیر بران کتاب نکند و لوکان بعضی بعضی ظاهر اینک بتعداد بر سبیل اجمال حوض و

اشغال غنائیم

از جلال ابدیه مؤسسه و شرایب اشار	انهاد در تضاعیف اشارات ذیل بشریح خواهد نمود
مقد شایان شاهنشاهی بهمال در مدت سلطنت	یکی ندهیبتیه مبارکه مشهد عسکری
اینجه سال که بتواریج ابدیه با آنها بعضی	صلوات الله و سلامه علیهما است که از وجوه طبی و

اموال حلال خاصه شرفه ظاهران بقعه مطهره کسند
مقدس را که بر عظمتی کمال اشماله ارد مجتهدهای
طلا گرفتند فرموده اند و صد هزار بار شرف این
فلز کرم افزوده اند

و دیگر نذ هب بان مبارک حضرت علی
بن موسی ارضاع علیه السلام است که در صحن جدید
ناصری واقع گردید

و دیگر نذ هب بانان مشهد مقدس
کاظمین صلوات الله علیهما است که فاضل ششما طلا
کنید عسکرتین ادرای مقام محمود بکار بردن فرمود

و دیگر انوار شرفه و اضافات و شرفات زاید
الوصفی است که در روضه و رواق و صحن و حجاب و
مغاهد و موافق و ملحقات و منضمان مشهدا سعد

حضرت سید الخاضعین ابی عبد الله الحسین روحی و
ارواح العالمین فداه و فریاد ساطع الانوار حضرت ابی
الفضل العباس علیه السلام بنی شرف و سرکاری شیخ

عبد الحسین مجتهدا علی الله مقامه پر داخل شده
و دیگر نذ هب بان مطهر حضرت سستی
بن موسی بن جعفر است در قم سلام الله علیهم

و دیگر تمام در بهای مقدس روضه رضویه زاده
الله شرفه و غیره است که جمیع مضاربع و عضادات انها
با صفحات نفی خالص پوشیده و پر داخله در نهایت

اهمیت و امتیاز بکار می میرد افضل الله خان وزیر
نظام دارای منصب تولیت امور ان اسنان فرشته
پاسبان ساخته شده است

و دیگر نذ هب کسند شرفه و قبته منیف قرار
الانوار حضرت معصومه زاده واجب التکریم سیدنا ابی

الفاسم عبدالمعظم علیه الصلوة والسلام است که در
خشتگانا هرازان بطلای مباح خالص گرفتند فرمود
و این خدمت بزرگ بدستباری و پامردی پدر مؤلف ترا
شد امید که از بركات این بزرگواران عمر این پادشاه

نابروز کاران بپسند و دوران سلطنتش همی فرخنده باد
و دیگر از عبودان و غیر مبانى اعلم حضرت اقدس
صاحبقرانی حضرت شمس العارزه است که بر طبقات چند

بعضها فوق بعض افزاخته و از داخله و ظاهر با انواع
تکلفات و تزینات از اسن شده است که گنجد سر
ترکیب و طرح و تشکیل این اثر جلیل و فرابای نا اراها

و مجالس و کاخها و مناظر آن در میان این سلاطین
سلفا بران اثری نشان نداده اند و این اساس جدید
و جوسق جاوید با هتمام دوستعلیمان معتبر الممالک

نظام الدوله سر انجام یافت
و دیگر عمارت فرج اباد است که اندرون هاپون و
بارگاه قدس و سرای لفت و افش و مضرب سرادق

عفت و مهبط مستوران خدر عصمت میباشد
و این عمارت بعنایت الکفی کفاه الدوران امام محمد باهم
خان امین السلطان اسکنه الله فی عرف الجنان ختیا

و بهر گونه نائقان و تزینات که در صحن خیال
جنس انز پاده بران می کنجد اراسنه و پر داخله شد
و مشار الیه انعم الله بر خوانه طبر نام این بنیاد شکفت

و اثر بزرگ را بیک و آجر سخت و سفید بر آورد حتی در
سخت جلد ان وجود هیچ اساسی نهی از خشت خام
و این پنجه بکار برده اند همانا زان رای حصان

فکر و حصاف عقل و علو خیالات خود را در نظر
مخجولست که این بنیان را بر چنین مخصوص و هیر

کونانقان و استحکام مخصوص بر آراست از اکتب عشر
اول سلطنت عمارتی بود مخصوص معروف بخوابگاه
مرکب زرد و پست پورن تخمائی و فوقانی و در مخانه و نالار

های این دیوهای مهر و عنبر که جمله توسط والد مؤلف
سلخته و متجاوز از هفتاد هزار تومان در ان بصرف
خرج شده بود در حین بنیاء همین عمارت فرج اباد چون با

تقش و هندسنان موافق تفتناد حکم تجزیه شد و بنا
ممثلت زجنت بسیار و خرج کزاف یا عدام و انهدام ان
پرداختند چه بجای محکم بود که در حین هدم مجبور

بصرف باروت گردیدند

و دیگر عمارت سطح کوه در شان سیر و باغ
و ابدیه سفح جنوبی آن است که امر و زرد میان جمیع
جواسق و قصور سلطنتی که جمله بر این نکارخانه

چین ساخته شده است مقام محسن موقع و صفا هوا
و کثرت روح و غراوت میاه و چندین مرتبت دیگر
اختصاص یافته و اصل این اساس او والد مؤلف محو

خارج علیخان اعتماد السلطنه ماضی علیه الرحمه در
نارنج بکهار و در و پست و سفت و نه از هجرن مطا
سال ششم از جلوس هاپون بر حسب حکم جهات مطاع

بریا نمود اما از انحال نا حال که غالباً در تحت مرتبت
و نظر بنده مؤلف است چندان ملحقات و منضمان
از هر قبیل بر این اثر اصیل افزوده شده که بنیاء

مخسبش در جنب مکان و بر بقی آنها تحت الشعاع
افزاده است
و دیگر گوشه مشهور و صاحب قرآنی است که

در قصبه نیاروان افزاده و چون پسر زون اول
سلطنت جاوید تشید یافتند و موهبت عظمای

انصال دو قرن ابد قرین را نارنجی و یاد کار بست این
لقب مہمون و عنوان هاپون موسوم گردیده و وضع
این قصر در سلطنت شاه مرحوم محمد شاه غازی عبنا

از یکبار الا خانه محض رود و جنبین بود وقتی که اعلم حضرت
اقدس هاپونی بسفر صفاها تشریف میبردند و الله
مؤلف دستور العملی اذند نافضری سبب اعالی که

موسوم بجهان نابود اخلاص نمود و اثبات توسط ختیا
جلالناپ مشیرالذوله بچی خان این قصر جدید در
همان موضع انشاء شد و این لقب معروف گردید

و دیگر باغ عشرت آباد است که بر ظاهر دار الخلافه

در سمت شمال شهر جنب شاهراه شهبازان واقع گردید
و از باغات دیوانی مابین نکارستان و قصر فاخار
افزاده و در داخله این باغ عمارات بلج و ابدیه رفیع

و کاخهای وسیع و گوشکهای منبع که شایسته شان
شاهنشاهان بزرگ همت است ساخته و افزاخته شده
و مشرع غرس نهال اشجار این بوستان منبوشان

خود بهین مقدس شاهانه شده است اصلا حد
و ناسپس انشاء این باغ دیار و اشجار ابدیت بند
نکار زده شده چنانکه در ضمن اشعار کتبه دیوار

فصاحت از منظومات مقرب الخاقان میرزا محمد حسین
ادیب منخلص بفرغی اشعار شده میگوید شاخ نشا
کی کشت نارنج غرس جنر کی جنر و انشاندی

شاخ امید واری سعی صنیع دولت امر خد بو عظم
بخشیده این بنارا آذین اسناری در انیشها مشا
البه چنانکه شفاها شنبه شد از تخف فقط قصد

ملیح و دشمنه بنظم نارنج و بعد از عنبر و اشرا اشعا
یا بحاج نارنج نماور گردیده پس اگر ماده نسبت بمقام

اسنادی وی نارسا افتاده معدوم و بوده است
و دیگر باغ گلشن است که در میدان عتقوارک در
 الخلافه برد و جانب بجهه افتاده و این میدان در شب
 از زمان مجمع فضول حوالی و کسانک اهالی میبود و
 چون شعاع توجیه خاطر خطر خوردن پدید آمد
 آن کیفیت و تکمیل مقام و فوائد خالصی یافت که بکشت
 نزهتگاه عمومی و جای تماشای بیکانه و بومی است
 سبحان الله در خیال کن نکرده کاینچنان کرد چنین و
 در این سنه ۳۳۱ اگر مخانه بسیار نماز در این باغ ساخته
و دیگر باغ شاه است که در میان محط میدان مستند
 مسابقت است و این واقع گردید جای این اثر عامر
 بابر بصورت فلک فی خلق بود از سبزه و گیاه نرغین
 در او میبود و نه اثری و الاکان از فطر انجم و اشجار و
 ریاحین و از هزار وجد اول و انهار و قواکه و انماروان
 اشمال بر مجسمه مقدسه ها بونی کوفی از هشت جزو
 است و از روضه رضوان عضوی این باغ شش سنگ
 اب جاری دارد و میآورد از چاهها سده فواره در جداول
 و در باغیان در فوران است و نیز باغ وحش محضری در
 طرف جنوب این چندین کوشک عالی و اینجه مقبره این
 باغ ساخته شده
و دیگر باغ طغرل است که در سطح زمین شهری
 پیش روی مزار شیخ بزرگوار محمد بن علی بن بابویه صدق
 علیه الرحمه واقع شده چون برجیکه بر سر تربت طغرل
 بیگ اول سلجوقی است از اینجه عتیقه بود و در چنین
 موقع مخصوص حفظان لازم می نمود بعد از مرگ
 اصلاح ان این باغ بر حسب امر اعلیٰ احداث و احیا گردید
 و بنامان پادشاه مرحوم موسوم گشت

و دیگر قصر فیروزه است که در مسافت مابین اینجه
 دوشان تپه و کوه ساشم شرق شمالی شهر میان پارک
 در نهایت نزهت و طراوت و خرمی و شادابی واقع
 گردید فئات مخصوصی دارد که بحکم ها بونی رحمة الله
 خان صاری اسلان جفر نموده رسدات این قصر نیز مثل
 غالب کوشکها و اینجه و بسایرین و ریاض مغلفه
 ابدات بلند نکارنده مقوض است
و دیگر قصر باقون است مشتمل بر اساسهای حصین
 بر نقش خوزنق مشحون بر آناهای تپه و قرقر است
 که در فتر نگاه سرخ حصار بسیار کاری و میباشند معتمد
 السلطان میرزا محمد خان کزبسی پیشخدمت خاصه
 حضور مظهر ظهور انشاء شده و احداث گردید و این
 قصر مرکب است از دو قسمت قسمتی مشهور بکوشک
 پیرونی که بطرز عمارت سیلابی و رنگ در نهایت است
 ساخته شده قسمت دیگر هر خانه و اندرونی که بقیه
 صدق و عاز اولی بیت مشرق ان بنا گردید و متجان
 از دو بیت بورت مسکون دارد و باینجه سلاطین صیقل
 شبیه افتاده و باغ انجا بر وضع پارک است بعلاوه
 کاروانسرا و حمامها و قلعه رعیتی و غیره و زیاده از
 هشتاد هزار تومان نا این ایام صرف ان مقام گردید
و دیگر اینجه قشلاق جاجور است که غالباً در
 موسم رحله الشتاء مستقر موبک مسعود میباشند
 بیاید است که در جاجور و دو عمارت است یک عتیق
 که اصل بناش از خاقان معفور فتحعلی شاه بود و
 و در دوران سلطنت شاه مرحوم محمد شاه غازی
 همان حالت اصلاح گشت در او ایل این نوبت ها بون
 سلطنت روز افزون و الا مؤلف تعبیری در وضع ان

داد و دیگر عمارت جدید معماری معمار باشی محمد باهنر
 که خالا و نیز نظام است در بیت سال قبل ساخته شد که
 از پیرونی و اندرونی و حمامهای متعدده و هر یک از رجال
 دولت عمارت جداگانه و مقام مخصوص دارند و هم ایجاد
 باغ بسیار معتبر یکی در جنب عمارت و دیگر در کنار رودخانه
 احداث شده است
و دیگر عمارت بیلاق شهر سنانک است که هر ساله
 در او ایل موسم رحله الصیف مہبط ذان ملکوتی صفنا
 میباشد
و دیگر اساس و عمارت مشهور در بار اعظم است که
 بدست محمد رحیمخان فاجار علاء الدوله امیر نظام انام
 یافت و انجام گرفت و بر مجالس بدیع محنوی و مجافل وسیع
 منطوی میباشد و این محوطه با فنها من المنازل مجتمع
 وزراء عظام و امرای تمام است هر روز محافل از نام ناشای
 خاص تجواض میگردد غالب رؤساء دوا و دولتی با
 اعضاء و اجراء در انجا حاضر میشوند و بیوظایف و تکالیف
 اداره خاصه خود بشغال مجوبند و لکل مقام معلوم
و دیگر باب ها بون است و خطابان مقابل ان که نهایت
 با تکلف و پرکارپرداخته و هم با هتمام و اقدام مرحوم امیر
 نظام افزاخته شده است
و دیگر باغ سلطنت با در جلگه شمیران است که مشتمل
 میباشد بر آثار بارعد و آثار پیر از عمارت کلاه و رنگ
 و برج خوانبکه و سرای سراری و بیوانات جواری و بچر
 عرض عمیق زخار و فواران فیاض و جداول سرشار
 و قطعات میآوردان خام باصول اشجار مشمر و نباتات
 زبان و مختصر بر شحات کافور و کوش و تربت طبیب و نسیم
 علیل و میانه منسغیان ز دستم و سلسیل و این باد کار و

آبادانی و اساس محروس جاودانی پس از تصرف در بنیاد
 بزمانی ایجاد و بنیاد گردید چه قصر قدیم قصه بنیاد
 شمیران اگر چند از هر جهت در نهایت امنی است علی
 الخصوص از جانب چشم انداز ولی چون در دامنه کوه البر
 افتاده شمالش بعین ارتفاع کوه مزبور رسد و در مشرق
 میباشد طدا همواره مرکز خاطر خطر شاهنشاه زمان
 و زمین و قهرمان الماء و الطین این بود که در شهر این
 ملوکانه احداث کرد که جهات چهارگانه اش فراخ و باز
 و در صفا و دلکشانی از سایر عمارت سیلابی نماز باشد
 پس همین جلگه نزدیک قریه در سمت آباد برای این بنیان و
 بنیاد اختیار و انتخاب فساد و والد نکارنده را در احباء
 و غیره و عمارت و ناسپس این اثر جلجل مساعی جیل است
 و نامش و مراتب هنامش در کتابه کلاه و رنگی با نارنج
 انامش منظوم و مرقوم گردید و سال یکپنجاه و سیصد
 پنج هجری در این باغ که دارای عمارت عالی مشهور است
 و برای ملت زمین رکاب مبارک هم خارج باغ منزله کاهان
 دارد بحکم اعلیٰ حضرت شهبازی نالاری با نهایت سواد
 در طرف جنوب عمارت اندرونی متصل به برج ها بونی احداث
 شد و این باغ دور شده فئات مخصوص دارد و محیطش
 یکجا از خشت پخته افزاخته شده نزدیک یکصد سکن

مختزن اعلیٰ و نفس میباشد از قبیل اجار کریم و
 کوه های بیتم و اسلمه خطیر و اوانی بی نظیر و بدایع
 صنایع و درایع طبایع و آثار خطاطین و موارث سلاطین
 و عجایب عالم و مسکوکات ام و غیر ذلک از نواد است
 که امهات طبایع و افکار از تولید اخوات انها عتیقه است
 و مقومان عقول و اوهام از تبیین شمن هر کدام در تیره

حزب مقیم همانا کتبه اشباه کران بها از هر قبیل که در این
اساس کردون کر پاس مبارک است از کتب و جواهرات و
نقاسد بکر اگر تقوی شود متجاوز از چهل کرد و تومان این
خواهد بود

و دیگر تکیه دولت است که بهیچکلی مستحدث و شکل
بلای برداخته شده و از غزوه سال عرب که حساب تاریخ
هجری بران نهاده اند هر ساله ناده روز موسم این مقنا
کرست که رجال دولت بزوال بر حسب حکم شاهنشاهی
اسلام پناه ارواحنا فداه طبقات طاقات نوابالوان
زجاجات و جزاغهای بلورین و فون نوادراشپناه و
امنعتین براراسته بشعار شریفه شیع و مناسک
مولان اهل البیت علیهم السلام با از خای عام افدام
واهنام مینمایند این تکیه شکل امسند پراست مشتمل
سرمربته و اگر سردابها هم بحساب باد چهار طبقه خواهد
بود تمام بنایان از اجر سفید شده در اوقات نغمه نواز
دوی نیم دایره های سفید از که از چوب است با پرده و
چادر سپوشانند و سطح داخله تکیه یکجا کاشی معرق است
و زیاده از بیست هزار نفر در صحن و طابان و مرابیان
میکنجد و تخمینا یکصد و پنجاه هزار تومان مخارج بنای
این مکان شریف و مقام منیع شده است

و دیگر باب عالی است که در مبنای خیابان شمس
المنار روسوی مشرق و مشتمل بر هر دوی نغمه نواز
طرف برداخته شده و سطوح چهار بدن و سقفان
تماما آینه سنک فرنگ است و در محاذان این عتبه
غالبه همین آدام که مؤلف بتبلیض مسودان مشغول است
از نومبدانی پرداختند و در دو سمت شرقی و شمالی
حجرات عالی ساختند و این میدان زیاده از صد بنیان

صفای شهر فرود و در ده که ها و حجرانی که با طراف ارد
صنف زرکرها و نقاشان جا گرفته اند و در وسطان
حوضی است مد و ریاب دائم جاری و از چهار سمت
باغچه ها گلکاری و غیره صراحتا بجا و در سنه موزیکای
حسب لقمه مشغول نواختن و از دوه پرداختن می باشد

و دیگر خیابانهای داخله دار الخلافه است که چهار
خطان تشکیل بر این میدان مبارک و در میدان گرفته
و مربع دیگر بهزاران بار از ان بزرگتر خود شهر طهران
قدیم را خاطر کرده است و از این هشت خط مزبور خیابان
های دیگر بهر طرف و بجمع در ولزهای دوازده گانه دار
الخلافه ناصره کشیده شده است و خطوط خیابانها
مستحدث دیگر نیز که از خلل محلات اخراج شده بنا
اینها تضاد میکند و نقاط مینماید و بر دو کرانه
غالب این شوارع بیشتر هر جا عرض استجار شده و
حرفها را کرده است انگاه خط خیابان را از دو
دروازه جنوبا و شمالا برون برده اند از سمت جنوب
بقتبیه مشهد عبدالعظیم علیه التمجید و التکریر
بر کشیده اند و از سمت شمال بجمع نقاط مهمتر که
عبارت است از عمارات دولتی و اصف در سفح جبل
البرز و سهل الکای شمیران بکن رسانیده اند از نظر
اینهمه راه استجار و میناه و لطف هوا و فطر صفا
و شمیم گلها و در بچانها و نسیم باغها و بسنانهای
را چنان منبسط و ترمناغ مینماید که خود در هنوز
و بنایان کردی کفایت نرکت بوستان و باغ می باشد
و مابین تمام این خطوط خیابانان پیرونی و درونی
بدست مهندسان چابک و قیمان چالاک برایشان
مختار عامه ممالک اروپا شوسته شده است هر جا

عبارت است از عمارات دولتی و اصف در سفح جبل
البرز و سهل الکای شمیران بکن رسانیده اند از نظر
اینهمه راه استجار و میناه و لطف هوا و فطر صفا
و شمیم گلها و در بچانها و نسیم باغها و بسنانهای
را چنان منبسط و ترمناغ مینماید که خود در هنوز
و بنایان کردی کفایت نرکت بوستان و باغ می باشد
و مابین تمام این خطوط خیابانان پیرونی و درونی
بدست مهندسان چابک و قیمان چالاک برایشان
مختار عامه ممالک اروپا شوسته شده است هر جا

علاجه می رود و کالسه میگرد و در بعضی از خیابانها
داخل چراغ گاز برقی نیز ایجاد شده است و مخصوص
و تصفیه خیابانهای شهر هر ساله تقریباً شش هزار
تومان نقد و جنس از جانب دولت جاوید اکساب
علم احساب میشود

و دیگر میدان توپخانه مبارک است که در شمال
ارک مبارک بناهایت وسعت و عظمت و اهمیت مشتمل
بر دو طبقه از حجرات متجانسه برای نهادن نمونه توپها
سوار و عوفاقیه برای سکونت توپچیان حاضر رگا
بدست جناب جلالناب محمد ابراهیم خان وزیر نظام
انجام گرفت و اختتام پذیرفت

و دیگر نلکر افغانه مبارک است که در ضلع مابین
شرق و شمال فلعه ارک مبارک و از سمت شمال مشرق
بمیدان توپخانه واقع شده فی الواقع بنا نیست بسپا
محکم و درین بطرز عمارات مغرب زمین و این اثر بنیل
با کافه ملحقات عهد و مضمان زید بدست جلال
ثاب علیقلیان وزیر علوم و نلکر افغانه مبارک که
مختموم گردید

و دیگر مدرسه دارالفنون است که در خلل قهر
ذیل چون رشتند که تواریخ برخی از آثار این شهر بار
با این اثر بزرگوار فراموشد شطری انداز احوال آن
نضاعیف سطر چند بر خواهیم نکاشت

و دیگر توسعه و تزیین صحن مبارک حضرت شاه
زاده عبدالعظیم بن عبداللّه بن علی الشهد بدین
الامیر حسین زید بن الامام ابی محمد الحسن کسب
علیه و علی ابائه سلام الله و اضافه آینه عالی و
حجرات حوالی و مشرفات ملج در ابواب و دروب و

سایر ملحقات این اسنان معلی است که بمساعی مشکو
و ضد مان مآجور حث مکان حاج علیخان والد امیر
بعل آمد تقبل الله تعالی جده من و خلد سلطان و در
و اما مدرسه و صحن جدید و تزیین و تکمیل صحن
وغارت رواق مطهر و آینه کاری آن و ساختن و
براز اخن در و ماذنه رفیع بدیع از دست دو امین
السلطان ماضی و ثانی بظهور رسیده است چنان
که من بعد نیز اشاره میشود

و دیگر عمارات و باغ نجف آباد است واقع در جهت
مابین مشرق و جنوب دار الخلافه این مبنای اگر چه
دوران محمد شاه ثانی مانده و در اندک وقت بدست حاج
میرزا آقاسی احداث شده است ولی در این عهد ابد
مهد بدست مرحوم امین السلطان ماضی ثابت تر
چندان صورت آبادانی پذیرفته و زواید و اضافات
بر اصل باغ و عمارات افزوده است که کوی مؤلفی آنجا
شده و اساسی از سر انشاء گردیده و حقا که این روضه
رعناء و غزفهای غراء که از باغ رضوان و قصر غردان
حکایت میکنند در جمله آثار این عصر ابد سپری
مثل و نظیر افتاده است

و دیگر شهر سرخس ناصری است در مملکت خراسان
که از عظام آثار این پادشاه پادشاه نشان میشود
و بنا بر بنای آن اشارت خواهیم کرد

و دیگر بلده هنج بلوچستان است که در پنج فرسنگ
بمپور بر ساحل رودخانه مشتمل بر باغات و اسواق و
حمامات و آبنه عالی و کلاه فرنگهای ممتاز خسته
و معماری اسناد عیان بر ااخته شده و فزون از
بدست هزار تومان صرف این اثر جاویدان بر اقب تو

سفا محمد میرزا ناصرالدوله و فرزندهای کرمان و بلوچستان گردیده است و هم ما بین نرماشیر و بمپو که من القدم از کسوت ابادانی عاری و عور بود تاکنون چهار قلعه معتبر و چندین رسته قنات حسب الامر ایجاد شده است

و دیگر شهر دار الخلافه ناصر است با بلجقها از خندق و خاکریز و دروازه و غیره که هم در مقام اعتبار تاریخ تا سپس این یادگار علی تر اللبالی و التها مختصر از تخریب آن برخواهیم نکاشت و بنیاد کار گذاشت

و دیگر اضافات عمده در وضع فاجار و نکارستان و دولت آباد که زار آ اگر چه این باغات در دولت های پیش انشاء شده اما در عهد همایون منجا و زانسی صد هزار تومان در تعمیر وضع و اضافات اینها مصروف افتاده است

و دیگر احداث باغ و عمارت با فدا آباد است از قرآ غاری که در سمت غربی طهران واقع شده

و دیگر باغ و عمارت اقدسیه است که در طرف شرقی قصر صاحبقرانی افتاده

و چون بعضی از آثار عالی را نام بردیم و تعظیماً بتقدیم آنها اقدام کردیم اینک بقصد کتب مصابح این عنوان سابع از خطیرترین و پر ازیم و ضمناً تواریخ آغاز و یا انجام برخی از آنار مؤسسه مذکوره و منافی مفدسه مشهوره را نیز معین سازیم

بنیاد و ناسپس فلان در اهالک و زید و ساسر قضا و مظان ترکازی طوائف ترکان و مسکون و داسر ساختن آنها و بر کاشتن مستحفظین از نیکو و غیره سنه هزار و دویست و شصت و هفت از هجرت سا

چهارم قمری از جلوس همایون

عمارت و تجدید قلعه اردک جدید در الخلافه طهران که اصلاً از عهد زند تیر است بمغاری عبد خان مغاری باشی سنه هزار و دویست و شصت و هفت از هجرت سال چهارم قمری از جلوس همایون

سلسله سید سید بند دار السلطنه فرزند در تاریخ مذکور

اجراء نفی آیه بزرگ که از رودخانه کرج نادار الخلافه طهران حفر کرده و از بالای باغ نکارستان وارد شهر میگردد سنه هزار و دویست و شصت و هفت از هجرت سال چهارم از جلوس همایون

تعمیر و سنگین کردن معابر نافذ و شوارع عاصمه شهر دار السلطنه بترتیب در بابالت توابع جمعه میرزا حشمت الدوله در تاریخ مزبور

تعمیر این بنیاد بیوانی اصفهان سال مسافرت موکب همایونی با اصفهان که تاریخ مذکور است

اجراء اب قلعه نه کنبد و حسین آباد در راه بزرگه دزدگاه بود بدست نایب الحکوم مژد شیخ علیخان سنه هزار و دویست و شصت و هفت از هجرت سال چهارم جلوس همایون

مرمت عمارت دیوانی بوجود باغ شاه در سفا اصفهان که تاریخ مذکور است

تجدید قلعه خواجہ نقس در سرحدا ستر آباد در این تاریخ مذکور

دست بند کرکان هر دو بدست محمد و نجف بیگلربیگی استریاد بن تاریخ سابق

کسویه و تصفیه شوارع و معابر دار الخلافه در

تاریخ مذکور

شوسه کردن کوچهای اردک بنا که برای حرکت کالسکه بنا برنج قبل

بنیاد انباری بسیار بزرگ در نایب قلعه بزرگ بن تاریخ سابق

بنای سترای امیر نظام میرزا قنچان انابک اعظم در دار الخلافه مشتمل بر مسجد و مسجدی حجره که کبر انابک به موسوم گردید در تاریخ مذکور

احداث دروازه های بزرگ بن تاریخ مذکور

توسعه و توسعه باغ داود تیر که سابق بنام اردغوان مشهور بود و مرحوم میرزا آقاخان نوری صد اعظم به اسم پسرش میرزا اورخان موسوم ساخت و انشاء عمار کرده و بر سعنان افزود بن تاریخ مزبور

شروع با ایجاد واحداث چاپارخانه ها و باخانجات در نام مالک محمد و شتران سنه هزار و دویست و شصت و هفت سال چهارم جلوس همایون

بستن بند کار پل شتر در حکومت توابع خاندان میرزا احتشام الدوله و بستن سد نه هاشم این دو اثر عظیم انامش در سنه هزار و دویست و شصت و هفت سال پنجم جلوس همایون

مرمت این بنیاد دیوانی شهر بزرگ بدست محمد حسنخان سردار خاک بزرگ و کرمان در سنه هزار و دویست و شصت و هفت از هجرت سال پنجم از جلوس همایون

احداث مدرسه در کلبسای تیر برای اطفال از ائمه انجمن بن تاریخ مزبور

بنیاد و سنه بازار میرزا قنچان امیر نظام ششمین کلاه دولتی و کفش و قزان در دار الخلافه طهران بن تاریخ

تاریخ مذکور

ساختن دروازه های مستحکم برای نشین مستحفظین غابرین و قوافل در معابر تیر که دست کرکان و استر آباد در این تاریخ مذکور

انشاء و بنیاد عمارت حکومتی و مغرب مخصوصان در لرستان و منع خانه نزول سنه هزار و دویست و شصت و هفت از هجرت سال پنجم جلوس همایون

احداث و ایجاد قلعه ایان بجهت اسایش قوافل و عابری از دزفول تا خاک بر و وجود بن تاریخ مزبور

تاسیس نایب قلعه در شهر شیراز که مشتمل بر بقاعه خانیه بسیار عالی بن تاریخ مزبور

اجراء رودخانه کرخ در حوضه بستان سدی سد بد بن تاریخ مذکور

بنیاد سفارتخانه ملکی ولتی در دارالسعاده اسلامبول برای اقامت و سکونت وزراء مختار و سفرا کبار در سنه هزار و دویست و شصت و هفت سال پنجم از جلوس همایون و بعد از ایجاد و بنیاد سفارتخانه بزرگ انبغارت قونسونخانه شده است و سفارتخانه بزرگ ایرانی زادریای تحت عثمانی تقریباً بیست سال قبل از تاریخ نایب کتاب جناب جناب حاج میرزا حسنخان فرزند بی که بصدارت عظمی بن نایب شد با اهمیت عمده بنیاد نهاد و ناسپس نمود دولت و قصر این اثر جلیل مبلغی خطیر منجم گردید

انشاء واحداث مدرسه دارالفنون و افتتاح باب تعلیم و تضمین فنون جدیداً فنون شروع در ناسپس و بنیاد این اثر اعلی که مطلع خورشید تمدن و منبع هرگز ترقی است در سال منابو شد که سنه هزار و دویست و

شصت و هفت از هجرت سال چهارم از جلوس هاپون
 ولی انام و انجامش در این سال بوقوع پیوست و در همین
 سال بر حسب مشیت شاهانه معلین ماه از اردویا
 در رسیدند و روز یکشنبه پنجم ماه ربیع الاول با یکصد
 نفر از انبیا ملوک و اولاد امراء عظام و ذاری نجبا ملک
 که برای نذر و تحویل انتخاب شده بودند در صحبت
 مپرز احمد علیخان وزیر اموردول خارجه بحضور مهر
 ظهوره شرف شدند و بعد رسته مبارکه امد بالین
 و استغاده دار الفنون افتتاح یافت و رسوم و ادب
 تشریفات و تشویقات کاملاً بعمل آمد و از تاریخ مزبور
 علوم جدید و انکشافات ناصحه که در مالک فرنگ از
 چند مائثر هجرت بسیار و مشقت پیشمار بظهور رسید
 بود در ملک محمد ستران شروع بروج و انکشاف نمود
 و اسامی رؤس فنون و علوم مکه در این باد کار بزرگ
 تحصیل و تکمیل میشود در باب ترقیات روحانیه و انانیا
 معنویه ذکر خواهد کرد بد تاریخ انام مدرسه ستران
 و در دست و شصت و هشت سال پنجم جلوس هاپون
احداث پانزده باب چا پارخانه در خط چا پاری
 ملک فارس بمباشرت نواب میروز میرزا نصر الله
 در تاریخ مذکور
احداث رباطات در عرض راه در قولی خرقه آباد
 در تاریخ مزبور
احداث قراولخانهجات از اصفهان الی مفضل
 در راه فارس و هم از اصفهان الی کاشان بنا بر تاریخ مزبور
اجراء مغرب در شهر خرم آباد و در وقوع تنگی آب از مردم
 اتمک در سنه هزار و دویست و شصت و هشت از هجرت
 سال پنجم از جلوس هاپون
تعمیر قلعه اجراء قنات رحمت آباد در شاهزاده باهت
 مرتضی قلیخان در تاریخ مذکور
احداث دورشته قنات در پیر مانشهر در تاریخ
 مذکور
کشیدن باره و حفرت خندق و ساختن شهر حاج
 دورشته عنایت آباد و مینای که هر دو در سر حد ترک
 افتاده اند بنا بر تاریخ مزبور
احداث قلعه محکم در دروختل آباد از دهات
 پشتکوه بنا بر تاریخ مزبور
مرمت عمارات دیوانی کرمانشاه خاصه عمارت
 این بنا بر تاریخ مزبور
احداث قناتی کافی تمام شهر کرمان در حوالی ان
 شهر در سنه هزار و دویست و شصت و هشت از هجرت
 سال پنجم از جلوس هاپون
اضافه این بنای بدیع سلطنتی در دار الخلافه
 عمارات سابق مینای عتیق حرمخانه و مسکن مخصوص
 مرحومه مهکد علیا و توسیع دیوانخانه معرفت بکلیت
 از طرف مشرق فی تاریخ
انشاء واحداث مرصخانه و بیمارستان در دار
 الخلافه طهران در سنه هزار و دویست و شصت و
 هشت از هجرت سال پنجم از جلوس هاپون
بناء و انشاء ابنای جدید توخانه مبارکه در جنب
 ابنای قدیم در دار الخلافه بنا بر تاریخ مزبور
مرمت و عمارت این بنای دولتی که در خارج شهر قد
 طهران افتاده اند مثل کارسنان و لاله زار و قصر
 قاجار در تاریخ مزبور
احداث و انشاء عمارت سلطانی در قصر و بنا
 بنای قلعه محکم در رم برای اقامت قشون ساختن
 سردار بنا بر تاریخ مزبور

شهران که اشارت شد در تاریخ مزبور
ساختن رسته بازاری مشتمل بر چندین باب
 در کتان در رسته مذکور بنا بر تاریخ مذکور
تعمیر دیوار بروج اق در بند و قراولخانهجات مزبور
 و غیره بمباشرت عباس قلیخان سبکداری که با هزار
 سوار و هزار پیاده و دو هزاره توپ و فخر انجام داد و به
 انام رسانید در سنه هزار و دویست و شصت و هشت
 سال پنجم جلوس هاپون
بنیاد چا پارخانه در سناری و اشرف سنه هزار و
 دویست و شصت و نه از هجرت سال ششم از جلوس هاپون
بناء برج جدید محکم بانهاست عظمت در اثر بیست
 مهر زلفج الله خان اجودان توخانه بنا بر تاریخ مذکور
شروع در ابداع عمارات و این بنای دروسان
 در سنه هزار و دویست و شصت و نه سال ششم
 جلوس هاپون
ايجاد و انشاء مجمع صنایع که مشتمل است بر صنایع
 شتی از قبیل ایلت سازی و زردوزی برای ملبوس
 نظام و بپیدن و دوختن البس قشون و ملبله ساری
 علم چینی که زرکشی و زردوزی مخصوص منازعی است
 و نقاشیهای بسیار اعلی و فننگ سازی و قنداره
 کوبی و غیر ذلک از اعمال و صناعات و پیشتهای
 منعلقه تربیت لشکر و سوق عسکر در بازار اصفهان
 دار واقع در دار الخلافه طهران سنه هزار و دویست
 و شصت سال ششم از جلوس هاپون
مرمت عمارات دیوانی خوی بدست استکند خان
 سردار بنا بر تاریخ مزبور
بنیاد قلعه محکم در رم برای اقامت قشون ساختن
 انخطه مخوفه در زمانی که خلیفه مروی بنی امیه
 فرستاده بود و یکسوی جبهه ترمه شریفه او بسصد
 تومان نفدا انعاما با افتخار خلیفه مذکور و هزار خوار
 غله بطوانه ترا که مروی مریمت کرد بد بنا بر تاریخ مذکور
ساختن سبزه میدان دار الخلافه طهران و لغزاج
 از نهایت کثافت بکمال نظافت سنه هزار و دویست
 و شصت و نه از هجرت سال ششم از جلوس هاپون
 مکشوف باد که این میدان را با جهت سبزه میدان
 گفته اند که در زمان سلطنت ذی القدر انگاه قاجاریه بر
 ندارد و ترحات و سبزی لایق اهل دار الخلافه و فضل
 بهار این محوطه را که با حوالی و حواشی بمنزله دشتی
 بود عرض انواع سبزهها میکاشند و از عهد دولت
 شاه مرحوم محمد شاه غازی ناهمین سال مزبور فایوق
 که مفضترین را بنیای این سبزه میکردند در وسط این
 سبزه و کسب بسیاریت از قبیل جگر کز و کاه فرس
 و غیره و امثالهم مشابه بانهای کرباس سبزه دارانجا
 از این سبزه نالایق خود را میفرودند بعد از مرغ
 و وشها و به دار هانیز در این موقع بکسی می پرند
 الغرض این مکان که فعلا سبزه است نمایان محلی است که
 و مجتمع هر گونه فضول و قاذور است بود در تاریخ مزبور
 بدرم ساختن و از هر بلیدی پر اختر شد بجهت آنکه امر
 نزهتگاه مردم است و چند سال اینجاد را نام رمضان
 اندازی میشود و منعه مشوعه این و فرنگ مشابه
 اکسوز سپون در نهایت راستگی عرضه میشود
 که این وضع بهم خورد
تعمیر دروازه های زنجان که در مقدمه مینای خرقه
 شده بود مع تعمیر عمارات مرحوم عبدالله میرزا بدست

امیر اصلان محمدالدوله خاکنو لایت بنای مخ مذکور
 تعمیر باره و بروج شهر کرمان بدست محمد حسنخان
 سردار حکمران بزد و کرمان در تاریخ مزبور
 تعمیر عمارت مبارکه سلطانی واقع در دارالخلافه
 طهران معماری محمد تقیخان معمار باشی و اهنما حاج
 علیخان حاجبالدوله در تاریخ مذکور این تعمیر باره
 است از پیش آشن کاره و فرنگی چهل ستونی که از چوب بود
 در طرف قتل عمارت پیش روی بابالاخانه افغان شاه
 که بعد ها صند و قحان شد و حال افرات کرد بد مکان
 این بنا چنانست تخت بلور که از هدا بای اسکند اول
 امیر طور روس و تمام باها و اسبابش از نقره خام بود
 در وسط این کاره فرنگی زده شده و کوزه های نارنج در
 اطراف غلام کردش اول چیده بود
 از عمارت منازج بد البناء در دارالخلافه
 الله عمارت باغ نواب امام وردی میرزا که دارالصدقه
 بود در تاریخ مزبور احداث شد
 تعمیر ارک و ابنیه دیوانی مشهود مقدس رضوی
 در حکومت نواب فریدون میرزا فرانسوی خراسان
 و سپستان در سنه هزار و دویست و هفتاد سال
 هفتم از جلوس هماون
 ساختن راه کابل بالای ایچنه که باز بندان میر
 و سپان و خط ناک بود با میرزا افغان صدر اعظم
 نوری در تاریخ مذکور
 ساختن عمارت امام زاده لوانسان که در قریه
 باران است بنای مخ مزبور
 اهدا سنگ مرمر سردار شاه مرحوم محمد شاه
 غازی فاخارا اسکنه الله فی بیوضه الفروس منار

الفرار بحطاطی نقاری و تجاری بسیار ممتاز که
 مصححان میرزا اسدالله روانداز را که مان کم کردید
 در سنه هزار و دویست و هفتاد سال هفتاد از
 جلوس هماون
 بنای اصطراب در منزل حوض سلطان از راه قم
 بحکم میرزا افغان صدر اعظم در سنه هزار و دویست
 و هفتاد و یک سال هشتم از جلوس هماون
 تعمیر عمارت دیوانی اصفهان در تاریخ مذکور
 دن هیت عمارت کتبد مبارک حضرت عبدالمعظم
 حسنی علیه السلام که اشارت شد در تاریخ مذکور
 تعمیر رویش در زینهاوند بنای مخ مزبور
 ساختن اسواق شهر سلطان اباد عراق و عمار
 دیوانی انجا بدست میرزا حسنخان نایبالحکومه عراق
 بنای مخ مزبور
 آباد کردن باغ شاه بیرون دروازه ارک سلطان آبا
 بمبایشان نایبالحکومه مذکور بنای مخ مزبور
 تعمیر بروج و بندنه ارک و شهر در دارالخلافه
 الله عن کل مخالفه و اقر بنای مخ مزبور
 صنع و اهدا چهار زوج در نقره هر یک بطول
 دو ذرع و عرض یک ذرع و سجادک بجهت اطراف
 حرم مبارک رضوی علیه السلام بنام اعلیحضرت
 اقدس هماون بمبایشان و سرکاری میرزا فضل الله
 خان وزیر نظام منولی باشی و پیشکار خراسان در
 سنه هزار و دویست و هفتاد و یک از هجرت سال
 هشتم از جلوس هماون
 تعمیر قلعه مشهدی در بزه از توابع باخرز بحکم نواب

فریدون میرزا فرانسوی خراسان فی تاریخ
 تعمیر بلخ و خوجای اصفهان فی تاریخ
 بنای و ایجاد سد ناصری حویزه که از جلای اثار و
 عظیم کارهای این شهر بنا معدومند بود با تمام فرا
 رسید در سنه هزار و دویست و هفتاد و یک از
 هجرت سال هشتم از جلوس هماون و بعد ها مکرر
 و اصلاح شد و مخصوصا والد مؤلف در عهد والیک
 عربستان و لرستان از تعمیر کامل نمود و مع ذلك غملا
 خراب است
 هجرت و تعمیر ابنیه مبارکه دولتی دارالخلافه طهران
 از تجدید حجرات میدان توپخانه قدیم و احداث اسباب
 و آشنای مبارکه و طاقها سازی و کویچه ها را که جمعا
 بنای مخ مزبور
 احداث باغ ناصریه در سمت دروازه ارک شهر
 دارالامان کرمان بدست محمد حسنخان سردار حاکم
 انو لایت در تاریخ مذکور
 تعمیر دیوار حصار بوشهر که بسمت در با است در
 تاریخ مزبور
 بنای باستانی در نهایت استحکام در مقابل چپار
 برج بندر بوشهر که دارالحکومه است بنای مخ مزبور
 تعمیر قلعه خیزه خاکنو بنای مخ مزبور
 تجدید بلبل رودخانه فرزل اوزن که از خاک کروس
 گذرد و سرحد از با بجان و عراق است در کمال استحکام
 و نهایتا اهنما بنای مخ مزبور
 احداث حوض بزرگ در صحن مبارک حضرت رضا
 علیه السلام بدست میرزا فضل الله خان وزیر نظام در
 کال اهنما بنای مخ مزبور

ساختن بلق در بند بنای مخ مزبور
 تعمیر عمارت هزار جریب اصفهان بدست جراح علیخان
 نایبالحکومه اصفهان در سنه هزار و دویست و هفتاد
 و یک از هجرت سال هشتم از جلوس هماون
 بسط سد بلوک کربال در فارس که از بناهای عضد
 الدوله دیلمی است در سنه هزار و دویست و هفتاد و دو
 سال هم از جلوس هماون
 اراضی خاصه دیوانی واقع در سنگلج و کاهنهای
 جناب معتمد الملک دلم اجلاله و غیره انجام است و بیاض
 خان و باغ قورخانه و باغ امان الله خان اشتهاد از
 بجهت توسعه مردم دارالخلافه طهران و اخراج ایشان
 از تنگنای صنوق مکان بر عابا انتقال فرمودند و از این
 جهت بر ابادیهای جدید چندین هزار جریب سفیر شدند
 بمبایشان محمد تقیخان معمار باشی بنای مخ مذکور
 تعمیر میدان نقش جهان اصفهان بنای مخ مزبور
 تعمیر میدان توپخانه و نقاره خانه کرمان شاه بدست
 نواب امام قلی میرزا عمارالدوله بنای مخ مذکور
 تأسیس عمارت جدید بطرزی نازه و طرحی بدیع در
 جنب عمارت اندرونی سلطنتی دارالخلافه طهران مشتمل
 بر هشتاد و دو بابا طاق تخانی و فوقانی در کمال شکوه
 و امینا بدست حاجی علیخان حاجبالدوله والد مؤلف
 در سنه هزار و دویست و هفتاد و دو از هجرت سال نهم
 از جلوس هماون مقدمه احداث و منشا ایجاد این عمارت
 بدیع بنیاد آنکه سیدکان اقدس هماون روزی از بالایی
 برچی که در کوشه عمارت سلطنتی طرف جنوبی واقع
 شده و مشتمل بر میدان توپخانه و بنا فرستاد و در آن
 آن بعضی از ابنیه شهر بدیده میشد در طرف سنگلج عمارت

دیند و تاریخ بوضع مخصوصی سوال فرمودند معلوم شد
 از حسن بعلجان معتز الممالک مرچو است که میباشی
 مسپوریشا خان بطرف فرنگی ساختن میشود پس والد
 مؤلف را که منصب نجابت دولت داشت احضار فرمودند
 و مقرب داشتند که در مدت تشریف فرمائی موبک هاپون
 بیایان چنان عمارت بنا نهاد و با تمام رساند پس در نظر
 سرزاد نایبستان این بنای عالی هم پرآوردید و هم مقرب
 و دانستند از جمله بالاخانه بود که در سقف و جدران
 آن تمام اشغالهای چینی کار کرده بودند بعد از تمام این اثر
 بزرگ که مقارن مرجع موبک هاپونی از سیلاب بود در
 عوض این خدمت خواستند عنایتی مخصوص در حق والد
 بظهور رسد نشان شمال مبارک مرحمت کردید میرزا آقا
 خان نوری صدر اعظم در بیخ دستش کرد که این نشان
 مبارک خاصه صد و شش هزارهای بزرگ است بفرست
 داده نخواهد شد بکمال این فقره بطول انجامید بالاخره
 سیدکان هاپون میرزا آقا خان را نهاد بدین مودند که اگر
 قرآن صادر نکند بموجب دستخط شمال داده خواهد شد
 میرزا آقا خان ناچار نشان شمال را برای آنکه ندیبری بقدر
 امکان آنکشته نباشد سه درجه قرار داد نادر جبر سوتیم
 در حق والد مؤلف اعطاء شود و سیدول افتد الغرض
 این بنای غرّه در سال ۱۲۱۹ مقارن ساختن عمارت فرج
 آباد چون با طرح و هندسین ناموافق افتاد که علاج خراب
 کرد بد چنانکه در سابق نیز اشارت رفت
تعمیر عمارت عالی فاپوی اصفهان که معظم عمارت است
 بدست نواب حمزه میرزا حشمت الدوله بنا بر تاریخ مزبور
ناسیس و احداث قلعه ناصر آباد در زمان نادر و
 حفز خندق و خندق فرج آباد و غیره از عمر بن و تجلی

خندق حسین آباد بدست نواب لطف الله میرزا ولایان
 ملک بنا بر تاریخ مذکور
بنای و انشاء قورخانه بزرگ در شهر شیراز در حکومت
 نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله بنا بر تاریخ مذکور
تجدید بار و طوقخانه فرزند بدست حاجی حسنعلی
 خان پیشکارا شهر در تاریخ مذکور
بنای بازده بدنه لب در یاد رسید بوشهر که هشت
 بدنه از آنها در این سال با تمام رسید سنه هزار و دویست
 و هفتاد و دوازدهم سال نهم از جلوس هاپون
تعمیرات عینت مقدسات ائمه هدی علیهم السلام
 بمباشرت جناب شیخ عبدالحسن شیخ العرافین که بستی
 هزار تومان از جوهه خاصه طیبیه در این صرف شریف
 خرج شد ناسینه هزار و دویست و هفتاد و سه سال
 دهم از جلوس هاپون
ناسیس و بنیاد تکیه دولتی در بنادران خبضر
 سلطنتی در تاریخ
تعمیر امامزاده شاه علی حمزه علیه السلام و عمارت
 آنکه خواجه حافظ علیه الرحمه و شاه داعی الله و بابا
 علی کوهی در ظاهر شهر شیراز با تمام نواب طهاسب میرزا
 مؤید الدوله حکمران فارس در تاریخ مذکور
تعمیر کسبند شاه چراغ و حیران و سخن این در شیراز
 بدست نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله بنا بر تاریخ
 مذکور
تجدید عمارت دیوانی استرآباد و قورخانه و قورخان
 در سنه مزبوره
سپتن بند بنمورد عراق بمباشرت میرزا حسنخان
 حاکم ممالک بنا بر تاریخ مزبور

تعمیر عمارت دیوانی زنگان بدست چراغعلیخان حاکم در
 سال مذکور
تعمیر مسجد جامع دارالسلطنه فرزند در تاریخ مذکور
تعمیر کاروانسرای معروف بکاروانسرای شاه واضح
 شهرساری بنا بر تاریخ مذکور
تعمیر کامله و تجدیدات فاضل در روضه حضرت
 معصومه سلام الله علیها بدست ذوالفقارخان حاکم فر
 در سنه مذکور
تعمیر سد بلذک و خود پل مذکور و کاروانسرای نجف
 و کاروانسرای حوض سلطان و ساختن حوضی بزرگ از نو
 در انعام با اهتمام بدست ذوالفقارخان حاکم فر
 بنا بر تاریخ مزبور
بند و ناسیس میرانی بزرگ و وسیع در بستر مشمل بر
 اینارهای عظیم و لواحق کامل در سنه هزار و دویست
 و هفتاد و چهار سال با دهم جلوس هاپون
تعمیر عمارت دیوانی شیرین بمباشرت میرزا فضل الله
 وزیر نظامی تاریخ
تجدید قلعه خراباد فیلی و باغ سروستان و غیره
 اشجار و اجزاء آنها در تاریخ
ادینه کاری حرم مطهر حضرت رضا سلام الله علیه
 بنا بر تاریخ مزبور
مرمت عمارت دیوانی اصفهان خاصه میدان نقش
 جهان و میدان چهار حوض که بعضی از آنها از سال
 سابق شروع شده بود بنا بر تاریخ مزبور
سپتن و تعمیر راه خیابان مازندران با تمام اهتمام و
 نهایت عنایت در سنه مزبوره
بند و تعمیر عمارت مقبره نواب میرزا فاسم میرزا
 و بعد نهادن در میان مع لوازم ضیافت از مطبخ و غیره

و بعد نهادن ثالث در سال مذکور
تجدید چاپخانههای خوی و تمام عرض ماه در سنه
 هزار و دویست و هفتاد و پنج از هجرت سال و دوازدهم از
 جلوس هاپون
انشا و ایجاد کارخانه ریشمان ریشی واقع در قریب
 قصر قاجاری التاریخ و چرخ بنجار و اسباب لایحه استکا
 بمبلغ نود هزار تومان بتوسط محمودخان ناصر الملک
 از مسکو ابتیاع شد ولی بعد از چندی کار کردن معطل
 ماند و بهبود افتاد پس عمارتش اول مخزن ثدارکات
 حریبه شد و بعد ضرابخانه واحد دولتی گردید و
 اسباب بنجار و اشیا لایحه ریشمان ریشی بمبلغ ده هزار
 تومان بتوسط حکیم الممالک بفرست رفت
احداث عمارت سلطانی قریب آردان که در بلوک
 پشاپویه است و از مرجم میرزا آقاخان صدر اعظم من
 صادره وی بدیوان اخضا صرافت و انتقال گرفت
 بنا بر تاریخ مذکور
تعمیر عمارت والی نشین شهر سنندج در سال مذکور
بنیاد و ناسیس قلعه سرخرس جدید ناصر بمباشرت
 نواب حمزه میرزا حشمت الدوله حکمران خراسان و اسکا
 چند هزار خانوار از ایلان داخله خراسان و این اثر
 بزرگ در این سال شروع شد و در سال ۱۲۱۹ انجام یافت
نصب در بطلان در روضه رضویه زاده الله شرف
 و مرتبه که بدست میرزا محمد حسین فرزند عیسی عضد الملک
 منوچی باشی ساخته شده بود در سنه هزار و دویست
 هفتاد و شش از هجرت سال سیزدهم از جلوس هاپون
تکامل آنجاخانه بزرگ و وسیع برای زوار شهد صو
 و اب انباری بزرگ در میان مع لوازم ضیافت از مطبخ و غیره

خان و غیرها بمباشرت عضد الملک مذکور در سال پنجم
احداث بکرشته فنان در قم و رفع صنوبر و شد
 انتهای درم بمباشرت جهاننوزخان حاکم آن بلده
 شریف در تاریخ مذکور
 بنا عمارت بزرگ در میدان اسب وانی واقع در سمت
 غربی دارالخلافه طهران در سنه مزبوره حالت بقیا
 عمارت اسب وانی بکمالا خانه عهد از بناهای خاقان
 مغفور و محفل شاه بود اگر تا لبشیرهان بالاخانه خاقان
 خالی از اهتت بنوده است اما میل طبیعی این پادشاه مجا
 ارواح العالمین فداه با بادانی و باستان مهتر باغ
 فنانت نکرد و در تاریخ مزبور بکرشته عمارت تخمک
 و فوفانی در مقام انشاء شد و احداث کردید
 آباد ساختن و در کردن اراضی شهری که با سینه
 فنان میرزا محمد حسین فرغانی دیر الملک سپرد شد
 بنا بر مخ مذکور و این آبادی همین حسین آباد است که باسم
 دیر الملک باشد و در اینجا کارخانه زنی باقی هم در کار
 راستگی بر نیاید
 بنا و انشاء کارخانه فنک سازی هم در طهران که
 ماهی هر قبضه فنک خان دارد یکی میباشد و بنیاد
 جمیع فواج فاهر از آنها سلخ شود بنا بر مخ مزبور
 توسع و محراب مبارک حضرت سید الشهداء ارواحنا
 له الفداء باضافه هزار ذرع زمین اقباعی از خانه بنا
 اطراف محراب قدیم و بنا عمارت فوفانی و تخمکی و تعمیر
 کسب مطهر حضرت و همچنین مرمت بقعه مبارکه
 حضرت ابوالفضل العباس صلوات الله علیه حسب
 الامر دیر کاری مرحوم شیخ عبدالحمید در سنه هزار
 و دو و بیست و هفتاد و هفت سال چهارم جلوس هم

لبستن سد برای سبل و بالای شهر طهران در
 سنه مذکوره بواسطه آنکه بارندگی زیاد در بیچار
 این سال و جریان سبل خرابی فاحش بجلالت خارج
 روزه دولت رسانید بلکه اب داخل اردک دولتی
 نیز کردید
توسعه و تجدید میدان مشوق دارالخلافه طهران
 ساختن دیواری مشتمل بر طاقها های اجری در دور
 تمام میدان مشوق بشکل مربع با هنام میرزا محمد خان
 فاجار سپهسالار سنه هزار و دو و بیست و هفتاد و هشتاد
 از هجرت سال پانزدهم از جلوس همایون
شوسه کردن راه سلطنت باد در تحت نظارت نواب
 علیقلی میرزا اعضاد السلطنه و میرزا سعید خان وزیر
 خارجه بمباشرتی مسبوک استرخان مهندس منساق
 در سال پانزدهم از جلوس همایون اینک این راه بنام
 خیابان شمیران مشهور است
احداث پل معتبر بکلی بر تنوی رودخانه سپوند
 واقع در هشت فرسنگی شهر شیراز بدست حکمران
 فارس نواب طهماسب میرزا مؤید الدوله سال پانزدهم
 از جلوس همایون
اعمارت و تجدید بنا بیدیه دیوانی شهر از بناهای
 بزرگله خراب شده بود بمباشرت نواب طهماسب میرزا
 مؤید الدوله سال پانزدهم از جلوس همایون
تجدید و اعاده آبنده قورخانه و بنیاد محرمه که از
 جهت وقوع در کرانه اب بواسطه مد آب بکلی خراب
 شد بود بمباشرت حاکم عربستان حاجی علیخان
 ضیاء الملک والد مؤلف سال پانزدهم از جلوس همایون
ایجاد و اجراء اب بکرشته فنان در صحای و شان

که با وجود سعادت ارضی قابل بحال از آن نداشت هر دو
 سال پانزدهم از جلوس همایون و این فنان معروف
 بعلی شاه است که منبع و شفا چاهش از حوالی قریه
 از کل واقع در دامنه البرز میباشد
ساختن راه کپلان که مرابقت و مواظبت و اتمام آن
 با محمود خان قراقرز نواصر الملک بود در حکومت نواب
 اردشیر میرزا رکن الدوله بنا بر مخ مذکور
احداث و انشاء جبهه خانه بسیار عالی در دارالخلافه
 طهران که اتمامش هم در سال پانزدهم از جلوس همایون
 بوقوع پیوست
تعمیر قلعه قدیم شهر طهران بمباشرت میرزا موسی
 وزیر طهران هم در سال پانزدهم از جلوس همایون
تعمیر پل ششتر که از طغیان اب خراب شده بود بدست
 حاج علیخان ضیاء الملک والد مؤلف در سال پانزدهم
 از جلوس همایون
بند و ایجاد مناره سرحد فانیس بحری در انزلی
 بدست نواب رکن الدوله حاکم کپلان در سنه پانزدهم
 از جلوس همایون
تکمیل ساختن راه کپلان که در حکومت میرزا صلا
 خان مجد الدوله شروع شده بود با هنام محمود خان
 ناصر الملک مشیر حضور در سال پانزدهم از جلوس
 همایون
شوسه و تسهیل و ساختن و هموار کردن راه پون
 و راه شریفیاد بمشهد مقدس صنوی که هر دو
 جهت کوه کتل اسباب عقب زواری بود بمباشرت و هنام
 میرزا محمد حسین قزوینی عضد الملک صنوی نوابی
 و این اثر واقع بمباشرت حاجی مصطفی قلی نیک در بنا
 باشی صورت انجام پذیرفت در سال پانزدهم از جلوس
 همایون
احداث دریاچه بزرگ درون در برابر دروازه شان سپر
 مفارن جریان فنان جدید بنا که حالا در وسط باغ
 وحش است در سنه هزار و دو و بیست و هفتاد و هشتاد
 شانزدهم از جلوس همایون
بنای ریاطات و حمامات و کاروانسراهای معتبر در
 کرمان بمباشرت و هنام محمد اسمعیل خان وکیل الملک
 در سنه هزار و دو و بیست و هفتاد و هشتاد و هشتاد
 شانزدهم از جلوس همایون
تعمیر عمارت دیوانی سبزی میدان کپلان هم در
 سال شانزدهم از جلوس همایون
وسعه و فنک در عمارت سلطنتی دارالخلافه
 طهران در سنه هزار و دو و بیست و هفتاد و هشتاد
 از جلوس همایون
بنا بازار جدید بدیع و جامع معتبر و وسیع در کرمان
 از محمد اسمعیل خان وکیل الملک سال هفتاد و هشتاد
 جلوس همایون
ایجاد و احداث جبهه خانه دیگر معروف بیاستبان
 بانها بنا بهمت در جنب میدان مشوق هم در سال
 هفتاد و هشتاد و هشتاد و هشتاد و هشتاد
شروع ساختن راه ماندلان از البرزالی کجور و
 کلاردشت الی کرمانشاه که سی و دو فرسنگ مفک
 میباشد بمباشرت مسبوک استرخان مهندس منساق
 هم در سال هفتاد و هشتاد و هشتاد و هشتاد
ساختن بقعه عین علی و عین علی در اذربایجان بدست
 عزیزخان سردار کل در سنه هزار و دو و بیست و هشتاد

درب از هجرت سال هجدهم از جلوس هاپون
 هرقت بقعه بنام محمود ششتری علیه الرحمه بدست
 عزیزخان سردار کل بنا بر بنام مذکور
احداث ابادی نهاد ریند رطیس کرمان بمباشری محمد
 اسمعیل خان وکیل الملک هم در سنه هزار و دویست و
 هشتاد و یک سال هجدهم از جلوس هاپون
طرح واجناء باغ مشهور بگلشن و حضرت احدات دریاچه
 مابین دو قسمت شرقی و غربی آن در بین میدان توپخانه
 قدیم و در اختلاف و ایراد اب فنان خاصه سرکاری در
 آن بحیره بعد از آنکه از جناس و ریاض و در لخانه مبارکه
 میگذرد و از آنجا بحوض سبزه میدان و محلات شهر
 طهران عتیق جاری میگردد و در سطح تمام فضای این میدان
 از اطراف دریاچه مستخدم میزبوره باستان راه عبور
 و مرد و ریاضی بند بها و درخت نشانیها و گلکاریها بطرف
 میدید و طرحی بدیع نمودن در سنه هزار و هشتاد و یک سال
 هجدهم قریب از جلوس ابد مانوس در قسمت غربی
 این باغ صندوق عدالت بود که بمنزله زنجیر عدل نوشته
 هر کس عرضی داشت بطور آزاد ابحار فتنه عرضه خود را
 در آن صندوق میبازدخت بهر هفتد یکبار از نظر مبارک
 میگذشت و جواب صادر میشد و این وسیله را نظایر
 احدی نیست و در دریاچه نالیف در قسمت شرقی این
 باغ کرمانه بلکه کل خانه ایجاد شده است و در سنه
 نارنج مزبور که نوزدهم قمری اتجلوس خواهد بود چون
 تشکیل میدان از یک طرح بحیره بزرگ در وسط و غرس
 باغ مذکور در دو سمت آن که در نارنج نالیف زلف ابادی
 و شادابی مصداق دور بزرگ سبز فغان بود یکجا انعام یافت
 و مضی استوانهای سنگی بقاصد چهار دزرع و افامه

از هر گونه مخاوت و مخاطرات و مهالک بوده باشد پس
 خود بر حسب خیار الهام شعار شاهنشاه عرب و عجم
 راه خطر هزارچم پیش گرفته شده حسب الامر لاعلی هر
 جا بگو هکنی و کل شکافی و جنگل تراشی و سنگ چینی
 و خاکریزی و پلسازی و توسع طریق و رفع مضیق و
 جمیع تکالیف سطح و ستوپ و تسهل و تصفیة اشغال
 همی رفت تا این از پرداختن چندین هزار بده زرو سپه
 اینجاد عظمی و صراط مستقیم که فی الحقیقه بر چند اثر
 بزرگ محموی و بر چند یادگار شگرف منطوی است در
 شهر و اینسال صورت تمام و کیفیت کمال بدین رفت و
 در نازیکه که خواهم بزکاست بشرون باز دید و مشاهده
 و نامشای شخص شاهنشاهی ظل اللهی نابل کرد بد
حفر و اجراء نهر شهر رشت بمباشرت محمد فاسمخان
 والی کپلان هم در سال نوزدهم جلوس هاپون
تجدید و مرمت و تاسیس عمارت دیاطان عرض راه
 خطه دار الامان کرمان بنا بر بنام مذکور
بناء و انشاء مدارس و مساجد و تعمیرات عمده در
 بلده طایفه همدان بنا بر بنام مزبور
وهکذا در بیشتر روز قول و سایر صفحان عربی
 احداث مدارس و انشاء مساجد و جوامع چند از بنا
 دولت غرابعلی امزد در نارنج مسطور
مرمت و تعمیر دار الحکومه سنندج و سایر اینی
 معتبره آن بنا بر بنام مزبور
تدبیر ایوان مشهور با یوان طلای ناصری در
 صحن روضه مقدسه رضویه که باهنام میرزا محمد
 حسین فرقی عضد الملک منوی نایشی صورت آنها
 یافت در سال نوزدهم جلوس هاپون

بنای انبار در بندر مشهد سر برای حفظ احوال
 و اقبال و امنه وارده از بحر جزر بخاک نازندان هم
 در سال نوزدهم جلوس هاپون
احیاء و تجدید باغ شاه مشهد که در بلده ساری
 واقع است بمباشری میرزا اسمع و زیر همان زندان در
 سنه هزار و دویست و هشتاد و سه از هجرت سال
 بیستم از جلوس هاپون
تدبیر کنبد مبارک عسکرین که خشتهای طلا
 آنها را در ماه ذی قعدة سنه هزار و دویست و هشتاد
 سه از هجرت سال بیستم از سلطنت عظمی علی رضا خان
 فاجار پیشخدمت خاصه عضد الملک بقرای عرب
 حمل داد و شماره خشتهای طلا و سایر مصالح این اثر
 بزکوار از اینقرار است خشت بیست و هفت هزار و
 هفتصد و چهل و هشت عدد کتیب یکصد و شصت
 عدد حاشیه سیصد و بیست و سه طوق کنبد مطهر
 عدد
مرمت عمارت و ابنیه چشمه علی دامغان و وقت
 حضرت صاحب الامر علیه السلام بدستبازی میرزا
 محمد خان فاجار سپهسالار اعظم بنا بر بنام مزبور
احداث و حفر قنات در منزل میان دشت راست مشهد
 مقدس در سنه هزار و دویست و هشتاد و چهار از
 هجرت سال بیست و یکم از جلوس هاپون
مرمت اراک شهر سبز و از مقارن سفر از خراسان
 و زیارت مشهد مقدس بدست میرزا محمد خان فاجار
 سپهسالار در سنه هزار و دویست و هشتاد و چهار
 از هجرت سال بیست و یکم از جلوس هاپون
احداث و انشاء دیاط عفراتی واقع در راه مشهد

مقدس بعد از هدم و انهدام و با طبعی زعفرانی
 بدست مصطفی فلجان نوری در بام حکومت سبز
احداث بنام مهابخانه و ایستاد و پنجال و چای
 خانه در جنب رباط زعفرانی بدست نواب سلطان مراد
 میرزا احسام السلطنه در باب الخراسان
 تعمیر مسجد علی کریم که از بنی غالب بنیابور
 است در سنه هزار و دویست و هشتاد و چهار هجرت
 سال بیست و یکم از جلوس همایون
 تعمیر ابنه و آثار واقع در منزل قد مکاه از کبند
 مرتب بکاشی معرق و باغ و جردان آن و خیابان و غیره
 اشجار در نایب مزبور
اصلاح و تنویر جاده و طریق دین باد و طرق از
 نیشابور الی مشهد مقدس بدست میرزا محمد خان
 قاجار سپهسالار در سنه مذکور
 تعمیر مدرسه میرزا جعفر واقع در مشهد مقدس
 رضوی و مرقد اسواق مشهد مقدس در سال مذکور
 تعمیر بقعه خواجه ربیع علیه الرحمه که مکتب
 نواب فتحعلخان شهید است در نایب مذکور
بنیاد و تاسیس شهر جدید ناصری در مملکت تبت
 در سال بیست و یکم از جلوس همایون
احداث فلجان و قراونخانه های بسیار در معابر
 ترکانه های غاز ترانک که از آنها بیست دهنه زبده
 و مایلها میگذشتند و میباشند بخصوص در محل
 موسوم به بدشت و رباط عشق و آمد لود در سال
 بیست و یکم سلطنت هنگامیکه موکب همایون در
 منزل چهارده ستیخ بود حکم فرمود بنیاد مزبور
 بنیاد و تختی از چوب در وسط حوض چشمه علی در آنجا

بدست حسینخان اعضا و الملک خاکرد امغان در
 نایب مزبور
اجراء قنات چند و اجناب مواج بسیار در مملکت
 کرمان بدست تباری سردار محمد اسمعیل خان نوری
 وکیل الملک حاکم کرمان و سپستان در سنه مزبور
انشاء و بنیاد عمارتی مناز در کمال حصان و استحکام
 در باغ نظر کرمان بدست محمد اسمعیل خان نوری
 وکیل الملک در نایب مزبور
شروع بناسیس و بنیاد شهر جدید دار الخلافه
 ناصری که محط است از جهات اربعه و هر سمت شهر
 فلیم طهران و محاط خندق است در نهایت مناز در
 عمق عرض و خاکیز و تفضیل مقدار اضافی از
 سمت دروازه شهر آن این اثر عظیم و باد کار فحیم
 از جمله جلایل مبنای و آبادانی و تخطیحات تاسیس
 این شاهنشاه جهان پناه ابد الله است
 چون در حدود این سنون از سالهای سلطنت
 جاودانی علیحضرت صاحبقرانی خطه دار الخلافه
 از جهت کثرت اهالی و تراجم نفوس مجتدی رسید
 که شهر عتیق طهران آنها جمعیت را از روی حقیقت
 بر نمی تافت و تقییر سکونت امفداد از خلاق را
 بطریق کونه نمیکند مشقت شاهانه بران تعلق
 آفت که شهری بنام مبارک خویش در در شهر
 طهر عتیق تخطیط فرمایند پس میرزا یوسف
 مستوفی الملک صدر اعظم و میرزا علی بنی وزیر
 دار الخلافه را مأمور بکار بزرگ و اثر شکر
 داشتند و جمعی از مهندسان و معماران را نیز
 برای تعیین حدود و مقادیر و مساحات و اضافات

و مواقع بقا در وب و مدار خط خندق و ایجا و ایضا
 و سایر جهات این کار بر گماشتند تا روز یکشنبه یازدهم
 شهر شعبان همین سال هزار و دویست و هشتاد و
 چهار از هجرت سر پرده ذات اقدس همایون را از شهر
 بیرون زدند و جمیع رجال دولت و اعیان مملکت و
 وزراء مختار دولت خارجه همگی حاضر گردیدند سلام
 عام انعقاد یافت و بعد از خطابه خاصه مناسب این
 خیال مبارک مہمون ذات اقدس همایون بموقعی که
 اسنادان و مهندسان طرح خندق را در اختیار بودند
 تشریف حضور را زانی داشتند بالستعادة والاکیا
 در این مرتزی بال بیسمله ابتداء فرموده بدست
 حق پرست کلنگی که از نقره ساخته شده بود بر زمین
 نشاندند و مشتی خال بکندند و پیرا کنند حضرت
 مستطاب شرف والا شاهنشاه زده اعظم کمران میرزا
 نایب السلطنه امیر کبیر نیز تاسی نمودند انگاه مأمورین
 بکار شروع کردند و از این نایب شهر طهران بنام دار
 الخلافه ناصره موسوم کردند و در این شهر جدید
 جاوید تقریباً سه فرسنگ و نیم است و بزرگ دروازه
 اشمال اود و مساحت مابین خط خندق این شهر
 جدید و خط باره شهر عتیق از سمت دروازه شهر
 بکفر و هشتصد ذراع است و از سایر جهات بکفر
 ذراع تمام و مرحوم میرزا محمد شاعر خلیفه مدرس در
 الفنون نایب شروع تخطیط این اساس محروس اثر
 مصون محفوظ و اینچنین یافتند و یافته است که
 طبع محمد مایل شاد از پی نایب گفت جاودان باغ نیز
 باد شهر ناصری دل شاد کتاب از الفاست که عددان
 را باید بر اعلا درون مصراع اختیار فرود و حساب نمود

بنیاد و بنیاد کوشک مبارک معروف بنام العمار
 که از عظام آثار این شهر بار و امینان این جمیع بنیاد
 بلکه ایران اظهر من الشمس است و مشتمل بر طبقات خمس
 و این باد کار نیز کوار چنانکه در اوایل این باب که اجلاء
 آثار این شهر بار جمله محض تعظیم و امینان مذکور می افتاد
 اشارت شد بدست تباری دو ستونخان معتبر الملک
 بسبب تصور عمارات فرنگستان طرح ریخته و پیرا
 و بنیاد بر داشتند و افرختر شده است و نایب تاسیس
 بنیاد این اثر سعادت نهاد سنه هزار و دویست و هشتاد
 و چهار سال بیست و یکم از جلوس همایون است
بنیان دروازه ناصری در انتهای خیابان ناصر
 بنای مزبور
انشاء مرصخانه و بیمارستانی عالی در داخله دار
 الخلافه طهران مابین شمال و مغرب دار الخلافه ناصره
 در نایب مزبور
تکمیل کلبه شوشه سازی راه هزارچم که از اجلاء کار
 های ولئی و آثار بزرگ این چهل سال از سلطنت بی
 زوال است بواسطه ساختن دروازه سنگی که از سنگ
 کوه و سنگ خارا مشتمل بر صورت همایون بیرون
 آورده اند و این باد کار جاودانی روز بیست و دو
 شهر ربیع الثانی از سال بیست و دو سلطنت قوت
 مطابق سنه هزار و دویست و هشتاد و پنج از سنین
 هجرت بمشاهده همایون مشرف گردید
 مکرزده دانستند مرحوم علیقلی میرزا انصاری السلطنه
 وزیر علوم در نایب این استواء سبیل و اثر بنیل گفتند
 که حجت پیر عقل نایب بخش زمن گفت فخری شد
 صراط المستقیم

فهرست بنیه و آثار و انشاءات و تجدید بنا که
 مخصوصاً بسبع جمیل اعتماد السلطنه و والد
 مؤلف علیاً لرحم بظهور رسیده است
 نذیب قبه مبارکه حضرت عبدالعظیم حسنی سلام
 الله علیه
 و کارخانجات صناعات ریحانی کافذ سازی
 طهران و شکر ریزی مازندران
 و بنیاد سبزه میدان دارالخلافه طهران واقع در سمت
 جنوبی درک مبارک
 و عمارت جدید البنا بهشتین اندرون هاپون
 و اضافات باغ گلستان
 و عمارت بادگیر
 و عمارت خروچی که چندین وقت محل عمارت موزه متبک
 واقع شده بود و خراب شده مکانش ضمیمه زمین
 دریاچه است
 و دریاچه مصفا باغ گلستان
 و حمام چهار حوض اندرون
 و خیابان درک مبارک که حالا تعمیر بهم رسانیده
 و عمارت قصر سلطنت با دو احداث باغ و عرس اشجان
 و عمارت قصبه بناوران
 و قصر دو شان تپه
 و کافه سرای خانجانات طهران و سایر کباب
 و تعمیرات عظیمه و نظرفات مهتر که در عالی فاپوری در
 السلطنه اصفهان و در سایر عمارت دیوانی مالک محرو
 ایران شده است **انتهی**
تجدید و مرمت مسجد ملک در کرمان که از ابنیه
 فاو درین چغریک سلجوقی است بدست شاهان ملک

حاکم کرمان در سنه هزار و دویست و هشتاد و پنج سال
 بیست و دو تم جلوس هاپون
 تعمیر حوض خان که اب بناری است واقع در سر راه
 خراسان از سمت کرمان هم بدست مشارالیه بنام
انشاء و بنیاد مدرسه حسابی لامله علی در درازا
 کرمان برای نلامه حاج سید جواد مجتهد در سال
 بیست و دو تم جلوس هاپون
انشاء و ناسیس عمارت جاجرو بدست محمد ابراهیم
 خان معمار باشی وزیر نظام در سنه هزار و دویست و
 هشتاد و شش از هجرت سال بیست و ستم از جلوس
 هاپون
تعمیر اقلعه استرآباد در سال بیست و ستم از
 جلوس هاپون
ساختن بل خاچی قرا که مشتمل بر بیست چهار
 چشمه در یکصد و بیست ذرع طول و شش ذرع و
 نیم عرض در کمال استحکام در سال بیست و ستم از
 جلوس هاپون
پل منجیل با حسب اشاره العلیت حاج ملا رفیع
 مجتهد علی الله مقامه با بنیاد اثقان بنیاد و
 بنیان کرد
ساختن راه پره با زار و شش هم در سال بیست و
 ستم جلوس هاپون
ساختن راه منکوره در رشت که وصل بر راه پره
 با زار میشود در حکومت امیراصلانخان مجدالدوله
 با مالغی کزاف و مخارجی بسیار بنام مریز
انشاء قصر ناصر تپه در رشت فی التاریخ
تجدید کار و اندازی واقع در قریب بل قرا سو که معبر

زاد عسکات عالیات امیر عراق عرب علیهم السلام
 بدست نواب امام قلی میرزا عماد الدوله در سنه هزار
 و دویست و هشتاد و هفت از هجرت سال بیست و
 چهارم از جلوس هاپون
عمارت مقبره مقداد بن اسود صحابی رضی الله
 عنده که واقع است مابین شهران و بعقوباب بدست
 حاج میرزا حسینخان مشیر الدوله سپهسالار اعظم
 در سال بیست و چهارم از جلوس هاپون
و هکذا قصر ناصر تپه واقع در ساحل جلد و در ظاهر
 دارالسلام بغداد در سنه عسکات امیر عراق علیهم السلام
 محض تشریف و ورود مویک مسعود از جانب دولت
 عثمانی ساخته و افزاینده شده است که چنانچه در خارج
نذیب ابوابهای کاظمین علیهما السلام خشتها
 زین که از نذیب کینده مطهر عسکریین علیهم السلام
 افزون آمده است هم در سال بیست و چهارم از جلوس
 هاپون
مرمت مزار طفلان مسلم از صحن و کیند ابوان
 و غیره بتوسط دو سنبلخان معیر الممالک بنام مریز
ساختن و پرده اخن صحن و حجران و رواق عرش
 نطق حضرت ابیعباد الله الحسین صلوات الله وسلامه
 علیه بدست مرحوم شیخ عبدالحسین قدس سره که
 در ضمن اجالات سابق اشارت شد در تاریخ مذکور
تعمیرت عمده در مسجد کوفه و مسجد سهله و غیر
 مسلمین عقیل علیه السلام و هانی بن عروه رضی
 الله عنده در سنه هزار و دویست و هشتاد و هفت
 از هجرت سال بیست و چهارم از جلوس هاپون
طرح و انشاء واحداث باغی نغمه موسوم بر طربها

بدست مرحوم مؤید الدوله که حاکم کرمان نشان شد
 بود در نزد یکی تپه قصر شپرین مفارن مراجعت از
 مسافرت عراق عرب بنام مریز
حاجت کافی و شوشه سازی راه سخت مخوف بر
 خطی که اسباب هلاک زوار بود در محل میان طاق
 واقع در قریب طاق کرا از راه کربلا بدستاری مسبو
 کاستر خان مهندس مساوی بنیکان اعلی حضرت
 اقدس شهرتاری خلد الله تعالی ظلالة الظلیل از
 این اثر تجلیل در رسته سفر سعادت اثر عراق عرب نام
 برده و انرا از آثار باقیه سلطنت خود شمرده اند و
 تقریر در کتب در کتاب مسطور بحینس چنین است
 که میفرمایند این مکان را میان طاق میگویند از
 اینجاریه سران پره پره نزدیک طاق کرا می معروف که
 در وسط این سران پره است و بسیدیم ملا حظره راه
 سابق که معبر خلق بوده مابین کال حجرت شد راه
 است یکپارچه سنگ که از کثرت عبور مثل این صفا
 شده آمد و شد اسب و فاطر در نهایت اشکال است
 کاستر مهندس مساوی که پیش از عمرت مابین
 این راه مأمور شد راه را بقاعده بیج بیج ساخته
 جا از میان خاک راه برده عربض و خوب بطوریکه
 کالسکه در نهایت خوبی حرکت میکرد فی الحقیقه از
 آثار باقی و بناج دائم این سفر من یکی ساختن این راه
 که همیشه معبر راحت و سلامت مردم خواهد بود
احیا و اجراء فئات نه کینده راه پره که از سنه
 حسین خان نظام الدوله بود هم در سال بیست و
 چهارم از جلوس هاپون
ساختن و پرده اخن تمام خط راه عسکات عالیات

امیر عزیز علیهم السلام از طهران ناخافین قبا را بر
 کربلا بدست مسبوک استخرخان که هر این بطول مسطح
 و هموار و عراضه روشد و از آن بزرگ جاودانی اعلا
 حضرت صاحبقرایی و ابانیه سهولت نژد و ذهاب
 این بوقافل و زوار کرد بد بنا بریح مذکور
ایجاد و بنیاد فلان راه عربستان که موجب بادانی
 و دفع برانی و اطینان قلوب قوافل و امنیت طرق و
 معابر کرد بد در سنه هزار و دویست و هشتاد و هشت
 از هجرت سال بیست و پنجم از جلوس همایون
تکایا عمارت اسبای بخاری در مابین مدرسه معلم
 خانه و دروازه باب همایون هم در سال بیست و پنجم
 جلوس همایون
خیابان و دروازه دولت و دروب موسوم بیاب
 همایون بتوسط محمد رحمتخان فاجار علاءالدوله پسر
 نظام در نهایت تمیاز ساخته شد فی التاریخ
تجدید و اعادت پل حاجی که مابین استرآباد و اق
 قلعه واقع است بدست سلیمانخان صاحب اختیار در
 سنه هزار و دویست و هشتاد و نه سال بیست و
 ششم از جلوس همایون
ساختن قدری از راه امل بدار الخلافه بمهندسی
 کاستر خان مساوی و مباشرت عباس قلیخان سردار
 لاریجانی در سال بیست و ششم از جلوس همایون و
 تکمیل کلی و انمام جمیع این راه بتوسط جناب مستطاب
 حسنعلیخان امیر نظام کرد بد و او در آن وقت وزیر
 خواند بود
ایجاد و بنیاد عمارتی بسبک بنی ممالک محروسه استر
 در بازار اسپوزیسون و بنی فی التاریخ

طرح و احداث و عرس و احواء باغ عشرت آباد
 بیست و هشتم شوال سال بیست و هشتم از جلوس
 همایون و دولت روز افزون بساعتی که نفاذ کند بدان بقا
 مطابق سنه هزار و دویست و نود و یک از هجرت بنی
 و بنیاد های این اثر سلطانی از جلای عمارت و متجا
 این دولت جاودانی است و این اساس معلی و کوشک
 خیزن نیز مثل شمس المعانی بر طبقات پنج بر آورده و نا
 این تاریخ بدست نکاننده سپرده شده است و در پو
 مذکور که بنیاد احواء و مشجر ساختن این روضه غنا
 بود اعلحضرت اقدس شهرناری محض مزید میمنت
 چهار اصله درخت بدست مبارک عرس مزید بودند
 و کتابه قصر این مقام کبر و اثر عظیم زاده خاطر زفا
 و طبع سرشار و مقررتب الخافان میرزا محمد حسین اصقفا
 مشهور بحکیم فرعی است که از سالها در صحبت بنی
 نکاننده بوده و هفت چنانکه در ضمن شمارش این بنی
 بزرگ و ناوار بنیاد عمارت این دولت نیز اشارت کرد بد
فتح درب جدید اراق و فنون از سمت خیابان ناصر
 در سنه هزار و دویست و نود و دو سال بیست و نهم
 از جلوس همایون
تعمیر و تجدید جمیع عمارت و ابنته صفوتی انار
 الله بر اینهم که در ملک مازندران است از عمارت
 اشرف البلاد و شهر ساری و مجرای لارم با دروش و
 غیرها بدست جناب علی رضاخان عضد الملک ام
 اجلاله العالی در سنه هزار و دویست و نود و دو
 هجری مطابق سال بیست و نهم قمری از جلوس
تاسیس و احداث عمارتی بسیار عالی جهت سکن
 ولات و حکمرانان مملکت خراسان در شهر مشهد

بدست حاج محمد ناصر خان ظهیر الدوله در سنه هزار
 و دویست و نود و سه از هجرت سال سی ام از جلوس
 همایون
اضافه و الحاق بناهای بدیع رفیع بر عمارت سلطنته
 دار الخلافه طهران هم در سنه هزار و دویست و نود و
 سه از هجرت سال سی ام از جلوس همایون
تاسیس و بنیاد عمارت سیلابی در قریه شهر شمشاد
 در کال نرین و نهایت افغان و تحصین بمباشرت حضرت
 ثبات امام محمد ابراهیم خان امین السلطان ماضی در سنه
 هزار و دویست و نود و پنج از هجرت سال و دویست از
 جلوس همایون
شروع بنسج و نسو و نسو و شوشه ساختن و عقاره
 رو کردن شوارع عامه و معابر قوافل و مسافرتین و جواد
 عظیمه عمدتاً از دار الخلافه الی سرحدات ایران در
 سنه هزار و دویست و نود و شش از هجرت مطابق سال
 سی و سوم از جلوس همایون ایند استند بساختن و
 پرداختن خط راهی که از خطه محروسه طهران بدار
 السلطنته فرین و از آنجا بجلیف و ساحل رود آرس
 گذرد و سپس نوبت راه لاریجان مازندران است و
 خط حاده فارس و عربستان و این مهمات کلیه قوافل
 عامه بدست مرحوم معفور امین سلطان ماضی مزید
 انجام میگرد در سنه یک هزار و سیصد و شش هجری
 که سال چهارم شمسی از سلطنت این پادشاه جمجاه کامل
 کرد بد و نکاننده مشغول بنسج این کتاب مستطاب
 میباشد راه شوشه از دار الخلافه طهران الی دار
 السلطنته فرین در کال اهمیت عامه در ابراست و بر
 رسم شوشه های ممالک مندرجه عالم مهمات آنها علی

و ساکن مستخفین و سواره فراسوران هم خوانند و مسوا
 و بالمخصوص مهمات آن بزرگ واقع در داخله شهر فرین
 عالی قاپوی عتیق از آن عظیمه این دولت قومی بشمار می آید
 و نظام این نظام جمیع لجهات بر عهدۀ امراء العظام
 آقا باقر خان سعد السلطنه حاکم دار السلطنته فرین موقوف
 و او در تکالیف و مقررات این کار بزرگ مستول است
تعمیر و تجدید و مرمت جمیع اسواق و خانان و دکا کبر
 و معابر و مدارس و مشاهد و مساجد که در صحنه دار الخلافه
 طهران واقع است هم در سنه سی و سوم از جلوس همایون
تجدید که کمانه بوشهر هم در سال سی و سوم از جلوس
 همایون
مرمت عمارت دیوانی شهرساری در مازندران هم
 در سال سی و سوم از جلوس همایون
ایجاد و بنیاد اطاق موزه در کال عظمت و شکوه بطریق
 موزه های ممالک مندرجه اروپا چنانکه در اول این باب گذشت
 هم در سال سی و سوم از جلوس همایون
تعمیر سبزه میدان دار الخلافه محروسه هم در سنه
 مذکور
تجدید و اعاده ابنیه صحیح و جرات و بقعه و ابواب امامزاده
 زید که در طهران است بنا به نهایت اهمیت هم در سنه مذکور
مرمت جامع شریف خاقان خلد اشکان علی الله مقفا
 مشهور بمسجد شاه که در طهران واقع است فی التاریخ
حفر و اجراء فناقی بجهت شربیه های شیراز بدست قوام
 الملک در سه فرسنگ شهر که چند محله شیراز را آب میدهد
 فی التاریخ
واعاد بنا و حصار بنیبت جلالت انار عتبا سلفیخان
 سر تیب خلفا الصدق عهدۀ امراء العظام علی نف

فتح خان صمصا الملك كزازی در كال عظمت شكوه و آثار
 این از جبلد رسال سی و سوم از جلوس هماون افتاد
ایجاد و بنیاد انبار غله و جشن و بوی در كال وسعت
 فتح و استحکام و اهمیت در داخله شهر طهران در بین
 در بین جدید و عتیق حضرت عبدالعظیم و ابن انبار کجانش
 یکصد هزار جزو غله داد و توسط رضوانمکان امین
 السلطان در سنه هزار و دویست و نود و هفت از هجرت
 مطابق سال سی و چهارم قمری از جلوس هماون با انجام رسید
ایجاد و انشاء معانی موسوم بر رسد هماون در شهر
 اصفهان که باقیان نواب شرف والا سلطام مسعود میرزا
 ظل السلطان اشرف النابغ
تکمل سنک فرش و تکمیل جمع کویچه و شوارع شهر دار
 السلطنه تبریز بدست محمد رحمان امیر نظام در سنه هزار
 و دویست و نود و نوزده از هجرت سال سی و هشتم قمری از جلوس
 هماون
ساختن و سنک فرش کردن جمیع شوارع شهر شیراز
 جناب امیرالکتاب میرزا فتحعلخان صاحب توان پیشکا ملکت
 فارس هم در سنه هزار و دویست و نود و نوزده سال سی و هشتم
 قمری از جلوس هماون
بنیاد و بنیان سرای خانیه تبریز که در چها باغ اصفهان
 که هم از صفائی نواب شرف والا حضرت ظل السلطان است
 بنا بر مذكور
تسقیف جمیع بازارهای شهر شیراز با اجزای تکمیل
 انها بر سبیل بازار و بکل در النابغ
ایلین کاری از استاد از اوقاف ملحقه بر وضع
 حضرت رضوی علیه السلام در قولب نواب والا محمد
 میرزا کنالدوله هم در سنه هزار و دویست و نود و نوزده از

هجرت سال سی و هشتم قمری از جلوس هماون
احداث باغی در نهان امتیاز و اعتبار در محوطه
 مسند پناه است وانی که موسوم بر باغ شاه هم در
 سنه هزار و دویست و نود و نوزده از هجرت مطابق سال سی و
 هشتم قمری از جلوس هماون
انشاء و بنیاد عمارت مبارکه اندرونی سلطنه دار
 الخرافه موسوم بر عمارت مبارکه اندرونی سابقه ایجاد در تاریخ
 ذیل این عنوان بدست مرحوم امین السلطان ماضی قدس سره
 منهدم و منعدم شد بنیانی جدید و بنیادی جاوید در
 كال شكوه و عظمت و انصاف و نهان امتیاز و انبساط
 و انشراح بطول یکصد و بیست ذرع و عرض یکصد و
 ذرع مشتمل بر جناز و ریاض و جداول و زوایا و حتماها
 و الاله و اوقافها و خلونها از بنا و انشاء که تمام با اجزای
 و ساروج و سنک ناسپس و تشدید کرد بد در سنه
 هزار و دویست و نود و نوزده از هجرت سال سی و هشتم قمری
 جلوس هماون
احداث و انشاء تکرار خانه عالی مناز در سمت غرب
 خیابان ناصریه متصل با بنیاد دیوانی مشتمل بر منازل
 فوقانی و تحتانی بطرف نیکستان میباشند جناب جلالت
 مآب علیقلخان مخبرالدوله وزیر علوم در سنه هزار
 و سیصد و چهار هجری
تعمیر ابنیه دولتی و دیوانی شهر کرمانشاهان بدست
 محمودخان ناصر الملک
فنا نواب والا میرزا میرزا ناصرالدوله فرمان
 فرمای مرحوم که در سمت غربی دارالخلافه جاری و در
 است از مستحقات سنه هزار و سیصد است ان
 هجرت مطابق سال سی و هشتم از جلوس هماون

صلوات و تسبیح و توبه عرص راه از بسطام تا خراسان
 میباشند احمدخان مهندس در تاریخ
ساختن راه از طهران الی بسطام میباشند نواب محمد
 حسن میرزای مهندس در تاریخ
ساختن راه از ده ملا تا بسطام در تاریخ
احداث توجیه نامه مبارکه معطره در دار السلطنه
 تبریز در تاریخ
تعمیر عمارت دیوانخانه و غیرها در دار السلطنه
 تبریز در تاریخ
تعمیر عمارت باغ گلشن در کرمان بنا بر تاریخ مزبور
ایجاد بنیاد قلعه و فتح که از عظام ابنیه و اجلیه آثار
 ابنیه بار معدله اندر است در بلوچستان توسط نواب
 والا سلطام محمد میرزا ناصرالدوله وزیر امور و کرامت
 در سنه یک هزار و سیصد از هجرت سال سی و هشتم از جلوس
حضرت و اجاره فنان موسوم بر نیکابا که بعد جناب جلالت
 علی رضاخان عضد الملک اعطاء شد و بعضی بر موسوم
 کرد بد و این فنان در طرف جنوبی دوشان قبه واقع است
انشاء مرصخانه سمنان بدست نواب نوشیروان میرزا
 ضیاءالدوله در سنه هزار و سیصد و یک از هجرت
تعمیر مسجد و حمام و عمارت دیوانی سمنان ایضا بدست
 نواب نوشیروان میرزا ضیاءالدوله هم در سنه هزار و سیصد
 صد و یک
ایجاد شوشه راه قم این اثر که عبارت از شوشه کردن
 و عراده و وساختن خط راه از دارالخلافه طهران الی
 دارالامان قم بوده باشد از اجلیه آثار این دولت جاوید
 دتار است از سوابق ایام جاده عظیمی که بر کوه حوض
 سلطان میگردد و یاد دهنده معرفت بملک الموت بر

مجموعه و از جهات چند نفوس اموال مسافران در
 معرض خطر و مظنه هلاک و ضرر بود و در این سنین
 اخیر که بحیره ساوه را طبیعت عالم اعدا نمیدهد
 و از تلاحق و مضاروت مبادیه چندین رود ساوین زد
 قطعه معتد بهها از زمین دریاچه سابق ساوه بحیره
 تشکیل میکند بر اشکالات و مخاطر این طریقی
 سهمی عظیم افزوده شد لاجرم اولیاء دولت ابدایت
 مهندسان ماهر فرستادند و راهی دیگر یافتند و خط
 ان را بشکل همت و توجه جناب مستطاب اجل اگر میرزا
 علی اصغر خان امین السلطان و وزیر اعظم ادم الله اقبال
 از وصمت هر گونه موانع حرکت کردند و پرداخته و بر وجه
 شایان بر طرف نشوهای ممالک اروپا ساختند و
 ذلك فیسنه هزار و سیصد و یک
احداث مهاجرتهای ده شوشه قمری در تاریخ
بنیاد توجیه نامه جدید بوشهر که در تاریخ مذکور ایجاد
 کرد
فتیها منعقد از سر پیل ذهاب ناضر شیرین
 در سنه مذکوره
تعمیر باغ اربک سمنان در تاریخ
صفت سازی و نرده بندی مناره حنر و جرد خراسان
 در تاریخ
احداث پل جدید بر رود ساوه مشهور بر قه چای
 بهت جناب مستطاب اجل امین السلطان ثانی و در
 این شعر ماده تاریخ خود را شخص جناب مستطاب عظیم
 له است که مقرب الحضرة میرزا صادق فراهانی آنرا در
 اشعار خود تصنیف کرده و گفته بنا بر بخش چنین فرموده
 پل شاه صراط مستقیمها و قدیمی تخلص جناب مستطاب

مشار الیہ اللہ بفضلہ علیہ است

احداث بل مخصوص بر هر روز خانه سوره قر که در

جاده جدید بدل بل مجوم حاجی میرزا بیک است بهشت

جناب مستطاب امین السلطان ثانی دام توفیق مادہ

ناریخ این بل را مقرب المحضه میرزا صادق فراهای چنین

گفته که اصفا سعید امین سلطان نهاد برود ریای

ابنیکوه سنک

مرمت واصلاح سده اراکانهان قم متصل ببارہ شهر

در سال هزار و سیصد و چهار

تعمیر ابنیه واصلاح نقاشی صورت صفت سلام عاز

دیوانی قم در یک هزار و سیصد و دو از هجرت

ابنیه و عمارت واقع در فضی کن از قری مشهوره

معتبره دار الخلافه و آثار مذکور از عظام مبنای وضیقا

باد کارهای جاودانی که در این عهد سعید بر پا کرده و

اقتضا شده است

عزیمت بتین سده اوز که در تاریخ سبب مسودات این

نالیق مبارک جنابان جلالنا بان آقا رضا ناظم خلوت و

میرزا عبدالعقار نجم الملک برای این کار بدینان ایران

رفته اند

بنای طغمر پوان کرستان که از اجلة آثار این دولت

است بمیشای مرحوم حاج و نهاد میرزا معتمد الدوله

الله مقامه

تجدید چند چشمه از بل مشهور سی در سه چشمه که بر رود

رود زند رود است در سنه هزار و سیصد و یک از هجرت

تعمیر قورخانه کلاک فی التاریخ

احیاء قری و مزارع وضیاع بلوک جام و با خرز و سر خرز

زود اباد و غیره با اقدام و اهتمام میرزا عبدالوهابخان اصف

الدوله فی التاریخ

مرمت اصطبل مبارکه اسبهای قورخانه درهاوند

بنای مخ مذکور

احداث قلعه سرنگ در میان کاله که از عظام آثار

است بنای مخ مزبور

احیاء و انشاء قلعه بلنگان در میان کاله در زمان زندان

اصفا در تاریخ مذکور

خر خندق عمیق در شهر مجبور بجهت سد سبل

از انقطه بدست امیر یار محمد خان سهام الدوله در سنه

هزار و سیصد و یک از هجرت سال سی و هفتم از

جلوس هابون

عمار دفترخانه مبارکه مشتمل بر ابنیه مخانشه و

سر در بسیار عالی باشکوه مشتمل بر باغ گلستان میدان

ارک بمباشرت افاضی امین حضور در سنه مذکور

تعمیر میدان توپخانه دار السلطنه بر بنای مخ مذکور

ساختن راه و پیردختر طرف صعبه عمده خرگشت

و صنع سردابه رود و قله کوه مشهور سبه هزار طاقا

الی خیره پری چال که اول خاک بلوک طالفان فرین

است فی التاریخ

تعمیر بقعه شیخ مصطفی الدین سعدی علیه الرحمه

بدست میرزا افضلخان صاحب دیوان در سنه مذکور

بنای قلعه جایدرد در عریبان بدست میرزا محسنخان

مظفر الملک در تاریخ مذکور

تعمیر میدان نقش جهان اصفهان بدست حضرت

والا اسلا مسعود میرزا ظل السلطان فی التاریخ

تعمیر عمارت سنک جنان اصفهان بدست حضرت

والا اصفافی التاریخ

انشاء و تاسیس عمارت جدید واقع در جنب دیوانخان

عسکریه بجهت تعلیمات فنون نظامی در دار الخلافه مشهور

حضرت والا کامران میرزا نایب السلطنه امیر کبیر در

سنه هزار و سیصد و یک از هجرت

تعمیر بازارچه بلندی و کاروانسرای آن که در اصفهان

و از مشهورات ابنیه انسا مان است اصفا بدست حضرت

والا ظل السلطان فی التاریخ

احداث و بنای توپخانه جدید واقع در پیش میدان

مشق فی التاریخ

توسعه اسواق دار الخلافه طهران بتخریب و اضمحلال جمیع

صفه های جلود کابین بدست میرزا عباسخان مهندس

باشی در سنه هزار و سیصد و دو از هجرت

توسیع شهر خرم آباد فعلی در حکومت میرزا محسنخان

مظفر الملک هم در سنه مذکور

احداث باعستان و مجلسان و اشجار فواکه و مرکبات

بدست دهاقین و رعایای زهاب هم در سنه مزبوره

سنگ فرش جمیع شوارع شهر بوشهر بمباشرت

حاجی محمد مهدی ملک التجار فی التاریخ

تعمیر بل آجی که از بله های مشهور است بدست محمد

رحیمخان فاجار امیر نظام در تاریخ مذکور

انشاء و بنای مدرسه مبارکه نظامی جدید معروف

بمدرسه ناصری واقع در سنه غربی داخله اول سنه

بنیابت و اهتمام حضرت والا کامران میرزا نایب السلطنه

امیر کبیر و ایجاد فانوی مخصوص برای نگاهم در سنه

هزار و سیصد و دو از هجرت

ابنیه کاری درون بقعه امام زاده حمزه علیه السلام

واقع در جهت جنوبی مشهد حضرت عبدالعظیم علیه السلام

السلام بدست جناب جلالنا بان میرزا و سید محمد خان معتبر

الملک در تاریخ مذکور

غرس واحداث باغ طغرلبه فی التاریخ

بنای و انشاء بیتخانه بزرگ معتبر در جلفاء از ریای

هم در سنه هزار و سیصد و دو از هجرت

تعمیر توپخانه و باستان ساوجبلاغ مکری سنه

و سیصد و سه از هجرت

احیاء باغ مرحومه مهد علیی در حضرت عبدالعظیم

که دار الحکومه انجا است در سنه مذکور

بنای و ایجاد قصر با قوت در سرخه حصار بمباشرت

میرزا محمدخان پیشخدمت خاصه شریک در سنه

و هشتاد و شش از هجرت ایران تکرار شده ام بنای مخ

بنای مدرسه جدید در بقعه حضرت عبدالعظیم

واقع در غری صحن شمالی بدست رضوانخان مرحوم امیر

سلطان بنای مخ مزبور

انشاء و بنای قلعه مظفریه که عبارنا است از حصص حکم

و لکنر افغانه معتبر در کارماد بان رود و قلعه جایدرد

در وسط راه خرز آباد و عریبان بدست حاجی میرزا

محسنخان مظفر الملک در تاریخ مذکور

بنای واحداث محکمه و قورخانه در سنه جارود زمین

در محل از سبله چای غیر و شرح ابن ابی عمیر از سنه

تجدید بل متخیل که واسطه عبور جمیع مسافرن داخل

و خارجه است از سمت عراق بکلان و بالعکس در سنه

هزار و سیصد و سه از هجرت

تجدید و تشدید قضیه محکمه ان قلعه واقع در محل

استر اباد برای سکنا ای بلدان ترکان که رعیت دولت ایران

و در اوایل این
عنوان نیز

بسیارند فی تاریخ
ایجاد کاغذ فغانه فشتکساز که ورود اسباب ولایت آن
 از فرنگ در شهر سنه هزار و سیصد و سه از هیرند
 و ابتیاع ایران دولت و کانت بوسط جناب دکتر طولوزان
 خزانوی بود
سطح و اصلاح و ساختن و پرختن جاده و شاهراه
 کرده توجک الی شهر کجوری فی تاریخ و این اثر عظیم فی
 جبل لغانه یکی از چند شعبه راهی است که در این سنین
 از بعین شمسی در مملکت طبرستان ایجاد و تشریح فرمود
 اند چه در بیست سال قبل از این تاریخ از دره شهرستان
 بلکه از قریه منظره شهران به سمت سواحل دریای خزر
 خط شاهراهی بزرگ ساختند که منفعت آن از جهت
 سهولت طی طریق و حفظ نفوس و اموال مسافران و
 کاروانیان و حاملین مبره و ارزاق و افشاد اجناس و
 ماسوله شامل عموم مردم ایران بزرگتر گردید و در
 حدود سال یک هزار و دویست و هشتاد و هفت هجری را
 دیگر از قریه مشایخ ماوند واقع در سمت شرقی دار
 الخلافه طهران شروع شده با هنام و مباشرت مسپو
 کاستر خان مهندس سنجی و جناب جنعلخان کروی
 امیر نظام از خاک دماوند و قشیمی از خطه لاریجان گذر
 بشهر امل بضاد نموده ببند و مشهور بمشهد سر واقع
 در ساحل دریای بسکون منتهی گردید و در تاریخ مذکور
 فوق که سنه هزار و سیصد و سه بوده باشد باین
 خط که عنوان و اشارت شد از کرده توجک لوانا
 به سمت شهر کجور و ابالات رو بآن و رسیدار و تشریح
 کردند و از کوشک نابلور و در که در تاریخ قدیم مازندران
 بنام نردبان یا الو مشهور است چند جا کوهکی کرده اند و

سنگ و اهک و کج بکار برده اند و مباشرت بخند منعمند
 الخاقان میرزا عبدالله خان بوشی پیشخدمت خاصه
 ها بونی بود
انشاء دیوانخانه عسکریه در دار الخلافه طهران که
 فضل ضو من و قطع دعاوی را جعتر باداره نظام نصر
 فرجام مخصوص بغارت مبارکه است فی تاریخ
احداث دفتر لشکر در دار الخلافه طهران که جمیع خرج
 فسون نظرمون و ثلث و ضبط احکام و فرامین و جرج و
 تعدیل بروان مخارج و مواجبات دایره فاهره در تحت
 نظر وزیر لشکر و مباشرت لشکر نویسان بعمل می آید و
 صورت می پذیرد فی تاریخ
تجدید بلخ آباد که بر سر و شش چهره مشتمل است با هنام
 میرزا محسن مظفر الملک فی تاریخ
عمار کاروانسرای معتبری در بین راه عربستان و خراسان
 آباد بدست مشارالیه فی تاریخ
انشاء پل کشکان بوجه واهنام مومی الب فی تاریخ
تجدید قلعه آران خوارری بدست مرحوم میرزا امین
 السلطان ماضی
احداث و تجدید پل کلندوک
انشاء عمارت و تشکیل باغ و پیشه مصنوعی جدید آباد
 در لشکر کنگار رودخانه خاجرود
بنای عمارت انجمن لوانان بدست مرحوم میرزا آقا
 خان نوری صدراعظم
اصلاح و مرتع عمارت فیلسنان و رامین
احداث و ایجاد علی آباد و رامین که خزینه مشهور
 بدبیری محصول ویرج انشا انجام است
تعمیر و اصلاح باغ شاه از ابد شاه شهید فاعلم

فاجار که در خاک دماوند واقع است
احداث و غیر این باغی با هفت عظمت در محل موسوم بحاج
 آباد از بلوک کرون دار السلطنه اصفهان بدست نوا
 اشرف و الاسلا منصوره میرزا ظل السلطان که خط
 مرتفع و دران بر موازی دو کر و در مطر مساحت زمین محیط
 است و بهر دری مرتفع و جلوه خانی متسع و خیابانی
 مستطیل و ضری جبل اشمال دارد و این اثر با بعضی از
 آثار عهد دیگر که در این بلوک انشاء شده است حضرت
 اشرف و الا ظل السلطان خود مخارج انها را تحمل کردند
 و در حقیقت انها از آثاری بشمار می آید که از اهالی ایران
 در مدت سلطنت این چهار سال ظهور و صدور رسیده
 است و بعد روی هم از این قبیل آثار جبل در رضاعیست
 عبارات سابق اشارت شد
و هم از این عدداست آثار مهمه مشتمل بر
فاسیس و بنیاد و انشاء ابواب تبرج و حرم میرزا حسنخان
 فرقی سپهسالار اعظم قدس سره در دار الخلافه ناصر
 که مشتملست بر جامع کبیر و مضمونه خطیر و مددشاه
 بدیع باصحنی وسیع و طبقات از حجاب و مآذن و منارات
 و مکتب و مخزن و درختخانه و حمام و سایر لواحق و ضمایم
 در نهاییات بسیار و استحکام و صفحات جدران و ازاد
 بنیان در غالب این اساسات و مبانی بمزینات احجار
 و معرقات ملوته فاشانی نرین بافته است و لوازم بمقتضی
 طلب علوم را من جمیع الجهات از مخارج و کتب و مواص
 و اثاثات واقف موفق فراهم آورده و بر اینچله صنایع چند
 و مستغلات سودمند وقف نموده مثل ششاد انک تفر
 عمید آباد و داشکویه و علی کبیر و ارهان با توابع که هر
 چهار قریه در جنبه واقع است و ششاد انک قریه کمال

آباد و چهار دانگ و نیم از قریه فیض آباد و در دانگ از قریه
 آفا با که هر سه قریه در قریه است و سرد انک از قریه
 شهرک واقع در طالقان فرقی و ششاد انک قریه کلینی
 و رامین و ششاد انک قریه میان آباد قرار و دیگر قریه
 و دو باب حاتم مرغانه و زانان و واقع در قریه مقصرتیه و
 سی و پنج باب دیگر نزدیکان ایضا و همیچره باب کاکیز
 واقع در بازار امیر که جمعا در دار الخلافه طهران است
 و قولت این اوقات و امور مدد رسر با سلطان عصر
 و نظارت باخوه و افاضت بر تیب و بعد هم با اشد اصلاح
 اولاد ذکر ایشان و اولاد ذکر از ذکر و هکذا بشتر که
 در طی هر دو وقتنامه مطول و مختصر این اثر تعبیر خبا
 شیخ اجل خیر بنیر ملک الا فاضل شیخ محمد مهیار هیس
 عبدالرتب آبادی که از سالها در صحبت بنده نگارنده
 باشد بصریح بافته و توضیح پذیرفته است الغرض آنجا
 این اساس عالی و اثر بیانی که از خود و بکفر او در
 و نمودن شروع شده هم آثار بزرگ بلکه از آثار
 سترگ این سنین اربعین است
و هکذا از اجله آثار اولیه این سنین اربعین از اول
 علیه است اینچه مؤسسه و آثار مقدسه که ثواب
 من دروس انساب حاج فرهاد میرزا معتمد الدین
 در شهدا ما مین کاطین صلوات الله و ستر مر علمها
 انشاء و احیاء نموده است از تجدید جیحان و جدران
 صحن مبارک و نذ هب مآذن و منارات و بنای تکب
 یکا شسته و پرختن سردابها و ساختن صهارج
 بر کما الی غیر ذلک از اضافات شریف و ضرر فایده لطیف
 و در تاریخ انعام این اثر معظم شیخ محمد صادق اعلم آند
 بزرگوار سلام الله علیه و علی ابائهم و انبائهم الاطهار

خطاب نموده چنین سروده است که خدایمندی فرشتگان
فی بوم حشره خدتم نعم سربازان بخیر خدا

و كذلك اب فرات در تحفه شریف و باین اثر از

قرابکه ابوعلی بن مسکویه در تاریخ تجارب الامم تصریح
کرده است در زمان جاهلیت حارث بن عمرو از ملوئین
که معاصر قباد ساسانی بوده با اشارت یکی از نبایع
بن اقدام کرده و از نشاط فرات شقی نهی نسبت از نجف
نموده اب فرات را بسزیم چهره و حواری ارض مبارکه
نجف جاری ساختند و اما در دولت اسلام نخست
علاء الدین خواجه عظامک جوینی صاحب تاریخ
جهانگشا برادر خواجه شمس الدین محمد جوینی که هرگز
از کبار و وزراء طایفه مغول هستند و نسب ایشان
شیخ فضیل ابوالمعالی امام الحرمین مبرس است شروع کرده
فاخری نورالله ششتری شهید اعلی الله مقامه الشریف
در ترجمه خواجه مذکور صفتها بد و از جمله عمارت های
آنکه در زمین نجف نهی حفر کرده و زیاده از صد هزار
دینار در سرخ در آن صرف نمود و اب فرات را بحوالی
مشهد نجف شریف جاری ساخت انتهى در زمانه عاشر
هجریه پادشاه ایران شاه اسمعیل صفوی موسس و سر
این کار مخارج بسیار تحمل نموده است و بعد از وی شای
عباس کبیر مبالغه خاطر صرف کرده چنانکه اسکندر بیک
مبتنی در وقایع سال بکهرار روسی و در قیام هجری از کتاب
عالم ارای عباسی تصریح نموده است و در آنجهت جاوید
مهد مرحوم ثقل الانام بن حجة الاسلام حاج سید اسد
الله بن الحاج سید محمد باقر طایب ترتیبها از ثلث متروکان سمرقند
محمد اسمعیل خان نوری و کل الملک غفر الله له این فیض عا
و بهجت تمام را احیاء فرمود شکر الله مساعیهم

و در این بعد است

مدرسه میرزا محمدخان فاجار سپهسالار که در داخل شهر
طهران سبق ستم شرفی مدرسه فخریه واقع شده
و مدرسه آصفیه واقع در شمال بازاریکه از مسجدها
طهران مسجد جامع آن مسکندر و این مدرسه را مرحوم
حاج محمد قلیخان آصف لدوله از مال الوصایه میرزا ابوال
المستغان وزیر اموردول خارجه دولت علیه ساختند
و مدرسه مسجد حرم شیخ المیرزا شیخ عبدالمجید
فدول الله سوره در طهران که از مال الوصایه میرزا فتحی خان
فراهانی مشهور با میرزا بیک عظم در کمال اتقان و استحکام
سرا انجام داده است
و مدرسه صنعتیه واقع در داخله طهران از آثار
حاج ابوالحسن ^{صاحب} معمار که بمنصب معمارباشگری لقب
صنایع الملکی نایل کرده است
و مدرسه معتدالمالک واقع در داخله طهران از
باقیات صالحان مرحوم رضوانمکان دو سنگلخان نظام
الدوله که املا را معتبر از دکابن و حمامات چند و
اراضی و مستقرات سودمند بخصیص قریه قریه تپه
که از جمله ضیاع کثیرا انقطاع است بر این اساس است
و مبانی وقف مؤید و جیس جاودانی کرده ضاعف الله
اجوره و جعل اعماله مبروره و مساعیه مشکوره
و مدرسه حلالالباب آقا رضاخان اقبال السلطنه
که در محل گذر در جنبک از عمده عمود کاجان من مجاز
طهران جنب عمارات عالی خویشتن ارض موات کناسه راه
احیاء و مدد سربازی بنام فقراء اثناء نموده است و
فی الحقیقه بکفایت من رحمة الله مستوجب شده
وقتی مبارکه اما از زاده طاهر علیه السلام که در

سنت شرفی حضرت عبدالعظیم بن عبداللہ الحنفی بتوجه
و عنایت حضرت اشرف و الاسطاسمعود میرزا اظلال السلطان
ادام اتفاقا بقباله العالی در کمال اهتمام و نهایت علو و رفعت
و استحکام برپا داشته است

و سخن جدید و ایوان بدیع و سایر تصرفات راجع بر سر

روضة حضرت فاطمه بنت موسی بن جعفر سلام الله علیهم
اجمعین در دارالایمان قم که نخست بدست مرحوم آقا ابراهیم
خان امین السلطان ماضی آغاز شده آنکاه بهجت بزرگان
جناب مستطاب جل کرم میرزا علی اصغر خان امین السلطان
ثانی وزیر اعظم دامت شوکت سر انجام یافتند و این آثار بزرگو
از امتیاز بنیان و فخر اتقان و استعمال امرهای مسنون
و اینهای سنگ و فلز و اسطواناتهای عجیب و تجار بهیا
بدیع و تزیینات هایل و مضاعفات کامل و ندرت هسبان فایز
و نظریات رائق چندان شگرف و پر تکلف از کار برآمده
هیچ و اصیغ مظری از عهد و صفاتی حضایص ان برتیا
وان بکن بالغائی کل وصفای

و تصرفات باین بنا ثانی مشار الیه انعم الله بجمع

فیوضه علیه در سر ترتیبها مازاده واجب لکنرم حضرت
ابوالقاسم عبدالعظیم علیه التسلیم و التسلیم لاسما
رواق عرش نطق که بدون هیچ مبالغت و اغراق در
امتیاز و تزیینات و فخر تکلفات نظیر ندارد و همچنین
است تناسب و اعتدال دو میدان خرق بقاشا بنات
معرفی که از طرفین ایوان کبوان سالی پای ساخته و
ارتفاعا قریب بدست کز بافر اختیارند

و اینها و اضافات و تصرفات مرحوم آقا ابراهیمخان

امین السلطان ماضی در سر مشهد حضرت عبدالعظیم
حسین علیه السلام از مدرسه و سخن و حجرات و بازار

و حیاض و انهار و اشجار و غیر ذلک که سابقا نیز اشارت شد
و اینها کاری رواق مطهر مشهد مقدس رضوی که
مشهور است بدارالسعادة در نهایت تکلف و اهتمام و
اخلاص کامل و عقیدت تمام بدست جناب مستطاب جل
میرزا علی اصغر خان امین السلطان ثانی دام ظلّه المذکور
و در همین مقام است مضعیف صفا آقا ابراهیمخان امین السلطان
ماضی که در سفر ثانی اعلم حضرت صاحبقرانی نجفیان در
گذشت و شیخ اجل جبرئیل بن ملک الافاضل شیخ محمد ^{نعمانی}
عبدالربی آبادی که در صحبت مؤلف ملزم در کتبها بودنی
بود از کتب ایشان من شیعه کبریه هم نظر بقسیر اهل البیت
صلوات الله علیهم اجمعین که فرموده اند ضمیر بامیر مؤمنین
علی علیه السلام راجع است ماده تاریخ فوئث اورا چنین
یافت که لای ابراهیم من شیعه علی و از این تاریخ رجاء بخان
وی غالب است که شیعه علی بن ابی طالب است صلوات الله
وسلامه علیه

و عمارات مرحوم دو سنگلخان نظام الدوله در دار

الخلافه طهران که اینک در دست خلفا تصدقش جنب
امیر و دستمیرخان معتدالمالک است

و تعمیرات عده در صحن و صفت ترتیب شیخ ابوبکر طبرستانی

بطای که بهجت امیر الامراء العظام نصر الله خان نصر
الملک در شهر نظام سر انجام یافتند زمانی که مویض
ها بودنی ثانیاً بهجت ارویا حرکت فرموده و امیر مشاور
دبیری اردوی عظیم مامور توقف انخد و بوده است

و عمارات مرحوم حاج میرزا حسنخان سپهسالار

اعظم طهران ستم شمال مدرسه خود بطریق ایتیه و فنک
باعنکه سابقا ملک حاج علیخان اعتماد السلطنه والد
مؤلف بود و علو و عظمت خود را در عظمت و اهمیت این آثار

باز نموده
و بارک جناب مستطاب میرزا علیخان امین الدوله که حقاً در روح و دین باجنت نعم سهم است
و بارک نواب شرف والا سلطان محمود میرزا ظل السلطان که بر جوسقی شکوف و بجزیره زرف اشغال دارد
و روضه امیریه از مباحی فخر نواب مستطاب شرف والا کامران میرزا امیر کبیر و وزیر بزرگ الله تعالی علیه در این باغ عشاء و روضه رعناء نالار بست بس وسیع و کبیر بر فراز سردابی مرتفع با بنی کار و کج بری و سایر تکلفات خطیر که هر دو از سغه صدر و علوفه در حضرت مستطاب بانی این مباحی جعله الله و انواره فی حرز التبع کتبات حکایت میکند ان المباحی حکمها البانی
و کامرانیه بلوک شمران واقع در شمال شهر طهران از پیرامین کوه مشهور با بزرگ عمارت بیلانی حضرت مستطاب و الا کامران میرزا امیر کبیر و وزیر جنگ است و نسبت این تزیینات را از اسم مبارک نواب شرف والا نموده اند چنانکه اثر سابق از لقب شرفش و در این اثر بزرگ با بجزیره بند بها و کلکار بها بطرف زنگنه مستکن موجب نظر کاربان است و در کرمخانه باغ و بوستان این مباحی حنروانی در مجموع شش و سوز سرما انواع گلها و دریاچه و بقول حضرت او ان تابستانی بعلا و رده و بکار برده میشود و هر ساله مبلغی کز آن جانب کارگذاران حضرت مستطاب و الادامت متوجه در باغبانی و کلکاری و سرایداری و سایر خدمات این محل مصروف میگردد
و نظاً که در عهد صدارت میرزا آقاخان نوری علیه الرحمه بنام خلف احمد قش جناب میرزا کاظم خان نظام الملک تاسیس شده و در میان عمارت این روضه از میرزا

در وزارت خلافت
 در وزارت خلافت
 و اعتماد در دار
 خلافت

اشارت صورت مجلس سلطنت که نفاسی از روح و با همی تمیل میکند
و عمارت مسکونی مخصوص حضرت مستطاب شرف والا سلطان محمود میرزا ظل السلطان که در سمت غربی نظام افاده از این بطنه عالی و در نایب و نایبها و جنابانان و دریاچه و حیاض که با اشارت حضرت مستطاب معظم له در این موضع مبارک ایجاد شده است میزان ترقی و درجه امتیاز سلطه انبوه جاوید حقیقت در تبتاقی و مهنگ و ذوق و نیکان معماری و موسیقی کا هو حق مستفاد میگردد
و باغ و عمارت باغین و بنیاد جناب مستطاب جل الکرم الفخیم میرزا علی اصغر خان امین السلطان ثانی وزیر مالیه اعظم که در جهت امتیاز باجنت فرم و سرباز است
و جلاله که منسوب بلقب شریف نواب شرف والا شاهزاده جلال الدوله که بر کوشکی شکفت و باغی جوان رشک روضه رضوان اشغال دارد
و باغ جناب جلال الناب میرزا شیخ اسماعیلخان امین الملک برادر اعیانی و نایب مخصوص جناب مستطاب امین السلطان ثانی که در جنوب داخله دار الخلافه ناصره قبله عمارت باغ جناب و مستخدم خان معتبر الملک افاده و فی المثل ارم نواقم است و با بهشت همسریش مبارک الله له و مدظل له
و باغ نواب رضوان بضره الدوله و در ماهنامه که ابتدا در حضرت خلف احمد قش نواب میرزا زاده عبدالحسین بضره الدوله تاسیس است
و باغ معتد السلطان میرزا اسد عبد الله خلف مرحوم میرزا موسی وزیر دار الخلافه
و باغ جناب جلال الناب صهر السلطان علیخان فاجار

دولت ظهور الدوله اشبک افاسی باقی
و باغ جناب جلال الناب میرزا لامر العظام میرزا احمدخان فاجار و دوله الدوله و این ریاض بشیر مد کوره از تزیینات و شادابی و خرمی و سرسبزی هر کدام فی حد ذاتها ثالثه مدهاستین بلکه رشکها بین الجنین انکاشند میشود
و باغ و عمارت جناب مستطاب علیقلینخان مجتهد الدوله وزیر علوم
و باغ جنت گلشن واقع مابین دو دروازه جدید و عقب فرورین از دار الخلافه طهران و این باغ در این تاریخ ملک نواب رفیع والا عبدالحی میرزا احتشام الملک است
و باغ جناب میرزا احمدخان اقبال الدوله در طهران
و عمارت حاج میرزا حسین ناجر شیرازی که در قسمت شمالی شهر دار الخلافه ناصره از اراضی خارج دروازه عقبی شهران افاده است
و غالب سفارتخانه های دار الخلافه طهران داخلین عنوان است
و کافه عمارت و مسکن بیلانی اکابر و اعیان که در نقاط ممتاز بلوک شمران ساخته اند از آثار این دولت جاوید شعار است
من جمله حسن آباد مؤلف میباشد که در حسن موقع و علو مکان و صحن منظر و تبتاقی و جوانی جمله اشجار و سرسبزی و آبادانی جمیع اطراف و غیر ذلك من المزايا الخاصه از نظر اول آثار بیلانی این دولت نجیب محسوب میگردد
و حکیمیه که از جناب جلال الناب میرزا علی بنی حکیم الملک بود و اینک جناب شریعتیار میرزا زین العابدین

امام جمعه طهران سنه الله تعالی منعلق است
و اجوائیه جناب جلالت قالی فارصا خان اقبال السلطنه وزیر قورخانه مبارکه
و قریه فاسم آباد از مؤتمن السلطان محمد حسنخان مرتضی بحقیق
و قریه مجید آباد که مرحوم حاج محمدخان ابری حاجب الدوله از اعیان نموده است
و مدینه شاهزاده خانم طاب تراها و الله نواب والا عبدالحسین میرزا نصره الدوله دام اجلاله در دار الخلافه طهران
و مدینه مرحوم فتح خان امین الدوله که در محله چالمیدان از محلات عقبه دار الخلافه طهران واقع شده
و مدرسه حاجی سید جعفر لاریجانی که هم در طهران است دانگی مشهور است
و مدرسه کاظمیه در طهران بنام میرزا سید کاظم مستوفی اصطبل مبارکه می باشد و در پس این بنیاد باغی استبدالفهفاء مجتهد العصر آقا میرزا سید علی اکبر تفریحی دام ظلّه العالی است
و مدرسه سعیده در طهران که مرحوم حاجی قنبر علیخان کردمانی سعید الدوله یادگار گذاشته
و مسجد مرحوم آقا محمد مهدی ترک از ریاجانی ملک التجار که در جنب حمام چال از طهران واقع شده
و قریه حاجی الدوله و ناصره در طهران که با اسم باغی اصلان مرحوم حاجی علیخان اعتماد السلطنه و الدمشقی است و از وی بسیار رجال انتقال یافت و امر و نافع و انفس اعلی و اغلی و امجد و اعور مستغلا و از الخلال میباشد حسن سلطه و لطف طبع و امتیاز و قریه

مرحوم والد ماجد علی بن محمد و از طرح و طرز این بنیاد
 منبع و اساس بدیع استنباط می توان کرد
وسرا امیر که بنام مرحوم میرزا یحیی خان امیر انابک
 اعظم است و در ضمن تواریخ آثار بسال انشاء ان اشارت
 نمودیم
 بناء واحداث ریاط خاتون آباد بدست مرحوم حجة
 الاسلام و المسلمین حاج ملا علی کتبی
ایجاد پل بر رودخانه شور راه قم بدست مرحوم حاج میرزا
 بیک نوری فرانتخوت اعلم حضرت اقدس هابونی
ایضا بنیاد پل بر رودخانه حاج رود واقع در سر راه
 بومهن که فاصله طهران از این راه همان دران می رود
 مرحوم مشارالیه
عمارات منظریه و اضطرریه در قریه شمشاد سر راه
 جدید قم از طهران که مشتمل بر کاروانسرای بسیار
 وسیع و مهمانخانه معتبر و فضائی مستحضر است که تمام اهت
 بزرگانه جناب مستطاب جل امین السلطان ثانی و ضمه
 الله تعالی ساخته شده نارنج این بنیاد را مقرب الحضرة
 میرزا صادق فرهازی چنین یافته که صادق پروانه تاریخ
 کتبت نصر من الله و فتح قریب
انشاء و بنیاد کوشک حضرت و اهد در دامنه کوه
 گوگداز زند بر سر راه شوشه در راه ایامان قم و این ستمبه
 در مقابل کوشک بهرام است
احیاء و انشاء قریه علی آباد سر راه شوشه قم ایضا و این
 بنیاد مشتمل بر باغات و عمارات و حمامها و در رشته
 فئات آب شیرین و مهمانخانه و سرای کاروان و غیره و جمیع
 آثار و کوشک حضرت بضمیمه سایر بنیاد جدید و اهد
 خط ایجاد عظمی شوشه کبری بهت جناب مستطاب

اجل آکره میرزا علی اصغر خان امین السلطان ثانی وزیر
 مالیه اعظم دامت توفیقاً نیز در اخذ شده و اسم علی آباد
 از این جهت است
بنیاد کاروانسرای حسن آباد واقع در ظاهر قریه حسن آباد
 سر راه شوشه قم و اینسرای کاروانسرای مقرب الخاقان حاج
 محمد حسن ناچار صفا می امین دار الضریا حدت کرد
شوق نفی عظیم از رودخانه کرج الی بهجت آباد ملکه
 مرحوم میرزا یوسف اششانی صدر اعظم و از جناب آباد
 ناچار الخلافه طهران و بسن سدی محکم برای همین مصلحت
 و منظور در آن آباد بر که جمیعاً بهت مرحوم میرزا صدر
 اعظم مد کورد در سال بسبت و پنجم قری از جلوس هابونی
 انجام یافت
بنیاد واحداث مدرسه معتبر در راه ایامان قم بنام
 و با هنام جناب مستطاب جل امین السلطان ثانی
پارک جناب مستطاب امین السلطان ثانی دام اجلا
 در دار الخلافه صبت عن کل افکة بزرگ و بومالی
 روضه منبواست
احداث و انشاء دو باب کلیک اسپه ساری در بنیاد
 اهتت برای عبادت ترسهای مقیم دار الخلافه طهران
 علی الخصوص بقعه طریقه پرستانیه در خیابان برج نش
بنیاد جناب مستطاب امین السلطان ثانی که در بازار
 مشهور بکند خندق و نیز یک شمس الهاره است بر
 امتیاز و ظرفت و لطف و ملاحظت بنیاد در میان آثار
 جدید اسواق دار الخلافه هیچ یک نمی رسد
باغ حسن آباد واقع در شمال غرضه داخله طهران از ان
 ابنیه مرحوم میرزا یوسف صدر اعظم که بنام فرزند
 از جنبدش میرزا حسن مستوفی الممالک است

بخت آباد از منشاات مرحوم میرزا یوسف اششانی
 صدر اعظم
یوسف آباد از منشاات مرحوم مشارالیه که هر دو
 در شمال خارج طهران افتاده
امیر آباد از احیاءات مرحوم امیر میرزا یحیی خان امیر انابک
 اعظم واقع در ظاهر دار الخلافه طهران
خانه جناب جلالتنا ب شرف بی بی خان فرزند بی شرف
 الدوله واقع در محله سر چشمه دار الخلافه
خانه جناب جلالتنا ب جل میرزا فتحعلی خان شایر
 صاحب پون واقع در محله چال میدان دار الخلافه طهران
خانه قدیم مرحوم حاج علیخان اعتماد السلطنه و والد
 مؤلف واقع در محله سنگلج طهران که از اولین ابنیه
 منازعه این دولت بود مردم برای تماشای ان راهها
 دور طی قی کردند
خانه مرحوم عبسی خان اعتماد الدوله در سنگلج
 ایضا
باغ چال حصار واقع در جنب خانه مرحوم میرزا یوسف
 صدر اعظم که مزبله بود و از فطر کفایت و عفت بر مآ
 مجاورین و عابرین همی زبان میرزا مرحوم مشارالیه اینجا
 را شطیف کرد و باغی کاشت که از مواضع تنه و تفریح است
عمارت جناب مستطاب جل میرزا علیخان امین
 الدوله دام اقباله العالی واقع در شهر عتیق طهران
 که بطرح و طرز ابنیه فزانت ساخته و پر اخذ است
باغ جناب جلالتنا ب فاعلی اششانی امین حضور
 واقع در شمال شرقی داخل شهر دار الخلافه ناصر
نظام آباد از ناسبتات مهتر و مستحذات
 معظم جناب جلالتنا ب جل میرزا کاظمخان نظام الملک

وزیر لشکر که مشتمل است بر ابنیه غائبه و مقامات کرمه
 و بحیره عرض و عمیق و در وضه زبان و لبق این اثر جلبل
 زیر دست سلطنت آباد ما بین ختر ایچانه و شمس آباد و
 مبارک آباد افتاده و اراضی ان ناحوالی و ضرفا حار افتاد
 دارد سابقا این قطعه ملک عبسی خان سبکبار بیک بود چون
 در فئات صدر آباد که مرحوم میرزا آقاخان صدر اعظم
 طاب ثراه بجهت نظامی حفر می نمود آبی بقدر الکفا بسپا
 نشد این ملک را از عبسی خان ابتیاع کرد و خشک کرد
 برای فئات اینجا احداث نموده بقنات صدر آباد ارضان
 داد تا آب اینجا مستقیماً بیاید چون وی در گذشت
 جناب جلالتنا ب جل نظام الملک حسب الوصیه مستقیماً
 خرج این فئات کرد تا فوات کلی در این بهم رسید مجدداً
 ضلوهان بکوشند صاحب و سنک با است لهند باغ و
 عمارتی مشتمل بر بیرونی و اندرونی و حمام و اسطبل بسپا
 بزرگ بضمیمه قلعه خانه رعیتی و اسطبل و اسبها و خنیا
 ممتاز بنیاد نهاد و در زیر و زبادی اینجا بسط ظهور و
 بروز یافت تا آنکه در تاریخ نالیف کتاب یکی از منتهات
 اولیه این عهد مبارک محسوب کرد و با آنکه چهار سال
 پیش نیست که ایجاد و بنیاد ان را آغاز نموده اند همانا
 از باب کشادگی جوانب اربع و امانتاد منظر من جمیع
 الجهات بخصاصی عمده و امتیازی عظیم منفرد است
وهكذا
 ابنیه و آثار بسپا از مرحوم میرزا آقاخان صدر اعظم
 طاب ترتیب که بقضیل اسمی اوضاع و شروح انها
 در ذیل روضه الصفا ناصری و نذکره کنج شایگان
 و غیرها مضبوط است
و عمارت جناب فخامت نصاب میرزا محمد اششانی

شایسته است که
 در این ملک محصور
 که از موهوبان بیک است
 جناب معظم است

صاحب دیوانی مستوفی ملک خراسان و ابن بناو
عزت در شان عربی داخله دار الخلافه طهران افتاد
بر جانب شرقی باغ مشهور بحسن آباد و از جهت استحکام
اساس و اتقان بنیان و امتیاز هند سر و مزارای دیگر
مجد کمال است

تجدید بنای مشهد شاهزاده ابوالظفر

واقع در قریب قریه اجدان من اعمال و دامن بهمت جناب
مستطاب جل اکرم اعظم میرزا علی اصغر خان امین السلطان
ثانی زید و یقین و تأیید این معصوم زاده که امیر المؤمنین
علی صلوات الله علیه انواده است سابقاً کتب کتب خشنه در
و آن هم سخن پوسیده و از هم پاشیده جناب مستطاب اعظم
درفتن از شش هزار تومان در راه پیمان مصروف داشت نا
از اصل و اساس لایق و ایوان و کبریا جمع را با اجر و سنک
و نعل و گنج بر آورد و ظاهر کند و از راه داخله با بقا سائبات
ممنان بپاراست مقرراً الحضره میرزا کریم ذوقی صاحب انچه
خطر در چنین جزای روزی که بهر سپید جسد پادشاه زاده
برای همین مشاهده نمود است در این روز کار و زار و رفتن
ابد از هم بخیزد و سر موئی ناخاک نیامیخته بود است قبل الله

واما قنات و مباحی که در ظرف
اینجهلک از سلطنت بزوال در
دار الخلافه طهران جریان یافته

از قریه بقاد و نسبت ذیلاست
قنات نواب فیروز میرزا ضرة الدوله
فما نقرها
قنات حاج حینخان شاهسون نظام
الدوله و قنات
قنات جناب مستطاب میرزا علی خان امین الدوله

که باریک و حد و از انکه میسند
قنات جناب امین السلطان
قنات جناب مخبر الدوله
قنات مرحوم حاجی ظهیر الدوله
قنات مرحوم علاء الدوله امیر نظام
قنات ناصر
قنات جناب میرزا عیسی
قنات حسن آباد جناب مستوفی الممالک

خلاصه سخن آنکه

در این عهد هابون و غیبت روز افزون ناکون و غیبت
انچه علی سبیل التفریب والتخمین بعد بد و متحد بد
تعبین کرده و گفتند
زیاده از هزار مسجد و معبد
و رفتن از صد هزار باب دکان و کارخانه
و چهار هزار باب حمام
و در هزار قریه و کلان و روضه و وضع
و بیست هزار باب زینت عمارات عالیه
و پانصد کاروانسرا و مهمانخانه بزرگ
و پانصد فرسنگ راههای شوسه و غیر شوسه در
تمام بلاد ممالک محروسه ایران ایجاد و اجراء کرده و
احداث و انشاء شده است و از سمت بلوچستان و
سپستان زیاده از دویست فرسنگ بزرگ ایران و ولت
ابدالت ببقی زده و در قریه این پادشاه پادشاهان
منه بد پدید آمده است

والحمد لله علی
جمع نعمه و الاثر و الصلوة علی محمد و آله من الله و
ابنائهم

در برخی زانار و خاتمه و آثار معنویه و حقایق مندیته این چه سال از پادشاهی بزوال از قبیل ترقیات صناعات
و علوم و تبدلات عادات و رسوم و رواج معارف جدید و انتشار فنون بدیع و کافر ظهورات و عموم
اکتشافات و غیر ذلک تا اضافات لها و عطف علیها از حضرات عصر جدید که بترویج این دولت جاوید در ملک
ایران پدید گردیده است همانا این پادشاه که قواعد مملکتش استوار و سنن سلطنتش بشمار یاد در این چه سال
شمس دولت ایران را رو فی حداد و هر کار برادر این ملک آبدی بر خاد که عشری ازان صورت می نیند پرده آبرو کار
دراز و قریه های دیر باز مردم ایران علاوه بر افتخار قدیم تاج و تخت پادشاهی و سبقت رواج صنعت و دانش و
اکاهی که اینک تواریخ دنیا ناسه هزار سال ازان گواهی میدهد احاد ایشان با دماغه فلاسفه یونان طعن و طعنه
اورند و در نظر استعداد و قوت مشاعر و حدت قلوب و صحت افکار و زذانت آراء و حصافه عقول بر ملل
مختلفه جمیع جهان دعوی رجحان میدارند این ملت بزرگد از بعد آنکه سالها مثل سایر ملل آسیا میگذشت
که با فضیلتی فضای مبرم از دولتهای بزرگ عالم و این مانده بود این شهر بار دیگر بار در رضای خویش قرار داد و
تمدن اروپا که بمشابه بحر خارا است آنها سرشار این خاک بر کشود و شرایط و ادوان و مسایر و مفاتیح مان هر گونه
ترقی و تربیت برای طبقات اهالی و رعیت مهتد فرمود و از بیکر این کشور که بر حسب تفاوت دجای عرض عاها
شد فی المثل عرض بکم و عسی و صمم و عینی گردیده بود رفع امراض و ازاحت علی نمود و از سر زبانی کویا و چشمی بینا
و کوشی شنوا و هوشی رسا بران افاضه فرمود اینچنان که (لولا النقی لفلت جلت قدرته) و از عیاب صناعات
و صنایع و امتهان متبرکت و مخترعات و بدایع و آثار و اسرار قوه خلاقه نفوس و طبایع که هیچیک وارد محتبه
نگردید و هرگز بخاطری نخلید و چنانچه کمی نادره از انهاراد در مجلسی خاص بخواص ایرانیان حکایت میکرد بر
نخطه و تفسیری وی همگان همداستان میکردند این مملکت را بهرهای و افزاد و ضمیمه های عظیم بفضاد
و در توشیح و تحریض و ترغیب و تحضیض محصلین و مکملین انها خلاع و تشریفات و معاینه و جریات و رسو
و اطعامات و غیر ذلک من الذخایر و الاخباری غیر القابیه میند داشت و در تمام امتداد این اربعین از سنین
سلطنت اندیمن وجود مبارک و شخص هابون را لیل و نهاراً سترا و چهاراً بد اولساناً جوارحاً و ارکاناً عرض
زحمان و تجشبات فوق الطاقه می فرمود و اینک بحمد الله سبحانه در این مملکت هر گونه اسباب تربیت و تمدن فراهم
است و اهالی با شرایط شان و شرف توأم طبقات لشکر معلّم است و ترقی کشور مستکم و بر اقران از دیگر امم مقدم
و در سلك دول مندیته عالم منظم (هکذا هکذا از اول لایله) اکنون بعضی از صنایع و فنون و رسوم و مشهور
که بتوجهات خاطر هابون در این ملک محروس و عصر مهیون انتشار یافته است و انشهار که فخر اشارت کنیم

خوض در تعلیم و تعلیمات مختلفه

و رسوم است و مقدمه مرابطه و مراد و تبادول
و لغات شتی که مفیاض اطلاع از فنون و علوم و صناعات
و ملل عالم

علم لغت فرانسه
علم لغت انگلیس
علم لغت روس
علم لغت آلمان
افتتاح تعلیم و تعلم شعب فن شریف شاهی
که حکماء مشرق زمین و فلاسفه یونان از آن باسهم کمیا بقیبر
مستفاده اند و لفظ شاهی معرفت آن است و اینک علم و عمل
تفصیل و ترکیب مواد مأخوذه از مواد ابتدائیه که حاصل
مسائل این فن میباشد در مملکت ایران کاستمادار الخلافه
طهران بکمال رسیده
انتشار علم فیزیک
در ذکر عوارض ظاهره اجسام و قوای طبیعی آنها
انتشار علم و اساسی فزیک
که قواعد کلیه معموله در ترکیب ادویه و کیفیت ساختن
و موارد استعمال و مقدار شربت آنها است
ترویج علم گیاه شناسی
که در ترویج و اعمال اجزاء نباتات و معرفت اجناس و اقسام
انها است
انتشار شیمی جدید
متعلق بقایده مناسبتی در جماد و نبات و حیوان
رواج و شایع علم جغرافیا
که متعلق است با آثار و خطوط واقع در صفحه شماره زمین
از اقالیم و اقطار و بلدان و امصار و جبال و بحار و معادن
و انهار و عقدا نفوس و تعیین صنایع و ذکر عقاید و
دیانات و رسوم و عادات و عیز ذلک و مؤلفین در اینها
آثار و ابیات بسیار است
علم معدن شناسی
فن کد اختر آهن و مس و چوون ریزی
علم کربسنا و گرافتی که باسهم تبلور اجسام تسبیح نموده و
اصطلاح کرده اند
انگشتا علم حساب یا بین جلد بد فرنگ
و علم هندسه اولی ایضاً
و علم جبر و مقابله ایضاً
و علم مثلثات مستقیمه و الخوط ایضاً
و فن بکار تیم که اعمال حساب است و عوض هنر جمعی
شود و عوض تقسیم بفریق
ترویج علم و عمل نقش کشی
و علم و عمل ستاحی
و علم و عمل سوبه اراضی
ترویج و تکمیل فنون متعلقه به لشکر کشی و سپاهتیکر
که اینجمله است علم تاریخ جنگ
و تاکتیک علی و عملی
و استراتژی
و قواعد مشق اسام توبها
و مشق شمشیر
و قواعد ترتیب معسکر و کیفیت اردو حرکت دادن و
اردو زدن
و علم فلعی فوری ساختن
و علم اسلحه جنگ شناختن
و علم محاصره و مدافعه
رواج علم ساختن اسام پلهای چوبی و سنگی غیره
انگشتا علم ساختن فلجمیات محکم و کشیدن حصار
شهرهای عظیم
ترویج علم ساختن انواع راهها و پیراخن شوشه شوری

علم مثلثات کروی که اگر آن گفته میشود بطریقی که
است ابتدا و در پانزدهم و بیستم کرده اند
شباع علم تکراری که در قواعد برداشتن نقشه
و دیانات است
رواج فن کمکرافی که عبارت است از علم شریف همتا
علم و معرفت بخوبی بر عقیده جدید که خداوندان عقول
و بصیران پس از طی مراتب برهان و حصول حقیقت
ادعان بران از معنی العظمت لله فی الجملة آگاه میسازد
ظهور اعتقاد بحرکت ستاره ارض
رواج قول بکذب مقالات اصحاب احکام و ظهور فتنه
اعتقاد بر اثبات اجرام مبداء این اثر عده روحانی
خود سپرده خاصه اعلی حضرت اقدس صاحبقران است
این بادشاه عجمی ابدی الله از بدایت استوار بر عرش سلطنت
ایران تا این زمان در هیچ کاری از مهمات فرمان روائی و
مُعظمان کبکی خدائی زمام اختیار جز بدست فائده توکل
برافزید کار جز و کل سپرده و بدون تعیین وقت و
ساعت و روز و ملاحظه اغراض از سمت سگزیل و روز
بکارهای بسیار بزرگ اقدام نموده و سفرهای با اهمیت
فرموده است و مال غنیمتها و هفتضهای وی هر چند و
نجاح بوده و از آثار مترقبه و نتایج منظوره بما فزون
خیال ناپاک کرده است با مخصوص در سال بکهار و در پرتو
و هفتاد و هفت هجری بر بلخ بلیغ بر عهد جمیع حکام
مالک محمد و سجاد که در پند نا ارباب تفاوت در از انکار
خرافات قدیم قدمن کنند و حواس عموم مردم را از نظر
تفریق اینم سازند
امداد نلکراف
این صنعت شکفت که از ابیات و آثار بزرگ قدرت الهی است
در سنه هجری پنجمت بحکم بندهکان اعلی حضرت قدرت
اقدس شاهنشاهی صان الله سلطانه عن النهای از
عمارث سلطنتی دار الخلافه طهران تا باغ کاله زار کشید
شد و در سال بکهار و در وقت و هفتاد و پنج هجری شروع
بحرکت نموده بمباشرتن ثواب رضواناب علیهما السلام اعضا
السلطنه عفی الله عن سینه ناخذه سلطانه و چون فخر
امداد یافت و در تالیف جمع این کتاب منطاب از جمیع
ایالات و مدن و قضبان ممالک محروسه ایران کدمنه
است و از سه سمت بقبله و دول مجاوره عثمانی و روس و
انگلیس پیوسته و افاضه این نعمت عظمی که از نزهت و نجاح
و تقدر ایران بر اقران شطری است و در غیر عدل نوشتن
ازان سطری عظام حکماء عصر میداند که در امر و
اسایش عباد و سکون و آرامش بلاد و نتایج و فوائد بکر
ناچه اندازه اثر نموده و شمر نشده است
افتتاح چراغ گاز
مباشرت ایجاد کارخانه و منبع روشنائی این صنعت عظیم که
در خط خجانبان شرقی میدان توپخانه مبارکه واقع است
حاج میرزا حسینخان فزونی سپهسالار اعظم بحکم دولت
ابد مدت بود و اینک کار خجانبانات ارب مبارک و اینده
خاصه سلطنتی بمصایع این کارخانه که هر کدام در جوف
زجاجی منصوب بر یک اسطوانه است هر شب روشن میشود
افتتاح چراغ الکتریسیته
که عماله الوقت چند نامهربان در قورخانه دولتی
ریخته و در چند نقطه افراخته و هر شب بقوه برقیته
افزوخند میشود
ایجاد شمن دوز (راه آهن)
منظور نظر این شهر بار دانش پرورد از بدایت جلوس جاوید

مأنوس اشاعت این کرامت بوده است و افاضت این نعمت
 چه عقلا و جمالم ابادانی ملک و توانگری رعیت و تمکن
 تمدن را وسیله برتر هبت از این رهگذرند بدو و نشسته
 اند لهذا مقارن تاریخ جمع این فهرست مبارک خطی ازین
 صنع خطیر بعنوان موزع سپر از دار الخلافه طهران تا
 قصبه زارستاند تا عبدالعظیم حسنی علیه السلام کشیده
 شد و خطی دیگر و خطه مازندران ازین در محمود اباد
 بدین مقرر تا خان حاج محمد حسن اصفهانی امین دارالکتاب
 افشاح گردید و همگی وجهه خاطر این پادشاه بزرگهست
 بران مقصود است که خطی واصل در ساحل بحر خزر و خلیج
 فارس امتداد یافته حق انعام نعمت و تربیت ملک در
 نصب خود قرار گرفته باشد و ختم مقاله و تحصیل کتاب
 اینده بهین اندام و حسن اهتمام جناب مستطاب جلالت
 بیخانی قرظینی مشیر الدوله دام اقباله العالی که وزیر
 امور خارجه بود بعلمند

امداد نلیفون

که عبارت است از اخباره لسانی و مکالمه شفاهی از مشا
 بعد بآب و توسط ادوات تلگرافی و اولین امداد این
 صنع عجیب از کامران حضرت مستطاب والا کامران
 سروزانایا سلطنته وزیر جنگ بود بدار الحکومه شهر
 طهران که نواب مستطاب مشارالیه در حال غیاب از دار
 الخلافه احوال و اخبار منعلقه بحکومت پانه سر اعلی و
 با هذ اوزن جنگ و امثالها و اقباصیلهما بواسطه مضمون
 اصطلاح مبره نمایند چنانکه گوئی در حضرت دار الخلافه
 عظمی شرف حضور دارند

ترویج علم و عمل عکس این فن

که از شعب علوم طبیعی است در این عهد جاوید مهند

رواج گرفت و انتشار یافت اگر چه نمونه آن در اول سلطنت
 شاهنشاه مرحوم محمد شاه غازی بدست مسپور پشارخان
 سر تیب معلم زبان فرانسه و انگلیس و غیره اراه شد
 اما اصل شیاع و رواج و تکمیل صنعت و انتشار عمل عکس
 که فوق کرائی مینامند از خصایص بزرگ این دولت است
 و اسباب عکس را که مسپور پشاران آورده بروی
 صفحه نفوس می انداختند اسمش را اکر و تیب میگفتند
 باسم شخصی که مخترع ان بود و اینک شماره اسناد
 عکاسین و مواقع عکاسخانهها در دار الخلافه طهران و
 سایر بلاد معظمه ایران صعوبت و اشکالی بکمال ارد
 همانا حکماء طبیعی جدید میفرمایند احیام علی کثر ظایر
 دو قسم میباشد یکی مادی یعنی دارای وزن مثل
 جامدان و مایعات و بخارات و دیگر غیر مادی یعنی بلا
 ثقل و بدون مثل حرارت و نور و الکتریسیته و
 مقناطیس و هر یک از این دو قسم دارای درشتی و خولس
 میباشد یکی ظاهری که موضوع علم فیزیکی است و
 دیگری باطنی که موضوع علم شیمی است و مسئله عکس
 از خواص شیمیائی نور میباشد بشرحی که در محل خود
 معنون است

تصحیح علم تاریخ

این فن مشرف با کثرت مضامین در ایران سخت است و
 صغیف بوده چه از بدایت خطبه تا اول ظهور و دولت
 اسلام و اخبار صعوات و عجایب خرافات از جهت اعتبار
 و قبول خاصه خارج کرده و در میان سلاسل قدیمه
 ملوک عجم اسامی بسیار از سلاطین سقط شده است و
 این دوران جاویدان ناویخ قدیم ایران برکت مناسخین
 از مورخین اروپا چه منقذ مین از زمان هرودوت و

ترویج علم هندسه پلانیمتر

که هستی است از سطح در این فنون جدید و جمیع باطنیا
 و بعضی دیگر از غیر ریاضی که در مضاعف صفحات
 اشارت شد جناب میرزا عبدالغفار نجم الملک را که بنون
 عصر و ارشدین عهد است بر اهالی وطن فنی بزرگ
 میباشد چه جمله این علوم و اساتید این صناعات حکم
 تربیت و توجه او بر آمد و بمقام ندرت و مهارت قد
 نهاده اند شکر الله مساعیه

تعلیم و تعلم فیزیک

که عبارت است از معرفت

تعلیم و تعلم فن دباک نویسنک

که عبارت است از تشخیص امراض

تعلیم و تعلم فن اوسکولناسیون

که عبارت است از علم شناختن نریان قلب و بیض

تعلیم و تعلم فن فیزولوژی

که عبارت است از معرفت احوال بدن در جهن صحت

تعلیم و تعلم تشریح ذره بینی

از فن تشریح که در این زمان مبرهن و توضیح شده و از علم
 هست که در این عصر مدال و تصحیح کرده شده شمر از اسرار
 کرمی سزایم اپائشانی الافاق و فی انفسهم بر خداوندان
 ادراک و ایضاً ظهور و انکشاف بافتار است

تعلیم و تعلم فن تراپوتیک

که عبارت است از علم معالجه و استعمال ادویه

ترویج فن جراحی

بقانون مالک متمدنه اروپا

افتتاح کارخانه چلواری بانے

که در مابین شهر طهران و الکای شمیران احداث شده و

چه مؤخرین که غالباً در قید حیات هستند عرض کرده و
 تاریخهای عرب و فرس و روم و یونان و مصر و فنک بانک
 دیگر تطبیق افتاد و با مسکوکات ملوک ماضیه و سایر آثار
 و خطوط و اقلام و رموز که از قرون سابقه و احقا خالیه
 خبر میدهند فوازه شد اغلاط و سقطات و افسانها
 خرافات از اخبار صحیح و آثار صریحه متبرکتش و در این اثر
 مذکور نگارنده را موافقی است مشهور بشهادت نصیب
 که در این موضوع پر اخصر و منقذ ساخته

ایجاد کسپت

اصل این عنوان در دولت فاجار از روی نموده قدم باجانه
 و چایار که در تواریخ عرب از متونی این شغل صاحب لبرید
 تعبیر کرده اند همی بود و میگویند این فایده را نیز غیر با زعم
 اقتباس کرد در این نوبت همایون و عهد دوز افروز که امور
 عامه و مشاغل معظمه جمله در تحت قانون قرار گرفت چایار
 خانها را نیز نظمی و ترتیبی ناپدا الوصف همی دادند و کیفیت
 صد و در و در برید ها و شرایط و تکالیف منعلقه باین
 دائره را بر اسلوب دستخاذهای اروپ منسک ساختند
 اینک مکاتب و لمانان از هر نقطه مملکت ایران به شرف
 سعادت ارض و بالعکس بدون هیچ گونه اشکال اصبال
 میشود و از مواقیب معین و اجال مصر و ساعت مختلف
 مشاهده می کرد جناب مستطاب میرزا علیخان امین
 الدوله را که از جانب دولت ابدایت مباشر ترویج این
 مخصوصه مقاطع عمل این شغل معظم است بر ذمه آنها
 ایران و این زمان حق عظیم لازم و لازماست و شکر و
 جمیله وی بر جمله متعم و واجب

ترویج علم انالیتیک

که محرومات بوده باشد

تمام الاث وادوات از حکم دیوان اعلی از مالک اروپا بنگیا
و محل کرده اند

افتتاح کارخانه اسکا بنجار

که در سمت شمال داخله ارك مبارک سلطنتی است

انتشار دانش شویستر شوارع شهرها

اگرچه این صنعت و عمل در بعضی از جواد عظیمه ممالک
ایران از قرون گذشته دیده میشود مثلاً راه شویستر شهر
شوش با همدان و راه شویسته و اضنه در مملکت مازندران
که بحکم شاه عباس ثانی از سلاطین صفویه ساخته اند
که ماده نارنجش را میخیزد است لکن خود علم و صناعت
انرا تاریخ و اثری نشان نمی دهد که در میان اهالی ایرا
شایع بوده است چه مباشر شویسته مازندران را هم
مهندسی از مردم هلاکند نوشته اند اما در این تاریخ
علم این صنعت را جمعی کثیر از اهالی ایران با عمل از ضمیر
کرده بر سر راههای بزرگ عاقبت با مثال امر و لک و
استغال خدمت ملت میکنند انند

ایجاد جشن میلاد مبارک

حضرت امیر المؤمنین صلوات الله و سلامه علیه

ایجاد جشن میلاد مبارک

حضرت سید الشهداء ارواحنا له الفداء که سرکار علی
متبره السلطنه والذ نواب مستطاب شریف والانا ب
السلطنه زایم دارد

ایجاد جشن ولادت حضرت صدیق طاهر
سلام الله علیها که نیز بعد از قون مهاد علیا بواسطه
السلطنه زایم میشود

ایجاد جشن میلاد مبارک

حضرت رضا علیه السلام که مخصوصاً در خراسان

گرفته میشود

ایجاد جشن مبارک

حضرت حجة عجل الله تعالی فرجه این جشنها هم را این
پادشاه دین پناه اید الله براقضاء رسوخ عقیدت و
صفاء طوبت خود بخصیه رسم فرموده است و این
بزرگ نهاد در هر کدام از جانب دولت ابد فرجام عادت
و رسوم اصبا و عظیمه و آیام کریمه از قبیل چزان و انش
بازی و ازدحام عام و انعقاد سلاک و جلوس همایون بر
سر پریمون و اداء تبرک و تهنیت و انشاد شعر و خطا
و غیر ذلک بعمل می آید

ایجاد جشن میلاد مبارک همایونی

هر ساله از شب ششم شهر صفر الحیرت نا شش هنگام شب
جشن و لوازم طوی برداخته میشود و در این موسم
سعد و بعد جدید طبقات عاقلین سر بر آید سپر
از وزراء و مخدوم و سفراء کبار و رجال دولت و اعیان مملکت
کل علی حسب حاله مورد تفضل شاهنشاه جمیاه میگردد
و بعد از خلایع و تشریفات و عطا و انعامات سرفراز و
قرین امیناز میگردد و عنوان محترمه در درجه خانه مبارک
مهمان نواب متعالیه انیس الذوله میشوند

رواج کلی و شایع کامل

امر غریبه داری و سوگواری در حق حضرت امام ابو عبد
الله سید الشهداء روحی و ارواح العالمین له الفداء این
سنت مؤکده که نالی فرایض شده است اگر چه رغبت
کبری از دوران سلاطین دیالمانا و الله بر اینهمه مر سوا
گردید و از انوقت با زهر بک از طبقات ملوک شعیب
ایشان تاسی کرده اند بخصیص پادشاهان صفویه که
مرفح مدینه جعفری بودند ولی در جمیع امنداد این

بمصارف و روضه خوانی می رسند

**افتتاح باب مراد و ذان همایون سلطنت
عظمه شخصاً با سایر دول دنیا**

از عادات دیرین و رسوم کهن در مملکت ایران یکی آن بود
که پادشاه بایست سلطنت و عنوان رسمیت همیگاه
نقل و پادشاه دیگر و رود منقرمود الا عزمه و قهر
اما صلحا و سلماً از این معنی تجری عظیم داشت و در
افدام بر این قدم بی خیالات مروت و بسا احوالات
میامد و این پادشاه حقایق آگاه خلفان عادت کرد
و خرق این طبیعت فرمود و با صورت صلح از خاندان خویش
پای مبارک بیرون نهاد تخت برای نلتم عبان و شرف
قیاب مشاهده مقدسه ائمه عراق عرب صلوات الله علیهم
اجمعین بقل و سلاطین عثمانیه داخل گشت هم بقیض
و فوز زیارت و اصل شد و هم بگرامت خرق این عادت
نایل گردید انگاه کوه بعدا ولی بستم اریا مسافر بنویس
و با امیر اطوران اعظم و پادشاهان محترم انما لک ملکا
فرمود و از احترام و تکریم و تجلیل و تعظیم ملل آن دید که
در خیالی نکند لا عین رات ولا اذن سمعت چنانکه
در تمام روی زمین مشهور است و در جمیع تواریخ و
غیرها مسطور

ایجاد موزه

از غریب تار عنقیه و مفرجات اعلای نفس و بدیع
اشیاء بقیه از هر جنس هر قبیل چون مقدار کمی
در محل واحد جمع و وضع شود انرا در ممالک اروپا موزه
مینامند و دولتها در انشاع نظام امور موزه با یکدیگر
همی بتنافس میکنند و بسویستند بفاضل میوزنند
و متراد را خراج این تشکیل ان است که نفس از هشتاد

قرن و ازمان اقامه ماتم ثانی سندی شاید اهل الحیا
بروز عاشقانه غالباً بعبث اول محرم احساناً منحصر بوده
است و در غیر این مبقات مخصوص احدی بر این تکلیف
مقصود رسم افدام نداشتند اما در این دولت علیه
چندان این سنت سنیه رواج گرفته که در تمام آیام جمیع
اسابع هر شهر از مشهور در هر شهر و قصبه مشهوران
ممالک شیعری چندین مجلس حافظ بد کر این مصاب
هایل منعقد میگردد و آن فضته بر عرصه عقیدتی
شود و طبقات مردم بد جزیر تکلیف واجب و وظائف
مفروض این بضر عام اهنام میوزند و از غرض محرم
ناسلح صفر مخصوص بمتابه عاشقانه عهد سایر سلاطین
شعری میباشد و در عشر اول از این اعشار سنیه جمیع
تکالیف نوکری و غده متکذاری بحکم اعلی حضرت اقدس
شهریاری بقطب میشود و این روز جلوس سید میگردد
مراتب عنیت ملوکانه که در این ده روز بیکباره خاصترین
دولتی ظهور و بروز مینماید از قوه هیچ خامتر نام
بفعل مینماید هر کس از تواریخ و اخبار قرون خالیه
ملوک ماضیه احاطه کامل حاصل است میداند که این
عبادت بسیار بزرگ در نوبت هیچ پادشاهی از عرب و
دیلم و ترک و عثمیری از اعشار این رواج نرسیده است
اهمیتش بمتابه واجبات و فرایض نکشیده از طرف دولت
روز افزون چه در طهران و چه در سایر بلاد و امصار
ایران زیاده از پنجاه هزار تومان از عین مالیات بحتاج
تغریبه داری می رسد و البته در تمام اقطار ایران در این
دوماه دو کربل و تجماع مردم در این کار خیر و ضرر
میدانند و بعضی حساب کرده و گفته اند که در طهران
فقط در این دو ماه تقریباً یک و دو تومان قند و چای

دنیاشایر گونه اشپاء شکفتن یک نوع شکفتی بدست
 اید و لذتی دست میدهد که از سایر مویجات انبساط
 روح و تفریح عارف طلب معهود نیست و حکما و ارباب باطن
 که بتأهد علم عشق مفرط به رسانیده اند از این سخن
 اسباب هجرت و وسایل تمنع بسیار بکار فرموده اند و از
 فوائد مهمه و زده آنکه صنایع عتیقه عالم و آثار افکار قد
 بشر را در آن با مصنوعات حادثه و اعمال جدید برای کس
 موازنه و مقایسه نمایند و در جبهه قیام ملل را از اینجا
 استخراج و استنباط میکنند پادشاه دانش پرور ما که
 مملکت خود را از هیچ هنر و دانش و شناسائی و آگاهی و
 انکشافات بدیع و صنایع عالی خالی نمیتواند بد از غرض
 آثار طبیعت عالم و خلاصه یادگار شاهنشاهان عجم موزه
 ایجاد فرمود که وصف آن هفتاد من کاغذ را ناند خواهد
 نمود قبل آن نقد کلمات خصائصها و آیات عجایبها

ترتیب انواع کلهها و ریاحین

این کار در این روزگار و رواجی عظیم گرفته است ارباب
 تنعم و ترف و خداوندان مجد و شرف در مسئله الوان
 کل و سنبل و داشتن و کاشتن آنها با یکدیگر مباراتی
 سخت میورزند اما در صفت نباتات باغات جدید که
 همیونی و حالنی که از زمین شمیم ریاحین معطر
 و وزیدن نسیم گلستانهای روح پرور میورود خود چه
 بگویم که در این مقام ناطق گنگ است و پای سخن ننگ
 بشاید که هر چه خلق عظیم این پادشاه قسم که اگر کسی را
 فی الحقیقه در معاجان صبح و شام در آن سالم باشد
 چون بتماشای ساحل نباتین سلطان السلاطین پیرا
 بی خود نشن سازد بوی گل و ریاحینها

نامی چمن پیرا و طبیعت جهان را بردامن جبال و پیرا
 نلال وسطی بسیاران و صفتی هر سامان به رنگ و بو
 که کل و ریاحین پرورده است باغبانان حاذق و کلکاران
 فایق چمن از تربت پرورده اند و در آن بوستانها فرزند
 اند و از سایر مالک و مسالک دنیا نیز تمها و قلمها و
 کوزهها خواسته اند و گلستانها برار استند که هر صفتی
 آنها کوئی و ذوقی است از گلستان شیخ بزرگوار و قدرتی

مشمون معرفت کرد کار حضرت مستطاب اشرف و الا
 کاران مبرزان اب السلطنه امیر کبیر و نیز جنک نصر الله
 را گلکار دست اروپا نژاد وی در این شغل بضاعت
 کند و تکلفات میورزد از الوان کلهها و فنون ریاحین
 بر صفتی کلزار اشعار میورید و اشکال تفریق تصویر
 شکفت میور و راند و آنچه در این چهل سال مخصوص از
 سلطنت پادشاه زمان افشام کل و ریاحین از جنک کلهها
 و کوهساران و با خط ط شاسعه فرنگستان بشهرها
 ایران کاسته مدارا خلافت طهران وارد کرده و رواج
 یافته بسیار است بعضی در این مقام نام برین کاریم
 بنه پیر خنی از خضر الوان جدید و بقول عربیه

سختی و وحش

در دنیای متقدمه دنیا برای معرفت اصناف حیوان
 مکمل این شعبه از حکمت طبیعی از هر جنس جانور جفتی و
 باینتر مستخر ساختند ریاحی نگاه میدارند و عیانان خود
 و طبیعت آنها آگاه میگردند هر وقت هلیکار ناسی مورخ
 معرفت یونانی که معاصر سلاطین کبابی بود در ضمن
 تاریخ این سلاله می نویسد که ملوک ایران در شهرها
 مشهور که مصرهای جامع و سوادهای اعظم بود از
 قبیل بابل و سوز و واسط و اکباتان و غیره باغ وحش
 اند معلوم میشود اصل این اختراع را سایر دول دنیا از
 اهالی ایران اقتباس کرده اند در این دولت نیز بسیاری
 از سماع ضواری و جانوران حینکل و جبال و صحاری
 الوان ظهور و انواع و وحوش در حرزهای حصین و

کل از پیر پیر و کپر	مشمون معرفت کرد کار حضرت مستطاب اشرف و الا
کل از پیر	کاران مبرزان اب السلطنه امیر کبیر و نیز جنک نصر الله
کل همیشه بهار فرنگی و غیره	را گلکار دست اروپا نژاد وی در این شغل بضاعت
کل بنفشه فرنگی	کند و تکلفات میورزد از الوان کلهها و فنون ریاحین
کل بنفشه ایرانی پیر	بر صفتی کلزار اشعار میورید و اشکال تفریق تصویر
کل مار	شکفت میور و راند و آنچه در این چهل سال مخصوص از
کل خنجر	سلطنت پادشاه زمان افشام کل و ریاحین از جنک کلهها
کل لادن	و کوهساران و با خط ط شاسعه فرنگستان بشهرها
کل ادوی فرنگی	ایران کاسته مدارا خلافت طهران وارد کرده و رواج
کل ادوی برای الوان	یافته بسیار است بعضی در این مقام نام برین کاریم
کل لذتی	بنه پیر خنی از خضر الوان جدید و بقول عربیه
کل جوز شندی	کل سرخ مؤبدی
کل سنبل پیر هوه لندی	درخت افقا
کل منجک پیر	کل عبادی
کل زلف فرنگی پیر	که شمشیر بکل درخت
کل بوفالون	کل خنجر رضی پیر و کپر
کل زبان بقفای پیر	کل خنجر
لاله فرنگی پیر کپر	کل طوسی
کل عقرب	کل صد تومانی
کل بهون	کل گوک
کل دهن زرد	که چنبد لوت آن
کل استیکانی	کل پیر پیر کپر
کل تاج الملوک پیر کپر	کل باس چیا
کل بیخ	کل خرزهره پیر کپر
کل عطر درختی	کل ساعت
کل نپول فرنگی	کل شمعدانی پیر کپر بالوان مختلفه که بعضی معطر شده
کل بیخ	کل شبوی پیر
	کل اشرفی
	کل شاه پسند

کتابخانه
 مجلس شورای
 ۱۳۳۲

سپهر	اینک هر چه هم مسکوک از کدشتکان ملوک در اسواق طهران
سائویا	و غیر آن بهم می رسد خواصر هالی که عشاق معارف
فرمود	و معالی شده اند ککسپو نهاد ازند ویر خواندن
فلوکس	خطوط و افلام قبله اسلام همی همت میکارند نبدۀ
انجیر فرنگی	نکارند از نزهت بکست که مسکوکات سلطنت ایران از
انگور عطری	عهد اسکندر کبیر بن قلیس مقدونی ناسکه صاب
کپلر علیسی	قران علی حضرت اقدس هاپونی جمیعاً ترتیب حاصل آمد
مخود فرنگی	و این امتیاز خطیر در حق حقیر کامل کرد و حساباً
لوبیای فرنگی	ضمیمه موزۀ هاپونی خواهد کرد
خاوار فرنگی	اشاع دائرة انطباع
چقدر فرنگی	این صنعت که از غنای بزرگ خدای تعالی است اگر چه
کاهوی فرنگی	از عهد خاقان خلداسپان فتحعلیشاه بقوسط منوچهر
کوجر فرنگی	خان کرجی معتمدالدوله وارد ایران شده ولی کتبی که
سبب زینتی فرنگی	از دوران خاقان مغفور تا آخر عهد پادشاه میبرد
کوفس فرنگی	منطبع کرده در جنب کتبی که در سلطنت این پادشاه
بادبجان فرنگی	ارواحنا فداه بطبع رسیده است بمشابه فطره است در
ترنج فرنگی	کتبخانه های ایران و ملحقان از منطبعان این در هاپونی
هویج فرنگی	مشغون میباشد و عاده ممکن نیست که امر از شیخ
پاناک	چاپ شده این عهد را بتوان نقد بد کرد و تجدید نموی
تریشک فرنگی	نظر ترتیب اثر شهر بار خود بشود کردار این صنعت با
کنکر فرنگی	اهمیت را از سالها است که دایره با وسعت فرار داده و
انتشار علم تو میماند	عنوان وزارت بران نهاده و این خازن ادب سپرد است
که عبارت است از معرفت مسکوکات فرودین قدیم بیشتر	و در هیئت وی وزیر انطباعات بقلم آورده خلد الله
اگر در دست کسی و یاد که صرافانی سکه قدیم بدید میشد	سلطان و شهبانرا کند
اسباب چندین تفتیش بود که مگر کجین بدست افتاده	انتشار سواری کالسکه و در سکه
و یاد پیشه پیدا شده است شاهنشاه زمانه این قانون	که بتعمیر ازین دولت و رفیع مجاز رعیت اینک شماره
جائزانه و نیز مانند بسیاری از اصول کهنه بر انداخت	در سکه نشینان و کالسکه سواران در ایران تجویز

طهران در کمال اشکال است	کامل شد و همچنین محلیاتی و حریراتی در کاشان و
ایجاد کارخانه کلوله ریزی	تبریز و شمال مشهدی به نوال کشمیری همد در نهان
در سر معادن نایب از بلوک مازندران و سایر بلاد	ترقی و تکمیل است
مملکت ایران	افتتاح دو خانجانی
تصفیه قلیس و نسطیج اهن	دولتی و تجارنی که اجزاء وادیه و جوهرهای فرنگی در
در بلوک نایب مازندران و غیره بصیرت اهنهای مملکت	انها فرودش می رسد
روس	رواج استعمال جوهر تان فرنگ
تکمیل اهن معدن ماسوله	جامده و مابعد در علاله یعنی وفضل است آنها را
برای هر گونه استعمال در ادوات و آلات	کما یجید کانه ضرورت است
ترقی در صنعت نمنسازگی	افتتاح دکا کین دنیا کوبری
در کارخانجات طهران و اصفهان و شیراز و خراسان	و سپهر فرشی از شیوع شراب نیکوند خانبات
خوانسار و کلیان	رواج ملبله دوزی
تکمیل عمل فطران	و مفنول دوزی و سیر دوزی در البت در سینه دیوان
در جنبه آباد کپلان برای مصارف توخا نند و سابقاً	اعلی و غیرها
از مالک روسیه می آوردند	افتتاح صنعت ساختن سوار بچین
افتتاح صنعت کالسکه سازی	و ملحقان آن در جمیع بلاد ایران لاسته دار اصفهان و
در غالب بلاد معظمه ایران	طهران و بر وجود که دکا کین بسیار از این صنعت حد
ترقی صنعت شالبافی	در کار است
در مملکت کرمان بجدت که طاقه بسکصد و پنجاه تومان	افتتاح دکا کین اهن کاری
تقوم شد از عهد حکومت مرحوم محمد حسن خان سردار	خواه حلبی سفید که ماده افام او عید و مواجین و
مطابق سال نهم جلوس هاپون شاهای اعلی	سوارهای نزل و کوچک است و خواه در قریب سباه
کرمانز با این کشمیری تمیز دادن و فرق نهادن در سینه	که ماهیت خامان منکر و بخارهای سینه و یاز و
تعمیر زری ناصری	لویجان و ناودان و چندین ادوات آبی و آبی است
فاسهای مرتب جملہ در این روزگار مغشوش است	شیوع شرب چای
الاجنسی که بر حسب سنو این پادشاه با فتنه و بطران	در میان طبقات اهل ایران چای اگر چه پیش از ظهور
ناصری با فتنه میشود و این صنعت فی الواقع با هنام	این دولت وارد ایران کرده بوده است اما مثل اغلب
نواب مسنطار فلدس و الا ظل السلطان در اصفهان	طبقات و مواد تنعم بخاندان سلطنت و معدودی قبیل

از سروان مترقیان انحصار داشته و بی امر و دستور و علم است به هیچ و شام و در جمیع خانهای عابای این پادشاه از محترم و شهری الی طبقه فلاحت و قریه و رحاله بدو به اسباب و ادوات استعمال آن البته موجود است و به پیش هر روز عادت معهود

رواج منگنه

برای ترین مدسوجان و افشردگان و غیران

ایجاد نذکره عبور و مرور

و خط ورود و صدور در جمیع حد و دروغور

اصلاح کلاه

از رسوم و عادات رفته و عابای دولت علیت یکی از تو که کلاههای بسیار بنند از پوستهای بخارا و سمرقند بهای گران بلکه بتیند بر و اسراف سر انجام دادندی و استعمال کردندی و این کار ناچهار هم دچار افراط و مجاب میبودند و هم بیکر بر که ریخته کارخانه اوید کا بکانه اسناد تناسب طبعی خارج میبودند انچه در حکمت نهاد رضا نداد که رعابای وی بدان تبدل برخواستن الشاپین باشند و بدین تقصیر خصما الحسن الخاقین کاجرم بفرمود که از طبقات ملل عالم ناهرا که رصبت شاهنشهند کلاه کوناه سیر بزنند مهر زاعباس فرعی علی الرخورد این باب گفته است و در وی بیستم کلاه سر و فدان نسکه سر ببندی کرد حکم شاه جهان کرده اند کوناهش

اباحه منافع معادن جدید پانچ سنا

حنر و صاحبقران محض تشویق اهالی ایران بر یافتن معادن مقرر داشتند و قانون گذاشتند که هر کس در هر جامعدنی کشف نماید حاصل آن در مدت مزبور

خاصه او است

تخصیص زمین خیر خندان ارضی بلاد فدیه

نلال و خرابیها بر که بقیه آثار قرون گذشته است پیشتر اگر کسی پیشکافت هر چه میبافت از دولت نه حظی داشت و نه زجری در این عهد زمینها و پیشهای شهرهای درین ابراز از قبیل خرابیهای شهر شوش و اصفهان فارس و آذربایجان جبل و دامغان قوس و غیرها اهمیت است و از داخله و خارجا حدی احد کاوشن بیا نیست آبرخصص مخصوص و قزاقی مخصوص

تبلیغ و تصفیة ثلین

و تجزیه بشکر طبرستان سیر حد شکر لاهور هند و سنا و این کار در حکومت نواب مصطفی قلیمر زانسیار پیشتر که همراه چند هزار من شکر سفید بسیار منازعت در خانه خلعت فرود می آمد و در مصارف ریختن فند خنجر میرفت

افتتاح کارخانه بلورستان

این کارخانه در موضعی که حالا خانه چهارنگی خان است بمعلی مسپورلا نژ نام در سی سال قبل ساخته شد و بلور بسیار اعلی داد و بعد مابهم خورد و این زمان حاج محمد حسن صفیها امین دار الضرب در خطه طهران کارخانه بلور سازی دیگر احداث کرده و بتجدید و تکمیل این صنعت پرداخته است

افتتاح کارخانه چینی سازی

معتمد السلطان حاج محمد حسن ناچار امین دار الضرب مشهور بکینانی از قریه چینی که در ترویج صنایع دارد کارخانه با بنیاد اهمیت در دار الخلافه طهران دایر ساخته است از خاک قریه علی آباد که بی تو قویجات جناب مستطاب اجل علم

میرزا علی اصغر خان امین السلطان ثانی سمت مینوشانی یافتند در این کارخانه ظروف و اوانی رساخت و در چینی چندینای خار صبر بران میسازند

افتتاح کارخانه شمع ریزی

در طهران

افتتاح کارخانه کاغذگری

در طهران و اصفهان

انتشار چرخهای ماشین

در زنگری و موزه دوزی و غیرها

افتتاح کارخانجات جتخانه

در طهران و اصفهان و غیرها و ترقی ساختن شمشیر فدان و سرنیزه و شمشیر و غیرها من ادوات الحرب و الضرب و هکذا آلات و ادوات موزیک

رواج اخراج سنک مثانه

این شعبه از اعمال بد بد و احکیم بود از فرنگی تعلیم ندادند کرد و اطباء ایران پیشتر از راه تقویت همی پیش می آمدند با آنکه طریق علاج با خراج نیز در کتب منطیین مشرق زمین دیده شده است و این زمان از کیمیا شناسی خاصه شریفی کسانی هستند که در بر آوردن سنک از دکترهای فرنگ گذشتند و بتخصیص معتمد الخاقان میرزا امین العابدین مؤتمن الاطباء نائب خاص جناب کز طو لوزان فرانسوی که هزاران سنک بر آورده و یکی هم در

ترقی کلیه فنون طبیه

سپاهن جراحی و عمل بد

اشاعه نلقیح جدوری (البله کوبی)

حکیم این پادشاه مهربان در جمیع مدن و قصبات و قرا ایران مردم بسیار از نیشک و پیشه کار ما موندند که

اطفال را آبله میگویند و مایه صبح از اجزاء خانه مرکبی طهران با طرف بران حمل می دهند کتابچه وزارت علو و فنیان اعلی حضرت شهریار چندین بار در این ماده تکرار پذیرفته نا آنکه از سالها است که هر ساله صد هزاران طفل از خطر موت و مظنه محبوب رسته زندگانی مییابند

ترقی شال چوخای ما زندان

با استعمال آن در ملاس اهل نظام بر حسب حکم شاهنشاهی اسلام از سال سوتم جلوس مبارک سنه هزار و دویست و شصت و شش هجری

ایجاد روزنامه

روزنامه رسمی هر اقله می خواند بلیتیک دولت انجا است علاوه آنکه احوال و اخبار و اوضاع و حوادث و مرایب و مناصب و درجانات و ترقیات و غیرها هر روز از زبان روزنامه مییابند شنید دولت ایران قبل از ظهور این سلطنت جاویدان آب جریده نداشت و خزان ملک از فوائد این محصور و حضایع غیر معدود آن بالمره بقی بود در سال چهارم از جلوس همایون اراده و مشیت شاهنشاه دوران که لا ینزل بر ترقی ملت ایران مقصود است با ایجاد روزنامه قرار گرفت و این کار بتجدید بیچ مثل سایر شعب خدمات این دولت بسبب بزرگ شد و اداره وسیع تشکیل یافت و اول نمز این روزنامه که از طبع خارج کرد بد مورخ بروز جمعه ربيع الثاني سنه ۱۲۸۰

ترقی اداره گازت در ایران

کسانیکه روزنامهجات اوایل دولت داد اند با نمز این سنون مقابل بکنند از ندن برای العین نیکند که این موضوع منظر او محبب از کجا است تا بکجا بموجب ناشر تو قویجات قیصر این پادشاه اول و اخافنده اولاد در عبارات و مطالب بون این مشارق و المغارب بهر سبب و انجمله مستی و بستی

وخاصی خنکی بدین هر صورت نغز و معنی پر مغز کشیده
 و تابنا تاکنون ده جریده دیگر سوای روزنامه موسویان
 که جریده رسمیه دولت علیه و از ساها اداره ان مقوض
 باقل ملازمان عتبه سنده است ابتکار کرده باسامی ذیل
 روزنامه ملت
 روزنامه علمی
 روزنامه شرح
 روزنامه فرهنگ
 روزنامه دانش
 روزنامه تبریز
 روزنامه اردوی همایون
 ژرنال الودیس که بنده نگارنده و زبان فرانسیسی
 روزنامه اطلاع که هم باخراغ خاطر فایز ابرو و سایر است
 روزنامه مشرف
 که بتاسیل اشرف و صور رجال و تراجم احوال و برجیان
 از بال اسماء ارد و هم موجود ثالث ثالث است ثالث
 عشره کامله

ایجاد وزارت علوم
 قبل از طلوع نیر سلطنت ناصر جد بد اینست می خورد بد
 نبود نامبا ستر از او بر خوانده باشند بامدر و چون
 اصل سستی و حقیقت معنی در این دوره ظهور یافت و
 نور انواع دانشها و پیشها و شناسا سنها و اکا همها از
 جبین مبین سلطنت این پادشاه ایران زمین فرود آمد
 دایره شریف آن فنون و صناعات و معارف و انکشافا
 در وزارت علیه نام نهادند و مدبر این کار بزرگ و حد
 ستر که در وزیر علوم لقب دادند چنانکه چند مشغله
 دولتی اینچون اهستی معنی بهایم رسید و از

اشاع رفقه و ضخامت حجم و کثرت اشغالات و توقیر
 فوائد و عوائد عظمی فوق العهود بد بد آمد اراده ملوک
 جمله را بهمن وزارت متمم داشت و بر سوم این عنوان
 عالی مرتبه فرمود از این قبیل است
 ایجاد ریاست عظمی دارالشورای کبری
 و ایجاد وزارت تجارت
 و ایجاد وزارت دربار اعظم
 و ایجاد وزارت فوائد عامه
 و ایجاد وزارت پست ممالک محروسه
 و ایجاد وزارت امور دول خارجه
 و ایجاد وزارت وظائف و اوقات
 و ایجاد وزارت رسائل خاصه
 و ایجاد وزارت خالصه دیوان
 و ایجاد وزارت فراغت و زراعت
 و ایجاد وزارت بحریه
 و ایجاد وزارت حرمخانه
 و ایجاد وزارت قورخانه مبارکه
 و ایجاد وزارت نظام
 و ایجاد وزارت نلکراون
 و ایجاد وزارت بقایای حکام
 و ایجاد وزارت صنایع
 و ایجاد وزارت معادن
 و ایجاد وزارت نظایعات ممالک محروسه

شروع کلاه ماهوت مشک
 که در کمال لطافت و لطافت در هر ایران دوخته میشود
 و چون که خرج بالا نشین است تمام ملت بقبول نام
 تلقی کرده اند

انتشار زراعت خشمش
 در غالب بلاد محروسه ایران بجز بکه امر و زرتراک مال التجار
 بسیار معتبر است و تریاک ایران را بهند و چین و فنیک هم
 جا حمل میدهند و یکشعبه بزک از سرچشمه ترون اهتا
 است و ایران ستم صرف سیم و زر خویش در زراعت و تجارت
 تریاکی از این نافعتر ندارد چه یکقسمت عظمی از نقد بند بر
 زمین را که همه ساله درهای امتعه خارجه بمالک اجنبیه
 می رود تجارت تریاک دیگر باره باین خاک عود میدهد
 که العود احمد

تربیت زرع
 تخم بنده امریک در ایران

ایجاد کمپانی تریاک در اصفهان
 چون در این جنبش از مال التجاره ایران اهستی هم رسد و
 استعداد افشاء و اعتماد بهر ساند دفع و صتم سیر
 و سدر طریق اعتشاش و ندر پس را مقرر کرد بد که مقرب
 الخافان اما محمد مهدی را باب صفهائی جمعیتی از کبار
 تجار بهمت کمپانی تشکیل دهند ناملا حظان لافتر این
 مناع در تحت امر این اجماع قرار گیرد و جمیع عدلهکا
 تریاک بمهر نمره ششخص مشارالیه که رئیس و صاحب
 الاکتیاز خواهد بود مخوم و معلوم کرد

تشکیل پو انخانه عدلیه
 در جمیع ممالک محروسه دولت علیه

تشکیل مصلحخانه
 ملفقه از عقلا و وقت و مجربین عصر نادر خواند کلمه
 و منافع عامه مقاولان نمایند و بعد از جرح و تعدیل
 اوله ورد و قبول افکار خلاصه عقاید و زبده عقول
 خود را بجا کپای مبارک عرضه بدارند تا حسب الحکم

بموقع نفاذ و جریان گذارده شود

ایجاد صندوق عدالت
 برای کافه رعایا و برابا نا عارضین و منظرین مطالب
 خود را در کمال سهولت بجا کپای جواهر اسای مبارک
 بتوانند عرضه داشت چه در طهران و چه در سایر بلاد

ایجاد نظیمان حسنه
 که در برخی از ممالک محروسه جریان یافت

ایجاد دادگروی حضوری
 حقیقتهای ملکه عدالت را در نهاد مبارک این پادشاه بر
 وجهی با سنج و قوی نهاده که کوئی بشاهد معدل عاشر
 است و عدل و نصفت را واقع از آغاز طلوع خوشبخت
 خضری جاودانه زبده افکار ملوکانه راهی در شریع
 طرق دادگتری و تقنین اصول جهان داری بکار
 فرموده و این مقصد واحد را با نونهای متحد بر حسب
 مصالح اوقات و اختلافات مقتضیات گاه یکدانشند
 و گاه بر دوشسته از قبیل
 صنایع عدل
 و کیفیت عراض
 و ایجاد عدلیه در جمیع ولایات
 و وضع نظیمان
 و تشکیل دارالشورای کبری
 و وزارت خانه مشکله از وزراء ستم که در سال
 دوازدهم جلوسی بر این زرع صدارت و استبداد ایجاد نمود
 و ایجاد وزارت مختار که عبارت بود از یک قدرت
 نافذ و سلطه قویه قائم بوجود شش کس از اعضاء
 دولت و کبراء مملکت که در سال بیست و هشتم جلوس
 از اجابت از سفر فنیک برقرار کرد بد

و ایجاد وزارت مسئله که در سال سی و دوم از بگلو
هابون ظهور رسد

و عقد مجلس محقق و ولتی مرکب از بعضی ملکان و کاند
عظام و وزراء تمام که در سال سی و سلطنتی علاوه بر
دارالشوری کبری ظهور یافت

و نقیبات با لادن و ولایات مابین کفایت رجال و عدل
تعال که مکرر مقرر گردیده است

و نقیبات و وفات مبارک بر ایام هفتده برای اصغار اضر
وزراء بکه و سایر و روابط بودند مابین و ابر عظمی و
کافه رعایا

و تعیین امتا برای اخذ عراض در سر سواری و اسیلا
اجوبه انها موافق حکم توقیع و باشفاهی اعلی حضرت شهباز
از وضع این قوانین و ایجاد این عناوین که بعضی امر و
جاودانی است و برخی مخصوص وقتی و زمانی مفصود
بالاصاله همان اشاعه عدل و انصاف بوده و ایمانه
ظلم و اعتساف و مع ذلک کله از شدت شوق و عشق

بر تشبیه مابین عدالت و داد و تسهیل جواد استقامت
و سداد نازمانی که مصلحتی وقت مقتضی بود خود بد
افدین و شخص هابون هفتده بگر و زبرد توان خاص

نشنه عراض و عا و و عاوی منظمین را اصغاری
فرمود و عور می رسد و گذشتند از جمیع ان مقررات
مؤسسه و موضوعات مفید در این ستوا مخصوصا

از پر تو اسلاک بر قبه و خطوط لکر افته که بمثابه رشتها
خیال از قلوب حاد اهل ایلی ایران بخاطر عا طر این پادشا
مهربان کشیده است صیبت دارد و معدلت از ماه نامشا

رسد

ترقی حیرت باقی

کارخانهای کاشان

ترقی نسج عباای بر پیشم

در کاشان بطرز عباهای بر پیشم کربلا و نجف

ترقی صنعت نساجی

حاشیه ترمه در کرمان بدرجه که از حاشیه عظیم خانه
نشان باستانی میزداد

ترقی مسنوجات

کوه با بچات اصفهان

ترقی ظروف

فخاری ناپین

ترقی قلمکار

خرم در اصفهان که بهتر از قلمکار صدر رس همدانست

رواج کار فالی باقی

و بازار فالی در پیشی اهل اروپا این صنعت ایران با ن را
که دیده اند بسیار پسندیده اند و در اسبهدا بخصوص
تجارت فالی سی عمده و عالی است

افتتاح کارخانجات نساجی

افشته کانی در اصفهان که ملبوس باستانی جنود
مسعود از ان مسنوجات خواهد بود

ایجاد کارخانه ابریشم نابی

در مملکت کلان بدست معتمد السلطان حاج محمد حسن
ناجر اصفهانی امیرج اراک ضرب

افتتاح کارخانه ابریشم کاشان

در قورخانه مبارکه که بواسطه ایجاد این دستگاه کا
اعمال مغلقه صنایع نوب ریزی و تفنگ سازی و جز
پردازی از قبیل صعوبت بنهایت سهولت تبدیل یافت

رنجین و افراختن اولین مجسمه

صاحبزانی بدست اساتید ایرانی

صنعت رنجین مجسمات معلومند که هیچ وقتی ان

اوقات در ایران بوده است چون در اسبهدا هم این جمیع

صنایع و شئون که تعلق بد ولت فاهمه دارد بترقیات

فوق العاده روی نهاده ضمنا کارخانجاتی که بساختن

ویرد اختن مهمان حریبه آبراست بدیش پیش رفتن کار

گذاران این اداره عظمی محض را فایده برهان ترقی و نصب

دلیل تمدن بگیند از این پیش مجسمه بیکر مبارک و

هیکل هابون را بر هیئت سواری در قورخانه بر بختند

ویرا فرخند و از آنجا که این اثر منیف نخستین ظهور

این فن شریف در مملکت ایران بود روزی با ساختن و

بر افراختن مجسمه مقدسه جشی شکفت گردید شد

و عیشی بزرگ بر پا گردید

ایجاد جریده مصوره

زمانیکه دایره انطباعات و روزنامهجات در تحت نظر

میرزا ابوالحسن غفاری نقاشباشی کاشانی صنیع

الملک بود باین کار شروع شد مشارالیه که در صنعت

خاصه خود پیش و لپس شخص این دولت بود و شبیه

سازی و چهره پردازی را بدون معاونت عکس کس

بد رجعه او نتوانست نمود در ضاعه جریده رسمیه

نضا و پر رجال دولت علیه و مجالس انقفا و اسلام

شاهنشاه اسلام و امثال ذلک را می کشید و بطبع

مهر رسانید ولی فونت مرحوم موجب فوات این فایده

محرور و سراج است مختصر ساختن تخصصی بجا بود
لاجر و جریده جداگانه برای رسم نضا و پر و نمائندگی
ساخت و انزار و زمانه شرف نام نهاد و از آنجا که صنعت
عکس نهن شبیه سازی تکمیل و تسهیل اخذ هتی سخت
بزرگ نموده است جریده شرف را از امشباز صورت و شکا
و اشغال بر تراجم رجال و حضایع دیگر بران روزها
مصور نمایی شرف و مزیت است کالای جفنی علی اهل

رفع نقیبه از پروان طریقه جعفریه

اختلافی را که شهباز اهل سنت در مسئله امامت ازند
جهال فیهین من القدیهم دستا و پر شارت و فساد و
سرمایه عداوت و عناد ساختن شوق عصا امت کرده اند

و حق تعالی انا است که این تفریق جماعت و الفاء خصوص
ناصیه جدا از فونت و شوکت اسلام بکاسنه و اعلا کله حق
و حرکت لواء حقیقه بیضه و راه بر بسته است پادشاه ام

پناه سورت این شیخار بشکست و در پیش این نقار بر کند
امنه دولتین علی بن اسلام ندا بر صایب بکار بردند

دستا حوت داده موافق مستحکم سپردند جزاهم الله عن
الاسلام و اهله خیر انک مذاهب جعفری و حنفی و شفا
و مالکی و حنبلی که بمثابه اخوه خندان از صلب مبارک املا

با یکدیگر در کمال الفت و الشام در می آمیزند و انبساط و
اختلاط میورزند

مابین برادر بکه از یک پیشم
در پنجه روز کار بیخ انگشتم
چون فرد شوم در نظرها علیهم
چون جمع شوم بر دهنها مشتم

حجت ساطع و برهان فاطع این دعوی بانک بلند استند
ان علیا ولی الله است برقرار نهادن در جابرمطهر و نجف

نامین رعایای اخلا در خارجه

اهالی ایران که برای تجارت با مشغله دیگر تجار خارجه
افزادند عرضه مطامع جائزانه و بغداد و حشبانه
قوسوهای دولت متبوعه خویش بودند با برو و
اموال ایشان هرگونه نظاول و چپاول که بخواهد
وارد می آمد عدل عام و عطف نام پادشاه اسلام
شامل احوال و اموال این صنف از اهالی ایران گردید
و با ایجاد قوانین خاص و قواعد مخصوص دست تعدی
و زیان تحکیم آن بر رعایا کونا خواست و ایشان را عنوده
مهلا ساختن و رفاه ساخت

ورود بالون در ایران

این کشتی هوایی را از اهالی هرگز بگوشت شنیده بود
این دوره بچشم مشاهده نمود

ورود طلکوب

گروهی از بزرگان این ملک دور بینهای بزرگ دارند
و جبال و بحار و دریای بسیاری از اجرام علویه را برای
العین میگردند

ورود میکورسکوب

که بزبان ما ذره بین است و در کتب جدید عربی آنها
را میکرات میگویند و این آلات ذرات صغیر مپاه
و فواکه و غیرها که هیچ چشم احساس نمی شود مشهور
می آید

ورود میزان الهواء

ورود میزان ارتفاعات

ورود میزان الحرکه

ورود حافظ الاضواء

ورود توپ تریپ

اشرف و مشهور کالپن و خطه سائر و حله فحشاء و امثالها
و هکذا اصلاحی علی خیر العمل و اقامه صلوة بامهر فراه
و دست کشاده در رحمت مکه و مدینه و آداء شعائر و قضا
مناسک موافق مذهب جعفری و فخرانی عشری و تکبیر
محال عزاء در موسم عشر عاشوراء و خواندن روضه
مشهد که از شعائر مستح می باشد بدو اربعه اذین مطنینه
و اشباهها و هکذا ایجاد معاینه در کرسی ممالک عثمانیه
خدا لله سلطانیم که موسوم بنام دینان ایران است
و خاصه تربیت اطفال و شبان شیعیان

حربت رعیت

از این پیش از این و فلا زمین در هر فرقه و صنفی که بودند
بجمل دیگر جز آن هجرت نمی نمودند که ارباب و مالکین در
صورت تقید با ایشان البته متعرض میشدند و بعضی
بر میگردد و این معنی هر چند بجز حد ملوکیت قویک
که رعایای دوسته هستند نمی رسد ولی باز شدت
هر چه نامتوجه است و سبب ارباب ملوک و سبب
دراز دستی و قهرمانی خداوندان آب و خالک میسوا بر خیر
دادگستر عدالت پرور حکمرهای ستمکاران را بکشد و
رعایای ایران را از این و پندازد ساخت اکنون مزاولین
که مثلثانش نداشت و ثلث دیگر هم فرستاد در عقار و
مستغله مالکی که خویش دارند شخم میزنند و تخم میکارند
و در ظل همایون بقیون حبث بناون و هکذا ابلات
بدوی و طوائف چادر نشین اگر از والی ملکی که در اینجا
پورت گرفته اند راضی نباشند و از ظلم او بپایند و در
ابالت دیگر از خاک ایران بپلاق و فشاکی کنند ولی
غیر مرضی احق اعداوت و استرواد ایشان نیست منوحتها
دیوانی ایشان را آگاهی که بخاک وی در آمده اند خواهد کرد

اینک قتمی از لشکر مضور پیش و رشق سلاح مسطور
معینند

ورود تفنگ سوزنی و مار تپنی

و شاسپو و نندک در این تاریخ عهد افواج فاهمه بابن
الان جدید مسلکند

استخدا سواره قزاق که جمعی از نفرات آنها از مهاجر
زادگان ایران میباشند

استخدا سواره نظام بطریق متون اطیش

استخدا سواره سواره مهندته که از مواجیر جو مشهورند
علما گرفتار شد و با اسم آن ملکه عظمی نامیده گشت

استخدا سواره مضور

استخدا سواره ناصر

ایجاد این سر صنف سوار جدید بدینچون از برای انزام
موجب فرخنده کویک شده است تمام ایشان را کباب
مرکب آیرانهای تپ طلای و نقره بر آراستارند گوئی
بجز اسنما زرد و سیم بر دین عظیم آن دو فلز گریه می
خواستارند

افتتاح مناسبان و سیمه پادشاه

- المان
- واطیش
- و آبلابا
- و لاندین
- و بلجیک
- و آنارونی
- و پیرما
- و ژاپون
- و اسپانول

و پوزنیکال
و اسکاندینا و
و غیره
و غیره
و غیره
قبل از این عصر جدید و عهد جاوید مرابط و مرادین
دولت ایران منحصر با تکلیف و روس و فرانسه بود و ارتباط
رسمی با جمیع دولت های فخریه مسطور در سلطنت این پادشاه
منصور بطهور رسیده

ایجاد سالنامه

این دفتر که از پیمان المانک میگویند از سالها است در
متمدنه عالم رسم و بر گردیده و در المانکهای فرنگ هجرت
در بار هر ملک و رؤساء و آبر هر دولت و شماره نفوس هر
اقلیم و استعداد آن جزیره هر حکومت و جمیع حوادث عهد و
انگشافتن جدید و ثبت بان سال مخصوص مصراع منصوص
است و نیزه خوانند دیگر اشغال دارد که با حصا و استقصا
در نمی آید و اینگونه رساله که مرآت احوال یکساله است در
ایران و هجرت در بار آن تألیف می کرد بد تا سال بکهر آید
و نود و یک هجری مطابق بکهر از و هشتم صد و هفتاد و
چهار صدی بنده مؤلف بر تریب و ترکیب نامور گردید
و المانکی بن نغز بنک تلفیق داده مطبوع و منتشر ساخت
مشتمل بر هجرت در بار دولت علیه ایران و سایر ملحقات
منضمان و روس عنایین سایر دول دنیا بعد از او خوانند
عظمت دیگر از قبیل تطبیق سنین تاریخ هجری و میلادی آن
ببابت هجرت که مطابق است با سال شصت و بیست و دو
مسمی است بکهر از و سصد هجری که مطابق است با سال
بکهر از و شصت و هشتاد و دو مسمی و توفیق سال ایجاد

المانا که می بود که ستر بکشد و در وقت و بود و یک هریه
 بوده باشد با سال بعضی از تواریخ مشهور عالم مثل تاریخ
 مهلاد و تاریخ نخستین اولیاد و تاریخ خلقت آدم و تاریخ
 بحث النصر و تاریخ بناء رومه و تاریخ ظهور و غیرها و ضبط
 تواریخ و فایع عظیمه عالم مانند خلقت آدم و طوفان نوح و
 ملک بنی عاصور و ولادت ابراهیم و انبئاء سلطنه های طبعا
 دنیا فله با وحدتها و ویکای عظیمه عالم و اختراعات و انکشافات
 و امثال ذلك و تعداد نفوس رعایای هر دولت و مشخص
 محصول بنیانی و معدنی و حیوانی و موازیه دخل و خرج و
 تعیین قرض جدید و استعداد لشکر بری و بحری هر حکومت
 از هنرهای ستاره ارض و غیره

ظهور اعتقاد بدو دران در

این قول که از نیم مغرب زمین طالع شده است در این عهد
 برجاعتی از حکماء و اطباء ایران ثابت گردید و جمعی کثیر بر
 این عقیده بگروید و منطقیین و طبیعیین اروپا آلتی آخر
 نموده اند و در این عصر با ایران آورده اند که دوره دومین
 عیاناً تصور می دهد و آلتی دیگر آورده اند که بقیان از
 فاضل دم خرمید هد و آلتی دیگر آورده اند که بقولان از
 صفراء مستحضر می دارد و آلتی دیگر آورده اند که از میزان
 حتی اطلاع می بخشد و کذالك سایر ادوات و آلات که برای
 استنباط و اثبات ایجاد شده و در این عهد با ایران وارد گردید

ترویج موسیقی اروپا

اگر چه مردم های اهلنک هالی فرنگ همه نالیف است و پارک
 دستکاه و آواز هم نمیکنند و شورازنه ها از امپاز می
 دهند و ماهور از عجم باز نمی شناسند ولی صنایع
 موسیقاری مصطلح مالک خود را که عبارت است از فنون
 اغانی و مضامین بمقامی که مل ساختارند که کوئی نمی عقول

و متحد بر نفوس اند بر جزا ستراند و در این عهد هم چون
 از انواع موزیک و پیانو و ارغنون و سایر سازها و ناهنگها
 فرنگ از ادوات اصوات برزم و جنگ با اصطلاح حکماء مهمتجا
 مواد مؤثبه و قوای غضبیه در ایران بتخصیص طهران
 چیزی نیست که نیست که روی از معتقدت مضمون که با این
 مشق مامورند خود هم میسازند و هم میسازند

ایجاد دارالضرب بسبک اروپا

مسکوکات دولت ایران در این دوران از پیش وزن مقدما
 و بار و عبار و صور و اشکال بسیار جدا گانه رسید و پیشتر
 هر یک از شهرهای معتبره ضربت می شد که آنرا داشت و دولت
 بهر کدام قتی نیمت معتبری بر میگذاشت و از اینجای اختلافات
 پدید می آمد و در زمان اصناف نفوذ منظر و تجار اتفاقا
 فاحش بهم می رسید پس مشتت شاهانه با صلاح مفاسد
 در برینته این کارخانه تعلق گرفت ادوات ضرب و اسباب
 سکه و خرج میکنند از اروپا احضار نمود و رضوان مکان
 آقا محمد ابراهیم خان امین سلطان ماضی که خاطر عاظر این
 پادشاه آگاه را بفرط امانت و سد طرق خیانت همی راضی
 میداشت حسابا حکم این آفره عظمی را در تحت مراقبت خود
 آورد تمام ضرباتهای وکایات را در دست و عمل غش و
 دست و ناسره و آبسره راه بگرفت تا آنکه این دولت زیر کوا
 از هعب و عوار خلاص یافت و در چندین وزن و مقدار
 یک عبار قرار شد و اشکال مسکوکات جمله مدور
 و منجر با بخصوص صفحات شمسی بطبعث ها چون مرتب
 و مصور گردید معتمد السلطان حاج محمد حسن نایب
 مشهور بکتابی را در جمیع جهات انجمن ملت عامه
 چون در حالت نامت بود از دولت جاوید آبت امین داد
 الضرب لقب گرفت آنها را در عالم از نیم و زر و عین

و اثر روزگار این شهر را درامند باد و آثارش را از دنیا
 و ترویجی در گردید که مامون خلیفه سیصد هزار دینار
 صرف این کار فرمود و از آن شهر حکماء بزرگ و فلاسفه
 سترک از میان مسلمین ظهور کردند و دانشوران اسکا
 بد و شعبه عظمی انقسام یافتند یکی اصحاب منقول که
 استناد ایشان بقرعبات است و دیگری ارباب معقول
 که اعتقاد ایشان بجهتات و گروهی نیز از نحول جامع بین
 المنقول و المعقول گردیدند ولی در جمیع این ثبات چهار
 کانه ترویج فلسفه و ریاضیات از عشق و وجد پدید و صنایع
 و صناعات از قدیم و حدیث بروجهتیکه تاریخ ایجاد و معا
 بیوان قرارداد با این نوبت ها چون اخضا صرافت و با این
 دولت روز افزون انحصار گرفت پس روزگشتن پنجم
 ماه ربیع نخستین از سال بکهنه آورد و دست و شش و
 هشت هری مطابق سنه خامس از جلوس سعادت مامون
 مدرسه مبارکه دارالفنون واقع در دارک محروسه
 طهران که بنیاد او انشاء از سال سابق شروع شده بود
 بر حسب مرجعین مطاع افتتاح گردید و از آن تاریخ علوم
 مستطرف و فنون مستحدث و صنایع مستغرب که حکماء
 اروپا اساس نهادند در ظرف چندین قرن برپا ساخته
 بودند در این ناسیس با تقدیر انتشار همی گرفت و ششها
 همی بد برفت حق تعالی در ظل تربیت شاهنشاه عجمه اروا
 فداه اینگونه آثار جلیل جاوید همی بر مزید کناد

شروع صنعت بنائی سبک اروپا

معاری اینبه عالیه حکومت ایران در این زمان باهند
 و هبیت و وضع و سبک اینبه و رنگستان در این عهد
 این جهت اشکال و اسالیب و اوضاع و تراکب عماران و
 خانه ها و بناات و کوشکهای مستحدث را بر هبیت اینبه
 عمارانی که منحصر در نقشه و طرح سابق ایران است حکم

ارباب تتبع و نظر و روان تواریخ و سپر خبر داده و گفتند
 که هنر و دانش در ایران زمین از روزگار پیش برین است
 چنانکه برخی از آثار علوم و صنایع صنادر پدیداسانیدان بر
 خرابات بلاد عسقر و خرابات جبال مشاخر هنوز موجود است
 اگر کسی بگوید که ترفی علم و صنعت هر دوره هر ملکی را
 از کتب و دفاتر آن عصر میسازد دانست چنانکه کتابهای
 زمان قدیم بر زبان هسود و لطنی و یونان دلیل بر حاج کالا
 دانش دران ام است و علامت نقاق بازار پیشتر دران ملل
 و ما از ملت فرس و اهالی ایران قبل الاسلام هر چه میگری
 کتبی معتد بهای می بنیم جواب آن است که آثار غلبه و کتب
 علمیه و صنایع را بر از دست حوادث سربار عرصه فنا
 ساخت آنچه را که از فرهنگای پیش نازمان در این دارای
 کبابی در معبد چهل مناره اصطخر فراهم شده بود بدست
 اسکندر کبیر بسوخت و آنچه را بقی کتابخانه ها در قصرها
 دولتی شوش و کابان و یا بل و کومس و لغناها بود بدست
 کرسی و طن خود مقد و نیز حمل همی داد ابو رجحان بیرونی
 در آثار الباقیه آنچه که ذکر تاریخ فرس میکنند میگوید و
 تاریخیم فیما بینهم بنقسم من لدنه ای کومس و انلا تا فالاول
 منرا لی قتل الاسکندر و دارا و دسطر علی مالک القرس
 و نقل خزان حکمهم الی بلاده و هر آنچه از دوران اشکانیا
 و اکاسره با در کار بود ظاهره و البتین انش زد و در معان
 او ابلات اسلام برخی از ملوک بنی امیه در شام و جمعی از
 خلفاء عباسیه در عراق بعضی از کتب فلسفه و حکمت
 و سطری از لطنی و یونانی بلیغ عرب ترجمانی فرمودند
 و رسوم علوم را تجدید همی خواستند خواجرحمدالله

و میدان هزار و هجده است

شروع نایب

الغی است بنوی که بصفت عینق اب را بمثل فواران
جهاند و از آنجا حاصل معرقه و معاکهای زرف بسط زمین
و از طبقات باساقله بعالمه میسازد و چون مشکبکی بر سر
نقشه علیای آن ترکیب شود بطرفی معجیاب با پستی کند
در دختلهای بلند را مانند باران بشواید

افتتاح مجلس مهمنکه

در دفتر استفتاء و عسکره که آیت صحت بروان و فرامین و
احکام میباشد و بعد از آنهمه از اختلاف مصون است
و نه از اشتباه مأمورین

افتتاح بازار و اختلاف طهران

مقارن جمع و انبساط این کتابین دایره که مستلزم تسهیل
امور و اصلاح احتیاجات فوریه و بسیاری از فوائد و
انفعالات کافرا اهالی است از ادانی و اعالی در دارالخلافه
طهران ایجاد کردید

اختراع اجرسنگما

که در دروب و از ادات عادات بکار برده میشود

ترقی کاشی پزی

این صنعت در سابق از سنه یکی از بدایع صنایع مملکت
ایران بوده است لکن منزل فاخته در آن پیدا کردید و
در آنجا مبادی مبارک باره در مصاب خودش قرار گرفت بلکه
در طلائع الوان و حسن ترزیق و برابرت شسته تکمیل یافت
دلیل این قوس ترنگ و صعوداً مقابله فاسادیات اندیشه
مهره و مشاهده نظیر و مساجد کبریا است که در آنجا
دارند متوسطه و قریباً قدری بکار رفته و استعمال اکثر
است

شروع انواع نانهای فرنگی

که خبازان مسلمان میپزد و میفروشند

شروع استنضات بنفط

و چراغهای آن در جمیع بلاد ایران مجتذبه غالباً ناسخ و غیر
کریک شده است

شروع استنضات بشمع کچین

مجتذبه غالباً ناسخ شمعیهای سپر کردید

شروع کبریت فرنگی

مجتذبه ناسخ گوگرد سابق است

شروع قوی فرنگی

مجتذبه مطلقاً ناسخ سنگ و چقا است

شروع طبع چلا و و تیلو

با الوان خورشید در بازار طهران و امثال آن از امصار
جامعه ایران سابقاً در تمام دارالخلافه از چلا و تیلو
بلو و قرقرین یک دوسه که بیشتر ابر پیورده است و
اینک کارخانجات بازاری این دولون مطبوخ مخصوصاً
مع ما بعلق بهما و بضافا لهما البقره یکصد میسازد
گذرد و در جمیع آنها هم خوراکها را مهیا میشود و هم
غذای شام مصرف میگردد موافق رسم و بدین پارسی
ولند

شروع استعمال سببینه

این نعمت معتد بهها که اصلاً امریکایی است اگر چه از عهد
خاقان مغفور و خلیلشاه بتوسط سرجان ملک سفیر
حکومت کینانی هندوستان مقیم در بلاد اختلاف
طهران وارد ایران گردید و در دوران شاه مرحوم محمد
شاه فاجار تیرت به حاجی میرزا آقاسی اندک و حاجی
بندرت وکی میرصدی نرسید که مانند سایر زراعت

استعمال اروسی زنانه

ظهور تغییر کلی در ملاجرتیون

ظهور تغییر کلی در طب و خیال

از عوی روی و سر تا جامه دوش و بر و وضع وزی
سابق اختلافی عظیم لاحق شده و تمام تغییرات در
و کسوت مرد و زن بحکم سلبه و قفله از قبیل تبدل
باحسن است

افتتاح کارخانه بار و ط کوبی

با چرخهای بخار اروپا

رواج زین و براق فرنگی

ترویج سواری و واسپر

بزرگان ایران تا قریب سی سال از این سلطنت بی زوال
در حال سواری جمعیت بسیار از زمین و بسیار کباب میپزد
و با یکدیگر بکریکرت عدد رجاله و طول فطار مله زمین بخا
میورزیدند و این عادت معهوده بهبوده مایه چندین
کلفت و خسارت گردید بود پادشاه مالک و تاب قدر
و کباب محض تحقیق عذاب این عادت زشت برداشت و
این رسم زدی بر انداخت و مقرر فرمود تا طبقات مردم
زیاده از حد ضرورت نوکر نگاه ندارند و همی واسپر
نشنه بر احوال راه بسیارند

افتتاح دارالترجمه خاصه در دریا

دارالخلافه طهران امر و وضع دول ایران و ایران
عموماً بخلاف جمیع قرون ماضیه و احفاب خالیه است
شغل ملک داری و فضا انگریزی را در این اعضا شریط
به سپیده و تکالیفی پدید آمده است که در سلطنتها
سابق دنیا از بسیاری اندکی و از هزاران نفر نیکی نبوده
من جمله میبایست از تمام بلیتیک دول روی زمین

از ارتفاعات ایران بشماراید امر و از قوای عمومی محسوس
است و هر دو صنعتش در نزد تو انگر و در و پیش مرغوب

شروع استعمال بامبر

له از خضر و ان مسطره مجتذبه بدالترتبع است

شروع وزن

که از قوا که مستحضره این مملکت و بنام تون فرنگی نیز
مشهور است عثمانیه و منجهن ایران از آنجا افتد و غیره
ترکیب میکنند و استعمال مینمایند

میل اهالی ایران بتجارت

امر و هیچ خانه را از اعضاء و متوسطین ایرانیان نیست
مگر اینکه البته بقصداری از اسباب زینت مابین افراط
و افضاد از اسنند شده است از قبیل فنادر بلورین و
صنرجه های حاجی و آبگینه های سنگ و لوانی مسطره
و پرده های مطرز و میزهای مناز و اصناف صنایع
مخصوص و مجذبات مستحذرت و امثال ذلک و ارباب
ثروند در داشتن عیال هم با هم تفاضل میکنند و تفاخر
مینمایند

زراعت تن سپکار

در مملکت رشت و غیره نخستین زرع پر پیغ را محمود
خان ناصر الملک فرمانفرما در حکومت کپلان در اندام
بکاشت و بر پیشرفت کاشت آنکه بتدریج بسیار
بقاع بردند و بعد آوردند اینک چندین زراعت تن
در دربار ایران شایع شده است که یکی از مال التجاره معتبر
پر منفعت به مملکت محسوب میگردد

ترقی مدنویات پشمینه

در الکای ناپین امر و عیالی اشتریان سامان از صنایع
منازه ایران است

شخص همایون پادشاه آگاه بوده و از کافر افکار و انجمن
 دربار هم ملک استحضار داشته باشد لهذا از اساطیر
 که بر حسب مرجهای مطاع شاهنشاه ایران در کرسی این ملک
 مینوشان محتملی جافل از برآمدگان عصر همایون و
 پروردگان مدرسه دارالفنون در تحت ریاست این بنده
 ذلیل تشکیل یافته جمیع جرایم و تملیقات و گزنها از تمام
 و حکومنها و ابالات وارد انجام میگردد و از انستدستی و لغت
 مختلف بیاری ترجیحی میشود و هر چند روز یکبار
 از لحاظ اقدس شهریار میکند

ختم مقاوله چاه از تیرین

علماء بزرگ این قرون اخیره حفیچاه و اجراء مباح و احترام
 عظیم کرده اند و بعالم آبادانی این جهانی خدمتی این خطیر
 فرموده اند آنکه با آلات و اسبابی مخصوص که فی مثل
 بمنزله مشقیه تجاری است فطر کرده و از دست کزانی
 بکمال در دست کز حسیب اختلاف الاقطار سوراخ
 سازند پس اب از چاه بدان عمق در الفورد رفرور
 می آید و بر سطح ارض در جریان می افتد و این چاه من جا
 الله از نوبه هر ساله فتوان منعارف معارف است کور
 مخارج کاپروبی و پونگی و نوگنی از ابقلم اعلی خط کشند
 اند و هم این همی فابص غیر غایب است و بهیچ حالی
 از خشکسالی نقصان نمی پذیرد چرا که منبع مینا از تیرین
 در طبقه ثانی ارض خواهد بود و ماده این طبقه خود
 بحار نظار است و مخازین تبار بندگان اعلی حضرت صاحب
 قرآن در جلب این فیض بی پایان بمالک محروسه ایران بر
 عهده حکیم فرزانه دکتراطین امریکی که یکی از افتخارها
 دولت جمهوری آنازونی است مقرر فرموده اند تا بیاید
 کا رضانه این صناعت کبری را از نیکی دنیا صادر سازد

و بایران وارد نماید و از نامد این مقاله مفارن جمع و لایف
 این عیاله بامضاء قضاء اقتضاء مرتین کردید

تکمیل صنعت انشازی

سابقاً این کار بی ساده بود و در فرض همگونی تملیقات
 و هرگز از شکفتی بی بداری نمی ساخت اما از وقتی که
 قورخانه دولتی رو بترقی رفت و راه تکمیل گرفتار است در
 این صنعت نیز که از کلبه ان اساس اقتباس میشود نظراً
 بسیار و مکلفات بسیار یکبار برده شده است

امتحان اطباء

در طهران و سایر بلاد ایران مردم کز جرئت بی دایانست بجز
 اطلاع از اسامی بعضی دویه و الفاب پاره امراض بکار
 معالجت میرداختند و مردم را در هلاکت می انداختند و
 کثیراً از این رهگذر اسباب تلف نفوس و از هلاک اوضاع
 ذراهم میشد لاجرم حکم همایونی صادر کرد بدین ماحلی
 بسازند و همه جا طبیبان و علماء و تجرید بیازمانند و از
 ایشان آدمی کشان را از عیسوی هشان باز شناسند و بهیشتا
 گردون نشان و اجازت مجلس امتحان احدی مطب سازد
 و معالجه بر دازد

طبع نقاوی

از فارسی در فارسی

تخصیص طبع نقومی

چون نقومیهای متعدد از چند مستخرج انتشار می یافت
 اختلافات مابین آنها مابین نشانی آراء میکردند پس حکم کرد
 همایونی بر آنکه تشریف صد و در ازانی داشت که در پیش
 کافر مردم ایران جز نقومی جناب سناد الکل حاجی میرزا
 عبدالعقار و نجیب الملک اصفاغی انتشار بهیشتا شد نقومی
 سایر علماء فن تجویم بهیچوقت انطباع ننیدند

ایجاد دائره حفظ الصحه

چون از جمله عریضهای ملوکانه این پادشاه زمانه یکی نشد
 که در تمام قلمرو خویش اموال و نفوس و اعراض و ناموس
 بروحی محفوظ و محروس بوده باشد که در هیچیک هیچ
 گونه نقص بر تصور نگردد لاجرم حفظ از طبقات رعیت
 و ابر عهده وزارت علوم و معارف و رسوخ فرمود که از انستد
 حکماء و مذاق اطباء هفتاد و یک نفر محتملی جافل و در انستد
 کامل تلفیق دهد تا انجلس از کلمات اغذیه و اهوایه
 محروسه ایران هر وقت استحضار بهیشتا اسباب
 نیک نگاه بدارد و موثرات امراض را بواجب آه برینده
 و از این انجمن طبیبان محتمل بهر شهر و ابالت با بیست حافظ
 الصحه مبعوث شوند تا هم در انمالک مشغول معالجه
 گردند و هم از احوال راجعه بصحت و مرض اهالی بدایره
 حفظ الصحه مرکزی را بپور تقارسانند باشند شک نیست
 که حقه مالی و سبحانه باین شاهنشاه زمانه که در جمیع
 اقسام و ابع اهل مساعی غیر فتناهی همی میدول میدارد عمر
 زایل المعهود نصیب خواهد فرمود

ترتیب سطح داخله اطافها

و لذرات انها صفحات کاغذی های منقش که از فک می آید

زراعت برنج صدر

افضال ایران بسیار با حاصل برنج برداشته میشود و قبیل
 چنای فارس و غیر بیوی دشت و اکوله فرورین که ان را
 مهد بخانی نیز گویند و از دود بار فرورین میخیزد و انواع
 برنجهای مازندران و خراسان و از ریاجان و لرستان
 غیرها ولی برنج صدری ز لطافت و نازکی و ریح و مزه و
 سبکی امر زهر سرخ و زنج نموده خود برنج خواران را قوی
 غالب است و طبقات ایرانیان علی اختلاف هم از اطالت

وزرع و تربیت این جنس در مغرباب میرزا افغان صدر
 اعظم نوزی شد که تخمه برنج پیشا و دهند و سن از انستد
 طبرستان که وطن اصلی او بود بکاشت و نامی نیک گذاشت
 اینک در جمیع الکای مازندران و بلوکات کلان از همین
 تخم میکارند و بکثرت و وفور صد ری هیچ برنج در ایران
 نمیرسد حق تعالی بر کئی عظیم باین رزق کریم داده است
 که اهالی ایران در طول سال بجهت اشباع از این ارتفاع
 میخورند آنکه فاضلان را در غیر ضرورت و احتیاج بی
 مالک حمل و اخراج میکنند

سج فاش دبری

که بنام میرزا محمد حسین دیرالملک فراهانی است

زرع خزیره دبری

که هم میرزا محمد حسین دیرالملک در ملک ری تربیت
 کرد تحت ان از کرباب صفهان است و در خاک علی اسباد
 و رامین بکاشت و گویند در جمله اصناف خزیره ایران علی
 کثره دبری را نظیری نباشد

ایجاد هیئت در حکومت اعمال محروسه

سابقاً احکام در جمیع جهات و کلبه امور استقلال مطلق
 و استبداد تمام داشتند و این معنی مظنه تعدی از حقوق
 و تخطی از حدود بود لهذا مفارن نالغیاب کتاب انقلاب
 حکام بلاد جنبه انفراد و استبداد مسلوب قناد و از انجا
 دیوان اعلی و عنوان علمیه بحکام انضمام یافت بکلیت
 خراج و با بیست وزارت ملک و دیگری قطع حضوران
 با رسم امانت عدلیه و از این تملیث عنادین و انجا هیئت
 مخصوص معدلت را بنیانی مرصوص بهیشتا و ان الله
 بأمر بالعدل و الاحسان مصداق منصوص بهیشتا

افتتاح دارالفنون

دردار السلطنه تیریز جمع علوم و لغات و صنایع و صناعات
که در مد رسد و لقی دار الخلاقه طهران تکمیل میشود در
مد رسه تیریز نیز تحصیل میکرد و اینک گروهی بسیار از
مرخصین نماندند مدرسه تیریز که صاحبان بجز امتیاز
دردار نظامی و غیرها خدمات میکرد ازند

افتتاح اکل مبلتیرهدر سنه نظامی

در اصفهان که از بنی همامان کامله نواب مستطاب شرف
والاعلی سلطان مسعود میرزا ظل السلطان ادم الله قباله العالی
ایجاد و بنیاد کردیده است و از صلوة و جده و فنون طایفه
هرگونه فضایل را انجام بر وجه کامل کسب میشود

افتتاح مدرسه نظامی در دار الخلاقه طهران

که از پر تو جتهان شامله نواب مستطاب شرف والاعلی
کامران میرزا نایب السلطنه امیر کبیر وزیر جنگ ادم الله
اقباله العالی بنا و انشاء شده است و در کافه علوم و
اعمال راجعه بوزار حربیه و اداره عسکریه و غیرها
از آثار ترقی و تمدن در این مدرسه تدرب و تمرین حاصل
میکردد

ترقی صنعت صیانت (زرکوی)

در پیشگاه جواهر سازی و زرگری نظرفان عتق ابران
باد باقی سلبقت این دوران ضمیمه گردیده است و بی
لطایف و امتیازات بهم رسانیده حال از زرکهای ابرائی طوی
زرکوی شبیه رنگی میکنند که فی الواقع نمیتوان امتیاز

اعاده نقابت

اروقتی که حسن غنایم در حق ذوی القربی برقرار کرد بدو
در اعقاب و بطون نشان کثرتی بدیدامد حفظ حای انبیا
و بعنوان نقابت حنیاج افتاد و این اساس در خلافت بنی
العباس برپا شد که اشرفان مقارن ظهور دولت ایشان

شمار بسیار کرد بدند و هم ایشان خود هاشمی نژاد بودند
و از سهم ذوی القربی میریدند و نقابت را عوامین و ادا
است که در علم شرفا نساب مقدمه عنوان میکنند و
صنایع را بر د و کونه میکردند بکی بطور شطرنج و
دیگری بر سبیل تجرید کتب طریقه اولی را مبطوطان می
نامند و ثابته و اشرفان در زمان ایجاد اداره نقابت چون
بنی فاطمه که در ستر اشرف و صمیم قرابت می باشند از ریاست
و حکم بنی عباس بر ایشان افتد و عار داشتند ناچار نقابت
را تجزیه می کردند بر دو قسمت نقابت اعلی نقابت
العباسیه و مقام این منصب بسیار محترم و صاحبان
زیاد میجد و معظم بوده است حتی زمانی نقابت طایفه
طاهری المناقب ابوالحسن بن موسی پدر سید مرتضی
و رضی خصاص داشت و او از رجال الهاشمی شمار می
و کتبه واسطه در نسب با حضرت موسی بن جعفر علیه صلوة
و السلام می پیوندد و او در جوانی مظالم و امارت حج را نیز با
منصب نقابت نقابتی فراهم داشت آنکه خود در خجاطا
ذی المناقب نقابت نقابت بنی اعلی طالب و اند و شغل بر
دیگر هر راجع نذر چندش ابوالحسن محمد مشهور است
رضی رضی الله عنه دادند و چون رضی جمله مدح در
نب فاطمین مصر را مضاء نکرد و با پدر و برادر شیخ
مفید در این باب مخالفت ورزید و در اشعار خود
شکایت از بنی العباس و شوق در باره بار مصر نمود خلیفه
عباسی از ششای بزرگ که در جمله پیغامها خوشنیتند
رضی اظهار داشت همین تقویض منصب نقابت بود و تو
اند که رضی در سپاست سادات نبی سخت بوده است و
بعلا ذوی این منصب جلیل بر برادر نیز کوارش سید مرتضی
قران گرفت القرض نقابت شغل عظیم و منصبی جلیل بود

و هر شریقی محصوره اشکه که او را نقابت نقابت بر می
گاشته و ایشان احاد و افراد اولاد و نژاد بنی اعلی طالب بنی
بعد بنی اوعقب و راجع همه را از روی مشجرات و با
مبطوطان مشتاختند در همین روی و قریبی نقابت
بسیار بوده اند و این عنوان عالی از چند قرن منوالی است
که منسوخ گردید اشرفان عرضت قوهین شده بودند و از
فهر سادات سادات صید و بر سر رسید و در محافل مشایخ
و معابر و غیرها سوال و سایر امور بکه شایسته شان و
شرف ایشان نیست از کتاب می نمودند علی هذا محض احراز
مقام رسالت از موقوفه علوی عزت و جلالت بر عهد
انباء دولت جاودانه فرمان شاهنشاهانه در رسید
تا منصب نقابت سادات دیگر باره عظمی بسیار نهند
و دایره متروکه نقابت را عادت دهند آنک در تاریخ
تالیف کتاب قدوة السادة جناب فاسد محسن موسی
برای این منصب منتخب فاده

اداره سانسور

که عبارت است از نقابت کتب و روزنامه های وارده از
خارج چون بعضی از مطبوعات بعضی از مالک که مشتمل
بر طعن طریقه و با قبح فریبی و با هجاء شخصی و با هزل
فاحشی بود بلحاظ مبارک این پادشاه قدس کتبه سپید
از انبشار آنها همواره آثار کراحت برجبین ها چون پهلوان
بود نا وقتی که رساله هجوسلاله شیخ هاشم شپرداز
مطبوعه عجمی را بطهران آوردند و نسخه بحضور مهر
ظهور بر بردند از شاهده ان اشعار انرا وار در حق
ان دانشوران بزرگوار نمودند بالله من غضب الله شعله
خشم شاهنشاهی بانه زدن گرفت و در وقت تجرید
اعدام تمام ان نسخ فرمان رفت بنده نکارنده حاضر و نگارنده

بود معروض نمود که در دولت های اروپا پسر سدره این
عب و از مالک خویش دایره نقابت ایجاد کرده اند و اسم
ان سانسور است و چون شرحی از شرائط و شؤون ان براند
بر خاطر مبارک لایبی پسندید آمد و فرمان رفت تا هم در
تحت نظر انچه از اد در حد و ایران سانسور ایجاد شود و از
انوقت باز راه این عیب بسته است و در ششده این تجارت
کسته

انکشاف معدن زغال سنگ

و گوگرد و مس و زرنخ در جوشقان که سال پانزدهم جلوه
شد و هکذا در لاری نصران و رود بار آن سامان

افتتاح کارخانه چاشنی سازی

از مقام حربیه که در سال یک هزار و دویست و هفتاد و
هجری شد

ابطال رسم شنبه شاه اشرفی

که پیش از عهد نوروز حکام حواله مبروفت و زیادد جو
زحمت و خسارت بر عتبت بود

سلب ملاکین کردستان بر ضیاع و مزاد عسنا

نمی اینم از چه زمانه این رسم جائزانه در ملک کردستان
مقرر گردیده بود که از باب ملاک اختیار مطلق براب و
خاک نداشتند و تصرفات مالکانه نمی توانستند شهریار
دادار این سپهره سستی را بر داشت و بحکم الناس سلطان
علی اموالهم مردم را بر هقار و مستغفل شری خویش بخندار
و مسلط فرمود و اینک صورت فرمان ضیاع جرایان بر
صفحه سنگ مرمری منقود بر سردر جامع عظیم منصوب

افتتاح مکتب نقاشی تجانا

که مرجع میرزا ابوالحسن خان عفاوی صنیع الملک در
زمان ریاست اداره انطباعات نمود

افتتاح مکتب مشیری تجانا

که بنده نکارند حسن بن علی اعتماد السلطنه در وزارت اداره انطباعات نمود و در انجا تعلیم و تعلم لغت فرانسه اشغال مبرفت چون در صدارت حاج میرزا حسنخان فرزند مشیرالدوله ابتکار استکار شد و او بنده مرتجع علوم و رسوم مالک اروپا بود روزی شخصی حاضری مکتب شد و مؤلف را فراوان بستود و شاکردن را که گروهی انبوه بودند بنیاط و انعام بنواخت و در خواست تا ان دایره با وی منسوبند و بنام مشیر به موسوم کردند و ان جمعی از جمله خلوتها یونی بر آوردن ان مدبر هستند

اجاد علم مخصوص برای مرکب مجرب

بعد دولت علیه که در سال ستارده هم جلوس سعادت ثانوس کردید

تکمیل صنعت بار و ط سازی

و بعد بد کوفتن جمیع بار و طهای ذخیره انبارهای قور خانه مبارکه بر اسلوب جدید

تشکیل مصلح خان

در جمیع ولايات برای مقاولان امور عامه الهالی که در سال پنزدهم از جلوس مطابق سنه یک هزار و دو و سی و هفتاد و شش هجری به بعلم آمد

شیوع نرین اسبها و اوانی

بلور و بارفتن و چینی بصورتها یون اعلی حضرت شهریار و شاهنشاه کاکامکار

طی بساط فرامیسن (فراموشخانه)

انند ستگاه سخن اسباب افشان مردم ایران کردید و مظنه شرو و مفساد و رواج خیالات کاسد شده

بود که جزو سیر از تجرید بنیان و هدم اساس ان قدغن شد شد و نفی جاوید کردید که سپس احدی با بر اسم دهان باز نکند و زبان دراز ننماید

رواج نام و شباغ اعمال التجاره فزین در ایران

کافی که در این سنوات مایه التجاره هم باز در کانان ظهور این شهر بار میزان اعتبار سنجیده اند به اندک نسبت امتعه اروپا و به بکل کالای ایشان همان نسبت ثلث است

رواج استعمال صفات آهن در باجها

پوشش شهر و اینها بصفت آهن در این کار قبل از این روزگار در خاک ایران دپدار نشده بود

ترتیب نیشک در جنگ کبلان

بیراقب و توجه محمودخان قراقرز کوزلونا ناصر الملک

اجاد ورقه دولتی

که فرامین و احکام و مناسبت و امثالها بر اینها انکار شد یافت چنانکه در دول منتهیه دنیا هم موراست و رقبا سپر این دایره را حقیق مدبر بود

افتتاح طبع بخط فرانسه

در ریاست مرحوم اعضا السلطنه وزیر علوم بر دایره انطباعات چندی بعضی از جراید علمیه بخط فرانسه که فاضل بخر مسپوریشارخان تحریر میکرد مطبوع افتاد و چون در وزارت بنده نکارند دایره انطباعات راه کوفتن اشاعه بهم رسید بکده ستگاه حروف لغت فرانسه نیز ابتباع کردند پس صنعت کپیسیون ترکیب حروف کردن ایران از طبع لغت ناصری منضامین مؤلف شروع شد

اجاد سانسورد اخله

از او ابل طلوع نیز این دولت مقرر کردید که هم کمانی و

ابطال رسم ارسال محصلین

بر حکام جزوهای ناکی از رسوم رده ان بود که برای ابلاغ هر گونه فرمایشات دقیقاً و جلیلاً و اخلاً هر مبلغ از ادبیا مالیات کثیر و قلیلاً و قلیحان دینت محصلی از پانزدهم بر و با از جانب ولی کبیر بر سر ماسترین مبرفت و از این دهکده بی ضایع ضرر بر رعیت وارد می آمد پادشاه معتمد آکنه از اول خنایه ان سنت سینه را نیز باندخت و مقرر داشت تا سپس هر گونه مکتوب و منشور و تبلیغ را چاپار برده باشد و اسم محصل از صفحه روزگار سترده اید

افتتاح نشاتر نماشاخانه

اگر چه هنوز سیر حد شباغ نام نرسیده است اما دست خواص با کوره آن بکرات چیده

تاسیس قانون نظامی در لباس چادرو

توکر علی طبقات نام و در جاتهم

تا هم در نمونه و محارح تحقیق باشد و هم امتیاز وضع از مشرف و شرح این قانون را در اخبار و احوال سال بکته از در دست دهفتاد و چهار هجری مطابق سنه ۱۲۸۴ عشر جلوسی از روز نا بجان و تواریخ میساید خواند

عزم توت و نر بیت ابریشم

در کشور فارس بدست مهر علیخان نوری شجاع الملک

اجاد نصب لوحه تصویرها یون

اعلی در مجلس حکم عدلیه عظم

از سال هفتم جلوس بر سر سلطنت عمر در مقرر گشت

اجاد اداره احساب

هر چند امر احساب از زمانکالف طبعی است و جعل جدول در ان تصویر نمیشود چه از وقتی که جنس اشیاء در عالم

و جریده و اعلامی و امثال ذلك در هر کارخانه از مطابع جمیع امالک عمر و مشایران مطبوع بنفست اولی از ملاحظه مدبر این اداره و امضای وی از وقتی که مسئولیت انطباعات با نکارند شده است نشان امضاء را همی قرار داده مشتمل بر عباری ملاحظه شد و صورت مشیری حفظه و خورشید

ترتیب نیشک در الکای موسو بعقل

از بلوکا شتر و این زیادت محدی بار شد و نام بر آمد که سه ذرع و نیم از نیشک ما زدن ان بلند تر بود

ظهور فن ژئولوژی در ایران

(معرفت طبقات الارض)

ورود فن منولوژی با ایران

معرفت مفاک الاول

ترقی صنعت تجاری

از این درهای عالی و پیزهای ممتاز و صندلهای خاص نمیکهای بدیع و مخفیهای عجیب که این زمان در ایران بر شاکله کارهای مالک مغرب پرداخت میشود یکی در سابق نبوده است در آغاز این دولت دائم جمعی ایدار الملک سنت بطرز بود و بعد ها با پارس فرستادند که از استا پیشروان انجا صنایع بیاموزند و بدایع ببیند و زیند

ایشان از سال هفتم جلوسها یون راه مراجعت گرفتند با اجازه استادی در چند صنعت از ان جمله بود تجاری و ریختهگری و شکر ریزی و کاغذ سازی و غیرها

رفع فلان صنعت خباز و علاون

که اینک از هر گونه عوارض و فرغ معاف است

اجاد رسم نیکارشی اسامی

و اعداد و تو مانان بر روی بر فهای کا احوال فاهر از سال پنجم سلطنت عظمه که تو مان بنیدی کل نظام دولتی

اجتماعی بهر سبب بدبختی احساب که از فنون شیوه فائز است
 و شیون حدیث زاکون احتیاج افشاده ابو ماسد غزالی وضع
 الله مقامه العالی در احساب بانی پرداخته و صاحب نفع
 الطب خطه الحب بهایم الملك معتبره در عداد ادارات مهمه
 شمرده است و هر کس در تواریخ اسلام تتبع تمام دارد میداند
 که منصب حسابد همواره با علماء بزرگ تقویض میکردند
 و هلی از منکران آن کالیف اولیه آن اداره سینه بوده است
 خواجیه میفرماید محتسب خیم شکست و من سر او و شاه
 طهاسب کبیر انار الله تعالی بر هانه در روزنامه خود می
 نویسد که چون نوکرهای خود را تکلیف تو به کردیم گفتند از
 جمیع معاصی میتوان بازگشت الا از شراب خواری که سلطنت
 و از آن کزین نیست گفتیم بایند نادانان باب شاهد بخواب
 چیزی بیدم پس فضا در راه او فتع جواب بدیم که مستبد
 محتسب الملك در روضه رضویه پایین پای مبارک دست
 ملا گرفت و از جمیع مناهج معاصی توبه داد الغرض اینکا
 همیشه برقرار بوده است و در تکالیف انشاعی دانشمندی
 از مدتی دراز و عهدی بر باز وظایف این کار فخری کرد
 غالباً در حکومتها مقرر بود و با با صیبه بلای منضم در آن
 دولت بیزول دایره احساب استقلال یافت و حدود
 معین پیدا کرد و تکالیفی مشخص بهر سببند و در تاریخ پای
 کتاب دایره مهمه احساب بانکار نده است

ایجاد اداره پلیس

این اداره در ولایهای مغرب زمین و یکی در پنا اهنی عظمی
 دارد حتی در دولت انگلیس اگر کسی بر پلیس تجری کند و
 تجاسر ورزد واجب لقتل است چنانکه در سفرنامه فرنگستان
 از نکارش همین شاهنشاه ایران زمین تصریح شده و
 چون موکب مسعود صاحبقرانی از سفر فرنگ تالی ثانی مرتب

کرد کت دمنت فرنگی را که مستخدم گردیده بود بفرمود تا
 این اداره را در نهایت اهتمام مشایر کثرت و از حاکم تشکیل
 داد و با اسلحه خاص و ملبوس مخصوص طبقات نابینا
 برایشان را و با پر اداست اینک شغل شغلی شهرت پاس
 بیوزات و اسواق دار الخلافه با انگریز و ابلهوه میباشد و
 الحق در دست طرفی سرف و حفظ نظام عام این اداره را
 مدخلیتی تمام است و فی الحقیقه بنندگان شهر را در جهاند
 شطری از قدرت خویش بد رفته این کار قرار داده و به
 جانب اجراء مقتضیات آن از هرات حتی فاضله سقو
 و مهاتب هیچ دقیقه فرقی نگذاشته در این تاریخ مدبر
 مشارالیه خود دارای لقب نظم الملکی و امینان امین
 تومانی است و اجراء و اعضای صاحبان مراتب و فو
 دیوانی این رباعی در نزد پرتیبه ابلیس از باسای
 اداره پلیس گفته اند که

تجدیل جمع و خرج ایران

در اول این دولت قوی صولت میرزا انچه افراشته
 امیر آتابک بامیرزا افغان نوری عماد الدین و لجر
 مملکت را با خرج دولت موازنه کردند بک ملیان نونیا
 فاضل خرج بود بر دخل پس شاهنشاه زمانه همی ندید
 ملهانه بکار بست تا بعد از سالی چند جبر این کسر گز
 کرد و رفع این تفاوت و اختلاف نمود اکنون کلته هر
 دخل است خرج نیز همان است منت بجد خبر اگر چنان
 حفظ حد و شرع

هر کس بمقام این پادشاه اسلام در تقید بوظایف شمر
 و تحفظ بر احکام الهیه فرارسیدن بخواند سیر سلطنت
 سلف بشرح بخواند تا مقتضای مفاصله بالعبان و
 الوجدان بکرد طبقه که بر مشرب و مذ هب ما ابرائیان
 مطلقاً مرفعی است سادان صفویه میباشد که هم اکنون
 بر مشربها دعای آن سلسله منقضیه از وظایف منقضیه
 مشمارند و در همین دنیا سلسله ایشان بر سپهر حتم آن
 الله بر اهتیم میگردند شاه طهاسب کبیر و شاه سلطان
 حسین شهید را که ان ما بعد اول است و این ما قبل اخر
 استثناء میکنند درباره باقی تظاهر منکر و تجاسر بر شرع
 انور و الفطع و القیاس است هر که روزنامه اول جلال منجم
 بزدی بخواند و کارهای شاه عباس کبیر را که ببت
 العصبید این دو دو مان است و واسطه العقید اینچاندان
 بدانند خود در سیره این جنت مکانان حیران و در حقان
 کرامات و خرافات انگشت نهش بزدان باندان تجریر
 فاحش و اعدا گزشت می کنیم و با ذکر و امور او که با بجزر مخالفت
 می و وزیم و از این پادشاه اسلام مواظبتی بر تکالیف
 احکام احساس میشود که مزیدی بران مضمون نیست و
 از غلوتیان خاص و مقربان مخصوص احد نشان می هد
 که از وی وقتی رفته مکتوبه فوت کرده و یاد روزی
 و در نلوت ترک شده و با این باطوا هر شرعیه عقاید
 ملبسته مخالفت افشاده باشد مقارن مسافرت اولتیه
 ارو با علماء توصیف فرمود که در زمان غیبت اعلی حضرت
 هاپون ما ز بهار در اقامه حد و تعظیم نور زید و
 احکام الهیه را از روی معتین شهیدین علیها السلام
 مجری دارند و هم در اصقاع و ارباع ممالک فرنگستان
 هوای نفاطی را بصوت قرآن منشو همی داشت که صیبت

اسلام همچوقت نا انجان رسیده بود و قضای ممکنه را
 بر کوع و سجود مشغول همی ساخت که بانک تا از آن روز
 صلواتشده بود جزاه الله عن الاسلام و اهل خیرا

ترویج صفت وفاء

از فضا بای کلبه در حق این شهر بار اجدار که محض
 از من علم الا و قد خصصت و اند شد یکی است که از بدایت
 جلوس هاپون تا کون همی خاندانی را بر بنیدا خیر و هیچ
 دو در مان داد بر بنید و پیوسته اسلاف را در اختلاف رعایا
 فرموده است و هر که معلوم و جامگی در گذشتند از این زمان
 وی مقطوع ساخت و حسب مکان مناصب مراتب
 ها از سیرها مسلوب نداشتند شرح این مقاله را من این
 رساله بر می ناید هرین قدر یاد داشت که وجو مبارک
 این پادشاه بر هانست فاطع و محبتی ساطع برای کسان
 این کلمه الا و فاء للملوك می دانند و للملوك همی خوانند

تعمیر معدن نسیب بملل مخالفه

در قلم این پادشاه چند گروه ذمی و معاهدان و
 غالباً در ایران سلوک ملوک با ایشان بر بی اعتدالی ماکا
 و عالی بوده و این زمان همکان مشمول شفقتهای
 شاهنشاهانه میباشد بکافه و سبکان مثل بجموعه
 فرنگ در میزان معدن هم سنگت بنا بر بنگه نارد
 دو بیت و بود و نه زرد شنبان بز و کرمان را از اصفیا
 جمعی کز آن که با خجاف بر ایشان بسته شده بود معفو
 معاف است و سپاس این موهبت اتم را اهل نخله
 ایشان از هند و سنان تشکر نامه اعرضه داشتند و
 در روزگار جشنی بیاد کار گذاشتند و در سال هفتم
 جلوس بد ما نوس خلیفه طاووس بر پیش را منس
 خلفاء بدر بار معدن را در رسید حکم جهات طاع در حق

عمود ریشهها ایران بر فاه و امان صادر کرد بد و اینک ملت را منتهی آورد از آنکه از آن طهران و در السلطنه اصفهان و غیرها مندرسی است مشهور از اساتذ و علماء که در این دولت جا و پدایت با نهایت اهمیت ساختند و بتعلم و تعلیم فزون خاصه کتب خوش و غیره چاپ کردند و این اساسها بر اسایش و آرامش این ملت شاهد و احدی کالات است و در رسال بکفر آورد و بپند و نود و روز از هجرت نبوت علی صاحبها الف الف ثله و بخترا گویند محترم را رشوک هر کله را حضرت باب خلیفه کلمه الله علی بن مریم علی نبینا و علی اله و علی صلی الله و سلم از شهر و مرکز می ملک اطلالی با نامه و هدا با بد و اربابش پندار فرستاد و در حق کافر ملت کاتولیک سکنت خاک ایران خواهش بد ل توجهات و مشمول عنایات بی نهایت نمود و چون فرستاده مذکور برفت رفاه و امان و موهبت عدل و احسان در باره کاتولیکه و سایر ملل مختلفه ایران برآورد و بد و بجمع جناب باب رسانید که بعد از این بنا کرامت اعلی بر سالنامه هدا بای کر نامه آورد و صورت آن مکاتب متبادل را نکارند در بعضی کتب تاریخچه خیر صیغه نموده و خود بر معنی افتتاح مرابطه رسمیه دولت علی است با خلاف عیسویه

انکشاف اثر معد طلا در جبال حنکه

پارچه سنگ طلا که از دست باری نام ساکن کاوندین قری حنکه بدست آمد و در موزه ها بون موجود و مخزن است

انکشاف شیخه نیره در جنکلیها زندان

در سفرنامه زندان بنالیف منیف علیحضرت آقا صاحبقران مسطور است که جمعی بدست و یکم در صلاح

الدین کل از آن شد شب هیز سبکه از جنکلی بجهت خود برید و آورده بودند مغز یکی از آن کند ها مثل روشنائی مهتاب روشن بود غلامعلیخان ابتدا دیده با همین السلطنه نموده بود بعد بتوسط امین السلطان بحضور آوردند پوست این چوب که میکنند در نار یکی مثل مهتاب روشن است بطوری که یک کنده از آن درخت دارد الاچق که دانش چراغها که بر داشتند خط بر روشنی نور انجوب میشد خوانند و نوشت بلکه روشنائی آن بطوری بود که در وقت خوابیدن چشم را میزد لا بد چوب را از الاچق بیرون بردند و این چوب اوقتی که ریزد بزرگتره بر زمین میزند تمام زمین نوری میشود و اهل ولایت همگی این درخت را باین خاصیت مینامند

رواج انواع نانهای شیرین

که عمدی ماده آن بادام است و قند و نانهای بسکوبد که بادام ندارد و اقسام آچارها و اشکال قرصها و انواع مرتبها در این ساعت نکارند این رواج را برشته اندراج میکند از اسامی اصناف این نانها و شیرینها و غیره که بیشتر باین ناز آمده و بعضی بیازار نازده رفته است فزی نصب این دلد مشتمل بر هفتاد و اند فم

منع تر قتم القاب در جراید رسمیه

سابقا چون اسم یکی از ملکزادگان و شاه پوران و پاد و زده عظام و کبره فقام در میان روزنامه مذکور میگردد الفانیکه شایسته شان ایشان است شیرین مسطور مافاد و چنانچه در یکطلب چهل بار نام صدر اعظمی که در این وقت اداب و القاب و که غلط سطر است هم چهل مرتبه در فم می آمد و چون این شیخه

متبشعرا شبری عبادان کهنه هند بان بود خیر و ابرای بفرمود تا این اطالت و اطباب که فطیل عمر قرا و کتاب است از درج کلرام سا فظ شد و هکذا بفرمود تا در عناوین مکاتب قانونی ایجاد کرد بد که رساله آن قانون بطبع رسیده است

تکمیل نفع منشآت

اگر چه این اسلوب ساده نویسی که مهلت است مشغ میز ا ابوالقاسم قائم مقام فرها می کصدراعظم محمد شاه فاجان ثانی بود و علی الله مقامه مؤصل ساخت ولی در این عهد مکمل کرد بد و هر آنکس که در توفیقان مبسوط این پادشاه ار خا فدا که از خاطر قیام آنها بون و بیمن مقدس همون ترشح نموده است امعان کند این مدعی بی اختیار از عان آورد

تلطیف خط تجر

شیوه که در این دوران نکارشات اهالی ایران بران قرار گرفت و از این بسیار خوش و اسلوبی سخت دلکش نوشتار بشکل این زیبایی و فریبندگی و ملاحظه نظر با مرقه عاقل است و ایجاد این تجر بدست سخر اعظم و سنو اجل اگر شمس الوزراء جناب مستطاب میرزا علیخان امیر الدوله دامت شوکت شده و امر و زجهوز نکارندگان ایران عیانند بر روی که تجر این دراجله بر اینسپا و پیرا و مشارالیه ولایت النوع میدانند

تکمیل صنعت مهتاب

محمد تپکه نیز در ذریاب مپسوزد

ثبث طریق بقای پیوند اشجار

در این روزگار که فن فلاحت در ترقی آمده است فواکه فراوان شده و میوه جانی با بان کرد بد و چون پیوند را فلاحت در فاضله طراوت و لطافت و رستن الوان میوه جانی از این صله و دمیدن انواع مرکبات در ولایت

شاخه و غیرها من الحضان از کرامات نشانه نباتات دیدند از دنیا لاش می شناسند تا غیر طریقه که معهود بود و در طریقه دیگر یافتند و طرق نزلت بدین اسمی نامی کردند شکلی اسکنت لوله

ابطال مطالبه سپورسات

که همواره قشون ما در عرض مسافرت از رعیت میگردید و این سپه و سپهر و شبهه شنیدنی الحقیقه عناد با مردم وطن بود و فریاد از دست خویشین کاجرم انجیر و داد کستر معدلت پرورد رسال چهارم از تاریخچه که بر نارک مبارک نالج نهاد و از این حراج گرفت دست ظلم افواج بیست و این این ناراج بر انداخت

بھی شد بد از شکار و حش و طبر

در موسم توالد و شاسل آنها

ظهور صنعت سپاب گیری

پیش اینها در ایران که مقلد رطهران و غیران اینهای بزرگ و کوچک سپاب گیری میکنند

ترقی نقاشی

از وقتی که عکس ظهور یافت صنعت تصویر بدست می خطبر کرده دور نما سازی و شبکشی و وامی بودن سایه روشن و بکار بردن قانون تناسب و سایر نکات این فن هم در عکس ناصلا یافت و تکمیل پذیرفت از مشهورین مذکور است این صنعت جلیل یکی جناب فخامت نصاب محمود خان ملک الشعرا است و دیگر مرحوم میرزا ابوالحسن خان صنیع الملک که از ابا این دولت بود و دیگر میرزا محمد خان نقاشباشی منسوب صنیع الملک و دیگر میرزا زعفران خان زنجانی نقاش مخصوص که در جمیع شعب این صنعت مهارت عظیم دارد و دیگر میرزا ابوالرباب خان نقاشباشی

وزارت انطباعات و دیگر مجری ملک اخبار و روزنامه

منع مذکور عروسی قاسم بن الحسن

این قصه در از هیچ اصل ندارد و از مورخین و محققین
محمد بن احمدی از نقل بنموده حتی عمو صبحا اخبار علامه
مجلسی باقی علیه الرحمه که متأخرین متبعی را تا چونند
این شهرت کاذبه و او اسبابا اصل است در اینست
از هدا المعاصرین حاج شیخ جعفر مجتهد ششتری قدس
الله سره خواجی بدیه بود کاشف از کذب این داستان پس
شرحی در این باب بحضور شاهنشاه اسلامیان پناه
داشت و از انوقت بر جاعله اگرین و کتاب در خواندن این
حکایت معمول و در این روایت موضوع فخری اکید
رفت و نهی شد بدکردن بلی کارنده را در طی تبعات
اکتشافی شکفت روی داده و منشاء این شهرت را بدست
دشمنی که در ترجمه حضرت سکه بنی الحسن صلوات الله
عبد از کتاب خیرات حسابرنگاشته است و آن تحقیق است
کذاشتر

توسعه مملکت ایران از سمت مغرب

با عاده الکای فطور بشر چکه در تواریخ و روزنامه
مسطور است

توسعه مملکت ایران از سمت شرق جنوب

با عاده بلاد سیستان بشر چکه در تواریخ و روزنامه
مسطور است

توسعه مملکت ایران از سمت شمال شرق

با عاده اراضی ترکمان بشر چکه در تواریخ و روزنامه
مسطور است

رواج تربیت اناناس

در کونخاهای دارالخلافه بهوای مصنوع

عود بجزیره ساه

در شب ولادت سراسر سعادت پیغمبر و امجد بن عبد الله
صلی الله علیه و اله و سلم از آبان و از هاصان که در
قلمرو پادشاه ایران بظهور آمد یکی آن بود که چهارده
کنگره از ایوان نوسه روان فرود ریخت و دیگر آنکه گذار
که از چند صد سال همی در خنده بود خواوش گشت و
دیگر در باچه ساه که بر سواحل آن ترسایان ایران کلبها
داشتند فرود شد شیخ شرف الدین محمد بن سعید مصر
بوصیری نام این در باچه هم در وقت بدیده بوده است
و هم در هیزته آورده در اینجا مینماید
و ساء ساه آن غاصت بجزیره ها
ورده وارد هابا الغبط چنین ظم
و در این یک میگوید

و عیون للفیس غارت فهل کما
ن لیر انهم بها اطفاء
حاج سلیمان بید گلی مختص بصباحی میفرماید
همز و ساه و خشکی در باچه ساه
خوردن از ایشان که کمر گنبد کمری

در خطاب سطح با عبد السبع نیز بدین بجزیره بصریح شد
است گفته

اذا کثرن النلاوة و ظهر صاحبها لراهة
و فاض داء السماء و غاصت بجزیره ساه

شایع بوده میگوید در باچه ساه ای بود فرام
امد بسطی در از او پنهان و که بر کلهها چندان نهنگها
نامی داشت و هم بضاری بیع معتبر و کاتب عالی در
انحوالی ساختن بودند فاضل معینی مؤرخ نیز میگوید
قصه عقدا بر لب در باچه ساه بود باری چون زبا

شرح این حدیث و نبغی

از دوران کور کابان مابین مریدان شاه ولی نعمت الله
و مریدان پر کبر استبداد و توفی کار بخانه میکند
و اینهمه از مریدان مصطلح و بیرون طریقت ایشان شد
بجمع طبقات رعایای ایران حتی مردم عامه بازاری که با
هیچ طریقت سرکاری ندارند نیز سرایت کرده در نفوس
متکثر و در قلوب مرکوز گردیده بود و هر ساله در اوقات
اجتماع و ازدحام علی الخصوص روز عاشورا در کانه شهرها
و قضبات تمام مالک محرم و سر میمان اهالی محلات حدیث
و مردم محلات نبغی جنگهای بزرگ می افشاد و از طرفین
کشتارهای سخت بظهور می رسید همانا اسلاطین صفت
بر افضناء پلیدیک این آتش را دامنه از بند و عمو مردم
ایران را از این همکند برید و قسمت متضاد ساختن با یک
دیگر خو نخواه و کین جوی کردند یکی از ستاحان فرنگ که
در عهد سلطنت سلاطه مذکور با صفتها آمده است
از دشمنها و مقابله و مجادله حدیثی و نبغی شرحی شکفت
نوشته و بنده نگارنده ترجمه آن را در لغت اصغیان از زبان
البلدان مندرج ساخته است باری این شاهنشاه کبکی پناه
ضمن این چهل سال شمس سلطنت جاودانه شد و بیچند پرده
حکمان نیز انکشاف وضع و خشکری و خونریزی را از منشا
طبقات مردم ایران بر انداخت اینک از ساها است که تمام
محلات قدیم حدیثی و محلات نبغی با یکدیگر بر دارند در
امپروز در عاشوراها و سایر ایام اجتماع و ازدحام بقدر
مجموع خون منیز

انکشاف بسیاری از معادن

در مالک محرم سیه ایران علی الخصوص معدن فیروز کوه

صنعت سپک سازی

برگی و کاغذی در تمام بلاد ایران

انکشاف نوعی از چوب و المون

دار السلطنه فرقی بین بواسطه امیر الامر العظام نصر الله
خان نصر الملک دام اجلاله که برای عصا و چوبدستی
بهتر از آن در ایران بهمن می رسد

ایجاد رسم مبادله

به نیت نامهای تلگرافی با اسلاطین عصر در و واقع عیاش
و حبشهای مبادله این شعار شریف قبل از این دولت در

ایران مشهور و پیغام داده بود در این عهد سعادت مهملد همبند
 موسم هبنت مانند عهد نوز و زک که هنگام تحویل شمس محل
 و سال نو این بنا را زو زاول است و با جشن تولد همپونی که
 ششم شهر صفر الحیر است در میرسد سلاطین با تکیه بر زبان
 سپهر سپهر بگریم بجای می آورند و پادشاه زبجه ابراز میآید
 باد میگویند و همگذا از اینجانب نسبت بملود مشارالیه چنان
 که صورتگر امهای متبادله هر ساله در ضمن روزنامه
 رسمی این دولت بدیناد بوسط ابقرام خان از منتشر
شروع استعمال چتر
افتتاح صنعت جت سازی در دار الخلافه
رواج حرفه فندره دوزی انصا
افتتاح دکابن اصلاح البهار قبیل اهار زنی و اتو
 کتی و غیرها انصا
شباع واکر که فندره ها و نیم چکرها و امثال انها
 رنگ مبرند
انتشار چراغهای پوار کوب خورشیدی
افتتاح دکابن میل سازی در طهران
شروع ساعت های شمطه
وفور استعمال ساعت های بعله
رواج صنعت ساعت سازی
استعمال ساعت های رنگی بزک در این شهر مهملد از هندا
 و مساجد و عمارات دیوانی و نظائرها
استعمال رنگ اخبار که بجای چکش و سندان در
 از درهای عمارات مستخدمند در الخلافه بکار برده اند
افتتاح تجارتخانه های کینا نهی دول خارجه و چند
 موقع از دار الخلافه طهران
افتتاح کارخانه فشکن سازی

افتتاح کارخانه لیمونات
رواج دوختن فروشی
 که عبارت است از انواع ملبوسات نو حاضر از هر کونه قاشها
 و پارچه های داخله و خارجه فعلا هر کس هر قسم لباس بخواد
 از اوقاب ناستانی و زمستانی در چندین دکان از بازار اید
 الخلافه طهران با کمال سلیقه و امتیاز موجود است و هیچ
 لازم نیست که خود خریدن داشته کند و بجای آن رود و
 انظارها کشد
افتتاح دکابن مخصوص
 فروش انواع چاپها از زمان قبل است که عمل چاپ در تحت
 انظام امده و سابقا در اینستماع عام البلوی هر کونه
 اختلاف و اغتشاش شایع بود
افتتاح دکابن پرده سازی
 که شعبه مخصوص در رشته منابر از کتب صنعت چاپی شده است
اختراع چرخ مستر اشی
 که باین چرخ سطح ظرف مسند از درون و بیرون بنک
 صافی و سترده میکنند و زاید الوصف مطبوع نفوس و
 مرغوب فلوب میسازند
شروع اوانی و اسباب و رشاد
افتتاح عمل ندان سازی
 که فی الحقیقه برای حسن منظر و حفظ منظر نیز گذشتند از
 تسهیل ماکل بکار است
ظهور عمل سالک کوبی
 که تقریباً مثل نلقیح جدی است در ناشر
ازاد فرمودن شطکارون
 از حد مصتبان الحظنه اهورا برای عبور و مرور در رود
 و صد و رکافه سفاین تجارتی و دولتی از تجاری و شرعی

و از برای تمام همین اگر است و انجام این انجام عام که در این
 تاریخ جنابان جلالت مضایبان معتمدی سلطان افاضات
 خلوت و حاجی بنام عبدالغفار بنیم الملک بر سر رسد اهواز
 تمام ورشده و رفتند
تملك كشتی انشی
 هماناد ولت علیه ایران نا این دوران هیچ وقت غلبت و دی
 و جهاز بخاری نداشتند است اکنون از سال چند میباشد که
 هم در بحر کشتی انشی دارد و هم در خلیج فارس و از این وقت
 که مالک مرکبهای ناری در این دور ریخته شده است عنوان
 و ذرات بجزیره میسازند و این مقام در تاریخ مبدی سواد
 این کتاب مستطاب با جناب جلالت حاج شیخ محسنخان
 سفر کبیر و مقیم دار السعادة اسلامبول نفوس کربده
رواج رسم سفرنامه نویسی
 این کار پسندیده سقوده را اعلی حضرت قدس همپونی
 خود ترویج فرموده در این عصر حدیث از افاضات اهلای ایران
 که کسی است که مسافر باشد و رحله نافع بنویسد همگان
 در این سیره مستند بدان اقدس شاهنشاهی اقتدا میکنند
 و ناستی میورزند
صنط روزنامه
 احوال سعادت اشمال همپونی این پادشاه ارواح العالمین
 فداه از تاریخ جلوس بهر بر سلطنت جاوید ما نوسن جمیع
 اخبار و انا و رو فایع و ماجرایت عهد همپون تا کون از
 زندگانی شخصی امور دولتی و مطالب سیاسی بلینیک
 و غیرها هم با بقل مبارک و همین عالمه در چندین مجلد
 برنگاشته و در عداد نقاشی مخزنه ناث موزه مبارکه نگاشته
 است عشاق علم و دانش و خداوندان بصیرت و بیبش
 میدانند که مطوبات اینچند مجلد نخلد از جمیع اشیا

شبه و نواد و عقبه فی الحقیقه کرامت است
انتخابات ذات اقدس همپونی
 از مشوی مولوی و دیوان خواجه و کلبات شیخ که بعضی
 بطبع رسیده
تالیفات دولتی
 کتی که علماء و فضلاء در انواع فنون و صناعات با هم
 این پادشاه خاطر آگاه دانستند که هر چه در ساختن انداختند
 احصا خارج است از اینجمله این چند کتاب بزکوار بالخصوص
 بر طبق مشیت شاهنشاهان این شهر با رجوع و تالیف گردیده
ناسخ التواریخ
 تالیف سپهر نزل کاشانی از عهد شاه مرحوم محمد شاه
 شروع شده است ولی اکثر مجلداتش از آثار این دولت بشنا
 میابد
تکلمه روضه الصفاء
 که بدست رضاقلینخان امیر الشعراء سرانجام یافت
مراثی البلدان ناصری
 در جغرافیای ایران و تاریخ غالب دیاران از تالیفات مشهوره
 نگارنده محمد حسن اعتماد السلطنه خلف مرحوم حاج علیخان اعظم
 السلطنه و کتاب مراثی السلطان و مطلع الشمس نیز از اجزاء
 ریشه و مجلدات عهد مراثی البلدان است
نامه دانشوران ناصری
 در ترجمه احوال علماء اسلام تالیف مجمع دار التالیف که بعد
 از علیقلی میرزا انصفا السلطنه بمراقت بنده نگارنده اعظم
 السلطنه حواله افاده است
منظر ناصری
 فهرست جمیع اخبار تواریخ تقاسیم خسته کرده از صفحان اول تاریخ
 عمومی عالم است بزبان فارسی مرتب علی السبیل الهجرت و المیلاد

کتاب هندسه و سطر و علمای

معتمد الخاقان میرزا نظام الدین کاشانی مهندس الملک که از روی کتب معتبره صنایع را سنجیده و مالک آن در دیار فارس است
تبعانی کرده است حقا که زحمت فوق العاده کشیده و خدمت زاید الوصف نموده است در اینجا که این کتابهای هندسه تاکنون بطبع نرسیده

کتاب هیئت جدید

معتمد السلطان استاد الاساتید حاج میرزا عبدالغفار اصفهانی نجم الملک که هم از روی کتب معتبره اروپا و تبه بلعین با ریاضه مترجم دانسته است

کتاب حسابیه جناب شارالیه

که بعضی بطبع رسیده

کتاب کیمیا و تبه

که مقرر الخاقان میرزا کاظم مشهور در بیتهای عملی ترجمه نموده

عقد اللثالی در علم تاریخ

مخصوص اخبار و وقایع و آثار و بدایع این عهد نالیف مرحوم آقا محمد باقر هم نواب بدایع نگار دولت جاوید است

اذن رجال دولت علیه

در تحصیل نشانههای سایر دول دنیا و اجازه استعمال آنها که در تاریخ نالیف این کتاب گروهی بنوه از نوکرهای معتبرین پادشاه حسب لزوم با انواع نشانههای سایر دول مختارین دولت فامینا قابلیت و بیکریشان و رتبت خویش را اراسته اند و همگذا اعیان و ارکان سایر دول و نشانههای این دولت اختصار و اعتبار دارند و این رسم اهداء و اعطاء امتیازات در دولت علیه ایران بلسایر دول عالم در این عهد بدو نام رواج کلی یافته و شیوع نام پذیرفته است

شروع در ارسال و انفاذ

استغمالک محمد شهبان از جانب کارگران دولت علیه با کسب و بسویهای منعقد در دولت خارجه

منع اکید از استبداد حکام

در سیاست مفسرین در زمانهای گذشته و کاتب ماسپرین حکومتها خود در روضه فایده و قطع اطراف ساریتین و مجازات شراریه بر بدن کوش و در معام و امثالها مختار بودند از دولت آن مخصوص در هر ماده تحصیل نمودن لازم نمی دانستند این معنی بر خاطر معدن مظاهر شاهنشاهی است تا کوازا آمد لهذا در سال یکصد و دویست و هشتاد و هشت هجری مطابق سال بیست و پنجم قمری از جلوس همایون پرنیغ سختی عهده هم حکام بلاد ایران از ولایت بزرگ و میانی جزه جمعاً شرف صد و بیست که ازان تاریخ ماجرایی هر مفسر و مقصیل بیون بقضیر او را شها و عرفاً بجا کپای مبارک معروض اند و هر حکمی که از این پاره میر علی در خصوص هر مفسر صادر میشود مجری سازند لا غیر صورت فریختا و لکه در ایجاد این قانون عادلانه مخصوصاً عهد حضرت مستطاب قدس الامام مقرر الدین میرزا ولیعهد حکم از ملک اذریا بجان صادر کرده است نکارنده در بعضی از تواریخ این دولت نقل نموده

ایجاد فاعده هیئت وزراء

که در مالک فرنگ از کابینه مینامند بقیه این مردم حاج میرزا حسینخان قزوینی صدراعظم شد سال ۱۰۰۶ قمری از جلوس همایون و این هیئت داد ایران بعنوان دربار اعظم اصطلاح گردید

ایجاد رسم سوگند سپهرن قسمنامه

که مابرج و لایهای منظمه در حق منصفه این مهمام معظمه مقرر است و تاریخ این رسم نخست در سال ۱۲۹۵ هجری

برای آن که از ملایس خاصه همایونی و مستعملان مخصوص شخص اقدس شهبازی است

ایجاد کلاه نظامی

که عبارت است از پوست بخارانی بدون مقوی مشتمل بر کلی از نخمل سیاه بطرز کلاه می که در دولت زینت و آرایش فاجایه استعمال میشده است

ایجاد نشان شبر و خورشید

در کلاه کافه اهل نظام بر وجه مسطور فی الذیل

شخص همایونی الماس

امراء و فرمانات حتی حضرت اقدس والا نائب السلطنه امیر

کبر و زینت طلا

سربازان اول طلا و نقره با غلبه طلا

سایر مراتب و ارباب مناصب طلا و نقره بالتشایر سرباز بونج

ایجاد سردوشی الماس

که از امتیازان عظمی است در این دولت و کسانی که شرف و شان این نشان نایل گردیده اند از این بقره است حضرت مستطاب قدس الامام مقرر الدین میرزا ولیعهد بصورت شبر و خورشید

حضرت اقدس الامام مستعود میرزا ظل السلطان حضرت اقدس الامام امیر فرمانات نائب السلطنه وزیر جنگ حاج میرزا حسینخان قزوینی سپهسالار اعظم که بطریق اسم همایون مقرر بود

نواب شرف و الامام محمد تقی میرزا رکن الدوله حسینخان کردوسی میر نظام میرزا حسینخان معتمد الملک

مطابق سال سی و دوم قمری از جلوس همایون در حق وزیر مسئول بظهور رسید و صورت انضمام از قرار یکم تفرغ در کتاب آثار السلطان آورده بدین عبارت است

خداوند خالق منقسم را بصدق خود شاهد خواستد بناج و تخت همایون و حق نعمت این دولت روز افزون قسم باد میکند که قصد و همت و غرض و خیال خود را بجزر خواه شاهنشاه و صلاح دولت و مملکت و آسایش و امنیت رعیت منحصراً کرده جز این خیالی بخاطر خود راه ندهم از طمع و غرض شخصی کلیتاً بپرهیزم و اگر غیر از این عهد شتر از من صادر شود در پیش خدا و خلق شرمسار و در حضور شاهنشاه معاف و مؤاخذ باشم

استعمال شوکولات

که اصل ماده آن خشوی کا کاو است که نوعی از صومبار سنگی بنای مرکزی میباشد و بقیه و شباهت نام دارد

ورود عمل کونین و

نظارهخانه مبارکه که وان عبارت است از حفظ هوا که و بقبول و خضراوات و امثالها بخیله محفظه از هوا و آبر صغیر شکست در عهد خوانساری جناب مهد بقلمخان حاجا عبدالذوله بدار انظاره دولتی ورود نمود

استعمال زغال سنگ

استعمال کون

که همان زغال معتاد است بدون دهنیت و کراهت و در بار و در برین

رواج بستنی فروشی

که در نظام و شاه در ترتیب میکنند و بجهل میاورند

استعمال و کسب بند مرغ از الماس

لعان از نطال فیاض لایحه صریحاً در قلم آمده است در
امان بوده باشند

بیع املاک خالصه دیوانه اعلی

املاک خالصه دیوانه از آنجا که مرافعی مخصوص نباشد و
نظر عمومی حکام نیز کافی نبود غالباً در عداد ضیاع محروم
محسوب میگردد و استعداد آب و خاک و رعیت یکجا
باطل میشود امناء دولت و رجال ملک بر حسب اشارت
شخصها پویی در این باب ندیری سخت نافع آنکه بخند
آنکه زارع و قری و مستغلات دیوانه اعلی را با اهل بیرون
و ملک از طبقات رعیت بفریختند و قبایح صریح
مترین بخت افشای نطف و خاتم خورشید توأم بشیران
بپرند اینک املاک مزبوره و رعایای آنها در باب ترا
و اصحاب مواظب بهم رسانیده هم عاید معمول و مال و اجناس
معارف دیوانه را کماکان میزدند و هم در عمارت و
زراعت و فلاحت با ضعاف از منتهی کندی پیش میرو
بانجمله این مقده مرتب منج فواید بسیار کرد بد و هم
سخت نزدیک بخشید

**منع اکید و نهی شد بد از نسب خلفا
و ائمه و مؤسسه شرعی و دین**

همانا از عهد سلاطین صفویه تا انا الله بر هبهم حجاب
ایران حسب العاده در نکارش و زبان چون بخله متها
تسکانه میسر شدند راه بی ادبی میسرند و نام
بزرگان زشتی میسرند و در مواقع و قبایل ایشان
جشنهای عظیم میباشند و در جمیع نقاط مسکونه
اینها را از اصحاب جامعه ای کلایه های محقر هیچ
عیدی در اهتت بر کشتان نمی رسد و این معنی متها
حضور متی فاش و معادانی فاحش با اهل سنت و عبادت

منع از نطال بیع بشرط اخبار الضعیف

این معامله در این عهد بسیار معمول است و چون محققین
اینگونه بیوع و مصالحات را از حقیقت قصد معرفت می
پادشاه حجاب و حقایق آگاه ندین کرد که مشربین در املاک
مردم طمع نبیندند و تصرفات مالکان را نتوانند و البته مثل
مال خود را بحکم دیوانه اعلی دریافت کرده از املاک تابعین
شارطین رفع بند نمایند و لو بعد سنین من انقضاء مدتی
الجنار

منع

از اسماع دعاوی بدین ساله

تعدیل و تمیزی نسبتاً از مالک ایران

چون سوانح و برای و آبادانی همچو وقت در یک نقطه قیام علی
الدوام ندارد و غالباً احوال ضیاع و مستغلات مابین
صعود و هبوط است لاجرم اخذ خراج نیز که در برابر مدار
عمارت و ترفی ملک بسیار با اختلاف خواهد بود از
اینکه هکند و مکتوب خاطر خطیر مرتجح بگردید که حال
بسیاری از بلوکات و الکاهای قری و روضات چند ملک
از نظر پادشاهی لا یتناهی مابین افراط و تفریط افتاد است
حکام بموجب دستور العمل قهای کند شن از ملک عامر
عالتی حالت با بر میطلبند و از ده و پیران خراج مزید عباد
مبناستند پس حکمهای متواتر صادر کرد بد تا اشخاص
امین با بصیرت و تمیز بنویسند بهر مستغلات و مزارع آن
مالک رفتار زوری تحقیق عوارض و مال و خوشها حجاب
میزی کردند و در تحت تسویه و تعدیل آوردند

تسلیم سر حاکمان و شیخ بجا تمهیدات همایونی

بهر یک از قری و مزارع و مستغلاتی که در تحت قانون
تعدیل اخذ کرد بد تا طبقات رعایا در ظل آن نشان مهر

گردیده جامعه اسلامیه را یکباره بر عم زده بود هر
سال در موسم حج و اوقات زیارت بقاع بقیع و طایر
شریف و ارض عرفی زاده ها الله امته بر حاضرین حجاز
و یثرب و عراق از مردم ایران هرگز نرسد همین وارد
آمد و هکذا تجارت ملک عم و مسافران آن پیوسته
عرضه مهالک و مخاطرات بودند علاو آنکه این
اعمال شنیعه عوام خود بحکم حضرت جعفر بن محمد علیه
الصلوة والسلام مخالف شریعه مقدسه است نام آ
چیر صادق ان عهد سلام الله علیه اصحاب و شیعه
خود را توصیف میفرمود که با اهل سنت و جماعت
خوش درامیزد از ایشان مرضی را عبادت کند و
جناب زراعت شیخ نماید نابگویند رحم الله جعفر بن
محمد پیر و ان خود را نابگویند رده است سید المحدثین
نعمه الله الجزایری می نویسند که در عهد شاه
طهاسب اول چون محقق تانی در قزوین بر می
داشت جوانان در کابش همی شرط تبری میگذاردند
و بر خلفاء ناسزا میگویند و میفرستند علماء شیعه
از ساکنین حرمین شریفین و عتبات عالیات بر
حقوق اعتراض آوردند و مکتوبها کردند که این کار
بسی ناهنجار و بی الحقیقه بلکه شنیعه است این پاد
است باری پادشاه اسلام بنیاد ایران این اقل بخل
جاهلان را از فکر و خویش بر انداخت و بر بندگی نکار
قدغن سخت فرمود نادریکت و سایر مطبوعات
تیک بهوش باشم اگر از کتاب یعنی رستی نسبت
بصاحب کبار مشهور افتند مؤاخذه شد بد کم
و کتابها محسوزم اکنون از ساها است که شعاع
عمر کشتان از جمیع ایران بر افشاده و قصه معمول

بابا شیخ مدسوخ کرد بد و مطبوعات از سخنان
ناسزا و او و کلمات زشت ناسناست پاک شده
است

شیخ و استعما کاشنه

که در فضل زمستان برگردن میبچیند و پوزه می
بندند

شکست مسجد دار الخلافه

از واسط عهد خاقان مغفور فتح شاه فاجار که هنوز
شهر طهران را اساساً و نفوساً اهمیتی عظمی بهمین نسبت
بود بموجب مصالح و حکم بسیار جامع سلطان را که
از مسجد ثبات خیریه خاقانیه است ملجا مقلدین و
ملازم مضطرب تران داده بودند و چون در حوالی و اطراف
این شهر سعقی و کثرتی بد آمد و از هر کوی مردم
از حرام و اجتماع نام پیدا شد جسیاً بمقام مایه تجریش
وظلام کرد بد و بر نظم و امنیت کندی فاحش راه یافت
که از جماعت فساق و فجار و ظلم و اشرار بطا نینت ماسن
حاضر هر که هر چه میخواست میگرد و فی الفور بکشد
پناهید لاجرم امناء دولت و عفره ملکیت مراتب
مجنور این پادشاه خاطر آگاه او را حنا فذاه عرضه
داشتند و بر حسب حکم کتبی مطاع اعلم حضرت آمدن
جهانبانی و تصویب جناب مستطاب امام المجدد و الجاهل
مهر فایو القاسم اصیغاتی بطریق بساط مفرستند
و این زمان حکمت وضع بنیگاه منحصراً است باقی
مطهر و پیرامن بقاع مقدسه زاده ها الله شرف
و کرامت

تت مکه عفا

تت مکه عفا
 و تکه تشریف جلیل پارسائی بدین عهد
 و سانی در مضایب خود فرادگره نداشت سپاس از درگاه
 سالها بر ذکران و دیوان ایران میکردند و سخنی در خلافت
 عصمت نفس و طهارت ذیل بهیچ کوشش نمی رسد و آنچه
 از استقره کامل در سیر این سپهر حاصل میشود همان
 ناستی طبیعی طبقات رعیت بدان قدسی پادشاهی ملکوتی
 ملکات متخیر همایون سلطنت است لا غیر که اناس علی
 دین ملوکیم چه از انبکون غیرت ملوکانه در هیچ استقامت
 و افسانه نشانه نداده اند بلی ابو مسلم مرزوی صاحب
 الذکر را که در عهد سالکی ظهور کرد و بشهامت شخصی
 دولت بخی متبیر انداخت و دولت بخی اعیان بر ساخت
 نوشتند که از انبکون ناس بود غیره و غیر مطلقا از طبقات
 و جزایبان در سیرای سرزای او بار نداشت حتی انجام
 خدمات و ضرورتان را و بر کوشش خاصه وی روزها
 بود که از زاق و ما محتاج از انبکون بر زنها می رسید کوبند
 در لیلت زفات ستوری نا ناری ترا در اگر عروس بر
 ان نشسته بود بفرمود کردن زدند و زینت بر او کردند
 که مباد ابرم که آن نانی وقتی ذواتش بر نشیند و
 افسوس که این ناموس را با شهونی ذمیم ضمیر داشت
 آنکه بر مذهب ابو نواس میرفت با لجه پاک ساخت
 قدس مساحت این پادشاه است ارواح العالمین فدا
 که در طبیعت طبقات رعیت اثر کرده و شمر بخشیده
 و این سنخ نکات و دقایق و اسرار و حقایق را فهم نمی
 کنند الا اسباب النهمی و اصحاب الجی و قبل
 ماه

باب

باب هفتم

در تاریخ اسفار هاپون و هفتنهای مبارک میمون از
 جلوس از ریاجان تا این زمان چه در داخله ایران و چه در
 ممالک خارج از آن

سفر عراق

از مرکز ولایت عهد دار السلطنه در سیر بهر خیر و نیک
 عظمی و سلطنت کبری دار الخلافه طهران و این اولین
 مسافرت هاپونی است در سلطنت روز افزون و در
 این نهضت اردویی که از ده هزار کس با شانزده عراده
 توپ و قورخانه و مهمات دیگر تشکیل یافته بود در درگاه
 نصرت انتساب حرکت می نمود و خروج از تبریز روز دهم
 شوال سنه هزار و دویست و شصت و چهار هجری بمطابق
 سال اول از جلوس هاپون و ورود بطهران بیست
 و یکم شهر ذی القعدة سنه هزار و دویست و شصت
 چهار هجری

غزیت قمر

و بعضی از یواح عراقی سنه هزار و دویست و شصت
 و شش هجری بمطابق سال سوم از جلوس هاپون بنا
 بر اصطلاحی که موافق بعضی از مورخین این دولت قرار
 داده ایم که سنه ناقصه هزار و دویست و شصت و چهار
 هجری را یکسال شمرده سنه اولی از سنین قمری جلوس
 جاوید مانوس بکیریم

هفتک هاپون بملکت اصفهان

حرکت در عرقه رجب سنه هزار و دویست و شصت
 و هفت هجری بمطابق سال چهارم از جلوس هاپون
 معاودت به دار الخلافه در هشتم ذیحجه الحرام سنه
 مسطوره

سفر سلطانیه و فغانی

در صدارت میرزا آقاخان نوری حرکت در واسط و بقعه
 سنه هزار و دویست و شصت و نه هجری بمطابق سال
 ششم از جلوس هاپون و ورود دار الخلافه در بیست و
 هفتم ذیحجه سنه مسطوره

سفر فیروزکوه و دماوند

حرکت در یازدهم ذیقعدة سنه هزار و دویست و
 هفتاد و دو هجری بمطابق سال نهم از جلوس
 هاپون

سفر سلطانیه از راه قمر فغانیه

حرکت در بیست و نهم شوال سنه هزار و دویست
 و هفتاد و پنج هجری بمطابق سال دوازدهم از جلوس
 هاپون

سفر از ریاجان

حرکت از سلطانیه در چهاردهم محرم سنه هزار و دویست
 و هفتاد و شش هجری بمطابق سال سیزدهم از جلوس
 هاپون و ورود دار الخلافه در بیست و دوم شهر ربيع الاول
 سنه مسطوره

مسافرت پیلواتان مازندان

و مساحت کنار دریای خزر حرکت در چهاردهم محرم سنه
 هزار و دویست و هفتاد و نه هجری بمطابق سال شانزدهم
 از جلوس هاپون

سفر نورد و کجور و فغانی

و بعد ما بکرات این دو اکا را بمقدم مهمت ششم ذیحجه
 ماهان فرموده اند حرکت در صفر سنه هزار و دویست
 و هشتاد مطابق سال هفدهم از جلوس هاپون

سفر شکارگاه مستبله

حرکت در هشتم شعبان سنه مسطوره

سفر تانی سواحل بحر خزر

حرکت از سمت صفحات کجور در ربيع الثاني سنه
 هزار و دویست و هشتاد و یک هجری بمطابق سال
 هجدهم از جلوس هاپون مراجعت از راه کلاردشت
 و ورود بمقر سلطنت آباد در هشتم جادی اولی
 سنه هزار و دویست و هشتاد و یک هجری

فرقا مملکت مازندان و فغانی

حرکت در اوخر ذیقعدة سنه هزار و دویست و هشتاد
 و دو هجری بمطابق سال نوزدهم از جلوس هاپون و ورود
 بسالطنت آباد بیست و هشتم محرم سنه هزار و دویست
 و هشتاد و سه

سفر اول خراسان

حرکت در یازدهم شهر ذیحجه الحرام سنه هزار و دویست

سازد و سه هجرت مطابق سال بیستم از جلوس هماون
در روز سلطنت اباد یکشنبه بیست و دویم جماد الثانی
از سال مسطور

سفر تری و شکار گاه مسکله

حرکت در چهارم شوال سنه هزار و دو و بیست و هشتاد و
چهار مطابق سال بیست و یکم از جلوس هماون و ورود
بیست و دویم شوال مسطور

مسافرت مملکت کبران

حرکت در یکشنبه بیستم شوال سنه هزار و دو و بیست و
هشتاد و شش هجرت مطابق سال بیست و بیستم از جلوس
هماون و ورود در روز اول الخلفه طهران در پانزدهم شهر ذیحجه
از سال مسطور

مسافرت عبا عالیا

عشر رجب امیر عراق سلام الله علیه اجمعین و این
اولین مسافرت است که پادشاه ایران شخصاً با بیست و یک
و صورت صلح قلم از خاک خود بجای کذا شناسند
در بیستم شهر جمادی الثانی سنه هزار و دو و بیست و
هشتاد و هفت هجرت مطابق سال بیست و چهارم از
جلوس هماون و ورود در الخلفه سر مشبه غره ذیحجه
از سال مسطور و میرزا اسمعیل قزقشی در پانزدهم شوال در
این تاریخ کفشد است که

موکب ناصر دین شهر چرخه تا از آمد
از طواف عتبات و سفران صفحات
زد بتاریخ هماونش رقم کلک دین

باز آمد شهر آزاده کجا از عتبات
سفر سیاحت سواح بحر خزر
تاریخ بعد از خری

در سنه هزار و دو و بیست و هشتاد و نه هجرت مطابق سال
بیست و هشتم از جلوس هماون

مسافرت اول فرنگستان

نهضت از دار الخلافه شنبه بیست و یکم صفر سنه هزار و
دو و بیست و نود هجرت مطابق سال بیست و هفتم از جلوس
هماون و ورود در روز اول الخلفه در سلخ رجب سنه مسطور
میرزا اسمعیل قزقشی که در پانزدهم شوال در تاریخ این
مسافرت ملا خطه ماه خروج از خاک ایران و پور جلوس
بر تخت سلام عام را نموده و سروده است که

چو بکفر از رود و صد با نود ز هجرت رفت
مربع نخستین شهنشاه ایران
ابوالمظفر ناصر الدین شاهی
که افتاب ملوکست و سائیر بزدان
بر پنجاه سفر کرد با نشاط و ظفر
بغیر سپهر و سیاحت سوز فرنگستان
پس از سیاحت آنجا بجز و فیروزی
بسوی ملک خود آمد بقعه شعیبا

سفر تری مملکت مازندران

حرکت از آمد سنه بیست و چهارم شعبان سنه هزار و
دو و بیست و نود و دو هجرت مطابق سال بیست و نهم
از جلوس هماون مراجعت بمقر خلافت در شنبه پنجم
الفعل سنه مسطور

سفر تری فرنگستان

که منشا آن هجرت از تری بود حرکت در یکشنبه سلخ رجب
اول که پانزدهم و از آن روز نگذشتند بود سنه هزار و دو
و نود و پنج هجرت مطابق سال سی و دویم از جلوس هماون
مراجعت و ورود با تری چهارشنبه بیست و یکم رجب سنه
هزار و دو و بیست و نود و پنج هجرت

سفر تری خراسان

حرکت در روز و شنبه پنجم شعبان سنه هزار و سیصد و هجرت
مطابق سال سی و هفتم از جلوس هماون مراجعت و ورود
در دار الخلافه طهران روز یکشنبه هشتم ذیحجه هزار و سیصد

سفر کبران

که تا فرین بیشتر آمدند تا یافت حرکت از طهران بیست
روز بعد نوروز مانده سنه هزار و سیصد و چها
هجرت

مسافرت قمر

حرکت از دار الخلافه در روز و شنبه نوزدهم رجب مراجعت
بمستقر سلطنت عظمی در ۳ شنبه چهارشنبه هان

کلیه

بندکان هماون در ایام گرمی هوا هر ساله دو مرتبه
بسیار قاتل مازندران تخریب فرما می شوند و گاهی
امداد سفر تا ساحل بحر خزر می دهند

نایدین

در تخریب اسما و علماء و فضلاء و ائمه دین و مغول
مجتهدین و اجلاء منکلهین و حکماء مناظین و عرف
مناصین و صنایع بلاد آباء و مغربین و اسانید طبیبان
و معالین و کبراء شعراء و مدرسلین و اخاد و غای

و ملوک و بزرگان و اولاد کتاب و خطاطین که از اهالی ایرانین
در این سنین از بیین ظهور کرده اند و مشهور گردیده اند
و اسامی کرامی ایشان چنین نالیند این کتاب مستطاب
در نظر هر کسی بود و مقام خودین را و اسامی خود را نگذشتند
استقصا نام و اعتراف عام می کنیم و در این باب ترتیبی
که از درجابت و مراتب کشف نماید اصلا ملحوظ نشد است
بلکه اسامی را بر سبیل فهرست منوالاً ثبت همی کردیم
بدون رعایت ناخبر و بیست تقدیم پس در تقدیم اسما
این سلسله بزرگوار زینهار نیز هیچ تقدیم را در وقت تقدیم
ندانند و نیز هیچ تقدیم را از ذی ناخبر بل بر اجماع جماعت از
ادبای فضل و کمال که بخندید دیوان عزیز اشعار در
محض تحریر آن و صحت همت بجزوف قلمی مرتب گردیدیم
چون مقصود اصلی فقط ذکر اسما علماء و اجلاء فضل
این چهل سال شکر بود با اشارتی از تراجم و لحوال اکفای
رفت چنانکه خواجده خداوند مستوفی فر فرین نیز در
باب ذکر علماء و مشایخ از کن بدایین نیزه بر کزیده است چرا
که حالات و اخبار و ماجریات و آثار هر یک از این دانش
وزان و هنرمندان را بشرح نکاشتن چند محبدا
مستوفی خواهد نوشت و چندین کاتب را مشغول
خواهد ساخت

کفلا اسلام و المسلمین ربیب المذکر
الذهب والدين اية الله تعالى من مجتهد
وظیفه خلقی فی الارضین العلم کربا
الشیخ محمد حسن الاصفهانی اعلی الله تع
مقا و اتا ال اعلی درج الکرامه
در تخریب جلالت ایشان و علو مقامش کتاب مستطاب
جواهر الکلام کافی است ساها را پانسی بی جمع

شعبه امامیه روی زمین که همانا شمار ایشان ناهفتاد
 که در پی رسید باین بزرگوار احضار داشت آنکه وسعد
 پژوه فناوی وی را مناسط صحیح عمل میداشتند و در نشا
 نجاه العباد راهی در بغل میداشتند در جلوس مهمنت
 مانوس اعلم حضرت قادر صاحبقران خلد الله سلطانه از
 نجف شرف که محل اقامت و مرکز ترویج او بود محض آداء
 مراسم شنبت نالکداری و تبریک جلوس بر سر شرف
 رسول مخصوص بدربار معد لندار فرستاد و از جانب
 کارگران دولت علیه در حق فرستاده وی انواع
 تکریمات و تشریفات بظهور رسید از شاکردان این
 رئیس عصر و فقیه اعظم که و همی انبوه بد رجس اجتهاد انا بل
 که بدیدند میگویند و العهده علی الراوی که در اجازت
 دادن و تصدیق اجتهاد فرمودن آن مذاکره کربان زینا
 سپهر بزرگان دین است و غیرین مجتهدین هیچ بکار
 نمی نیت و ملکه استنباط احکام و استخراج فروع و انا لک
 اکبر اعظم و حج مکرر می دانست و چون یکی از اصحاب
 اصحابش در ناهل کسی برای اجازت خدمت مشهور از در
 طبیت و مزاج میفرمود (خدا یا کل الخیر احق حق عتیر
 و وجوهات و فرائضی عشرتیه ساهای دراز از راهها
 دور بجز و فوض ظهور او و اصل میبشد و از این ره
 که در تربیت تلامذین و ترویج علوم و اسباب حاصل میگردد
 عده تکبیل مقامات اتخاذ و ندر کرامات در محضر فقیه
 اکبر حجة الحق شیخ جعفر صاحب کشف الغطاء شد داشت
 و در بفر یکبار از فرات بیعت فرقی شریف منشو کردید
 میگویند و قرب هشتاد هزار تومان زلفند مصر و
 داشت و مضید شفقاد و از اجله ما ترش اسنادا کل
 رئیس اعظم شیخ مرعشی انصاری علیه الله مقامه است

**شیخ الطایفه الاسلامیة الکل حجة الحق
 و کسیر الامیر الحاج شیخ مرعشی رضی**

انا لله برهان و انا له رضوانه در عید محول
 مشاهیر اسلام بلکه از صنادید رجال عالم است جلوه
 در جبهه اجتهاد و کثرت عده تلامذین و بعد صیبت
 بضایف و غور فکرت عمیق با شلم مقام زهد و
 قدس و تقوی و اعراض نام از دنیا و ما فیها نفیرتیا
 بکانه فرزند واد و ارادت غالباً آنکه هیچ مجتهد اعلم
 در عصری از اعصار و مصری از امصار نبوده که
 عالمی دیگر دعوی رجحان بروی نکرده و با غیر واحد
 انکار تقدیم او نموده باشد الا این وجود مبارک که

در هیچ مقامی هیچگاه نادانند و نداد علم اصول
 و ابان خصوصاً ناسیسی کرد که از صدر اول تا انصهر
 نشد بود که استنباطش را اصول که باسم فرزند
 شهرت گرفت با کتب دیگر که در فقه و غیره دارد بکرات
 مطبوع افتاده اینک در فقه و سلطنت تشیع مدار
 ندر پس بمصنفات ابن زکوار است و اسلوب استدل
 در احکام و اجتهاد در فروع بطریق دقیق و وی احوط
 این وجود مسعود مصدق حدیث علماء امتی کاتبنا
 بنی اسرائیل بود ملت شیخ شیخ عشرت پرا اهلان ملک
 ایران و گروهی انبوه که در هند و بلاد روسیه و بعض
 از ابالات عثمانیه و چند شهر افغانستان و ترکستان
 و غیرها هستند هر سال از بابنا وفات و زکوان و
 اخاسر و سهم امام و مظالم و امثالها قریب در بیست هزار
 تومان بمحض اطهار و ابطال می داشتند و او با اندازه
 بکستوی مقتضای نبرد حق خود از انبوهه نصرت
 نمی فرمود و هر ولاد در نهان احتیاط الی بنا را خریدت

ارباب استحقاق میرسانند در جمیع دوران ریاست
 عام و بنیاب امام علیه السلام بکفر نوزکر بیشتر داشت
 آن هم در می متقی از سلک ارباب علم بود موسوی حاج
 ملا رحمة الله و حلاله که هر جا به هر جهت مشهور است
 الفرض این شخص بزرگوار حقیقتاً از اعجاب دها و
 نوادر روزگار بود و در علم و عمل و زهد و تقوی و
 ورع و عبادت و ریاضت نظر از اول اولین و آخرین
 محسوب میگردد استفسار ارباب و مقامات و نایب و
 ماجربان و اخبار و تاروی من جمیع الجهات بکجمله
 بزرگ و کمانی کلان خواهد شد این دولت مؤید و
 سلطنت مخلص داد و مقام افتخار استعلامه روزگار

خلیفة اولی بر هزاران عهد از قریبای سلف پیش
 و شرف پیچش از او که در حسابی دو در خرد گن است و
 پیر هیچ نداشت ولی قریب هزار فتنه مجتهد بی همت
 فرزندان روحانی از وی مخلف شد و شمارشاکردان را
 در تمام ایام ریاست عظمی بنیان گیری نمیتوان تعیین
 کرد و متحد بود در سال یکصد و دو و بیست و هشتاد
 و یک هجری در گذشت و از فو قش در شهرها اشعه
 نشین محشری شد از امصار با معالی مدین مستطه
 در هر یک چندین مجلس ختم تشکیل یافت هزار شرفتر
 در جوار فاضل انوار امیر المؤمنین صلوات الله علیه
 مشهور است قدس الله سره و اعلی الخان قنر

**محمد الاسلامیة الکل حجة الحق
 حاج میرزا محمد حسین شیرازی**

امر و در نظر اهل نظر اعلم مجتهدین است که از مقلدان
 شعبه فناوی وی را مناسط صحیح عمل فرز داده اند
 بار یکی نظر نازکی فکر او را در مضاهف میگویند که
 از معاصرین ندارد بحسن خلق و مجاهدت نفس خیر
 المثالی باشد زمانی بعد از حلت شیخ الطایفه استا
 الکل حجة الحق مرعشی انصاری مقام تقدم این بزرگوار
 ظهور هر رسانند کافر افاضل عراق و مجتهدین افاق
 در حق او بر اعدا و رجحان از عان آوردند و بوجوبی
 از نجف شرف سیرتین رای رفتند اخبار دار الهجره قرار
 داد و در جوار مشهد مبارک عسکرین و سرداب
 مقدس مجاورت اختیار فرمود و با فاضل و ترویج
 اشتغال گرفت السید السید الفقیه المؤید جناب
 میرزا محمد فرزندان نام ایش در زبای صوری و
 معنوی بر پدید بزرگوارش همی ناسی میباید و افتدار

مفسر باید الحاصل علامه مشارالیه در جمیع فنون و فضائل پیشواست کامل هذا اهل تحقیق انتر کواردا مجتهدین فقه بر هر مائت و رابع عشر میناسند مدله

خلال علی رؤس المسلمین

از علماء اسلام است بجز نضر و مناعت جانب از انباء جنس امتیاز داشت اهل دیوان وی در پیش مجتهدین مینوشتند و حق تعالی ان عالم عامل و فقیه کامل با فطر ثروت و طول عمر و نفاذ امر خصیصا بنشیند بود اکثر علماء و رؤساء طهران بترتیب و ترویج او اعتبار یافتند و بدایح و مقامات رسیدند جمعی از معاصرین در حق وی کسناخ میگردند و بی باکی

حاج محمد علی مجتهد ساکن در اراک

مهور زینند که او را ماگه و ماگه هر کوزه قدرت مزید ترویج شریعت و خدمت ملت بر وجه کامل حاصل است و مع ذلک هر چه خرم اموال و جمع املاک ندارد و لا یخف که این معنی اگر ثابت شود شبیه زکات است و مقام ان صدق و صفا اجتهاد از اعراض و استقامت اعلی است بالجمله عده نلد ابر شیخ الطائفة صاحب الجواهر بود و در اصول و فقه و رجال و غیرها نضد مفاخر بوده جامع نافعی را که در علم در پایه وحدت پرده اخلاص شایع رسیده است شمار و اعتبار این بزرگوار در دین و دولت و ملک و ملت با علی درجه کمال بود و صیبت بزرگی و عظمت شان از اسپا احباب بر فتمه آکره ارض نیز یافتند و هر جا از فرقه فرقه بود احترام و اکرامی که این پادشاه امده الله باین عالم عامل و فقیه کامل میفرمود که تریب از مجتهدین را نصیب فنا و الحی وجودش مذموب حقیق و قوتی و قوامی بود و شرع شریف استظهان

و استحقاقی فویش در راه دین پنج شنبه بیست هفتم محرم الحرام سنه یک هزار و سیصد و شش هجری بسین هشتاد و شش تقریب در طهران اتفاق افتاد و از این راه گذر نموده غیر مسدود در اسلام بدید آمد و در تاریخ اینسانه گفته اند که

ز جنت شد یکی جورا بر و ن با جلو و کفنا علی در جنته الماوی علی امینان دارد

و بعد از اقامه مجالس فاتحه در طهران بلکه در جمیع بلاد ایران روز فتره صفر سال مذکور حنازه اش بخوار حضرت عبدالعظیم بن عبدالله المحسنی علیه السلام باز در حاکم عام و احترام تمام حمله افتاد و در مسجد عسکری بن ابراهیم مدفون گردید علی الله تعالی مقامه

حاج شیخ جعفر شری

مجتهدی جلیل القدر و منفقهی عظیم الشان بود شهرت و ریاستی بزرگ داشت او اخر عمر از موطنش که شهر شوش است بعراق عرب رفت و در مشهد مقدس امیر المؤمنین علی علیه السلام مجاورت کرد و مقارن سال ارتحال بنیادت عبثه رضوتی فایز کردی که ها با و ابابا بدار الخرافه و رود فرود و با ذات اقدس شهریاری خلد الله سلطانه ملاقات کرد و بشرف بارد بدها یونی فرین تعظیم و بجهت کرم بد و از آنها طهران در استقبال و مشایعتش از حامی فون المعبود بعلمد با الجمله در قری و قدس و درع و زهد او از متأخرین معاصرین کسی دیده و شنیده نشده است مقننی طریقی بدیع و نصیبت نموده که اینک هر چه بعد السلطان میرزا فضل الله خان نوری مسنون طبع رسیده و انتشار گرفته اند از امیر عصر و مجتهدین

وقت اول کسی که در مسجد سپهسالار که در طهران واقع و بجامع سلطانی موسوم است بنام جماعت سپهسالارین زاهد زمانه و عابد بکانه بود بشتر چکه در روزنا حجاب دولتی تکاشتنایم فون او در اثناء حل و نشر حال نسبت عتبات قدس شمالی دو سال هزار و سیصد و سه روی داد طیب الله ثراه

شیخ مشکور مجتهد عرب

مجاور نجف اشرف از اجلایه فقهاء اهل البیت علیه السلام محسوب است در اوائل دولت بطهران آمده و بحضور مبارک رسیده و گویند بعضی مواضع و در فائق شریک همایون از بدینده حقاوق جاری ساخت و در سال هم از جلوس ابد ما نوس در حجام در حرام کرد بد رفیع الله در حیات

حاج سید اسکندر الله

مجتهد صفهانی حجة الاسلام بن الحاج سید محمد باقر مجتهد شافعی رشتی حجة الاسلام در فقهائت اجتهاد و درع و زهد و تقوی مستمسلین بود بنظم شعر نیز قدرتی داشت اب فرات را این بزرگوار در نجف اشرف جاری ساخت چنانکه در ضمن آثار عده این عهد ابدیه هکذا اشارت شد فویش در سنه یک هزار و دو بیست و نود هجری بمرحله کردند از منازل راه عتبات ائمه عراق عرب علیه السلام روی داد

افا محمد مهتد مجتهد صفهانی

خلف حاج محمد ابراهیم کرباسی که در فقه اشهد کلامی مجلذات بسیار پر اخذ و حکیم فانی را در مدح وی فصد است غراء

شیخ عبدالحمید طهرانی

ملقب شیخ العراقین مجتهدی بسیار فاضل و مقبول عامه قابل بود در دولت عثمانی نیز اعتباری معتد به داشت و کلات و حکام عراق عرب و در حرمی عظیمی نهادند بر اکثر تقییرات و تاسسات عتبات عالیات از جانب علم حضرت اقدس همایونی بیعت موافقت و مراقبت داشت مد رسد و مسجد بکه از مال الوضایه امیر نظام انابلیت اعظم میرزا تقی خان در طهران ساخته و اثر است و با جماعت افاضل طلاب عامه شکر الله مساعیده

افا خوند ملا افای مجتهد در بند

صاحب خیرین و اسرار الشهاد و سعادت ناصری و غیرها که در شهرت و اعتبار و نفاذ امر و انتشار صیبت و علوق قدر نالی حضرت شیخ الکلی حجة الاسلام حاج شیخ مرتضی الاضاری قدس الله سره الفریز که کما میشد در حشمت و شکوه و مهابت و دلیری مبان

انباء سلسله علمیه امتیازی تین داشت از فتره بابتیه زخمی بر صورت شرفش بود بعد از چندین سال باجاش مشاهده مقدس عراق بدار الخرافه آمد و مقدس مکرش با انواع تشرفات و احترامات پذیرفته شد در ایام عشر اول محرم هر ساله مسای میبوی از دعای بی فراهیم میگردید و در عاشوراء مخصوصا از وی عادات دیوساران در جوامع مواج از بغیر پدران بصدورک رسیده بی اختیار عامه بر زمین میگویند و کبریا چاک میزد و بر نه خالک سپهرین الغرین در حبت اهل البیت علیهم السلام دست و رفع داشت و در عصب شریعت مقدس مقامی منبع فون وی در سال یک هزار و دو بیست و هشتاد و شش هجری در در اراک از طهران اتفاق افتاد

حاج مولی محمد جعفر خالیندی

از تهر بن مجتهد بن دارالخلافه بود مرحوم حاج سید محمد باقر
 حجة الاسلام او را بر حسب مسلمانان هند بعضی از متکلمین
 ان اقلیم فرستاده و او در آن کشور دارشاد بداد و مقصد
 المرام باز کرد بدین راه از ساها در طهران بنا بر رخ شب و شب
 بیست و پنج صفر سال بکفر او روایت و بود پنج هجری در
 گذشت و فرزندان دانش مند به جای گذاشت مانند شیخ
 ثاب حاج شیخ موسی و فها هکذا نشانی شیخ محمد که هر دو
 از علماء عظامند و فها هکذا

حاج مولی سید الله مجتهد بر جرد

مشهور و حجة الاسلام که در اواخر چنان دعوی اعلیٰ شد
 تقدم بر عموم مجتهدین عصر میفرمود و با علم امفوق
 میدانست و در فها هکذا شرفی مکاشفانه داشت هنگام
 اسند کمال و احتیاج بدو پای منلا طیم مواج شیب افشا
 اشهار علم و صبت فها هکذا و انتشار بزک منشی او همه
 دیار شیعیه را محیط بود بهیچان عظیم الشان شهر و جرد
 مرکز تحصیل علوم و شریعت و مجمع افاضل ایران گردید شیخ
 الطایفه اسناد الکلی رضوی انصاری چندی در اقامت
 تکبیل مبدرس این بزکوار حاضر شده است و در مجالس
 عامه زمان ریاست خویش اقوال از وی نقل میگردد و

اجاعات منقوله از او را محصل میگردد است علاوه بر
 جلالت شان و عظمت مقدله این بزکوار در ملک تروت
 و اموال و مستغلات نیز از معاصرین ابناء سلسله کهن
 باوی برابر بودند جماعتی در حق او بصد و در خوارت
 عادات معتقدند عبادت و تقوی و ریاضات شاقه
 مشروعه اش مشهور است از او که ذکرش بعضی بدو
 اجتهاد رسیدند از انجمله اجازت منبسطه که بخط خود بر
 سفر فرزند دانش مندش فخر الدین محمد و جمال الدین محمد

و نور الدین محمد رحمة الله علیهم که از بطن صبیته محقق
 صاحب لقوانین رضی الله عنه بودند نوشته و با جهاد
 هر سه صریح نموده عنایه در دار الخلافه زاریت شد فضلا
 دست سبط بزکوارش شریعت مدار مجتهدین علی اکبر بن جمال
 الدین محمد است و در اجاره مسطوره مرحوم از مردم معتبر
 متوق مسموع افاده که در حق حجة الاسلام مشار الیه رحمة
 الله علیه از ناحیه مقدسه توفیقی رفیع بصد و روزان
 توفیق کرامتی عظیم رسیده وی از آثار و مضامین چیزی
 بر جا گذاشت الا تعلیفه قواعد الاحکام شرح احوالش
 در بسیار با نظر رسیده و در ترجمه وی صلح و صدا
 التجات را چند خط افاده و حاج سید شیخ جالبه و
 حاج سید علی اصغر پیرش و میرزا محمد تنکابنی اعلیٰ
 فاحش روی داده فوئ این عالم بزک اسلام چنانکه
 نکارنده در مقام السلطان از مجلدان مرآت البلدان
 ضبط نموده سال هشتم از جلوس هما پونی است مطابق
 سنه هزار و دو و سیست و هفتاد و یک از هجرت توفیقش
 در دارالتر و بر جرد مشهدی است مشهور طیب
 الله تره

اقا سید اسمعیل مجتهد بهبهنا

ساکن در الخلافه طهران از طراز اول فها و ارباب
 حکم و فتوی معدود بود رساله علیه اش مطبوعه
 جمعی نقلید وی میگردد در معاشرت مردم مشیبه
 متوسط داشت و از این جهت احد پر ابروی طعن و دق
 نبود فرزند ان فقید زمان هم با تقوی نفس در
 طلب علم کوشید ندی از ایشان میر عباد الدین سید
 ناصر الدین علیه الرخ و طلوع جوانی و مجبوحه
 تحصیل آن نجیب اشرف و این باب از الخلافه طهران در

گذشتند و شریعت مدار اقا سید عبداله در طهران وارث
 محراب و منبر انجمن است از فها هکذا بدین بهری لایق
 دارد و خوشین را مجتهد مینماید و نکارنده از شرح الحوا
 اقا سید اسمعیل علی الله مقامه نجفی در لغت بهیسان از
 مرآت البلدان ترجمه کرده است و فها هکذا بزکوار در شب
 ششم صفر سال بکفر او روایت و بود پنج هجری طهران
 اتفاق افتاد و در شیخ خبانه اش از مسلم و معاهد و
 از دام عظیمی وی ادعا کرد و نجف است رضوان الله
 علیه

حاج میرا برهیم مجتهد علوسنار

گذشتند از مقام علم و علوتشان شریعت مداری و جامعیت
 معقول و منقول سخن جود و همت او در تمام ایران جا
 است شرح احوال او در ترجمه سبزواری از مطلع الشمس
 آورده ام مد الله ظلله و اناله امانه

**سید المجتهد میرزا ابوالقاسم حسینی
 اما جعفر دار الخلافه اعلیٰ الله مقنا**

انجمنواره در ایران بسیار بزک است علم و عمل و فضل
 تقوی و قبول عامه و ریاست نامت همیوقت از این سلسله
 مسلون بنفنداده بنای حلای ایشان میر عبد الواسع
 خاتون ابادی رضوان الله علیه با مجلسی اول سمیت
 معاصرت بلکه معاشرت اشده و فرزند بزکوارش میر
 محمد صالح که فقهی فحل و در پای علم و فضل بود مصاهر
 علامه مجلسی ثانی نابل شد و با اشارت مجلسی علیه الرخ
 استبصار را از کتب اربعه شرح کرد و شرح علامه مشار
 الیه ابر کافیکسب فرمود و کتاب حدائق المقربین که
 در کشف از خفاق احوال ملئکه و ابنتها و ائمه و سفراء و
 سادات و علماء و با شد از اجلة آثار و تصنیفات او است

و خلف بزکوارش میر محمد حسین صاحب علمه مجلسی در
 فقه و حدیث و تفسیر و حسن خط بکاره زمانه بود نصیحت
 بدیع پرده اختر و علماء عصر و با اجازت خواخته است از
 جلد اجازت کبیره وی که شیخ فیه الدین خوانساری داده
 و نام ان را مناقب لفضل و نهاده از فها هکذا پس تا در روزگار
 است و ان اجازت را مغارت محاصره اصفهان در فها هکذا
 بقیه خوانتون اباد از ناحیه حرم فرموده و از ان ساخته
 عطی نیز شیخ حرم و حشر در طی سخن درج نموده و انعام
 جلیل و لکسی است از این ساله فیصل که منصب رفیع
 امامت جمعه نابل گردید چنانکه مقام عالی علی النوالی میر
 محمد تقی الماسی صاحب هجرت اولیاء خلف میرزا محمد
 کاظم بن میرزا الله بن محمد تقی المجلسی بن مقصد علی است
 رسیده بود و او خاندان زاده این میر کبیر است بگاه و فها
 و صاحب خودش را با این بزکوار قرار داد که لاجرم امامت
 جمعه نیز که منصب وی بود با وصی مشار الیه رضوان الله
 علیه اختصاص گرفت و از ان تاریخ همی در میان اغصاب
 انجاب دست و خلف و اقر اشرف وی میر عبدالباقی اما
 جمعه نیز از اجلة علماء عصر خودش بود و چون زایر ابرق
 عرب رفت اکثر مجتهدین و محدثین عتبات مقدسه
 از وی اجازت گرفت از انجمله است سید بحر العلوم و منصب
 جلیل امامت جمعه از الخلافه از این رود مان کرامت
 نشان نخست از جانب خاتون معفور میر محمد مهدی میر
 تقوی رفت و چون او در گذشت حسب الارث و الا
 با خداوند این عنوان که او خدا فاق بود انتقال یافت
 ریاست عظمی و سبط بد و نفاذ امر در راج حکم او را از
 ابناء عصر احد نداشت و تمام عمر نیز در نشر احکام و
 قضاء حوائج و حفظ حد و در حواسن سلام گذاشت

در جملتجاهد و علوم مقام فضاوت و تقصیل استبد و
 اجازت و سایر مراتب علمیه و در نامه و انشور این
 ناصری بشرح مسطور است مضیع مقدس این بزرگوار
 در داخله دار الخلافه ناصره در کربین در بین عتیق و جلی
 حضرت عبدا العظیم مزار و مدفن مسلمانان است و ط
 ملکه اسنان نور الله مرقد و شرف مشهد

میرزین العابد اما جمعه دار الخلافه

از اجله علماء طهران است و افتخار بزرگ ملک و دولت
 ایران فضلی با هر دو ریاستی قاهر و در روح و تقوی
 و جلالت شان و علو مقام نیز از طراز اول محسوب
 گردد آری به ای شریف و شایسته مبارکش انوار حقیقت
 کلام است و آثار بزرگوار و ساطع بحسن خلق و ملک
 محمود و حضال ستوده قلب مسلم و ذمی را صند و
 و در بند بخت بندگی فید موده است چون در جلیش

میرزا ابوالقاسم امام جمعه سابق الذکر طاب ترسید
 گذشت و چنین خلفی بزرگوار بر جا گذاشت مقام آما
 جمعه جماعت و تولیت جامع کبر سلطانی و سایر شئون
 و مراتب حسب کلا رت و الاستحقاق باین بر کرده افاق
 انتقال یافت و از دیوان عزیز تر این خصوص فرمان و
 تشریف بصدور رسید و بدین امر که شخصاً بتحصیل علو
 و تکمیل فنون میرزا خاتم معظمش میرزا مرتضی صدر
 العلماء زانایب خویش ساخت ولی در این تاریخ از بیست
 و شش سالست که بذاتیه مناسبت و وظایف و اعمال این
 منصب رفیع و متمم تکالیف و اعباء این مقام منبع
 باشد و در دین و دولت و ملک و ملت اعتبار قاطع
 و افتداری خارق بهر سانیده در بسط بد و نفاذ امر
 و سماع کلام و قدرت ترویج و حفظ حد و دناالی پد

بزرگوار است و لذا بعد از فوت حاج ملا علی مجتهد کن
 قدس سره امور اوقات مدرس و غیره بمقام ریاست عظیم
 و کبایت کبرای وی موکول افتاد همانا علو ذات و
 شرف عنصر و امتیاز نسب و اصل و فهم و فضل و
 سایر مزایا و سبحان پای این عالم جلیل ذات اقدس شادنا
 اسلام بنیاده الله را بیدل توجهات و مراحم خارق
 العاده دعوت نمود تا آنکه وی را بشرف مصاهره من
 بین علماء العالم فرین اختصاص فرمود و تا کون موافق
 بخدمت باب و کلاه و خنده صلیب مبارک شاهنشاهی نیز
 از این کتاب مستطاب نوشتم آج سلطنت عظیم را دو
 کوب سعد از سپهر ارضی طالع شده است و سا کرد
 و ان غلام این کبری و هاشم
 لا فضل من نبین علی التام

حاج محمد باقر اصفهانی

از رجسین دین بود و کبره مجتهدین خلف شیخ محمد
 تقی صاحب الحاشیه علی الله مقامها ریاست شریعت
 اصفهان و مصنفان آن در اواخر عمر این عالم جلیل
 القدر را با اختصاص یافت فوت در سنه هزار و سیصد
 و یک هجری بعبیات عرش رجات امه عراق اتفاق
 افتاد رحمه الله علیه

اقبال الدین مجتهد بر جردی

خلف حاج مولی اسلا الله مشهور بحجّه الاسلام معا
 فضاوت و تجریش در حدیث و تقصیر و در جبر فضل و
 تنبش در جمیع علوم شرعی و فنون اسلامیه مسلم
 بود در اواخر احوال بمشهد رضوی مشرف شد و از
 انجا مدار الخلافه آمد و چندین سال ترویج شریعت
 و ارشاد عبدا و اشتغال داشت نظیر نشان او را در

منبر کثیر نشان داده اند و سرعت قبول عامه کبرای او
 در طهران افتاد در حق کسی شنیده نشده است فوتش در
 سنه هزار و سیصد و دو از هجرت بوقوع پیوست چنان
 که در جریه ایران نیز نکاشتم و تمام مناصب مراتب و
 رواتب وی حسب کلا رت و الاستحقاق بفرز ندگ انش
 مندش شریعتها درین الایمه تجمل الدین اقا علی اکبر سلمه
 الله انتقال یافت و اختصاص گرفت

حاج میرزا محمود بر جردی

از سلسله طباطبائیها است در امر معروف و نهی ار
 منکر قلبی قوی داشت و از این جهت چند بار بدر بار
 کردن مدار احضار کرد بد بر منظومه بحر العلوم شرحی
 بطور مزج بزرگاشنه است و در جبر فضیلت خود را
 نمونجی گذاشته رحمه الله علیه

مولی علی قازینوز آبادی

ساکن دارالتعداده زنجان از کلمین مجتهدین بود در
 اصول و فقه کتابهای با تحقیق نکاشته و یادگار گذاشنه

میرزا عبدالرحیم مجتهد هاوندک

ساکن طهران در فقه و اصول از مخول بود و بمدرسه
 فخریه دار الخلافه تدریس مینمود و بوظیفه این منصب
 معاش میکند و اینقدر در تقوی و عدالت وی احدی را
 مجال نامل نبود رضوان الله علیه

اقا سید علی فروزینی

از اعاظم مجتهدین و اجله حفظة شریعت و دین بود
 علم فقه و مقام تحقیق و در از معاصرین احدی انکار
 نداشت ولی در اصول مسلم تر مینمود غالب وفات
 قوانین محقق قبی با عنوان افادت قرار میداد و بان
 کتاب کرم اعتقادی عظیم داشت هم بر قوانین حاشیه

نکاشته که بطبع رسیده است و بر معالم الاصول نیز
 تعلیفه مسیوطیه اخذ نموده و تقوی و قدس و کثیر
 کسی بدیده شده و ان علامه عهد و زاهد عصر هشتم
 زاده حاج سید رضی الدین مجتهد قرظینی است رضوان
 الله علیها

حاج اقا محمد مجتهد خرم آبادی

فقیهی فاضل و الحق عالمی عامل بود در کمال عدالت و
 دیانت بقضاء دار الخلافه و فصل حضوران اشتغال
 داشت و در جمیع دوران اشهار و روزگار اعتبارش
 که بحکومت شریعت گذشت احدی او را مورد فحش و توه
 ساختن حتی اشخاص محکوم علیهم خلفه لصدق او
 حسین اینک بجای پدر بزرگوار در مسجد میرزا عبدالکر
 که در محله سنکلی افتاده اقامت جماعت دارد و بنج آباد
 از قریبهای لکای ساوجبلاغ طهران است

حاج مولی آقای مجتهد خوینی

فقیهی متبحر و محدثی منتهی و محقق متدرب می باشد
 و ساکن دار السلطنه فرزین است و در تاریخ تالیفات
 کتاب ریاست شریعتی انظر من جمیع الجهات باوست
 در انملکت بر حسب استیک و سزاواری قبول عامه و
 در حسن بیان و تفهیم دقایق قدرنی نامر دارد و در
 انواع علوم شرعی بصنیفات پر اخذ است مد الله
 ابام ترویج

حاج مولی محمد اشرفی مجتهد

از معاصرند هجری و حج فخر حقه میناشد که
 از اهالی ایران او را تقلید میکنند این بزرگوار در شای
 علماء عصر جمیع مابین شریعت و طریقت اختصاص یافته
 است از دور و نزدیک هم کس بجان و دل ارادت وی

مهورند و از عقول رؤساء عصر بیان منبر او را کسی نداند
مد الله تعالى ظلاله

حاج شیخ علی مجتهد مرند

در سال بکهار و در وینت و نود و نهمی بسکنه در کدک

حاج شیخ محمد رحیم برجرد

مجاور مشهد مقدس رضوی ریاستی معتد بها در صفه
خراسان دارد زمانی نیز با شریعت استانی مبارکه بود
مختصا در خدمت مرحوم حاج مولی اسد الله جرجری
مشهور بحجت الاسلام و غیره شده

حاج میراجب الله مجتهد رسته

از اجلاء نلامین مرحوم شیخ مرتضی انصاری است صحبت
تقریر در ریضا و اصول ممالک عرب و عجم را فرکر فتنه بچیند
سال قبل از این بر نبت زبانت مشهد مقدس رضوی
بدار الخلافه عبور داد از جانب دولت و ملت تشریف
عظمی در حقیقت ظهور رسیده در جمیع شهرها بزرگ
و مراکز ایالات و اقصاء در خط عبور وی ذهابا و ابابا
محض تعظیم شعائر شریعت کافر طریقات مشرک و شیعه
از خواص و عوام پذیرائی و بدو رفته او را از دحام تمام کردند
امر از مجلس ندین و تحقیق و افاضت او در علم اصول
فقه کافر طلبه مجاورین نجف اشرف منفع میگردند

حاج آقا محسن عراقی

که جامع مابین منقول و معقول است بر پاست و ثروت
و فرا پای دیگر بر اقران تقدم دارد و از این جهت همواره
محمود بوده و خواهد بود

حاج سید محمد باقر مجتهد عراقی

ساکن سلطان آباد از مشایخ و معترین علماء بزرگ
عصر است و بدو پیش نهادی و بی تعینت است هانام

حاج مولی محمد کاشانی حجت الاسلام

خلف مرحوم حاج مولی احمد زاده صاحب الفاضلین
المشهوره است خاندان ایشان در کاشان بسیار بزرگ
و محترم میباشد از اولاد حجت الاسلام مذکور بعضی
از افاضل زمان محسوب و بیاعت و تقدیم بر اقران مسلم
هستند فون حاج مذکور در سنه بکهار و در وینت
بود و هفت هجری بکاشان افتاد

حاج مولی تقی مجتهد برغانی

نزیل دار السلطنه قزوین که بدست فقره یابسته شهید
شد بشر حکم در قوارج این دولت نکاشته کشد این
بزرگوار و در برادرش حاج ملا صالح مجتهد و حاج ملا
علی هر سزا عظماء علماء دولت فاجارید پانز و حاج ملا
صالح بالخصوص از جمله اجلاء مجتهدین بود فاضلین
او در فقه و اخبار ریاضت اشهر داشت و مدرس
بسیار وسیع در قزوین با نام استحکام بر سر طریقه
و او بعراق عرب مجاور در کدک و کنگ چگون اصول
و مجالس المنقین از تصنیفات حاج شهید قبول کلی ما
بین علماء با فتنه و آثار فتنه شهید همدان و معتقد
است مرحوم آقا محمد امام جمعه قزوین خلف شهید
و ریاستی است و بعد از وی آقا عبد الله برادرش این
منصب جلیل نایل گردید و او در فضاقت و تقوی فاد
نداشت و اینک خلف الصدق او میرزا محمد تقی که از
فضل و عدل سهمی عظیم و منطی کلی دارد بجای پدر
بزرگوار با نام جمیع و جماعت قزوین میپردازد
سلمه الله تعالى

فاضل اردکانی

نام شریفش مولی حسین است از ائمه علماء عصر و اجلاء

مجتهدین زمان و مشایخ مرقدین شرع و رؤساء مذهب
امامیه بود در حاشی شریف مجاورت داشت و ریاستی
زاید الوصف بهر سببند اعلم حضرت همابوئی ریاست
بوی تو حقیقت مخصوص بود فونش در عراق عرب سال
بکهار و در وینت و نود و نهمی داد اعلی الله تعالی در حجت

ملا محمد تقی اردکانی

مدرس فخریه دار الخلافه طهران و از بزرگان مجتهدین
و مشایخ اسلام و مسلمین بود در سال بکهار و در وینت
پنجاه و هفت و نهمی که غالب علماء ممالک محروسه حاج
میرزا آقاسی صدر اعظم محترم و بطهران حرکت میداد او
ذات بزرگوار او در نند و مدرس مزبوره را با وی تفویض
کردند و در سال بکهار و در وینت و شصت و هفت از
سرای فانی برف فرزند هنرمندش آقا محمد شیخ
طهران میباشد و خود این بزرگوار حشره الله مع الائمه اطهار
سلمه الله علیه هم اجمعین فاضل اردکانی سابق الذکر
و آقا محمد مذکور نیز با غیاث و تعین مشهور است

شیخ راجی شیخ محمد

از اجلاء ائمه فقهاء و مجتهدین و در طبقه اولی از رؤساء
مذهب جعفری بود در نجف اشرف توقف داشت در
این دولت علیه بقصد زیارت عتبه رضویه بطهران
آمد و احترام و از دحامی که در تشریف مقدم چنان رئیس
اعظم شایسته بود بظهور و رسید گروهی از علماء عجم که
ان بزرگوار ندا علی الله تعالی در حجت

شیخ جواد

از مشاهیر زهاد بود و در سلسله علماء این و حفظه
شریعت و این او را نیز بشمار می آورند در نجف توطن
داشت و در این دولت ابدایت بر نبت زیارت است

علی بن موسی سلام الله علیه بملکت عجم آمد و در عتبات
ائمه عراق وفات یافت

حاج سید علی نشتری

عالم عامل و عارف کامل و فقیه فاضل بود بر همد و
ریاضات شریعت و مخالفان نفس مشهور است در جرج
رؤساء مذهب از کسانی معدوم میگردد که صحبت
علوم فاضل نا هر جا رسیده شیخ الطایفه اسناد الکمل
مرتضی انصاری او را بر جمیع اصحاب خود پیش علماء و عملاً
ترجیح میداد بلکه حضرت اسناد مذکور را میگویند
با وی در مقام ارادت بود بعتها الله المقام المحمود

میر محمد هاشم مجتهد چهاسوبی

اصلاً از خوانسار است و فعلاً در اصفهان ریاستی
عظمی دارد خاندان ایشان بعلوم و عمل مشهور است
اسلاف عظامش از دوران صفویه تا کنون بقفاقت
و اجتهاد داراستند با اجازه روایتی این سلسله گروهی
از علماء عصر نایل میباشند صحبتش در طهران ادراک
گردیده

آقا سید محمد باقر فرزینی

قوم بیدانی از بزرگان مجتهدین بود و ریاستی عظمی
داشت میر محمد صالح و میر محمد رفیع که هر دو از مجتهدین
مسلم زمان صفویه اند از اسلاف او میباشند نلد
و تکمیل مراتبش در محضر شیخ الفقهاء شیخ محمد حسن
بجنی صاحب الجواهر بود و زمانی نیز در معیت حاج
سید محمد باقر اصفهانی حجت الاسلام گذرانید و در
فقه و اصول و فون معقول تصنیفات پر داشت و
در خط نسخ و شکسته میان علماء کافر نظر نداشت
در سال بکهار و در وینت و هشتاد و شش هجری

چنانکه در تاریخ آثار السلطان نیز نوشته اند بقرین در گذشت و شصت و پنج سال داشت و از اولادش آقا سید موسی و قزین ریاست معتد بها دارد و میرزا ابوالقاسم ناظم العلماء فرزند میباشد و در خط تحریر و حسن محض و فضایل دیگر وارث مراتب بدر است اینها الله تعالی

شیخ جعفر محمد علی التوراصلا

الطهرانی موطنا از اجلة مجتهدین و مرتجعین دین بود از خدمت شیخ اجل فقیه اعظم شیخ محمد حسن صاحب الجواهر در جبهه علمای فاضلین و بطهران در مسجد حاج سید عزیز الله امامت جماعت میکرد هم بدار الخلفه در گذشت و بحجرت کبری من شخص وارد صحیح صدق علیها الرحمة مقابله حجة مراد آقا محمد مهدی نواب است مدفون گردید و آن دو حجره بر طرفین در ب صحیح بود از ستم اظلمه و اعتراضات برادرزاده در طهران از اقیانوس اختیار بیاید

آقا میر سید محمد شمس الصفا

مجتهدی مشهور و مدتی معتبر بود و احیاناً دعوی تقدم بر معاصرین میفرمود بر قرائین و ریاض فلفلسه نوشته و تصنیفات دیگر نیز بسیار کار گذاشته

حاج محمد جعفر اباده فارسی

از فحول مجتهدین طریقه جعفریه و مشاهیر مرتجعین شریعت محمد تبار است علماء در حضرت وی نشین را خورده بیشترند و بزبان دین و دنیا نام مبارکش بجهت نام میردند در علو درجه فضاوت و سمو مقام زهد و عبادت هم معاصرین بر وی غبطه می و زیند در ادبیات و متن اللغه و علم رجال و درایه نیز که نظیر و رفیع الله تعالی مقامه حشره مع المحقق و العلماء

ملا علینقی خیارچی

از مشاهیر مجتهدین فرزند بود و خیارچ از قرای خاصه انظار میباشد مشارالیه در اصول و فقه پیوسته ندرت میکرد و غالباً خود در شهر قزین شریعت را ترویج مینمود اعلی الله مقامه

ملا زین العابدین کلانکانی

مجتهدی فاضل و مرجع جمیع اهل فصل بود و در جنب فضاوت علو درجه اجتهاد وی کلمه افضل این در و مجتهدین دیار ایران خود را خورده مدتی در بعضی از علماء او را در و زاده فن صاحب رای و معاصر اجتهاد می دانند و گروهی در حق نیز زوار مباحثه و خوارق عادت معتقدند فی الواقع دایره تبحر در این رساله از ادای تکلیف ترجمه این فقیه اعظم بسیار تنگت عبارتی ندارد که هم حق مقام این کون بزرگان با آن بپردازیم و هم از شرط اخضا و تخلف نوزیم تاریخ فوت انبیا علی الله مقامه چنانکه در آثار السلطان نیز نوشته اند بقرین او در و دست و هشتاد و است بس هشتاد تقریباً

شیخ صالح ششتری

فقیهی حلیل القدر و مجتهدی عظیم الشانست در مملکت خوزستان و انخوالی مرجع ملت و رئیس بنی امروزمین بزرگوار میباشد زمانی که نکارنده نایب الا باله عربستان بود از جانب مرحوم ضیا الملک حاج علیخان اعتماد السلطنه والد مؤلف غفر الله له صحبت این فاضل فرزانه و عالم بکانه را مکرر دریافته است طال الله بقائه

حاج ملا هادی سبزواری

فیلسوف اعظم دوران و حکیم علی الاطلاق در تمام ایران این بزرگوار بود وی در دوران این پادشاه چنانست که اولاً صدر ای شریزی در عهد شاه عباس کبیر هر حکیم مآله و عارف مصنف و مترجم متشرف کرد در عصر ما هست انسانیت باستان است در این اثر که نشسته حکمت و معقول است بر فرقه به منظور و اساس کرد که شیخ مرتضی فقه اصول را مردم آزی و کرامات چند نقل میکنند در سفر اول مکه هم یونی بخراسان در سبزواری بان شهر بار رحمت سعاد ملا فانی حکیمان کرد در و سباحت حکم الاسرار و در بعضی اشعار بسیار ملوکانه این پادشاه فطرس نهاد اطفا اعتقاد مؤده و او را بعد المثل و در انواع ملکات ملکوتیه ستوده است تصنیفات بسیار دارد که بعضی مکرر بطبع رسیده و بعضی دیگر شخصی او را در سفر ثانی مکه منصور بخراسان خود بدلا واسطه از و سپرد انشوریش آقا محمد اسمعیل و آقا عبدالباقوم سلمه الله و از عمال گرفتار اش که در و راه پرده نشسته بود و تقریباً بیست و شش در و در ترجمه سبزواری از مجلد ثالث مطلع الشمس کجا پند در اشعار اسرار غلص میکرد مولی کاظم سبزواری مختصر بقرین تاریخ فون اسنادش اسرار گفته اسرار چو از جهان بدر شد از غزینش برش نالدر شد تاریخ وفاتش از پسر سبزواری که هم زنده تر شد تاریخ ولادتش غریب است و مدت عمرش حکیم

مولی محمد سبزواری

خلفه مرحوم حاج ملا هادی مذکور است حکیمی فرزانه بوده و پیش از پدر وفات مؤده ترقیش خود در بقعه والد بزرگوار خواجه صندوق از سمت جنوری است و از بقعه وصی بر مرتب طبیب حاج مذکور است که الله اعلم

الفصول مرحوم میرزا یوسف استنباطی صدر اعظم برپا ساخته خداش ثواب جزیل و اجر جمیل دهد

حاج محمد کریمخان کرمانی

از کبرای علماء عصر معدود بود و در جمیع فنون عقلیه و نقلیه دعوی استنادی مینمود از جماعت شیخیه بعد از سبزواری کاتب رشتی گروهی بر وی گردیدند و او را در چهارم از اركان اصول عقاید خویش گرفتند سبزواری محمد باب علیه اللعنه و العذاب در تصنیفات مضحکه خود که نامش بهمان گذارده و سفاهت خویش را بهرمان هفت این دانستند فرزانان را فریفتن خواستند است که در شانز گفته (ان الکرم کان فی الکرمات کریمانی کرمانی) عالم جلیل بطهران آمد بحکم اعلی حضرت ها یونی رساله در و در باب تکاشف کرمان او فایض بطبع رسید و آری اسناد العوام از تصنیفات وی در سبستی و غیرها مکرر مطبوع افتاد و هکذا افضل الخطاب در علم حدیث الحاصل در غالب فنون کتابها ساخته است و در سبستی در حدیث محمد این دانشور بزرگ از اهل فاجار است من مقابل التزلزل و مرت در حق وی بر طرفی افراط و تفریط مبروند در سالیک هزار و دویست و هشتاد و هشت بملک کرمان در گذشت

حاج محمد رحیمخان کرمانی

فرزند دانشمند حاج محمد کریمخان مذکور است و از چند سال است که مقیم دار الخلافه کرمانه در فقه و حدیث و تفسیر و تاریخ و اصول و تطبیق مابین ظاهر و باطن و جمع مابین معقول و مسموع و علمی اصول و فروع مینماید مشاهیر فرقه شیخیه منفرته است بیان منبر او را نیز از این جماعت احدی ندارد با نکارنده اختصاصی بزرگان میوز در حسن محاصره و لطف معاویره و میر از همبکس

ندیده ام متع الله الاحباب بقائه

افاستید حسین ترک کوهکری

علامه اقران و محقق دوران بود در میان تلامذه بزرگ شیخ الطایفه رضوی الاضاری عدل حجة الاسلام میرزای شیرازی دام ظل العالی بود بعد از فوت شیخ مشارالیه مجلس تدبیر او در نجف بسیار اعتبار و بهرسانید و در اصول و فقه اسلوبی سلیس و مبسوطی با اقتضاد داشت همین جهت شمار شاگردان وی از سایر مجتهدین بیشتر است در سفر اهل بحرین و یابونی عیبات ائمه عراق علیهم السلام محصور و محنت ظهورشان در رسیدن انواع نلطفاً قطعا بدید فوتش در سال یک هزار و دویست و نود و نوزده هجری قمری عراق عراق فناد علی الله تعالی فی الجنان مقامه

حاج ملا علی مجتهد طهرانی

مشهور و مجتهد میرزا خلیل از اباان الهی و از اهل طهرانی طریقه جعفریه بود در فقهات و اجتهاد مقامی بسیار بلند داشت حتی حاج ملاهادی مدتی در طهرانی که از اجله محققین محسوب میگردد بعد از فوت شیخ الفقهائنا الکمل حاج شیخ مرتضی خواص ابا علمت او را رسد و منتهی بود در پایه زهد و تقوی وی حدی طبع دین منی توانست دو در مان حاج میرزا خلیل طبیب طهرانی که از اولاد عصر بود بجلالت مسلم است او را در حقه است جمله بعلم و فضل عوصوف و زهد و تقوی معروف میباشد از صاحبان عنوان کرامات ظاهر و منامات باهرا شنهار دارد شکر از علوقه روز و غنث و تیر این بزرگوار در کتب حافظ العصر ظهور الشیعه العالم الزبانی الحاج میرزا حسین الطبرستانی نظر سپیده است علی الله فی الجنان مقامه

(میرزا محمد صالح عرب)

مشهور و بدمادیر افاستید حسن است که داماد استید علامه صاحب الزمان بوده در حفظ حد و وحای حقیقت عبرتی شد بدین است از این جهت فتنه در شهر کربلا بر پا کرد که جماعت کثیر در آن واقعه قتل رسید و خود مشارالیه را اسیر ابدار الشیطان منظمین بر بند و با اولاد امنا این دولت مفارقت سنین او ابل جلوس همایونی از انجا بطهران آوردند با مقام فقاهت و فزید جلالت خلقی سخت خشن داشت و هینکام غضب اصلا خودتین زانمالک بود بتلاوت قرآن مواظبتی فزون العاده از او مشهور و میشد و در احکام کلام الهی انهای غیر مناهی میفرمود و هیچ وقت قرآن را در حال قرائت و غیره از زمین نمی گذارد بر باض حدیث حاشیه نوشته شده است از بهر التواضع و بر روضه شهید نیز حاشیه داشت و میفرمود اگر نام روضه الصفا بود اینجا باشد را نیز صفا روضه می نامیدم و نیز در اصول کتابی ساخته مترجم به تذب او که در نین از او نماند و از بناش یکی در خانه شریعتی افاستید عبدالله خلف الصدق افاستید بهشتی علی الزحماست فوت این بزرگوار در سال یک هزار و سیصد و سه هجری بداد الخلفه ناصر روی داد و کالد شرفش عیبات ائمه عراق حمل فناد میرزا حدی علی مجد الاذ با در واقعه وی گفته که سال فوتش را برآ با یکی افزوده گفت صدر جنت جمله کاه صالح داماد شد

حاج سید شفیق جابلی

از مشاهیر شاگرد های شریف علمای مازندران است و اصول کربلا را در کتاب قواعدش مانند حساب ابط بسکت تحریر کرده و خدمت علامه العصر حاجی محمد حنفی اباده فارسی نیز برای تحسین و تکمیل رسیده و اجازت کبری مطبوعه طهران تراجم جمعی کثیر از علماء مناخرین

از عهد صاحب لؤلؤئی الیوم را بر وجه اشارت وارد کرد است که وی از مجتهدین عصر در اصول شاکردی او را کرد اند در علم حدیث و تصحیح اسناد و معرفت احوال روایت و فن شریف در ایام بین الاقربان بر هر مقدم بود و جمله مسلم اشغالتش بتدبیر و تزیین در خطه بر وجود از بلاد کربلا کوچک بود

افاستید علی مجتهد شریعتی

استرآبادی الاصل طهرانی المسکن از افاضل فقهاء دارالخلافه است در روایات و تقوی و حسن خلق و اطلاعات متنوعه و تبتعات منلوته مسلم این شهر میباشد در رجال نالیغ نافع دارد و بر حسب مشیت شاهانه جامع ناصری اکر بر اسلوب جامع عباسی است بر اقب خاص مرحوم میرزا سعیدخان بنام همایونی بر نگاشته زار الله توفیقه

حاج شیخ هادی بخربادی

امیر نواز مجتهد بن مسلم دار الخلافه و مرجع حکومت شریعتی است و در جزله مجتهدین عصر بد رویش نهاد و بی تکلفی امتیازی مخصوص دارد و در زهد و ورع بسیار که عدل است و با علماء هر هن هب هر این اینجین دوست میدارد و بی محابا با کافه دانشوران فرق دینا و رؤسای بنی هر جمله مجالست میفرماید و بیخندان مشفقان فضلا و وقت عداقی می آورد در فقه و اصول و حدیث و تفسیر و رجال و مقالات و غیره امان العلوم و المعارف و الاطلاغات از منفردین متبحرین معدوم میگردد

ملا فتحعلی سلطان آبادی

عالم عامل و فقیه فاضل و عارف کامل است مردم در علو وجه و ورع و تقوی و زهد با و مثل میزنند اصلا از عراق ایران میباشد ولی فضلا در سرتین رای ملین

مخبر سرکار حجة الحق سید الطایفه حاج میرزا محمد حسن شیرازی دام ظل الممد و دانست و اما من جماعت را با وی کند از ده اند اکابر علماء مجاورین و غیرهم که خود هر یک با چندین هزار معتقد و مرید است نسبت با خود ملا فتح علی مد کورد و مقام خلوص و ارادت هستند و از وی بعضی مشاهده کرامات مدتی میباشند فقیه اجل حافظ عصر حاج میرزا حسین نوری طبرسی در دار السلام و کلمه طیبه از وی بکرات نام برده و خوشین را نسبت با او از معتقدین و مریدین شمرده و کفی بذاک حجة

حاج میرزا ابوالقاسم موسوی

مجتهد زنجانی از رؤساء بزرگ مذهب جعفری بود و در فتنه بایسته زنجان فحاشات تحمل کرد و بدین دولت خدمان نمود در فقه و اصول و حدیث و غیرتک کتابهای سودمند ساخته ها نا ابدار السعادة زنجان از چندین قرن نا انترمان احدی مقام ریاست و نیماذ مرز سبط بد او را هم ترسانند سرفرازند دادندش حاج میرزا ابوظائب مجتهد و حاج میرزا ابوالکلام و حاج میرزا ابوعبدالله هر سه شهرت نامت و ریاست عامه دارند و مسند شریعتان امر خوم در زنجان الیوم ریا شریعتی ارفد و العلماء العظام حاج میرزا ابوالکلام مذکور است سلم الله

حاج میرزا ابوظالب مجتهد

از افاستید حسین ترک کوهکری علی الله مقامه مجاز است و زیاده بر مقام فضاوت و اجتهاد در فزون عصر جدید نیز بد طوئی دارد و باینده مؤلف این کتاب از سالهاست که در مقام کبجهتی و دوسناری میباشد ابده الله نعم

حاج میرزا محمد باقر مجتهد

امام جمعیته تیر بر رئیس اعظم از باجیان بود و مذهب حق جعفر را حراستی مردم از منسوب مقام فقاها و اجتهاد ان بزرگوار مسلم جمیع مسلمین است خاندان ایشان به از باجیان بیت علم و عزت و فضل و ریاست میباشد دولت راهواره باحوال رجال این دوده تو جها عضو بوده فون این فقیه نبیره در طهران اتفاق افتاد لبالب هزار و دویست و هشتاد و شش هجری

حاج میرزا محسن مجتهد اردبیلی

از افاضه علماء از باجیان بود و در فقاها و مضایق مقامی رفیع داشت و از جهت ریاست نیز هیچ کس وقتی می نهاد و ترقی و از هر سانه

افاستد صادق طباطبائی

ان عظام رؤساء دین واجله فقاها و مجتهدین بودند طهران می نشست بمقام بزرگوار و بسط بد و نفاذ حکم و قبول عامه کرد و داشت کتبی رسیده است عده نهد وی در اصول بر شیخ محمد حسین صاحب فصول بود ویرا کتاب نیز تعلقات پر داخند و احبانا شعری فقاها میباشد الحق در حفظ حای شریعت از هیچ دقیقه نمی گذشت و در این باب فلام و اهتمام او را دیگری نداشت ولی جمعی از شباطین بر در محکمه وی گرد آمده بودند از متراضین رسوه میستند و با انواع و سوا سر الطایف

در سایر دستمکام احکام آن رئیس اسلام رخند می افکنند اولاد مشارالیه بسیار و هر قرین عزت و اعتبارند علی الخصوص شریعتها را افاستد محمد رضا که وارث مسجد و محراب نجفان کرد بدو فونش درعرب و بیع الثانی نشانه اتفاق افتاد مزارش بر ظاهر قبسه حضرت عبدالعظیم از سمت شمال است مرحوم میرزا ابوسف

اشبانی صدراعظم بر سران ترتیب طیبه قبه عالی افراخند و صحنی مشتمل بر حرات ساخته است طالب الله شاره و حشر مع من کان بتو کاه

افاستد جعفر طباطبائی

سیر نامور افاستد صادق مذکور بود و در فقاها و مضایق دیگر مقامی بنامی داشت و در جوده و الله ماجدش بجوانی در گذشت در مجمع الفضا استغاری از او ذکر شده رحمة الله علیه

حاج شیخ زین العابدین مازندرانی

مجاور جابر شریف امر در بعلو مقام فقاها بسیار کرد نظیر است گروهی عظیم از شیخ عراق و ایران و هند و اورد انقلابی کند فتاوی وی غالباً برین سهولت فرزندان این رئیس اعظم و فقیه فخر اینر نشیند ایم که از اجله علماء می باشند و جله فقاها

سعید العلماء مازندرانی

از افاضه مجتهدین بود و ریاستی معند بها داشت و بعضی از اهل تحقیق او را با شیخ الطایفه اسناد الکل مرضی الاضاری هم سنک میکردند این بزرگوار به بلات منطق و فصاحت بیان بکانه روزگار بنظر امد اعلحضرت اقدس هابون زانست بوی ابناء عظیم و توجیهی عن التهم بود اعلی الله مقامه

حاج مولی هادی مدرس طهرانی

محقق جلیل القدر و مجتهدی عظیم الشان بود کافه افاضه از الخلفه بر وی نهد میکردند غالباً فصولا در علم اصول عنوان قرار می داد و ریاضت در فقه و در عصر این بزرگوار تحصیل علوم شریعتیه در طهران بر وجه اکل ممکن بود و بعد از وی ان رونق نماند و

ان رواج برت و اشتهارش بمدتس از ان بود که در او آ عمر هفتی در مدینه حاج محمد حسنخان مروزی فخر الدوله ندرین مینمود وی در نشانه زکات ثواب الله متعالی

حاج مولی رفیع کپلانی

مشهور دین بعتبار از مشایخ علماء و معترین مجتهدین بود اشتهار و اعتباری زاید الوصف داشت بترت و مکنه وی در مملکت کپلان کتبی می رسید بعضی از آثار بزرگوار بیاد کار گذارنده از قبیل بل سپاه رود و راه جهنم دره و پل منجیل و نارنج و کلاتش نارنج است و هکذا خبر است که سال فون شاه شهید افامه خان فاجار بود باشد خدمت شریف العلماء تحصیل اصول کرد و در فقا هم شرفا مقیم حضرت حجة الاسلام حاج سید محمد باقر رشتی صفهائی بوده در فقه و اصول و رجال تصنیفا فرموده و چهل سال تقرباً بر ترویج شرع و ریاست عامه و مطاعت نامت گذارند نادرسال بکفر او رو دست و نود و دو هم شهرت در گذشت اینصراغ نارنج فون اوست هشتین با محمد عمری است اولاد چند از وی مخلف کرد بد از انجمله اسناد فای حاج محمد ابرهیم معروف بجاج مجتهد که در کپلان اعتبار و اشتهاری بکمال دارد و دیگر افتخار العلماء العظام حاج میرزا محمد مهدی بحر العلوم سلمه الله که در عدل و اجله و فضلاء عصر معدود می کرد و در کتبه رؤسالت و انشا دولت معتر و معظم است

میرزا محمد حسن اشبانی سلمه الله

در زاد بچ جمیع این نالیف از رؤساء بزرگوار الخلفه است تحصیل و تکمیل وی در خدمت اسناد الکل شیخ الطایفه حجة الحق شیخ مرضی ششتری انصاری حضورا

الله علیه شده از وقتی که این بزرگوار بطهران آمده است تکمیل اصول الفقه را بر سبک جدید و سبیل عظیم بد بد شده بعد از مرحوم حاج ملا هادی عده نهدن طلاب و مستعدین در دار الخلافه بر این دانشور بکانه و ساهام بکند و در کتبه حکومات شریعتیه کتبه بزر عده وی قرار گرفتند امام الله افاضانه

شیخ فضل الله نوری

افضل و اکمل نلافنده سرکار حجة الاسلام حاج میرزا محمد حسن شیرازی مد ظله العالی اوست و در فقه و اصول و حدیث و رجال و انواع فضا با دیگر امثالی بنی داند اهالی دار الخلافه را با این بزرگوار اعتقاد است و اسخ مجلس درس و افادت و افاضتش نیز امر در بی عامر و بوجه کافه مستعدین مدارس طهران دائری باشد از شریف آثار قلبیه وی صحیفه فایمیه است اطال الله تعالی بام افاضانه المحققه

حاج سید ابوتراب

از اجله مجتهدین نوزین بود و محکمه عامه داشت

حاج ملا فتح الله شاردی (هاردی)

از جمله بزرگان فقاها ایران و مسلمین مجتهدین دار السلطنه نوزین بود شرح لغه و غالباً در سر فقه قرار میداد اهالی قرین عمیق فی خالص باوی میوزینند و مسجد او در ایوقت بشیر بعباب ملا هادی که همیشه زاده اوست تعلق دارد

شیخ محمد ظاهر در فونی

مفتی هفت اصولی در ابانک خوزستان ریاستی عامه و شهری نامت دارد صفت فقاها و فضیلت زهد و تقوی و ورع و قدس وی نا بهر جای رسیده است و

از ایران بسیار بدو اسلام کشیده زمانی که بنده نکازنده از جانب پدر نابالغ به پادشاه بنام بود فیض محض و فو زبانت این عالم جلیل القدر عظیم الشان را بکثرت ادوات نمود

اخواند ملا محمد ابروانی اصلاً

نجفی جواری از جمله رؤسا مجتهدین درجه نخستین بود و در معقول و منقول و فروع و اصول او را اسنادی اعظم و محقق می نمودند شهرتشان مالک اسلامیه روس و ایران و عثمانی و هند هر دو فرزند است و بجلالت شان و عظمت رتبه و علو مقام و رفعت مقام بسیار کس نظیر بود و در اکثر علوم مانند فقه و اصول و رجال و فنون عقلانی از اسناد پداسانید معدوم کرده بد چون ابروان قدما از ایران است نام او را نیز در این فهرست براد نمودیم و ایشان و برکت و جلالت این کتاب مستطاب فرودیم مولی علی اصغر ابروانی برادر این عالم ربانی در سلك و عاظم و محدثین از نظر اول معدوم بود و هم بترین مجاورت ایشان متعالیات استغناء داشت مگر از مسجد جامع همدان در راه حج و فایده

افا محمود بن افا محمد علی بن الوحید افا محمد باقر رضوان الله علیهم اجمعین

سلسله ایشان در میان علماء ایران بجلالت عظمی مرتبت است از عهد مجلسی اول که نمای اعلی ای می ایشان میباشد لی زمان وجد بهیاتی که با صاحب بزرگوار اینخاندان عظیم الشان است و از انوقت باز تا کون هم فضاقت و فضل نام و ریاست و قبول عام در میان ایشان مستمر و مستدام بوده و هست از امامت فرمودند از ذری حد نایب

مختلطینا انانیا خرمقروما

افا محمود در طهران رئیس بزرگ بود و بصورت عالم درویشان و سودا و سرایشان اقبالی عظیم داشت بر خلاف سیره پدر بزرگوارش که دوده صوفیان بر انداخت و بعضی را در اب غرق ساخت از آثار فلهیه انعام عارف شرح دعای سیما است فون وی در سال بکفر او در دست و هفتاد و یک هجری بقریه در آشب شهران اتفاق افتاد قدس الله سره

افا سید رضی الدین

مجتهد فزونی خال مفضل افاسید علی صاحب تعلیمه معالم و عاشقه قوانین بود و در قرین و منعلقانتر و پاستی بزرگ و مجلس فقه خارجی بمثابة رؤسای عرب مستحون بگروهی بسیار از معتدین علماء عجم داشت جلالت قدر و عظمت شان ان بزرگوار در این کونیه اختصار ان می بکنند قدس الله سره

افا سید علی مجتهد بحر العلوم

خلق لصدق افاسید رضایان الشهد بحر العلوم المشهور فی مالک ایران و الهند و الروم از جمله عظاما علماء و کبراء رؤساء بود اگر چه اصلاً و اهلاً ابرانی میباشد اما کثیر بیت بحر العلومی در عراق عرب و غالباً در نجف میباشند سید مشارالیه ریاسته عظمی داشت و وجه معلوم که هر ساله از هند بهرا محصلین اثنی عشرین بعراق عرب می آمد چون حضرت شیخ الطائفه حجة الحق مرتضی الانصاری بموجبی مستر و سلحت وی بنید پرست و سالها بدست این بزرگوار می رسید دو ده مان ایشان در تمام مالک شیعه انامیه از یونان محترمه قدس است فضاقت

اجتهاد و تقوی و فضایل و مزایای دیگر همیگاه از این دوده مفارقت نموده و انبکرامتی است حقیقه سید بحر العلوم بزرگوار انار الله تعالی برهان

شیخ محمد مهد بن الشیخ علی

بن الشیخ الاکبر فقیه اهل البیت عم جعفری و پدر بزرگوار و هر دو عم اکرمش موسی بن جعفر و حسن بن جعفر که بعنوان مخصوص نیز مذکور اند از مجتهدین و حفاظ احکام شریعت و پین بوده اند و مشهور است که شیخ فقیه اکبر کاشف الظلم عن کل ما خلفه و استر در بحث مبراب در حق اعقاب تبه اجتهاد خواسته و پیر این دعاء بر نشان نشناخت

ملا زین العابدین مجتهد بر جرد

از شاگرد های مشهور ملا علی مجتهد بر جرد است و در خطه مسطوره نه قضاء و منکر مات شرعیه و مباشرت امور حسبیه اشغال داشت

ملا میرزا محمد اندرمانی طهرانی

از درجه نخستین مجتهد بود و بسبب بد و نفاذ امر و قبول کله امتیازی تین داشت و از این جهت مد رسه فخر طهرانی مدتها بدست وی بود الحق مشارالیه انعم الله بصوانه علیه در ترویج شرع و اغاثه مله فون و قضاء حاجات مسلمانان و فضل حضومات از روی قوانین اسلام و موازین مذهب حق بعم خود کونایه نکرد و غالباً بر کافه علماء دار الخلافه ریاست تقد داشت نور الله مرقد و اندرمان فخر این ذری

حاج ملا رضا استرآبادی

مشهور به شهید رئیس اعظم استرآباد و دیگرگان مجتهد بزرگ سرحدت کران بود و با انجامت حنبکهای ملت

میکردند اهرم بدست انطایفه و وحشی شهید شد قدس الله رسه

افا میرزا حسین

مجتهد استرآبادی

حاج ملا باقر مجتهد بزدی

از عظام رؤساء مدینه جعفری بود و در سال بکفر او و سپید و یک هجری رحلت کرد طبیباً الله تراه

حاج سید جواد قتی

مجتهدی مسلم و مرجعی بسو طالید بود و در رهزی ان منکر و منع اهل فخر و غلبی قوی داشت و در حفظ حد شرعیته هیچ ننگه فرو نمی گذاشت مگر در طهران آمد و صحبت شریفش در لاشد در فقه و اصول و رجال تصنیفات دارد در ماه صفر سال بکفر او و سپید و سه از هجرت بشهر قم رحلت یافت رفیع الله درجه

حاج ملا صادق قتی

مجتهدی فحل بود و از مشایخ بزرگ مشایخ اهل در اخبار و آثار اربعی کامل و استقریه شامل داشت از منقرات او آنکه چیدن موی ریش با از پنج مجتهد که ریش تراشیدن هم باشد منع مینمونه و عطر الله تربیه

حاج سید جواد مجتهد کرمانی

عالم ربانی و اوقدی بلرانی بود در فقه و اصول فون معقول از جمله فحول معدوم و سپرد و پرا ملا فی اسلام و کف انام و حفاظ احکام و هر چه ان استخوانه بوده باشد کمنن بجاد و در خور است اعلمت اقدس هاپونی در خطه کرمان اقامت اصحاب و ا

بالمخصوصه من مود نامد رسد انشاء کردند خدا الله تبارک

اقامه زانستد علی اکبر مجتهد نقرتیه

مقیم دار الخلافه طهران از اجلاء ندامتد شیخ الطایفه
استاد الکلی حجة الحق مرتضی الاضاربت وچوزان
بزرگوار در کدشتن و با زار علم کاسد شد و آن مصر
مکره خراب و آن پیل افاصت سراب کرم بدین عالم
عامل و فقیه فاضل نیز با بران بازگشت منسوبانتر که
از اعیان دولت بودند وی را در طهران نکاه استند
و اینک در کمال اقتدار مشغول ندریس و ترویج و افت
وامانت و حکومت است ساحل حکم ان بزرگوار شایسته
کون طبع توهم مشوب نشد و دامن اصحاب انبعاث
هر که نهی بنی نبالوده باری وی بعلوم مقام اجتهاد و
تجزیه نام در ففاهت و اصول منفق علیه جمیع فحولست
و از حیث تقوی و ورع و بی تکلفی و درویش منشی
نیز در اعلی درجه شکر و قبول اطال الله بقائه

حاج شیخ محمد مهدی کجوری

مقیم دارالعلم شهر از مجتهدی بزرگ و ریاستی عظمی
داشت و بعهد او در مملکت فارس شریعت را رواج
زاید او وصف بود رضوان الله علیه

حاج ملا حسینعلی توسرکانی

مقیم صفهان مجتهدی مسلم و رئیس اعظم و از
محققین ففهاء و اساتید عظام علماء محسوب میگردد
شهرت علم و صفت ریاستش با همه جا رسیده بود و
مالک عرب عجم جلد وافر و کفر در او اذخر سواج خند
ابتلاء بهر سنا بد و بصیرت مستک شد و در او ابل خال
چند خدمت حاج سید شفیع جالبقی نیز نلند نموده
بود در حرمت

**شیخ حسن التخریجی رئیس الاکبر
فقیه اهل البیت الشیخ جعفر**

مجتهدی مسلم بود چنانکه غالب و کاد و حفته ان
بزرگوار بنایسید الهی دارای مقام اجتهاد ندا کر چه وی
نیز مثل برادر زاده سابق الذکر بن محمد مهدی بن الشیخ
علی بن الشیخ جعفر علیه الرحمه از موضوع ما خارج است
که ایرانی نیست اما در ریغ داشتیم که در این فهرست
سامیه علماء و ففهاء امامیه از نسل شیخ اکبر شیخ
جعفر صاحب کشف الفطاء نامی نیاروده باشیم

**شیخ حسین الشیخ العلامة المحقق
الاعظم شیخ اسد الله الکاظمی**

مجتهدی جلیل القدر و رئیس کرم الاخلاق بود و
در مشهد کاظمین سلام الله علیه موطن داشت اگر
چه وی نیز در این باب از این کتاب خروج موضوعی
دارد ولی خواستیم در این فهرست اسامی علماء از فرعی
اصول و فخل الفحول اسناد اعظم شیخ اسد الله
الکاظمی صاحب کشف الفتنای برده باشیم

شیخ لطف الله مجتهد

مجاور نجف اشرف از اهل اسک لاریجان است در
ففاهت و علم اصول تجریدی بهر سنا بنده از محصلین
طلبین دو علم گروهی هم روز در محضرش فراهم
شده مستفید میگرددند بنیان تقدس تقوی و
ورع هم حکم است استهار نام و صفت فضل و غرار
ماده اجتهادش نیز بسیار فائده و در حرکت امد است
سلم الله تعمر

میر غازی حسین لکهنوی

علیه الرحمه برادر میر حامد حسین سلم الله است و علم

و عمل و توفیق تصنیف و ترویج مذهب و امثال ذلك
با برادر بزرگوار بود بچندین سال از این پیش مشارالیهما
معا از هند و سنان بزرگوارت عنایت منعالیان عراق
عرب مدد با علماء عظام ملاقاتهای مختبرانه فرمودند
و بموجب مشرب شریف و مذهب لطیف خود از علماء
ایران شریعت را حاج میرزا حسین نوری طبرسی را
چند بدند و از انوقت با زانواب مکاتبه در مابین ایشان
مفتوح گردید ولی میر غازی حسین چند سال است
که بر حجت نوری پوسته قدس الله لطیفه و ذکر این
بزرگوار نیز بهمان تقریب است که در عنوان برادر محبت
اختیرش اشارت خواهد شد

حاج سید محمد مهدی مجتهد

قرنیه الاصل جلی المسکن افتخار شیعریه و استظها
شریعت مقام ففاهتی عالی است بجلالت قدر و
عظمت شان و رفعت منزلت در زهد و تقوی
کسی نمیرسد مگر زبیر و زبیرت جلال مبارک حضرت
بقیه الله فی الارضین و حجت علی الخلق اجمعین عجل
الله فرجه و سهل محضر جبار گردید و فرزند از یکصد
هزار اعراب عراق را مستبصر ساخت و در ففاهت و
اصول و کلام و توحید و تصانیف پرداخت کتابی کرد
در اثبات نجات از برای فرقه امامیه تصنیف کرد
بهترین کتبی است که در تعیین فرقه ناجیه نوشته شد
گرامت و مقامات او بسیار میباشد شطری از انها
در دارالسلام و کلمه طیبه و حجت الماوی و تحم
ثابت که جمله از آثار سرکار شریعت را حافظ طبرسی نوی
دام نلند است در ففاهت مراتب و درجات این سید اجل
از انها محقق میگردد اصل تکمیل و تربیت او بتوجهات

عمد کرمش علامه زمانه آقا سید محمد باقر فرزند صاحب
قبیه مقابل فرزند شیخ صاحب الجواهر در نجف شده و این
آقا سید محمد باقر فرزند بی هشتاد و زاده آقا سید محمد مهدی
بحال علوم و صاحب سر او بوده است با جمله حاج سید
محمد مهدی حلی مذکور بنام خود از دهم و بیست و اول و نلند
نکته را و سید محمد هجری در مراجعت از حج در پیغ فریغ
سناوه تقریباً وصلت فرمود

حاج میرزا حسین طبرسی

از عظام علماء میباشد بجلالت قدر و علوتشان از
قرآن ممتاز است ترویج اصول مذهب جعفری و تشبیه
بنیان طریقتی عشریه و نشر اخبار و آثار اهل بیت
عصمت علیه السلام از معاصیرین که زبیرت او موفون
شده اند در عجمی حدیث و تفسیر و معرفت احوال و روا
و طبقات رجال اسناد و تالیف علماء اسلام هانا امر و
حسنین و انای ایرانیان است بد رجلی الشان میرزا
محمد تقی مازندرانی از فحول مجتهدین و مشاهیر رؤسا
مهد خافان میر و در فضیلتی شاه رحمة الله بود تقریر نام و
اطهار مقام او تحصیل حاصل است مقام تقوی و ورع
و عبادت و تقدرتس این فرزند همت مندش مسلم سلین
باشد و هم از تجر نام و تتبع عام در مصنفان علماء اسلام
با علی مقام رسیده و صفت فضل و وقافت و در جبار سعادت
و لیاقتش برای هر کون در نظیم و اکرام و توقیر و احترام ناهم
جا کشد است تصنیفان سودمند دارد منها نقرتیه
فی ترجمه سلمان و دارالسلام فیما يتعلق بالنام و التجم
الثاقب فی احوال الامام القاسم و الکلمه الطیبه و نلند
میزان السماء و الصحیفه الرابعه و حجت الماوی که فی الحقیقه
باب من ای القاسم محمد علی الله و خبر از جمله سیزدهم بخار

الانوار بدان نالفت شریعت مذکور ساخته و کتابی جافا کرد
 اسناد را که در تکلمه و مسائل تصنیف کرده از جمله آثار این
 عهد همایون است فی المحققین مجمع استخراج و تنقیح استقصا
 آن احادیث و اصول اخبار سنت رسول صلعم نموده و در جبهه
 توفیق و ثبات و رتبه احواط و تبحر خویش را بر هائی فاطح
 آورده است و این عالم عامل و فاضل و محدث کامل
 حضرت حجة الاسلام ثقله الانام حجة الاحکام نایب الامم
 علیه السلام حاج میرزا محمد حسن دیناموتی و معتمد و
 مؤمن است ادام الله ايام افاضته

**حاج میرزا جواد افا محبتی و اما
 جمعه دار السلطنة تبریز**

سلسله ایشان در تمام اذربایجان برپاست کلمه عظیمه
 عامه نماز است این بزرگوار در علم فقه و اصول از جمله
 فنون محسوب میگردد و در حدیث و تفسیر و رجال و کلام نیز
 نخستین شخص تریز است بلکه تمام اذربایجان و اعتبارش
 در بین دوله و اقتدارش در ملک و ملت محتاج بنا نیست
 ادام الله ايام نایب الامم و شند بدارته

شیخ محمد حسین قزوینی

نزله جات شریف از محول مجتهدین عصر و یکبار فقه از ما
 بود و بنده اشهار و ریاست عظمی امتیاز کتی است فوت
 او را محققان نمی گویند که از این دولت در کلام سال بوده طیب
 الله ثراه

حاج میرزا نصر الله مشهدی

رئیس بزرگ و عالم مشهور خراسان بود مراتب فقه و حکمت
 در خدمت حاج سید محمد چابری و حاج میرزا امیر طهرانی
 و حاج ملاهادی سبزواری تکمیل کرد و تصانیف سودمند
 یادگار گذاشت و اسامی آنها را در جلد ثانی مطلع القشیر

نوشته ام

حاج میرزا عسکری

امام جمعه و شهید مقدس رضوی از خاندان علم و دست
 بود و مقارن ارتحال شاه مرحوم محمد شاه غازی قاجار
 بدار الخلافت توفیق داشت بر حجازه آن پادشاه رحمة الله
 گذارد و در فتنه سال اول که مقارن اول این دولت بود حکم
 اتماعون در حبس شد و ساخان بلخانی را در اطاعت و
 علیت مواعظ وی بی سود مند شد رحلت عالم جلیل
 در سال بکهزار و دویست و هشتاد و دو در جوار حضرت
 علی بن موسی الرضا صلوات الله علیه مد فون کرد بد

شیخ ابوتراب امام جمعه شیراز

فوتش در سال هم از جلوس بد مانوس مطابق سنه هزار
 و دویست و هفتاد و دو و از هجرت افتاد

افا سید جعفر اراچی

مشهور و یکیشی از جمله علماء جامعین مابین علم و اچقان
 و ذوق و عرفان بود در فن تفسیر نظر نداشت تحفه
 از تصنیفات آن زبده ارباب سیر و سلوک بطبع رسیده و
 کرامات بسیار از وی مشهور است

افا سید ریحان الله خلف لصدق

افا سید جعفر کشتی دارا بی

فقهی فاضل و متبعی کامل است باخاطره احوال رجال
 و تراجم علماء فقیهین و انتاع دایره حدیث و تفسیر
 النظر مینماید بر موعظه منبری نیز تسلط یافته و
 بزهد و ورع و تقوی و مواطبت بر اولاد و مناجات
 اشتها دارد از اجنبان افا مرضی برادر زاده مشارالیه
 مسموع افتاد که میگفت جلد بزرگوارم سید کشتی دار
 او خرام و خواتم هم فرزند می زنده آمد تمهید اعلی عا

قران بکشد و اینکیر اول ماه می بود که روح و روحان و
 جنة نعیم فرمود نام این پسر روح الله است بفتح الراء و حق
 تعالی مراد پیری دیگر نیز خواهد عطا فرمود نام او ریحان الله
 است و از پی ان پسر عمر من سیر خواهد رسید و قضاء را
 هم چنین شد که استکشاف کرده و خبر داده بود اینک افا
 ریحان الله سلمه الله از چند سالست که موطن خود بر گردد
 دانش کفنه و بدار الخلافت طهرانی اقامت کرده و اینجا هم
 مسجد امامت جماعت دارد و هم مجلس افاضت و افاضت

میرزا ابوتراب کاشانی

مدت در مدینه خاقان معفور که در شهر کاشان ساخته
 اند در فون معقول و ریاضیات اسناد مسلم بود رحمة
 الله علیه

افا عبد الله مجتهد کرمانشاهی

از جمله سلاله و چند بهیانی بوده است در سال هزار
 و دویست و هشتاد و دو هجری وفات نموده

اسنا الا سید افا علی نوزی

سلمه الله تعالی خلف مرحمت پناه افا عبد الله مد رس
 ند رس مدت در مدینه میرزا محمد تهمان سپهسالار قاجار
 واقف در دار الخلافت طهرانی با وی متعلق میباشد در
 معقول و منقول از جمله فنون معدود است هم در حکمت
 متعالی ندر پس بنامید و هم در کتب فقه اسناد لای و
 مباحث جمیع علماء عصر در قصه قامت و صغر جبهه آن بزرگوار
 کس بداند نشده است چنانکه معلوم نظر در وقت شافش
 صنعت شمشیر از روی آری العین مشاهده فرموده و در
 استخاره و نقال بقران کریم نظری بخندان صنایع دارد که
 اخبار از ضمیر و غائب میکند بید روی او این فقیه علیل
 و حکیم کامل هم هر روز از علماء بزرگ عصر خود بودند و

در فون شریعت و حکمت و ریاضیات از اساتید محسوسی
 گردیدند انقض امر در روز که این طهرانی بلکه ملک ایران
 بوجود مسعود این بزرگوار همی افتخار میکنند و اطهار اعصاب
 مینماید که الله امثالهم و مد ظلاله

میرزا سید محمد امام جمعه اصفهان

که از محول رجال عصر شیار میرفت و بنفاد حکم و در فاج
 امر مزید سطوت وی از سلاله سادات خاتون آبادی کن
 دیده نشده است در سال بکهزار و دویست و نود و یک هجری
 باصفهان وفات یافت

میرزا محمد تنکابنی

فقیه مقتدر صادق سلمه الله صدر رساده لوح بود و پیش
 فخص العلماء علم تراجم رجال را در فن افعال نمود

حاج میرزا افانی

با صد ارت چهارده ساله عهد محمد شاه مرحوم در علم
 عرفان مقامی معلوم دارد و استقصا احوال و اخبار این
 شخص در سبکدستی و بزرگواری و دانش و زوی و در پیش
 منشی و حق پرستی کتابی مخصوص بخواد اول این دولت
 را اندک نموده و چون از خدمات دیوانی مستلخ بود پس در
 عداد علماء و عرفا انبهد جاوید مهد محسوب است و در
 در سال دویست و نود و دو از جلوس ها پون بعراق عراق اتفاق افتا
 مشهور است بلکه نزد یک مشهور که با وجود صحت یک
 هفته قبل الوقت از رحلت خود خبر داده بود

سید ابوطالب لاریجانی

شاهان دستخیز از افاضل سلسله جلاله است که سید
 جلال الدین اشرف میر سید و امر و در لاریجان نافذ
 الحکم است

حاج میرزا محمود قزوینی

از اعیان و علماء دار السلطنة فرزند منسوب بنی و دیوانی را
 با هم توأم ساختند و مصداق لیا احسن الذریع الدنیا اذا
 اجتمعوا گردیدند خاندان ایشان که بدو السلطنة قریب مکن
 می باشند در میان تجار ایران نمره نخستین محسوبند و مشا
 الهی که شده از مقام علم و عمل و فقاہت و نباهت و جلالند
 و بیالت بحسن خلق و هضم نفس و درویش نهادی و بی
 تعنی از انبیا و جنس خویش منازاست و در جلد بیست و یکم
 منصب و لقب مہن التجاری حسب لوائت و الا استحقاق
 از ساہا باوی بود و بعد از وظایف علمتہ ہی ترکالتفین
 مقام اہدام میفرمود وی از چندی است کہ خود بموجب
 استدعای وی این شغل شریف و منصب منیف از دیوان
 عزیز با فرزندانشندش عمده العلماء اعظام حاج شیخ
 سلمہ اللہ تقویٰ شد و فرمان مہرنگان بصدور رسید
 است همانا نژاد پاک خداوند این ترجمہ اما با سید علم
 افا سید جعفر کشفی علیہ الرحمہ میپسوندند ادام اللہ تعالیٰ
 ظلہ و نوالہ

میرزا مرتضی ملقب بصد العلماء
 برادر میرزا ابوالقاسم خوانقون آبادست کہ امام جمعیہ
 طهران بود و بعد از فوت برادر چندی بدیانت بقدر الانا
 امام بن امام میرزا زین العابدین امام جمعیہ عالیہ دار
 الخلافہ امامت جمعیہ و جماعت کرد

شیخ محمد تقی مجنوردی
 مجاور مشهد مقدس رضوی در عدالت مسلم مردم
 انوکالت است بل و غیرها شرح مقامات عالیہ روی و
 از تبار شیخ علماء خراسان تالیف صمد الا فاضل و غیر
 الامثال اقامیرزا عبد الرحمن مدرس اسنان رضوی در
 علمه بابخواند و در جلد اوسط مطلع الشمس نیز ذکر

این بزرگوار بسبب اختصار کرده ایم

حاج سید اسمعیل عقیل
 از مردم مازندران عالمی عامل است و فقهی فاضل چندی
 در دار الخلافہ طهران مقیم بود و فعلا در عتبات مقدسہ
 عراق مجاورت کربلا فالیقات چند بقاری در عقاید
 اخلاق ساخنہ و بر خرازا باب توفیق بطبع کتب او
 پردازند

حاج افا محمد شیرازی
 ہم از علماء ظاهر بود میفرمود و ہم از معارف عرفاء
 و اهل باطن بشمار میرفت و دستگیری می نمود زیادہ بر
 ده سال از این پیش بدار الخلافہ طهران رسید و فعلا
 فوت شد

میر محمد حسین اصغری
 از علماء سلسلہ سادات خوانقون آبادی کہ چندی ہم
 بمنصب امامت جمعیہ صفهان رسید فوتش در سنہ
 هزار و دویست و نود و هشت هجرتہ واقع گردید

افا سید ربیع بارونوشی
 از مجتهدین مشهور طبرستان است در بعضی از مسافرتها
 ہما یونی مازندران بشرف باز بد نابل گردید

افا شیخ محمد اصغری الاصل طهرانی
 السکنی ہمیشہ زادہ شیخ محمد تقی
 اصولی صاحب الحاشیہ است کتاب فضول شیخ حسین
 و کتاب شرح لغت اکبری مثل او ندرتیں می کرد اعلی اللہ
 مقامہ

مولی محمد امین الاسلامی
 در سنہ یکہزار و سیصد و سہ فوت شد

حاج شیخ محمد حاج شیخ ابرہیم

از اولاد حضرت امام جمعیہ بو شہر شد

شیخ عبد الرحیم روجردی
 از اجلہ مجتهدین از الخلافہ طهران بودہ و میرزا تقی
 امیر نظام آبا بیک اعظم در اول امر صدقاتش نسبتا و
 اظهار عقیدت میکردہ است انکاء گویند بموجبی از
 سخت بر مید و اعتقادش منفتح گردید و حلت بن عالم
 جلیل عصر و زینچ شبہ شانزدہم شہر رمضان المبارک
 سنہ یکہزار و دویست و هفتاد و هفت واقع شد

افا سید علی روجردی
 متوطن اصفهان عالمی است جلیل

حاج میرزا علی اصغر
 شیخ الاسلام تبریز در سنہ یکہزار و دویست و هفتاد و ہشت
 بر حث ایزدی پیوست

میرزا عبد الرحمن
 بن المرجوم میرزا نصر اللہ طاب ثراہ فارسی الاصل مشہد
 السکنی مدرس اول اسنان مبارک رضوی است در دفع
 و اصول و مسموع و معقول ندرتیں مینماید و در غالب
 شعب حکمت و وسطی حواشی و تعلیقات و رسالہ دارد
 صحبتش بقضیل ادراک شد از حسن محضر و معجزات
 و لطف فریب و فکرش صحیحہ نصیبہ لایق و فتمنی فایق
 یافت ادام اللہ ابام افاضاتہ

افا سید محمد علی ششتری
 از اولاد مرحوم سید غلام اللہ جزایری رحمہ اللہ علمتہ مشاہد
 و از سا در طهران محل وثوق عامہ مردم بود ۲۳ ہجرتہ

شیخ عبد الحسین ششتری
 از علماء بزرگ و ائمہ جماعت دار الخلافہ طهران بودہ

حاج شیخ عبد الحسین

از اولاد حجتہ الاسلام حاج مولی علی کنی است و در دار
 الخلافہ سمت امامت جماعت دارد

افا عبد الحمید
 خلف افا عبد اللہ کرمانشہانی از خاندان افا محمد علی بن
 وحید بصہانی اعلی اللہ مقامہ در سنہ یکہزار و
 صد و سہ وفات یافت

شیخ عبد علی بن شیخ خلت
 امام جمعیہ بو شہر از اصفہان بنیان بخ هزار و سیصد
 و سہ در گذشت

افا سید محمد علی نیاکی
 از ائمہ جماعت طهران است در بازاری پامپا و مدرسہ
 و مسجدی با اختصار ساختند و خود دستخیز در انجا امامت
 جماعت و تدریس علوم شرعیہ میبرد از سلمہ اللہ تعالیٰ

شیخ محمد حسن
 خلف حاج مولی جعفر استر آبادی از فضلاء علماء طهران
 است

شیخ محمد حسن مشہور بنیادی
 در فقه و ادب تبارک نیکو است مدتی بدار الخلافہ طهران
 توقف داشت

افا حسین مجتهد قتی
 بعلم و عمل اشہار دارد

حاج مولی محمد حسین مجتهد کاشانی
 ملقب بحجتہ الاسلام کہ در فقاہت و ریاضیات بد
 طولی دارد

میرزا فخر الدین کاشانی
 در میان سلسلہ اولاد حاج مولی احمد بن مولی محمد
 مهدی بن ابی ذر زانی رضوان اللہ علیہم ریاست

نامتوار

حاج سید حسین کاشانی

ساکن دارالخلافه طهران فقهی زاهد و عالمی عابد بود و سالها در کربلا طاعت ابران مبارکه و فضل حضورش گذراند و در آمدن از زمان ذیل دیانت او را هیچ بهمت نتوانستند او را ساخته نا انکه بر خیز از کربلا و رساء دارالخلافه بر وی رشک بردند و در خضر قریح آوردند که او بر طریقه فقه شیعه میرود فون ابن بزکوا در پنج سال بکفر او رویت و بود و شش هجری رو داد و جنازه اش عیان امیر عراق حمل افتاد طبیب الله التشریف

افاسید مصطفی مجتهد سلمه

خلف لصدق حاج سید حسین سابق الذکر فاضلی کامل است و عالمی عامل و از حاج شیخ محمد باقر اصفهانی مجتهد تصدیق اجتهاد دارد و در ادبیات و فقهیات نیز تزییر النظیر است

میرزا محمد کاشانی

خلف لصدق میرزا ابوالباب مدینه مدرس مدرسه خاقان مغفور و کاشان در شعبه ادب و حفظ فصلی شعر عربی عجمی و عصر است

حاج سید محمد باقر عراقی

ساکن دارالخلافه از فقهاء و ائمه جماعت طهران است در مناظر و جدل تسلط عظیم دارد

حاج مولی محمد صادق صبا کاشانی

از اجله تلامذه حاج مولی هادی سبزواری زهنت و زهد و اخلاق بنیفات امتیاز است اعلی الله تعالی

میرزا محمود شیخ الاسلام تبریزی

پیر حاج میرزا علی اصغر شیخ الاسلام

مولی محسن مجتهد بروجردی

شب عاشورا سنه یک هزار و سیصد و ستم در گذشت

افاسید محسن سمنانی

منوی جامع سلطانی که از ابنیه و آثار ممتاز خانات مغفور است

حاج مولی تقی آزدانی

من اعمال قریب در منطق و نحو اسناد بود و در پس تمکیر و ملک ارداق بر سپیل سپورغال در دست امیر بهمال نصر الله خان نصر الملک امیر تومان است

افاسید افای رموی

شیخ الاسلام رموی

میرزا احمد افامام جمعه

دار السلطنه تبریز خلف لصدق حاج میرزا جواد افامجتهد سلمه الله تعالی

میرزا ابوالقاسم شیخ الاسلام تبریزی

خلف لصدق حاج میرزا علی اصغر شیخ الاسلام تبریزی

حاج میرزا ابوالقاسم کلانتری

مدرس فخریه دارالخلافه طهران ترجمه او در جلد اول نامتواران ناصری بطبع رسیده

میرزا اسد الله مشهدی

برادر کهن میرزا هدایت الله بن حاج میرزا عسکری امام جمعه مشهد مقدس در سال نوزدهم از جلوس هاپون در امامت جمعه مشهد رضوی نایب برادر خودتر کردید

افامیرزا ابوالحسن اصفهانی اصلا

طهری امسکنا مشهور بجلوه

امروز از عظماء حکماء اسلام و اساتید فلاسفه عالم

عقل کفنا اسد الله یان

هدم دخت ابوالقاسم شد

افانوز مزبور بدین ذکاء العجمی عصر بود و بحد نظر و فطانت اشهار تمام داشت در عنفوان شباب در عتبات عالیات امیر عراق برخالیکه در حوزه شیخ الکمل رضوی الاضاری اعلی الله مقامه بیکمیل مراتب تحصیل اشغال داشت در گذشت

میر محمد باقر

صاحب روایات الجئات از رؤساء دار السلطنه اصفهان و برادر میر محمد هاشم مذکور در عنوان جداگانه است در فقه و حدیث و تراجم علماء سلف و خلف و فنون فضایل دیگر بر اقران ترجیح دارد کتابخانه اینخا نواده را با ایهت عظمی میسپسند در کتاب نامه دانشوران ناصری هر جا که عنوان میر معاصر است مقصود اینخاوند معالی و قاتر است سلمه الله تعالی

حاج شیخ محمد تقی مجتهد اصفهانی

خلف حجة الاسلام حاج شیخ محمد باقر اعلی الله مقامه در فقهات و سایر علوم شرعی در جرحه علمای او و برای ترویج و تدوین و ترتیب مسندین از محصلین آذینا می پسندد و در این تاریخ بملک اصفهان ریاست اعتنا دارد و در مسجد سلطانی با امامت جماعت و محاکمات شرعی اشغال میبود و بلبق افای نجفی اشهار کرده و بعضی از عمراتش طبع کرده است ادام الله افاضاته

افاشیخ محمد حسین مجتهد

خلف لصدق حاج شیخ محمد باقر اصفهانی زحمته الله علیه ففاهنش مسلم است و در نجف از علماء بزرگ بشمار می آید

افاسید جعفر قرینی

مقام مذکور در ترجمان بزرگوار در جلد اول نامتواران و زان مسطور است هر که حالات و اخبار و ماجرات و آثار ان اسناد اعظم و فیلسوف مسلم بخواند نکات را بکتابها

مولی محمد معانی

از مشاهیر مشایخ شعبه شیخیه

حاج مرتضی قلی مرندی

که بلبق علم الهدی معروف است

حاج مولی محمود نظام لعلما

معلم سیدکان اعلی حضرت اقدس هاپونی

مولی عبدالوهاب قرینی

مشهور به لافا خلف حاج عبدالعلی که خدای کلین زور از قری قرین است در عربیت و ادبیات و تتبع احوال علماء و تراجم رجال اسلام مهارت کامل داشت و در مجلس نالین نامتواران ناصری مستخدم بود اما سال که بکفر او رسید و شش هجریست نما عجز در گذشت

میرزا فخر الدین بن الحاج مولی سید

الله حجة الاسلام البروجردی

از مجتهدین و اهل ذوق و عرفان بود و در بروجرد و حد از ریاست داشت و شعر هم می گفت مشغول و بنظر رسیده و اولادش بسیارند

افانورالدین بروجردی

برادر اعنای میرزا فخر الدین مذکور و افاجال الدین میرور است مادر این سبزه زکوار صبیحه حجة الحق میرزا ابوالقاسم قری صاحب قوانین بوده و حجة الاسلام حاج مولی اسد الله بعد از فوت میرزا رضوان الله علیه بشرف این مصاهرین نایل گردیده ففعلینان صبا ملک الشعراء در تاریخ این عربین میفرماید که

از سلسله مرحوم حاج سید جواد است و امر فرزند در
السلطنة فرزند از رؤساء علماء واجلة ففهاء بشاوه
ابد و مجلس قضاء و مسجد امامت وی بی عام است در
این سلسله فقه و اجتهاد و ریاست از قدیم بوده کما بخانه
اسلاف این خانواده تا کون باقی مانده و فعلا در دست این
بزرگوار است

حاج میرزا ابوالقاسم کاشا

عالمی تباری و فقهی را نخطه بلاتانی بود ریاست و حجاب
ز با اجتهاد و فقهان توأم داشت و در ریای بیسایه
نظیر بود رضوان الله علیه

حاج میرزا هبه الله بر جرد

خلف مرحوم میرزا محمود طباطبائی بفضیل و تقوی و
حسن خلق میان سادات طباطبائی بر جرد ممتاز است
و ریاست ایشان بر وی قرار گرفته

حاج سید علی اکبر

مشهور با کوچک دیر بزرگ حاج سید شفیع فقهی
فاضل بود و بر تبحر اجتهاد نابل بکمال بعد از پدر در کاشا

حاج سید علی اصغر

پسر بزرگ حاج سید شفیع جالبقی است بر پدرش و حاج میرزا
محمود بر جردی و شیخ الطائفة اسناد الکل حاج شیخ مرتضی
رحمهم الله نلذ نموده است و در علم رجال کتابی جامع تر
بر طبقات نوشته

میرزا ابوالقاسم کاشا

خلف جلیل مولی محمد بن مولی احمد تباری که پدر بر پدر
مروج شرع اطهر بوده اند در کاشان ریاستی داشت و
حکومت شرعی میکرد و در اصول مهارتی عظیم به پیشانی
و در رد فائزین بجهت طنون خاصه کتابی ساخت

حاج سید اسمعیل خراسانی

از فضلا و ثقات شهید مقدس رضوی است در نزد حاج
سید شفیع جالبقی مدتی نلذ کرده و همانا از وی میباشند

میرزا نصر الله

فارسی الاصل شهید التسل از مدت رسین اسنان فرشته
پاسبان حضرت رضویه بود و در فون مسموع و معقول
و علوم و فروع و اصول از اساتید و محول محسوب میگردد
و در تقوی نیز مقامی سامی داشت از پیش از خراسان اید
و در مشهد رضوی توطن جست اینک او را دوی در آن
خطه مبارکه میباشند و خلفا صدقش افتخار الاقاقتل
اعضاد العلماء میرزا عبدالرحمن بجای پدر مدت رسین
عقبه مقدس است

شیخ محمد جعفر حاج میرزا آقاسی

اصلا طهرانی است ولی در نجف شرف سکنی داشت پیش
در عداد مجازین از حاج سید شفیع جالبقی سطور است

ملا حسن تو سیرکانی

در بر جرد سکنی گرفته بود فقاها و زهد وی مسلم عصر
است خاکش در نجف شرف میباشند رحمة الله علیه

میرزا جعفر تو سیرکانی

از فضلا و ففهاء و بزرگ اجتهاد نابل بود فرزند هفت
شیخ محمد نیز از علماء معتبر است و در معدود است

اقا سید حسن تو سیرکانی

از مجتهدین بزرگ و اولیای تصنیفات و رؤساء خطه
فاین بود اقا سید هاشم پیر مشارالیه هم از فضلا عصر

حاج ملا فیض الله در بند

عالمی فاضل و محدثی کامل است اصلا از باب الاقواب
داغستان و فعلا در درو الخلفه طهرانی میباشند در تقییر

میرزا ابوالقاسم شهید قزوینی

پسر ارشد حاج ملا تقی برغانی علیه الرحمه در دار السلطنة
قزوین بکسب و ریاست غامه و وفادار کلمه اخضا صین
داشت

اقا محمد بن حاج عبدالخالق قزوینی

از علماء انخطه و در کتب عربیه و ادبیه کلامیه شرح مطبوعه
سعد الدین نفاذاتی بر تلخیص الفتح ندرتین میکرد
بلکه با علوم و آنا سپس مینمود شاگردان وی که با صفتها
و قریب هستند با بوده اند از حد شمار بکناره اند چون
الله علیه

حاج میرزا احمد ساوچی

از مشایخ علماء و مشایخ ففهاء بود خدمت اسناد اعظم
حاج ملا احمد تباری صاحب مسند و مناخج و غیرها و پسر
مفتم حاج میرزا اسمعیل مجتهد طهرانی تحصیل و تکمیل کرد
در سال یک هزار و سیصد و پنجاه و پنج از دی پوینت

میرزا هدایت الله

خلف حاج میرزا عسکری مجتهد امام جمعه مشهد
رضوی کرد بد و این منصب جلیل در سال نوزدهم قمری
از جلوس ها یون با وی حواله رفت و در ده ایشان در
خراسان بدت فقاها و وجاها و بناتک و جلال است
رحمهم الله

ملا یوسف حکمی

در دار السلطنة قزوین اولین اسناد کتب حکم و کتب
بود و افاضل طلبه علوم عقلا و غیره انبزرگوار از بند
فقه و در زهد و عبادت نیز تامل نداشت

ملا محمد زنجانی

در کتب اسناد اعظم بود و از ریاضان تبار و ریاضان

و حدیث و فقه و اصول و ادبیات مهارتی وافر دارد و در
از منکرات و حفظ حد و در شرعیه و ارقام انوف ظلام بی
اختیار است احیانا ابو عظم مسلمین و تشکیل مجالس ارشد
و هدایت عامه میرزا در مردم را با سماع تحقیقات و وظایف
وی و لغی عظیم و مبتلی مفرط است چرا که با حاق شریعت مقتد
موافق سخن میراند و از تاویل و تطبیق مابین ظاهر و باطن
که سپه و سایرین است اجتنابی سخن مینورزد اینک بد
الخلافه از خواص و عوام قریب قبول نام و در نهان ایشان
واحترام است

میرزا حسن

خلف عالم ربانی اقا محمد علی مازندرانی از افاضل علماء
دوران و ساکن دار السلطنة اصفهان است

اقا حسن نجر آبادی

برادر حاج اقا محمد رحمة الله علیهما در فقه و اصول اعجاز
محول بود و بجوانی در عتبات ائمه شریف سلام الله علیهم
وفات یافت

میرزا عبد الوهاب قزوینی

خلف ارشد حاج ملا صالح برغانی است تتبع وی در ریاست
سلسله برغانیه احدی نبود معقول و منقول با استناد
شکرک میکرد و خود را مجتهدی جامع الشرایط می دانست
و بقرین ریاستی معتد بها داشت و نیز در حکام دیوان
اعلی بسیار مطاع بود ولی با غیر جبر خود وصلی کرد و
آبروی خود و سلسله را بر بخت و زیاده موهون و مخفف
شد در احوال مصلی مفرط بصوت بهم رسانید بو
الحق در طلاق زبان و ملاحضت بیان و حلالت طهر و حرس
تفهیم او به خال عموم و ما و منبر حضور در تمام ایران احد
نرسید تجاوزه الله عنا و عنه

مقامات بلکه کرامات می داشتند طیب الله ثراه

میرزا عبد الواسع

امام جمعه زنجان بود

ملا قربانعلی

از مجتهدین زنجان است

میرزا محمد رضا هدایت

در فقه و اصول و حدیث و تفسیر و حکمت و کلام و عرفان بد
طولی دارد و این اوقات غالباً منوقت طهران میباشد
مردم مجلس و وعظ و تدریس و بی عیب دارند مشایخ
الایرانیت حکمت و عرفان است پدرش حاج میرزا علی نقی
از اجلای علمای و حکماء بود و جدش حاج ملا رضا صاحب
مفتاح النبوه در اثبات نبوت خاصه و در تنظیم فی تفسیر
القرآن العظیم که هر دو مطبوع افزوده از محول است بدین نحو
معقولست شهرت حاج ملا رضا از بابت در شهر مازن
پادری تا بنا ملک در و پانزده و میرزا محمد رضا از نظر
نیز با میرزا محمد اخباری منایر شهید صاحب لکنا سفید
البدیه المغانا العجیبه پیوندد پس اگر مومی لکنا
او مدی عصر و نادره دوران بد اینم بعید نیست که سلا
این بزرگانست و بیخبر این چنین دانستند ان مصنفان

میرزا زین العابدین

خلف مرحوم حاج سید محمد باقر حجة الاسلام از علماء
معتبره صفهان بود

میرزا محمد باقر صد العلماء دار الخلاء

از اجلای سادات خوانون اباد است و در علم و فقهاند
شهرت و وجهت مقامی بلند یافته و در فضل و تقوی
و زهد و ورع و در جسد عدالت و در تبتیالک و جلالت
منکرند ارد و منصب صد العلماء بعد از پدرش میرزا

مرغی رضی الله عنه با وی داخ گشت مد الله عمره عزیز

حاج مولی حاج محمد طهرانی

جامع العقول و المقول بود و از کافیه فنون و عمارت
صناعات و بطی عظیم داشت و در مد رسه موجودست
علیخان نظام الدوله درین مبد کرد و قتی که اسنا الحکما
و المناهلین حاج موفی هادی سبزواری اسرار الحکما را
بنام کرامی این شاهنشاه اسلام پناه ابده الله ضعیف کرد
عزیزت ملوکانه بران بود که این کتاب را با این جناب مذاکره
فرمایند با وی در راجع این ازج بنیاتی نظام الدوله مشایخ
الایرانیت حکمت بر حجت حق فایز کردید و منصب تدریس
اندر رسه دولته بر بردش ملا
محمد صادق قرآ کرنت

افا محمد رضا

از اهل قبه شریف صفهان و از صدابده مد تهرین کتب
عرفان بود و از علمای طهران آمد در مد رسه میرزا شفیع
صد اعظم مجلس افاضت و افادته همی داشت کتب محیی
الدین و شرح انهار ارضیه مناسره مصنفان منقو
در سبایل عرفاء تدریس میفرمود مردمی در پیش نهاد و
بلاد اعاء و بی تعیین بود اما که بکفر از دستش
هرگز دست در داد الخلاء و وفان یافت نزدیک نزع باخوشر
خود گفته بود که با اسب سفید را که حضرت صاحب علیه
السلام برای سواری من فرستاده اند بدید

حاج میرزا یحیی قزوینی

در فنون عربی اسنادی معظم در سطوح فقهیه مد
مسلم بود بر شرح جلال الدین سبوطی الفیه العلیا
ناظر نوشت در محبت اهل البیت علیه السلام مقامی منبع
او از علم در قزوین تفسیر میکند و اجاناً موعظه میکند

افا سید موسی مهدانی

از فضلا ائمه معدود و مبد کردید و برای تکمیل ادبیا
ناشته هرات رفت و در رساله در اسرار الصلوة بقاصی
نوشته رحمة الله علیه

افا سید موسی قزوینی

خلف میر شجاع امر و از مد رسه سبوطی است و در
قزوین جماعتی از طلبه علوم شرعی بر وی شاگردی
میکند و فقه الله

حاج میرزا احمد قزوینی

خلف مرحوم ملا صفی علی مجتهد کبلانی ساکن قزوین از
علماء و ائمه تالیفات بود و در مسجد مدرسه مولی و پرده
خان واقع در محله قوی میدان قزوین امامت میکرد چون
فوت شد برادرش میرزا حسین بجای وی بر قرار کردید در
این تاریخ او نیز رحلت فرمایند شده است

ملا عبد الوهاب هبسته

از علماء و ائمه قزوین بود و سطوح فقهیه را درین مکتبند
رحمة الله علیه

افا سید رضا خیابانی

از فضلاء و مشاهیر علماء قزوین بود

افا شیخ صادق

مجتهد قزوینی در سلسله برغانها بر جلد و با استوار
و در قزوین حکومت شرعیته میراند و خود را بر افاضلان
خطه مقدم می داند

شیخ اسمعیل

بن افا محمد بن الحاج مولی نقی الشهید البرغانی القزوینی
با آنکه زادش قزوین است بابت مشهوره مذکور در
توابع است خود در تقوی و فضل و فدا من عدل جناب

مقامی سامی بود و غیر لسانی بلع و بیانی طبع داشت

ملا محمد علی سلطان آبادی

عالی ادیب و فاضلی از نظر ذکا و وحدت ذهن و سرعت
انتقال کثیر التصدیق بود نزد حاج سید شفیع جالبلی
بر وجودی بلند کرد و بکر آرزو و باجاستد رس علوم و
ترتیب طلبه اشتغال گرفت و از عمر بقوت مایل کردید

ملا محمد علی محلاتی اصلا

شهرازی مسکن از شاگردهای بزرگ سید جالبلی
مجازین مشهور حجة الاسلام حاج سید محمد باقر صفه
است در شهر از ریاستی عهد داشت رحمة الله علیه

ملا محمد کراری

ساکن سلطان آباد از نهادهای است و بکثرت حفظ و
حسن تفسیر و حدیث نظر و وجودت قریح بر بیان افرا انما طار

میرزا ابوالقاسم میرزا زین العابدین دار الخلاء

جوهر شرافت است و از عنصر نجابت حق تعالی او را
از عهد مهد توفیق پارسائی و ملکه بزرگواری نصیب
کرده تقوی و ورع و شوق بر تحصیل مقامات و تکمیل
مراتب زاد نهادش نهاده است و کادش در بیست و دوم
ذی قعدة از سال هزار و دویست و هشتاد و دو هجرت به
بطهران رخ نمود و از بدایت مراد و ابل عمر با کسان همنو
اشتاء دانش همی پرداخت تا بحسب استوار جناب
مستطاب حجة الاسلامی حاج میرزا حبیب الله رشتی در سفر
سنة پنجاه و شاهد فدا سر عراق زاده الله تعالی
کردید اینک در نظر تربیت علامه زبور بکمال علوم شرعی
اشتغال دارد از طلعت شریفش آثار بزرگواری ظاهر است
و انوار حقیقتی باهر و هر که در عمودت و شجره

الرحمن
علیهما
السلام
بروز
خروجی

وی ببیند و اظهر علماء و مجتهدین و حفظه شریعت
 دین بتکدر این آثار و اطوار بدیع نداند
 شرح تنایع کابر عریض کابر کالرح انبویا علی انبوی
ملا محمد ابرهیم کرزای صلاقی خاتمه
 خلف مرحوم حاج زین العابدین مازندرانیست که عالی
 فاضل و دانشمندی بزکوار بود و از موطن اصل خویش
 مازندران بعراق آمده در اسنانه توقف اختیار کرده بود
 و هم عاقبت در اسنانه شریعت بخواند سپرده شد و پیش
 ملا محمد ابرهیم که فقیه فی فاضل و عالی عامل بود از اسنانه
 بقره حجت کشود و هم بخارجت نمود

میرزا محمد مهد کاشانی
 فقیه فیه و جیه بود و در دارالائمه منین با امامت جماعت
 و امر فضاء و حکومت مشغولی میبود

حاج ملا مهد بروجرودی
 پیر حاج محسن مجتهدی و فقی النظر ذکی الخاطر بود و
 در بروجرودت در علوم و فقه و اصول و تفسیر اشتغال
 همی داشت از او بنا بر زاء و انقطاع انفرادی بسیار احسان
 عیسی رحمة الله علیه

حاج آقا محمد آقا محمود بن آقا محمد علی
 از مشاهیر مشایخ و نبهاء و ففهاء سلسله بهبهانی بود
 و در مسجد حکیم دار الخلافه امامت جماعت می نمود و از
 خاطر عاظمها بونی نسبت بان عالم جلیل و فاضل بحسب
 اصیل اقبالی زاید الوصف مصروف مباحثه و کون
 پیرت بر العلوم و امامت حجت الاسلام حاج ملا علی
 مرحوم در جای بدی راست و از مرتبین شرع انور
آقا علی اکبر بروجرودی الاصل مقیم ارجن
 خلف لصادق آقا جمال القرب مجتهد است علی الله مقنا

بعلم و فضل و وثاقت و عدل امتیازی بپن دارد از افران
 و در علم حدیث و فقه تفسیر و شعبه بدمقایی سامی نابل
 کرده بعد از رحلت پدر زجلیل القدرش مسجد محراب
 و منبر مدینه مرحوم دو سینه لحن نظام الدوله حسب
 اکوثر و الا ستمحاق بروی اختصاص هر سینه آن
 فاضل کامل بقرط فطانت و حدیث ذهن و توقد خاطر
 و لطف و بجز از دنیا ای عالی خود حاج ملا اسد الله
 حجت الاسلام و میرزا ابوالقاسم قمی صاحب لغو انجیر
 میدهد نژاد از دو کس ارد این بنک پی
 اقام الله ایا ما نشیکه

ملا فضل الله هروی
 مفتی انظره بود و در سال بکهر رود و دست و شصت
 هشت مطابق سنه خاتمه قمری از جلوسها بون که
 مردم هرات و بلخ فان بطیب نفس و مهمل خاطر طالب
 زعیتی بران و عضویت ممالک محروسه کرده اند و
 عریض عاجزانه بجاکای جواهر انسانی مبارک معروض
 داشتند و اظهار عبودیت و انقاد کردند بعضی از عریض
 ان تاریخ زامفتی مذکور تشخیص محل داد و مورد انواع
 نلطفات و اشفاقات شاهنشاهانه افتاد

آقا شیخ محمود عراقی
 از مجتهدین مسلم دار الخلافه است در مسجد مرحوم
 اغا بهرام با امامت جماعت و ترویج احکام میسر دارد
 تقریرات مدرسی شیخ الطایفه اسناد الکلم مرتضی
 الاضارای اصفهانی و اصوله بر وجه اشباع ضبط کرده
 و تدوین فرموده است علماء عظام و فضلاء فحاح از این
 رهگذر دنیا بقا نشر میخاند و در این سنوالت کتابی بنا
 دار السلام در احوال حضرت حجت الله القائم علیه السلام

بقاری البغ کرد و مطبوع افتاد
میرزا محمد نابینی
 از جمله اجله فضهء و عظماء علماء بود و در زاینده کوش
 و انجد و در امور شرعی مشغولی میبود کتاب مستطاب
 احقاق الحق من ضلالتنا سبیل السبیل السبیل الفاضلی
 نور الله الشهد بقاری ترجمه کرده است سال بکهر ارد
 سصد و پنجاه و نهمی در گذشت و از جمله اولاد
 مقرب الخافان میرزا علیخان منشی وزارت مالیه که
 فاضلی است کامل بجای گذاشت

ملا رضا
 از مشاهیر علماء اشرف البلاد

ملا ولی الله همدانی
 عالی عامل و عارفی کامل بود ما بین معقول و منقول
 جمع کرد ظاهر و باطن را بر راسته محل اعتقاد و ارادت
 اصل سیر سلوک کرده بود مؤلف دو کتب بنفیس صحبتش
 در همدان فایز شده است و در زاینده صورت منامی کردن
 اوقات دیده بود بر سبیل مکاشفه اخبار فرمود رضوان الله
 علیه

الحاج آقا خوند بن الحسن الرضابن
خدایند بن رضابنده
 الحیر سانی اصل و بخارا و العبد الرب آبادی موطنا و مزار
 از مشاهیر ارباب علم و عبادت و اصحاب قوی و زهد است بون
 و در الکای دشمنی از نبلو کید دار السلطنه در زین ریاست
 عظمی است و در مواظبت هجده و مرآت سن و مندر
 و مداومت ادکار و عیبه و آرداد بسیار کسطنیه بود آنها
 انجالی وی استجابا لدموه مبدانستند در حق حد
 و فقه و تفسیر و انواع فضائل و معارف و وظائف می نمودند

جامع چند پر داختر ساعات شبان روزش ما بین مطاب
 و غیرت و عبادت و فضا و حوائج و اصلاح طرق معاش
 منقسم بود نام کرامی انبوز کوار مولی غلام علی است ولی عینو
 مذکور مشهور شده و جیر سانی که از قبایل قدیم پرازند
 و مردم بهلوی زبان از جمله هفت قبیل ابرهیم آباد زهره
 میباشد و از این طایفه دانشوران و هنرمندان برآمدند
 بالجهل ان پیشوای پاکان و مقتدای نیکان که پاسبانان سیرت
 نبوت بود و طراز و طریقت و کتبه بعد از ظهر سید شنبه
 و یکصد و یکصد و یکصد و یکصد و یکصد و یکصد و یکصد
 عبدالرب آبادی منقری دستپی من اعمال فرزند بسن هشتم
 گذشت و هم در انجا جوار فیض آثار سلسل المعصومین و شایسته
 المظلومین حضرت سلطان نیکباش علیه السلام مبارکند اقله
 الله مقامه و احد دار الکرامه و آرزوی سدید و یکصد و یکصد
 شد عالیشانان من کاظم و افاضی الدین ساکن عبدالرب آباد
 میباشد و شیخ اجل میرزا محمد ملک الافاضل ابو المعالی شیخ
 محمد مهدی شمس العلماء که خلف و سلطان بزکوار است در
 دوازده علیت درونی قرین افتخار است وی در تاریخ فوت پدید
 و برخی سوانح دیگر میگوید که

سپاد شنبه و ملک عبدالرب آباد
 بقصد مهبط فیض ابرهیم و هر سینه
 جنبه مرقد سلطان محترم نیکباش
 که از ریاض نبی گلشنی است بر لاجوی
 بسین و در سب زینت بجای آرویدان
 که در جوار چنین سرور هفتی نوی
 مزایر و خدایر یا سلول و صفایان
 که بود ساطع انواریند گیش از روی
 بکانه حاجی بن حنیف حاج اخوند

سرشته ملکوت و فرشته مینوی
چنان بنور که جز او نبود در این زمین
که کارش بر کند راست باخبر روی
سخن ز لب سلیمان کند و همت صحیح
مثل ز نطق عظیمش زنده همت نکو
باسم و رسم غلام علی از این باب
تراج دین همی دادی از دل و با زوی
ز یاد پاک بناکان مهلوی زادش
ز چهره سادات آن بجز در آن با بروی
ند در فضیلت مثلش هیچ صاحب فرز
ند در عبادت شبش هیچ برزن و کوی
ز ناله سحرش قدسیان بجز خوش
ز لشک نبشش چه دین بر نک و بیو
عبادت تربیت وی ناسیبت می برنگد
ملک بجهت و غلمان و حور بر کبوی
مرم مقام برتی بود ناکهان ز وطن
قرین عربت را کزین رسیده رهپوش
بگفت بکن پند با چهار فرزندش
برفت و بدرقه همتش سیرت کاکوی
کردت بر دل من چشم آدمی و پری
بسوخت بر حکم جان هر صدق و عدل
در ریخ و در ازان مهورشان گل سپر
ضمان و آه بران اختران مشکین مو
روان همسری بود ز کدشته باد اسناد
کروی پر کشش حق بافت در پیشش شو
بیارسانی و هشیاری و هنر مندیش
خیال رفت و نند بد از فرات نااموی

بخاند او گداری عشر و فاطمه بخوان
بیاید تو گدازد طاب و سها بر گوی
خدای عزوجل پوشدش ز سند خضر
بغز قهای وضو ز نبرد و لولوی
جها و حسن تقبل از و کند مشکور
جوار حضرت صدیقش دهد مشکور
سپاسها که از و دختری بجاست مزا
چرا برفت تو بوی گل از گل آب بجوی
بکانه عصمت دنیا عقیده عالم
چرا نام وی بری هان دهان ببطر شو
خلاصم چون پدرم در گذشت مادر در
در بد جامه و بر کرد و کند موی موی
میان عقد زینا ز صلب خود آسود
کار ما مش کو بود شهر با بانوی
خیز ز همی چه ناریخ در نکا بود
نداکشد فرشته بناگه از مینوی
زای و سوسه را و فرای صد و کو
ز خاله پیر زینا بنا و مطلب جوی
(سئل)

میر حامد حسین لکهنو

از ابا الهی و حج شیعته اش عشرت است کدشته از وفا
فصاحت در علم شریف حدیث و احاطه نام بر اخبار و آثار
و معرفت احوال رجال از شعب شیعده و اهل سنت و عجم
اولین شخص امامت است که مطلقا و در قرن کلام لا ستم
مجت امامت که از ضد اسلام تا کون ما بین ماد و فرقه
بزرگ از این ملت مهمون معنون کردیده صاحب مفاهی
مشهود است و موقوف بین المسلمین مشهور هر کس کتاب

بنا بر این کتاب است
(بنا بر این کتاب است)

عقبان الا نور این بزگوار دیده باشد میدانند که در ابواب
مذکور در کتاب دستور از اولین و آخرین احدی بدنامی
سخن نریده است و بران نمط تصنیف غیر اخترا از امارات
مؤید بودن وی من عبدالله طفر یافتن و است بصواعق خوا
نصر الله کابلی که شاه صاحب هملوی تمام آنرا انحال نموده و
از آثار موقوف بود ز او بدینا و درین کتب و اسباب و اساسا
تالیف و جمع است میگویند در انواع علوم قرب سی هزار
مجلد ما بین صغیر و کبیر و خطیر و پسر در کتابخانه علمیه
این مرتضی العصر نسخ موجود است و این سخن را از واعظ تیار
بزرگ نیز شنیدم که در طهران بر فراز منبری مذکور داشت
والله العالم اگر چه این سید اجل و حافظ اکمل از مردم ایران
نیست و در لکهنو از اهل کت هند و سنان می باشد ولی
چون اصلا از پیشا بودند پس در این باب از این کتاب مستفاد
مذکور شود در تاریخ که استخبر سید که بجز جاولی

ملاحسن نابینی مقیم مکده بنام او در

در انواع علوم ظاهر و باطن بمقام کشف و مشهود بود اگر
فی الشارح دیگر و از هزار کتاب در فنون شتی از وی حل
مشکلات و رفع شبهات میخواستند بدون هیچ تأمل
همه اجواب میفرمود با آنکه اصلا کتاب نداشت و ابدا
بمطالع وقت نمی گذشت و این معنی در شلم بمقامی است که
هر آن کس از محصلین اصفهان و مدینه پسین انامتا
بارها آرموده اند و با شخاصهم احساس نموده اند و این
نیش جز حقیقت مکاشفه و این دعوی را بر این دیگر
نیز از قبیل اخبار بانسانا لکراف در ایران و صدک ما شری
از ظهور زباب و غیره که بطور تحقیق از وی شنید شد
است وی در بدایت امر شیبانی اهل نابین میگذراند تا
تقریبی غارت ربانی و معرفت با کاه سجانی حاج محمد حسن

او در دیباچان نابین نظر فرموده بمحصل علم و تکمیل
نفسش میفرماید مرتضی که محضر مبارک او را در کلام کرده
اندا و وضع زندگانی و ریاضات و مجاهداتش در طریق
او بسیار موری خطیر و واجب است با سید فخر الله تعالی

شیخ محمد مهتد عبدالرب بادی شمس العلماء

در عموم علوم مشرفه با سادات شریک میکند بالخصوص
در فنون ادب و شیون حدیث و شعب ناریخ و احوال
رجال از صد پانصد شمار می آید و خوشن را در صناعت
انشاء کمال او کتبه نخسین شخص عصر می پندارد بد
السلطنه فرقی بین صرف و نحو را در حضرت پدرش حاج آقا
سابق الذکر که عالمی جلیل بود تحصیل نمود و معانی و بیضا
را نزد آقا محمد بن الحاج عبدالخالق که در نزد یک دور ره
مشهور است تکمیل کرد و اصول و فقه را از محقق العصر
و رئیس المصر آقا سید علی طاب ثراه و حاج مولی افاضله
فرا گرفت آنکه از فرقی بین بطهران آمد و ساچند در مدینه
دو ستعلیمان نظام الدوله غفر الله له تکمیل مراتب علمی
پرواحت نامقارین اول قرن ثانی سلطنت جاودانی بر
حساب انتخاب نواب رضوانا اب علی قلمبر را اغضنا السلطنه
و نیز علوم در مجلس تالیف کتاب نامه دانشوران ناصری
شرف عضویت یافت همانا آن فاضل فرزانه و استاد پکانه
از ظرف طانت و شدت ذکا و وحدت ذهن و بود خاطر
و لطف قریحه و سعادت تنبع و غزالت تبحر از ارباب عصر است
آثار و دهر و آثار بسیار دارد از انجمله است کتابی که در
امر اعلی حضرت اقدس صاحب قله خلد الله سلطانه شرح
احوال ائمه منزه اهل اهل سنت و جماعت ساخت و بر
اسلوبی بدیع پر از خنده و عبد الرزاق بادی است در بلوک
دشتی فرقی بین از تاریخ کردند خواجرحمد الله مشهور مستفاد

بنا بر این کتاب است
(بنا بر این کتاب است)

مشهور که این ده در هفتصد هجری نیز بر او عام بوده است

حاج شیخ محمد علی صفه

خلف با شرف مرحوم علامه اجل شیخ العصر حاج شیخ محمد باقر بن شیخ محمد تقی صاحب کتاب التمهید بدار السلطنة و علوم شریعه لاسیما الفقه و الأصول از مدتی پس در ترجمان است و مجلس افتاد و افتادش بوجوه فاضله تحصیل مشهور شد

آقا سید احمد از سادات اخو طهران

در پیرو سلوک مقام بلند و مرتبه ارجمند بهم رسانید که در هی رتبه عظام و انبوهی از خواص وی الاحترام حلقه از ادب وی بر گوشه استند از بزرگان طریقت برین مراتب آداب و سنن شریعت ممتاز بود فلما فی الله سره

آقا سید بچی

از جمله سادات اخوی از الخلفاء بود رضوان الله علیه

حاج ملا رضای مجتهد اصفهانی

عالی بود ربانی

ملا محمد تقی کاشانی مقیم طهران

از مشاهیر صفه و مشایخ علمائت فی تاریخ هفتاد سال از عمرش گذشت و او از عزم راهی در فضاء و فضل حضومات گذرانده آثار بسیار دارد از جمله استنبیذ النجاة در فقه و هدایة الطالبین که بطبع رسیده و بحر الفوائد در هفت جلد مشتمل بر انواع دانشهای سودمند و جامع الاصول که ناقض است و جامع انواع و رسائل الشوق الفری و رسائل الترتیب و تضاری و توضیح ایات و وسبلة النجاة بحکم الهدایة و اصباح المشیة و غیر ذلک

ملا محمد هاشم ساکن زین آباد منقبتی قزوین

از صفه مشهور بود و بر طریقه اخبار پیرمونت و سلاله از زوده قاجار قزوینی بنام علی آمد و این بزرگواران از

عهد سلطنت صفویه تا زمان الله بر اینها در ملک قزوین

توطن گزیده اند که از معتقدین آن خاق و مردمان آن دور بوده اند و صفویه در محنت شهر قزوین را که سی سلطنت و پاپی بر سر قرار دادند و از قاجار قزوین که غالباً پیر در بیهادری متصفند مرهم نامی را که امیر کونین خان ساری اصلان که از سادات پدید سر درهای شاه عباس ماضی و صاحب جام قاجار واقع در دار السلطنة قزوین است از این گروه جلالت پروه بود خدمات و زحمات او را در راه دین و دولت از تواریخ صفویه بسیار خوانند و هکذا فرزندش عباسقلی خان و در نوبت سلطنت قاجار حسینخان سردار که از جمله نواد خاقان مغفور و متعلقان بود نیز از ایشان است محاربان وی تواریخ این سلسله است مشحون ساختند و هکذا برادرش حسنخان و کذا لک لطفعلی بیگ عبدالرتب بادی نا ایشک آقاسی باشی شاه شهید آقا محمد خان که در محل جبانة آن سلطان کتبه شان باستان و لایب نشان همراه بود و از معاصرین مرحوم نجفخان عبدالرتب بادی سر هک که از فتنه سالار و فرخ هرات و حراست کلان زخمهای منکران بتغ و تفنگ همی داشت از ترا امیر کونین خان مزبور بود و کذا مقرب الخاقان سلیمانخان زین آبادی که فی التبع از بنا شرف خدمتگذاری و مراد لک جان نزاری استغفاء کرده است

شیخ محمد حسن قتی وزوانی

مقیم دار الخلافه عالی عادل است و فضیلتی فاضل او با خاندان مرحوم حاج ملا محمد کرمانشاهی که عالمی در شای بود و با خاقان مغفور و فتحعلی شاه قاجار معاشرت داشت از بناطی من القدی است و اختصاصاً عن الصمیم

شیخ احمد ملا محمد جعفر ساکن میا

در سموع و معقول ماه است و غالب تحصیل خدمت فیلسوفان زمان حاج ملا هادی سبزواری شده

ملا محمد بیدگل الاصل

شبهه فی الموطن عالی غامل بوده و فقهی کامل و در قزوین در شب مینتسره اولادش ملا محمد جعفر و آقا شیخ حسن و آقا شیخ حسین و آقا شیخ علی و آقا شیخ احمد جمله در طهران از فضل و واقفیه محسوب میگردند

ملا محمد مؤمن ملا ابو محمد

ملقب بشیخ الاسلام ساکن میامی از علماء خراسان بود در معقول و معقول مقامی سامی داشت در راه امره هزاره سبکدوشش بقصیده میامی در گذشت

حاجی شیخ عبدالحمید

سیظامی

شیخ محمد صالح شاهرودی

عالی مشهور بود

شیخ علی اکبر

شاهرودی

ملا عبدال مؤمن ملا زین العابدین

ساکن میامی خدمت سید الفقه آقا سید حسین ترک کو همگی تحصیل کرده و در شریعتان مقامی لایق یافته

ملا محمد شریف کر بلائی حسن بیغش

که بلیق شریف العلماء مشهور بود و در طهران توطن داشت و از علماء عصر معدود میگردید بیغش از اعمال ملا میرزا و آری انتمند مشهور از شاگردهای حجة الاسلام حاج ملا اسدالله بر جردی بود و از عظامه علماء این دولت گروهی بنا کردی حجة الاسلام مشاغل بسیار در افتخار

و خلق اعتبارند و بنده بعضی مستفلاً نیز اشارت شد از آنجمله است شیخ عبدالرحیم بر جردی که در طهران بود و شیخ محمد یحیی بر جردی که فعلاً در مشهد است و حاج سید محمد باقر عراقی و حاجی آقا محسن عراقی و ملا شیخ علی بر جردی مرحوم و آخوند ملا حسین آقا باقر و آقا شیخ محمود عراقی سلمه الله که فعلاً در دار الخلافه است و مرحوم میرزا ضیا الدین ساکن قلعه من اعمال بر جردی و مرحوم ملا احمد خوانساری ساکن ملا که از اجلة مجتهدین استند معک و بود و ملا محمد علی محلاتی ساکن شهر از و ملا محمد گلپایگانی و حاج سید علی بر جردی و غیرهم من کبر آل المجتهدین و حفظه الشریعه والدین

ملا احمد خوانساری الاصل

ملا بری مسکن در ذریع و اصول از سادات پدید استند و محققین محول بود فقه در خدمت حجة الاسلام حاج میرزا اسدالله بر جردی و غیره و اصول را در محضر شریف العلماء مازند رانی آوگه و در مدرس شیخ محمد تقی صاحب الحاشیه ثابته تکمیل نموده است کتاب مصابیح الاصول و مصنفات دیگرش از علوم مقام وی جز میبدهد

میرزا ضیا الدین

خلف ملا احمد مذکور در دولت آباد ملا شریف فقه و اصول ندرین میکند برادرش آقا محمد مهدی بن ملا احمد بن محفوظ و در شرح میرزا و صحبتش ابرار شده

ملا علی شاهوندی

مجاور غری شریف محقق است که عدل و آمر و زور در علوم و شریعت اسنادی و راهب تسلیم دارند بشهادت اثبات ایشان شده که این مجتهد فحل و محقق جلیل است و بعلم اصول معارف معمولاً تجویز نمینماید و میفرماید

کتابین فنی مفسرین و زکار و مبیطل اعمار و قهای بسیار هیچ
 نبود و فقهائ کرمه همی در وزیر زمی فرود حاشاکه
 شایع مقدس با بن اطنابان و اکادرات که لا مشک از
 تکبیل مقام ففاهین عظمی عائق است رضاد هدا بخوان
 مسایل حقه اصولیه در تحقیق احکام شرعیه در کار
 اند که از این بسیار است بلکه یکی از این هزار
میر سید حسن مدرس اصغرها
 علامه زمان و محقق و روان بود که وی از مجتهدین
 بزرگ در حضور مبارک و مدرس مسمون وی نزدیک یافته
 انداجل و اکمل ایشان استبد المجتهدین حجة الاسلام و
 المسلمین آقای مباحی میرزا محمد حسن شیرازی زمانی که
 باصفهان بوده اند و کفین بدک فخر
میرزا ابوالعباس العلامه حاج محمد ابرهیم
 انا حله علماء و جله فقهاء معد و دست کرد
افا سید محمد باقر سجاسی
 در قرین مینشت و فقهی فاضل بود
شیخ محمد حسن بزری
 فی التاریخ حاضر در الخلاف است
اخوند ملا محمد صادق بزرجی
 فقهی فاضل و ادبی ماهر و متبعی با رع است و فی التاریخ
 در طهران میباشد
حاج شیخ عبد الرحیم ششتری
 از مشاهیر شاگرد های شیخ الفقهاء حجة الحق رئیس
 الاسلام مرضی الاضاری میباشد و فی التاریخ در
 سبزوار مشغول تدریس و ترویج است و کرامتی که او از
 مقرب درگاه باری شیخ علامه اضاری به در پیشگاه
 صلوة آن بزرگوار مطبوع است

افا علی ترک ساکن بز
 فقهی مفتح بود و رئیس اعظم و خداوند وجود و کرم
افا سید عبد الرحیم
 صاحب فضائل التادان فی التاریخ در طهران است
حاج میرزا محمد حسین
 مجتهد سبزواری در اممکت از مرز حین شریعت است
 و میگویند از حجة الاسلام رئیس الشیعه حاج میرزا
 محمد حسن شیرازی صدیق اجتهاد دارد
ملاحسین ملا محمد باقر
 از اهله ملا زاهدی فاضل است و فقهی متبع
حاج ملا علی سمنانی
 عالمی تالیفات مابین علوم عقلیه و فنون نقلیه
 جمع کرده و در سمنان شهرت و ریاست دارد در حکمت
 حضور شریف فیلسوف اعظم حاج ملا هادی سبزواری
 را در ادراک نموده بعضی از علماء ظاهر بر ایندانشور ماهر
 حکم بر نند و پاره اعتراضات آوردند چون فیلسوف
 اعظم خاتم المحققین حاج اسنادی تصدیق او داشت
 تا چار سخنان متعرضین متعرضین را با بد بر طاق نشنا
 گذاشت
افا سید جعفر
 از علماء اشرف البلاد
ملا اسمعیل
 از علماء اشرف البلاد
میرزا محمد تقی بن میرزا عبد الله
 از مدرّسین اسنان مقدس رضوی بود و منظومه
 در فقه و نحو دارد و در سال بکهار رود و پست و
 هشاد فوئش اتفاق افتاد

مولانا حاج محمد نجف مشهد
 شکرگرمانی بود و مشرب عرفان و طریقه اخبار بان دنا
 در بکهار رود و پست و نوزود و مجاور مشهد مقدس
 در گذشت و آثار بسیار گذاشت از جمله است خلاصه
 الاکتاب و غناء الادب فی فهم معنی اللیب و شرح
 خطبه الزهراء و شرح دعاء کبیل و جوشن و صباح و
 کتاب جامع الاحادیث
مولی حسین آقا باقر بزرجی
 از مجتهدین مسلم و از تلامذه معتبر مرحوم حاج مولی
 اسکانه حجة الاسلام بزرجی است از جمعی کثیر مجاب
 بود و اخازان خود را بطور طومار همی همراه داشت
ملا عبد الرحمن
 شیخ الاسلام مشهد مقدس فقهی جلیل القدر بود
 و در سال بکهار رود و پست و نوزود و وصلت نمود
 قبرش در توحید خانه است از حوالی و منضمان حرم
 مبارک رضوی
ملا اسکانه
 از علماء اشرف البلاد
اقا شیخ علی بزرجی
 از جمله شاگردان مرحوم حجة الاسلام حاج ملا اسکانه
 الله بود و بزهد و ریاضت و علو درجه ففاهان اشتهار
 داشت
سید ضیا الدین
 از اهل فلع بر مجرد شاگرد حجة الاسلام بزرجی بود
حاج میرزا داود
 ارشد اول حاج مولی اسکانه بزرجی حجة الاسلام
 و از مشاهیر و مجتهدین احکام معد و بود و بمصافرت
 مرحوم سید محمد مهدی بحر العلوم مشرف داشت
اقا محمد ابرهیم
 از علماء اشرف طهران
اقا شیخ احمد
 از علماء مازندران ساکن اشرف البلاد
حاج میرزا ضیا الدین
 بزرجی برادر اعیان حاج میرزا داود بود و در حلاله
اقا علیجان
 از علماء طهران ساکن اشرف البلاد در مسافرت همتی
 سال بکهار رود و پست و نوزود و مازندران شرف
 اند و حضور مبارک شده
حاج میرزا عسکری
 شریف بزرجی و از فضلاء اولاد حاج مولی اسکانه
 حجة الاسلام است و میرزا محمد مهدی برادر اعیان او
 نیز از افاضل عصر بود
اقا صد الدین امام جمعی بزرجی
 و این منصب انبلسله در این ولایت همی بر سبیل
 وراثت میباشد و بنابر اخبار میرزا علی بنی الدین است
میرزا علینق امام جمعی بزرجی
 در فقه و اصول و منطق و اعلام از صنادید اساتید
 بود و فراد ایشان بمشایخ کاشان میرسد که ترتب اخبار
 در انوالات مزار است مشهور منتهی سلیمان المجتهد
میرزا احمد مجتهد بزری
 در مملکت آذربایجان حافظ حمان شریعت و پشتیبان
 بزرگ ملت بود ریاستی کبیر و سنه در عالم کبر داشت
 همان شان و شرف در سنل و خلفش تا کین باقی است
 منصب امام جمعه و جماعت نامان و حکومت شریعت

کتابه ابانک از زبانان با نهند و دمان قدس نشان است و
 ازین یکی این دو دمان و جلالت مقام و نبالت شان اگر
 شرح بخواهم بنویسند از عهد حضرت انبیا و ائمه کبار
 خواهم افتاد و بنام عالمین در اسلام موافق آنچه در رسالت
 نخستین اینان نوشته ام در سال یکصد و دو و بیست و شصت
 و پنج از برای سپنج ارجح است طیب الله روحه و صلوات
 علیهم

حاج میرزا علی بن طباطبائی
 از اعاظم مجتهدین کربلا بود و از زیارت و شرف و اعتبار
 دین و دولت همی عظیم و حظی وافز است چون این
 بزرگوار نیز اصلاً و اهلاً ایرانی است اسمش بنفش در قلم
 امد علی الله تعالی فی الجنة مقامه

ملا حسن شعبانگردی قزوینی
 مجتهدی مسلم و در تتبع و مزید فضل بر کافه معاصرین
 مقدم بود در مملکت قزوین ریاستی حظیر و شهرت چنان
 کبر داشت در فنون چند کتابهای سودمند ساختند از
 جمله عقلی که مجتهدان نیز اخذ بطبع رسیده است دو
 فرزند از او مندرش آقا جمال الدین و آقا صدیق الدین هر
 دو فی التاریخ در در الحلافه توقف دارند

حاج آقا مجتهد رشتی
 از علماء بزرگ دارالمراست و از حجت الاسلام و مسلمین
 حاج میرزا حبیب الله رشتی مد ظله العالی تصدیق
 اجتهاد دارد و الذکر کوارش حاج ملا میرزا احسن خلیف
 حاج ملا میرزا جان نیز در مملکت کابلان ریاستی عظیم
 داشت و مزید فضل و نفاذ حکم مسلمین ابانک کبری بود

میرزا محمد حسین شیرجه دار تبریزی
 از جمله اجله علماء از زبانان است و در نجف شریف
 کتابخانه عمومی ایجاد کرده و بجاری بزرگ و خدمت

شکفت توفیق یافته
ملا نظر علی ظالقانی
 عالمی تباری بود در دفعه و اصول و حکمت و حدیث مقنا
 تبحر داشت تصنیفات سودمند بجهت و فارسی ساختند
 بعضی بطبع رسیده از جمله کتاب کاشف الاسرار است که
 خواص و عوالم از آن نالفت شریف سودهای اندرند
 این عالم عامل و فاضله حافظ قرآن و مقیم طهران و
 مفتخر ایران بود طلب نسل با بازده زن کرد که از اینها
 کریم حسنخان سر تیب رئیس شامیانی از شعبه جبار
 خلف حاج رحیمخان مرحوم بود و عاقبت بلا عقیدت
 مشهد رضوی در گذشت فی سنة الهجره

پیشخ عباس هاونکی
 در مدینه سید انکی طهران با امامت جماعت و تدبیر
 طلاب میرداند

پیشخ عبدالنبی قزوینی
 از فضلاء شاکردان سرکار حجت الاسلام میرزای
 شیرازی روحی فداه است در کتب مقدسات تخصص
 شرح مطوله بنخبط تجریدی فوق العاده دارد اینها
 در طهران امامت جماعت و در تبریز شهرت بهم رسانید
 وفات و عدالتش با ایداعی نسبت زاد الله توفیقه

حاج سید رضی لاریجانی
 در حکمت متعالیه و فنون معقول از صنایع فحول
 بود و از شاکردان درجه اول فیلسوف اعظم ملا علی قزوینی
 بشمار می آمد و در اصفهان تدریس میکرد از آنجا بطهران
 آمد و در خانه مرحوم میرزا اسمعیل مشهور کزکانی
 منزل گرفت تا عیال و اولادش نیز رسیدند پس در
 خانه جدا گانه میبود تا در یکصد و هشتاد و بیست هفتاد

در روزهای اول ماه جمادی و در روزهای اول ماه جمادی و در روزهای اول ماه جمادی

رحلتش اتفاق افتاد از اول جمادی ششصد و هشتاد و هفت
 شمس که در آن داشت و داماد حکیم الهی ماضی بود از
 شعرهای او بخشی در زندگانه مجمع الفصحی مسطور است

میرزا آقاهاوندی
 فقهی نایب و مجتهدی محقق بود و در روز جمعه در می نشست
 و تکمیل اصول را نیز در خارج سینه سفیع اسناد اصول
 کربلا نیز کرده بود و از اقبال دنیوی هیچ بهره نبرده

پیشخ محمد الاصل
 در قضیه حضرت عبدالعظیم فقهی جلیل الشان است
 با مرحوم رئیس المجتهدین حاج ملا علی کتبی مشرف مصاهر
 دارد

حاج میرزاهاشم مشهدی
 ولد ارشد مرحوم حاج میرزا هدایت الله بن الشهد
 میرزا محمد مهدی در علم و ریاست مقامی سامی داشت
 و سال یکصد و دو و بیست و شصت و نه در گذشت و فرزند
 فرزندش در حرم محترم و در فون کت

ملا عبدالخالق تبریزی
 از مشاهیر شاکردان پیشخ اجل احمد بن زین الدین العسکری
 بود و در دفعه و اصول و کلام و حدیث مقامی عظیم داشت
 در توحید خانه مبارکه از ملحقان حرم مقدس صنو
 تدریس میکرد کتاب مصدات الامم از او است و در یک
 هزار و دو و بیست و شصت و هشتاد و هشتاد و هشتاد
 رضوی در گذشت

میرزا محمد تقی تبریزی
 ملقب بحجت الاسلام خلف اصدق مرحوم ملا محمد
 مقانی از مشاهیر مشایخ فقه شیخیه عالم فاضلی است
 و در میان شیخیه از زبانان اعتباری عظیم دارد

میرزا احسن معروف بمولانا
 از فلاسفه مشهور است و در اصفهان حکمت متعالیه
 تدریس بلکه تاسیس میفرمود بعضی گفتند که این توفیق
 هاپون را او را کرده هذرا در فلامد

حاج ملا محمد علی مجتهد
 امام جمعه رشت از اجله علماء عظام و معرین فقهاء
 فخام است و در ان ملک مدار شریعتان و صاحب ریاست
 معبد بهامین است

حاج میرزا عبدالبنی
 مجتهد رشتی فاضلی کامل و در تفسیر معتبر است و کلام
 رشت وی را بسیار محترم میدانند

حاج میرزا محمد مهد بحر العلوم
 خلف اصدق حاج ملا رفیع مرحوم از نجباء علماء کبار
 است و اجله فضل و انامان

حاج محمد ابرهیم رشتی
 مشهور بحاجی مجتهد خلف مرحوم رئیس الفقهاء حاج
 ملا رفیع مجتهد کبار است از فقاهاست و ریاست شهر
 بزرگ دارد و در دارالمرکز دشریعتان و فصول امور عامه
 میرداند

حاج میرزا محمد علی
 قراچه راغی از اجله مجتهدین و در فقهین شریعت و دین
 است در دفعه و اصول و اخبار و علوم مرتبه و فنون ذمه
 مقامی منبع و رتبه رفیع دارد در این فنون غالباً صاحب
 تصنیفات است شرح و تفسیری بر خطبه مشهوره حضرت
 سیده نساء العالمین علیها صلوات الله و الملائکه و
 الناس اجمعین نوشته و بطبع رسیده چند سال قبل
 زایر آتشهد رضوی رفت و مرحوم میرزا عبدالواهاج

اصفاً لذلک که در آنوقت حکمرانی ارباب خراسان بر سر نهادند
 او از زمانی برای اجرای خیالات صحیح و بزرگواری شریعت
 در نظر داشت در مشهد مقدس متوقف ساختن بید
 چندی از آنجا بطهران رود نمود و مورد مراجع فوق الوصف
 اعلم حضرت هاپونی گردید چنانکه در ضمن جراید دولتی
 نیز اشاره کرده ایم و مقام تدبیر و توجهات مدبرانه مسجد
 سلطانی از مستحبات عظمی و آثار فخر این دولت را
 با وی موکول فرمودند و پس از چندی بموجب تمناهای
 اهالی دارالسلطنه تیرین باذن باجیان رفت و آنک را نخطه
 با مشرفی پاک و مشیبه شونده بتدریس علوم و ترویج
 احکام مقام مینماید و اهتمام مفرما بد و فقه الله تعالی

میرزا عبد الغنی

قادر داعی الاصل ساکن دارالسلطنه تیرین در فقه و اصول
 و تفسیر و علوم عربیه و شعبه ادب مهارتی کامل و حد
 فایز دارد و او برادر میرزا حاج امامتین باضی اسناد
 المعتبرین است چند سال قبل چندی مقیم دارالخلافه بود
 علماء عظام با او بتکریم و احترام همی سلوک مفرمودند
 در این تاریخ دارالسلطنه تیرین از وجود او قریب بقدم
 و تیرین است منظومه اش در فقه و طبوع افتاد علی العین

شیخ رضا بن حاج ملا محمد

کرماتشاهی الاصل و طهران المسکن از مشاهیر رؤساء
 دارالخلافه و متوفی او فاضل جامع عتیق بود کما بجامه
 عامی داشت سرای وی مصیف علماء واردین طهران
 محسوب میگردد بدین سلسله امتیازش مشهور است کثیر
 ضاغری و مبان قلبان و سر قلبان شیخ رضائی هر سبباً
 او مینماید در پیچ رمضان سال بکهار و دو بیت هفتاد
 و هفت از دیار رفت قریب رکنید و در صالح از زواری

حاج شیخ محمد بن شیخ جعفر
 المشهور بشیخ رضائی از کبراء علماء دارالخلافه طهران
 مراتب و مناصب شیخ رضا بن حاج ملا محمد کرماتشاهی
 سابق الذکر بعد از فوت او باین بزرگوار اختصاص یافتند
 که هم برادر زاده و هم در بیب وی بود و تمامی فاضل و از جمله
 اجلاء عصر تباری آمد و حلش در نوزدهم ذی قعدة شش
 بکهار و دو بیت و بود و چهار افتاد و آنک فرزند کریم
 او اقا شیخ جعفر که بوفور عقل و ملکه عدل و ذوقی فضل
 مذکور میشود صاحب مقامات بد رعالی و کجاست
 چنانکه مستغلاً نیز اشارت شده قریب رکنید و در صالح

ملا عبد الرحمن

از علماء خطه ساری است در سال ۱۲۹۲ هم بشهر ساری
 شرفیاند و در حضور مرحمت ظهور یافته

اقا محمد صالح کرماتشاهی

از اجلاء علماء و مشاهیر رؤساء بود بزرگی خاندان پاشا
 مشهور تمام ایران است اعلی الله مقامه

شیخ عبد الرحیم

ابن اقا عبد الرحمن کرماتشاهی از مشاهیر مشایخ عهد
 و عطاء علماء عصر است و در دارالدوله اعتبار و
 اقتداری کامل حاصل فرمود

اقا شیخ علی ساری

از جمله فقهاء و علماء مشهور ساری است و در سال ۱۲۹۲
 در آن خطه بحضور مبارک رسید و این غیر اقا شیخ علی
 ساری دیگر است که حفظ نامش جدا گانه مذکور
 گردید

میرزا محمد فقیه میرزا حبیب الله الرضوی

اصلاً از قریه باشتیبه در دیار خراسان است و در سال ۱۲۹۲
حاج میرزا حبیب الله المشهد

رفت و در کتب و محققان اندر مسجد ریاض جنب در وقت

حاج میرزا حسن

برادر کثیر فقیه کبیر حاج سید محمد قاسم است خدمت
 برادر زاده و شیخ محمد تقی صاحب خامنه معالم عقیل
 و تکمیل کرد و با جتهاد رسید و در کفار و دولت و
 هفتاد و هشت بمشهد مقدس رضوی در گذشت و
 در مسجد پشت سر حجره مدفون گردید

ملا محمد تقی

از علماء مشهد مقدس بود و اصلاً از بلوک کوچکی خانها
 از اعمال مشهد فوتی در هزار و دو بیت و هشتاد و شش

الحاج مولی سلطان علی الجنا بیک

ما بین ظاهر و باطن فراهم آورده و معقول با مقبول نوی
 ساخته میگویند و در طریقت با و دست میدهند
 و سر میسپازند و مقارن جمع و نالین این فخرین شریفان
 حج بازگشته بطهران فرود آمد از فقیه فاضل الی عارف
 کامل هر که او را دید بپسندید و بمراتب دانش و کاهش
 بستود

الحاج سید علی الطراز جری لمازند

کروهی است از اهل طریقت و طالبین حقیقت باوی داد
 مهور زید و او در هذب خلاق و تکمیل نفس باطنها
 کشیده و از عینها ببرد است و مشایخ بسیار دیده
 سناختهای سودمند کرده است و الان که بنده نکارند
 بتبذیر این نام مبارک اشتغال دارند از آن بزرگوار در
 جمله مجاورین از اشعرا سراق قیاباً شمر عراق سلام الله
 علیهم اجمعین مستصحب و مستنیر است

اقا خوند ملا کاظم

از مشاهیر مجتهدین دارالخلافه و از اواخر شوال سال

از جمله فقهاء بزرگ و مجتهدین ستر خراسان است و در
 مسجد حرم و مکه و مشهد اغانا امامت جماعت میبرد و از
 مناصب و فضایل بسیار دارد و بر نظم شهر نیز طبع سرشار
 بهر سنانده است صحبتش مکرر اتفاق افتاد

حاج ملا عبد الله قند های اصل

مشهدی المسکن از مشاهیر مشایخ و کبراء علماء عصر است
 و نالینات و مناصب نغز دارد که ثلث انها در جلد نالین
 مطلع الشمس آورده ایم

شیخ محمد حسن

از علماء بزرگ خطه باقر شاست و در ایالات بعنوان
 شیخ کبیر مشهور میباشد در سال ۱۲۹۲ هم بشهر ساری
 حضور هاپونی را ادراک نموده با افتخار باز بدین شهر
 نایل گردید

حاج ملا اقا بزرگ

از مشاهیر علماء و امامت جماعت بود در مسجد اقا محمد
 ملک التجار نماز میگذارد در هزار و سیصد و دو و هشتاد
 رضوی در گذشت

شیخ محمد حسن ناظر

از فقهاء وقت است و در روع و قدس نیز قاری ندارد
 و او برادر حاج ملا اقا بزرگ مرحوم می باشد نظارت
 مدرسه فخری طهران بر حسب توصیه واقف موقوف با
 دوده همی بویه و خواهد بود

حاج میرزا محمد مهدی

خلف حاج میرزا محمد سابق الذکر است در مشهد مقدس
 از علماء عظام و فقهاء فقام معدود بود ضاهات آن
 حضور شیخ الكل صاحب الجواهر اند و خند مشهد مرا
 فرمود و در کفار و دولت و هفتاد و هشتاد و هشتاد

مکرم بود و دست و هفتاد و دو وقت یافت	شاکرهای سید اجل جالبقی معدود و مکرم بود
افاسید حسین سید رضا البروجردی	شیخ محمد حسین کاظمی اصلا
در اصول و رجال از اجله شاکردان سید جالبقی بود	و نجفی مسکنا منقتهی اعظم است و مجتهدی بن المسلمین
و در تفسیر و حدیث بر سید دارابی نهدن نموده و در عدل	مسلم شهرت جلالت قدر و علو مقام و در صبر زهد و
بنیادهای فقهاء بسیار بود	و رع و وثاقت و تقوی وی تمام آفاق را در بر گرفته
حاج ملا عبدالحمید کهرود	ملا محمد صالح مازندرانی اصلا
از طایفه قاضی حسین عالم جلیل و فاضلی نبل بوده	اصفهان مسکنا مجتهدی معتبر و از تلامذات سید شریف
حاج سید شافع جالبقی بود و بعضی از کتب عربیه	العلماء بود
و ادبیه شاکردی فرموده اگر سیدک درم در ادراک	میرزا سید علی اکبر مجتهد شیرازی
وی پنجاه سال شمسی عهد شاهنشاهی	مدتها بر حسب عونت حضرت و الاسطاس مقومین
شیخ علی نقی هجرودی	ظل سلطان مقیم اصفهان بود و انجاند ریس علو
شیخ الاسلام دارالستر و مرزبور است و عالمی عامل و	و ترویج احکام مبهر بود
فقهی فاضل و در اجتهاد نابل میباشد صحبتش	حاج ملا محمد تقی
مکرر ادراک کرده	مجتهد علمانی از مشایخ علماء و معجزین فقهاء و اجله
افاسید ابوطالب هجرودی	و رؤساء بود
از اصحاب جاج میرزا محمود بود و در تاریخ نالقب تنکابن	حاج میرزا محمد زین العابدین
حسب استحقاق مرجع شریعت و امور حسبه است	خلف میرزا ابوالقاسم مجتهد از اکابر علماء انجمن
است شرف صحبتش مکرر اتفاق افتاده	حاج سید محمد تقی بحر العلوم
افاسید علی کلیایکانی	از معجزین علماء بحیف شرف بود
از مجتهدین مسموع القول انجمن بود	میرزا محمد جعفر
ملا علی اکبر خوانساری اصلا	مجتهد اشعری
اصفهان قوتی از تلامذه علامه اجل سید صدر	افاسید جواد بحر العلوم
الدین عالمی بود و از سید اجازة و ولایت داشت و غیر	در نجف شرف عالمی مشهور و رئیس عظیم بود و
مدکور البسه الله حلل التور از سید بحر العلوم اجازة	همان خطه مقدسه بشریف ملاقات بندگان علمیه
روایت گرفته	افتد بر ما یونی نابل کرده
ملا علی اکبر هجرودی اصلا	شیخ محمد حسین
عمی عاقبت از اجله علماء و محول فقهاء بوده از مشایخ	نواده شیخ اکمل صاحب الجواهر در نجف شرف

ملاقات ذات اقدس شاهانه مستند کردید	میرزا محمد حسن
حاج میرزا ابوالقاسم اصمها	شیخ جعفر خلف اصدق فائز شیخ محمد
ابن آقا محمد مهتاب بن الحاج محمد برهم کرامی از بطن هشتاد و دو	از امامت جماعت مسجد جامع طهران است و معروف است و
حاج سید اسدالله از علماء و قضا است در نجف اشرف و مخصوصا	ان بعنوان سلطان العلماء مشهور است و باصناف و
حاج سید تقی قزوینی خداوند کرامان و مقامات	جلالت مذکور
از اجله علماء بود بلکه از جمله اولیاد تقوی کان فیضیه است	حاج میرزا محمد حسین شهرستانی
و در منزلت کان فیضیه تمام عجاایب و عیبه وی در هفتاد و دو	بقیوت چند من العقول و المنقول از شیخ شهرستان فضائل را این
تعمیر اجازت مقصد افان تصنیف دارد الفقه خوش در به طبع است	چنین در هیچگاه ندیده ام و در بیان معارف را آنگونه
قال الله بن النعمان الرضا مفتی المصطفی والمرفعی	آورد کار هرگز نشنیده ام بر سید فادان چون محط موج
شیخ نجفی	زند و در عرشه فاضل از سپهر اوج مینماید دایره
از اجله علماء طایفه مفید به شیراز	سخن در دفتر این اسنا چندین از کلام جامع خالی است
افا کرم و غنی زینبیه از مشایخ اصواتین و عظامه	کیف که علو در جراتها در منزلت اخذ المعانی
بود و در آمد رسد مولی و پر در بخان ندر پس مینموی بعضی	و علی هذه فیض ماسوها
علمای طایفه و عیبه کافرین در امل اکمل مرجع است	و از آنجا که در این باب ترتیبی ملحوظ نیست و اسامی مجتهدین
ملا برهم محمدی اما و شیخ مشکور در طهران مجتهد کبر و	مجتهدین دین و غیرهم که بافق در سق آمد پس در ترجمان
فرزندش علی بن برهم تقی فعلا در شرح شبا و عجوبه ارباب	پیشوای بزرگ اگر نسبت بجای ناخبر رفت است عد و فائز است
حاج میرزا شمس الدین میرزا شاهر شاه شاکر و شایخ اعظم	فان علانی من و فی فلا تحجب
احمد بن زین الدین بود و زفانی محمد و در دعوی کسب نموی	لی اسوة بانحطاط الشمس عن جبل
و پیش از شیخ سید عبدالقادر نقشبند بکشد از ادبایان برون	سادات شهرستانین مجاورین حایر و شریف مسنونند
بکشد و انجامه دارد کسب و فرزند همدند میرزا شاکر و شایخ اعظم	بقیه شهرستان اصفهان علو نسبت این سلاله در شهر
میرزا جمال الدین	و مبسوط مضبوط است ما بین صاحبان عنوان و سب
شیخ الاسلام او و متبه در مدافعه شیخ عبدالقادر سید	اصغر که شریف حضرت ابو محمد علی بن الحسین صلوات الله علیه
سبیل و نابل اگر در حقیقت مدخلت عظمی داشت	میباشد سبیل در فاضل است در بیان کلام و در بیان شریعت
افاسید عبدالکریم	ضیاء الدین محمد حسین بن محمد علی بن محمد حسین بن محمد
مدتس فخریه در اختلاف بعد از فوت میرزا عبدال	بن محمد اسمعیل بن محمد باقر بن محمد تقی بن محمد جعفر بن
الرحیم تھاوندی بر حسب اخبار مرحوم شیخ الاسلام	عطاء الله بن محمد مهدی بن امیر نایب الدین حسین بن امیر نظام
و المسلمین حاج ملا علی کسب قدس سره وی در آمد	الدین علی بن امیر عبدالقادر بن امیر محمد بن امیر عبدالکریم

شرح الاربعین حدیثاً اللّٰه علی الهمیج حاشیه علی شرح السوط
 للالقیر الکوکی الذری فی التقوم مواقع التجوم فی الهیئة
 الباب فی الاسطراب لتخص الفصول الی مسائل العام الخ
 سبیل الرشاد شرح نجات العباد حبه النعم فی الامامه الحجة
 الثالغ فی ثبات وجود الامام المنظر علی الله فخره الذی
 التنبید فی نکاح الاء والعبد الوالد فی المنقرات
 الی غیر ذلك من الرسائل **فدیکل** از مؤلفان شرح اصل
 دیده شد از اعداد و اوفاق و ادعیه و حساب و هفتاد
 و اشعار و اخبار و آثار و مکاتیب و کراماتی از امام علیهم السلام
 و تراجمی از علماء عصر و سؤالاتی از فضیله با انها و بعضی از
 حوادث عالم و ما یلتحق بها در آن نظیر بسند از فوائد که
 با این باب کتاب و کتاب دارد و از مؤلفان الفاظ کریم بد
 یکی آنکه در ترجمه اقا محمد کریم انشائی مقیم طهران خلف اقا
 محمد علی صاحب مقام الفضل میفرماید چند رساله از
 نالفا و دیده ام بتبیه العاقلین در رد صوفیه و معجون
 الهی و شرح دعاء سمان و فوئز رساله اشک الهی است
 و قبرش بکر بلا در و واق با این یا و دیگر در ترجمه اقا محمد
 صالح سابق الذکر خلف اقا محمد اسمعیل بن اقا محمد علی مذکور
 میگوید فوئز در محرم سال ۱۲۸۱ هجری است قبرش بکر بلا
 در حجره متصل بباب است و دیگر در ترجمه اقا محمد ابرهیم بن
 اقا احمد بن اقا محمد علی میفرماید خاوی حقیر است برادر ایش
 والده بود و مادر ایشان همشیره مرحوم صاحب فصول است
 رضائی که حقیر در کراماتشان مؤلف شدم و الله در شرف بود
 خال مذکور با ایشان نوشت که خداوند مولودی شما عطا کرد
 که با شما مفاخره میکند میگوید منم حسین و پدرم علی و
 مادرم فاطمه و جدم احمد و خالم ابرهیم حقیر گوید پدلی و برادر
 حسن پیرانم علی و زین العابدین و دخترانم سکینه و فاطمه

امیر عبدالله بن امیر عبدالکریم بن امیر محمد بن السید مرتضی
 علیخان بن السید علیخان بن السید کمال الدین بن السید قوام
 الدین بن السید صادق بن السید عبدالله بن السید محمد بن السید
 ابوالحسن بن السید حسین بن السید علی المرتضی بن السید عبد
 بن السید محمد اکبر بن السید حسین السید حسین الاصغر بن
 الامام ابراهیم علی بن الحسین بن امیر المؤمنین علی بن ابیطالب
 صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین و هر که تواریخ طبرستان
 خوانده باشد جلالت شان سلسله سادات مرعشه را بداند
 بعضی از سلاطین صفویه نیز امامان بزرگواران مینویسد
 خوانده ام در جیب لستر از شاه پسر ایشان جماعتی آمد که
 ساخته مخصوص مرقوم الدین مزبور که میرز کاشف کرده
 و مشهد در ملک کتایب زیدان مراد است ساطع الانوار و در
 عهد صفویه بارگاهش با اهتمام تمام پر اخذ و قبایع عظیم آن
 از اخذ شده و آثار این دودمان را صافی نور الله ششتری و
 میرزا محمد مهدی شهرستانی و خداوند این ترجمه رسیده است
 سعادت و لذت این بزرگوار بگذرد سال و در ماه تمام بعد از
 تولد مبارک حضرت حجت علیه السلام روی داده از نظر کریم
 قدوة العلماء العظام اقا احمد بن اقا محمد علی کرمانشاهی بن کو
 البهبهانی و عهد محصلش در معقول و معقول به علامت
 ملا حسین معروف بفاضل اردکانی طاب و سر شده و تصنیف
 بسیار کرده است بدین بقصیل غایب السؤل فی الاصول
 عناصر حاشیه قوانین سوارع الاعلام فی شرح شریع الا
 محقق الاذله فی الاصول لباب الاجتهاد زوائد الفوائد فی
 المنقرات من فنون شتی ثانی فی مسائل منقره من الاصول
 و الفقه الصحیفة الحسینیة فی ادعیه الشهداء ارواحنا له
 الفداء تریاق فاروق فی الفرق بین المشرقة و الشیخیه تنبیه
 الانام علی ارشاد العوام تلویح الاشارة فی التخصیص شرح الزیاد

و نویسن میکند با این جهت میگوید و از آنکه کفر کرده و
 محقق نیست و دیگر در ترجمه اسنادش داخل اردکانی از
 واردان خاطر شریفش ابن ناریخ زاد رفون وی نوشت
 زین آه بر شد ز ماهی ماه
 نهان گشت تا در یخ در زبیره
 آنکه مینویسد که مراد تکرار عدد آه است که شش باشد
 دو بیت و هفتاد مرتبه که مطابق عدد ذکر پر است و فلک
 ضم فرغ و ارتخ بالکباء
 حسین بالتری امسی هینا و ایضاً
 وقد نلقت حور و رضرة و سرور
 آرخن حیا و اهلا لفاضل اردکان و ایضاً
 وقال منجیح التاریخ اوه
 سلبق التاشموتن کالفتنا
 و مد فرین اسناد را در بکر بلا در معتبره مرحوم اقا سید ابرهیم
 قزوینی در بعضی کویک میباشد تصنیفات بسیار دارد
 اما هنوز مرتب و مویب نگردیده انهت الفوائد المنقره من

مؤلف کتاب الماتر و الاثار و در طبعت معروف من صادر کرده
 فلیرتج سببنا العلامه الفوز با شهاده ایضاً و دیگر
 در ترجمه شیخ عبدالحمید طهرانی میگوید در سال ۱۲۳۸ هجری
 برای تعمیر محراب مکه بکر بلا آمد و مجاورت کردید و هفتاد
 قبه مبارک و بنای سخن و کاشی انوار حجها و توسع سخن
 شریف از سمت بالای سر مقدس بمباشرت ایشان شد
 بعد از چندی بجهت نذ هیکل عسکرین بترتیبی در ای
 بعد از امام در کاطین چندی مرخص شد و در مشهد و ف
 یافت قبرش بکر بلا در حجره متصل بدین سلطانی است جمیع
 کتب خود را بر طلب و وقف کرده و دیگر در ترجمه شیخ
 الفقهاری بنس الکلی حجة الحق مرتضی الاضاری الششری
 مینویسد وی مدعی بلند قامت ریش سرخ ابله و رو بود
 ولی نورانی و ملیح و خوش محاوره و شوخ برادرش شیخ
 منصور در تاریخ او گفته است که غنچه لسان و لادن فرایغ
 سال وفات و حقیر گفتارم که
 بالواحد الفرد استغنت مؤثراً
 علم الهدی فی الخلد حی برزق

و دیگر در ترجمه حاج میرزا علی بن طباطبائی سابق الذکر
 خلف حاجی اقا بن اقا سید محمد مجتهد مجاهد بن العلامه
 میر سید علی صاحب تریاض میفرماید و جبر و شفته هندی
 بدین شان جاری میشد و این سبب بد کویس یاد
 و مرصع کاذب طلب و مراعات بود و در قاصد فرستاد
 در گذشت مرادش بکر بلا مابین الحرمین معروف است
 و دیگر در ترجمه حاج میرزا حبیب الله رشتی از اجله علماء
 مجاورین نجف اشرف میفرماید مذکور میشود که کفر
 اقا شیخ هادی طهرانی را نموده که او هم یکی از شیخ و مکتب
 است ولی کویس یاد مقام مذکور علیه السلام را میگوید

اقا سید ابرهیم لوانشا
 از معرین علماء و عظماء ائمه جماعت دار الخلافه است
 در مسجد سر نیک نماز میکند دارد و مردم بعد از
 و جلالت وی اعتقادی را سخن دارند از فضل و جود
 و برخی دیگر از علوم شریعت نیز بهر مند است خلف السند
 اقا سید محمد باقر ندب و مرتب فضل برادران بر اعیان
اخوند ملا علی حسین خلیفه حرمی ابا الحسن
 پدید و پیر هر دو از مشاهیر علماء در شامی است ترجمه
 مولانا ابوالحسن در نامه اشوران ناصری بشرح
 است و مقام ففاهت و حدیث و تتبع و ادبیات و اطلاقات
 ابن فرزند انشدش هر جا مشهور

ولما ذاب قلب الوجد
 لوفد علی امیر المؤمنین

از مجتهدین اصفهان در مسجد ذوالفقار نماز جماعت میکنند و بخانه خویش ندرین و حکومت مینمایند علماء و عمال منکرند
ملا عبد الرسول فیروزکوهی
مقیم دارالخلافه فاضلی کامل است و در علوم شرعی بسیار عالیست
حاج ملا یوسف سترابادی
مجاور محیف عالی فاضل و محل وثوق شیخ الکلم رضی الله عنده
افا محمد حسین بزدری مجاور جابر
عالی جلیل بود و فرجوم شیخ محمد حسین فرزند در مسئله و شقه هندک با مرحوم حاج میرزا علی بن طباطبائی هم معارضه میکرد در سنه وفات یافت قبرش بکر بلا در صحن کوی حکمت از رضا بنفش فطاسی اور منقوش است مؤلف نام برده
شیخ محمد تقی بن الشیخ حسن
ابن المرحوم شیخ اسکند الله الشری از علماء کاظمین فی التاریخ جانشین پدر نامور است
شیخ محمد طاهر رشتی
در کربلا زیارت داشت
حاج سید محمد باقر بزدری
بعد از تکمیل علوم شرعی در عینان عربت در جنت هندی رفت و از آنجا عراق عرب بازگشت مجاورت محیف سید و بعد از چندی بپتیز رفت و بطهران آمد حضرتنا شرف والا و لبعهد دولت جاوید مهدی با وی عنایات و توجهات بود غایت مجاورت کربلا عازم گردید و آنجا در گذشت بر اثر نور تقوی نوشتن و حاشیه اش بر شیخ اجل رضی الله عنده با صنیف دیگری از کربلا

افا سید عبد الله بن افا سید اسمعیل
 از معارف علماء عالم مقام دارالخلافه طهران است در علوم شرعی علی الخصوص فن فقه رتبه رفیع دارد و خوشنویس و بدو در اجتهاد نایل میباشد و از این هکند را بجز حکومت میباشد و بکار قضاء میرد از بعد از فوت پدر نامورش که از اجلة مجتهدین و پاسبانان شریعت و دین بود و موافق و موافق مسجد و محراب و در وقتش با بنفرتند دانشمند رسید که اکبر و ارشدی و کاد بود و شایسته هدایت ارشاد سلطنته

ملا محمد فرج بنی ساکن طهران
 مشهور و بسیار بود در کافه سطوح منقولات تدوین ماهر میفرمود لاسما الکتب العربیه اعلی الله مقامه

میرزا ابوالقاسم شیرازی مقیم طهران است
 در معقول و منقول تدوین میفرماید

ملا محمد مهدی حجار
 فاضلی بزرگوار بود و در مد رسه فخر نیرد از الخلافه با فاضل و فادان اشغال داشت و در کافه سطوح تدوین میکرد این نغالبق و حواشی که بر جلد عاشر مجاور الاوار است از مرحوم اعضاء السلطنه و ذریه علوم شریفه که از ان بزرگوار است علامه الرقمانی حاج ملا هادی مدرس طهر قدس سره اورا بعد از فوت بخواب بد و فرموده بود که موت و احوال بر رخ چگونه است بگو با بدایم گفتن بود حلوائی نیتسانی ناخجوری ندانی

حاج سید حسن حکمی
 خلف حاج سید نصر الله بدار الخلافه طهران در علوم عقلیه کافه مدتی مسلم بود و غالب قران مقلد

میرزا حسن محیفی

بکمال با دار السلطنه بترتیب مطبوع کتب است
اخوند ملا آقای حکمی فرزند مخول فلاسفه است
صدر الدین عصر خود بود طالبین علوم عقلیه را از اقصی بلاد ایران با ستاوی میسپندند و میسپندند مرحوم آقا رضا علی فرزند در حضرتنا حکیم بزرگوار بزرگوار شهر شهید باشد
حاج ملا صالح بقا فرزند از مخول مجتهد بود صاحب تصانیف بسیار و آثار استوار و خاندان بزرگوار است چنانکه در
افا شیخ احمد بزدری
از اجلة فاضل مجاورین کربلا
میر سید علی بزدری
از جمله فاضل مجاورین کربلا است هم مجلس درس اردو هم مسجد امامت
حاجی ملا شفیع
فاضل عسکر
میرزا محمد همدانی
از فضل و اجلة کاظمین در غالب علوم بخصیص ادبیات ماهر است و مفاضات و عابای ایرانی در اند و در حسب حکم بالبور ایران با او میباشد
اخوند ملا محمد تقی هروی
از اجلة مشایخ مجاورین کربلا است و در علم و فضل مقام عالی دارد
افا سید محمد المرحوم حاج سید محمد تقی
البحر العلوم فی التاریخ در محیف وجه و شقه هندک بدایت
میرزا رفیع طباطبائی نظام العلماء بزدری
از اجلة فاضل از بایجان است و نابغی مطبوع دارد
افا میرزا محمد علی امام جمعه سابق اصفهان
از فضل و همت بسیار وافر است و مخصوصا در حکمت

زجات کشیده بود

حاج میرزا هاشم امام جمعه اصفهان
 امر و زربس بزرگ است در انتمکات از فاضل و فضل و عظمت دارد اهلانی از دانی و عالی اورا بجان دوست میداند اعتبارش در دولت بزرگوار کمال است حضرتنا شرفی الا ظل السلطان در اجراء مقاصد و انفاذ احکام وی هیچ شکسته فرموده که از ذالذات ناپسند

ملا حسین کرمانی
 از علماء اصفهان

ملا عبد الجواد خراسانی مکرکی
 از علماء مشهور اصفهان بود در فقه و اصول و طب و ریاضیات و ادبیات جمله مهارت کلی و تدوین عظیم داشت

افا سید محمد ضابن افا سید صادق مجتهد
 از معارف علماء دارالخلافه و محل وثوق خواص و عوام است در حسن خلق و ملکه تقوی و بسبب ای از رضا بد بکر منکرند در مسجد محراب مسند مرحوم والد ماجد جلالتش با وی اختصا با فخر التاریخ برای زیارت بخار سفینه

میرزا محمد ضابن میرزا محمد مهدی بن ملا محسن بزدری
 دانشوری است از کشور اصفهان فقه و اصول و اخلاص میرزا سید محمد شهنشاه حاج شیخ محمد باقر اصفهانی اند و خط شیخ را نیز بسیار و فرشتن مینویسد و در این صناعتان اساتید بسیار میابد در سر علم اعجاب است ای بسا روزها که بکفر ایدیت بخیر خوش کتابت کرده و ناگون متن چهار صد مجلد کلام الله بزرگاشند و در صحن روز کاران خود یاد کار گذاشته حدیث ملا محسن از مجتهدین فارس بود است و جنبه برای خویش در جمله سید میرزا محمد از شهر شیراز در رسد است و گمانجا معتبران وقف نموده و

فرزند سعادت مند صاحب بن عنوان میرزا ابوالفانین
در حسن خط و سرعته تحریر عالی بدین نظر است میرزا
ابوالفاسم مذکور که از ثقات و عدول است حکایت کرد
و گفت در سال سی و هشتم از سلطنت جاویدت در واقع
دیدم که اعلی حضرت اقدس همایونی ارواحنا فداه وارد روضه
حضرت امیر المؤمنین شده بر وجهی استعنا حاج و شمشیر
از سر و کمر گرفت و بر صریح مطهر فهاد و عرضند داشت که
با امیر المؤمنین دیگر پادشاهی نمیخواهم فی الفور صریح
مقدس بشکافند دست پادشاهی را از من بکنار بگذارند
فهاد و شمشیر بر کمر مبارک بستند و کاپوشان بنهار فرستادند
که (امیر خلاق عالم است باستی تو پادشاه باشی) خدا
ملک و بجزئی بجزار السعاده فلکه

افا شیخ محمد اردکانی
خلف مرحوم علامه الزمانی ملا حسین مشهور و فاضل
اردکانی از معارف علماء مجا و دین کر بلا است و کجا پدید
بزرگوار نشند

افا شیخ محمد علی ششتری
خلف قرین الشرف شیخ الزهاد اوجده و ناد حاج شیخ جعفر
مجتهد ششتری رضوان الله علیه در خوزستان رست
کلیه اردم الله ظلالة

افا سید احمد افاسید کاظمی ششتری
در کر بلا مرجع شیخ بود در شب دو شنبه هفتم
جمید اولی سال بگذرود و بیست و نود و پنج در کوچه
باب لستد بدینا عراب مقبول شد فضلا و زیند حضرت
سید فاسم بجای پد زیا مور است

حاج افانور الله
خلف اصدق حجة الاسلام حاج شیخ محمد باقر علیه السلام

از اجلة ففهاء و کبراء علماء اصفهان است پس از کتب
فقاها در نجف شرف بگرفت و فریضه حج کندارد
باصفهان آمد فی تاریخ دو سال است که انجامید بر
ترویج قرین اشغال است

حاج سید جعفر
خلف با شرف حجة الاسلام حاج سید محمد باقر علیه السلام
از عطاء علماء اصفه ان یبدا و در مسجد پدید بگوازش
با امامت جماعت میرد از سد الله تعالی

افا سید مؤمن
خلف با شرف حجة الاسلام حاج سید محمد باقر علیه السلام
از عطاء علماء اصفهان بود

ملا محمد باقر فشارکی
در جرح علماء اصفهان مشهور است و بطهران نیز مکرر
آمد مسجد و منبرش رونق لایق دارد و رواج فائق

میرزا محمد حسین خراسانی مدرس
مقیم دار الخلافه از قدما و مذهبین طهران است و در
کتب حکمت علماء و وسطی ندرین صیغه مابند

افا سید محمد مهدی طهرانی
عالی معروف و کمال تقوی موصوف بود در مسجد
حاج سید عزیز الله واقع در دار الخلافه امامت جماعت
داشت و در عرض سال هر روزه گروهی بنوی بروی
اقتداء میکردند

ملا سلمان بکری باغی
از مشاهیر اقباء علماء اهند و کث معدوم میکرد در بکه
باغ قریه است از بلوک خلیج عراق

حاج سید محمد باقر فانی
از مشاهیر علماء این عهد بشمار می آید فانی قریه است

در بلوک خلیج عراق
شیخ ملا محمد بر جردی
عالی عامل بود و در محله سر حیشه طهران با امامت
جماعت میرد اخذ

حاج ملا شکر الله مولی لطف الله ولسا
سینه تحصیل با اصفهان رفت و آنجا در خدمت میر محمد
علی قاسمی و غیره بتعلم ریاضیات پرداخت و در حضرت
اقامیر سید حسن مدرس کسب فقه و اصول کرد و
بطهران باز کرد بدین نجف مشرف شد و فیض مدبر حجة
الحقی شیخ مرتضی علی الله مقامه در یافت و فی تاریخ خوز
از سی سال است که در طهران میباشد فضایل السادان
در اخبار و منتخب الخوم در ادعیه از او است

حاج سید محمد علی لاریجانی
طهران مسکن خلف اصدق حاج سید محمد تقی علیه السلام
از اجلة سادان عالی در جانب ایرانند سلسله ایشان که
غالباً در قریه دینان امیری از الکای لاریجان جمعند
و اعلوی موسوی رضوی تقوی میدانند و نیشاب
زاده ابرهیم و امام زاده زین کبک از نژاد موسوی لاریجانی
المدفون هور و ابن جعفر بار ختم است میرسانند آنها
طهران و ملحقان ان نائین در سبعباین سلاله
کونند از عجاب است بموجب تجارب

افا سید صالح خلیجانی
شاگرد ارشد سید حکماء و المناظرین فلسوف العصر
الزمانی میرزا ابوالحسن اصفهانی مشهور بلقب جلوه
خود در فن حکمت و علم کلام و سطوح فقهیه و اصولیه
میرد رسد و سبب علخان نظام الدوله که در دار الخلافه
طهران میباشد ندرین مینماید الحق ذهنی دقیق و

فکر و عمیق دارد از آثار فلهش یکی ترجمه و شرح وارد
افام منسوب بشیخ اکبر محیی الدین بن العریج است که بنام
سیده نکانند بر نکاشند و دیگر نقل فراید شیخ المجتهد بن
حجة الحق اسناد الکلم منضی لامضاری از عریج بقاری
ابن الله

افا سید محمد کاظم خراسانی
از مشاهیر علماء دار المؤمنین است هم ندرین صیغه مابند
هم موعظه مینماید و هم با امامت جماعت میرد از

حاج میرزا محمد حسین قمی منولی باغی
روضه فاطمیه زاده الله شرافه و فقیه از جمله مخول رجاء و شایسته
ارباب فضل و کمال است مقبول عمر و شرح شایسته را کتبات
و افتناء آداب کند را بنده بموجب شیخ معتبر که زیارت مشهور
با میر سید حسین کرکی عاملی مشهور بنام المجتهد بن دینار
محقق تالی میرسد و آن بزرگوار پس از طلوع دولت صفویه
شیوع نشیع و طریقه جعفریه از جیل عامل با بران آمد و مقصد
بتکریم تمام تلقی شد تولد عتبات مقدسه شرف الک محرم
مثل مشهد الرضا و معصوم و عبد العظیم الحسن علیهم
السلام و مراران از سبیل باوی تقوی و نوکل کرد بدین
واکادش هم بقولبت ان قیام و قیام ان قیام میرچند
از این سلاله مطهر است میرزا سید محمد منولی مشهور
که او در جانب دولت نادری در سلاله بعد از عریجی و
مکملی شاه رخ میرزا بمناسبت خیز زادی شاه سلیمان
سلیمان ثانی خواندند و بیادشاهی و استند با کمال حیا
این عنوان کارهای ریاست راهی بود و است مینماید
لاجر این تشریف بروی نیک میرد از
ان التری اذ امری فینقیه
و ابن التری اذ امری اسرارها

حاج ملا عبدالرحیم نجف آبادی من اعمال الصفا
و یسیرت و بحمد فضل و کمالش در اصول فقه تطبیق رسیده

واما

جماعت از اصحاب علم و ادب کمال که در درگاه عالی و در
مخبرت ملک و مملکت اشتغال دارند از طراز اول ایشان

حضرت مستطاب الشرف والا کامران میرزا
نایب السلطنه امیر کبیر وزیر خلیف مدنی

ظلاله العالی که در این زمان در تبارت داخله تحصیل
السنه خارجیه ریاضت و بالمخصوص شطری از عمر زیاده

علم لغت فرانسه که در زبان عمومی است مصروف خست
و اسبق شریف را بمتابه متعین فرمود که هم بدان نطق و

و هم انشاء و ترجمه و در این هر دو هنر چندین ماه است که
فرمایشات و نکات پاریسی را بر پارسی پیش نموده دارد و

در فنون متعلقه بسوق عسکر از علم تاریخ خلیف و استراتژی
و تاکتیک علمی و عملی و قواعد مشق اسام توپ و شمشیر و

قوانین ترتیب معسکر و کیفیت اردو و حرکت دادن و علم محاسن
و مدافع و معرفت اسلحه حرب و امثال ذلك ندرت

فوق المعهود بهر سائده است و هکذا در هبنت و نجوم
جدید و فنی نیز یک و شبیه و علمی تاریخ و جغرافیه که از

هر یک فسطحی عظیم و شطری وافی بیند و خنده و خیر خست
بسیار خوش است و عبارتش بخت دلکش و هرگز

حضایص کوه مبارک و مزایای عصر یا این شاهزاده
به بیند و انهم حصاف عقل و اصابت رای و تصلب

اعتقاد و بعضی بن و حجت شرع و راف خلق و حکما
خلق و سبب عفو و علو همت و ملکه کوه و بعضی فیض

بافون و قضایای که تحصیل نموده و تکمیل فرموده است
مکرر البتة اذعان خواهد نمود که او را این زبانها و

این سخنها نمی توان ستود
وان متحصلا خبطن من بیخ تسعیر
وعشرون حرفاً عن معالی قاصر

(۱) اقا محمد ابراهیم نواب بن اقا محمد علی
بدایع نکات لقب داشت از مورخین این دولت بود

در انشاء و ترسیل بدیضا و پیغمبر مقلد موسو و بعضی
الدعوع و ترجمه نامه مبارکه حضرت امیر المؤمنین علی

السلام بالک مخفی مشتمل بر اشارت به تاریخ فلان اسناد
مسلم هر دو بطبع رسیده و عقده الالوی نام تاریخ آو

ولی مشهور و بنفاده فنون شعر ترجمه و چاپ و اختراع
توانست و او در دیوان اعلی از کتب و منشایان دفتر خا

و زارت امور دول خارجیه مسعود قهر و الدش بدست سردار
شیخ صدوق علیه الرحمه بجهت است که بر همین صنادیر

از سخن افکاره مقابل بقره مریم شیخ محمد جعفر بلده نوری
میرزا ابوالقاسم خان ناصر الملک

قرآ و کوز او از امدکان عصر جدید و پروردگان این
دولت جاوید است سالها در مدارس فرنگ بنکبیل

دانش و هوش و هنر که در داخله و در فنون و السنه
چند مهارت کامل حاصل کرده علی الخصوص لغت انگلیسی

و فرانسه که تقریباً در این دو زبان از افراد زمان است
میرزا ابوالقاسم سلطان الحکام

اجل و اعظم جماعت اطباء دارالخلافه میباشد علماء و
علماء هاری معین و حدائقی میر هر چه در صیقل

و تجاربش هر جا فرود کرد و آمر و در در حقیقت ربا
اطباء ایرانی که رسماً اذن حضور ساطع النور اعلی

حضرت صاحب قرآنی دارند با او است و در مملکت
دارالفنون هم معلمی طب ایرانی بر وی اختصاص دارد

و اشتقاق و بعضی از شعب حکمت و اخلاق و علو
طراز خط چند علم است از معقول و منقول و عرق

کتابی جامع در این فن نفیس تصنیف کرده است موسوم ب
ناصر الملوک و تراویح اسناد را در سلطنت محمد الجابری حدی

بنده اولین پادشاه شیعی معقول میرسد و این اوقات
فرمان مهر لسان بلقب سلطان الحکماء در حق وی بصد

و ظهور رسیده
امام قلی میرزا عماد الدوله

در علوم مشرق زمینی که سبب فنون حکمت و ریاضت بسیار
برده و بمقامی بلند رسیده بود و ساهاد در سین شبیه

مبتدیه بطلب حل کتاب مفهومی و مدارس اسانید فنی
و در عرض اهل استفادت مینشسته با الجمله انشاهاده

دانشمند نیز از مشاهیر هنروران این دوران بود
(ب) حاج محمد باقر خان صفه

از اولاد حاج محمد حسین خان صدر اعظم خاقان مغفور در
علوم ادبیه و خط نسخ و ترجمه اسناد است

بدیع الملک میرزا عماد الدوله
خلفه تصدق عماد الدوله ماضی جامع مابین فلسفه

مشرق زمینی و اروپائی و در کتب تواریخ عتیق و جدید
و کلمات عرفا و منسوخه بتبع کامل حاصل کرده و از علم جبا

و هبنت و نجوم و جغرافیه خطی کافی بهر سائده و بنا
للتجربه که در موارد محاضره و شعبه و ب هم فاضلی است

محتمم
(ت) میرزا یقینان محمد الملک

طراز خط چند علم است از معقول و منقول و عرق
دو و چند فن از فروع و اصول مانند صناعتی غیر

و اشتقاق و بعضی از شعب حکمت و اخلاق و علو
طراز خط چند علم است از معقول و منقول و عرق

دو و چند فن از فروع و اصول مانند صناعتی غیر
و اشتقاق و بعضی از شعب حکمت و اخلاق و علو

ثلثه بلاغت و ملکه قرض الشعر و نقاد الشعر و علم الخط
وانشاء الرسائل و غیر ذلک من الفنون والفضائل در

نکات و شان دولتی با انواعها موافق اصطلاح وقت و
سپهره ابیعهده ماهر است و خداوند فلانی در و هم افشام

خطوط را خوش مینویسد و در شعر عبقری مختص میکند
لغت فرانسه اینرینک صوخته و قواعدش بدرستی انداخته

این زمان در ان زبان هم سخن رانی میتواند و هم ترجمه
مینماید و هکذا بر خیز صنایع عالی را از قبیل نقاشی

و نقاشی و حکاک با بد طولی میرد و از با الجمله حسب
الوراثه در کتب مؤجبات تقدم و وسایل بلاغت و

اسباب تقوی و ادوات رفعت و موارد علیله ثانی محمد
الملک اول است بلکه اسرع سوا

عبدی اخیراً و محمدی اولاً و
والشمس راد الضمیر کالتی لطف

میرزا محمد تقی مستوفی کاشانی الملک
مختص بسپهر اعتبار و بزرگی اسم و خدمت و بدو

فاجاز برهانی مثل ناصح الثوار رخ دارد و او را باید
از محول رجال ایران دانست در نویسندگی و سخنوری

بحری زخار و سپهری دقار بود ولی سیاحت و
اسلوب و در مذاق مبارکها پوی ستوده نیست

چهره لغات و الفاظ و عباراتی اشغال دارد که حفظ
در اشعار و اشباهها استعمال میشود فضا بد و غیر

و غیرها از اشعارش مدون است و عظمت نالیفات
و آثارش بر ملا عالم میرهن دور فرزندانش صدراوی

مانده است معتمد السلطان میرزا هدایت الله مستوفی
لسان الملک ثانی و مقرب الخاقان عباسقلینان ملقب

بسپهر و این هر دو هنر و در از فضل موروث و مکتوب

خطی او فرزند و بنا لب و نثر آثار و نظم اشعار همی هفت
سبک ازین فوٹ ان فاضل بارع در پوم چهارشنبه هفتم
ربیع الثانی در سال بکهار رود و دست و نمود و هفت بد
الخلافه افاد طیب الله ترته (ج)

جعفر قلینان نیرالملک

خلف الصدق رضا قلینان امیر الشعراء رضوان الله علیه
در قضا بل ایرانی بالوراته و در فون ادوی بالاستحقاق
از آقا و آقا است (۸)

میرزا حسن امینت اسرار

اصلا از سادات عالیه رجات جهان شاه پیرزین شیدا
در نویسندگی و خط تحریر و تدبیرات در انواع علوم و صناعات
از شاه پیر است و مجموعی نغمه شریف بر اشام مطالب بلایع و
کتابت بسیاری از ادب عشق و اخبار و آثار و متعلقه
خوش پر اختر است که حقا از نفایس سفین علمای عصر و
خجکیهای فاضل عالم شمار می آید

حسنعلینان کروی امیرنظا

در سپاسات و دیپلوماسی و لغت فرانسه و غیره هامن
اصول الفنون الاری و پتیر انظر از اول رجال دوله علیه
است و از علوم و اخلا غائب سطوح را بدیده و بالخصوص
کتاب صناعات عربیه و فون ادبیه را بنیک در نور بدیده
بسانچه که برده است در انقاز ادب و بزرگی و شرایط تصدق
و وسایل پاست استیا انشاء رسال و انواع نکار شای و فون
حسنا و ملکه اعمال شای و تکبیر و فون خط آری و زنده همد که کبر
میرزا محمد حسن منیبا اصقها که از زندان تنجیم و احکام و ن
جدی اعلای ایشان میرزا بدیع الزمان از سادات اعلی و جا
صحیح الاسب محال کتاباد خراسان بود بمنصب منجم بایش
گری مرحوم سلطان سعید آقا محمدخان شهید طاب ثرا

توضیح
میرزا محمد حسن منیبا
اصقها که از زندان
تنجیم و احکام و ن
جدی اعلای ایشان
میرزا بدیع الزمان
از سادات اعلی و جا
صحیح الاسب محال
کتاباد خراسان بود
بمنصب منجم بایش
گری مرحوم سلطان
سعید آقا محمدخان
شهید طاب ثرا

از فوٹ پدر بمنصب منجم باشکری خاقان مغفور افغان
یافت و در عهد شاه مرحوم و بیست و پنج سال از این دو
ابد مدت روزگار عزت گذرانید و در دار الخلافه و زوفا
یافت جنازه اش بدار الاثمان قم حمل شد در مقبره علی بن
بابویه مدفون است احکام موافق نسبتا از ان مرحوم
مشهور است از انجمله خبر فتح هرات و استوسط مرحوم میرزا
آقاخان صدراعظم نوری بعضی خاکپای مبارک رسیده
بعد از وقوع مورد الطان ها پونی کرد بد بکسر از او
باقی است بنام میرزا سید مهدی که در تاریخ تالیف
این کتاب متوطن دار الخلافه است بعد از فوٹ بد بلیقب
منجم باشکری منفرکت و اینک سپرده امیر کبیر حضرت
نایب السلطنه دامت شوکته و در ان اسنان مشهور اطباء
و مشغول خدمات است پیر سوین میرزا محمد حسین منجم
باشی خاقان مغفور میرزا محمد منجم است که شصت و هفت
سال در اصفهان متوطن و در علوم ادبیه و طب و نجوم
و هندسه و حساب پسندیده اصحاب بود و در عرض
درجه اسنادی داشت و اشعار نغمه فیکت و خط شکسته
را درست مینوشت هم در اصفهان در گذشت مدفنش
در یکبه مرحوم حاجی آبا ده آق در ابتدای تخت فولاد است
شش پیر از او باقی است پیر چهارم مرحوم میرزا محمد
حسین منجم باشی میرزا ابو محمد است وی بیست و دو سال
زندگانی کرد و در عقون جوانی گوی کمال از همگان
ر بوده خط شکسته در نهابت اسنادی مینوشت و
در علوم ادبیه و فون روزگار شد اشعار آید می کند
در اصفهان بنویس عش قبل از آنکه در گذشت و خط
دنیوی برای دیگران بگذاشت مرحوم میرزای شیدا
لاج الشعراء زاد فوٹ او مرثیهاست و نسب بنسلا

حضرت زینب علی بن الحسین علیهم السلام منتهی
میکرد

میرزا محمد حسین عضدالملک قزوینی

از عظامه علماء بود و در علو درجه دانش و هنر خدمت
دولت مینمود مراتب و مناصب وی در تواریخ این عهد
مسطور است و اشعارش در زندگانی جدید ما فوٹ
رضوان الله علیه

میرزا محمد حسین ادیب اصفها مشهور

بلیقب فرعی خلف الصدق جناب آقا محمد مهدی ادیب
است مشارالیه در نظم و نثر از سادات پیداست بد عصر
محمود مینمود و جمیع فون شعر تدر از قطع و غزل
و قصیده و رباعی و غیرها با کمال مهارت مینسازد
اسناد از سیر از ده ها نادر فوٹ عقل و سع خلق و
صفاء نظر و ایمان عقیدت و لطف قریحت و کثرت
تجارب و سباحه نوادر و عجایب بسیار که نظیر است
و ساهامیکند که با مؤلف همراه و همراز و در زحمت
و صدمات سهم و اسباب میانشد ریاست دارالطبایع
خاصه و نظم دارالترجمه دولتی امر و زهد و با اوست
دیوان بلاغت میناشد فی التاریخ در تحت طبع مینشد

نواب والا محمد حسین میرزا امیر اخور

خلف الصدق محسن میرزا در قضا بل و معارف و
علوم و ارث مفاد منیع انشا هزده مرحوم است

(و) رضا قلینان امیر الشعراء

از عظامه و فاضل این دولت بود شرح مسافرت او را
حسب الامر بخوارزم در تواریخ نوشندیم در تاریخ شعر
کوی و شعر شناسی و تراجم شعراء و عرفاء میان افغان
عبدل داشت از آثارش که در کوارش یک فرهنگ انجمن ارای

ناصریت که الحق محققان پر دلخیز و در اشرفات
 و اصول لغت قرین و فقهوی اجتهادان صائب کرده و
 دیگرند که بجمع الفضا است که همانا از سابقین و محققین
 استابت تهر و نخب منظومان کسب امهال نکند اشرف
 و دیگر سر مجلد تاریخ صفویه و من بعد هم است که حسب
 الامر و رضه الصفاء میر خوند ابا بها اذیل و مکمل بنا
 الی غیر ذلک مزارش در نگین است داخله از الخلافه
 ناصر و از سمت شمال غربی طیب الله رسد

(ن) میرزا زمان کرد سنگا لشکر نویسن

در علم فقه و معرفت جفر مقامی سامی دارد و در
 تجارت هم موافق واقع می ماند و از اساتید صحبت
 میرزا احمد چقار که اجمود روزگار بوده ادراک نموده

میرزا ابن الغابین خاکاشا

مؤمن الاطباء طبیبی کامل و معالجی ماهر است و در جمیع
 شعب این فن شریف نهایت حذاقت را دارد علی الخصوص
 در اعمال بد و جهات جراحی و امر و زکمی که جامع مابین
 دو طبقت مشرق زین و اروپای که موهوم بوده
 باشد است و عمدا تحصیل و تکمیل وی در خدمت جناب
 دکتر طولوزن فرانسوی شده که شنید از فنون اصلیه
 در دین داری و تکلفی و خوشحوی نیز از افران مینا

(س) نواب رفیع و الاسام میرزا

از افاضل دوران و در شعر اسناد سخوراز است
 اطلاعات و تبحرات و عوادت شعر او را هیچ کس نداند
 دو این فن شریف زحمات کشیده و این زمان هم در
 کار است هر چه در این عهد در حضرت ابشاهرا

خاصند در بدعهد و در رجال از نخول رجال است بعد
 از فوت میرزا محمد علی خان سروش صفهائی که از صنایع
 اساتید بود تقویض لقب و شغل شمس الشعرائی قشایر
 مشارالیه شد از انوقت تا کنون مدح کوی و قصیده
 سرائی رسمی این دولت روز افزون در مجالس سلام
 عام با اوست و رضوان تخلص میکند

میرزا محمد سعید خان انصای

مؤمن الملک در فنون ادبیه مسلم بود و بر اشعار
 و سبیه و غیرها قدرتی عظیم داشت و بر زبان فارسی
 هر دو شعر میناخت

نواب سعید الاحاج سبلیا میرزا
 خلفا لصدق رضواناب زین و میرزا فخر
 خراسان است چنانکه پدرش شیر خرم خدیو خطبه
 خوارزم بکشت سپر شعاع عرف مقام فرخ خوارزم
 داد و در هر دو (ط) خراسان موافق است مذکور و بر الاغ

نواب والا حاج محمد ظاهر میرزا بن

جهانگیر میرزا بن عباس میرزا طابت تربیه در ادب
 و علوم عربیه و استحضار لایق از بعض فنون جمله
 و السیر اجنبیه امر و مشارالیه است انعم الله علیه

طها است میرزا مؤید الدوله

از نخول فضلاء اهل جلیل فاجار و در سپر و ادب
 اخبار عجم و عرب بکثر روزگار بود

(ع) عباسقلینا کاشانی سهرتانی

مشترک و شاعر است و در این فن شریف هر دو
 کتب چند ساخته و مسائل از چند پر اخذ و در
 تتبع و استفرام و احاطه و استقصا و سایر شرایط

نالی براد است بلکه در بر جوی برابر

نواب عباسقلی میرزا

خلف نواب مرحوم حاج محمد ولی میرزا است در علم
 معقول و منقول و ادب بهر کامل و اطلاق و اوق
 دارد از عهد هجوم میرزا افغان صدراعظم نواب
 و بتول ایشان باصفهان افتاده لهذا ابا بخارفته
 توطن اختیار نموده اند نواب مشارالیه خود در زمان

که حاجی محمد ولی میرزا احیاء داشت در علم ریاضی
 و نجوم و احکام نهایت مهارت بهر رسانیده علماء
 عملاً از هر موردی و الا که برتر شمرده میشد و
 همواره با اساتید اصفهان از قبیل هجوم میرزا حسن
 میخ و ولد میرزا دوست محمد و غیره معاشرت و تحصیل
 و تکمیل این فن نهایت جد و جهد را مبذول میداد
 و امر و زبانان محققین عهد در حل مشکلات و
 معضلات مسائل هینه و نجوم با عظماء علماء عصر
 همسنگ می باشد و بی بواسطه علوشان و در
 شاهزادگی کمتر مایل است که با این اسم شهرو شود
 سنین عمر شریفش مقارن تبخیر این سنخها بود
 تقریباً شصت است و هم چنان در دار السلطنه ضمیمه
 توفیق دارد و بدعا دولت و مظالم علوم و مواظبت

عبادت میرزا
 نواب سعید و الاعباس میرزا ملک
 از علماء این دولت می باشد و آثار این ملک در علم
 حدیث و فن تفسیر و صناعات ادبیه عجیب بود
 است و داهیه ادهار و امر و از حفاظ کتابت
 سنت و جمله اخبار و اسرار اهل بیت عصمت صلوات
 الله علیهم اجمعین معدوم میگردد و نیز از السنه

خارج و فنون جدید بهر عظیم بهر رسانیده

نواب عبدالحکیم میرزا

بن المرجوم مؤید الدوله در جمیع معارف و کالات
 وارد شد و نیز کوار است

عبد العلیخان

ادیب الملک بن اعتماد السلطنه برادر صلی بنده
 نکران بود و در سخن سنجی و شعر سرائی اسناد
 و مهارت داشت از نایب خاطرش محقق در این فن
 ارای ناصر و گنج شایگان در فلام آمده میرزا علی
 مصور در تاریخ نلقبا و گفته

مصور سر بر آورده و گفتا ادیب الملک شد عبد العلیخان
 فخر در رساله کفر و سب و در و بطهران افتاد در عهد

نواب الاعبد العلی میرزا اخشا الله

خلفا لصدق فرهاد میرزا معتد الدوله امیرزاده
 با فضیلت و علم است حقا در عربت صاحب ملک و
 اقتدار است صد فاهم خط را خوش مینویسد و هم
 شعر را خوب میگوید و عیدی تخلص میکند در
 حکمت معالیه و فنون ریاضی و کتب عربیه و منقول
 ساهل اسنادی العصر و در پیشی البلد میرزا محمد
 فانی و میرزا محمد رضا قیسه علیها الرحمه شاکری
 کرده است

حاج میرزا عبد الفعا صفه حاجی الملک

خلفا لصدق اسناد الکل فاخوذ مولی علیه صلوات
 ریاضی رضوان الله علیه است علوم ریاضی از آن
 را خدمت والد ماجد و ریاضیات او پی و بسیار
 از فنون جدید را در مدینه از ان فنون تحصیل و
 تکمیل نمود و ساهل است در فنون ریاضیه داخله و

و خارج و خبرها بتدریس و تصنیف میکند و مانند
 آثار قلم از اسناد و ادب بسیار است و بر هر طبع و رسیده
 و بر حسب حکم ها بوی از ساها است که طبع و انتشار
 بقویم استخراجی وی اختصاص و انحصار یافته و گد
 از فنون فضا بل خود شخصه انسانی است کامل زان
 در پیش صفت و وارسته و بی تعین میباشد و اهل
 فقر و سیر و سلوک زاید الوصف معتقد است هانا
 وقتی که در مراتب و مقامات امثال وی مبین حکمت
 اینها خرج کزاف که در این عهد ها بون براه مدرسه
 الفنون عمل شده است بر ای العین منکریم زاد الله لنا
 میرزا عبدالوهابخان شیرازی صاحب
 در فضایل بسیار از نواد روزگار بود علی الخصوص
 تواریخ و سیر و اخبار

میرزا عبدالوهابخان لشکرنوکیا
 اجل و اکرم حقه میرزا آقاخان صدر اعظم نوری از
 نژاد خواجگان ابوالصلت هروی رضوان الله
 علیه علم نقد الشعر ما هراست و از حسن خط بچند قلم فادو
 در فن سباق و عمل حساب از احاد و افراد بنام می آید
 دو این شعره سلف زاعلی کثرها بنک بدیده است
 عزم و طول افکار معاصرین زانیز علی سعینها در نوید
 و از نظر ما راست و از زمان مزاولت بر اینکار بشعرستان
 و سخن سنجی ملکه افتد از بهر سنانید در صناعتی اغرا
 و اشتقاق نیز روزگاری ببرد و آه حفظ خط و
 اشعار عرب را شبها بنیای آورده و در غالب فضائل
 ظریف و مزایای موهوبی از لطف قریح و جودت فکر و
 اصالت رای و سعصد و عظمت خلق بسیار که
 نظر است و هر چه از ایندین بکاریم مظنه تقصیر است

میرزا علی اصغرخان امین السلطان ثانی
 اولین دانشمند بزرگ است از این سلسله مترجم
 اسلام کرامی و نیاکان نامی و هر چند هنر و دست
 و دانش پرور بودند اما از آن پیش کمالین نهال اولیا
 در تحت آلال پرورش باید و این آیت کریم از آل ابراهیم
 ظهور نماید همچون از علوم و صناعات و فضایل
 و کلاک نامی در این دوره بوده است و سرسلسله
 هر قومها اصحاب سیر و علماء تاریخ و خبر میدانند
 که با قیام عصر خواهد بود و اهدیه دهر این بکانه
 از وار و فرزندان روزگار در کسب هر روز انش ربنا
 خارق العاده برده است و تکبیل مزایا و معارف را
 ریخ فوق الطاقه کشیده تا امر و نصیبت را سنگش
 در گردش مالک آسنا بهر جا رسیده است از ملکه
 سخن پردی و بعنوان نظم و نثر گیش محل اجماع اهل
 حل و عقد است پنداری عهد سعد بن ابی بکر بن
 سعادت در انشاء خاتم خاتمی از این عهد بود
 و طریقه عبدالحمید تجدد نموده و در شعر خصی
 سحر از بارگاه قدس یافته و قدرت اعجاز از مسکه
 فنی گرفته و زمینه سهل منیع را که موانع ششند
 اند ساله بود اولیاء و فرمود اینغنا زهر بیت دیوان
 که مدون است مبرهن است و نه همان در کلام
 موزون است بلکه در نام علوم میزان است علی
 الخصوص در فن کلام و اصول عقاید و امهات
 ریاضیات و اخبار و اویل و معرفت تقصیر و عیال
 اعراب و شعبادب که در اینجمله از جمله رؤس ملک
 بقلم می آید بلکه از اجلة افاضل بنام میرود و هکذا
 در خطوط چند اسنادی است هنرمند و نیز نهها

این چهار تکبیر میرزا از امیر زادگان فاضل این عصر است
 در ادبیات و بعضی از السنه اروسه مهاون کامل آرد
 و مترجمی حضور مبارک حضرت ولعهد ادم الله
 با او است

در کتب از احاد است که هم در موهوبان از اولاد
 است مانند حصان عقل و حصان فکر و اصالت
 رای و اصابت خاطر و مناعت جانب و شدت سیکه
 و سهولت خلیقه و سعصد در علوهت و ملکه
 لب علی الله بمنسکر
 ان یجمع العالم فی واحد

نواب علی نجش میرزا
 این چهار تکبیر میرزا از امیر زادگان فاضل این عصر است
 در ادبیات و بعضی از السنه اروسه مهاون کامل آرد
 و مترجمی حضور مبارک حضرت ولعهد ادم الله
 با او است

میرزا علیخان امین الدوله
 فهرست جمیع فنون است و افتخار بزرگ این عهدها بون
 در کافه فضایل و علوم بوی و میکانه از اجلة است
 زمانه بنام می آید او را در باب عظمی را بر زمین
 صد و سیست تکبیل کرده بلکه در خط تجر و
 صناعت ترسیل اسلوبی مخصوص ترشح نموده است
 و سبکی مطبوع تا سبک فرموده نویسنده ها مشهور
 ایران در این دوران همه بر سبک او می روند و تقلید
 وی میکنند حقیقتا از قدرت قلم علی کوئی سهم
 بر کلاک اعجاز سلکش نازل فرموده است که چون
 بخواهد دولتی را در مجبور دشتی در دست میکند
 و ملکی را با هر کوزه سرکشی رام میسازد و در چنین
 عهدی که بر حسب ثقافت عالم عهد مدار حکم است
 ملل و مقارن و دول بر بلیتیک قرار گرفته است
 بزوی رای و تجر این وزیر تجر با اصعاق و اشعاع
 حریته دول قوت برابری میکند و همسر میباید

صفت نقاشی و علم لغت فرانسه این اسناد از عهد
 و هکذا در سرودن اشعار حکمانه او حدی زمانه
 و خداوند مفاطیع طنائت سدد الله باینه و بیان

نواب میرزا علیقلی میرزا اغضا السلطنه
 وزیر علوم خلف خاقان مغفور و فتحعلیشاه اجاد
 بکدهن خواهم بهنای فلک
 نالکوم و صفی از شک ملک

در این عهد جاوید مهکد از رجال و اعیان احدی
 بقدر روی ترویج علم و دانش و هنر نکرد مگر از لبهای
 مبارک این پادشاه خاطر آگاه مسموع افزوده است که
 تسویفا فرموده ثلث مردم ایران را علیقلی میرزا تربیت
 کرد و بقرین و اعتبار و انتشار اسم و اشعار او نیز در این
 دولت کس نرسید جمیع پادشاهان بزرگان بزرگ و دانش
 مندان عظیم الشان و صدر و اعیان و محول و ارکان
 مالک ایران در محضر وی خاضع بودند و بظاهر باطن
 خویش زانرا در خورد می شمرند و نامش حضورا و
 غیبا با احترام و شکوهی تمام میبردند آنچه از دانشمند
 هنر پرور از مناصب و مواجب و شئون و مراتب در
 حق اهل علم و ادب کمال برتر از ساخت بجهت صیقل
 و تدوین میکنند انبساط خاطر و اشراج صدر در
 بود مجلس من اکران علیه در جمیع فنون عبقه سبک
 و معارف طریقه و صناعت جدیده اروپا با اساتید
 آنها مشارکت حاذقانه میکرد و مخصوصا در حکمت
 مشرق زمینی خود از اسناد پداساتید بنام می آید اول
 کسی که لقب وزیر علومی در ایران گرفت او بود وزیر
 در عهد اول این دولت و شئون و مراتب عصر خود
 نابل کردید الامقام شخص اولی و صدر این عظمی که

علی القادری بر مملکت اردکان مجوز نیست از مجالس علماء
افاضل و مذاکره علوم و فضائل همچو وقت ملائمت می باشد
و کسالت نمی گزیند بلکه سخن و علوهت او بساط شهرت
فان معول و حاتم طی طی که در کثرت محفوظات و سعه
دایره اطلاعات و غزانت مواد محاضرات انجمن و روزگار
بود و بر رسوم عقاید و مقام بقین وی کما ز روی
انار بلایه نام و امارات غیر محدود بر هر محقق و مبرهن
که بدیده بود مفتیان و مجتهدین همی تحسین می آوردند
در تاریخ و اسطرلاب و هندسه و بسیاری از مسائل
کتابها و در مسائل ساختن از خدمات و زحمات وی در
دولت و ملت ایران تحقیر با هر سبیل اشارت در فهرست
مطبوعه خویش و مؤلفات زمانهای پیش بر نگاشتم
و شکرانه حقوق او را نسبت به شخصاً بگذاشتم و در
اشعار غزلی تخلص میکرد امیر الشعراء بعضی از منظوم
و پرورد جمع الفصحی باورده است و من العجب که تقریباً
شانزده سال پیش از فوت اندک شوریه بهال میرزا احدی
صورت منامی درباره او بحضور مرحوم علامه الزمان
ملا آقای ترکداغستانی معروض داشتم و آن بزرگوار
صورت واقع را شرح در یکی از تصنیفاتش نگاشته بود
تا قبل آن وقت در بوم عاشوراء سنه یک هزار و دو صد
و نود و هشت که ملکرزاده در شان در گذشت بتفصیل
تمام ظهور یافت و متن و حواشی اعجاب با وضع اتفاق
حمل جنازه نواب مغفرتاب برای المین مطابق افتاد
حد و النقل بالنقل و طبقات اهالی در اختلاف از طریقه
انطباقه و انکشاف تا قبل آن صورت رویی صادق
حیرتی عظیم روی داد مراد این بزرگوار در یکی از جزئیات
سنت شریفی که شاهی مشهور حضرت عبدالعظیم

الحسنی است غفر الله له
میرزا علی میرزا خان کاشانی شهبان
در سخن ترسل و انشاء و علم سابق و حساب از اقران
است و خط تحریر را در شبوه اساتید عصر بسیار خوش
و غیر منوید از چندین سال است که در دارالطباعة
دولتی و در ابرار بر روی برستی و درستی خدمت
کند و از جمله مباحثی که در عالم دارم اینست که در زیر
سایه هابون شخصی ترتیب نمودم که از خدمات سپه
و قلم و زحمت بد و قدم قابل رجوع هر کس در فرائض است
بالجمله از عهد یکدایره از طباعان ایران بصواب بدامنا
دولت فاهمه مؤلف تعلق گرفته است مشارالیه مورد
تعلق بوده و بحسن خدمات و مراعات تکالیف تحصیل
امتيازات و مراتب نموده و فی التالیف نایب اثر وزارت
انطباعات

میرزا علی تقی حکیم الممالک

از فقاهران است و ما تر و دوران سالها در بار
پافشرده و در بنهاد تحصیل فنون اروپا برده و علم
طب و لغت فرانسه و بعضی از شعب فلسفه متعالیه
حکمت متوسطه و اکامل ساخته است امر و زعمای
و تجربه در مرتبه کبر بود که در کمال اروپ محسوب میگردد
و نیز از کالات و فضایل ایرانی در شعر ثانی خاقانی
شیر وانی است

حاج میرزا علی تقی نایب مشیر لشکر

در فرغ و اصول و غالب فنون منقول از اساتید و
مخولست سطوح فقهیه کلاسیه و در صفت بهت و بافت
نادرین میکند که منفق می ختم بلکه مجتهدی مسلم
میرزا علی هدایتی معروف بدکتر
ملقب بر رئیس الاطباء بعد از میرزا است در صفت

محمد فاسرخان ملک الشعراء

مرحوم حکیم باسی کل نظام شد که از سابق نیز در اسب
حضرت مستطاب والا نایب لسلطنه وزیر جنگ دام اولیا
العالی تقریب داشت بفرنگ و از اساتید اینجا اجاز
گرفته مایل الاخصاصی که دارد این است که با هر اختلاف
و امتزاج با اهل اروپا برزی و اسلوب ایشان بر نیامده
و مثل اکثر مرتبین اینجاست تغییر وضع و عادت نداده
و تکلفات بار و در شبها شبنم نوری زیده

(ف)

نواب طوبی ماب حاج و زهاد میرزا

معتمد الدوله خلف مرحوم معفور عباس میرزا و بعد
خاقان میرزا زحمات فضل و دوده فاجار و با شاع
دایره تتبع و استخراجی مرحوم وزیر علوم بود در
علم تاریخ و فنون و زبانها و در تکلیف و فضایل دیگر بار
معتبر از وی تا او در مشهور است از نسخه کتاب جامع
مقام زخار و هدایا التبت و ضابط تکلیف مطبوعه
منتشر است تفصیل جنگ او و امان و بنای طغر مر بون
با بسیاری از اخبار و آثار او در کتب تاریخچه خویش
نوشته اند از جمله خدمت او در اسلام تجدید بنا سخن
مبارک کاظمین علیها السلام است با ملحقان آن عصر
ایشان هزده ما بنجد من بزرگ در اسلام و نایب قتل
موسوم بقهقام شرف اخنام پذیرفت و حقیقه معین
حسن خاست و خیر عاقبت ناپاک کرد بد بالجمله وی در
سال یک هزار و سیصد و پنج از انبیرای سپنج در گذشت
و جنازه اش بهزار و سیصد و شش با شرفان پان
از طهران بکعبه عتیقه مقدسه کاطین سلام الله علیها
در حرکت آمد

(ق)

(ک)

میرزا کاظم طبیب رشتی ملک الاطباء

لقب داشت و این اوقات لقب فیلسوف الدوله و از
خاکبای هابون مستدعی کرد بد ضمیر ساخته است
در فن طبابت نهایت مهارت و حدیق داد دارد و از
سالمات که با استحقاق از حکیم با شیان مخصوص
باهر انور شاهنشاهی میباشد فرزند کر امیر میرزا
لقمان ملقب بلقان الملك در صناعه طب علمای
هرم و نیکو است

(ل)

نواب والا الطغلیخان

خلف الصدق مرحوم مؤبد الدوله سابق الد کرد

فضل و هنر بی نظیر آن بی دراست

محمدرضا امیر خور

از افاضل ملکان دکان دوده فاجار بود و در انشاء بسیار بسبک ساده شیرین که اسلوب مختار مناخرین است بد بیضاء داشت شعر را هم در حدیث استبد عصری است کتابخانه از انواع نسخ ادبیه مستحون بود افاضل و ادبانه را بنیک ترویج میفرمود الغرض در زیرکی و هنرمندی و دانش پروری در سلسله شاهزادگان از وی بهتری دیده نشد

میرزا محمد خان مجد الملک

علم و فضل با هر دو داشت و در خط تحریر و انشاء مسائل ماهر بود بلکه در این دو هنر از غول انسانیت سلف و خلف معدود میگردید در عناوین مختلف و مضامین مشوع رسالهها بر نگاشته و بیاد کار گذارنده است طیب الله تربته

میرزا محمد علی فروغی

مثولیا بشی اسنان و ضویر او اول عمر در عتبات عرش در جات عراق عرب بجهت حصول علوم شرعیة زحمتهای کسید و در فقاها و علوم دیگر مفاسد بلند بهرسانید مدتها در دیوانخانه عدلیه عظمی بقواتین شریع و موازین عرف حکومت و قطع حضومت میکرد مکتب است که این شغل بفرزند هنرمندش میرزا محمد شفیق صدر دیوانخانه تعلق یافت و خود بتولیت مشهور است که منصب موروثی اوست میرزا در کارها استقامت مبارکه و موافق مینان شریع میباشد و لذات امور را با عین نواب و الاسلطان محمد میرزا

خلفا لصدق امام علی میرزا عماد الدوله از اجله افاضل روزگار است و مفاخر دوده فاجار بی نظیر است سال در خدمت فیلسوف اعظم و اسناد مسلم جنابا علی مدترس سلمه الله بجهت حصول مراتب معقول استغاث داشت و کمالا استفاده نموده و قلم ریاضی از ریاضیات و هندسه و موسیقی در نهایت مهارت میداند و صنعت عکاسی و تحریر بسبک معتدله الدوله اصفهانی را داراست و در نظم اشعار و غزلیات بطریق شیخ و غیره توانا است

میرزا محمود خان مفتاح الملک

خلفا لصدق میرزا یوسف مازندرانی فضایل بسیار دارد و در فن خط از شیخ شریع مستخرج است

میرزا محمد خان ملک الشعراء کاتب

اصلا در بلی میباشد و منصب ملکی شرف را از عهده فتحعلینان صبا که در عهد فتحعلیشاه خاقان رحمة الله علیه بود باریت دارند این بزکوار امر و زاولین فاضل مالک محرم سیران است در فنون ادب و علم حدیث و معرفت تفسیر و عروض و فاضل و نظم شعر و انشاء رسائل و صناعات نادر و مبر و محاضرات و ادوات منادمت و مواد محاوره سلاطین و اساطین بصیبه حصافه عقل و اتقان عقیدت و مناسبت فکر و حسن خلق و حضایر بکر نادره فلک و فر دستا از صیبه باشد در خط شکسته و غلیظ و شیخ خلیق و صنعت نقاشی خاصه شغیر جدید و در نما ساز روان عبدالمجید و خواجرا اخبار و میر عماد و قبا با وی بانبازی افتخار میکنند و در دستهای وی بر روی عاج و چوب چون اسنادان چین برینند

برای سر مشق برینند از آنرا نیز کوار فارسی است که این ابام حسب الامر ترجمه ارباب لغاب دوران سلطنت این پادشاه مالک رقابت منکرار

میرزا محمود مستوفی مملکت خراسان

خلفا لصدق میرزا شفیق صاحب جوان در فن خط از صنادید اساتید است مسکوکات عتیقه و نفوس قدیمه ایهتر از وی کسی نمیشناسد و در خطوط و افکار منعلقه بر این صناعت خداوند بیاضعت و استطاعت است لاسیما در فنون خط کوفی علی تشقیها و تنوعها که از فنر مهارت و حدیق پنداری در صد اسلام است و از عهدیان اقلام و کلمکسون او را در مسکوکات که از روزگار اسکندر مقدونی است تا عهد جاوید میدهند هر ابوی کویا امر و زکی نداشتند باشد با بنفون و کلمه اشیا عتیقه و نسخ نفیسه و خطوط بدیع و اخبار کریمه و جواهر پرتبه بالطبع تعلقی دارد که اخبار و اخبار بد در کوارش که محاسب و هم از تجدید آن بحر می آید جمله را در این راه که است ای بناقرا ای غناء که در خطا حضور محکوم بشد و در بار فحشاء که در ازاو فلز این مسکوک بر فن جماعت جهال و عبثه املانو و اموال میکنند این معاملات جزای تبت بر است و اسیران و اهل بصیرت و تحقیق که وجودا امر عشقی و اندر است هستند میکنند صرف مال در راه کمال سیر اشرف است نه عنوان بلای و او خود در نظریه هر مسکوک همی گفته این ابناء الملوک

جمادی چند دادم جان خریدم

محمد الله بسی از آن خریدم

میرزا سید مصطفی مستوفی حسا السادا

که مصدر بیوض است و منبع سعادت در عتبات و ادبیتان ریخته آورده و در سطوح علوم شرعیه ریاضتها کشیده و نیز در عمل حساب ماهر است و در فن سباق قادر

میرزا ملکخان ناظر الدوله

در فن دیپلوماسی و شعب سپاسی مسلم است و در غالب فضایل مشرق زمینی و اروپایی مقام اسنادی از و برخی اعمال عجیبه و علوم غریبه را بصیرت کمال رسیده ترجمه او در این محضرات کجای میگذرد

میرزا موسی وزیر لشکر

مهمین دانشوران کشور بود و در احاطه شعب ادب و ملکه انشاء رسائل و فنون فضایل بد بیضاء داشت خلفا لصدقش معتمد السلطان میرزا حسن مستوفی هم در مزایای چند خلیفه بدید و دانش مند است و هکذا سایر نامورد بگوش میرزا حسینخان زین العابدین

(ن)

نادر میرزا بن بدیع الزمان میرزا

فاضل کامل بوده شاهد واحد این دعوی کتابی است که در انواع اطعمه و الوان اغذیه ایرانی و کیفیت طبخ و ترکیب و تربیت هر یک از آنها و حوز شها و هر کویه بچینیهای مردم این مملکت از اهالی حضاره و ابلان رحاله فراهم نموده و بفارسی خالص بر نگاشته و در مطلب از از وی فرزانی که رومانی قرارداد داده و عتبات را با بایان و امثال و نوادر اخبار و اشعار بر راسته است خدا بر از طعامهای هشت بخورانا که بکار بکر خورده است و در محلی معنی برده

حاج نجفعلینان حیرالقول

ما مورد مصداق خطه خوی من بلاد اذربایجان است
در معقول و معقول و فن دیپلوماسی و خط تحریر و
صناعات انشا و فضایل دیگر شخصی است هنر کمتر
نالیفات چند از آن دانستند مسموع از انجمن میران
الموازی مطبوعه اتحاد

میرزا نظام الدین کاشانی

مهندس الممالک از بزم کائنات عصر جدید و پروردگار
انجمن جاوید است در لغت و این مهاری کاملاً حاصل
کرده و در علم هند سر با علی الدرجات رسیده و در
فنون خوشنویسی آثار بسیار کذاشته اینک در دارالافتاء
طهران از مقام ملک ایران و اجلة مهندسان دولت
بشمار می آید

(و)

نواب رضوانا حاج محمد ولی میرزا

بن خاقان معفور فتحعلیشاه البکها الله حلال التور
از علماء فن نجوم و شرکاء بعضی دیگر از علوم بود از
احکام و بی نظیر مؤلف خود از شخص او شنید و صحبتش
برای لعین بد بد خبر و کالت عهد حضرت و الامظفر
الدین میرزا دام ظلله العالی است روز یکدیگر مؤلف
حسب الامر مجلس جشن و تهنیتی امیر محمد فاسخ
علیه الرحمه و الرضوان می آید نواب مرحوم فداگو
بر سبیل بخوی با جمعی که از انجمن بدوم بود همزمان فرمود
و من هم پیشیند که زحمات این جشن بهوده است مقام
که است عهد این دولت از انشا هفتاد زاده میباشد
که از طین کریم نواب فتح الله میرزا شعاع السلطنة
فون وی در سبب جمع بیست و چهارم جمیع الامم
سال بکهار و دو و بیست و هشتاد و یک هجری اتفاق

افراد و جازاه اش مشهد مبارکه رضویه نقل کردند

(ه)

میرزا هدایت الله کاشانی لسان الملک

در علم تاریخ از طراز اول بشمار می آید و در ادبیات از
مشاهیر و مندرتین معدود میگردد و در قدرت سخن
از منظوم و منثور و دانش از سپهر مرحوم معفور
مسلم است کفار علی علم و من بشا بآب فاطمه

میرزا هدایت الله وزیر دفتر

در فن تطبیق مابین باطن و ظاهر بسیار ماهر است
در ادب و ادب و تحقیق بطون روایات امر و
مخسین دانشور این کشور شمرده میشود و در این
فضایل بی سبب سائل ساخته و بر بعضی از کتب معروفه
عرفاء و مشرعیین منصفه فی الواقع پرده اخذ در حجت
اهل البیت صلوات الله علیهم مقامی عظیم دارد چون
با سبک کتاف و حقایق و مقامات و شرح اسرار و کرامات
ال محمد میگرداند کوی سلمان زمان و کربن بود در
دوران است و بیغیب از او آوستری رفیق نگران

میرزا ابیحی خلیف میرزا رضا

بیم الملک بن میرزا جعفر منجبتاشی حسب لوراشتر
منجبتاشی حضرت مشطاب فدرس و الامظفر الدین
میرزا و تبعهد دولت جاوید مهد است ادام الله
اقباله العالی (ه)

استاد غلامرضا مشهور در تیشتر کر

مرشدی معتبر بود و جمعی پیشتر حلقه ارادتش
در گوشه داشتند در جلد او وسط مطلع الشمس
ترجمه مختصری از وی نوشته اند

ملا عباس علی آقچه قشلاق

از کابر و علماء افشار ابرو میباشد و آقچه قشلاق از
قرای الکای طارم سفلی است

حاج میرزا فضل الله ساوجی

از مشاهیر فضل و دارالاجلانه بود در فون مشوقه
و هنرهای چند علی الخصوص خط نستعلیق و ثلث
و نسخ و معرفت احوال خطاطین و نیاچ افلاک ایشان
یکانه زمانه محسوب میگردد در ادب آن مردان
املا با شکر می مرحوم علیخان ظل السلطان خلیف
خاقان معفور با وی تعلق داشت و در زمانه که
شاه مرحوم محمد شاه شهرت را در حصار داشت بر
موجبی از طهران بار روی هم ایون رفت و مورد
مرحمتی فوق الوصف گردید مدایج بسیار از
شعر و عصر علی الخصوص مرحوم شهابذک در حق
او دیده شده در ظهر عاشوراء سال بکهار و دو و بیست
و هفتاد و پنج از سرای سینج رحلت کردند قبرش در
وادی السلام است

ملا علی محمد صفهانی

استاد ریاضتین مشرق زمینی بود و در ادبیات نیز
شرکت کلی میفرمود نواب رضوانا علیقلی میرزا وزیر
علوم او را از اصفهان بطهران آورد و بیست معلمی خود
بندرفت در وزارت علوم و تکالیف مدروسه از الفون
انمکراده دانشمند را معنی بزرگ بود وی را مورخین
و مؤلفین عصر غیبات الدین جمیع نامی منسوبند
خلیف بزرگوارش حاج میرزا عبد الغفار معلم ریاضت
دار الفنون که بلبغیم الملکست فی الحقیقه بتوجهات
خاصه ان استاد را بر آمد روان خوشبختش پیوسته
شاد و روزگار و فرزند دانستندش همی مراد باد

حاج مولی علی واعظ فریبی

اصلاً از رود بارقزوبین است در کازمیر تسلطی عظیم
دارد وی بخراسان و اذربایجان و مملکت ری و عراق
عرب که در آنها موعظه کرده و روضه خوانده است قوی
عام دارد و شهرت نام علماء و فضلاء و در ادب نیز
نظیری ندیده ایم در تتبع و استقراء و احاطه و تنقضا
بر تواریخ و تفاسیر و احادیث و اخبار اعمو عصر است
و داهیه در زاد الله نایبند

میرزا جعفر مشهور بحکیم الهی

خلیف مرحوم میرزا حسن علی لوائسانی فاضلی خوش
محاوره و بدیع المحاوره بود و در تاریخ و حدیث و
شعب معقول شرکتی با اساتید میکرد و در هشاد و
سرسال بعزت زندگانی کرد و در انشاء مهاری کامل
داشت و بدعای صباح غلبه قانی معیند نوشتند در
سال بکهار و دو و بیست و نود و هشت بطهران در گذشت
و فرزند هنرمندش میرزا شمس الدین از جمله اجلة
افاضل عصر میباشد و از جانب علم حضرت هانوی
بلقب حکیم الهی قرین افتخار است و در مجالس علماء و امر
بسیار با اعتبار

میرزا علی محمد مشهور بصفا

برادر حکیم الهی مرحوم از مشاهیر خطاطین عصر و از
کبار و شعرا و عهد بود و بطریقه شیخیه میله مفرط داشت
و در ادوات محاوره و محاوره از افراد معدود میگردد
و مال بسیار در راه صنعت و طلب کسب تلف نمود کج
از اشعارش در تذکره مجمع الفصحا مسطور است قوی
در بکهار و دو و بیست و نود و نه هجری افناد و هفتاد
هشت سال زندگانی یافت تربیت در حوا خرب بید

ملاصطفي جبرسابانی

از عباده علماء و زهاد فضلا است و در قصه بزرگواران
آباد زهرا من اعمان قرین بوطن دارد و آنجا مؤظف کلین
جبرسابان است که از قبائل دیرینه ایران و طوایف
بومزاد مالک بهلوی زبان میباشد

ملاقاسم نخوی

اینکابر طایفه نخوی قرین بود و این طایفه نژاد ملا
محسن نخوی صاحب زین المسالك فی شرح الفتن ابن
مالک و حاشیه حاشیه ملا عبدالله نودی و شرح
منظومه شافیه ابن الحاجب و روح المحظ و تعلیق خلا
الحساب و تفسیری کبیر و غیرها میباشد و کتاب اعلا
مشا را لیر ایشان همانا از اهل طالقان بوده و خط نسخ
و ابستوه بسیارترین مینوشته کتب بسیار بقلم آن
بزرگوار از تصنیفاتش و غیرها که هر وقت اولاد است
در دست مشا را بهم که هر بد او السلطنه فرقی مکن
میباشد نظر بسید

ملاهادی نخوی فرقی

از مشایخ نخویهای مذکورین در فرقی بود

ملا علی عطار فرقی

از فضلا علماء فرقی بود در کتب عربیه و بعضی از سطوح
ندرین میکرد عفر الله له

میرزا حسن اصفهانی

خلف وافر اشرف ملا علی نوری طبیب الله تعالی ترینه
از تحول جامعین بین المنقول و المعقول بود در صد ارت
عظمی میرزا آقاخان از اصفهان بطهران آمد و نشر یافت
فوق الوصف بدید از جمله میرزا آقاخان صدراعظم
بکویت هزار تومان تقدیم محضران دانشور حکمت پرور

داشت رحمة الله علیها

میرزا محمد علی فایزی

فلسوفی معتبر و با مخصوص در هند سر و بموم بانشا
مسلم بود از خط نستعلیق او هر کلمه را بچندین سطر میباید
ستودن نسخه از مشوی رومی میگویند درسی سال نوشتن
و معقرت اب حاج فهاد میرزا معتمد الدوله داده است
شطر اعظم از عمر حکیم مستم در اصفهان و طهران مفسر
افناد نواب والا سلطان او پس میرزا احتشام الدوله در
خدمتشان بزکوان زمان بسیار اندک کرده سال بکفرار و
سپرد و بجز بدار الخلاقه از سرای پیچ رحلت کردند
در مشهد امام زاده بختی مد فون کردند

حاج سید اسمعیل

حسین ساوجب شیخ الاسلام انک است و در علم و فضل
مقامی عالی دارد فرزند دانشمندش حاج سید ابو محمد
که از بن صبیته شیخ المجتهد بن مرحوم حاج میرزا احمد
باشد با انواع فضائل راسته است و از هر کوفه در ابل پر
در سفر حج سفرنامه نثر نکاشته و منازل مابین دمشق
و کوفه را که خط ذهاب و اواب اهل بیت عصمت علیهم السلام
بدرستی ضبط کرده

حاج مولی باقر واعظ

از ساهاد طهران با مشا از اقران مسلم است و از مشا
مشاهیر اهل نبر دایره تتبع و تبحر و اتساعی با فاضل علماء
عظام و مجتهدین عصر نبروی را بسیار محترم میدانند
و او را بیکد وجه مخصوص از ترقیبین شرع میبشارند
مطالب و مرتب با تشریح و مناسبت مناز است نالفا
چند از این واعظانند تصد و در رسیده از الخله
است حینا تقیم فی احوال عبد العظیم در طی مقاصد

این کتاب یعنی بترجمه طهران و علماء و مشایخ ان پرده کند

در بیجا که این کتاب را مینا شریع از نفع انداخته

برهان الواعظین حاج شیخ زین العابدین

اصلا از مردم جبلین است و فعلا مقیم طهران اهالی
این مملکت و هر شهی که روی بر آنجا گذاشته و پای منبر
گذاشته شهنشه و شهادی و میبایستند چون مشرب
ذوق و عرفان دارد و شواهد مواعظ از شعر رومی و
شیخ و حافظی آرد مفاالتش مشرب بزرگان سخت
مبلج میاید و بسبب مطبوع می افند این محدث فاضل در
طلب انسان کامل چندین مملکت را دیده و بقصد حسنا
در نوردیده است مانند عراق عرب و ارض شام و فطر
مصری و حجاز کبیر و دار السعاده فسطینیا و صوبا

هند و سند و غیرها و او را الم عمره موده بخصیاد

میرزا عبد الله طبرستان الاصل

طهران المسکن در ضابط و علوم بسیار از افراد روزگار
است که سبها فنون ریاضیه و صناعات ادبیه و هم استبا
خط نسخ و تعلیق و بر اکا بلیق بزرگ میدارند و اسناد
میباشند سلمه الله

عبد الفاضل میرزا

ابن المرجمه مؤید الدوله در کافران فضیلتها و شایسته
نالی بد و فضیلت پرور هرگز کتر بود

آقچه ملای ترکان

از بیره قوجوق از شعب بیوت در سال ۱۲۹۲ در شهر
ساری بحضورها پونی مشرف شده است

میرزا صادق امام جمعه

سابق بر مجرد مشرب عرفان مشهور است

آقا شیخ علی

از علماء ساری

حاج مولی علی بروردی

برادر مرحوم حاج ملا اسد الله حجة الاسلام است خلف
الصدق وی آقا شریف در فضل و فقا هت از اقران
امینا زارد

شیخ ابو محمد خراسانی

از مشاهیر مشایخ شهر مشهد است و از انما جماعت
مسجد کوه رشاد میباشد

آقا سید رضا مجتهد

فاضل بخنورد

حاج محمد خان فاجار

خلف الصدوق حاج محمد کریمخان از فرقه شیخیه است
که معتمد حاج محمد کریمخان بودند پس از او بروی
گرویدند که در وی از فضایل و کالات و هنرها بد
شطری او فرجه بدند امر زرد ملک کرمان ریاست عجا
شیخیه با او است رساله بنام نواب مستطاب والا است
حمید میرزا ناصر الدوله و فرافان ای مملکت نوشته
است که در بیستی مطبوع افتاده

حاج سید علی طهرانی از نسلسله استادان

احوی از افاضل در الخلاقه است و معقول و منقول و ربحها
برو از شیخ طرازی بیارسی و نازی هر دو توانا است شیخ
را که مبلد و حضر تقیه الله می باشد جشنه شایع است و در
مجدد و تشدید بنیان خانده که مابین او و بر خما زینی است
مشکک و حسینیه متبر و جناب جلال التاب میرزا اسمعیل
امین الملک و ز بر خاندان عامر مبلع کر افرداخته زاد الله

شیخ محمد

برادر شیخ المراقبن شیخ عبدالحسین قدس سره

در شهر مشهد
در روز ۱۳۰۲
قرمز

میرزا تقی شهسپانی

از علماء کرمان

افاستد مصطفی استرآباد

از علماء عظام مجاور جابر شریف

میرزا عبد اللطیف طسوج

ادبی ارب بود و حکیم بندکان اعلم حضرت شهسپار
دام سلطانه کتاب الف لیله و لیله از عربی بفارسی
نقل نمود و اثری لا یوق گذاشت جناب میرزا محمد حسن
خان مظفر الملک خلف الصدق ان عالم فاضل دام
اقباله نیز سرسره پدید راست و در ادبیات و انواع صناعات
اسنادی نامور

میرزا محمد خان مجسنه

مشهور بلبق ندیم باشی کاشانی برادر محمود خان
ملک التشریف و در غالب فضایل که در حق ملک اشا
شد نالی برادر و در بعضی ابراست

میرزا عبد المطلب کاشانی

مشهور بادیب در شعب ادب و علم طب و ریخ بسیار
برده و خون حکم خورده و در فن ادب و طب و لغت عربی و فارسی

افاستد فرج الله کاشانی

در تاریخ و فن ادب و احوال رجال تتبع کافی دارد
و بیانی کاتبی در ترجم و وزراء اسلام مشغول است

صدرالافاضل میرزا غیاث الدین

کاشانی که در علوم عربیه و فنون ادبیه و حسن
خط و امتیاز تجرید شخصی است مشارالیه

میرزا احمد شاملو خوشنویس

که در خط نسخ از صنایع بسیار است و در کمال
اول سلطنت عظمی در گذشت

حاج میرزا ابوالفضل ساوجی

هم طبیب است و هم ادیب و هم خطاطی ماهر و هم
شاعری قادر بسیاری از کتبهای بهای سلطنتی
مخطوطی پر اخذ شده و اینک در مجلس الفیاض
داشته و از ناصر پست که امضاء دولت فاهمه برینده
نکارنده سپرده اند و آلد بزکوارش حاج میرزا فضل الله

افاستد محمد خطاط اصفهانی

مشهور بتخلص بقا و لقب اشرف الکتاب فلم نسخ بر
خطوط اکثر صنایع بسیار است و نسخ نویسی عصر کشیده
امروز صاحبان خزان خطوط و مکاتب منازعه من چشم
الافلام در درازی قرآن مخطوطی با هم مفاخره مینمایند
در تاریخ الفیاض کتاب مقیم دار الخلافه طهران است
و در نظم شعر نیز بنفوس از شاه زمان

حاج مولی نادر اعظم شیرازی

مجاور جابر شریف از بکار و قاطع عصر بود در فن
شد

میرزا استبد علی معیری

از اطباء و حضورها یون و از فضلا و اینعهد مهمون
است در طلاق لسان و حسن بیان از قرآن امینا
دارد چون اقتضای اشعار روی ز دستگاه مرحوم
دوست علیخان معیر الملک نظام الدین و این اشعار
افئاد بیست معیری معروف گردید و در تاریخ
جمع این کتاب بلبق شمس المعالی ملقب شد

حاج میرزا اسد الله طبیب شیرازی

مجاور شرف من رانی کوی دم عسبی آورد در خط
هر کوی زمین بد بیضا میباید

میرزا جعفر خان سرهنک زنجانی

خلف مرحوم میرزا صادق نقاش مخصوص است و
مدرسه دارالفنون تربیت یافته در جمیع شعب
هفتگانه نقاشی از ساختن شبیه و حالت و نگار
و حیوانات و در نما و وزن و بز ما هراست خوا
بار و عن و خواه بآب

میرزا علیخان ناپینی

خلف حاج میرزا محمد مرتضی احقان الحق علیه الرحمه
که نامش جدا که عنوان شده همانا در فضل و هنر
وارث پدر نامور است و نالی کاکوش حاج میرزا
علینقی مشیر لشکر کاشانی الود الحلال شبیه
بالآب و الخال

حاج میرزا محمد علی ناپینی

مشهور بعنوان پیرزاده امارت کامل سالک و اصل
حاج محمد حسن علی الله مقامه انواره در و در خط
افزاید پیغمبر آید میباشند غالب اروپا و آسیا
میرزا محمود خان منجم فرزند
در فن تجرید مهارتی عظیم دارد

حاج میرزا محمود طبیب درازشویی

در فنون ایرانی و اروپایی حاذق بود

ملا محمد قلی

حکیم باشی حضور مبارک بود و در علم تشریح کتب
مشریح نوشته و مطبوع افاده

میرزا عبد الوهاب منجم باشی

نواب مرحوم مهملد علیاد را استخراج تفاوتیم و شش
فن تجرید استبداء عظیم داشت

میرزا عبد الله صبر منشی

در انواع فضائل علی الخصوص انشاء رسائل و تریه

اسنادی داشت

میرزا علی اکبر شریف الحکماء

طیبی حاذق بود

حاج میرزا حبیب الله طبیب

مجدد الاطباء تنکابنی از مشاهیر اطباء دار الخلافه
طهران است

میرزا حبیب الله طبیب کاشانی

از برآمدگان مدرسه دارالفنون است

میرزا محمد حسین طبیب کاشانی

از حکیمای شیخان مشهور است و اینعهد جاوید مهملد است

حاج ملک محمد خطاط قرظینی

از خوشنویسهای ششعلیق با اسنادی و تقدیم
بود و بیست در پیش نهادی و در پیشه پوشی هم داشت
اینکه اطراف قطعات مخطوطی را اجناسا با پیش قلم بطرز
مخصوص مرتب میسازند او اختراع نموده است

میرزا غلامرضا خوشنویس

در خط ششعلیق اسنادی ماهر و خداوند فلی فاد
بود کتابه در سه سیر سال را اعظم حاج میرزا حسین
خان او را شش خط او است

میرزا محمد رضا کلهر

در خط ششعلیق بعد از میرزا غلامرضا قرظینی بهیر از وی
کسی ایشان نداده اند بلکه اسنادان ابن هنر بزرگ
خط او را خود در عرض خط مهر نهاده اند مردی
در پیش منش خوشنوی سبک روح بد که کوی است
محضری مطبوع دارد و طلعتی محبوب با هاشمها
صهبتش در افاق و تقدیمش بر کافه خطاطین علی
الاطلاق هنوز از دیوان اعلی رتبه بخواسته و جرابه

تکر و نکر است و برک و ساز معاش همی از اجزای کتاب است
کند و بهتر باز و حاصل برین خوشتر روزگار
میکند و اند روز نام شریف و اردوی ما چون چند
سفر نامه ما بونی را برای جعفر محمد کرده استاده خط
بهر روز میخوانداری شاه کرد با قاضی محمدی طهران بوده که کانداری

میرزا احسن سنوی
از جمله افاضل شیراز است ترا در سینه صد را در دین
علی بن احمد میرسد تاریخ فارسنامه از زمان صفوی
و الحوق اثری جلیل و نادر عظیم میباشد

طاوس العرفاء اصغرها
ناشر حاج میرزا محمد کاظم از جمله مغار رفیع عرفا و
میرشدین طالبان طریقت بود در سلسله فیض المیه
زمانی دوازده دستگیر بها و میر سپرد که با هم باعتبار
اختیار او بوقوع میرسد شهرت این شخص در تمام ایران
منبسط رحلتش در احوال اتفاق افتاده

ابو نصر فتح الله خان سبیا کاشانی
از سخنوران مشهور این دوران است نظم و نثر هر دو
را اسناد اند میرزا در رساله های چند از آن سخن
سنجیدان شنید نظر بسیده و بعضی مطبوع افتاده

میرزا طاهر اصغرها
دباجه نیکار ترا در شیخ زاهد کلبانی میرسد و
فضاء دار السلطنه اصفهان از او اثری در ولایت فاجار
خانان ایشان است کتاب کج شاکیان را در تبریز چاپ
میرزا آقا خان نوری صدر اعظم ساختن میگویند
در اعجاب بر آن کتاب کلمه بر زبان آورد که ما پیشتر
شد و مورث نداشت کرد بد در شعر شریفی تخلص
کرده طبع ترسش سرشار بوده است در سال بکهار

و در بیت و هفتاد و فوات یافت

حاج رشید خان بیکدی
از شعراء و خطاطین این دوره و در سکنه نویسی
و خط تحریر اسنادی بزرگ محسوب و در رساله و اثر عظیم
دولتی در طلب و استیجاری همگان حدی تمام
داشتند و با بیکدی بکرمی بجز مورزیدند در شعر خکر
تخلص میفرمود لطفعلی بیک از صاحبان تشکله حدی
پدی و است فو قش در مشهد مقدس رضوی
اتفاق افتاد رحمة الله علیه

میرزا حاج محمد کرمانشاهی
بید تخلص از مشاهیر اساتید شعراء عصر خود بود
کتابی در مقتل نکاشته موسوم بکتاب دستان ماتم
در سال در مصروفانه دارد و مشغولی عسر و دیر
نظم فرج بعدالشد نیز از او است

میرزا نصر الله اصغرها
اسلافش هم از افاضل و برخی از ایشان منبسط فضا
عسکر نابله بوده اند مشارالیه خود از کبرای شعرا این
دولت بود و شهاب تخلص میکرد و نایب الشعراء لقب
داشت

میرزا اسد علی طهرانی
از شعراء مشهور و عرفاء معروف این عهد بود و
شباهنک تخلص میفرمود

میرزا حسین میرزا حبیب الله شیرازی
بیر حکیم عظیم اسناد الکلی فانی شاعر است و خود نیز
هنر پدید بره و در بود و سامانی تخلص میفرمود از فنون
جدیده نیز شطری تحصیل کرد سال بکهار و در بیت و
هفتاد و پنج هجری درگذشت

حاج محمد زمان جلایر

خراسانی از عرفاء و شعراء بود و ببالک مشهور موی محمد
السمعی از عدی شهدای ارادت داشت نغزات غنی بود
درج اللالی و دیوان المناقب با دکار و از آثار او است در
سال بکهار و در بیت و هفتاد و شش و فوات یافت
تخلص میفرمود از غد بروزن سرمد از قرائ شاهان

میرزا محمد علی اصغرها
اصلا از سرده است در سینه شاعری جمیع مشاهیر
خوشتر را نزد او تحفیر میکردند و با چند پیشتر در سر
تخلص داشت و دبش الشعراء ملقب و دبشغل و صیده
سرای آباء هفت منسوب و مرتب بود در سال بکهار
و در بیت و هفتاد و پنج رحلت کرد صیبه الله ترانه کما
طیبت لسانه و فاه

حسینقلیان کله کرمانشاهی
از مشاهیر افاضل عصر بود در ادبیات بقی کامل است
شعر این زبانها رفتی وافر و طبعی قادر میسرود و این
صناعت عالی را در خدمت میرزا حاج محمد بید کامل
کرد سلطانی تخلص داشت همانا در بکهار و در سصد
سر و فوات یافت و چند رساله و کتاب را تا در خویش
پادکار گذاشت از انجمله است کج با او که شرح لغات
و اشعار فارسیست میباشد و مطلع اشقی که نکرده
شعراء عصر است و با عسنان بر سبک کلسنان و نجا
الثقلین فی مقتل الحسین علیه

آقا محمد حسن زرگر
از شعراء مشهور بود و عنوان مشغله خود را تخلص
قرارداد و فواتش در سال بکهار و در بیت و هفتاد
افاد

میرزا جعفر همدانی

مشهور بتخلص ریاض اسناد اعظم ادبیات بوده و در
اشعار رسائل و انواع فضائل مقامات پیوده و برین
بدیع الزمان و حمید الدین مفاخرت پر داخته

میرزا محمد شیرازی

خلف میرزا کوچک و صالست که خاندان ایشان در
فضایل ایران سرآمد هر دو دمان بوده و هفت مسنا
الهدر شعر سنجی راوری تخلص میکرد رحمة الله علیه

میرزا حبیب الله محلاتی

از شعراء بود و از اعلی حضرت اقدس ما بونی اروا خنا
فداه خافانی تخلص یافت

میرزا محمود خطاط

شاعر شیرازی از اولاد فضایل نهاد میرزا کوچک
وصال علیه رحمة الله الملك المغال است حکیم
تخلص میکرد و در سال بکهار و در بیت و هفت
هشت بشهر شیراز در گذشت

میرزا اسمعیل

بن رب الفضل و الکمال حکیم نیر که میرزا کوچک و صا
از خوشنویسان و سخن سرا این دولت معدود
کرد و تخلصش توحید است

میرزا علی رضا

اصلا از نجف است ملک اصفهان اسناد خطاطین مشهور
فلم یخ و هم از کبرای شعراء محسوب شود تخلصش بر
سینه

میرزا عبد الحمید تفرسی

در شعر اسناد بود و از حسن خط نیز خطی داشت و
صفا تخلص میکرد

میرزا فرج الله محلاتی

از فضلای بزرگ این دولت است فن غالبش نظم سخن و شعر سرائی بود و طریقه تخلص میکرد و خط نستعلیق بنا بر اسناد انور مینوشت و از علم انشاء و تزیین بسیار بدو خبر بلند رسیده و اصل اسلافش از فارس است و دروازه کوی عربستان و لرستان و امارت عدلیه عظمی منشی مخصوص و والد مؤلف بود و زمانی خزانه اسعاهان بود

میرزا جواد اصغری

خطاط فن شکسته اسناد اعظم این عصر بود و از وقت عمده این دولت است اعمی زاید الوصف بخط خود داشت و نسبت با اساتید او تین و آخرین خویشین را تفسیر مکتوب میکرد نسبت به تعلق را نیز در بهایت مهارت به نوشت شعر هم خوش مینگفت و عقائد تخلص میکرد

میرزا محمد خلیل مازندرانی

از شعراء این عهد بود و بر حسب تعین شاه مرچومند شاه عجب تخلص میکرد

میرزانی طهرانی

از شعراء بود هشتاد و یک از جدی بر بی بصری مبتلا گشت و با اینحال عطار میگرد و انواع ادویه عقاید میفرخت و بر این ابوالعلماء معری شاعری مینمود و عبار تخلص است فوئش در بکفر او در دست و هفتاد و دو بسن می و چهار روی داد و حمد الله

میرزا ابوالقاسم شیرازی

بیر چهارم حکیم بزرگ خداوند کمال میرزا کوچک و نما است در فنون ادب عالمی ماهر و بخط نسخ و شکسته اسنادی قادر و در سخنوری شاعری ساحر مینماید و فرهنگ تخلص میکند و ترتیب و کلام و اسطر و صلا

از اسبق است میرزا احمد وفار میرزا محمود حکیم میرزا محمد داوری میرزا ابوالقاسم فرهنگ

میرزا عباس افاموسی

از تلمذ حسینعلی بیگ معتبر الممالک دولت نادر شاه افشار است اصلا از حوالی کبکامند و سلسله ایشان ناگون با لقب و منصب بر قرارند میرزا عباس از ستاد پد اساتید شعراء این عصر بود و در غزل سعادت محسوب میگردد و فرغی تخلص داشت با اسم فرغ الله از فرزندان حسنعلی میرزا شیخ السلطنه چنانکه فالان نیز منسوب است با اسم فرزند دیگر وی او کای فانی میرزا چهره در او اول کار این دو اسناد بزرگوار و مداح این دو شاهزاده عالم مقدار بودند از غزلیات فرغی مرحوم بسیاری بطبع رسیده و غالباً تفریح است هابون این پادشاه دانش پرور زب و زیور با فداست رحلت فرغی در طهران افناد میرزا محمد شاعر بنا بر فوئش او گفته که

بفرغی هست خورشید سخن اندر حجاب

میرزا محمد مهدی میرزا محمد باقر اصغری

از فضلای معتبر این عصر است و با منصب استیفاء دیوان اعلی غالباً بنائلف و رسائل و نظم اشعار روزگار میکند با فرغ تخلص میکرد

میرزا حبیب الله فانی

خلف میرزا محمد علی کلشین شیرازی اصلا از ایل زنگنه است مادر اشرف ستوانک این شخص از شفقت اشباع در شرح احوال آسوده ساخته و گریه بسیار مدتی در مفرغی مقامات و مراتب و معانی و معارف معطل شده باز از عهد حق تعالی تفریح بر توش مگر

در ایران و غیر آن بطبع رسیده هانا در میان محول رجا اسبغهد جاودانی حکیم فانی در شعر ترات عطف است شیخ الطایفه رضی الاضاری در شعر ترات و فلسفه اعظم حاج مولی هادی سبزواری در عقاید کهر یک از ایشان در فن خاصه خود او تین شخص مسلم بود قولا مطلقا چیز نیکه ما به خطاط با این حکیم باشد فقط ناول الفاظ شیخ الذکراست اسغالا مشیعا حلت حکیم در بکفر او در دست و هفتاد و دو هجری بطهران افناد اعلی الله مقامه

میرزا محمد مهدی

خلف میرزا جانی که خدای طهرانی از اساتید شعراء بشاری پد و جرس تخلص میکرد و طبعی قادر داشت

حاج میرزا ابرهیم شاعر

مشتری تخلص حسام الشعراء ملقب اصلا از مردم مشهد مقدس بود و در ادب و اخلاق طهرانی مینش مابین مخموران وقت با اسنادی و تتبع نام مسلم بود و با خصوص در هجاء تسلطی عظیم داشت و در علم فایه و عرض از اهل اساتید محسوب میگردد و در حضور هابونی که هو حقته معروف بود و کثیرا با میرزا مایل افشار احضار میشدند و در حضور موفور التروی مثل جری و فرزند در حق بکد بکر بطعن و در قبی پرداختند و مهاجاة مهور زیدند تجاوزه الله عنهما فوئش حاجی میرزا مشیری در زنجیر بکفر او در دست و پنج افناد

میرزا حسن شاعر افشار

مدتها نوز کرد بان اعلی بود و در وزارت امور خاز انشاء میکرد و زمانی در از در بند رنگه حسب

المأمور بتر وقت داشت جنبه شاعری عاقبت غالب آمد و ترک خدمت گفت و همی طبع از زمانی فرمودنا اسنادی بزرگ شد و مایل تخلص میکرد ولی غالباً بیداءت لسان و عرقین اعراض مردم را از زوده مینش کفاره اسبغهد امرانی در مصیبت حضرت سید الشهداء ارواحنا للفقداء و مدایح در حق اهل بیت عصمت صلوا الله علیهم اجمعین بسیار ساخته

اسمعیلیان بروجره

شاعری متوسط بود و سرای تخلص و غالباً با تفسیر غزلیات در مرثی میپرداخت غفر الله له

میرزا عبد العلی

بن میرزا محمد تقی بن میرزا عبد الله از علماء بزرگ فن تجهم و بختیاشی کوی اسنان رضوی قرن اخیر از نوگرم است و در اعمال موالید نالیفات نغز دارد

میرزا عباس طبیب سمینا

از افاضل حکماء و اطباء مشهد مقدس بود و در بکفر او در دست و یوز و یک دنیا را بد رود نمود

میرزا حاجی آقا

از اهل قراجه داغ مقیم تبریز در قصبه اهر تولد یافته مردی بود فاضل و ادیب و در اکثر علوم معقول و منها تمام داشت در ریاضی بمرتبه اسنادی نابل بود و در علم هیئت و نجوم و استخراجات کسی با او برابر مینمود شرح و حواشی بر فضایل و مقالات تلمذ اقلیدس و محطی نوشته تقویم و احکام را در کمال صحت میپرداخت چنانکه اکنون هم در از زبانان تقویمهای بطبع رسیده حاضر است در احکام موالید سلیقه مخصوصی در تصنیفات و نالیفاتش اکنون در زنجیر درش عمده

العلماء العظام مبرز عبدالغنی قراچه داعی است که
مجتهد و فاضل و ادیب عصر میباشد و فوئد عجبنا
در سال نهم از بلوسر هابونی اتفاق افتاد

مولانا محمد اسمعیل

منجم مشہدی در ہیبت و اعمال نجومیہ و احکام انجمن
نظیر بود مجد تک کوشا از وزاء پرده نازک بینشاه عجب
نظیر نبود

مولانا حاج غلام حسین

منجم سابق خراسان اصلاً قاضی بود و ساعت جلوس
شاه مرحوم محمد شاه تاجار را او تعیین کرد و در سال
یکه از دو بیت و هشتاد و چهار وفات یافت خاکش
در درالستباد مبارک است از مصافحات و حواشی و
رضوت پرزادها الله شرافت و منزه

میرزا اهدا پاشا

خلف میرزا حاجی آقا منجم قراچه داعی ساکن تبریز در
فنون ریاضیہ ربطی لایق و نسبت نجوم علوم استعد
فائق دارد

مولانا محمد مهد

خلف الصدیق مولانا حاج غلام حسین منجم باطنی است
است در ریاضیات و استخراجات تقادیم و احکام
نجومیہ از اساتید معدوم میشود و حسب کارش و
الاستحقاق دارای منصب و مقام والدین زکوار است

حاج میرزا تقی اهری

در تبریز سکنتی است و مشاغل بود در انواع ادبیات
مهارت بهر رسانید و علم نجوم و استخراج اسطوانات
عهد بر میامد و لکن بسیار پریشان بود و معاشش
معمولی میکند چند سال قبل در مراجعت از دنیا

مجتهد مرحوم حاجی ابوالحسن ناجر اصفهانی که مردی خیر
و تکفین بود در ارتقا الزوم وفات یافت و اولاد
بی بهره پدید بر جای گذاشت

میرزا حبیب خطاط

شکسته نویسی همدانی اسنادی مشهور است

میرزا طاهر همدانی

کاتب نسخ اصل نامند و انشوران ناصری از قریب
کاج دزد کرین است و شعلیق را خوش منکار

میرزا جعفر منجم تبریزی

پیر میرزا غلام مستوفی در علم اسطرلاب و نجوم و
خط شکسته و شعلیق اسناد بود و بعد از فوت
پدر در شغل استفتاء برقرار کرد بنام کوفی باصفا
فطری از جمیع مشغل و عمل دیوانی دست کشید از
و اطاع اختیار نمود تقریر و تجرید بر کز بد کوشه کبر
و در پیشی را بر مناصب بنوی و مواجب دیوانی
رحمان داد در همین حالت کاهی احکام از عزل و نصب
و رخص و غلا و امن و آشوب مفرود و منبوش
اکثر امنای دولت با او ادا نمودند و همیشه

احکام مستقبل حال این خود را از او در منخواستند
ای نجوم نیز بهیضات و طبع منبوش و هر کس هر چه
میداد از اصراف فقاء و ایام و بیوه زنان میکرد و هیچ
وقت بمنزله و زراء نمی رفت و از خانه ماهی یکصد
بجهت تمام خارج میکرد استخراجات و استنباطات
و اخباری که مطابق افتاده از عجایب اساطیر
شکست مرد و دیال احوال میرزا محمد قوام الدوله
بود که در جزئی و کلی تخلف نمود و رحمت الله علیه

میرزا حسن شیرازی

انخطاطین مشهور این دولت است و در نسخ استاد
مسلم بود و صفت این هنر از وی تا بهر جای بلاد
اسلام انتشار یافت و ان بزکوار برادر شمس
الادب است

آقا تقی افشار رموی

از اهل خطه اردو منجم ماهر و در کافه فنون حکمت
متوسطه مسلط و فاد بود مدتها در عتبات عالیات
بجسبیل علوم و فنون اشتغال داشت پس از آن بر
اراده والدش حاجی آقا ابوالحسن لاکر هم زنده اسناد
عتبات بار و صبه آمد میل والدش این بود که او صاحب
مسجد و محراب و منبر باشد ولی امر نجوم خود قبول
ایتمنا صبی انکرده از او زنده نادر سنه یکصد و
دو بیست و هشتاد و چهار هجری بر حنا پزندی پیش
سن شرفش تقریباً بیجاه سال بود و از اول عمر با
اخر اید ملاهی ارتکاب نفرموده ناچار سد بنها
در علم اعداد و اوقاف و جفر هم کمال مهارت را داشت
و اکثر اوقات بر ریاضت و عبادت اشتغال میوزید
رحم الله

میرزا رضا الرضوی

البرزی از نوآبهای اتملکت است در خط نسخ عجا
صناد پلاس است در سید بطهران نیر آمده اهل علم
فضل بی مقدمه شراکری میباشند جلالت قدر و
عظمت شان هم مشهور است

میرزا محمد منجم افشار رموی

از اقوام و منسوبان مرحوم آقا تقی منجم این حاج ابون
است در علم نجوم سلطی عجب است و احکامش
مصون از خطا بود از جمله بناها قبل از طلوع کعبه

فوت خود را استخراج کرده در صفحه کرا لای دست
بازماند کاش موجود است نوشته و تطابق التعلیل
بالتعلیل موافق افتاد و رحمت الله

میرزا محمد تقی

خطاط مشہدی در علم نسخ از اساتید مشهور عصر
بود و نامش هر جای ایران انتشار یافت در زمان وز
میرزا تقی خان امیر تالیک بطهران آمد و بکر بلا رفت
و مراجعت کرده در مشهد مقدس رطت یافت

میرزا محمد علی خطاط خوانساری

از اجله اسنادان فلم نسخ بود و در در الحلاله سکنت
داشت و رحمت الله علیه

ملا حسین منجم افشار

از شاگردان میرزا محمد افشار است و زمانی هم در
خدمت ملا آقای منجم افشار و ملا صادق منجم افشا
و ملا علی منجم افشار تعلیم گرفتند و باری امر نجوم در
علم نجوم احاطه علی استخراج مهارت کامل داشت و
استخراج بسیار کرده الان بارة دستورات اوضاع
مردی خویش مشرب و بنکو محضر بوده و صبیته مرحوم
فضان آقای میر بیخ و در رجاله نکاح داشت و در
سال هشتم با بنی سلطنت جاودانی وفات کرد اولاد
که قابل این علم باشند ندارد حاج سید محمد

میرزا محمد علی اصفهانی

از اساتید مشهور خطاطین است خط نسخ
و ایقار بسیار عالی رسانیده و بشو کثیر بهمان
تقلیدی عجب کند فضلا در طهران است و صحبت
شرفش ادرک شده و از دولت علیه بلقیب سلط

الکتاب ملقب است

افاستد محمد باقر خطاط

اصفهانى الاصل طهرانى المسکن صدر الکتاب در نسخ نویسی بمقامی منبع رسیده قرانی بخط شریفش مطبوع افتاده کتاب مشوی مشتمل بر کشف الایات را که مرحوم محمد رحیمخان امیر نظام فاجار بطبع رسانیده نیز از آثار خاتمه این بزرگوار است

میرزا عبد الکریم طبیب

اصلاً تبریزی است و در سنکلیج مطبوع بسیار دارد و مرجع کافه اهالی انجوائی میباشد انعلم رانزد مرحوم میرزا ولی ارد و بادی حکمبیا شتی نظام و در مدهر شهر دارالفنون تکمیل کرده و کتاب علام الامراض و دستوی العلاج تألیف نموده والدش حاج ملا اسمعیل زیدی از علماء عصر خاقان بوده است و در همان عهد ازین بطهران بارگشوده میرزا محمود خان خلیف صاحب این عنوان ضلای برای تکمیل طبابت و جراحی بیارین قضا

میرزا اسد عبد الرسول طبیب

در جنب مرادمانزاده محیی بطهران محکمه عامه در سنکلیج خاصه و سوقه با وجود جمع میکنند نفسی مبارک دارد و قدیمی همون

میرزا محمد بن میرزا علی اکبر

از اطباء مشهور و در الخلافه علماء و تجرید و کسبا و و در این فن بزرگ صاحب قدم است و شهرت جندق و مهارتش کبار علی علم

میرزا رضا طبیب کسرخ

معلومات او مثل زنان هند سال مختصر تجارت بود

میرزا ابوتراب طبیب قزوینی

بقراط وقت و لغمان زمان بود در معالجات دمر عسکو داشت نوادر اخبار او را در این باب سبک این کتاب بر می نماید رحمة الله علیه

میرزا ابو الفضل طبیب قزوینی

خلف میرزا ابوتراب مذکور است و در این فن شهرت بر همان دستور

میرزا ابو الفضل طبیب کاشانی

مقیم دار الخلافه از حکمبیا شیان معتبر بود و بفسد بسیار میفرمود لهذا مردم او را میرزا ابو الفصد می خواندند مرحوم میرزا ابو الحسن نقاش شاشی کاشانی صنایع المملک صورت او را در روزنامه رسمی ایران در آن زمان شناخته است کسری فاضل داشت طبیب قره لاطباء در صفون مشایب در گذشت

میرزا حسینعلی

شیخ الاطباء حسب الاستحقاق در جریک منطبتین حضور سناطع التور داخل است

میرزا ابو الفاسم طبیب

قزوینی خلف لصدق میرزا ابوتراب سابق الذکر در دار السلطنه قزوین از جمله اطباء و صنادید اساتید این فن معدوم میگردد ولی عنایتی چندین بر اشتغال باعمال آن می نماید و اندر صدر امامادون شأن خودش میداند چرا که مشارالیه امروز از معتبرین رجال انسامان است بلکه از مشاهیر اعیان ایران

میرزا احمد امین الاطباء

اصلاً رشتی است و مدت هاد در کربلا و غیره از عساکر مقدس عراق معالجه مجاورین از اهالی جمیع افاق میگردد و تلبست بطهران آمده و اعتباری عظیم با

علی الخصوص در دستگاه جناب مستطاب اجل میرزا علی اصغر خان امیر السلطان مشی معالجانی وی در طریقه مشرق زینتی متخص است شعر نیز میگوید و فضایل دیگر هم بسیار دارد

افاستد هید

متولبا شتی بقعه شاه ولی نعمه الله کرمانی قدس سره

افاستد عابد

طاری از فضلوان الکا و صاحب کلا و در تراز بود

حاج ملا حسینقلی زهرائی

من اعمال قزوین فاضلی محقق بود در مسجد و مدرسه حاج ملا صالح برغانی که در قزوین است امامت تدریس می نمود رحمة الله علیه

میرزا احمد منجیب اصفهان

که او را املا با شتی نیز میگویند از فضلای عصر است پدرش میرزا محمد حسن اصفهانی علیه الرحمه از محمول علماء تجیم و صنادید اساتید این فن بود و از مرحوم میرزا محمد علی نفرین است که فاضلی مشهور بود و هشتاد اسناد الکل میرزا محمد صادق اصفهانی خوانون آبادی داشت و میرزا محمد حسن منجم مذکور ازین مشارالیه و میرزا محمد صادق در علم اختر شناری و سناره شناسی از اعجاب وقت بود میرزا احمد صاحب این عنوان در تریج علماء مشارالیه هم بدین عبارات نوشته است که میرزا محمد صادق منجم علیه الرحمه از سادات عالیه رجای خوانون آبادی در غالب علوم لاستیما فقه و اصول و نجوم است

و او در سنه یک هزار و دویست و چهل و چهار هجری بلا عقب وفات یافت و مرحوم میرزا محمد علی نفرینی بن حاج میرزا عبد الله که از اجلة سادات و بزرگان نفرین بوده و در واسط سن از شهر باصفهان آمده منوطن گردیده است هشته مرحوم میرزا محمد صادق را گرفته بود

است و او نیز در نجوم و سایر علوم تسلط داشته و در سنه یک هزار و دویست و هشتاد و دو جهان فانی را

نکنداشته است میرزا محمد حسن خلیف با شرف میرزا محمد علی هشته زاده میرزا محمد صادق هم در علم نجوم اقتدا زاید الوصف است و چند سال استخراج نمود و در بدین این دولت ابد مدت بمنصب منجم با شکر می برقرار و همیشه از جناب سیدکان اعلم حضرت افدیس شهر یاری

ارواح افاده و از طرف امنای دولت قوی شوکت مؤلفانهای فناد و رساله در طالع و احکام میرزا اسد اشپانی مستوفی الممالک که در او اخر سن صدر اعظم نوشته و در یک هزار و دویست و نود و هشت هجری در گذشت و در جای خود این سنده احمد بن محمد حسن بن محمد علی را گذاشت و منصب منجم با شکر می بعد از وطنان اسناد را در حق این میرزا سید اول افتاد

حاج میرزا ابو الفاسم

طباطبائی از علماء برجرد بود

میرزا اسد الله خطاط

شهرازی از مشاهیر اساتید منطبق نویسان این عهد مبارک است

شیخ جعفر

از علماء خطه ساری

میرزا غفار خان صدیق الملک

از خطاطین معتبران عصر بود فلم تسع لوق را بد رجعت
اکابر اساتید مینوشت

اق ابشان خان

از علماء بزرگان همون من طایفه فوجوق در سال ۱۲۹۲
هجری بشهر ساری مشرف اند و ز حضورها بونی شده
است نام رئیس و موی ابروی اشخص خلقه سفید بود

افاسید حسین خطاط

طهرانی در فلم تسع لوق اعجاز میکرد و باب جبروت بر
دل های آگاه باز نمینمود منصب معلی مشق خضر
افدیس والامظفر الدین میرزا ولیعهد دام ظل الممدود
با این اسناد را بود در سال یکم هزار و سیصد هجری
بدار السلطنه تبریز صلحت فرمود

میرزا حسین میرزا دوست محمد اصقها

از عظامه منجین و محول اسانید این فن است تولدش
در دار السلطنه اصفهان سب چهارشنبه بیست و دو
شهرجادی اولی سنه یک هزار و دو و بیست و یازده هجری
مطابق لفظ تاریخ زوی داد والدم جوهر میرزا دوست
محمد منجم خان محمد منجم بوده است ز اهل خراسان و نحو
مرحوم میرزا محمد حسن سب دوشنبه بیست و هشتم

شهر جمعه سنه یک هزار و دو و بیست و نود و دو و بدار
السلطنه اصفهان و خود را منجم جوهر بهین وضع استخراج
نموده و معین کرده بوده است و جواز اش بنیفاش
حمل کرده و آسنادا تحصیل علم خدمت مرحوم والدش
نموده است و والدش در حاشیه بقومی نکاشته است
که این بقومی انور چشمی میرزا حسن دریا پزده سلک
خود استخراج نموده و این اسناد فادر هشتاد و هفت
استخراج فرموده شصت و هفت استخراج وی مطابقت

زمان حیووش بوده است و بیست استخراج بعد از فون
انمخوم باقی مانده که تا کون هفت استخراج دیگر از
انها بجا می باشد و اسنکام عمل آن فاضل فرزند و استا
بکانه بر جمع منجین این قرن مبرهن است میگویند بقیه
استخراج آن او را که سنین ما بعد المونش است بعضی از
منجین عصر از ورثه او هر ساله خرید و میخرند و بگا
برده و میبرند والله العالم

میرزا محمد صادق

از علماء ساریست و در سنه ۱۲۹۲ در ان شهر حضورها بود
مشرف شده

افازین العابدین خطاط

اصقهای از مفاخر عظیم این دولت است که او در فلم
نسخ کرمانا طهارت میفرمود تعلیم از اسناد لازم العظیم
از اقا محموشونوس اصفهانی علیه الرحمه بود و
بلقب شرف الکتاب از دولت علیه اشهار یافت
شمارش کرد انش بسیار است الحق که از حسنات دهر
و آثار این عصر بود و قرب یکصد سال زندگانی کرد
و در هفت شعبان سال یک هزار و دو و بیست و نود و شش
با اصفهان رحلت کرد بد رحمة الله علیه

حاج محمد باقر

از علماء ساری است

اقاعلام علی خطاط اصقها

نسخ نویسان مملکت ایران در حضور او هم حاضر بودند
صیبت اسنادی این شخص جلیل عالم را گرفته است و
آواز کلوی و تحریکات و ترجمانی که بضرر است
بر حجه از علمه قوی مسموعی افناد از عجایب
بود آوازه این آواز شکفت بهر کوشی رسیده است

خوش در سال یک هزار و دو و بیست و شصت و نه بر
اصقهان افاد

صدر افاضه فاضل ملا محمد لراستک

در ساری بحضورها بونی رسیده و یکصد سال از فرخ
نداشته است

میرزا محمد حسین خطاط

تسع لوق نویسنده مشهور بقبر شامی ساکن طهران بود

میرزا محمد حسین خطاط

طهرانی تسع لوق نویسنده اسنادی بزرگ بود نسخ ترجمه
الف لیل و لیل و لیل را که در خزانه موزه مبارک است او
نوشته

شیخ حسن کربلی

از علماء ساریست

میرزا محمد علی ساروی الاصل

شهرازی مسکن از شهران مشهد و از مشهدها باریک
سفری کرده و بر این خطار حله مبسوط نوشته

میرزا محمد ساوچی

ساکن طهران از فضلک عصر بود در خط تسع لوق
وفن انشاء و نظم شعر رتبه اسنادی داشت در یک هزار
و سیصد و یک بطهران وفات یافت و جواز اش بقم
حمل افناد

میرزا عبدالرحیم اصقها

خوشنویسی مشهور بود و وزارت امور خارجه بجز
نکارش عناوین پاکتها با و تعلق داشت و در یک هزار
و سیصد و پنج بطهران وفات یافت رحمة الله علیه

میرزا صالح الحلی

خلف الصدق اسناد المجتهدین و عماد المجاهدین افاد

سید محمد مهدی حلی است که اصلا از فرزند مشهده
و در همان گذشت

افاسید محمد علی

خلف الصدق و حیدر زمانه و او حیدر و انرا افاسید

محمد مهدی حلی است که اصلا از فرزند میباشند
در یک هزار و سیصد و یک

ملا محمد باقر اصقها

خطاط فلم نسخ حقی را مثل او در ان عصر کمتر مینوشتند
نوشته

افا محمد علی اصقها

مدن هب و شاعر بود و با جماع معاصرین در صنعت
نذ هب و صناعت شعر استماع از مقام اسنادی
داشت رساله بنچالیه از اخراعات فکر بکر او است
وقتی بطهران آمد و پس از چندی با اصفهان باز
گشت و آنجا در گذشت

صدر الافاضل میرزا نظام افشا

هم شاعر است و هم منشی و هم خوش خطا فلم تجریش
امتباری بقی دارد معقود که مهمل بقوم است از
نباغ خاطر او میباشد و در این تاریخ که سال یک هزار
و سیصد و شش است و بنده نکارنده بجمع و تبیض
مسودات این کتاب مستطاب سپرد از در طهران آ
و در هجاء و هزل بر اقران تقدیم و فضل دارد

ملا داود

فاصی زاده صدر خوی ساکن مشهده مقدس رضوی
از فضلک این عصر است و ادوان مناد من و انکسب کفر

شیخ یوسف ساروی

از علماء اشیت که در دیوانخانه شهر ساری بحضور ملا
طهور مشرف شده است

شیخ صادق

از علماء ساری است

ملا نوروز علی سطامی

عالم واعظ مفقده است و در مشهد رضوی مجاورت دارد و تالیفات بقراری ساخته بدارستان شهر مشهد اتفاق افتاده است

میرزا محمد حسین

از خطاطین مشهور و متعلق نوبت عصر است و کاتب السلطان لقب دارد و در طهران میباشد

حاج ملا اسمعیل واعظ

اصلا سبز و از بیت در میان اهل تبریز از اختلاف بقدم و شهرت او کس ز سید فضل باهر و تبعی عجب دارد حسن سلیقه او در ترتیب مطالب منبری و جمع مابین شاه و نظائر مسلم همگان تسبیح از علماء بزرگ و مجتهدین عصر را نسبت باو اعتراف رای روی ادو از این رهکنده سوانخی سخت افتاد ساطها بود که مشار الیه در تبریز بود اینک بمراتب مراجعت کنیده مقارن جمع اینباب و تبیین این کتاب در طهران است ترجمه او را در سبزواری از مطلع الشمس آورده ایم

حاج سید حسن

شیرازی الاصل طهرانی المسکن رئیس سلسله سادات شیرازی که اولاد و فرزندان حاج سید اسمعیل شیرازی مشهور و هر از صبر و کبر و روضه الشهداء خوان و نوصر کرده مرتبه سر امیاشند بود

حاج میرزا احمد صفه

در سغلی مرتبه ساری و کار روضه خوانی بمقامی رسیده و صیبت صوتش از طهران بهر جا ابراز کشید

حاج ملا نوروز قزوینی

بوصر کرمی و ذکر مصائب کربلا و مرتبه ساری شهرتی در قزوین دارد و چند مجاورت عتبات مقدسه عراق کنیده و زنده هنر مندش میرزا حسن اکبر میرزا با و فضائل از جمله اماثل محسوب است در جای خوش گذار شده بود

افاسید ابوطالب

اصلا خراسانی است و فعلا طهرانی از طراقت ناطقه ذکاوت لسان او شگفتی میباشد که در قدرتی عظیم ترقیق قلوب و اجراء موعود دارد شعر هم میگوید و از علم عدل و خنوم و ادب نیز استحضار یافته است و در بسیاری از مطالب شرکت و دخالت مینماید از جانب دولت علیه بوقت صدرالذکرین مباحثات بهرسانند است

صدر الافاضل حاج میرزا محمد رضا طهرانی

از مخول فضل اهل منبر است و در در اختلاف قوتی با عند العلماء اعظام دارد ملکه عتیقه و صدق طبع و حسن سلیقه او را در ترتیب مواعظ کمزردیده و شنیده

میرزا محمد خطاط

اصلا کلیپا بکانی است و فعلا طهرانی در قلم حسنعلیق و شکسته از خوشنویسان مشهور این شهر بلکه از جمله افراد در هر شهر میاید شعر نیز میگوید و کشتن نخلص میکند

میرزا علیقلی

ابن حاج رضاقلی در شاعری و نقاشی هر دو اسناد بود و مصور نخلص است مواد تواریخ که او یافته مشهور است بدار الخلاف طهرانی تولد یافته و دارالقدس مشهد الرضاه تحصیل و تکمیل آید و هنر کرده بود

میرزا عبد الوهاب تبریزی

مختص نغم شاعری مشهور و با اسنادی مسلم بود اشعار و آثار بسیار یادگار که داشته و او پسر زاده آقا محمد شفا زکر اصفهانی است که در خط نسخ نامش هم جاریه و در بار اسلامیه را فر گرفته

میرزا ناجی

شاعری حاجی بود چندی از قزوین بطهران آمد و قزوین در گذشت

میرزا احمد وفار

خلف میرزا کوچک وصال اکبر اولاد از مزجیه و در انواع صناعات و علوم بود و در چندین هنر بمقام اسنادی مسلم عصر گردید و در شهرت نام و نشان با بران دهند و سنان او این شخص آل وصال و بر اینک آن دنیا نکال بود در خط نسخ و شعر و فایده و عروض و ادبیات و تواریخ و بعضی از صناعات عالیه شهرت هر شهر شهرت میاید مد مشوی مولوی بخط وی کردد بمبئی مطبوع افتاده مطبوع کافه اهالی ایران و هند و سنان و مالک عثمانیه و زکسنان واقع شد است اعلی الله مقامه

صدر الافاضل آقا محمد رفیع سربازک

فقیه معتبری است در کلام و فقه

آقا میرزا حبیب الله

مجنوردی از علماء معتبران خطه

ملا علی اکبر

منجم باشی ساکن مجنورد اصلا قزوینی است صحبتش ادراک شده

میرزا صبوری

ملک الشعراء اسنان مبارک حضرت امام همام علی

موسی الرضاعلیه الصلوة والسلام است و طبعی سرشار دارد

حاج میرزا یوسف تبریزی

شمس العلماء از مخول افاضل از زبان بود و در علوم ادبیه مقامی مینماید داشت

حاج میرزا کاظم

وکیل تبریزی از کدخدایان دارالسلطنه تبریز است و در فنون فضائل از عطاء علماء محسوب میشود

میرزا رضی

وزیر و ظابط از زبان نواده میرزا رضی خوشنوی مشهور است در انواع فضیلتها علی الخصوص هنر حسنعلیق نویسی و انشاء پر از می مسلم بود در هر هنر و سبب و بیخ هجری وفات یافت

حاج سید محمد تقی تبریزی

لقب ناظم التجار است و ادبا از مخول فضل و در کار

میرزا علیخان افشار

خلف لصدق مرحوم میرزا مصطفی خان هاکم الملک صاحب سبقت و قلم است و خداوند علم و علم و خط شکسته و تحریر و فن انشاء مکاتیب و تئبلتند

میرزا رشید شاعر افشار

بهرگی و فارسی اشعار مبلع و وضع دارد

میرزا علی اکبر خان کوفانی

از مشاهیر اطباء و جامع مابین فنون فزکی و ابرانی است و ناظم الاطباء لقب دارد و در در اختلاف طهرانی اقامت حبسته و مجازات و محارقت مسلم است

میرزا ناصر کیلانی

هم طیب است و هم ادب شعر با طبعی فاخر و غیر آید

و طریقه اسناد ترکستان میباشد

میرزا افاجان

از اهل لجان در خط نسخ اسناد اجل خطاطین اصفهان بود و در شعر نیز مستلم و بر سخنوران انخطه بلوغها مقدم مینمود و بر تخلص داشت رحمة الله علیه

میرزا محمد شاعر

اصفهان تخلصهای است

میرزا کاظم بن زین العابدین بیگ

نوری الاصل اصفهانی المسکن از شعراء بزرگ آن خطه بود و الفتن تخلص مینمود و بیکلف شعر مینمود

میرزا ابراهیم اصفهانی شاعر

شاعر تخلص از اسناد خطاطین فلم نسخ بود و در هر دو سبک و در وصلت نمود (یکبار غزلیه) مادّه ناریخ خون او است که مانی اصفهانی یافتند

حاج سید ابوالفضل

واعظ بزرگی محدث و مدگری بزرگ بود و ایشانی عظیم از قرآن داشت در مراجعت از فکته بدربار غزلیه شد

ملا هاشم صدق نیشابور

معروف بلقب رئیس العلماء فاضلی کامل است و از انوار صناعات و علوم محظی عظیم نابل و احیاناً موعظ و ارشاد مینمود و از صنایعش خود در نیشابور ادراک شده است

میرزا زمان رشتی

شاعر سبب مشهور و بقدرت طبع و علوتس مذکور و قدسی تخلص میکند

حاج ملا عبداللّه واعظ

ز فغانی در شهر از اسناد بهر ارباب مبارک است از حکمت و تفسیر و فون ضنابل دیگر متمنی و فریافته

حاج ملا احمد

واعظ خوانساری علیه الرحمه مذکور طوق اللسان بود و در علوم شریعت از فقه و اصول و حدیث و تفسیر و نظایرها هم بهره کامل داشت

حاج ملا احمد

خراسانی و اعظ رحمة الله در تتبع و اطلاع معانی و در کار منبر استیلائی عظیم داشت

حاج ملا یحیی

از علماء ساری

میرزا سنکراخ خراسانی

از رجال مشهور و ملکت ایران در فون خط مهارتی زاید الوصف داشت و فن غالبش فلم سنعلیق بود که در آن صناعت عجا از مینمود و در شعر نیز استادان عصر بشاری آمد و شخصی محترم و عارف مسلک و در رویش بهاد و صوتی مینش بود ساها در اسلامبول توقف داشت اعیان آندولت در اکرام و نغمه بش بسیار مینمودند مدایح و مناسبات او را گمانی کرده و بطبع رسانیده اند که از انخطاطین نوشته و خود در تبریز مطبوع ساختند است صفحه سنک مرهم که برای روضه مطهر پیغمبر صلی الله علیه و آله تمام کرده اینک در تبریز میباشد در نما عمر زین تکون و غیر از هنر فزینندخواست احباب او رساله مبسوط لازم دارد بکشد و ده ساله تریا عمر یافت و در سال بکهار و در ویت و نو و چهار هجری بتبریز رکن شد

میرزا حسن شوکت اصلا اصفهانی است فعلا در عثمانیه بنکارشان میرزا از نظر او نیز اسناد تاریخ بکار برده که میرزا صامهند شهاب ترجمه کرده او انشاء نمود

میرزا محمد باقر ساکن بلده همدان است و در شنبه انجمن اول و ثانیه ریاست کراغه با حاجی محمدخان کرمانی همی در نزاع و مجاد با است و شایخ و تاجر

میرزا شفیق شمس اساکر فزین اسناد ادبیات

میرزا محمد صادق و راهانی پروانه تخلص از نژاد فام مقام بزرگست و فخر صحیح اردو شعر میگوید

میرزا حسینقلی خطاط خوشنویسها خراسانی او را در سنعلیق و خوشنویس مقدمی استند شغل شایسته و اطلاع الدوله با او بود و عاقبت از وفاتضا مجامع استرلیه بنیفا و در کرا

شیخ عبدالعظیم لوزانی عالمی باورع است و در فقه حنفیه کمال کسب دارد (حسن کادری) مینشیند ولی بطهران قتل امین میبکند و با جماعت میکند زانند فون شریعت را در عتبات

منازلان عراق عربی اند و خنده و در اصول و فروع فقهی ندرتی لایق بهر ساینده عالم ربانی ملا محمد ابرو و طابت ترتیب شرح مشیخ در عتبات دی بزکاشته

حاج ملا علی اصغر لواسانی الاصل طهرانی المسکن عالمی عامل است و در مسجد جدید بنا شده حاج میرزا عباسقلی از وزراء در بار اعظم با امامت جماعت مینورازد

میرزا حسن اشرفی عالمی کامل و منصوفی فاضل و سکا واصل خواص انبهد از مردم ایران و عمالک عثمانیه نظر عقیدت و ارادت در روی میندهند و صف او در این مختصر نمیکند دایره سیاحتش که مرما لایق ابروی کوه ارض با فرا گرفته از سنین فقهی سلطنت این پادشاه بنال بیست و هشت از در غرور و رکن شد و حاج میرزا حسینخان قرظینی صدراعظم در قبلی کوه طبر لاری که چشمه علی از پای آن میجو شد مزاری مشتمل بر بقعه و معین و مشرفات بر ایمان بپر کبریا ساخت

حاج میرزا حسن اشرفی صافی علیشا از فراء معروف مقیم دار الخلافه است و بر علم ضووت و منازل سالکین اطلاع عظیم دارد و در این فنون کتابها و رسائلی کونا کون ما بین نظر و نثر ساخته است و بطبع بعضی از آنها پرداخت

حاج میرزا حسن اشرفی صافی علیشا از فراء معروف مقیم دار الخلافه است و بر علم ضووت و منازل سالکین اطلاع عظیم دارد و در این فنون کتابها و رسائلی کونا کون ما بین نظر و نثر ساخته است و بطبع بعضی از آنها پرداخت

حاج میرزا حسن اشرفی صافی علیشا از فراء معروف مقیم دار الخلافه است و بر علم ضووت و منازل سالکین اطلاع عظیم دارد و در این فنون کتابها و رسائلی کونا کون ما بین نظر و نثر ساخته است و بطبع بعضی از آنها پرداخت

حاج میرزا حسن اشرفی صافی علیشا از فراء معروف مقیم دار الخلافه است و بر علم ضووت و منازل سالکین اطلاع عظیم دارد و در این فنون کتابها و رسائلی کونا کون ما بین نظر و نثر ساخته است و بطبع بعضی از آنها پرداخت

حاج میرزا حسن اشرفی صافی علیشا از فراء معروف مقیم دار الخلافه است و بر علم ضووت و منازل سالکین اطلاع عظیم دارد و در این فنون کتابها و رسائلی کونا کون ما بین نظر و نثر ساخته است و بطبع بعضی از آنها پرداخت

اور سببی از قرای بیظام فقیه و حکیم و عارف بود و در مشهد مقدس مینشست و در بکهار و در ویت هشتاد و یک نمیکند معطر چران از ادب مناسک بویاء در کدشت و بمقتضی آل ابیطالب مدفون گشت و فزین از سبک خوار بیت مؤلفات بسیار کار گذاشت

اقا عبدالحسن اصفهانی

خطاط مشهور بیت در شکسته نویسی اسنادی درست بود رحمة الله علیه

حاج میرزا صفا

عالمی عامل بود و عارفی کامل و منصوفی فاضل و سکا واصل خواص انبهد از مردم ایران و عمالک عثمانیه نظر عقیدت و ارادت در روی میندهند و صف او در این مختصر نمیکند دایره سیاحتش که مرما لایق ابروی کوه ارض با فرا گرفته از سنین فقهی سلطنت این پادشاه بنال بیست و هشت از در غرور و رکن شد و حاج میرزا حسینخان قرظینی صدراعظم در قبلی کوه طبر لاری که چشمه علی از پای آن میجو شد مزاری مشتمل بر بقعه و معین و مشرفات بر ایمان بپر کبریا ساخت

حاج میرزا حسن اشرفی صافی علیشا از فراء معروف مقیم دار الخلافه است و بر علم ضووت و منازل سالکین اطلاع عظیم دارد و در این فنون کتابها و رسائلی کونا کون ما بین نظر و نثر ساخته است و بطبع بعضی از آنها پرداخت

حاج میرزا حسن اشرفی صافی علیشا

از فراء معروف مقیم دار الخلافه است و بر علم ضووت و منازل سالکین اطلاع عظیم دارد و در این فنون کتابها و رسائلی کونا کون ما بین نظر و نثر ساخته است و بطبع بعضی از آنها پرداخت

حاج میرزا حسن اشرفی صافی علیشا

از فراء معروف مقیم دار الخلافه است و بر علم ضووت و منازل سالکین اطلاع عظیم دارد و در این فنون کتابها و رسائلی کونا کون ما بین نظر و نثر ساخته است و بطبع بعضی از آنها پرداخت

حاج میرزا حسن اشرفی صافی علیشا از فراء معروف مقیم دار الخلافه است و بر علم ضووت و منازل سالکین اطلاع عظیم دارد و در این فنون کتابها و رسائلی کونا کون ما بین نظر و نثر ساخته است و بطبع بعضی از آنها پرداخت

ملا یعقوب سقر دینی

مراعمال قرظین فقهی فاضل است و از جفر نیز بی نظیر است
شیخ محمد شالی
از قضبان قدیم و امند قرظین در فقه است و ورع بلا
قادح است و سلسله مشایخ شال از قدیم بابت علم و
تقوی بوده اند

ملا لطف الله شیخ الاستلا

کردستان و از وجوه افاضل انامان

میرزا محمد حسین همدانی

از مجتهدین انامک و رؤساء المخطه

میرزا احمد صادق

مشهور بنمازی از عرفاء ساکنین اصفهان

میرزا ابوالحسن طیب

ساکن طهران از بزرگان این دولت و وزافرندان است
و مرتبت بافتکان مدرسه دارالفنون گروهی از مردم
معالجات او را بجهت میستایند

میرزا ابوالحسن

بروجردی الاصل طهرانی المسکن بپیر ملا علی مجتهد
بروجردی در محله سرخند دارالخلافه صاحب مسجد
و محراب و اشهاد و اعتبار بود و بعد از وی پیر شرافا
جلال الدین این چنین است و ملا علی مدکور از جمله مجتهدین
مجتهدین عصر شاهنشاه مبرور (محمد شاه) طاب
ثراه است وی خود در جانات حجة الحق فقه اعظم میرزا
ابوالفاسم الجالبقی بن المولی حسن الجبلانی صاحب
القوانین مرتبه علمای مصاهیر و وی نابل کرد بدین
الله که یکی از فرزندان چنین فقیه نبی از بطن کریم
مشاور آنها مشهور با آجال الدین بروجردی از دعاه

نابینه شد و سنت پیر نوح اجباء کرد و کافه اسباب
محقق قتی علی الخصوص اعلام فخر واجلهم قدرا آقا
جمال الدین بروجردی سابق العنون بپیر حجة الاسلام
حاج ملا اسدالله طاب ثراه و اگر نام و نسب و نسبت
سهیم انشطان رجم بود در بادی امری میسر شده
ساخت

هم دو جعفر کتب صادق بدان کذاب بود

نسبت آنها صادقی در نام جعفر است

آقا میرالدین از علماء اصفهان را حضرت آفریدگار
از این اقی پیره و نارطالع ساخته و بتجلی صفت مخرج
التحی من البت پر اخذ و او از دیدار پیر ارادت است
و بر فراز منبر روی طعن میزند و صریحاً لعن میکند
هر کس ناخلف پیر دارد
من بچاره ناخلف پدر

آقا میرصادق حصای

سپیدی جلیل القدر عظیم الشان بود و حصای
ابست مابین فریقین و همدان که بر ساحل شمالی رود
خرود افتاده و از مضافات و اعمال قرظین محسوب
کرد و این میرکبیر رئیس سادات رفیع الدرجات
بود که بعنوان پیر تپمی مشهورند و آنکه در کس
اباد و حصار و حد و آن موطن میباشند و شفا
داده الکلب از دور مان ایشان مشهور و و مجرب است
هانا تقوی و زهد و فدا باطنی اینجاعت عین
شده اهالی فریقین و خرفانین الی ساوجبلاغ و غیر
با این بدت کریم اعتقادی عظیم دارند آنک آقا میر فرج
الله برادر آقا میرصادق و زبور و هکذا آقا میرعباس
و آقا میر شعیب بی آقا میرصادق مذکور در اینجاند

گرامت نشان بظن قدر و جلالت شان مشهورند

میرزا محمد علیخان

سرتیب و مهندس شریزی در علوم ریاضیه برای سرتیب
افاضل عصر است محسبی و پیر اقلیدس این اهورازی
نمیتواند در کس که هبنت قدیم وجد بد و کامل خشا
و بعضی از فنون جدید سپاهگیری را در دارالفنون
دولتی تحصیل نموده در تاریخ تبیض این باب که سال
چهل و ششمی است از جلوس های پونی مامور موقوفه خراسان
میباشد

میرزا علی اکبر خاشهرازی

که بلقب علم بر وزن قلم اشهار داشت برادر میرزا محمد
علیخان سرتیب مهندس شریزی است که بعنوان خاص
نامش بر دیم این شخص در علوم ریاضیه برای وفنون
ادبیه و معرفت منطق اسنادی حاذق بود و بی نظیر
و شدت ذکا و حدت ذهن و توفیق خاطر اعجوبه عصر
محسوب میگردد قطب نامی با اختصار اختراع نموده
که در تعیین زوایا و ارتفاعات و تشخیص ابعاد کواکب
و بعضی از مطالب که از اسطرلاب مغنی است

میرزا محمد حکیم نیاشی شریزی

او در ایران چنان است که در سطود و یونان معالج
بنیای دهم علیسوی میباشد اکنون فرزند هنرمندش
میرزا احسام الدین حافظ الصغیر در طهران است و از
اطباء حضور مبارک شاهنشاه ایران خلد الله سلطنته

میرزا مسیح

از مشاهیر اطباء قرظین

میرزا محمود خطاط

ارموی خلف میرزا حسین اصلا است این است ماسا

ارومیه بود در فلام شکسته و دستعلیق بتبشیر عبدالمجید
و بر عماد حری و حقیق است و در عوسقی و ادوار هم فارا
این روزگار محسوب میگردد

میرزا رضا بنجر الملک

خلف مرحوم میرزا جعفر متیم باشی نایب السلطنه بزرگ
بود در طهران منبشست در دانش خراسانی بالار و
الاستحفاق از بزرگان افاق بشمار میرفت جنک پرور
و یازدهن اشناه قبل الوقوع در اول تقویم مطبوع خود
خبر داده است آخر عمر کواکب طالعش قرین و بال کردید و ما
بملک خود داد و طلب کسب با تیش زد تقریباً در کفایت
دوست و نود رحلت کردید

حاج ملا اسمعیل بروجردی

فارس تخلص شاعر بیت ماهر این زمان در طهران
توقف دارد

آقا ابوالحسن نقاشی افشار

ارموی خلف استاد اللهوردی نقاش بود در صنعت
نقاشی و گل و بوته سازی و رنگ آمیزی مابین فلان
و جلد های کار او و کارهای عیش علی اثر و نقاش
افشار مشهور تیزی مکن نبود مگر آنکه از نام از صاحب
صغف اعلام میگردد عزت خان سردار از کارهای او بسیار
بر سبیل هدیه برای اعیان بطهران فرستاد فلان او هم
بجای خود در تابلو پنجاه تومان خرید و فرستاد بهر بنایند
تقریباً در او اسط این سنین از عین شمس و فانیا ف

میرزا علی منجیب

خلف میرزا جعفر متیم باشی و برادر اعیانی مرحوم میرزا
رضانجم الملک از مشاهیر منجیب تیزی بود در ادبیات
و نظم اشعار نیز مهارت داشت

میرزا اسد حسینیان

کاشانی الاصل طهران السکنی طبیبی است ما هر و غیر
مضامین معتدلتانان میرزا زین العابدین نقاش مؤمن
الاطباء فاضل

افا محمد مهدی آریاب صفحا

فاضلی است کامل و در تاریخ و جغرافیا و هفتاد عبق
و جدید و نجوم بطلموسی و اروپایی بمقامی عظیم نایل
جغرافیای صفهان از تالیفات و در ذیل جراید دولتی
بطبع رسیده و تالیفات بنویسد بر صفهان موسو بنصف
جهان

میرزا عبدالباقی کبکوف

مجتبای در علوم عقلانیة بتخصص فن تجیم خداوند
مقامی عظیم بود و خود از اعیان رجال اسفند بشماره
رفت زمانی بمنصب تولیت اسناد مبارک رضوی تیر
شرف ماموریت داشت

شیخ محمد ششتری

ساکن طهران در علوم ریاضیه اسنادی مسلم بود و هم
دفتر حساب فزکان و هفتاد جدید از اسناد محسوب
میکردید و کتابی تصنیف کرده مبسوط مشتمل بر قواعد
استخراج و معرفت طول و عرض بلاد و اعراض قبل از پنج
جدید فزک و مطالبی جلیل از این قبیل این شیخ در این
تاریخ که سال چهارم شمسی اسناد جلوس همایون مجتبا
پنج سال میشود که فوت شده در طهران

میرزا عبد الصمد خامنه

اسناد دارب است و حجت لغت عرب شعر با طبعی مستقیم
و قریب حدیث صحیح و سلم موزون میباشد و فضلا در خا
کلاز قرائی تیریز است سکنتی دارد

حاج میرزا احسن حکاکا

منسوب اسناد ما هرا محمد طاهر که نامش هر جا مشهور
است بوده اصلا از شیراز میباشد اما از چهل سال
قبل از فوتش با ذریعان هجرت کردید در خط استعبلق
و تقلید و نقل و حکایت خطوط و حک خواتم و عمل
نقاری و کتبه نگاری و سجع مهر و طغری سازی و
ترکیب بندی بکانه عصر و اعجاز در هر بود مهر مهر
اثار اعلی حضرت اقدس شهریار معدن تندر و خواتم
غالب رجال دولت و اعیان مملکت و جمیع سکه ها
تیریز از سر بنچیان اسناد بزرگوار صادر کردید بد جمیع
حکاکها و نقارها و خطاطها را در قدرت و مهارت
حیرت است و بلبق حکاک با شکری بموجب فرمان
مهر لغان از جانب دولت ابد تو امان مقرر بودید هانا
در یک هزار و دویست و نود و هجری سن هشتاد سالگی
در تیریز رحلت نمود برادرش حاج میرزا احسن حکاکا

حاج ملا رحب اسطرابی

در تیریز تجارت اشتغال داشت ولی در هفتاد و
اسطراب مجد کمال بود

ملا هاشم کاشانی

خویشین را در نجوم غیبات الدین چشمه ثانی می آ
و این دعوی حقا که بمجمل بود در حجاب مرحومین ملا
حسین مجتبی نوزی و ملا احسن شیخ محلاتی عمل
استخراج و طبع تفاهیم معتبت ابد اسناد عظیم بود
و خواتم ایشان بیای بقومها مجورد و بعد از فوت
الحسین اینکار را باین بزرگوار اعضای داشت تا
آنکه میرزا عبد الوهاب مرحوم با بنظرها علیقلی
میرزا زین علوم طبع تفاهیم را صاحب نمود پس ملا

هاشم از انزلی کی تجارت پر و اکت و تقریباً در سال یک هزار
و دویست و هشتاد و پنج از این نشاء پرورد و پنج خلا
یافت حقا که در تمام استخراجات و احکام او احد غلط
نیافت و جخطی نداشت

میرزا اسد امین مشهد

برادر میرزا عبدالباقی مجتبی است که منوی مسجد کوه
شاد بوده در علم هفتاد مشرق زمینی سرآمد جمیع
اسناد عصر محسوب میگردد و در نجوم و هندسه
تیراجاطه عظیمی است در فتنه سال و با در خانه انبیر کوا
بناداج رفت لهذا بطهران آمد خط استعبلق و تجرید و
ناخن اینکومی نوشت و شعر اسنادانه میگفت در
عهد وزارت حاج میرزا محمد خان سپهسالار اعظم از
بی مبالائی و کافدی در عدا دمه تهمین منعی کرد بدین
زمان ظاهر در بغداد و آخذ و است

میرزا نصر الله بن افامحمد رضا

ابن آقا ابو الحسن بن شیخ میرزا بابا بن حاج بابا خان بن
فاضلی جهان بن آقا بیک بن فاضلی عبد الله بن فاضله
علاء الدین بن فاضلی شرف الدین بن خواجده شکر
الدین بن شیخ مجتبی الدین بن العربی از مردم مراغه بود
در علم تجیم بمقامی عظیم رسید و در فنون ریاضیه
بالکلیه در جز بلند داشت و آخر سلطنت خاقان
مغفور و فتحعلیشاه رحمد الله مجتبی با شی خاص شد و
بند بیخ از اعیان عهد کردید و بول لایق و مر سوم
قابل بهر سانسید و خواجده شمس الدین دیر مجتبی الدین
بن العربی را خواجده نصر الدین برای بستن و صد غیر
اورد و او انجا ماند و زاده مجتبی الدین مشهور است که
بجای طای میرزا کباری میرزا نصر الله سال یک هزار

و دویست و هشتاد و شش در گذشت و اولادی محصل
علوم و بهای گذاشت

افا اسد محمد مهد جهانشا

از مشاهیر فضلا تیریز است و فضلا در طهران توقف
دارد و سلا اسادات جهان شاهیه کلبه در صغ
اذر با بجان میباشد و مشارالیه شخصاً شغل
دو ششانهای مشاهد مشرق عراق عرب اداره
کرده است

میرزا عبد العلی

ابن ملا احمد کرکائی علم نجوم را حکم ساختند استخراج
و احکام و نوشتن بقوم را بنک ما هراست و تکمیل
این فن را خدمت اسناد دما میرزا اسد الله هرا بجز
مجتبای استی کرده و کرکان تیریز است از تیریز

ملا احمد کرکائی

در علم ریاضی جمعی کثیر از اهالی اذربایجان شاگردی
او کرده اند در هزار و دویست و نود و پنج از تیرای پنج
نگذشت و میرزا عبد العلی سابق الذکر در جای گذ

ملا محمود طوسی ملا باشی

در علوم را تیریز بالان و تیریز زوی کسی دیده نشده در
فن لغت و فهم شعر و بعضی از اسطوانات دیگر او بن
دانستور اینک شود و حسب الاهلیه در عهد پیشکار
عزیز خان سردار کل بمنصب ملا باشی گری حضرت
استرو و الا فطر الدین میرزا اولی محمد دام الله آلیا
العالی برقرار کردید و چون آن اسناد اجرا تقریباً
در یک هزار و دویست و نود و پنج اجل در رسید برادرش
میرزا محمد را که هم ادب است او باین منصب لقب
ضدب فناد

ملا حسین منجری

برادر افتخار الحکماء و اسنظها را العلماء افاضی مد ترمین معقول
و منقول است ایشان اصلاً از نو زاده با بجان میباشند
مرحوم ملا حسین در علوم نجومی و ریاضی و فقه جید بود

میرزا اسد الله هزار جری

مقیم باشی در فن ستاره شماری و اختر شناسی و عمل
استخراج و احکام مهارتی دارد لهذا حسب الاستحقاق
در آستان مبارک سیدکان حضرت اقدس الامام مظفر
الدین میرزا و بعهد دام ظلله العالی بمنصب ضمیمه
کری نایل بود و نیز در فن حساب و معرفت انطرلاب
و قاریخ و سپهر و انواع ضابطه بکرمقامی شایع دارد
و از عهد محاضر و مناد مکرر بلوغی میباید او ائیل
حال در مدینه رسیده و کسب فنون ظاهره میبشود و
از سالها است که تقیر مشرب داده و بمسلك درویشی
قدم نهاده

میرزا عبد الکریم طبیب

از نسل ائمه جناب مؤمن الاطباء میرزا زین العابدین
خان کاشانی دام اقبال است و با سن جوانی معالجان
حاذقانه میکند

ملا حسن محلاتی

مجتبی مسلم بود و سالها بعد از اسنادش ملا حسین
زنوزی استخراج و طبع تفاوتیم با و اخضار داشت

امام قلیخان زند

شاعر مخلص بغارت از جمله کبریا شعرا طهران بود و
بهینالانی و لاقیدی اصرار هدی داشت از شعرش بسیار
و مقرب الخاقان میرزا است حسین نفرشی خال زاده
نواب مغالبه قمر السلطنه نظر بخویشا ویدی و پیوندی

که از طرف مادر با آن سخن و در هنر پرورد ارد فراموش
و مدون داشته است و بر روزان عالم متذکره کذاشته
و ابتشاء فراه سالها با بنده نگارنده محشور بود

افا محمد رحیم نایب الصدق افشار

عارفی معروف بود و برهنای جمیع درویشان و فلاو
نافله ایشان میرزا نصر الله صدر را در پیل ارادت
و زبده و از جانب و بارشاد عباد سپرداخت دیوان
غزلیاتش مشهور است و اشعار و معارف شعاریش
بر الواح صد و در مسطور تقریباً در سال یک هزار و دو
و هشتاد و پنج و داع سرای سپنج نمود

حاج میرزا علی نایب الصدر

خلف الصدق افامحمد رحیم سابق الذکر از سالکین
عصر است و در خط شکسته و نستعلیق نیز بدی
طولی دارد

میرزا علی حسین

از افاضل خطا و رومیه شعر را فاضح و مبلع مباحث
سنکلاخ خراسانی علیه الرحم از نایب طبع وی سخن
در ذکره خویش آورده همانا بجن هشاد سال
یک هزار و دو و بیست و هشتاد و شش رکذشت

میرزا احمد قاضی

ساز و جلال مگری از ارباب فضل و اصحاب کمال بود
در خط و انشاء بین العلماء امتیازی عظیم داشت و
باطنابنده جعفری میرون

میرزا جعفر تیزی

در علم طب و تد ریس سطوح این فن تخصص فانون
شیخ رئیس نظر نداشت طلبه انصاع شریف از
بلاد بعبه بقصد او شد رجال میگردند ولی از عمل

هرگز نداشت و معالج نمی توانست

میرزا احمد طبیب کنی

شاکر میرزا احمد کنکابی از نام و دران انجمن بزرگ
و حکیم باشی حضور مستطاب اشرف و الامام مظفر الدین
میرزا و بعهد دام ظلله العالی و صاحب لقب فخر
الاطباء بود و چندی هم او ائیل عمر باصفهان رفته
از فو لانا عبد الجواد مستفید گردیده و در صناعت
موسیقی نیز مهارتی بهرسانیده بود در سال یک هزار
و سیصد و یک رحلت کردید

میرزا عارف طالقانی

در طهران کتب حکمت و کلام و طب و منطق و ریاضیات
را تا تکمیل میکرد و از چند سال قبل جناب مستطاب
حسنعلیخان امیر نظام کروسی و راهبست ملا تباشی
گری و نیز نزد بدار السلطنه تیرت احضار نمود

حاج میرزا عبد الباقی

اعضاد الاطباء در فن طب و تد ریس کتب اسناد
سلف و بعضی از علوم عقلا بیه مسلم صنادر است
و مع تهمین دار الخرافه طهران میباشد و نیز در اختر
مندش صدر الاطباء نیز کذشتند از فن طب در
علوم ریاضیه و مخصوصاً در حساب اشکال و کشف
دقائق تحریر اقلیدس ز ایل الوصف ماها است

فخر الافاضل حید خان قاجار

از ائمه نلامده فیلسوف جلیل افاعلی مد ترمین نور
سلمه الله است غالب کتب حکمت و کلامیه و ریاضیه
اسناد اندر دین میکند از سالها در مد ریح
میرزا احمدخان سپهسالار قاجار که در طهران واقع
است از او کتب ریاضیه و اخلاق سنوده و

ملکات پسندیده بهرسانیده بلکه نادان در پیش صفه
و فقر و دست و عارف پیشه و صوفی منش و وارسته
و بی تقین است

میرزا محمد دکن

کرمانشاهی طهران در علم و عمل طب بمشهوری رسیده
است و در عمل بد و تشخیص امراض مسلم

ملا کبیر افشار

خوشنویس ساکن اکای خرفان است نسخ را بسیار
و نازک مینویسد و در کتب کتاب همانا اولین شخص
ایران بلکه اعمی و دران است هر کس علمه ایست کبیر
زاکه وی میداد طبع اشناخ نموده بتواند معلوم
و با تحریرات غیر منطبعه خوشنویسانش منظم
هر آینه وجود او را یکی از نابینا قدرت خواهد کرد
خلف بزرگوارش فاضل را نیز شکسته و تحریر و نسخ را
خوش مینکارد

حاج افاعلی

قاضی بناب عالمی شریعتاب و در اخذ و بنفاد کلمه و
مضامین مقدم افزان و از ارباب بود و در فقه شیخ عبید
نقشبندی و جمله اگر اد برادر با بجان حذقی بملک و
ملک نمود و جلادت و شجاعی و زبده که نامش در دنیا
مخلد گردید و هم از دولت بنوازه شهای لایق نایل شد
و بلبق سبقت العلماء اخضار یافت اینجهت مجاهد
و قاضی غازی در سال ماضی که بکفراد و سیصد پنج
بود بمشهد الرضا رحلت نمود اعلی الله مقامه

میرزا نصر الله طبیب

شمس الاطباء خلف رحمت پناه میرزا احمد کنکابی
که حکیم باشی خاقان معفور و محعلیست طبیب الله شراه

بوده در فنون فضائل تخصص صناعت طب علماء و
 علماء فنی کامل و مهارتی تمام دارد و چند نالی که
 است بعد از تکمیل طریقه طبابت برای زمانی هم در مدینه
 دارالفنون بتحصیل طب فیکه پرداخته و آنک با لورانش
 و الاستخفاف از معتبرین اطباء حضور و مظهر ظهور
 ها بودی است و ترا در میرزا احمد آقا شیخ زاهد کبلی در
 اما بحکم مؤمن تکابنی میرسد

میرزا اسمعیل محمد آدبا

منشی باشی کل ملک خراسان در ادبیات و عربیات
 و کتب مواد مشتات و تریکات مشهور است مسلم
 جمهور و هم از فن حساب و خط تحریر خطی خطی یافته

آقا شیخ علی زیدی

از اجلة علماء مجاورین کربلا و مرجع احکام و مراجعات است و
 التایخ در جای عالم ربانی فاضل در کافی علی الرحمان
 جهان دارد

آقا میرزا باقر زیدی

از اجلة فضلاء مجاورین کربلا

العارف الربانی الفقیر محمد علی الخوشناب

از مشاهیر ناصین و معارفین مشهور است در خارج
 شهر خوشان زاویه تارک دارد و در انجا منقطعاً
 عن الخلق بصفیه و تحلیه مشغول میباشد و آنک
 بیست و شش سال تمام است که او معتکف مقام است
 و بحقیقت هم در آنصومعه نالو مکرر ادا کرده است
 از ولایت بمقام بسیار سامی نایل کرده است و بمنزله
 سخن و فنی از مدارج انسان کامل رسیده و مقام
 مکاشفاتش از وظایف حق برسد ستودگش از
 ترجمه مبارک اش نیز یعنی در جلد اول مطلع الشمس

مسطور و ساخندیم ادام الله بوضوح و برکانه

قلندر شاه

از مشاهیر صوفیه بود لکن و قبرش در قریه و نیک
 شهران میباشد و مرحوم میرزا یوسف صد اعظم
 آشنائی که ان اساس را بانی است خود نیز در کنار
 وی آسوده

ملا عبدالصمد اعظاق زینی

زبان اوری مسلم و در گریا بندن مسلط بود

سید جمال الدین اسک آبادی

در علوم عیسیه و فنون جدیده مقامی بلند یافته
 مردم ایران را بوجود وی جای افتخار است علوی شری
 داد در فقه تحصیل کرد و بطهران آمد و مدتی در

افغانستان و هند و سنان گذرانید و باسلام قبول
 رفت و از انجا بصره شد که روی از دانش پردهان
 جامع آن شهر روی نلذت میکردند و بسیاری از
 روزنامهجات و بار مصریه را فی الحقیقه وی در تحت

افادت و بلاغت آورد پس بوجوب بار و پادشاه و در
 پاریس جریده عروه الوثقی را ایجاد کرد و از این گاه
 نامش در جمیع مالک مشهور شد و صیبت ضنا بل
 و آواره خصا بصره در خواه افاد بعضی از دولتی
 در منبع انتشار جریده فریده مشارالیه جهد بلیغ
 مند و داشت لاجرم خاطر سید را از او بیاملاک
 گرفت و بجهت آسپاد گردش آمد و مجد و ایران در
 نکانده او را حسب الامر مدار الخلافه دعوت کرد و

بکرات بحضور مبارک شاهنشاهی ارواحنا فدا
 مشرف گردید و طبقات اهالی اندانی و عالی آن
 بزرگوار را دیدار نمودند پس بر سر پست و فضل

نکانه او را حسب الامر مدار الخلافه دعوت کرد و
 بکرات بحضور مبارک شاهنشاهی ارواحنا فدا
 مشرف گردید و طبقات اهالی اندانی و عالی آن
 بزرگوار را دیدار نمودند پس بر سر پست و فضل

نکانه او را حسب الامر مدار الخلافه دعوت کرد و
 بکرات بحضور مبارک شاهنشاهی ارواحنا فدا
 مشرف گردید و طبقات اهالی اندانی و عالی آن
 بزرگوار را دیدار نمودند پس بر سر پست و فضل

در بطرسبورخ است هم جا محترم بوده و مکرر زینند اهل
 سنت و جماعت و واقفانی مدتها زند چنانکه نلسند امیر
 اسناد الادب محمد عبده در مقدمه رساله و نه بجز
 نکاشته با الجمله این شخص بزرگوار از اعجاب روزگار
 است و نواد راد هار

میرزا ابرهیم طبیب

مشهور بود که از عظامه اطباء دار الخلافه است در این
 فن شریف مشی مشارقه و معان بر هر دو تحصیل کرده
 و تکمیل نموده

شیخ زین العابدین

هزار جریب ضمیمه نبیه بود و در طهران مبدع شعر میرزا
 صالح امامت میکرد

شیخ محمد ظاهر

در قصبه حضرت عبدالعظیم از اجلة ثقات است و
 مرجع شریعتان

صدر الافاضل مولی حسن نسیمی

ادبی با رع و شاعر مشهور بود رساله الصبح
 الصادق از او است

میرزا حمید علی

محمد آدبا ساکن طهران معلم نواب منعالیه فرج
 السلطنه حر سها الله است از شعر نغز و خط پیک بهره
 کثیر دارد و در شایستگی میکند نظم و نثرش مدون
 است و فضا بصره را تلمذ علیهم السلام بنام خیر الکلام
 فی مدائح الکرام معنون و جمالا کثیر در صنعت تاریخ
 انبیا نکر و نسیای خاطرش این چند ماده تاریخ چون
 مناسب بنیای بن کتاب بود یا نه تا اجم اهل هنر و دانش
 را مدن بل و ساق این اوراق را مختلر ساخندیم

در تاریخ وفات مرحوم حاج شیخ محمد حاج شیخ رضائی
 و نصب فرزندش جناب شیخ جعفر بجای پدر گفته
 سر بر آورد از بی تاریخ او مجد و سرورد
 از محمد مسجد و محراب ابر جعفر رسیده
 و در تاریخ وفات خلد اشکان آقا سید اسمعیل
 سرورده که

بخواستیم سنه فوش از تر پاکت
 فقیه آل محمد بخلد کرد مکان
 ایضاً در تاریخ وفات ان مرحوم منظوم کرده که
 پای ناله در میان آورد و گفت
 کوه علم و حلم پنهان شد بخاک

و در تاریخ وفات سید المجتهدین آقا سید صادق
 طباطبائی همدانی الاصل طهرانی المسکن ساخنه که

آنحضرت را تر تا از بی تاریخ گفت
 دین بدیم از لرزان محیی دین شده آه
 و ایضاً در تاریخ ان مرحوم آعلی الله مقامه کوید که

سید صادق عماد دین احمد شد بخلد
 از جهان آن سید را دموتد شد بخلد
 پس ترا در میان پای ادب نهاد و گفت
 جایگاه صادق ال محمد شد بخلد

و در تاریخ وفات مرحوم حاج میرزا حسین مشهور
 بدعا داد برادر مرحوم آقا میرزا صالح عرب طاب تراها
 که در کربلا وفات نمود سرورده

بهر تاریخش تر تا بی ناعل باز گفت
 شد حسین بن حسن لاقی بشا کربلا
 ایضاً در تاریخ ان مرحوم گفته که
 اشک در آن محمد پای اند میانها و گفت

واحسبناشد بلند از مرد وزن در کربلا
 و در تاریخ فوت مرحوم آقا میرزا صالح عرب مشهور بدان
 گفتند است
 صالح داماد کامل علم را بود از رئیس
 از جهان در جمله حجت نقیثین کوفت کوس
 بهزار بخش ثوابی توانی بر نکاشت
 صالح داماد را کردیده مورعین عروس
 و تبارخ وفات مرحوم صدر العلماء طاب ثراه ساخند
 کلک مجدداً دیب از پی تاریخ نکاشت
 صدر فرزند و سندان مجلس صد العلماء
 و در تاریخ وفات رئیس المجتهدین حاج ملا علی کتبه گفته
 سر و در مجلس مجتهدین بخش علی بن محمد کتبه گفته
 ایضا در تاریخ وی گفته
 ثوابی یکی گفتا تبارخ وفات او
 بر کتبه الاسلام هم در مردم دنیا

میرزا محمد حسین

از ترا و میرزا ابوطالب اصفهانی محشی شرح سبوط
 است بر القیامین مالک اسلافش در معتبت سلاف سرکا
 شریعتا و میرزا زین العابدین امام جمعه از اصفهان طهر
 آمده اند و در این زمان گم و فوت انجمن هم بوده و
 هستند که سلمان در دوده عصمت و بیوت و مشارالیه
 خود در حق سکون و سحران که علامه آملی در نقایس الفنون
 آنرا از علوم شریعتی شمرده است و شرحی در قواعد آن بر
 نکاشته و هارنی فائق وحدی لا یوقد ارد کتب شروط
 معاملات و عقود و ایقاعاتی که در محضر شریف جناب
 مستطاب امام جمعه موسی لپه میگردید در جمله تعجب و تحسین
 و شرف است ملل مختلفه در اختلاف نیز از وزارت جلالت

دول خارجه و ملل متباینه داخله بدین زبان و لایحه
 وهم غالباً در مسجد سلطانی دار الخلافه از جناب خلیف
 امام سابق الالقب باقتدار و خطیب رسیده و در وقت
 هر وقت از خطابتها از خاطر خوش می آغازد اینها از چند
 سال میباشند که بر حسب حکم همایونی بوقت معتدلتی
 مدعو است و در تحت تشریف دولتی بخند

میرزا عبدالعلی هندی اصفهانی

در کتب عربی بزرگ و بوی سپید است
 آقا حوند ملا احمد اصفهانی معقول و منقول اخذ
 ملا و فی الله و ملا عبدالجواد و میر سید حسن صنون الله
 علم اند و خند بود و در کافه سطوح ندرت بر میگردد
 میرزا محمد حسین بنیسه علی ابادی در این زمان در قضا
 مستم و در حضرت شاهزاده هنر پرور جادوهایها در این
 حلقه تمام داشت و در تالیف مقلد مقام زخار تعبیر او
 تجرید و تفریر و تجریرا معاون آن بزگوار بود

مرضی قلیخان

بن میرزا علی محمد خان نظام الدوله از حنفیه محمد حسین
 خان صدر اعظم اصفهانی است در فنون ادبیه و
 علوم عربیه و نظم شعرا لغزیه و الفارسیه از آحاد
 اساتید دولت علیه بود کتاب جرات و اشعه قدسیه
 هر دو از اوست و غالباً در طهران مینشست و امسال
 که ۱۳۰۶ هجری است بدار الخلافه در گذشت

میرزا قحطاط

ز نجفی اصل طهرانی المسکن در قلم نسعلیق خصوصاً
 در کتاب نگاری اسناد است

میرزا حسین نایینی

خطاط است که در قلم شکسته بمقامی بلند رسیده

در دنیا شما اشخاصی که در این مدت سلطنت چهل سال بر اقصای جوهر خانی و استعداده فطری و مواظبت فوق العاده
 بر خدمات خاصه و جوش خاطر خطیر خود و عصر و خداوند زمانه از سندن و شادمان ساختن برای امتیاز از قرآن و امثال
 نشان نشان همیون را حامل و بیشتر و نشان این نشان نابل کرده اند از مرد می که مؤلف را در خاطر بوده اند و کز جمله این
 آبت افتخار و علامت اعتبار بسیارند و ترتیب سامی ملاحظه درجهان همیون بر ملحوظ نسبت جزایخی ترتیب حروف
 تجلی اقصای نماید نسبت باللقاب

حضرت اشرف و الامیر الدین میرزا اولی محمد	میرزا بقینخان مرحوم امیر کبیر	انابیک اعظم
حضرت شاه السلطان محمود میرزا ظلال السلطان	فرخ خان مرحوم	امیر الدوله
حضرت آقا کامران میرزا نایب السلطنه	علیه خان مرحوم	اعتماد الدوله
حضرت والایضه الدین میرزا سادات السلطنه	حاج محمد قلیخان مرحوم	اصفا الدوله
مرحومه معفوره	پاشا خان مرحوم	امین الملک
نواب عالی	انوشیروان خان مرحوم	اعضاد الدوله
	اغا سرور	اعتماد البحر

الاف

نواب والایضه علی میرزا	اعضاد السلطنه	حاج علیخان مرحوم اعظم السلطنه والایضه مؤلف که در زمان حجابت دولت باین شهر نابل کرده اند
جناب مستطاب میرزا علی اصغر خان	امین السلطان	نواب جهانسوز میرزا
جناب مستطاب میرزا علیخان	امین الدوله	امیر توتان
جناب محمد مهدیخان	اعضاد الدوله	محمد حسنخان مؤلف
جناب میرزا قهرمان	امین لشکر	میرزا هاشمخان مرحوم
جناب حسنعلیخان	امیر نظام	محمد رحیمخان فاجاد مرحوم
جناب فاعلی	امین حضور	اخابراهمخان مرحوم
نواب الله قلی میرزا	النجانی	میرزا محمدخان النجانی ابل جلیل فاجاد
جناب میرزا محمدخان	اقبال الدوله	محمد قلیخان مرحوم
جناب محمد علیخان	امین السلطنه	محمدخان مرحوم
جناب فارصاخان	اقبال السلطنه	حیدر قلیخان مرحوم

ب

الله بارخان مرحوم	بجودان باشی کل	میرزا مصطفیخان مرحوم
خانلر میرزا مرحوم	احشام الدوله	بها الملک
علیه قلی میرزا مرحوم	اعضاد السلطنه	

نواب والاسلاطه محسن ميرزا	جلال الدوله	الله و محمد بن مرحوم	سر تقي الدوله قوتبخانه مبارک
سلطان محسن ميرزا مرحوم	جلال الدوله	مش	
سلطان مراد ميرزا مرحوم	حسام السلطنه	امير الامراء حاج غلامرضا خان	شهاب الملک
حمزه ميرزا مرحوم حشمه الدوله	عبدالله ميرزا حشمه الدوله	امير الامراء محمد باقر خان	شجاع السلطنه
محمد حسن خان مرحوم	حاجي الدوله	امير الامراء امير حسين خان	شجاع الدوله
جناب ميرزا علي نقی	حکيم الملک	ص	
امير الامراء ميرزا علي خان	حشمه الملک	جناب ميرزا فتحعلي خان	صاحب ديوان
جناب دکتر طولووزان حکيمباشي خاصه حضور همايون		امير الامراء العظام سليمان خان افشا	صاحب احبسي
حاج محمد خان مرحوم	حاجي الدوله	ميرزا آقا خان مرحوم	صدر اعظم
جناب حاج رحيم خان	خازن الملک	جناب ميرزا رضا	صدوق الدوله
ميرزا محمد حسين مرحوم	دبير الملک	ميرزا يوسف شهبان مرحوم	صدر اعظم
نواب والا محمد تقی ميرزا	رکن الدوله	علي قلم ميرزا مرحوم	صادم الدوله
اردشير ميرزا مرحوم	رکن الدوله	ابوالفتح خان مرحوم	صادم الدوله
نواب وجيه الله ميرزا	سيف الملک	آقا محمد حسن مرحوم	صندوقدار
ميرزا احمد خان مرحوم	ساعد الملک	ض	
عمده الامراء العظام رحيم الله خان	ساري اضلان	نواب انوشيروان ميرزا	ضياء الدوله
عمده الامراء العظام جيب الله خان	ساعه الدوله	محمد رحيم ميرزا مرحوم	ضياء الدوله
عباس قلم خان مرحوم سيف الملک		ميرزا زکي مرحوم	ضياء الملک
خان باباخان مرحوم	سر دار	ظ	
غلامحسين خان مرحوم	سپه دار	جناب علي خان	ظهر الدوله
ميرزا محمد خان مرحوم	سپهسالار اعظم	محمد ناصر خان مرحوم	ظهر الدوله
ميرزا حسين خان مرحوم	سپهسالار اعظم	ع	
عزيز خان مرحوم	سر دار کتل	نواب والا بدیع الملک ميرزا	عماد الدوله
عمده الامراء العظام باب محمد خان	سهام الدوله	نواب والا عبدالصمد ميرزا	عز الدوله
		نواب سلطان احمد ميرزا	عضد الدوله
		جناب جلال الناب علي رضا خان	عضد الملک
		جناب حاج ميرزا عبداللہ خان	علاء الملک

امام قلم ميرزا مرحوم	عماد الدوله	طهاسب ميرزا مرحوم	مؤيد الدوله
امير الامراء حاج محمد باقر خان	عماد الملک	حاج محمد ولي ميرزا مرحوم	ميرزا شفيق امين شاه الملک
جناب ميرزا احمد خان	علاء الدوله	اکبر مرث ميرزا مرحوم	ملک دارا
غلامعلي خان	عزيز السلطنه	محسن ميرزا مرحوم	ميرزا خور
ف		ميرزا سعيد خان مرحوم	مؤمن الملک
فروز ميرزا مرحوم	فروانقوا	ميرزا جعفر خان مرحوم	مشير الدوله
ميرزا کاظم رشقي	فليستو الدوله	عباس قلم خان مرحوم	معتمد الدوله
فريدون ميرزا مرحوم	فروانقوا	ميرزا ابوالقاسم مرحوم	معين الملک
ق		ميرزا محمد خان مرحوم	مجد الملک
جناب ميرزا عباس خان	قوام الدوله	امير اصلا خان	مجد الدوله
قهرمان ميرزا مرحوم	قائم مقام	نواب محمد حسين ميرزا	ميرزا خور
ميرزا صادق مرحوم	قوام الملک	ميرزا احبسي حاکم سيد بوشهر	مؤمن الملک
ميرزا علي اکبر شيرازي مرحوم	قوام الدوله	جناب ميرزا تقی خان	مجد الملک
ميرزا محمد مرحوم	قوام الدوله	ن	
م		امير الامراء العظام نصر الله خان	نصر الملک
نواب والا اعتبار ميرزا	ملک دارا	امير الامراء محمد ابراهيم خان	نظام الدوله
حاج فرهاد ميرزا مرحوم	معتمد الدوله	نواب پرويز ميرزا	نير الدوله
نواب والا احمد ميرزا	معين الدوله	نواب سلطان حميد ميرزا	ناصر الدوله
نواب ابوالفتح ميرزا	مؤيد الدوله	جناب جلال الناب ميرزا کاظم او زير شکر	نظام الملک
جناب شيرازي خان قرفيني	مشير الدوله	محمد خان مرحوم	ناصر الملک
جناب علي قلم خان	مخبر الدوله	ميرزا عبدالوهاب خان مرحوم	نصير الدوله
جناب حاج شيخ محمد خان	معين الملک	جناب ميرزا امير خان	ناظم الدوله
جناب ميرزا حسن	مستوفی الملک	دوست علي خان مرحوم	نظام الدوله
جناب حاج ميرزا محمد رضا	مؤتمر السلطنه	حاج حسين خان مرحوم	نظام الدوله
جناب ميرزا دست محمد خان	معين الملک	رئيس ديوانخانه ازديا خان	نصر السلطنه
عمده الامراء ميرزا محمد قلم خان	مجد الدوله	و	
بهر ميرزا مرحوم	معتمد الدوله	جناب ميرزا عيسى	وزير سابق دارالخلافه

میرزا دودخان مرحوم	وزیر لشکر	منوال است و در القاب متمخصه رجال مخصوصا غالباً بشا
جناب جلالتها میرزا هدایت الله	وزیر دفتر	ارباب القاب ایند و رقم آورد و هکذا در سبک کاشف از
جناب محمد ابراهیم خان	وزیر نظام	مشاغل و عناوین مترجمان و مناصب در آنها هم اینچنین
جناب جهانگیر خان	وزیر حشمت	واحد غایب است غالباً بر شما ضریح کرد و در این خصوص
میرزا فضل الله نوری مرحوم	وزیر نظام	چهار ششم از سلطنت ابد ارتباط مناسبات است سنین ما
محمد اسماعیل خان مرحوم	وکیل الملك	و اینها را غالباً
مرتضی قلیخان مرحوم	وکیل الملك	
میرزا موسی مرحوم	وزیر لشکر	ولیعهد حضرت اشرف و الامیر الدین میرزا
فاسیحان مرحوم	والی	ظلال السلطان حضرت اشرف و الاسطان مسعود میرزا
امان الله خان مرحوم	والی	نائب السلطنه حضرت اشرف و الا کامران میرزا
سلطان محمد میرزا مرحوم	ولیعهد	سالار السلطنه حضرت اسعد و الاضطر الدین میرزا
امیر فاسیحان مرحوم	ولیعهد	دکن السلطنه حضرت اسعد و الا محمد رضا میرزا
معین الدین میرزا مرحوم	ولیعهد	
الألف		
	امام جمعه	از القاب نوعی است
	امیر کبیر	حضرت و الا کامران میرزا
	انابک اعظم	مرحوم میرزا تقی خان
	امیر السلطان	جناب مستطاب میرزا علی اصغر خان
	امیر الدوله	جناب مستطاب میرزا علیخان
	امیر جنگ	مرحوم میرزا
	امیر نظام	جناب حسنعلیخان کروسی
	امیر دیوان	
	امیر تومان	از القاب نوعی است
	امیر دیوان	مرحوم میرزا بی خان قزوینی
	امیر توپخانه	نواب الافغان میرزا
	اعضای السلطنه	نواب الامیر علی میرزا
	احشام الدوله	عبدالعالم میرزا
	احشام الملك	

باب وازدهم

در بیان القاب که در مدینه اینچنین سال از شاهنشاهی غیر
 منتهی اعلی حضرت امیر ظل الله علیه خلد الله ملکه مردم ایران
 از جانب بیون داشته اند خواه القاب متمخصه که فقط بر
 شأن و اعتبار و شرف و افتخار دلالت میکند و خواه سبک
 مضطرب که از مشاغل و خدمات و مناصب درجهان کشف
 مینماید و مؤلف در این باب عموماً استقصاء جمیع القاب
 ندارد بلکه اینچنین امتداد در زمان اشغال بنا بقای این نامه
 بهمال نظر سپید مرتباً بحرف الفبائی در سبک تحریر کشید
 و بر عایت حرف اول آنگاه نمود و ما بین القاب که در ابتدا
 متجانس و در ذیل کج و مسطورند ترتیبی منظورند
 پس در آنها نیز تقدیم از در تقدیم است و نیز اخیر از زود تا آخر
 چنانکه در چند باب دیگر از ابواب این کتاب نیز حالیه همین

اصفا الدوله	مرحوم میرزا عبدالوهاب خان	اجودان باشی توپخانه
افتخار الدوله		اجودان باشی کل
افسر الدوله		اجودان نوبت
افتخار السلطنه		احترام السلطنه
اختر السلطنه		احترام الملوك
امیر الدوله		اشرف السلطنه
امیر اقدس		اشرف الدوله
احترام الدوله		اشرف الملوك
ایران الملوك		اختر الدوله
احشام السلطنه	میرزا خان قاجار	افسر السلطنه
امیر الملك	جناب میرزا امیرعلیخان	ام الخافان
اعتماد السلطنه	محمد حسنخان مؤلف	اعضاد الدوله
امیر الحضرة	مرحوم آقا محمد علی خان	اعضاد الملك
امیر السلطنه	حاجی محمد علیخان	اعضاد النوبه
امیر حضور	آقا علی	امیر الصفر
اقبال الدوله	میرزا محمد خان	امیر الوزاره
امیر خلوت	علامه حسینیان	امیر التجار
اعتماد الملك	میرزا احمد خان	
اعتماد الوزاره	میرزا معصوم خان	امیر نظام
امیر دیوان	نور محمد خان	امیر الصحه
امیر همایون	علامه علیخان	امیر دیوار
اعتماد لشکر میرزا محمد علی	اعتماد نظام عباسقلیخان	احشام الملك
اعتماد الاطباء	حاجی میرزا رفیعی و حاجی میرزا حسین	امیر معادن
امیر لشکر	میرزا رفیع خان	احکام تنکار
اقبال السلطنه	آقا رضا خان	البنیان
اقبال الملك	میرزا محمد	امیر الشوری
ادب الملک	محمد باقر خان	اعضاد الدوله

اعضام الملك	ميرزا خان لورستان	برهان الملك
اعضاد الاطباء	حاج ميرزا عبدالرشاد	بدایع نكار
امير الاسلام	ملا محمد سنندج	بيگلر بيگ
امير اورق ضرب	حاج محمد حسن باجراصفهان	بالوز
امير اخور	محمد حسين ميرزا	بابوي عظمي
امير الرقابا	حاج محمد حسين مرعوم	بدیع الملوك
امير الاطباء	ميرزا احمد كندل	پاکار
امير السقره	امير العدالة ميرزا كاظم خان	بدل الدوله
اجودان مخصوص	ميرزا محمد علي خان	پيشكار
ابن بيگي	ازال قاب نوچه ميرزا	پيشخدمت باشي
اشيك قاسمي	عليخان	پيشخدمت خاصه شريفه
آبدار باشي	غلامعليخان	باشماقي باشي
ابانچي باشي		باغبان باشي
اعتماد الحرم	حاجي سرور رضا	بروق دار
اجودان حضور		بلوك باشي
انامازو	ميرزا اميركجان	پناه باشي
اجودان خلوت		
اميرخان سرور	وجيد الله ميرزا	
الباء		
بدل السلطنة		تاج السلطنة
شير الملك	فضل الله خان	تاج الدوله
بيان الملك	ميرزا رضا	تاج الشعراء
بيان الملك	ميرزا رضا شيرازي	متمولدار خزانه
بهاء الدوله	ساسان ميرزا	تقنكار باشي
بهاء السلطنة	محمدخان	تقنكار
بها الملك	علي قلي خان	ناجر باشي
شير الدوله	اسماعيلخان	تاج الذاكرين
		تاج الاطباء
الثاء المثله		

محمد باقر بيگ

نقذ الاسلام	حاجي ميرزا احمد علي خان	نقذ الملك
نقذ الملك		نقذ الملك
نقذ الملك		نقذ الملك
الجبهم		
جلال الدوله	سلطان حسين ميرزا	جلال الدوله
جلال الملك	جعفر قليخان	جلال الملك
جلال السلطنة	محمد ميرزا	جلال السلطنة
جنرال		جنرال
جنرال قوتبول		جنرال قوتبول
چوركي باشي	افانجه حسن	چوركي باشي
جارجي باشي	حاج محمد عليخان	جارجي باشي
الحاء المهملة		
حسام السلطنة	حاجي ابوالفضل ميرزا	حسام السلطنة
حشمة الدوله	عبدالله ميرزا	حشمة الدوله
حسا الدوله	محمد قليخان	حسا الدوله
حسا الملك	امير حسين	حسا الملك
حشمة السلطنة	محمد حسن ميرزا و محمد حسين ميرزا	حشمة السلطنة
حجة الاسلام		حجة الاسلام
حاجب الدوله	حسين قليخان فاجا	حاجب الدوله
حاجب لؤلؤيه	ميرزا داوود	حاجب لؤلؤيه
حكيم الممالك	ميرزا علي نقی	حكيم الممالك
حسا السادات	ميرزا سيد مصطفی	حسا السادات
حكيم الهي	ميرزا شمس الدين	حكيم الهي
حسام الشعراء	حاجي ميرزا شمس	حسام الشعراء
حاكم نوعيات	حسا العلماء امير افانجه و ميرزا	حاكم نوعيات
حرية الدوله		حرية الدوله
حكيم باشي		حكيم باشي
الخاء المعجمة		
خازن الدوله	خازن الدوله	خازن الدوله
خازن الملك	خازن الملك	خازن الملك
خازن التوليه	خازن التوليه	خازن التوليه
خازن مهرميا	خازن مهرميا	خازن مهرميا
خازن صقوت	خازن صقوت	خازن صقوت
خازن مهتاج تربيته	خازن مهتاج تربيته	خازن مهتاج تربيته
خازن ركب خان	خازن ركب خان	خازن ركب خان
خوانسار	خوانسار	خوانسار
خادمباشي	خادمباشي	خادمباشي
خيامباشي	خيامباشي	خيامباشي
خواجده باشي	خواجده باشي	خواجده باشي
خياط باشي	خياط باشي	خياط باشي
خاصه تراس باشي	خاصه تراس باشي	خاصه تراس باشي
خطيب باشي	خطيب باشي	خطيب باشي
خطيب	خطيب	خطيب
الدال المهملة		
ديبر لشكر	ديبر لشكر	ديبر لشكر
ديبر الملك	ديبر الملك	ديبر الملك
ديبر السلطنة	ديبر السلطنة	ديبر السلطنة
ديوان بيگي	ديوان بيگي	ديوان بيگي
داروغه	داروغه	داروغه
دفتر دار	دفتر دار	دفتر دار
درباي بيگ	درباي بيگ	درباي بيگ
ده باشي	ده باشي	ده باشي

الخاء المعجمة

الدال المهملة

صدرا السادات	سید ابوطالب خراسانی	صداء السلطنة	عند لیب السلطنة	
صدرا الذاکرین	حاجی ملا محمد علی کرمانشاهی	صداء الدوله	عین الحاجیه	
صدرا الشریعہ	حاج میرزا عبدالکریم	صداء الملک	عز الدوله	
صدرا الحفظاء		صداء الشکر	عماد الدوله	
صدرا الاطباء		صاحب نوعی است	عز السلطان	
صاحب دیوان	میرزا فتحعلی خان شیرازی	صداء العلماء	عماد السلطنة	
صاحب اختیار	سلیمان خان افشار	الطاء المهمله		
صنیع الدوله	مرحوم قلیچا	طهرانکار	عبدالذوله	
صنیع الملک	حاج حسینعلی خان	طبا الباشی	عماد الالباء	
صدور دیوانخانه	میرزا محمد شفیع قزوینی	الطاء المعجمه		
صدیق الدوله	میرزا رضا	ظہیر الدوله	علاء الدوله	
صدیق الملک	میرزا محمد بشیر	ظہیر الملک	علاء الملک	
صدام الدوله	قهرمان میرزا	ظہیر الملک	عماد الملک	
صدام السلطنة	میرزا سلیمان خان	العین المعجمه		
صدام الملک	عزیز اللہ خان	عز الدوله	عبدالملک	
صمصام الدوله	علیرضا خان	عز السلطنة	عین الملک	
صمصا السلطنة	میرزا کریم خان	عز السلطنة	عز الملک	
صمصا الملک	علی نقی خان	عز الملوک	عین الملوک	
صدور الملک	میرزا هادی صنیع لشکر حسینیان	عشره السلطنة	عز باشی	
صدیق الخلوہ	محمد باقر ہمدانی	عصمہ السلطنة	الفین المعجمه	
صدیق السلطنة	غلام محمد حسینیان	عصمہ الملوک	غلام نوین	
صد کتاب	سید محمد باقر اصفہانی	عز الملوک	غلام پشیمند منباشی	
صد الشعراء		عز الدوله	عسالتی باشی	
صاحب جمع	فاسم خان	عصمہ الدوله	غلام مسابشی	
صندوق قدر	محمد علی خان	عقہ الدوله	غلام مجید باشی	
صحا فباشی		عقہ السلطنة	الفاء	
الصا المعجمه		عند لیب الدوله	ذہانقرہ	
			عز الدوله	

عز السلطنة	عز الدوله	عند لیب السلطنة
فروع الملوک	عز الدوله	عین الحاجیه
فوج السلطنة	نواب الاعبد احمد میرزا	عز الدوله
عز الملک	نواب بدیع الملک میرزا	عماد الدوله
عز الملوک	غلامعلی خان	عز السلطان
عز الحاجیه	حسینقلی میرزا	عماد السلطنة
عز الذاکرین	کبوتر میرزا	عبدالذوله
عز الاطباء	محمد حسینیان جدید اسلمی	عماد الالباء
فروع الدوله	سلطان احمد میرزا	عصمہ الدوله
فروع السلطنة	جناب لہر رضا خان آقا	عصمہ الملک
فلسوف الدوله	میرزا احمد خان آقا	علاء الدوله
فراشباشی	حاج میرزا عبدالقادر	علاء الملک
الفاف		
عز السلطنة	محمد باقر خان	عماد الملک
عز الدوله	ناصر قلیچا آقا	عین الملک
عز الملوک	موسی خان آقا	عز الملک
قوام الدوله	حاجی آقا خان	عین الملوک
قوام الملک		عز باشی
قوام العلماء	الفین المعجمه	
قوام النوبہ	غلام نوین	
قوام السادات	غلام پشیمند منباشی	
قائم مقام	عسالتی باشی	
قورساول باشی	غلام مسابشی	
قولدراق سی باشی	غلام علی خان	
قاپوچی باشی	الفاء	
صقوہ چی باشی	ذہانقرہ	
قورچی باشی	عز الدوله	
	سلطان محمد میرزا	

قرآب باشی	قونسول و نصیب	قوشچی باشی ابرهیمخان	معین الدوله	احمد میرزا
کتابچی باشی	کوکب الملوك	عبدالله خان	معهد السلطنه	میرزا ابراهیم
کوکب السلطنه	کوکب السلطنه	میرزا محمد حسین خان	ملک الملوك	
کاتب السلطان	کاتب السلطان		مؤمن الدوله	میرزا مصطفی خان
کلانتر	کلانتر		مظفر الدوله	اقاخان
کدخد	کدخد		مؤمن السلطنه	حاجی میرزا محمد رضا
کارپرداز	کارپرداز		معین السلطنه	میرزا رضا
کارگزار	کارگزار		مظفر السلطنه	پاشاخان
کالسچی باشی	کالسچی باشی	لطف الله خان	مستوفی الممالک	میرزا حسن اشقیانی
کتاب دار باشی	کتاب دار باشی		معتبر الممالک	امیردوست محمد خان
			مهندس الممالک	میرزا نظام الدین کاشانی
			منیره السلطنه	
			محقق	محمد حسنخان
			مجدد الملک	میرزا تقی خان
			معهد الملک	میرزا احسنخان
			مقر الملک	
			مقر السلطنه	شیخ زرغل خان
			مخبر الملک	حبیبقلیخان
			مظفر الملک	حاجی میرزا حسنخان
			مصباح الملک	میرزا ناصر خان
			مفتاح الملک	میرزا محمود خان
			مستشار الملک	میرزا شفیع خان
			معدل الملک	حاجی میرزا محمد شریف
			مشیر الملک	میرزا حبیب الله انصاری
			مؤید الملک	میرزا احمدخان
			معاون الملک	میرزا محمد علیخان
			معین الملک	حاجی شیخ محمدخان

الكاف

اللام

الميم

مشکوة الملک	محمد علی میرزا	ملک الکتاب	حاجی میرزا محمد حسین
مشیر السلطنه	میرزا احمدخان	معین الرعایا	میرزا اسدالله خان دروغی
مشیر خلوت	محمد حسنینخان	مشرف	
مجدا لاطباء	حاجی میرزا حبیب الله	مستشار الوزاره	میرزا عبد الله خان
مؤمن الملک	میرزا احسنخان	مشیر الوزاره	میرزا محمودخان
مؤمن لشکر	میرزا اسد محمد	معهد الوزاره	حاجی حبیبقلیخان
مستوفی نظام	میرزا زین العابدین	معهد نظام	جلیلخان
معاون لشکر	میرزا زینل	معین الوزاره	میرزا محمد علیخان
مشیر الممالک	میرزا تقی	ملتر فر التولیه	
منتخب حضور	میرزا حسنخان	محرر	
معین لشکر	میرزا علی	مترجم	
مشیر لشکر	میرزا علی نقی نائینی	مؤلف	
مجدا لشرف	میرزا حبیب الله	منشی	
مؤمن لاطباء	میرزا زین العابدین کاشانی	مدیر السفراء	عبدالحسین افندی
معهد لاطباء	میرزا احسن	مقدم السفراء	محمد حسنخان مؤلف
ملک التجار	حاجی محمد کاظم دروغی	مترجم الممالک	میرزا علیخان
معین التجار		مستوفی اول	
معهد الحرم	حاجی آغا جوهر خان	مستوفی دویم	
ملک لاطباء	میرزا کاظم رشع	مستوفی سویم	
معین لاطباء		منشی باشی	
مجدا ادبا	میرزا اسمعیل شهید دروغی	مشیر حضور	ابوالقاسمخان
مستشار الدوله	میرزا ابوسف خان	ملک الشعراء	محمودخان کاشانی
منوی باش	معهد تدبیر اسنادها مقدر	مشیر السلطنه	میرزا فضل الله خان
مستشار التولیه	حاجی میرزا محمد رضا	مشیر نظام	میرزا محمودخان
مشیر التولیه		مؤمن الوزاره	میرزا احمدخان
معین التولیه	هاشم میرزا	مؤمن التجار	حاج میرزا سید ابوالقاسم دروغی
معهد التولیه	میرزا بابا	معین نظام	میرزا محمد علیخان

باب

میرزا یوسف کریم خان	میرزا محمد علیخان	میرزا سلطان ابراهیم میرزا	میرزا اسد الله	میرزا محمد حسین اصمغیا	حاجی شیخ جعفر	محمد ابراهیمخان	حسینقلخان	ابوالقاسمخان	حسنقلخان	میرزا باقر	میرزا احمد	استاد اسمعیل	حاجی حسینقلخان اصمغیا	مسولر	حاجی اسمعیل	اقاعلی اکبر میرزا	میرزا ابراهیم	حاجی میرزا حسین	میرزا علی اکبر
میرزا یوسف کریم خان	میرزا محمد علیخان	حاجی سلطان ابراهیم میرزا	میرزا اسد الله	میرزا محمد حسین اصمغیا	حاجی شیخ جعفر	محمد ابراهیمخان	حسینقلخان	ابوالقاسمخان	حسنقلخان	میرزا باقر	میرزا احمد	استاد اسمعیل	حاجی حسینقلخان اصمغیا	مسولر	حاجی اسمعیل	اقاعلی اکبر میرزا	میرزا ابراهیم	حاجی میرزا حسین	میرزا علی اکبر
میرزا یوسف کریم خان	میرزا محمد علیخان	حاجی سلطان ابراهیم میرزا	میرزا اسد الله	میرزا محمد حسین اصمغیا	حاجی شیخ جعفر	محمد ابراهیمخان	حسینقلخان	ابوالقاسمخان	حسنقلخان	میرزا باقر	میرزا احمد	استاد اسمعیل	حاجی حسینقلخان اصمغیا	مسولر	حاجی اسمعیل	اقاعلی اکبر میرزا	میرزا ابراهیم	حاجی میرزا حسین	میرزا علی اکبر

رواژه

ناظم لشکر	میرزا اعلامعلی	ناظم دفتر	میرزا میرزا تقیخان	ناظم التولیه	نواحسینقلخان	ناظم دیوان	محمد حسینقلخان	ناظم دارالفنون	فتح اللهخان	ناظم العلماء	معتمد اسکندر	ناظم التجرار	محمد تقیخان	ناظم العداله	میرزا علی اکبرخان	ناظم العلماء	میرزا محمدخان	نقیب الممالک	نقیب الاشراف	نقیب استادان	ناظم التولیه	ناظم الصدور	ناظم کاله	ناظم لوزان	ناظم النظاره	ناظم الحکومه	ناظم الجردان باشی	ناظم اول ووزارت خارجه	ناظم دویم	ناظم سویم	ناظم اول سفارت	ناظم دویم
ناظم لشکر	میرزا اعلامعلی	ناظم دفتر	میرزا میرزا تقیخان	ناظم التولیه	نواحسینقلخان	ناظم دیوان	محمد حسینقلخان	ناظم دارالفنون	فتح اللهخان	ناظم العلماء	معتمد اسکندر	ناظم التجرار	محمد تقیخان	ناظم العداله	میرزا علی اکبرخان	ناظم العلماء	میرزا محمدخان	نقیب الممالک	نقیب الاشراف	نقیب استادان	ناظم التولیه	ناظم الصدور	ناظم کاله	ناظم لوزان	ناظم النظاره	ناظم الحکومه	ناظم الجردان باشی	ناظم اول ووزارت خارجه	ناظم دویم	ناظم سویم	ناظم اول سفارت	ناظم دویم
ناظم لشکر	میرزا اعلامعلی	ناظم دفتر	میرزا میرزا تقیخان	ناظم التولیه	نواحسینقلخان	ناظم دیوان	محمد حسینقلخان	ناظم دارالفنون	فتح اللهخان	ناظم العلماء	معتمد اسکندر	ناظم التجرار	محمد تقیخان	ناظم العداله	میرزا علی اکبرخان	ناظم العلماء	میرزا محمدخان	نقیب الممالک	نقیب الاشراف	نقیب استادان	ناظم التولیه	ناظم الصدور	ناظم کاله	ناظم لوزان	ناظم النظاره	ناظم الحکومه	ناظم الجردان باشی	ناظم اول ووزارت خارجه	ناظم دویم	ناظم سویم	ناظم اول سفارت	ناظم دویم

الواو

وزیر جنگ	حضرت والا کامران میرزا	وزیر مالیه	جناب مستظالمیرزا علی اصغرخان	وزیر داخله	جناب مستظالمیرزا علی اصغرخان	وزیر امور خارجه	میرزا عباسخان	وزیر دربار	جناب مستظالمیرزا علی اصغرخان	وزیر خزانة	جناب میرزا اسمعیلخان	وزیر عدلیه	جناب شرف میرزاخان	وزیر کمرک	جناب مستظالمیرزا علی اصغرخان	وزیر دفتر	جناب میرزا مهدیخان	وزیر لشکر	جناب میرزا کاظمخان	وزیر نظام	محمد ابراهیمخان	وزیر بقایا	محمد علیخان	وزیر وظائف	میرزا تقیخان
وزیر جنگ	حضرت والا کامران میرزا	وزیر مالیه	جناب مستظالمیرزا علی اصغرخان	وزیر داخله	جناب مستظالمیرزا علی اصغرخان	وزیر امور خارجه	میرزا عباسخان	وزیر دربار	جناب مستظالمیرزا علی اصغرخان	وزیر خزانة	جناب میرزا اسمعیلخان	وزیر عدلیه	جناب شرف میرزاخان	وزیر کمرک	جناب مستظالمیرزا علی اصغرخان	وزیر دفتر	جناب میرزا مهدیخان	وزیر لشکر	جناب میرزا کاظمخان	وزیر نظام	محمد ابراهیمخان	وزیر بقایا	محمد علیخان	وزیر وظائف	میرزا تقیخان
وزیر جنگ	حضرت والا کامران میرزا	وزیر مالیه	جناب مستظالمیرزا علی اصغرخان	وزیر داخله	جناب مستظالمیرزا علی اصغرخان	وزیر امور خارجه	میرزا عباسخان	وزیر دربار	جناب مستظالمیرزا علی اصغرخان	وزیر خزانة	جناب میرزا اسمعیلخان	وزیر عدلیه	جناب شرف میرزاخان	وزیر کمرک	جناب مستظالمیرزا علی اصغرخان	وزیر دفتر	جناب میرزا مهدیخان	وزیر لشکر	جناب میرزا کاظمخان	وزیر نظام	محمد ابراهیمخان	وزیر بقایا	محمد علیخان	وزیر وظائف	میرزا تقیخان

دبیر علوم	علیقخان	الکلیا	بین الدوله
وزیر نیکوکاران	علیقخان	حضرت الاسلام	با و اول
وزیر مخصوص	جناب اشرفی		با و دوم
وزیر حضور	جناب اجله		پوزباشی
وزیر رسائل			
وزیر معادن			
وزیر تجارت	جناب اشرفی	باب سپرده	
وزیر فراغت		در احتیاج بر ترقی خراج بموازند و مقابله جمیع مال و اموال	
وزیر فوائد عامه	جناب اجله	سنین اول و دولت با مالک است و انچه از سنین پیشین	
وزیر صنایع	جهانگیرخان	الجهات موافق صورت ذیل که از دفترخانه استیفاء	
وزیر انطباق	محمد حسن مؤلف	مخصل شده و تصحیح کرده است	
وزیر مختار		صوره مالیات جمیع مالک محرو	
وزیر دارالشوری		ایران من جمیع الجهات در رسال	
وزیر ولایت		یک هزار و دو و بیست و شصت و هشتاد	
وزیر درجه	میر احسن	هجرت مطابق سنه نکوز بیل بر	
وکیل الدوله	خاجی افانجه	جمع مالک محرومه مطبوعه	
وکیل الملک	میرزا الله خا		
وفاج نیکار	میرزا حسین		
وکیل لشکر	جامه پز		
وکیل الرعایا	میرزا محمدعلیخان		
وکیل یانیه			
ولی			
والیه			
دبیر توکل			
الطفا			
مهدم السلطنه			
مهر المارک			

صوره جمع دستور الملک محرومه در شهر قزوین

باب ۱۳

وزیر معادن

وزیر تجارت

وزیر فراغت

وزیر فوائد عامه

وزیر صنایع

وزیر انطباق

وزیر مختار

وزیر دارالشوری

وزیر ولایت

وزیر درجه

وکیل الدوله

وکیل الملک

وفاج نیکار

وکیل لشکر

وکیل الرعایا

وکیل یانیه

ولی

والیه

دبیر توکل

الطفا

مهدم السلطنه

مهر المارک

طابتی لوماری ملکه
 زنگار سید محمد سلطان
 موتالی کرو و بنو و لی
 ماداکاسکار دینا و لومکه
 سنکال طراد پادشاه
 کوانالا از مالک جنوبی ملک فاسل کار و لومکه
 خرابر سید و بیح عمالکه
اماسا چهل شمی سلطنت
اسیا
 انام از مالک پادشاه در تحت حمایت فرانسه پادشاه
 بونلان که ده سال است
 کامبوج جزه ملچین در تحت حمایت فرانسه پادشاه
 ژنم اول
 چین سلطنت مستفله پادشاه کوانگ سو
 برین از دول مستفله اسپانیا لیکن حاله جزه هندو
 در تحت سلطنت انگلیس است
 کوره سلطنت مستفله لیکن در تحت فرمان فرما و چین
 پادشاهی هونگ جلوس در ژانویه هزار و هشتصد و
 شصت و چهار
 ژاپن از سلطنتهای مستفله اسپانیا پادشاه میکارو
 مده هلتوم جلوس هزار و هشتصد و شصت و هفت
 طابن ملک ژرزه هزار و هشتصد و شصت و هشت و پانزده
 انما از چهار جزه بعضی واقعات منازست بزور
 نیفون سیکف کوزو
 قلیت از ابالات مستفله اسپانیا در تحت سلطنت
 اناسگار که خلافت مذهب بود اهی

رئیس دینی کل مناسبت بوداه دران ابالات
 سکنی از موسور بر دالی لاها
 سپام از دول مستفله اسپانیا پادشاه سمر و ش فر
 پادماند و مها خولول حوزن در اول ۱۸۶۷ جلوس
 عثمانی سلطنت مستفله نصف در خاک فریک
 بضعی راسپا و قدری رافریق سلطان عبدالحمید
 خان که سی چهارم پادشاه از خانواده عثمانی است
 در سلخ ماه او هزار و هشتصد و هفتاد و شش جلوس
 ترکستان تمام در تصرف روس است
 افغانستان امیر عبدالرحمن خان
 کاشغر الحال در تصرف چین است
 بخارا از دول مستفله اسپانیا در تحت حمایت روس
 حقوق از ابالات مستفله اسپانیا در تحت حمایت روس
هندوستان
 توضیح آنکه هندوستان اگر چه کبک در تحت حکمرانی
 دولت انگلیس است لیکن در بعضی از پرکیان و
 ابالات هنوز نوآنها و راجه ها و مها راجه ها حالی
 از سلطنت نیندا آنچه محققا معلوم شده از اینها
مملکت دکن محبوب علی شاه ملقب نظام
 فرمانروای مملکت دکن پای تخت حیدرآباد
مملکت کشمیر پای تخت ستر جون
مملکت کاتنگو امه راجه سبوتی راد فرمانروا
مملکت کاتنگو راجه پای تخت برده
مملکت میسو مها راجه رام چندره و زیبا
 فرمانروای ملک میسو
مملکت کوالیا مها راجه جی پو او سید بهر

فرمانروای ملک کوالیا
ایالت اندور مها راجه توکا و جی او هکر فرمانروا
 ابالات اندور
مملکت بپال نواب شاه جهان بیگم فرمانروای ملک
 بهوپال
ایالت ریوه مها راجه کوراج سنگه فرمانروا
 ابالات ریوه
ایالت اورچها مها راجه پرناب سنگه فرمانروای
 ابالات اورچها
ایالت دتیا مها راجه بهوانی سنگه فرمانروای
 ابالات دتیا
ایالت دهار راجه اندرا پور فرمانروا
 ابالات دهار
ایالت دیواس راجه کرشنا جی او با با صاحب
 فرمانروای ابالات دیواس
ایالت سمتهر راجه هندو پت فرمانروای ابالات
 سمتهر
ایالت جاوه نواب محمد اسماعیل خان فرمانروای
 ابالات جاوه
ایالت رتلا راجه جیوت سنگه فرمانروای
 ابالات رتلا
ایالت پنا مها راجه و دین پرناب سنگه فرمان
 روای ابالات پنا
ایالت چرکاری مها راجه جانی سنگه و پور فرمان
 روای ابالات چرکاری
ایالت شاجی که مها راجه ریجور سنگه فرمان
 روای ابالات شاجی که

ایالت بجاور مها راجه هانوز پرناب فرمانروای
 ابالات بجاور
ایالت جیتر پور راجه شتا نقره فرمانروای ابالات جیتر پور
ایالت برندا راجه راجه کبیر دبال سنگه فرمانروای
 ابالات برندا
ایالت بھر پور مها راجه جیوت سنگه فرمانروا
 ابالات بھر پور
ایالت کشن که مها راجه برندی سنگه فرمانروای
 ابالات کشن که
ایالت هولپور مها راجه رانانها سنگه فرمانروا
 ابالات هولپور
ایالت فرولی مها راجه راجان پال دپو فرمانروای
 ابالات فرولی
ایالت بوندی مها راجه رام سنگه فرمانروای
 ابالات بوندی
ایالت تونک نواب محمد ابراهیم خان فرمانروای
 ابالات تونک
ایالت الور مها راجه و راجه سنگه فرمانروای
 ابالات الور
ایالت جو پور مها راجه جیوت سنگه فرمانروای
 ابالات جو پور
ایالت اودی پور مها راجه جیوت سنگه فرمانروای
 ابالات اودی پور
ایالت چهاراوار مها راجه و راجه سنگه فرمان
 روای ابالات چهاراوار
ایالت جلیپور مها راجه سوانی رام سنگه فرمان
 روای ابالات جلیپور

ایالت خیز پور نواب میر علی مراد خان فرمانروای
ایالت خیز پور
ایالت جنبد راجه کبیر سنگه فرمانروای
ایالت جنبد
ایالت ناہر راجه ہر سنگه فرمانروای
ایالت ناہر
ایالت کپورتھلہ راجہ جیک جیت سنگه فرمان
روای ایالت کپورتھلہ
ایالت پونچر راجہ موئی سنگه فرمانروای
ایالت پونچر
ایالت مونگیر مہاراجہ کچھہر سنگه فرمانروا
ایالت مونگیر
مملکت ہاولپور نواب صادق محمد خان فرمانروا
مملکت ہاولپور
ایالت رامپور نواب مشتاق علی خان فرمانروای
ایالت رامپور
ایالت پتالہ مہاراجہ مہند سنگه فرمان
روای ایالت پتالہ
ایالت جہابوہ راجہ گوپال سنگه فرمانروای ایالت
جہابوہ
ایالت مالیر کونڈہ نواب ابراہیم خان فرمانروای
ایالت مالیر کونڈہ
ایالت مندی راجہ بی بی سین فرمانروای ایالت مندی
ایالت ناہر میر مور راجہ شمشیر کاش فرمانروای
ایالت ناہر سر مور
ایالت فہد کورت راجہ کبیر سنگه فرمانروای ایالت
فہد کورت

ایالت بلاسپور راجہ ہر سنگه فرمانروای
ایالت بلاسپور
ایالت چمبر راجہ رام سنگه فرمانروای
ایالت چمبر
ایالت سوکپت راجہ درو رسین فرمانروای
ایالت سوکپت
ایالت دربنکہ مہاراجہ سکھ مہشہر سنگه
فرمانروای ایالت دربنکہ
ایالت بہا کپور راجہ جی منگل سنگه فرمان
روای ایالت بہا کپور
ایالت جوناکہ نواب مہاب خان فرمانروا
ایالت جوناکہ
ایالت جیسلمیر مہاراجہ رنجیت سنگه
فرمانروای ایالت جیسلمیر
ایالت سروھی مہاراجہ کبیری سنگه
فرمانروای ایالت سروھی
ایالت تراونکور مہاراجہ نادیا فرمانروای
ایالت تراونکور
ایالت کونج بہا مہاراجہ زین پاندی فرمان
روای ایالت کونج بہا
ایالت پالن پور نواب زور آوڑ خان بہادر
افغانی فرمانروای ایالت پالن پور
ایالت رادھن پور نواب زور آوڑ خان بہا
اصفغانی فرمانروای ایالت رادھن پور
ایالت کولاپور مہاراجہ سواجی راجہ
سنا فرمانروای ایالت کولاپور
ایالت فی پال مہاراجہ سوراڈ بکر سنا

فرمانروای ایالت فی پال
ایالت کوروائی نواب محمد نجف صاحب فرما
روای ایالت کوروائی
ایالت سوچین نواب سید عبدالقادر محمد
بعقونجان فرمانروای ایالت سوچین
ایالت وزبانگرم مہاراجہ مرزا ذبیر رام
کجا پتی راج مانبا سلطان فرمانروای ایالت وزبانگرم
اروپا
المان پادشاہ کبیر دوم و تیم جلوس درینزد ہم
ژون ہزار و ہشتصد و ہشتاد و ہشت
آن در جمہوری در فرنگ رئیس کپش از بیل
در فرجات فرانسہ در کوه پاپینہ واقع شد است
اھالت از ایالات المان رئیس دوک لوئولڈ
فرانسوا سنکلا جلوس در ۲۲ ماہ ہزار و ہشتصد
و ہشتاد و بیست
ارامبرک از ایالات المان والی دوک بالٹ ہا
جلوس ہزار و ہشتصد و ہشتاد و بیست
اطیش ہنگری سلطنت مستقلہ در فرنگ
پادشاہ فرانسوا ژون اول امپراطور جلوس در
ہزار و ہشتصد و چہل و ہشت
باد از دول المان کراندوگ فرزدیک کبیر
لوی جلوس در ۲۴ اوریل ہزار و ہشتصد و پنجاہ
باوپر از ممالک المان دھن پادشاہ جلوس
۱۳ ژون ہزار و ہشتصد و ہشتاد و ہشت
بلژیک لوئولڈ دوم پادشاہ جلوس در سببا
ہزار و ہشتصد و شصت و بیست
لسنی و ہرگز گون ابالتین کہ سابقہ این متعلق

بقمانی بود در کنگرہ برلن مطابق ۱۳ ژولای ہزار و
ہشتصد و ہشتاد و ہشت بدو لک اطیش موقتا
سپردہ شد
برہ از شہرہای زاد در مملکت المان وضع
ابن شہر جمہوری رئیس این شہر کہ در حقیقت رئیس
جمہور است لومان در ۲۹ دسامبر ہزار و ہشتصد
و ہشتاد و بیست منتخب شد جمعیت این شہر
ملحقات او یکصد و چہل و بیست ہزار و صد و ہجودہ
فراست
برنٹس ویک از ایالات المان سلطنت بطور میر
بیسر پادشاہ سابق ہانوردوگ دوک مبرلند مبرک
لیکن از انجا سکہ پادشاہ پروس کہ امپراطور المان است
بخانوادہ سابق ہانوردوگ و نی دارد دوک مشارالہ
ببرنٹس ویک راہ نمی دہد و حال پرنس البرٹ از شاہ
زادہای پروس و انجا والی کردہ است
بلغاری از ایالات متزغرا عثمانی کہ حالا
مستقل است والی پرنس فرڈیناند جلوس از ولایہ
ہزار و ہشتصد و ہشتاد و ہشت
دانمارک از دول مستقلہ فرنگ پادشاہ
کرڈینان نہم جلوس در ۱۷ نوامبر ہزار و ہشتصد
و شصت و ہشت
اسپانیول سلطنت مستقلہ فرنگ پادشاہ
الفنس ۱۳ جلوس بلافاصلہ بعد از تولد ۱۷ ماہ مرفرک
و ہشتصد و ہشتاد و ہشت
فرانسہ مملکت جمہوری رئیس سعدی کارنورد
۲۳ دسامبر ہزار و ہشتصد و ہشتاد و ہشت بریاست
منتخب شد

یونان مملکت منقله فرنگ پادشاه ژرژ اول در
 ۵ ماه ژوئن هژاد و هشصد و شصت و سه جلوس کرد
هامبورگ شهر بند را زاد المان کلانتر شه که
 هم رئیس جمهور است و در سن ۷۰ در هژاد و هشصد و
 هشتاد و هشت بریاست منخب شد
هانور از ممالک المان که حال در بصره دولت
 پرویس است پیر پادشاه سابق اردن است که موسوم
 به دوک د کومبرند بعد از فوت پدرش ژرژ پنجم که از
 مملکت او را واد و انده بودند و در اطرافش زندگی میکرد و
 فوت شد مدتی به سلطنت هانور است و در ۱۱ ژوئن
 هژاد و هشصد و هفتاد و هشت از ناواستحقاقا خوار
 پادشاه هانور میداند
حس از ابالات المان والی الکساندر فرزند پل
 کومر در ۱۱ اکتبر هژاد و هشصد و هشتاد و هشت جلوس
 کرد
حسد و کال از ابالات المان والی لوی چهارم
 جلوس هژاد و هشصد و هفتاد و هفت
هوهنزلون از ابالات المان جز مملکت پرویس
هولتن جز مملکت پرویس
ایتالیان از ممالک منقله فرنگ پادشاه هوهنبر
 اول جلوس نهم ژانویه هژاد و هشصد و هفتاد و هشت
مکمبرگ شورن از ابالات المان والی فرزند پل
 فرانسوی سیم جلوس ۱۱ اوردیل هژاد و هشصد و
 هشتاد و سه
مکمبرگ پسر والی فرزند پل کومر جلوس در
 سنباپر هژاد و هشصد و شصت
موناکو ابالت کوچک منقله فرنگ والی شارل

سیم جلوس در ۲۰ ژوئن هژاد و هشصد و پنجاه و شش
مونتنگرو از ابالات منقله که سابق بر این جز
 عثمانی بود و حالا منترغ شده است والی نیکلای اول
 جلوس چهارم هژاد و هشصد و شصت
نورث از ممالک فرنگ جزو سلطنت سوئد که در
 سلطنت سوئد ذکر خواهد شد
الدنبورگ از ابالات المان والی نیکلای اول
 جلوس در ۲۷ فوریه هژاد و هشصد و پنجاه و سه
نایپ در مکه ریاست بر تمام امت کاتولیک دارد لئون
 سیزدهم پمیر تمامت صعود کرد در ۳ مارس هژاد و
 هشصد و هفتاد و هشت
پی با (هلند) از ممالک منقله فرنگ پادشاه
 کومر سیم جلوس در ۱۷ ماه مارس هژاد و هشصد و هشتاد و
طسنان از دول فرنگ که در میان دول روس
 پرویس اطرافش تقسیم شده است
پرتغال سلطنت منقله فرنگ پادشاه لوی
 جلوس در ۱۱ نوامبر هژاد و هشصد و شصت و یک
پروس از دول معظمه المان پادشاه کومر دوم پسر
 المان و پادشاه پرویس جلوس در ۱۰ ژوئن هژاد و هشصد
 صد و هشتاد و هشت
رومانی افلاق و بغداد از دول منقله فرنگ
 پادشاه شارل اول جلوس بعد از آنکه مدتی والی بود
 در ۲۲ ماه مه هژاد و هشصد و هشتاد و یک
روس سلطنت منقله فرنگ امپراطور الکساندر
 سیم جلوس در اول ماه مارس هژاد و هشصد و
 هشتاد و یک
ساموس از جزایر ایشی پل در تحت سلطنت عثمانی

والی الکساندر فارانادوری این والی بنا بر داد دول
 فرنگ نسل بعد نسل والی خواهد بود
ساماریتو جمهوری در ایطالیای پاپس بلوزی
 در اول اکتبر هژاد و هشصد و هشتاد و هشت بریاست
 منخب شد جمعیت آن جمهوری هفت هزار و هشصد
 و چهل نفر است
ساکس پادشاه از دول معظمه المان پادشاه البرت
 فرزند پل جلوس در ۲۰ اکتبر هژاد و هشصد و هفتاد
 و سه
ساکس **الثانیک** از ابالات منقله المان والی
 اردن جلوس در ۲۳ اکتبر هژاد و هشصد و پنجاه و سه
ساکس کوبلر پادشاه اردن دویم جلوس ۲۹
 ژانویه هژاد و هشصد و چهل و چهار
سربستان که سابق بر این جزو عثمانی و حالا یکی از
 دل منقله فرنگ است پادشاه میلان اول بعد از
 آنکه مدتها بیعت والی کرپی زیت میکرد در ماه
 مارس هژاد و هشصد و هشتاد و دو جلوس کرد
سوئد و **نورث** سلطنت منقله فرنگ پادشاه
 اسکار دویم جلوس در ۱۱ سنباپر هژاد و هشصد
 و هفتاد و دو
سویس از دول منقله جزو المان پادشاه شارل
 اول جلوس ۲۰ ژوئن هژاد و هشصد و شصت و
 چهار
سولیس از بلاد جمهوری فرنگ رئیس جمهوری
 مسپوهار در هژاد و هشصد و هشتاد و سه
 بریاست منخب شد
افریقا

الجزائر دو افریق در تحت حکمرانی دولت فرانسه
کنکو ابالت منقله افریق در تحت سلطنت شاه
 بلژیک خاکر مستقل از طرف پادشاه بلژیک چون شاه
 مصر ابالت منقله افریق در تحت سلطنت عثمانی
 محمد توفیق پاشا خود جلوس ۱۱ اوردیل هژاد و هشصد و
 هفتاد و سه مسیحی مطابق ۱۹ شعبان هژاد و دو و بیست
 بود و شش هجری
مارک از ممالک منقله افریق سلطان مولاحسن
 شریف پادشاه جلوس در ۲۰ سنباپر هژاد و هشصد
 و هفتاد و سه
زولاند پادشاه ایدان فانا
گوا از بلاد افریق در طرف حبش پادشاه منلیک
 اور از ممالک افریقهای جنوبی وضع مملکت بطرز جمهور
 است و رئیس رطس
 جمهوری جنوبی افریق که سابق بر این جزو منترفات
 افریق انگلیس بود و حالا جمهوری مستقلی است موسوم
 بجمهوری جنوبی افریق رئیس کروژ در ۷ ماه مه
 هژاد و هشصد و هشتاد و هشت انتخاب شد
ویتوا در افریقهای جنوبی که آهنگاه طایفه سومبا
 پادشاه قوم یاکاری
تولس از دول افریق که سابقا جزو عثمانی و حالا
 سلطنت منقله لیکن در تحت حمایت فرانسه است و
 والی انجام لقب سیکت در این وقت سید علی است و
 در ۲۰ اکتبر هژاد و هشصد و هشتاد و دو بولایت رسید
زنکار از جزایر افریق که سلطنت منقله است
 سلطان سید ظفر ۲۷ مارس هژاد و هشصد و
 هشتاد و هشت جلوس کرد

امریکا

کشوریکا از دول بنی بنی مرکزی جمهوری پیش
 ژنرال برنارد و در دوازدهم ماه مارس هزار و هشتصد
 و هشتاد و پنج برپاست رسیده
 کوانتال از دول بنی بنی مرکزی رئیس ژنرال لزان
 دور و در ماه مارس هزار و هشتصد و هشتاد و هشت
 برپاست رسیده
 هنداس از دول بنی بنی مرکزی جمهوری رئیس
 جمهوری ژنرال بگران در ۲۷ نوامبر هزار و هشتصد و
 هشتاد و سه برپاست رسیده
 بنکارا از دول جمهوری مرکزی بنی دنیا
 رئیس کولونل کارازو در هزار و هشتصد و هشتاد و
 هشت برپاست رسیده
 سالوادر از دول جمهوری مرکزی بنی دنیا
 رئیس ژنرال مناندو در هزار و هشتصد و هشتاد و
 پنج برپاست منتخب شد
 ارتانین از دول جمهوری بنی بنی جنوب
 رئیس دکتر ژوارز کلمان برپاست منتخب شد ۱۳ ژوئن
 هزار و هشتصد و هشتاد و هشت
 اتاتونی بنی بنی شمالی رئیس گلواند در
 مارس هزار و هشتصد و هشتاد و پنج برپاست منتخب
 شد
 بولیوی از دول جمهوری جنوب بنی بنی رئیس
 انی ستوارس جلوس اول ماه او هزار و هشتصد و
 هشتاد و هشت
 برزیل از دول پادشاه نین بنی دنیا جنوب
 امپراطور پیردویم جلوس ۱۴ ژوئن هزار و هشت

صد و چهل و یک

کانادا از مالک بنی بنی شمالی متعلق بانگلبر
 شمیلی جمهوری در قلمت جنوبی بنی دنیا
 رئیس بالاسدا منتخب شد برپاست ۱۸ اکتوبر
 هزار و هشتصد و هشتاد و هشت
 کومبی دول جمهوری در قلمت جنوبی بنی
 دنیا رئیس فونز منتخب شد در ۱۷ او هزار و هشت
 صد و هشتاد و هشت
 کوبا از جزایر بنی دنیا متعلق با اسپانول
 اکاتور جمهوری قلمت جنوبی بنی دنیا رئیس
 انونوفلور در سلخ ژون هزار و هشتصد و هشتاد و
 هشت برپاست منتخب شد
 جمهوری بندت دومنک در طرف مشرق
 جزیره ها ایتی رئیس ژنرال هر
 جمهورها ایتی طرف مغرب جزیره ها ایتی رئیس
 ژنرال لرتیم در ۱۱ او هزار و هشتصد و هشتاد و
 هشت منتخب شد
 مکرنیک از دول جمهوری بنی بنی شمالی رئیس
 ژنرال دیاز در ماه ژوئن هزار و هشتصد و هشتاد و
 چهار برپاست منتخب شد
 باواکای از دول جمهوری بنی بنی جنوبی
 رئیس اسکبارده نوامبر هزار و هشتصد و هشتاد و
 هشت برپاست منتخب شد
 پرو از دول جمهوری بنی بنی جنوبی رئیس
 ژنرال کاسرو در ۳ ژون هزار و هشتصد و هشتاد و
 هشت برپاست منتخب شد
 پورتو ریکو از جزایر بنی دنیا متعلق با اسپانول

اروگانی از دول جمهوری بنی بنی جنوبی رئیس
 ژنرال نازدر نوامبر هزار و هشتصد و هشتاد و هشت
 برپاست منتخب شد
 ونه زوالا از دول جمهوری بنی بنی مرکزی
 رئیس ژنرال ه ژولیه هزار و هشتصد و هشتاد و
 هشت منتخب شد

استرا

جزایر سندویج که در محیط پاسفیک واقع
 شده است که بحر اقیانوس هم معرقت پادشاه کالاکوا
 اول در ۱۲ فوریه هزار و هشتصد و هشتاد و چهار
 جلوس کرد
 نوزول زلاند از جزایر محیط متعلق بانگلبر
 در قلمت استانی
 جزایر فیلیپین در محیط پاسفیک
 متعلق با اسپانول
 ساموا از جزایر استانی که در قلمت جنوبی محیط
 پاسفیک واقع شده است پادشاه نامازن جلوس
 معلوم نیست
 استرالیه اقلیم جنوبی که در تحت سلطنت انگلبر
 جزایر توپوای در محیط پاسفیک ملکه
 پومان فرانسه هاد رسد حضرت انتخاب شدند

باب نوزدهم

در ذکر ایلچیان مقیم ایران که در طرف اینفلسال
 از سلطنت بیزوال برای حفظ حقوق ایلچان مودت و
 تقویت مواد ارتباط و مرادون مابین دولت علیتر
 ایران و سایر دول مختار آن معیوث بوده اند و باجزا

قوانین و افتاد احکام فن عظیم دیپلوماسی قیام نمودند
 اعم از ایلچیان خارجی در داخله و از داخله در خارج
 چه از سفر آکبار و چه از وزراء مختار و چون بتد
 ایامت در عنوان این باب ملحوظ و در مفهوم این
 مأخوذ است پس کسانیکه در این سنین اربعین بسمت
 رسالت موقتر و ایلچیکری موعده مخصوص بدر بار
 دولت علیتر وارد کردند و یا از جانب شاهنشاه
 ایران با سایر سلاطین کوه زمین و بدر کرده اند از
 این عدا در خارج خواهند بود مانند ایلچیان محرم که از
 جانب محمد امین خان خوارزمشاه در هفتم محرم سنه
 هزار و دویست و شصت و هفت هجرت مطابق سال
 چهارم از جلوس هاپون وارد در بار این شهر بار شد
 و ایلچی دولت فخره ژاپن موسوم بم (پوشیدامسوت)
 که بهرامی (پوکو یا ما کونی جی) مترجم و فوکار و
 فولوش (سلطان مهندس و چهار نفر ایلچر ژاپنی
 در ماه شوال سنه هزار و دویست و نود و هفت هجری
 وارد دار الخلافه طهران شده بشرف حضور مبارک
 نایل گردیدند و تقدیم نامه محبت انگیز و تبلیغ پیام
 مودت امیر اعظم حضرت پادشاه مملکت ژاپن کرده اصفا
 جواب از طرف قریب الشرف نمودند
 و مثل رضا قلخان امیر الشعراء که مفارن مراجعت
 بول خوارزمشاه بفرارن موقتر خطه جنوب
 مامور شد

و میرزا فضل الله خان کاپرد از که پس از معاودت
 سفره مملکت بر ما از دربار اعظم دولت علیتر بسمت
 رسالت موقتر مامور مملکت پیرا گردید
 و مثل ایلچیان مملکت پیرا که بعد از مراجعت مویک منصور

از سفر اولی فرنگ بطهران آمد و همکذا سفر موقتند
و بدخشان و جزایر مالبار و زنگبار و مسقط و غیر
ذات

دولت عثمانی

از ایران در عثمانی
میرزا محمد علیخان که وزیر امور خارجه شد
محمدخان مصلحتگذار
 حاج میرزا احمدخان وزیر مقیم
محمد رحیمخان عماد الدوله سفیر فوق العاده بجهت
تهنیت جنوس سلطان عبدالعزیزخان
 فرخ خان امین الدوله سفیر کبیر فوق العاده
 حاج میرزا حسنخان مشیر الدوله سفیر کبیر
 مقیم
 حسنعلیخان امیر نظام وزیر مختار
 حاج میرزا محسنخان معین الملک سفیر کبیر

از عثمانی در ایران

احمد و فیق افندی سفیر کبیر
 جیدرافندی وزیر مختار
 توفیق افندی شارژدفر
 اسمعیل افندی شارژدفر
 خیرالله افندی وزیر مختار
 ناظم افندی شارژدفر
 رضابیک وزیر مختار
 اشرف پاشا وزیر مختار
 منیف افندی وزیر مختار
 فری بیگ سفیر کبیر
 سلیمان پاشا سفیر فوق العاده

احمد رفی افندی شارژدافر
 حضرت پاشا سفیر فوق العاده
 خلیل خال دیک افندی سفیر کبیر

دولت هبیه انگلیس

از ایران در انگلیس
فرخ خان امین الدوله
 میرزا جعفرخان مشیر الدوله
 شفیق خان سرتیب اول
 حسنعلیخان امیر نظام وزیر مختار
 محمودخان ناصر الملک وزیر مختار
 محمدعلیخان سرتیب نظیره شارژدافر
 میرزا محسنخان معین الملک وزیر مختار
 میرزا محمدافبال الملک شارژدافر
 میرزا ملکحان ناظم الدوله وزیر مختار و ایلی
 مخصوص حالیه

از انگلیس در ایران

شل صاحب وزیر مختار
 فرید صاحب شارژدفر
 جنرال رالسون وزیر مختار
 میسوپل شارژدفر
 جنرال الیسون وزیر مختار
 طامسن صاحب بزرگ که در اول شارژدفر
 بود
 طامسن صاحب کوچک که اول شارژدافر
 بود
 منیرنیکلن شارژدفر
 سردامندولف وزیر مختار

دولت تهر روس
از ایران در روس

میرزا محمد حسین صدر دیوان خانة عضد
 الملك
 محمودخان ناصر الملک وزیر مختار
 عباسقلیخان سفیر الملک سفیر کبیر
 فاسمخان والی وزیر مختار
 میرزا غفارخان صدیق الملک وزیر
 مختار
 میرزا یوسف خان مستشار الدوله شارژدفر
 میرزا عبدالرحیمخان ساعد الملک وزیر مختار
 میرزا اسدالله خان وکیل الملک وزیر مختار
 میرزا محمودخان وزیر مختار

از روس در ایران

کنیاژ ولغاروکی وزیر مختار
 مسپر انجکف وزیر مختار که اول شارژدفر
 بود
 بوزسپلیچیلچی فوق العاده که بعد از فوت منگولا
 امپراطور و جلوس الکسندر دوم امپراطور
 آمد
 کلاغوفسکی شارژدفر
 بارنلی شارژدفر
 گپهر وزیر مختار که حال وزیر امور خارجه است
 زیناویف که اول شارژدفر بود بعد وزیر
 مختار شد
 مسپو پیکر وزیر مختار
 کنیاژاردیسف شارژدفر

درار کرو پولو پیلوشاژدفر
 مسپو منکون وزیر مختار
 کنیاژ ولغاروکی وزیر مختار

دولت فرانسه
از ایران در فرانسه

فرخ خان امین الدوله سفیر کبیر
 حسنعلیخان امیر نظام
 میرزا یوسفخان مستشار الدوله
 نظراقا وزیر مختار

از فرانسه در ایران

مسپو پوره وزیر مختار
 کت فلوکه شارژدفر بود بعد وزیر مختار
 شد
 مسپو مپشون وزیر مختار
 مسپو بلونر شارژدفر
 مسپو رشودر شارژدفر
 مسپو مپشون وزیر مختار
 مسپو بلونر وزیر مختار
 کت دموئی شارژدفر
 مسپو پل شارژدفر
 مسپو مپشون وزیر مختار
 کت سرس شارژدفر
 مسپو بالو شارژدفر
 مسپو هاروی شارژدفر
 مسپو بکورد وزیر مختار
 مسپو اپل کاسنل شارژدفر
 فریان سوار شارژدفر

مسو الو وزیر مختار حالبه

دولت فخر اطریش

از ایران در اطریش

زین خان وزیر مختار و ایلی مخصوص

از اطریش در ایران

گنل شند لاکر ایلی مخصوص و وزیر مقیم که در

اول دولت آمد

گنل دو سبکی وزیر مختار و ایلی

مخصوص

مسو قوچنکی شارژ دفر

گنل ژاوسکی وزیر مختار

مسو شرفشارژ دفر

مسو کوسک وزیر مختار

مسو برهک شارژ دفر

مسو لبارون تمل وزیر مختار

دولت فخر المان

از ایران در المان

میرزا رضا خان وزیر مختار و ایلی

مخصوص مقیم

از المان در ایران

مسو بارون ایلی که در شهر از فون

شد

مسو پریشویک وزیر مختار

مسو برانثوا یک وزیر مختار

مسو ونگلر شارژ دفر

دولت فخر ایتالی

از ایتالی در ایران

مسو جرونی وزیر مختار که در کسنت

هزار و دویست و هفتاد و نه بدر بارها بون

آمد

مسو لکنک دونا تو شارژ دفر

حالبه

دولت فخر نیکی دنیا

از نیکی دنیا در ایران

مسو پوچین وزیر مقیم

مسو وینستن وزیر مقیم

مسو ایرات وزیر مقیم

از ایران در نیکی دنیا

حاج حسینقلخان وزیر مختار

دولت فخر بلجیک

از بلجیک در ایران

مسو هاری شارژ دفر که در صدارت میرزا آقا

خان صدر اعظم بدر بارها بون آمد

دولت فخر هولاند رومانی

از هولاند رومانی در ایران

مسو شارلکن جنرال تو سوال که غالباً مقیم

بو شهر است

باب شانزدهم

در بیان حوادث مهتر و سواخ عهد و وفایع عظیمه و اتفاقات بدیهه از قبیل مجاریان دول و تضادات و تضامان ملل و زلزله زمین و وفیات سلطین و انتصاب ولایت عهد و محظ و غلام از اراق و سنین مجامعت و موتها کله و امراض عمومی و عجایب انکشافات و اختراعات و افتتاحات و تواریح احوالات مشاهیر دانشوران و عظامه حکماء و کبریا شعراء و کسوفات تمام و بغدادات نفوس و ترقیات بعضی از ام در تمدن و شورشها و غوغاهای بزرگ در برخی از مالک و غیر ذلک از نواد را امور و احوال که در طوال این هفتاد سال در قلمهای بیچکانه کرده ستاره ارض بویغ

پیوسته است و

ناقصه

اتفاق افناد

سندیکه وارد و دست شصت و چهارم از هجرت موافق سال اول از جلوس هیون

مخطی جویان در تمامه فرنگ خصوصاً انگلیس

فون ماری لوین دختر امپراطور اطریش که زوجه ناپلیون

اول بود

عساکر آنا تونی نیکی دنیا پای تحت مکرنگ انقباض مصر

میشوند

معاهده تجاری فرانسه با ایران

جلوس سولون از جنس سپاه پوسنان در مملکت هایتی

سندیکه وارد و دست شصت و پنجم از هجرت موافق سال دوم از جلوس هیون

شورش در وین پای تحت اطریش

شورش در برلین پای تحت پروس

لوی اول پادشاه باواریا استعفا نمود با هم پیرش ماکرته

ملین دویم

فون کرستیان دویم پادشاه دانمارک و جلوس فرانتیک

هفتم بجای او

اسپانولا ایجاد اول راه آهن در ایتملک از بارسلون

امتلاد این راه آهن بیست و هفت هزار ذرع بود

مصالحه مابین آنا تونی نیکی دنیا و مکرنگ

انکشاف معدن طلا در کالی فرنی ریاست جنرال اطلو

در آنا تونی

فرانسز افتتاح راه آهن از مارسل به آوینون

شورش در ایرلین استعفا لوی قلب از سلطنت

غارت نوی لری قصر سلطنتی فراد پادشاه بیست انگلیس

اعلان جمهوری در فرانسه

ریاست جمهوری لوی ناپلیون بوناپارت

فون شانزدهم از فضلای وزراء معروف فرانسه

شورش در زم بر ضد پاپ و فراد پاپ ششم ناپل

روس و باوختسکالی سخت

سولس شهر برن پای تحت مملکت سوئیس شد

عثمانی غزل رشید پاشای معروف و نصب صنا پاشا

و افکار در افلاق و بغداد

ورود قشون روس در ایتملک

مرض سخت محمد علی پاشای مصری بر هم پاشای پیرش

والی میشود

فون ابرهیم پاشا و نصب عباس پاشا برادر زاده اش

سندیکه وارد و دست شصت و ششم از هجرت موافق سال سوم از جلوس هیون

فون ابرهیم پاشا و نصب عباس پاشا برادر زاده اش

فون ابرهیم پاشا و نصب عباس پاشا برادر زاده اش

فون ابرهیم پاشا و نصب عباس پاشا برادر زاده اش

عساکر انگلیس با افغانها و سپهکها در جبالند
 پنجاب را انگلیسها منصرف میشوند
 جمعیت جزایر انگلیس در اینسال که تعداد نفوس شد
 پنجاه و هفت کرو بود
 ایتالیا استعفا سلطنت شارل البرت با اسم پیرش
 ویکتور امانول
 عساکر اطریش در ایتالیا فتح نمایان میکنند
 پروزیویای سخن در فرانسه
 تصرف قسطنطنیه در فرانسه در
 سولوک در هائیتی خود را موسوم با امپراطور نفوس میکنند
 هوکند فون کپلوم دوم پادشاه و جلوس کلیو سیم
 پیرش بجای او
 اعلان جمهوری در رم و فلورانس
 فون شارل البرت پادشاه مستعفی ساردین ایتالیا
 تسلط پاپ در شهر رم معاونت قسطنطنیه
 جمعیت روس در اینسال صد و هشت کرو است
 ابتدای بی تسلط عثمانی در افلاق و بغداد
 فون محمد علی پاشا در اسکندریه است هشاد سالگی
سال از هجرت موافق سال
چهارم از جلوس همایون
 جمعیت پروسی در اینسال سی و سه کرو است
 سفایر جنگی انگلیس بسواحل یونان بمقتد محمل میبردند
 امپراتور پادشاه امپراتور انگلیس در سواحل یونان نهایت بی
 رحمی میکنند و سلطنت دولت فرانسه را به طور مقبول نمی
 شود فرانسه سفیر خود را از لندن مطالبه ملاحظه
 و سلطنت و مقبول دولت انگلیس میگرد
 پیدا از جمال معروف انگلیس میبرد

ایجاد تلگراف بحری در زبرد با از بندر کاله فرانسه بدو
 بندر انگلیس
 فون ملکه بلژیک
 فون پادشاه چین طا او کونک و جلوس پیر چهارش
 ای شنک هینت بوزده سالگی
 فون طبلور رئیس جمهوری انا تونی و نصب فلو بجا او
 جمعیت انا تونی یکی دینا چهل و شش کرو در دست قرار
 فون لوی فلیپ پادشاه سابق فرانسه در انگلیس در
 سن هفتاد و هفت سالگی
 کت گاوروز نامه رئیس داخل وزرای ویکتور امانول
 پادشاه پیرمون از مالک ایتالیا میشود
 جنرال آرستار رئیس جمهوری مکزیک میشود
 پروزیویای سخن در مکزیک
 جنگ ها سخن شامبلد اعنسانی با روس
 سوئد و پروزیویا در اینملکت اول دفعه که این وقت
 دیده نشده بود
 جمعیت سوئد در اینسال چهار کرو و چهار صد هزار است
 عثمانی بجهت استرداد مقصرین مجارستان مابین عثمانی
 و اطریش بروزی بروزمیکند
 و بای سخن در مصر و تونس و طرابلس
سال از هجرت موافق سال
پنجم از جلوس همایون
 فون پادشاه هانوف و وارانت اگوست در سن هشاد
 یکسال جلوس پیرش ژا و ژر که کورماد زاد بود
 دفعت کوسون مجار که با اطریش بود یکی دینا
 انگلیس ایجاد اسپوزسیون عمومی در عمارت بلور
 فرانسه ابتدای پادشاه ساله جمهوری لوی ناپلیون

شورش و انقلاب پاریس
 انقلاب در مکزیک
 ایجاد راه آهن از اسکندریه بقاهره بواسطه انگلیسها
 فون امپریتر شاهزاده لبنانی
 دن باستان اینسال در مملکت عثمانی تمام قرص افاضت
 گرفت و سبب وحشت مردم شد
 محاربه تلگرافی مابین فرانسه و انگلیس بواسطه سپه دریا
سال از هجرت موافق سال
ششم از جلوس همایون
 فون شارل فون ریک والی باد و جلوس پیرش فردرک
 فون ولنگ تون سردار معروف در سن هشاد و
 سر سالگی
 جنگ انگلیس با پیرم و فتح رانگون
 اسپانول ملکه از خم زدند و ضارب اقبال رساندند
 زلزله شد بد در کوبا
 در فرانسه تجدید عقاب امپراطوری در بابا و این
 دولتی
 در مسکوکات صورت رئیس جمهوری نقش خواهد بود
 استخراج امپراتور القادر الجزایری از مجلس بواسطه
 رئیس جمهوری فرانسه و فرستادن او را بر سر تخت
 عثمانی
 در ماه دسامبر لوی ناپلیون رئیس جمهوری فرانسه
 با اتفاق آراء امپراطور فرانسه شد و موسوس ناپلیون سو
 طغیان کوه اشرفشان اطناد ایتالیا
 ملاقات امپراطور روس با امپراطور اطریش در وین
 و با پادشاه پروسی در برلین
 و بای سخن در ریتر بویغ

خیال ابتدا ای استقرار عثمانی از فرانسه و انگلیس اینجا
 بانک در اسلا مبول مبلغ استقرار معادل ده کرو است
 مخالفت روس با اطریش در اینماده استقرار و شرانک
 عثمانیهای دولت خواه با سفرای فرانسه اطریش و قسطن
 منع اینکار
 شورش اهالی قزاق و هرز کوبین سرداری عمر پاشا
 برای دفع شورشان
سال از هجرت موافق سال
هفتم از جلوس همایون
 ایتالیا جزئی شورش در تورن پای تخت و در آست
 شورش اهالی میلان بر اطریش
 شخص مجاری که مصمم قتل امپراطور اطریش میشود گرفتار
 شد و خود بقتل میرسد
 دولت روس از عثمانی طلب میکنند که بیست و دو کرو
 رعابای عیسوی از اجابت نماید دولت عثمانی قبول نکرد
 میخکوفی زبیر پیر روس بجهت تقدیر وارد اسلا مبول
 میشود انگلیس فرانسه مصمم حمایت و س میباشند
 قسطن روس سرداری پریش کرچاکوف از روزخانه پریش
 سرحد عثمانی عبور میکنند
 جنگ مابین روس و عثمانی در اسپانیا و در اروپا شکستها
 متوالی عثمانی در اسپانیا
 ایجاد راه آهن از بمبئی بداخله
 چین شورش در اغلب نقاط اینملکت رئیس جمهوری
 انا تونی در اینسال جنرال پیر است
 فرانسه مزاجت امپراطور با کنتس تبا زلزله سخن در یونان
 ژنرال سالانار رئیس جمهوری ها ایتی است
 استعفا آریستار از ریاست جمهوری مکزیک و نصب

سانا انا

معا هغه ابران بانگليس در حضور هرات

فوت ملكه پرتقال و جلوس دم پد روی پنجم دستن شانزده

سالگره بجای مادر

فتح جنوه بدست عساکر روس فرارخان جنوه به بخارا

بروز و باده در زوج

پرنس شیکا اسنغا از والی کری مولداوی میکند باله تا

عثمانها احتدی نماید

سند از هجرت موافق سنه هشتم از جلوس همایون

جنگ قره و اتحاد فرانسه و انگلیس با عثمانی بر ضد روس

فوجان روس را اغلب بلاد عثمانی

اطرش مزاجت امپراطور با البراب از شاهزاده خانمها

باو پر سانسالواد از شهرهای بنکی د بنای مرکزی

بواسطه زلزله کلبه خراب میشود

شورش در اغلب بلاد اسپانیول و پرو و بادیو ایلمکت

بیرون کردن مادر ملکه اسپانیول ماری کریستین را

از مملکت

و بای سخت در پارسی در اغلب بلاد فرانسه

ابطالیا مقنول شدن والی پارم و جلوس سپر شش اش

و باد را اغلب بلاد ایتالیا

مصر عباس پاشای والی که مرده سهوی و خنجر بر

بود بدست دو نفر غلامها خود مقنول و عموی سعید

پاشا سپر محمد علی پاشا بجای او منصوب میشود

سند از هجرت موافق سنه هشتم از جلوس همایون

امپراطور روس بنکار در دم مامارس فوت میکند

سنگ عساکر متحده دور سوا سنایول با قشون روس

قرار است

قلعه سوا سنایول مفتوح میشود

الکساندر در دم سپر بنکار امپراطور روس میشود

ملکه انگلیس بفرانس سفر میکند

ایجاد تلگراف از بمبئی به لاهور و کلکتہ

انفقاد معاهده دوستی مابین انگلیس و روس متحد

خان افغان

عساکر چینی مجاوت فرانسه اشانکائی و کانتون را

از بغاها غترغ میکند

شکر کردنکه پنبه از آناوئی بنکی د بنایفک حمل شد

ایجاد اکسپوزیسیون عمومی در پارسی

در ایتالیا در ظرف بکاه مادر و برادر و وزیر پادشا

سار دین می پرند

در ژاپن زلزله سخت که یکصد هزار خانه در یرو

بای تحت اتمکت خراب میشود

فرنیان دلسپس مهندس فرانسوی با جمعی از مهندسان

مصر رفتند در خیال باز کردن نهر جمیع البحرین سوون

مینباشند

والی تونس احمد پاشا میبرد

سند از هجرت موافق سنه دهم از جلوس همایون

فوت سید سعید سلطان مسقط و زنگبار

انفقاد مجلس کنگره در پارسی از برای مصالح بین

دول فرنگ

رشد پاشا سعید را عظم عثمانی میشود

جمعیت برزیل در ایتالیان پانصد کرد و صد هفتاد

هزار است

برادر پادشاه پروس کلپوم اول که امپراطور المان شد

بلندن آمد دختر ملکه را از برای سپر خود فرزندیک

تاخر می کند و همان سپر که داماد ملکه است امپراطور

المان بود

پادشاه اوزه در هند و سنان بواسطه انگلیسها از

سلطنت خلع میشود

لورد اهورزی فرما نفرهای هند میشود

انرام سردار انگلیس نایب السلطنه مملکت او میشود

جنگ مابین ایران و انگلیس

بند و کانتون چین را انگلیسها کلوله و پزی میکنند

در مملکت اوسترالی منعلق بانگلیس در ایتالیان ایجاد

پارلمنت میشود

چین زلزله سخت در حوالی پای تحت در نیجفر سیخ پای

تحت یکی از سپرهای خاقان بواسطه زلزله در زیر او

ثلث میشود

تولد پرنس امپریال که ولعهد فرانسه است

نود و پنجاه قشون فرانسه بواسطه و با و جنگ در

سوا سنایول ثلث شدند

فوت اسپکاویچ سردار معروف روس در ورشو

سند از هجرت موافق سنه یازدهم از جلوس همایون

پادشاه پروس بواسطه ناخوشی برادر خود کلپوم را

نایب السلطنه میکند

عزل رشید پاشا و نصب عالی پاشا بصدارت

ملقات امپراطور فرانسه و امپراطور روس در عما

سلطنت ورتمبرگ المان

شورش و انقلاب بر ضد انگلیس در هند و سنان و

قتل و هتای انگلیسان

اتحاد فرانسه و انگلیس بر ضد چین

جمعیت اسپانیول در ایتالیان بسی و دوگروسی

صد و چهل هزار رسید

کشتش بزرگ پارسی در وقت نماز یکی از طلاب دین

بقتل میرساند

جمعیت فرانسه در ایتالیان هفتاد و دوگروسی و نه

هزار است

در لیزین پای تحت پرتقال بت زرد که از بنکی د بنایفک

کرده اسباب هلاکت جمعی از مردم شد

سند از هجرت موافق سنه دوازدهم از جلوس همایون

اقرع در حوالی راس امید بعضی طوایفی که اصلا درنگ

بودند و مدتها در اینجا مسکت اختیار نموده بودند

و نا انتر زمان جز سلطنت انگلیس محسوب میشوند

خود را ازاد کرده و از حکومت انگلیس مجزا نمودند

بجهوری طراش و ال شدند

تولد ولعهدی در مملکت اطرش موسوم برودلف

مزاجت پرنس فرزندیک سپر پادشاه پروس با دختر ملکه

انگلیس

امنند اسپر تلگراف بحری از فرنگ ببنکی دینا که بعد از

دو مخاره مابین این دو اقلیم پاره میشود

وضع حکومت کپانی که از سالها در هند و سنان برقرار

بواسطه فتنه گری و زگره بمخبر و حکومت هند و سنان از

از این بعد مستقما در تحت سلطنت انگلیس خواهد بود

سرداران انگلیس شهرها هند و سنان را نا امین نمودند

در خبره قول کالی دوفی متعلق بانکلیس معدن طلا
 معتبری انکشاف میشود
 عساکر فرانسه و انگلیس در مملکت چین فوجان میکنند
 تا حوالی پکن پای تخت چین از برای ورود مال التجاره
 دول فرنگ باز شد
 فرانسه امپراطور در ورود به تاشاخانه نارتیکی میکند
 انداخته میشود که صد و پنجاه و شش نفر زخمی و هشت نفر
 مقتول میشوند مرتکبین از اهل ایتالیا و لی با امپراطور
 صد مرتکبند
 سپس مهندسان فرانسوی شروع بحفر سوئر میکنند
 شهر کربن در یونان بواسطه زلزله خراب میشود
 ژاپن معاهده تجارتي با بعضی از دول فرنگ منعقد کند
 سفیر انگلیس از این بعد ریای تخت ژاپن اقامت خواهد کرد
 بر تغال مزاجت پادشاه با یکی از شاهزاده خانمها پروس
 امپراطور روس جهل کرد از رعایای خود که ملائکین
 ایشان را مثل برده با ملک خرید و فروش میکردند از عیب
 از او میکنند
 فوت رشید پاشای معروف در اسل امبول
 در بده مسلمان قسولهای فرانسه و انگلیس و اغلب
 فرنگها را قتل میکنند و کشتنهاد اول زبوره شهر حبه را
 کلور زبوری میکنند
 در مملکت عثمانی از امیر آبدن راه از کشتن میشود
سند از هجرت موافق سال
سپزدهم از جلوس هاو
 سلطان مارک مولی عبدالرحمن بعد از هشتاد سال عمر
 سی و هشت سال سلطنت فوت میشود
 فرانسه با ایتالیا هر دو طرف متعهدند از طرفین ندادند

انها که میل بازادی غلام و کتیز دارند هفتاد و پنج هزار
 قشون ابالان شمالی از برای منازعه با ابالان جنوبی تهنه
 بنشد ابالان جنوبی که باغی هستند پنجاه هزار و این ابالان
 جنوبی از طرف خود ایلچی مملکت انگلیس و فرانسه روانه
 سازند و با پای تخت خود را در پیشتر قرار میدهند قشون
 ابالان شمالی اگر چه از حیثیت عدد زیاد ترند ولیکن احاد
 و افراد این قشون که غالب تجار و کسبه اند بی بطن از
 استعمال اسلحه میباشد برخلاف عساکر جنوبی که با
 اسنعداد توپخانه و قورخانه همراهم افراد واحد قشونشان
 محبت و کار آفروده ابرهم نکلن از مجلس و کلا چهار
 صد هزار مرد و چهار صد کور و تومان ایران کلک
 طلبکد ابتدای جنگ بین طرفین در حوالی بولرون
 در نزح یکی و اشکن شکست عساکر جنوبی صد حکم
 ابرهم نکلن بنا داری که متعلق با ابالان جنوبی است
 میباشد بسته از خروج و دخول سفاین ملل روی زمین
 باشد جنگهای سخت خونریز در اغلب نقاط سطرین
 تمام دول فرنگ در این جنگ
 ازینها نادر س باغی در حبشه نفوسه پادشاه جوانرا
 مقتول و خود بجای او دبسلطنت حبشه جلوس کرد
 فوت ملکه خوجوار خیره ماداکا سکار بعد از سی و
 سه سال سلطنت جلوس سپرش اکت که بر امداد اما
 دویم موسوم کردید که دوست فرانسه و علیسویها بود
 المان فوت پادشاه پروس فرنگ یکم چهارم در سن شصت
 و پنج سالگی جلوس برادر او کلیپور اول قشون المان بر
 روی هم چهار صد و پنجاه و دو هزار خواهد بود
 فرستادن ایلچی از طرف پادشاه پروس با بران مقصود
 از این فرستادن ایلچی علاوه بر بعضی ماموریتهای

رسمی تحقیقات بعضی مسائل علمی است
 انگلیس فوت پرنس البرن شوهر ملکه انگلیس در
 پایتخت تعداد نفوس در این سن جمعیت جزائر انگلیس
 پنجاه و هشت کرو و روسی و یکم هزار و صد و شصت و
 چهار نفر است ایجاد نشان سناره موسوم هبند
 فرانسه سفاین جنگی فرانسه کرد در ریای محبت پادشاه
 ناپل امده بود بعد از نکلن نمودن او بضایح دولت
 فرانسه شرع کشته رفتند امیرال پرسیان امیر بحر
 ایتالیا با کشتنهای جنگی از سمت ریای نکلن در حاضر
 نمودند شهرکات بعد از فوت روز و مقامت نسیم شد
 طغیان کوه آتش قشان و زو و در اول پایتخت
 بر توغال فوت پادشاه در سن بلبشت و چهار سالگی جلوس
 برادرش لوی اول بجای او
 چین بعد از فرار از پکن هنوز خاقان وارد پای تخت
 نشده است تقویض وزارت خارجه بر پرنس کک برادر
 خاقان ورود سفرای کبار فرانسه و انگلیس به پکن در
 بهار فوت خاقان در شهر ژهل جلوس سپر هفت ساله
 او بر تخت سلطنتی چین بجهت طفولت خاقان هشت نفر
 از اعیان منفقا سلطنت چین میکنند
 روس انقلاب و اغتشاش در روسیه و هستان و غیر پرنس
 مپشل کراکف حاکم هستان از نظم انجا و تعمیر امپراطور
 با هالی و روس و فرستادن هشتاد و پنجاه قشون
 برای نظم انجا منازعه رعیت با قشون دولی و
 قتل معدودی از طرفین خارج مدت توقف این قشون
 را مجبوراً اهالی و رشو باید مقبل شوند
 شورش مختصر در ابالان فازان فوت مپشل کراکف
 حاکم و رشو و صنایع جبرال سوخوزان بجای او

جنگ دیده میشود و سه مائام طرفین جنگهای سخت
 میکنند بالآخره عساکر ایتالیا و فرانسه بر عساکر
 اطرش غلبه میکنند سردار قشون فرانسه امپراطور است
 و پادشاه ایتالیا و یکتور اما نول سردار عساکر
 ایتالیا است
 جنگ سوئد و عساکر اطرش با کلیت مغلوب میشود
 و در این جنگ کشتار زیادی میشود
 فوت پرنس مطرب و وزیر معرفت در روس
 منازعه مابین اسپانول و ماریک و فوجان اسپانول
 بر تغال فوت ملکه ناز عروس
 شامل در اعناتی مجوس عساکر روس شده سپتر زور
 فرستاده میشود
 اسکار پادشاه سوئد فوت میشود سپتر زور کشتار
 با نذر هم دبسلطنت می نشیند
 در افلاق و بغداد کوزا بانجاب هالی بوالی کری
 نصب میشود و این قمره ابتدای تجزیه افلاق و بغداد
 اسناز مملکت عثمانی
 اهالی سرب پرنس مپلوش بوالی کری انتخاب میکنند
 فوت والی تونس سید محمد و جلوس سید صادق
 بجای او
 عیاشا قبرس و مصطفی پاشا صدراعظم که بجهت
 خارج کراف حرمخانه عریضه سلطان نوشته بودند
 مغرول و معضوباً از اسل امبول بیرون رفتند
سند از هجرت موافق سال
چهاردهم از جلوس هاو
 اماوینی ابالان قشون دو قسند جنوبی و شمالی جنگ
 انها که میل به بندگی غلام و کتیز دارند شمالی

حبس هزار و ششصد و هفتاد و هشت نفر اشخاص و شش
 شورش در هستان بعضی اسپر و بعضی را بقتلاع
 دیگر فرستادند افتتاح راه آهن از مسکو بروکادمیر
 ژاپن قتل بکنفر هلالندی مترجم و واسطه اسفاد
 مصالحه مابین دولت ژاپن و بنکی دنیا و انگلیس و
 پروس بدست بعضی ز اشتراد درید و بر آمدن اشتراد
 بعد قتل اجزاء سفارت انگلیس
 عثمانی انقلاب بخت خونریز در ایتالیا هرگز کون کلک
 اهالی قزاق اغاها و منازعه اهالی قزاق با عثمانی در
 کار در باچرا اسکوناری شورش مردم سرستان بدو
 بواسطه سکنی دادن طایفه نانا و رقم در بلغارستان که
 نزدیک آنهاست ایجاد قانون جدید و الی تونس
 سید صادق در مملکت من جمله آنکه جزیک زن در حر
 خود نخواهد داشت

**سند از هجرت مطابق سال
 پانزدهم از جلوس هاپون**

المان شناختن دولت پروس و بکتر امانول را سلطنت
 تمام ایتالیا
 اطیش ایجاد وزیر بحری در مملکت اطیش تمام سفاین
 جنگ اطیش از شرعی و بخاری مرکب از صد و بیست کشتی
 است که دارای نهصد و نود و شش توپ و هجده هزار
 صد و هشتاد و پنج عمل کشتی و قشون بحری
 انگلیس در ابراهامند بعضی از ملوکین که نسبت بر عابله
 خود ظلم میکردند بواسطه شورش و عابله مقبول شد
 اسپوزیپو همومی در حوالی لندن لرد ازین بفرستاد
 فرمائی هند مضروب شد عدد قشون هندستان
 که در سال قبل سیصد و پنجاه هزار قشون بومی بود بر

صد و بیست و پنج هزار قزاق دادند و بعد قشون انگلیس
 که از انگلیس فرستاده میشد و نود هزار بود بهفناد
 هزار قزاق دادند فوت پادشاه دهلی در آنگون مسافر
 و بعد انگلیس با اسلامبول و یونان عروسی دختر دوم
 ملکه انگلستان الیس با پرنس جس فوت سپهر رز
 مسافر بیکه در قطب شمال چندین دفعه سفر کرده بود
 ایتالیا ملاقات والی مصر با پادشاه ایتالیا در ایتالیا
 خطبه پاپ بر ضد پادشاه ایتالیا بشناختن دولت
 روس و بکتر امانول را سلطنت تمام ایتالیا
 چین در حوالی شانکای جنگ سخن مابین باغیها
 نای بنک و عساکر فرانسه و انگلیس شکست باغبان
 روس امثال دسپم بکراف از لندن بسپهر
 عثمانی صدارت نواد پاشا وزارت خارجه عالی پاشا
 شورش در صلب در بگرادیای تحت سر و ستا بجهت
 نفاذ یک مابین عساکر عثمانی و اهالی شهر روی آه
 بود عساکر عثمانی در آنک منحصن شده شهر را کلوله
 باران کردند مجلس کفر این از دول در اسلایمبول تکلیف
 میشود و اصلاح میان عثمانی و روس میکند
 فرانسه مواج جزال منتبان سردار فرانسه کرد در چین
 فتوحات کرده بود پیغمبر از تومان مقرر شد که سنلا
 بعد نسل با اولاد کور او داده شود ازادی ناخواها
 در فریش نان لیکن بیک حد معین
 یونان شورش در نیلی که قورخانه دولت انجام واقع شد
 جنگ قشون دولتی با باغبان شورش در اغلب نطا
 مملکت بر ضد سلطنت

**سند از هجرت مطابق سال
 شانزدهم از جلوس هاپون**

انارز

انارونی بنکی دنیا جنگ با لانت جنوبی و شمالی و کمال تخت
 است کلک باطنی انگلیس با لانت جنوبی شورش سخت
 نوزیک که سبب چندین قتل و حرق میشود تقریباً معادل
 چهار صد و دو تومان پول ایران با لانت جنوبی با انارونی
 استقرض نموده و مصارف جنگ رسانده اند
 اسپانیا ژان سپر و نکارس از ایل ملکه اسپانول را
 سلطنت شناخته و حقوقی که پدرش و طایفه اش در
 سلطنت اسپانیا داشته ژان دست از آن حقوق میگذرد
 زلزله سخت مابین که مورث خرابی زیاد شد
 افریقا شورش اهالی ماداکا سکار بر ضد وزراء و خورش
 پادشاه و بعد از چندی قتل پادشاه و بضع و جیش
 بجای او
 افغانستان فوت امیر دوست محمد خان در بهابض امیر
 شهر علیخان ولدش بجای او جنگ داخل و شورش
 در هران و کابل
 المان اتفاق اراد را ایجاد مجلس پارلمان واحد در نما
 مملکت افتتاح مجلس پارلمان پروس در تابستان ایتالیا
 و از منضمون خطبه که در افتتاح این مجلس مسپو مبارک
 صد و اعظم قراوت کرد معنی صلح و سلامت مفهوم
 کرد فوت فیلسوف معروف ژاکب کبریم
 انگلیس در هند وستان بنشکر و بنیدر افت ملخ
 خوارکی ضرر زیاد رسانید است ایجاد راه آهن زیر
 زمین در شهر لندن
 برزیل بروز و بای سخت در اغلب مالک برزیل
 پروتعال ترک قتل مقررین بعضی دولت از این بعید
 اشخاصی که واجب القتل هستند بقتل می رسانند
 بلکه بجای قتل حبس و توبه میکنند

چین شانیا تو سر و اچینی که با باغبان در جنگ بود
 با بن شد که بخیانت شکست بافتد با و جو خود ما چندین
 ساله بدو لک او را مجبور کردند و حکم شد که در حبس
 خود را بگذرد بعد از صد و در حکم بدست خود خود را بگذرد
 بنیاد کلکسا کا تو لکی در شهر کانتون
 دانمارک و بعد از دولت فرد یک فرد بنیاد عمود پادشا
 بدون وارث فوت میکند و با فاصله چندی پادشا
 دانمارک فرد یک هفتم بسن بنجاه و پنجاه که نیز وفات
 مینماید که پستان هم که از اقوام دور پادشاه بود بجای
 او جلوس میکند پادشاه نازه چهل و پنجاه داشت
 روس جمیع هستان در شورش است حکم امپراطور
 با حضار قشون زیاد که تقریباً سیصد هزار باشد برای
 دفع باغبان در قفقاز مختصر شورشی در میان طایفه
 لژی سفایر جنگ روس در اینسال صد و بیست و دو
 فرزند است در آن کشتهاد و هزار و دویست و چهل و
 شش توپ بیست هزار و پانصد نفر قشون بحری بود
 ژاپن بجهت قتل جمعی از انگلیسان در ژاپن امیرال انگلیس
 کپریکی از شهرهای کاکوزها را ضرب کلوله توپ مینهد
 میبازد
 عثمانی فوت سعید پاشا والی مصر در زنستان و بضع
 اسمعیل پاشا برادرش بجای او سفر سلطان بمصر در
 بهار اول تحریک کبابچه جمع و خرج دولت در اینسال که
 مالبا اثر از فقر و عانت شست و نر کرد و صد هزار
 تومان معین کرده اند و مخارج راست و هشت کرد
 و دویست و شصت هزار تومان
 فرانسه ورود سفرای نام ماچین پیاریس افتتاح مجلس
 دارالشورای فرانسه فوت نقاش معروف هارن و رینر

ماچین و بای سخت درهوش

یونان دول فرنگ در صد و تعیین پادشاهی از برای
یونان هستند و بچند نفر از شاهزادگان المان که تکلیف
نمودند آنها را کردند بالآخره ژوزف و بعد دانهارک که
در این وقت هفده ساله بود قبول نمود و سلطنت یونان
باسم ژوزف اول برقرار شد مشروط که خود و اولادش
بعد از این طریقه و مذهب یونانی را اختیار کنند پادشاه
نازه یونان بلندن و از اینجا پارس از اینجا بوسه بعد
باتن پای تخت یونان ورود میکند

سلسله از هجرت مطابق سال
هجد هر از جلوس همایون

آناؤنی بنکی دنیا جنک سخت مابین ابالات شمالی و
جنوبی جنک بزرگ شش روزه که طرفین دو دست و
هزار قشون مقابل هم داشتند چون موعده پنجسار باست
لنگن منقضی شده بود و انتخاب رئیس نازه محمد اول
برقرار کردند فوت زن اداس در سن نود و سه سالگی
ابن شخص یک از ان اشخاص بود که فتنهای جد و جهد
در ازادی آناؤنی نمود و از سبقت دول انگلیس غنوه
ابن ابالات را خابج و مجری نموده دولت مستغلی کرد
اسپانیا چهل و چهار هزار ذرع راه آهن که وصل میکند
راه آهن اسپانیا را براه آهن فرانسه از درهای کوه
پیرنه امسال با تمام رسید و مسافر میتواند از پارس
بمادری پای تخت اسپانیا مستقیما سفر نماید

المان ایجاد فنک سورجید بد در مملکت پروس معروف
بتفنگ درین فون پادشاه با و پرماکس همپلین دویم در
سن پنجاه و دو سالگی و جلوس پیرش لوی و پیم در سن
هجده سالگی فوت پادشاه و درین بزرگ کپلوم اول و

جلوس پیرش شارل بجای او

انگلیس در حوالی شهر شلفیلد از بلاد انگلیس است که
جلوس در خانه بسته بودند خراب شده دو دست و پنج نفر
ادم بواسطه طغیان آب هلاک کرده و زیاد از سه
کرد برصفت خسارت وارد آمد افتتاح راه آهن
از بمبئی بم اخله هند

ابطالیا اتفاقا اسکار مابین پاپ و دولت چین عدغن
سخت و بناد در چین که کشتهای آناؤنی بنکی دنیا
عبور نکنند شهر نانکن را که مرکز آنها بود قشون
زیاد چینی فتح کرد

روس شورش سخت و خونریزی زیاد در هستان
پاپ در خطبهها و موعظها نسبت بدولت روس بواسطه
بهرجهتها که بلهسانها میشود بد میگوید طبقه
شعبه است که طبقه نازه هستند و برصند دین و دولت
و نظم عقیده دارند سبب حرق شهر سامبرسک شد

طایفه چراکس بواسطه محظوظ و غلای که میان آنها
بروز کرده با ابل والوس بخاک عثمانی پناه میزند و در
بن راه جمعیت زیادی از آنها تلف میشود فوجات
قشون روس در خوفند و فتح شهر تبریز از شهرها خوند
ژاپن عهدنامه دوستی و تجارتی این دولت بادول
فرنگ و بنکی دنیا با هم میبکارد و که پادشاه روحانی
و حقیقت سلطنت با اوست اما امری نمی شود طبقه
پادشاه جسمه که فی الواقع صدر اعظم مستغلی است

بدون امضا میبکارد و می تواند عهدنامه امضا
کند رفیق اغلی از اعیان مملکت و رجال دولت
بشهر که بود که مسکن میبکارد بود مجبور شدن
طبقه که او نیز از پای تخت که بدو باشد مهاجر

کرده با بخار و در میان واسطه هر چه و مرج در امور دولت و
مخصوصا در کار تجارت

سویس ایجاد مجلس مغربی در ژنو و حضور مامورین اغلب
دولت فرنگ در این مجلس مقصود از انعقاد این مجلس ایجاد
بعضی از قوانین و قواعد لازم است بجهت پرستاری
در عایت زخم داران و معضای قشون دولت فرنگ که از
هر طایفه و ملتی باشند که با هم در صدد مصالحه مقامله
بر میآیند

عثمانی شورش و انقلاب در ایالت تونس طغیان رود
بنل در مصر و خسارت زیاد بزراعت امضا دخط نانکر
انصر بر بیرون تعیین اهالی بلغارستان از ورود طواغیت
چرا که با ایالت آنها و سکنت دادن دولت عثمانی استخوان
داد این ایالت شورش عرب در بغداد و شامات محظوظ
پول در اسلامبول

فرانسه جنک مابین عساکر فرانسه با ملت مکزیک با
نهایت شدت در قرار است فون مپیر معتم معروف
موسیقی و فون هات فیلسوف

مارک قتل و غیب طایفه بنی اسرائیل در اغلب شهرها
مارک مروده تجارتی این دولت با تمام دولت فرنگ
بنکه دنیا جنوبی در مملکت شیلی شهرک پنا بواسطه
زلزله سختی معدوم میشود بروز کوه آتش فشا جدید
مابین شیلی و بولیوی

یونان دولت جدید یونان از سلطنت ژوزف اول شنا
راهزنی و شرارت قاطعان طریق در اغلب نقاط
پولی خزانه

سلسله از هجرت مطابق سال
هجد هر از جلوس همایون

آناؤنی بنکی دنیا لنگن رئیس جمهوری در روز
چهارم ماه آوریل که تقریباً به بیست و دو روز بعد بعد
نوز و باشد در یکی از تمام شاخههای و اشک تن پنا
بدست بکنفرانز با بکرهای تمام شاخهها کشنده شد هم
دستها و نیز میباید در همین چین جزال کراند سترار
کل با تقبل رسانند ولی مجال نکردند نام و هسنوس
جمع مردم مان ابرومند چیدر بنکی دنیا چیدر فرنگستان
از انفقیر رئیس که در عفو ان جوانی بصنعت خیاطت
مشهور بود رئیس جدید شد انام جنک بین ابالات
جنوبی و شمالی قرص آناؤنی بواسطه این جنک تقریباً
دو هزار و هفتصد کرد و پاران است افتتاح مجلس
پارلمان آناؤنی در رومستان اول مسئله که طرح شد
قبول نکردن مداخله هیچ یک از دول فرنگ در نقطه از
نقاط بنکی دنیا بود

اسپانیا بی پولی دولت در نهایت شدت استقرض
اجباری از رعیت که سبب کدورت رعایا شده است
افزایش شورش سخت در جزیره ماداکاسکار
المان دکترین که از سنسازین المان است که بر اکثر
افریقیه رفته بود در برین فون میبکند

انگلیس مال مری در انگلیس بطور سخت که از سمت
روستو و مجارستان سرایت کرده است بد زراعت
دعا اغلب نقاط بروز طایفه فنیان در ایرلند که بمزله
کمونستها و بابتی باشد فون لرد پارلمنت صدر
اعظم در سن هشتاد سالگی صدارت لرد و رسل
بسن هفتاد و سه سالگی

ابطالیا تعیین پاپی تخت و نقل ان از تورن بفلورانس
خلی سبب کدورت اهالی تورن شد است بروز و با

در طرف شرقی و جنوبی ایتالیا

پرتغال ایجاد اسپوزیسیون عمومی در پرتگالی یکی از شهرهای پرتغال

برزیل بنی دنیای جنوبی اتحاد دولت برزیل و جمهوری اوروگای بر ضد رئیس جمهوری پاراگای که این ضد

ابتدای جنگ پنجاه ساله است اتحاد اغلبی زاهدالی بنی دنیای جنوبی بر ضد اسپانول

بلژیک ناخوشی سخت لئوپولد اول پادشاه و فوت او در سن هفتاد و پنج سالگی جلوس لئوپولد دوم پسرش در سن بی سالگی

چین با عنبرکی سخت در سمت شمال چین قلعه ناگو که عساکر انگلیس و فرانسه کوشش جنگ نگاه داشت بودند تخلیه میکنند

روس فوجات عساکر روس در سمت خوفند که جز پای تخت خان خوفند سایر ایلان اورا بحیطه نصر

دراورده اند فتح تاشکند و سمرقند منازعه عساکر روس با امپراتور پروزیو با در سمت جنوب قفقاز

ژاپن سفرای انگلیس و فرانسه و ولند پروانائونی بطریق اصراری میمانند که امضای عهد نامه کرده سال قبل

از این دولت مذکوره با ژاپن بسته اند از مبادی پادشاه حقیقی و حاکم مطالب نماید و چون تهدید مکرر

نخستین سفرای مذکوره با کشتنهای جنگی خودشان بند راوزاکارا معسکر قرار داده بزور اسلحه امضای

عهد نامه مزبوره را مطالب نمودند طبقون جمعی از نجیبای اهل بلد را که از محارم میگرد و مانع امضا

عهد نامه بودند جنس نمود نامضای عهد نامه را کوفت و بعد از رفتن آن سفرای دولت مراجعت نمودند

عثمانی بروز و با واسطه ورود ذوقار مکه در تمام مالک عثمانی و سرایش از راه بغداد با بران دانست

در مدت هفتاد روز می و پنجاه نفر تلف میشوند و بواسطه بافتن دو هزار و پانصد خانه طعمه اترش

میشود فرانسه طبع جلد اول تاریخ ذول سنرا فیصر روم از نالیفات ناپلیون امپراطور فرانسه مسافرت امپراطور

به الجزایر و بنای سلطنت امپراطورین و جزا و ورود امپراطور القادر ولی سابق الجزایر که در شامان متکر

داشت بمملکت فرانسه طغیان سبیل در بعضی نقاط الجزایر خرابی کلی رسانیده فوت مادرشال مانتان از

سردارهای معتبر فرانسه مکزیک بنی بنا ایجاد نشانی موسوم عقاب مکزیک

بنی دنیای مرکزی ایجاد اول کلیسا کاتولیکی در پای تخت انیمکت

سفر از هرتن مطابق سال نوزدهم از جلوس همایون

اسپانیا شورش سخت در مادرید پای تخت این دولت در زانستان زخم برداشتن نار اثر از رجال دولت که

در مقام منع شرارت اشرار بود شورش و انقلاب بعضی نقاط جزیره کوبا

المان ابتدای نفاذ بین دولین اطیش و پروسی اتحاد مخفی دولت ایتالیا با دولت پروسی بر ضد

اطیش جنگ سخت مابین عساکر پروسی و اطیش در بوهم مقولشدن جمعیت زیادی از قشون اطیش به

بواسطه تفک سوزنی جدید بیکه عساکر پروسی بدن مسلح و در استعمال آن مسلط بودند فتح نمایان قشون

پروسی بعد از جنگ سخت در ساد و ادرا بنجنگ از طرفین دولت فرانسه مقبول میشوند قشون اطیش فران

بطرف و بنی پای تخت می رود دولت فرانسه مابین دولتین مباحثی میشود

انگلینس اشناد مال مپری در مملکت انگلیس بد رختی در طرف دولت بکاه صد بیست هزار و هفتصد و چهل

راسکاو و کوسفند تلف میشود شورش طایفه ویشا در پرتگال در هندوستان بواسطه بناریدن باران در

اغلب نقاط محلی سخت شده ایتالیا و روسیه قرارداد دولت فرانسه با ایتالیا در باب

وجود دولت مستقله را مملکت که یکی سلطنت اسپا در روسیه باشد با حد و معینه و دیگری سلطنت ایتالیا

عده لشکر باقی بقیه با دوازده هزار نفر است که بعضی از آنها اهالی خاصه باشند بروز و پای شد بد در ناپل و

سرایت بیارم بواسطه مراده قشون بلژیک اهالی بلژیک کمال وحشت از عظمت و شوکت

پروسی از اند و از این مهتر سندی که فرانسه نیز بواسطه همیشه با پروسی در مقام توسعه مملکت خود برانید و

بلژیک را ملحق بمملکت خود نماید چین بنای معبد کاتولیکی بوسط فرانسه نهاد در یک

پای تخت روس حرکت ناگهانی چرا که نصر قشون آنها سخوم قلعه جنگ روس با امپراتور بیهانه آنکه یکی از سزای

این دولت را نگاه داشته و غلبه دولت روسی این سفر مبر را بعقوبت بخان بد را ظم الدوله بود

ژاپن فوت طبقون و برقرار شدن شاهزاده مستجا بجای و زلزله و بافتن در پوکوهوما

عثمانی شورش طایفه مارنیت در شام در حال ادهرین سمت جنوب شرقی تربیلی شرقی لیبی در ای پونس کلام

داود پاشا حاکم عیسوی لبنان لشکر امدادی زیاد از بیرون گرفتند با وجود این می تواند این طغیان را رفع نماید

برقرار شدن مجلس کلای ملت در مصر بر قرار شدن و کلای ملتی در رسم نظمان مشارکت دولت در افلاک

بندان و سوکنند پرنس شارل بناقی و بر قرار شدن این رسم و قانون این پرنس شارل از بی اعام پادشاه پروسی

است که بقصد بق دولت فرانک و امضاء عثمانی و انتخاب اهالی ولی افلاق و بندان کرده اتفاق دولت فرانسه

و دولت روس در تعمیر ویران نمودن کبند موسوم بمقیس حضرت عیسی در اورشلیم صداریت محمد رشتی پاشا

بجای حواد پاشا فرانسه استهوار اتحاد باطنی پروسی ایتالیا با فرانسه

بر ضد دولت اطیش مسلح نمودن قشون فرانسه را بر تفک جدید بیکه مسمی بمقتل ساسپوست عدد

قشون فرانسه را اسمای انچرا اعلان نموده اند دو کورد و دولت روسی و در هزار و دویست و پنجاه نفر بود

جمعیت فرانسه بموجب تعداد نفوس این پاشا هفتاد و شش کورد و شصت و هفت هزار و بود و چهارم بود بروز

و پای سخت در پاریس و در نقاط دیگر طغیان اغلب رودخانه در داخله مملکت و خرابی رسانیدن آنها

و رود سفرای مارک بیاریس شورش سپید لولودر الجزایر ملخ خواندگی سخت در الجزایر فوت توئل از

معارف رجال دولت

سفر از هرتن مطابق سال بیست و یکم از جلوس همایون

اناثونی یکی دنیا ابتیاع دولت اناثونی بعضی از اینها
 که در حوالی پهنک دولت روس حضرت بونفاد
 وکد ورت ظاهری وباطنی با انگلیس بواسطه حمایت
 از ایالات جنوبی که با عی بودند
 المان افتتاح مجلس پارلمان گفتند اسپون شمالی
 بدست پادشاه پروس استیضه با حضور جمیع شاهزادگان
 و بعضی سلاطین و وزراء در تمام المان قریب بود که
 چنین تجلی از برای هیچ یک از سلاطین المان دست ندادند بود
 مخفی نشت سوزنی معروف در پرنام که نشتک او در
 جنگ ساد و اسب غلبه قشون پروس بر عساکر اطرش
 شد در این سال فوت نمود
 انگلیس بروز محظوظ و غلام در اغلب شهرهای پهنک
 بلجایی و اضطرارهای لندن در این فتره ورود اعلا
 حضرت عبدالعزیز خان سلطان عثمانی و والی مصر
 با انگلیس در نابستان
 چین با وجود ضدیت علمای مذهبی ایجاد مدرسه
 بجهت تعلیم و تعلم السنه فزک در یک پای تخت
 روس پرنس کراکت بلقب صدارت عظمی ملقب گردید
 ژاپن فرستادن برادر طبعون بسن پانزده ساله با
 جمعی از معارف بسمت سفارت در دربار دول فرنک
 انعقاد مجلس شورای در پهنک
 عثمانی صدارت عالی پاشا وزارت خارجه فرواد پاشا
 مدت غیبت سلطان که بفرنگستان رفته بود چهل
 روز شد شورش سخت اهالی جزیره قندی حمایت آشکارا
 دولت بونان از آنها مسافرت عالی پاشا صدراعظم
 بقتل برای اسماک باغبان سرداری عمیر پاشا بجهت
 ندم باغبان تقوی بقتل خود پوی بوالی مصر

اسمعیل پاشا عبور سفاین تجارتی از نهر سوئز
 فرانسه ازادی روزنامهها مسبوطن مخصوصا با کمال
 تشدد قباحات اعمال دولت را آشکارا مینماید افتتاح
 اکسپوزیسیون عمومی صنایع در پاریس ورود اغلب
 سلاطین اروپا حتی سلطان عثمانی پاریس از
 برای تماشای اکسپوزیسیون از سلاطین که تماشای
 این اکسپوزیسیون پاریس نمایند پادشاه انگلستان
 و پادشاه اسپانیا و پادشاه ایتالیا بودند هنگام
 بودن امپراطور روس در پاریس در سان قشون
 که ناپلیون امپراطور فرانسه بجهت تشریفات سلاطین
 حاضر که از جمله پادشاه پروس بود در حوالی پاریس
 میداد قبل از وصول بمیدان مشق شخصی از اهل
 طسناطیا بجز برفی امپراطور روس خالی میکند
 بدون آنکه کولر با علم حضرت معظم بخورد اتحاد
 دول جنوبی و شمالی المان بر ضد فرانسه
 هلاک و بای سخت در اغلب بلاد
 بونان بجهت دولت محنت و آشکارا اهالی جزیره قند
 را بشورش نسبت بدولت عثمانی مسافرت پادشاه
 بونان بفرنک و از زواجش با یکی از شاهزاده خانمها
 روس

ساز هم چون مطابق سال
بلجیت و یک از جلوس هم پون

اسپانیا بروز کینه و عداوت تمام اهالی اسپانیا بگردن
 اسدنا با ملکه ایجاد و تشکیل دولت موقتی برپاست
 سترانه اهالی اسپانیا در صد این هستند که وضع
 دولت را جمهوری قرار بدهند شناختن دولت
 اناثونی جمهوری اسپانیا را و بعد از آن شناختن

تمام دول متحدان این جمهوری را فراد ملکه ایزابل
 بمملکت فرانسه و پناه یافتن در پهنک
 اطرش عده قشون تمام مملکت اطرش در حالت صلح
 بستند هر اقررت شد
 افریقا مارتینی قدری سپید مولا محمد با عیگری بعضی
 ایالات عرب و غارت اطراف شهرها
 افتادنشان منازعه بخارا با امیر شیر علیخان امیر افغان
 و فتح بلخ بدستانو
 المان کوشش پادشاه پروس و مسبو بیزمارک صدر
 اعظم در ائتلاف و اتحاد دول المان و شناختن آنها
 پادشاه پروس بر ابرپاست خود افراشتن مجسمه لوتر
 زئیس منده ب پروتستانی المان در حس با حضور
 پادشاه پروس بجهت جنگ پروس با فرانسه با کمال
 دقت و سختی در المان دیده شده است
 انگلیس مؤجات قشون انگلیس ببرداری بدین در
 حبشه با وجود محاطرات و موانع طبیعی در این نقطه
 ورود نشتک مارتینی و قوی هانزی بمملکت انگلیس
 و قبول کردن دولت این اسلحه را و تقسیم نمودن آن را
 بقشون خود
 ایتالیا طغیان کوه انتر فشان انا
 پرتوغال ضدیت مردم با بکد بگرد مسئله اتحاد
 اسپانیا بول و پرتوغال و تقویض سلطنت اسپانیا به
 پادشاه پرتوغال
 چین فرستادن بکد سنرا زجال دولت بسمت سفارت
 با اغلب بلاد فرنک برپاست شخصی بنگی دنیای
 روس دوچار شدن ایالات شمال بحظ و غلام
 بروز با خوشی طبعوس در فنلاند تقسیم نشتک

تبرعسا کرد روس مؤجات در ترکستان بخارا فتح
 سمقند بدستان و زغال کمان
 ژاپن جنگ و شورش در داخله خیال عامه این است که
 میکادو که پادشاه حقیقی است بدون مداخله طبعون
 مستفلا با مورسلطنت برسد دود ستر شدن
 دهموسها یعنی نجبای مملکت غلبه هواخواهان
 میکادو بر هواخواهان طبعون
 سوپس طغیان روز خانها که از کوه الپ جریان دارند
 طغیان ب ریاحه ها خرابی اغلبا باد بها اتلاف مال و
 ادم زیاد و رسیدن خسارت زیاده از سرکرد
 عثمانی قتل والی سربو مبشدر در کرم سگاه خارج
 شهر بلگراد شورش سخت در جزیره قندی حرکت
 بونانها بر ضد عثمانی صد و در فرمان سلطان که
 ولایت عهد حق بخرید پوست برخلاف قانونیکه
 بوده که از شد او که ولایت عهد مبرسپداست
 فرانسه شورش آشکار بعضی از شهرها بدولت بعد از
 پانزده سال امنیت و اسودگی اغوا نمودن شورش پنا
 مردم را بواسطه روزنامه و غیره نظمهای سخت در
 مجلس و کلاه از جانب مسبوطن و ژولفاور تقسیم
 نشتک اسپو بقشون فرانسه با کمال عجله فوت
 والفنیک از معارف در گذشتن رسنی معلم علوم
 موسیقی فوت مپرتچل صراوت در سن هفتاد و شش
 سالگی که اول شخص با مکت دنیا بود
 بنگی دنیای جنوبی بروز بای سخن در این مملکت
 منازعه سخت برزیل با پاراگای بروز حامی زرد
 در مملکت پرو زلزله سخت در پایتزا این سال در اغلب
 نقاط دروی زمین و بواسطه این زلزله در حوالی

کالبرقی و شبلی طبعان اب دریا سبب خرابی اغلبا باد بها
و هلاکت مردم کردید

سلسله از هجرت مطابق سال
بیست و دوم از جلوس همبون

انانوفی بنکی پنا انخاب رعیت ززال کران را بریاست
اسپانیا نیابت سلطنت و اختیار کل دولت را رعیت
بماوشال سترانگدا اشند شورس اهالی جزیره کوبا
باکمال شدت و باو بت زرد در این جزیره شایع است
انکلبس مخارج جنگ حبشه که مجلس وکلای ملت صغر
داشند هجده کرد لیره که هر لیره سه تومان و قران
پول حال است رسیده فون لرد در بی رئیس توریهاد
سن هفتاد سالک

ابطالیا تولد سپهر و بیعت در ستر ناپل و ملقب نمودن
اورا بشاهزاده ناپل

روس شورش طایفه فالوق و قرقیز و نضرت نمودن
انها شهر اولاکس در حوالی دشت و بعد از نفاقت
مؤد زشتون روس انها را پناه بردن انها بخان جنوه
فرستادن امیر بخارا سپهر و سپر خود را بطور کروی در
پطر بورغ و کاستن شوکت امیر بخارا بواسطه نضرت
روس بقبر نیاضت مملکت او را و هر سال نیز مجبور است
بجهت مخارج جنگ مبلغی بکار کند از آن روس تسلیم نماید
و سپهر دکش نیز باو باعنی است بخشش امیر اطور تقصیرا
شملح اعشانی را

ز این اجرای قواعد و قوانین جدید به اجازة دخول
فرنگیها در اغلب بنا در قرار دادن شهر بند در سبایا
تحت دولت سفرای فرانسه و انکلبس و ابطالیا و
هلاکت ویروس و انانوفی در این پای تخت من بعد

سفر نخاند خواهند داشت ایجاد مجلس شورای دولتی
که اجزای آن نام دپوسها یعنی نجباء و اعیان هستند

سلسله از هجرت مطابق سال
بیست و سوم از جلوس همبون

اطرش مسافرت امپراطور اطریش بسمت مشرق زمین
که از راه روسیه و وارنا با سلیمبول و از انجا بپونان و از
پونان ترافا و از انجا بربیت المقدس و از ان شهر بمصر آمد
و در افتتاح سفر مجمع البحرین سوئز حضور بهم رسانید
بعد مراجعت بفرنگ نمودند انعقاد معاهده تجارتن
با پادشاه سپاه و خاقان چین

عثمانی فون نواد پاشا وزیر امور خارجه در پارس از
بنادر فرانسه بقونین وزارت جنگ بحسب عونی
پاشا که حاکم جزیره قندی بود بتوسط عالی پاشا
صدراعظم بعد از ده سال کار بریاست فرستاد
فرانسوی ر هفدهم نوامبر اینسال افتتاح سفر مجمع
البحرین سوئز حضور اغلبا ز سلاطین و شاهزادها
بزرگ فرنگ در جشن افتتاح سفر مذکور بخیر بشاهزادگان
خانواده انکلبس

فرانسه فون لامارتین شاعر معروف در واسطه و ستران
پونان معدوم شدن شهر سست مر بواسطه زلزله

سلسله از هجرت مطابق سال
بیست و چهارم از جلوس همبون

انانوفی بنکی پنا تعداد نفوس اهالی انانوفی هفتاد
هفت کرد و چهل و شش هزار نفر میباشد چهارده
شهر در انانوفی هست که هر شهری علاوه بر صد هزار
سکنه دارد

اسپانیا استعفا مملکت انرا بیل از حقوق سلطنتی خود

باسم پیرشون الفتنه و پادرس

اطریش تعداد نفوس تمام مالک اطریش را بشماره
و یک کرد و چهار صد و چهل و سه هزار و پانصد و نو
و در فقر سپیده است

المان و فرانسه جنگهای بزرگ مشهور مابین این دو دولت
و شکست خوردن امپراطور فرانسه و امپراطوری پادشا
پروس بر تمام دولت المان و جمهوری کردید دولت فرانسه
انکلبس این دولت جدا کامل برای منع منازعه مابین پروس
و فرانسه نمود ولی ممتنعی نشد

ابطالیا بحضرت انکه اعلان جنگ مابین پروس و فرانسه
شد پادشاه ابطالیا روم را بدو ن مخصوصه زیادی از
طرف عساکر پاپ متصرف کردید چون فرانسه عساکر
خود را از روم طلبید

عثمانی با نقین سخت در اسلامبول در محله ارمنیه
فرنگیها که هزار و دویست نفر تلف شدند و شش هزار
نفر بچوانه ماندند

پونیا تعداد نفوس این مملکت را اینسال دو کرد و چها
صد و پنجاه و هفت هزار و هشتصد و نود و چها نفر میباشد

سلسله از هجرت مطابق سال
بیست و پنجم از جلوس همبون

انانوفی بنکی پنا شهر شیکا که که سصد و ده هزار
سکنه داشت در مدت پنج شبانه روز علی الاطلاق
مشعل و بواسطه با نقین سختی محترق میشود پانصد
نفر آدم تلف میشود و زیاد از صد کرد و تومان ابران
خسارت مردم وارد می آید

المان و فرانسه بدی پراتی رسم پادشاه پروس در قصر
سلطنتی و رسایل حوالی پادرس در راه عبد فرنگیان

که مقارن واسطه زمستان است محاصره پادرس و
قلعیات اطراف آن با کمال شدت بدین و بکروز تمام
نارنجک توخا نپر در شهر پادرس بسیار بد مروده
مسپوز و لفا و دیامسپوز مارک در روسا بل و خوشتر
متا که نمودن و قبول مسپوز مارک بشتر طایفه آنها
فرانسه وضع دولت معینه اختیار کنند تعیین وضع
دولت جمهوری در مملکت فرانسه بریاست مسپوز
نصب مسپوزول فاو ر وزارت خارجه و گفتگوی او
با مسپوز مارک بجهت عمل مصالحه بالاخره در بیست
ششم فوریه امضا عهده مصالحه از طرفین در روسا بل شد
بعد از انعقاد مصالحه جمیع سلاطین کویا المان از
خاک فرانسه با طمان خود معاودت نمودند امپراطور
المان نیز در بهار بعد از این همه فوجات نمایان برین
پای تخت خود وارد کردید و ناپلیون ستم امپراطور
سابق فرانسه را از حبس خلاصی داده بسمت انکلبس
روان کردید و اگداستن دولت المان اختیار عساکر
برقی و بحری خود را با امپراطور جدید بدین بود کلونیاد
پروس جمعیت تمام مالک المان در این سال هشتاد و
دو کرد و صد و هفت هزار و هشتصد و چهل و نوزده
است عده عساکر بیکه نابا خود دولت المان در خاک فرانسه
حاضر نمودند هشتاد و شصت هزار مرد و دویست هزار
اسب بود صد و هفتاد هزار و بیست و نوزده نفر از قسوان
تلف شده هفتاد و نوزده نفر و پنجاه هزار و هشتصد و
هفتاد و نوب و صد و هفتاد و یک هزاره توپ مترای
پروچهار صد هزار اسب از قسوان فرانسه بقتل رسیده
المان در آمد جرم نمودن امپراطور المان اهالی شهر
پادرس را بچهل کرد و تومان ابران و بالاخره معادل

هزار کرد و قومان ایران خسارت جنگ از اینها گرفته
بعلاوه ابا القین الراس ولایت و قلعجات متر و استراحت
و غیره چون این مختصر فهرست را کتب این پیش از این بنا بود
با بجز ذکر این داهیه کبری کوشیدیم
انگلکس بقدر نفوس این سرزمین انگلکس در این سال
بشش و سه کرد و رسید و هفت هزار و صد و هشت
فقر رسید است
ایطالیا نفیته نمودن پادشاه ایطالیا که مذاخله در
اقتدار روحانی باب نماید افتتاح راه اهن منسپینه
که یکشنبه از کوه الپ راس و داخ نموده بطور دالان و
راه اهن مملکت فرانسه را براه اهن مملکت ایطالیا
اتصال دادند طول دالان مزبور دو و از ده هزار و
دویست و بیست متر است و عرض آن بقدر یک پان
کالکس مبرود و یکی میباشد
سپین معاهدت مابین چین و ژاپن در اقلت و دوستی
روس مراد و تلگرافی این دولت با ژاپن از این نا
پلین بویغ بازده هزار ذرع مسافت است و اول بخار
که از ژاپن بپلین بویغ رسید در مدت ده ساعت و
پنج دقیقه بود جمعیت مملکت روس در این سال بصد
و شصت و چهار کرد و نفس رسید است
ژاپن ایجاد مدرسه دارالفنون برای تعلیمات علوم
فرنگی در پای تخت
عثمانی فونت عمیر پاشا سردار اکبر فونت عالی پاشا
صدراعظم سلطان عبدالعزیز خان خیال دارد که بر
خلایفان و نیکو در سلسله حلیله سلاطین عثمانی است
که ولایت عهد با رشتا و لاد مبرسد مراد افندی
ولد عبدالمجید خان مرحوم و اگر ولایت عهد دارد

خلع نماید و پیر سیزده ساله خود پوسفت عمر لذتین
افندی را اول عهد سازد
فرانسه ظهور هیئت جدیده مسماة باسم کونستنت
پاریس و اصرار بیشتر و اقدام بجنگ با دولت جمهور
که در روسیابل است فونت الکساندر و مانوئیل
و شاعر معروف در سن شصت و هشت ساله
بنکی بنیای جنوبی در مملکت پرویکشهری موسو
بهورب بواسطه طغیان اب معدوم گردید
سن ۱۸۹۰ از هجرت مطابق سال
بلیت ششم از جلوس همایون
اناثونی بنکی بنا در ظرف مدت سیزده ساله صد
وده هزار و چهار صد و بیست و پنج نفر از المان و پلک
کرورد و شصت هزار و هشت صد و سی و یک نفر از مردم
ایراند و هفت صد و پنجاه و یک نفر از هفت صد و شصت
و تری نفر انگلکس بجاک اناثونی مهاجرت نموده در اینجا
سکنی بجای گرفتند هلاک شدن جمع کثیری از
حدت حرارت آفتاب
المان مسازت امپراطور المان بمالک جنوبی المان
بجهت سرکشی نشون انمالک ملاقات امپراطور روس
و امپراطور اطریش با امپراطور المان در برلین و
مستحکم نمودن مبانی دوستی فیما بین را
انگلکس قتل لرد ماپوز و فرما فرمای هند بدست
شخصی از مسلمانان نصب لردنث بروک بجای او
طیایع انداختن شخصی بیعت پادشاه انگلستان
و محفوظ ماندن معظم البها از ان اتباع نمودن و
بعضه مضرتان هلاک و در افریقا
ایطالیا طغیان کوه انش قشان و زوز

روس افتتاح راه اهن تقطیس بر بند ریوین افتقاد
عهد لغت و دوستی با خان کاشغر تزلزل و اندیشه خا
جنوه از عساکر روس بروز و باد را بالان جنوب و مرکز
مملکت
ژاپن بانقین سخت در شهر پد پای تخت فونت سصد
و پنجاه نفر و پیمکن ماندن سی هزار نفر اقتدار
سلطنت جنائی و روحانی میگرد و فرستادن جمیع
از جوانان بمالک فرانک برای تحصیل
سود و بویغ فونت سارل پانزدهم پادشاه المانک و
نصب اسکار و تیم برادر و بجای او
عثمانی تعیین صد و روز و بقاء بوقت صدور مدت
پاشا فتح عساکر عثمانی فلعنه سخت صنعا و در بین
منازعه عساکر مصری با پادشاه حبشه
فرانسه خیالات رئیس جمهوری در انظامات داخله
و دادن هزار کرد و وجه مقررده خسارت جنگ ابد
المان که در دو ترم مالک فرانسه را تحلیف نمایند
مکزیک فونت ژورژ رئیس جمهوری و نصب لردو
ترازای بجای او

سن ۱۸۹۰ از هجرت مطابق سال
بلیت هفتم از جلوس همایون
اسپانیا اهالی اسپانول امده الملقب بدولت دوست
سیر پادشاه ایطالیا را بسلطنت خود منتخب نمودند
و او را امده اول نامیدند بعد از چندی مشا اله
صلاح خود را در سلطنت ندیده استعفا نمود و
رفتن پادشاه با خانواده خود بپرتغال تجدید وضع
جمهوری نمودن در اسپانول
اطریش مقرر داشتن نشون دولت اطریش را بر

هشتصد هزار افتتاح اکسپوزیسیون صنایع در
اول ماه مرد و برین ورود شاهنشاه ایران بون در
سی و یکم ژولیه بعد از اجعت از این سفر فونک بود
که اعظم رجال دولت ایران چه آنهاست که ملنزر کاب
مبارک بودند و چه اشخاصی که در الحاق ماندن بودند
بواسطه شوسلوک مبر احسنه اقر و بین صد اعظم
بشوریدند و عزل او را از آستان پادشاهی و فرستادن
نمودند و این دو شورش بصد و بود که در این
عهد همایون روداد یکی در زمان مبرزاتی خان دیگر
در این وقت
المان ورود سفرای ژاپن در برلین شورش در فراتنگر
که استعمال حرب برای دفع شورششان لازم شد
ورود شاهنشاه ایران در برلین در سلخ ماه مرد و ساون
امپراطور سبطر بویغ فونت ژان پادشاه ساکس
انگلکس فونت ناپلیون سیم امپراطور سابق فرانسه
در قصر اسلشهورست از توابع لندن در تمام ژانویه
یکساعت و نیم قبل از ظهر ابتدای مناظره مابین پادشا
اشانسی که یکی از سلاطین افریقا است با دولت انگلکس
ایطالیا طغیان رودخانه پو و خرابی رساندن باغلب
نقاط ناسف تمام مردم از فونت ناپلیون سیم توجه
مردم در میان خود تنخواهی برای ساختن محبت ناپلیون
سیم ورود شهر بار ایران در بلیت و پنجم ژولیه بر
ایطالیا
چین خافان که طفل بود بسین بلوغ رسید خود
کهنل امور سلطنت و جهان بینی میشود
روس ورود جمعی از معارف و فتر سبطر بویغ و
نظم نمودن از بعد ثبات حان حقوق سار این ژنرال کفنا

باد و از ده هزار نفر قشون بتبصر خان جنوق مامور شد و رود شاهنشاه ایران در بیست و یکم ماه مه بیطرف بود و عساکر روس شهر جنوق را در اول تابستان بعد از این خاق جنوق خود را مثل سایر خاقین ترکستان در تحت سلطنت روس باید بشناسد

ژاپن مسافرت کرد و از ولایت الکسی پیر امپراطور روس با بیملکت مسکاد و بعد نوز و زفر کبکها را جشن گرفتند بعضی اول سال قرار داده است سفره را که در دربار او هستند بدین برای میکنند

سویس قوت دولت در برونز و بک در شهر نوز و زفر بختی معادل چهار کرد و ایران از املال خود را با اهالی شهر عثمانی مضایقت با شاه صدارت و عزل محمد رشید پاشا و رود شاهنشاه ایران در هجدهم ماه او با سلیمان فرانسه ایجاد مجلس کلای دولت که در زمان سلطنت رسم بوده موسوم بمجلس سنا استعفا مسبوطن از و پاست جمهوری و وزیران که بقیه را بودند در او اخر او ریل و نصب مارشال ماکاهون بر پاست و روز شهر بار ایران در دهم ماه ژوئیه بشهر پاریس مکزیک لدر و ژوئیه رئیس جمهوری در افتتاح مجلس در صده اینست که بلیکه بتوانند در شتر الف و در و شتر که سابقا با فرانسه اشتداد حکم کند

هلاند ابتدای منازعه مابین این دولت و سلطان آتچین که در یک قسمت از جزایر سوماترا سلطنت دارد شکست قشون هلندی از قشون آتچین بواسطه زخم خوردن ژنرال کلر سردار قشون هلندی

سنة ۱۲۹۱ از هجرت مطابق سال بیست و هشتم از جلوس مهابون

اما توفی عدد قشون دولت را بجهت بر بیست هزار نفر مقرر داشتند

اسپانیا تقویض ریاست جمهوری اسپانیا بارشال سترک بقیه وضع جمهوری و مسافرت مارشال سترک بقیه نامه تمام قشون بدون استثناء دن الفنز پیر ملکه سابقه از ایل ریاست شاه میخوانند

اطرش مسافرت امپراطور بیطرف بود و ملاقات با امپراطور روس

المان عدد قشون المان در وقت صلح از صاحب منصب و نابین بچهار صد و یک نفر و ششصد و پنجاه و نه نفر مقرر کرد بد شخصی موسوم بکولمان بهمت مسبو بیزمارک طبا بخر خالی کرد که جزئی نائی بدینا و وارد آمد استغفای بوقتی مسبو بیزمارک و قبول شدن آن انگلیس حرکت عساکر انگلیس بهمت کوماسی پای تخت طابقت اشانتی که پادشاه انجا اعلان جنگ با انگلیس کرده بود در او فتها محظ و غلای سخت در سبکالک هند و قوت چندین کرور نفیس عزل و زرای و پست و نصب و زرای توری

چین بواسطه طوفانهای سخت که در دریا واقع شده بود در اوایل پاییز اینسال در سواحل جنوبی چین و سواحل ژاپن اینبیز زیاد و کشتی زیاد حتی کشتیهای افش زره دار غرق شد

دانمارک استعفا تمام وزرا این دولت مسافرت پادشاه بجزیره اسپلند که جشن سال هزارم الخاف اینجزیره بمملکت دانمارک گرفته شد

روس مسافرت امپراطور روس بر المان و بعد بر انگلیس بکه از برادران خان جنوق در جزو قشون

روس قبول خدمت میکنند

ژاپن بدین برای امپراطور پس زوجهات سفرای کبار را که در این دولت بودند

عثمانی عزل رشیدی پاشا صدام اعظم و نصب حسین عثمانی پاشا وزیر جنگ بجای او و رود پرنس میلان والی ستر با اسلا ببول

فرانسه مدت ریاست مارشال ماکاهون بدون تردید بهفت سال مقرر شد

هلاند فتح گران بکی از قلعجات آتچین بدست سردار هلندی جشن اهالی هلاند در موقع سال بیست و پنجم جلوس پادشاه

سنة ۱۲۹۲ از هجرت مطابق سال بیست و نهم از جلوس مهابون

اما توفی قوت شدن زن سن رئیس سابق

اسپانیا در جزیره کوبا ژنرال کوزا مردم را بقتبت پادشاه جدید الفنز عورت مینماید و رود پادشاه جدید و تمام ژانویه بنیدن ریاست سلن از بند اسپانیا منازعه سخت هواخواهان دنکارلس با عساکر پادشاه اطرش افتتاح کشتی رانی در شعبه از انوب که بحکم امپراطور تازه حفر نموده از وسط شهر و بنه عبور داده اند پناه جستن باغبان مملکت عثمانی بجای اطرش المان مخالفت اشکار پاپ بر ضد این دولت صدور احکام از رم بکشتیهای کاتولیکی مذهب که نمکین و اطاعت قوانین جدید که دولت میخواند در قوانین مبدع ایجاد نماید نمایند پرنس بیزمارک در مجلس شورای بالتراحر میگوید که در مسئله مذهب بهتر اینست که که شخص بخلاق معتقد باشد نه بخلق و معضود

از انجرف کتاب بیایست

انگلیس مسافرت جمعی از دانشمندان و علماء بقطب شمالی در هجدهم ماه اوکشتی موسوم بالبراکه پادشاه انگلستان در ان کشتی بود و از از برن بر پرنسوت می آمد در عرض راه علی الفلز بکشتی مبتس لقو برخورد و قسمتی از ان کشتی را شکسته سر زفر را غرق میکنند

کاپی تن دب از بند رود و انگلیس بر بند و کالفرانسه با شتا از دریا عبور کرده بیست و چهار ساعت تمام در روی آب مینماند ابقاع دولت انگلیس اسهامی که خد بومصر در بفر جمع المجرین سو برداشت بهشت کرد لیره انگلیس

اطالیا بروز طبقه از فراموشخانه هادوم

چین قوت خاقان چین در و از دهم ژانویه

روس تقارر دولت باخان خوفند و رود عساکر روس بر داری جنرال کفان بخوشند ناصر الدین خان والی خوفند مطیع میگردد لیکن عبدالرحمن نامی بر ضد روسها برخواست حکم بجهاد میکنند ژنرال اسکلف مامور بتد میر عبدالرحمن شد تمام خوفند را منصرف میشود اگر چه روزنامه اطراف صلح دادند و از جنگ حرف نمیزنند ولیکن دولت روس شورش بعضی ایالات عثمانی را بدیده حقاقت نمی نکرد و سهل نگرفه محفناستادارک و بقیه جنگ سپردانند و اشکارا اطاعت و پایدی بیاعیان عثمانی مینمایند عثمانی باغبانهای هرز کون جدا با قشون دولت در حجاب هستند اهالی ایالات منتکر و روسوی بانها اطاعت میکنند استغفای اسعد پاشا از صدارت و نصب محمود پاشا و رود عساکر مصری بجهت

شکست یافتن از نصیبه و مراجعت کردن آنها بمصر
 زلزله سخت درازمیر و حوالی انجا در روز دهم که
 بیشتر از ده هزار نفر هلاکت می کردند
 فرانسه طغیان اب رودخانه های جنوب فرانسه خرابی
 رساندن باغلب ماکن دودیت هزار تومان دولت از
 خزانه با شخصی که اموال و املاکشان تلف شد است
 بجای بخشش می کند
 هلاکت فتوحات قشون این دولت در آنچین
 بنکی بنای جنوبی شهر لایانه بواسطه زلزله کل
 خراب میشود

**۹۳ سال از هجرت مطابق سال
 سی مارا جلوس همایون**

اتاقی بنکی بنا در چهارم ژوئیه که سر شنبه و از
 جمادی الثانیه باشد جشن سال صدم آزادی
 اتاوتی داد و اتملکت گرفتند افتاح اکیسویسپون
 صنایع عمومی برای جمع دول و ملل روی زمین در
 شهر فیلادلفی در اوایل خرداد
 اسپانیا تمام نقاطیکه عساکر باغیج نکالرس گرفت
 بودند قشون دولتی بجهت تصرف در او
 المان منع دولت فرانسس از آنجا سربازان بفرستند
 آنها را با حاج بیزند ملاقات وزراء دول تبار روس
 و المان و اطیش پرنس کرچاکت پرنس پرنس مارک
 کت اندراسی
 انگلیس ارد در بی وزیر امور خارجه مدنت از وضع
 سلطنت و حکمرانی دولت عثمانی میکند
 مسوکل و سنون کتابچه در مدنت دولت عثمانی انشا
 میکند مسافرت پادشاه انگلستان بللمان و مرا

ب انگلیس معاونت کامرن ستیاح معروف از افریقا
 مراجعت و بعهده از هند و سنان ب انگلیس فرستاد
 کشتیهای جنگی انگلیس با اسلامبول بجهت دعایت
 دولت عثمانی
 ایتالیا حوت کار دنبال ان توتلی معروف صدراعظم
 پاپ و برقراری کار دنبال سیمونی بجای او مسافر
 اژنی امپراطور سابق فرانسه بشهر
 چین فتوحات عساکر چینی در کاشغر گرفت شهر
 ارم سبی از عقبوت بک امپراطور
 داتمارک مسافرت پادشاه باز و جبه خود بطین بودغ
 روس در دهم نوامبر اینسال که مطابق است با جمعه
 بیست و دوم شوال خطبه امپراطور در مسکو با
 حضور رجال دولت واعیان و اشرف مملکت قرائت
 کرده اشکارا بیان مینماید که اگر اجاع دول فزک
 نتوانند قراری در رفاهت عبسویان رعیت
 عثمانی بدهند من مسلما بشخصه حاضر هستم که کال
 دعایت را با آنها بنام و سر روز بعد عساکر اردوهای
 جنوبی را تمام مور بوقف اپالت ادسا نمودند کراندو
 نیکلای برادر امپراطور سردار این اردو گردید الحاق
 خونسد بمصرفات روس در ترکستان و موسو
 نمودن این اپالت را با اپالت فرغانه فتوحات و غلبه
 ژنرال اسکلف سردار بظایفه قزاق
 ژاپن مسافرت میکار و پادشاه اینمملکت با سفاین
 جنگی با طرف جزیره خود موقوف داشتن شکست
 نسبت بمصرفین در این مملکت
 عثمانی جنگ سخت دولت با باغبان هر دو کوب
 و بوسی استعفا امپراطور پادشاه صدراعظم و نصب

محمد رشیدی پاشا بجای او خلع سلطان عبدالعزیز
 از سلطنت درسی ام مرکه سر شنبه ششم شهریاری
 اولی باشد و نصب سلطان امراد پنجم بجای او در چهارم
 ماه ژون که یکشنبه یازدهم جمادی اولی باشد عبد
 العزیز خان شریان خود را با مقراض دریده خود را
 هلاک میسازد این فقره فوت سلطان شهرن کاذب
 است سلطان عبدالعزیز خان را بجزیک انگلیسها
 و زرای خاشن هلاک نمودند در شانزدهم ژون که
 شنبه بیست و چهارم جمادی اولی باشد حسین
 عونی پاشای وزیر جنگ و رشید پاشای وزیر
 امور خارجه را حسن نام جرکس در خانه مدحت پاشا
 صدر اعظم بقتل میرساند درسی و یکم ماه او که د
 شنبه هم رجب باشد بقوای شیخ الاسلام که سلطا
 مراد خان پنجم برضو مجنون است و قابل سلطنت و
 قضاوت فرائی نیست از سلطنت خلع شده برادر کهنتر
 عبدالحمید خان بجای او منصوب گردید در هفتم
 سبتمبر که پنجشنبه هجدهم شعبان باشد سلطان
 عبدالحمید خان رسا جلوس بخت سلطنت میکند
 ایجاد پارلنت عثمانی مرکب از صد و بیست نفر فتوح
 عبدالکریم پاشا در سر روی عزل رشیدی پاشا
 صدر اعظم و نصب مدحت پاشا بجای او
 فرانسه ورود پادشاه انگلستان بیار پرنس ملاقات
 با مارشال ماکاهون ورود سفرای مارک پیار
 هلاکت ازاد کردن غلام و کنیز را دولت هلندی
 در جزیره سوماترا
 بنکی بنای جنوبی ژنرال برادر پاشا است جمهوری
 منتخب گردید

یونان مراجعت پادشاه یونان بعد از گذشت و حساب
 تمام فرنگستان بمملکت خود استقراض دولت برای
 ندارد قشون
 سنتریکهار و دودیت و نود و چهارم از هجرت
 مطابق سال سی و یکم از جلوس همایون
 اتاوتی در اینسال ریشارد های بر پاست جمهوری بر
 قرار و زلزله گران از این عمل خلع گردید سالی پنجاه
 هزاره که بر رئیس جدید مواجب و مر سوم داده می
 شود هر که در معادل پنج قران است پیغمبر ظایفه
 مرهن که مذهبی است در هن نام پیغمبر میوراست
 بحکم دولت بقتل میرسد شکست عساکر دولتی از
 ظایفه سیوکس که از وحشیهای فدییم بنکی دنیا
 میباشند
 اسپانیا تمام باغبهای جزیره کوبا بمقتاد و مطبع
 دولت شدند
 اطیش ملاقات پرنس پرنس مارک صدر اعظم المان و
 کت اندراسی صدر اعظم اطیش در شهر سالبوک
 المان گرفت امپراطور جشنی در موقع سال هفتادم
 داخل شدن ایشان بخدمت قشونی و سال هشتم
 عمر امپراطور پرنس پرنس مارک بواسطه صلح مزاج قنا
 چندی از کار کتاره مجبوب
 ایتالیا بی نهم پاپ جشن سال پنجاهم سلطنت
 و جنبانی خود را میگیرد
 انگلیس ورود سفرای چین بلندن گفتگوی
 سخت در مجلس پارلنت در مسالیکه راجع بقیمان
 سفاین جنگی انگلیس ورود بخلیج بنکای نزدیک
 اسلامبول میکند الحاق جمهوری ترانس وال اوقیا

تیر بر اسلحه مید مبتصرات انگلین در آن ناحیه
 پر توغال بطریق این دولت در جنگ روس و عثمانی
 روس صدراعظم این دولت برین کرجا کت بدولت
 و اطیش و فرانسه و ایتالیا با دواستی میفرستند که دو
 عثمانی بهیچوجه تکالیف دولت روس در مسائلی که
 خارج بر فاهیت عیسویان اتمکت است قبول نموده و با
 جهت دولت روس در تصرف قسطن است آمدن امپراطور
 به کیش و اتفاق و لعهده و سان دبدن قسطن و در اینجا
 اعلان جنگ کردن عثمانی شازده عثمانی با تمام اجزای
 سفارت از نظریت بیعت مملکت خود حرکت میکند امپراطور
 با و لعهده شخصی در عساکر روس که بجای عثمانی رود
 میکنند حاضر هستند
 زاین اعداد راه امن جدید و افتتاح ان با حضور پادشاه از
 و آگاه کین
 عثمانی صفوت پادشاه در مجلس کلا از طرف سلطان اطفا
 میدارد که تکالیف مجلس کفر از طرف دولت را که در اسلامبول
 منعقد شده بود چون نشان و شوکت عثمانی ظالی دارد
 میاورد سلطان قبول نکرده و نموده اند مجلس کلا
 دولت عثمانی تمام تکالیف مجلس کفر از طرف دولت فرنگ را
 رد کردند و فن مامورین دولت که در مجلس کفر حاضر
 شده بودند از اسلامبول عزل مدحت پادشاه از صدرت
 و مضایقه پادشاهی او شازده از روس با الشاع سفارت
 بیرون خواندند از اسلامبول خارج شدند در بیست
 چهارم آوریل مطابق سه شنبه و هجدهم ربيع الثاني عساکر
 روس ورود دیر حد عثمانی نمودند تصرف عثمانی ستم
 قلعه ازیناد در روس در هفدهم مطابق پنجشنبه
 جمعی از اولی شهر در همان راه روس متصرف شدند شش
 اسلامبول قوای جهاد می دهد در چهارم ژوئن مطابق
 دوشنبه بیست و یکم جمادی اولی عساکر روس شهر فارس
 را محاصره میکنند در بیست و دویم همان ماه عساکر روس
 از رود دنا نوب عبور میکنند پیش قزول قسطن روس
 دیر داری ژنرال کورکوز کوه بالخان عبور میکنند شهر
 بنکیلی متصرف عساکر روس در می آید شکست رود
 نهم روس بدست عثمان پادشاه در عثمانی محمد علی
 پادشاهی عیدالکر پادشاه اسپهسالار کل عساکر عثمانی
 میشود شکست مختار پادشاه را لشکر خود را بقلعه
 فارص انداختن در هجدهم نوامبر مطابق یکشنبه یازدهم
 ذی قعدة الحرام قلعه فارص متصرف قسطن روس را مد
 و عساکر روس بیعت ازینا الروم حرکت کردند در دهم
 دسامبر مطابق دوشنبه چهارم ذیحجه الحرام عثمان پادشاه
 با قسطن ابوالبحر می خود در یونان تسلیم عساکر روس
 میشود
 فرانسه در سیم سنما میر که دوشنبه بیست و چهارم
 شعبان باشد مسوپر رئیس سابق دولت جمهوری
 فرانسه وفات میکند
 هلاکت فوظات عساکر دولت در ایچین فوت مملکت
 این مملکت در نایبسان
 یونان در کمال عجله دولت در بیست و هفت حاضر کردن
 قسطن است
 سنه یک هزار و دویست و نود و پنج از هجرت
 مطابق سال سه و دویم از جلوس همایون
 آنا تونی تنکی دنیا بروزیت زرد بانها ت ستمی در
 ایالات این مملکت
 اسپانیا جمع بیست و هفتم سوال شخص جلیک سکن

طی آنچه بطرف پادشاه خالی کرده ولی با ایشان نخورده
 اطیش کت اندر ایسی وزیر اعظم دولت اطیش بدول
 المان و فرانسه و انگلین ایتالیا اعلان رسمی میکنند
 که مامورین در مجلس کنگره که از برای قرار مسائل پیش
 منعقد خواهد شد بوسیله یای تحت اطیش روانه فرزند
 و دولت المان تکلیف میکنند که محل انعقاد این مجلس
 برلین باشد
 المان در افتتاح مجلس پارلمان امپراطور شخص خطبه
 خوانده و کوشش خود را در انعقاد مصالح بین روس
 و عثمانی و حفظ صلح در تمام دولت فرنگ اظهار میکند
 در شنبه هشتم جمادی اولی این سال در کوچه برلین
 امپراطور با صیبه خود در کالسکه رو بازی از گردش
 مراجعت میکرد همدل نام دو تیر طیناچی نسبت کالسکه
 خالی میکند همچو کلام با ایشان می خورد در سطح جمادی
 اولی نیز در همان کوچه برلین هنگام رفتن امپراطور
 بگردش دو تیر فنک بیعت ایشان خالی میشود و چند
 چارپاره بیاز ووشانهای امپراطور مجروح و لیکن زخم
 شدیدی نبوده که بیم هلاکت باشد در این وقت که
 مقارن سفر و تیم پادشاه ایران بفرنگ بود در همان
 ایام تشریف پادشاه در برلین این واقعه روداد بازدم
 جمادی الاخری مجلس کنگره دول در برلین افتتاح شده
 مارین دول المان و اطیش و فرانسه و انگلین و روس
 و ایتالیا و عثمانی در مجلس جلوس کرده و ریاست
 مجلس برین بنیاز داده میشود شنبه دوازدهم
 رجب مامورین دول عهد نامه برلین را اعضای نمای
 اختتام مجلس کنگره پنجشنبه دهم ماه ذیحجه
 افغانستان قبول نکردن امپراطور علیخان نام مامورین

انگلین در ادماه رمضان و قبول نمودن مامورین
 روس در کابل که انتشار این دولت در سبب خطر
 کردید
 انگلین مابین این دولت و دولت روس آثار کرد و
 بدیدار است در اغلب بلاد انگلین اهالی با دولت
 موافق در جنگ با روس نیستند و رود عساکر روس
 در حوالی اسلامبول اسباب کال وحشت بر حال
 انگلین است و با این جهت کشتیهای جنگی دولت از
 سمت در با حوالی اسلامبول می آید مابین دولت
 روس و انگلین قراردادی مساعد داده میشود
 فرستادن تهدید نامه از طرف فرانسویهای هند به
 امپراطور علیخان امیر کابل در ماه ذی قعدة پنجشنبه
 و پنج ذی قعدة عساکر انگلین از چند نقطه وارد خاک
 افغانستان شد و فریاد از روز قلعه علی مسجد را که
 در دهنه تنگه خنیر است متصرف شدند
 ایتالیا فوت ویکتور امانول دویم پادشاه این مملکت در
 ماه محرم و جلوس هومبر اول ولد ارشدان پادشاه
 تحت سلطنت ایتالیا فوت بی نهم باب اعظم در
 چهارم شهر صفر انعقاد مجلس کنگره یعنی شورای
 بزرگ کشتیان بجهت انتخاب پاپ تازه در پانزدهم
 و انتخاب نمودن کشتیان کاردینال پیچینی و
 ریاست کاتولیکی و اورام لقب بلون سپرده نمودن
 روس مراجعت امپراطور بعد از فوجات نمایان در
 خاک عثمانی بطریق بیخبر و رود عساکر روس بشهر
 ادرنه بیست و یکم صفر فریب کراند و کنگره امپراطور
 عساکر روس در روز نهم سن استیفا نهم فرسخی
 اسلامبول از رود بلتیم ریح اول کراند و کنگره

شهر اسلامبول رفت با سلطان ملاقات مینماید
 معاودت کراند و کنگرانی از خاک عثمانی و تعیین
 نمودن زغال تنبلین را در بیست و پنجم ربيع الثاني
 بجای خود تصرف نمودن عساکر روس بندر و شهر
 باطوم را در جمعه هفتم رمضان تصرف قشون روس
 شهر عثمان با زار و ارزنة الروم را رفتن قشون روس
 از شان استیفات حوالی اسلامبول سه شنبه هجده
 رمضان مجروح ساختن زغال تربیت حاکم شهر
 پتر بوریغ را شخصی از طایفه بنهلپست در شان زده
 شعبان زغال مرتضی زور پسر احسان مخفی روس را
 در یکی از کویچه های پتر بوریغ در روز روشن بقتل
 رسانید و قاتل مخفی کرد بد سان دادن قشون
 در پتر بوریغ با حضور شاهنشاه ایران
 عثمانی انعقاد مصالحه بین عثمانی و روس در شان
 اسفان در بیست و هشتم صفر این عهد نام مینماید
 بر بیست و نه فصل است تعیین خسارت جنگی که
 دولت عثمانی بر عهد گرفته که موافق عهد نام
 سان اسفان بد دولت روس بد هدر و هزار و هشتاد
 صد و بیست و دو مینا است و ابالات بلغاریستان
 و دریچای از ملک اروپ خود بخبری دانسته و در
 سمت اسپاقرصر باطوم وارد همان راملک طلق
 دولت روس میداند سفاین جنگی عثمانی در محاد
 پره بندر یونان نکراند اخذ دولت یونان را بقتل
 میکند که اگر عساکر خود را که در خاک عثمانی نخط
 نموده اند نظر بلدان بند را ضرب کلوله معدوم
 سازند یا بقیه سخت در باب عالی
 فرانسه افتتاح آکسوز بسون عمومی صنایع نشان

زاد در اول ماه مطابق چهارشنبه بیست و هفتم
 ربيع الثاني در نام مالک فرانسه علی الخصوص در
 پاریس در سیام ماه ژون با اسم عهد و جشن جمهوری
 جشن بزرگی گرفتند انتخاب وکلای ملت در دولت
 فرانسه مساعد وضع جمهوری بود اغلب وکلای
 ملت جمهوری طلبند نه سلطنت طلب
 یونان با عنایای بانک مقدونیه که بر ضد عثمانی
 هستند مهمل بتبعیت یونان داوند دولت یونان
 بد دولت عثمانی اطلاع میدهد که الجاء عساکر خود
 را با ابالات اسپر و تسالی و مقدونیه من ابالات عثمانی
 خواهد فرستاد

**سنت یکم از رود و بیست و نود و شش از هجرت
 مطابق سال سی و سوم از جلوس همایون**

آنا تونی منکی دنیا این دولت در صدد تجدید عهد
 نامه با چین است در مجلس شورای عدل قشون حاضر
 رکاب زبیری آنا تونی بر بیست و پنجم از فروردین
 شد
 اسپانیا ملاقات پادشاه اسپانول با پادشاه
 پرتوگال فوت ملکه اسپانول و وزراء دولت و
 وکلای ملت از عمل استعفا میکنند
 اطیش عقد معاهده و قرارداد اتحاد مابین این
 دولت و دولت المان پارلنت اطیش و مجاری
 استعدا در حربه افزوده عدل قشون را به شصت هزار
 نفر قرار داده اند
 المان افتتاح مجلس پارلنت در برلن با حضور
 امپراطور کلپومر که خطبه افتتاح را امپراطور به
 شخصی قرائت نمود ملاقات پادشاه منس امپراطور

لمان و در شهر باشن بر روز صوم و شجره سخت و
 میان روزنامه های روسیه و المان پرنس کراچاکف وزیر
 اعظم روس وارد برلن شد
 انگلیس رفتن قشون انگلیس رو بقصد هار دولت انگلیس
 در کار جنگ با پادشاه زولوس سبوتواست بلنارد
 مرکب از هشتاد و پنج نفر پاپین و هفتاد و دو نفر صاحب
 بوده در اهاند ولا ژولویها بالمره معدوم و مقتول کرده
 اند فرار داد مصالحه با امپریه یونان امپرافغانستان از
 شد امپرشه علیخان که در سال قبل فوت شده بود
 بعقوبخان پسرش بجای او والی افغانستان میشود و
 قشون انگلیس مامور بتخلیه کابل کرد بد و نقاطی که در
 تصرف قشون انگلیس بود با امپریه مسترد داشتند سکا
 یکصد و بیست هزار لیره انگلیسی از دولت برای امپریه
 استرا و امر تر شد ماز و مار تر سبوتوا پادشاه
 ژولوس اسپر و دستگیر کرد بلجی انگلیس را با همه
 اجزاء سفارت در کابل بقتل رسانیدند قشون مامور
 با افغانستان هنوز از سر حد افغانستان خارج نشده
 مجلاد و با مامور بتدبیر امپرافغانستان شدند
 تخمیر قند هار مجددا امپریه یونان از واکبری
 استعفا نمود جنگهای سخت عظیم مابین قشون انگلیس
 و افغان در کار است علی الخصوص با اتوب خان پسر
 علی خان
 ابطالیا مجمع وزرای دولت استعفا نموده وزرای
 جدید مرکب و مقررت گشت
 هلاند کنگرل ترسترفه حکم آچین موسوم بکنکند
 را بجزیه تصرف در آورد
 روس بر روز طاعون در قریب حاجی ترخان و خون

نام اهالی ملک روسیه دولت در صدد شرايط خط
 وضع نشان است از معمول داشتن قرابتن و غیره
 خبر رسیدن از حاجی ترخان که مرض طاعون بکلی تمام
 شده شدت ضا د طایفه بنهلپست و اتش زدن
 انها چند شهر معتبر مثل راسبورغ و ابریت و پاپم
 غیره را و انباشتن این طایفه زین خطر راه آهن نزدیک
 بمسکورا که معبر امپراطور است بنفت و در بنامیت که
 هنگام عبور محترق شده با امپراطور اسپری رساند
 از فضا بجز عبور محترق نشده و بلا مثل زان نقطه
 که گذشتند اتش گرفته بموجب سخط امپراطور حکام
 مقتدر مامورند که با کمال تسلط و اختیار طایفه طایفه
 بنهلپست را راضی و رضی کنند انتشار یافته است که بین
 دولتین انگلیس و روس در مسئله اسپای مرکزی
 خاصیت و مخالفتی هرگز است دولت روسیه استعد
 خود را در کشتن زیاد کرده است
 عثمانی بین این دولت با منس و روس یونان کشتکوی
 بسیار است در امور و ابالات سرحدی و تعیین حد
 انها سلطان عثمانی بد دولت انگلیس قول صریح مید
 بر عمل خد و مصر که رفتارش مرضی خواطر فرانسه و
 انگلیس بوده و خاصرند که حلیم پاشا را بجای او خد
 نمایند اسمعیل پاشا خد بومصر بخواست دولت معظ
 فرنگ خصوصاً بحکم المان از خد بوی استعفا نموده
 و توفیق پاشای پسرش در عرض بخد بوی مصر
 منصوب شد خبر الدین پاشا از صد ارت معاف
 معزول و غارتی پاشا بجای او منصوب شد
 فرانسه رئیس جمهوری این دولت مارشال ماکا هو
 از ریاست استعفا نمود ژول گروی بر ریاست جمهوری

فرانسه و کامبیا بریاست مجلس شورای منتخب و برقرار
شدند الجزایر شورش و بلوای غامی کرده اند که دولت
مجبوریت دارند حرب و اسلحه کردند
یونان مأمورین که برای تعیین حدود سرحد یونان
و عثمانی انتخاب شده بودند حرکت کرده بشهر یانین که
مبادگاه همه اجزاء کبسون است وارد شدند

سنة یکم هزار و دو و بیست و نود و هشتاد و هجرت
مطابق سال سی و چهارم از جلوس همایون

افغانستان بعد از استعفاء جبری امیر یعقوب خان عبد
الرحمن خان که از نبی عام او و مدت تهاذری و بخاک
روس پناه حبیتر بود آنکلیسها آوردند و امیر فاضل
مؤدند شورش مابین عساکر عبد الرحمن خان و ولی خان
افغانستان شورش سخت در هرات و قتل حاکم هرات
چین مراد پلینکی این دولت و دولت روس بر
با فظاع است

سنگی دنیای جنوبی فتح قشون شیلی و غلبه این قشون
بر عساکر منفقین و ویلوی گفتگوی مصالحه بین
و شیلی مینا بخبری دولت انا تونی

المان در وقت انعقاد مجلس پارلیت امپراطور و پیکر
نظفهای سلطنتی اصرار و مبالغه در ازاد استعداد
حریته نمود به لحظه استعداد آخری هم جوار ابرمکت
المان

آنکلیس خبری افغانستان در حضورت و نفاق با دولت
آنکلیس و مجتد ابرامدن آنکلیسها در مقام تهدید
تنبیه آنها نصرن نمودن شهر کابل را تا نیا بغلبه
جنگهای شوالی فاعنه با قشون آنکلیس ورود
عبد الرحمن خان از ترکستان با افغانستان شناختن

پاشا زلزله سخت در زمهر
یونان این دولت در صلا اینستکه مراد پلینکی
رایاد دولت عثمانی بهمزید بواسطه تعیین حدود
سنة یکم هزار و دو و بیست و نود و هشتاد و هجرت
مطابق سال سی و پنجم از جلوس همایون

افغانستان جنگ سخت مابین امیر عبد الرحمن و سردار
ابو تمان در سواالی قندهار و غلبه سردار ابو تمان و
نصرین شهر قندهار و روگرداندن قشون سردار ابو
خان زوی و بطرف عبد الرحمن خان رو آوردن و رفتن
قشون عبد الرحمن خان بطرف قندهار و شکست خوردن
ابو تمان و فرار او بهت هرات که توبها و اغروق او بدست
امیر عبد الرحمن خان می افتد

امیر کا طغیان رود خاندان را بر این ظلم که موجب خرابی
و هلاکت بسیاری از نفوس میکرد
اناثونی انعقاد عهد تجاری و دوستی این دولت با چین
و هت رئیس جمهوری این مملکت بواسطه زخم طاعون کبیر
نام پس از چندی از توری بریاست جمهوری برقرار میکرد
با یقین بسیار سخت در شهر بونیک

افریقا تونس عساکر فرانسه شهر صفاقس اکلولر با بادن
میکنند جنگ سخت در خامه با اعراب و فوجان فرانسوی
در تونس

مارک بروز طاعون در ابرمکت مصر شورش قشون
مصری بر ضد خدیو و محاصره نمودن آنها فخر خدیو را
اسپانیا افتتاح مجلس شوری ملاقات سلطان اسپانیا
و پرتغال

المان ملاقات امپراطور المان و امپراطور روس در
دانتزیک و ملاقات امپراطور اطریش در شهر کاستن

آنکلیس و کلای رلند از مجلس پارلیت اخراج میشوند
شورش و انقلاب سخت در رلند عساکر آنکلیس قندهار
را تخلص میکنند

ایتالیا زلزله شدید در شهر نابل و خرابی خسارت زیاد
روس انعقاد مصالحه مابین روس و چین کشتند
امپراطور روس الکساندر دوم بدست نهلبستها
در ریتر بوزغ در سپرد هم مدارس جلوس الکساندر دوم
و بعد با امپراطوری نام مملکت روس روساکف و
چهار نفر از همدستان او که قتل امپراطور را سبب بودند
پس از تحقیق بدار او بچند بقیه همدستانهای قتل امپراطور
گرفزار شدند پس از استنطاق معلوم شد که رئیس پلیس
بطرز بوزغ هدست مقتصرن بوده فتح کولیت بدست
ثزال اسکلت با یقین سخت در رسکو

عثمانی اجاع سفرای کبار در اسل امبول برای وضع
مابین عثمانی و یونان بروز طاعون با مرضی شیب
در عراق عرب استنطاق مدحت پاشا و سایر اطراف که
متمم بقتل سلطان عبد العزیز خان بودند مدحت پاشا
و هشت نفر از همدستانها او را حکم بقتل و در نظر را عبس
مؤید دادند پس از آن توسط نام سفرای کبار از قتل
مدحت پاشا و سایرین گذشت حکم مجلس ابدی او میناید
بروز و یاب در مکه معظمه

فرانسه عساکر فرانسه در سرحد الجزایر و تونس در جنگند
فتح فتر وان از شهرهای تونس بدست قشون فرانسه
هانزی برین بریاست مجلس و کلای پارلیت بر قرار
شود وزراء فرانسه مغزول و مسپوگامبتا تصد ارت
منصوب و مأموریت تشکیل وزارتخانه است
یونان منازعه مابین عثمانی و این دولت و تهاذری

است سفرای دول خارجه که در یونان هستند این دو
 را مانع از جنگ با عثمانی مینمایند
سنه یک هزار و دویست و نود و نه از هجرت
مطابق سال سی و هشتم از جلوس همایون
 اماتونی بگریختن از این دولت سفیری با بزرگان مأمور میشود
 طغیان ارب و شهر سبستان جمعیتی کثیر را غرق و شهر را
 خراب میکند
 بر زینل افشاح مجلس پارلیمنت
 پرو منافع مابین جمهوری پرو و جمهوری شیلی
 شیلی عهد مصالحه مابین شیلی و بلیوی
 اروپا اطرش مابین این دولت و افلاق بغداد کند و در
 است در هشتم ماه دسامبر جزوق در تاشا خان ریگ
 در وینه زیاده از هزار نفر تلفت نمود بروز شورش در
 ابا لوت هر شک و بدینی شکست باغبان عساکر اطرش
 را از طرف سلطان عثمانی نشان امتیاز برای امپراطور
 اطرش ارسال میشود
 اسپانیا انعقاد عهد تجارت مابین این دولت و دولت
 فرانسه
 المان بجهت دوستی این دولت با دولت عثمانی ز نزال را
 را بپوپل حامل نشان از طرف امپراطور المان برای سلطنت
 عثمانی شد مجادله و کلاهی ملت با وزراء دولت در باب
 دخانیات که بیع و شرای از آن مخصوص بدولت کنند
 جمعیت المان در این سال از اسفرا است پنجاه و شش کوف
 و سیصد و چهل هزار پرستان وسی و دو کورد و دو
 وسی چهار هزار کاتولیک و یک کورد و شصت هزار پرو
 وسی هزار نفر از ادیان مختلفه و هفتاد و سه هزار بیست
 انگلیس شورش سخت در آرنند و سوزاندن باغبان

اکثر ایشیه و لونی زاد بوانه بطرف پادشاه انگلستان
 خالی میکند بدین اینکه کلوله معظم لها بخورد در
 دو بلن پای تخت آرنند باغبان و زرافه های آرنند بود
 کوندش و بوزک و زبرش را بقتل میرسانند عراقی پاشا
 از صاحب منصبان نظامی بخدیوم مصر شویید و فی الواقع
 مصر را بهم زد بالاخره کفر تار و مقهور انگلیسها شد اگر
 چه معرفت دولت انگلیس او را تطبیع کرده بود و پول
 زیاد باور داده بود بلکه میگویند از اول هم بترک
 انگلیسها علم شورش افراشت خالاد در جزیره سبلان
 سفاین جنگی فرانسه و انگلیس بطرف مصر حرکت میکنند
 که خدیوم از شتر عراقی پاشا حفظ نمایند یکی از ایشیه
 دولتی امعانند این دولت اقس میزنند
 ایتالیا جمعیت بتمکک در این سال پنجاه و هفت کورد
 چهار صد و پنجاه و دو هزار نفر
 روس با نرزه نفر از نپهلستها خود را بلباس قشون
 ملتس کرده خواستند بغارات سلطنتی ورود نموده
 امپراطور را بقتل رسانند آنها را کفر جنس کردند
 دولت نهایت اهتمام زاد رافتا و اعدام این طایفه ظالمین
 دارد و همه روزه جمعی را حبس نموده و بعضی را اخراج
 و برخی را بقتل رساند فون ز نزال کفان حکمران
 ترکستان امپراطور روس لقب پادشاهی ترکستان را
 بالقب سلطنتی خود الحاق میکند پرین کرچاکت
 صدراعظم این دولت در شهر بادن با دو فانت نمود
 عثمانی شورش سخت در سودان بروز فرزند شد
 در اناطولی عبید الرحمن پاشا بجای سعید پاشا
 صدراعظم میشود سعید پاشا بوزارت خارجه برتر
 میگردد سلطان یاغبرکی عراقی پاشا را اعلان میکند

صدراعظم سعید پاشا وزارت خارجه را در پاشا
 فرانسه مسکو کا مینا صدر اعظم روز را در پاره او معزول می
 شوند فون گامینا از رجال معزول فرانسه پرین ناپلیون
 اعلانی در حقوق سلطنتی خود طبع و منتشر نموده هند با حکم
 دولت مجوس میگردد زول فری صدراعظم میشود
 هلاند طغیان اب که اسباب جزایی میشود
 یونان معاهده این دولت با دولت عثمانی در تعیین سرحد
 عساکر یونان عبارت است از بیست و یک هزار و سیصد و
 هشتاد و نه نفر پاده و هشت هزار و شصت و هشت نفر
 توپچی سه هزار و سیصد و نوزده نفر مخبران و چهار هزار
 صد و پنجاه و چهار نفر اجناساب و هزار و شصت و شصت
 و بیست نفر صاحب منصبانست مسپوگان در روس صدر
 اعظم یونان وفات مینماید
 افریقا تونس شهر قسنه بقتل عساکر فرانسه در می آید
 فون عمر صادق بیک والی تونس در بیست و هشتم اکتبر
 جلوس برادرش علی بیک بجای او
 زولوگان دستوانه که در لندن سیاحت میکرد مستقل
 سلطنت زلوس معاودت میکند
 مصر بروز و یاد مصر سفاین جنگی فرانسه و انگلیس
 بجاذی اسکندریه ورود میکنند و عراقی پاشا حکم به
 ساختن استحکامات در ساحل میدهد و رود درویش
 پاشا از جانب سلطان عثمانی بمصر برای استمراج وضع
 اظهار رضت بویدر ویش پاشا که سازش مابین او و عراقی
 پاشا غیر ممکن است شورش مردم در اسکندریه و قتل
 جمعی از فرنگیها در ده روز و سی سفاین جنگی انگلیس بنای
 کولوریزی را بشهر اسکندریه میکند آرنند و بعد از وارده
 سلطنت تمام قلع کجانب اسکندریه بقتل عساکر انگلیس

درآمد خدیوم مصر بقصر رأس الطین پناه برده برای حفظ
 خود از عساکر انگلیس کمک مطالبه عراقی پاشا در
 حوالی اسکندریه را ردوی خود را منحصن میسازد و پس
 از چند روز با قشون زیاد بزرگ الکبیر رفتن منحصن
 کرد انگلیسها ابوقبر و بقا سوئرا منصرف شدند
 ز نزال ولسی طرف نزل الکبیر حرکت میکنند روز سی و دوم
 سیامبر قشون انگلیس با قشون عراقی تلاقی مینماید
 و شکست سختی باو میدهد عراقی بزافوق میگریزد
 روز چهاردهم و پانزدهم بی زحمت و مانعی ولسی سردار
 عساکر انگلیس وارد قاهره میشود عراقی مجوس بیشتر
 در بیست و پنجم خدیوم وارد قاهره شده استعداد
 عساکر عراقی چهل و چهار هزار پیاده هجده هزار سوار
 چهل هزار عرب بدوی صد و چهل و سه هزاره توپ
 قشون انگلیس و مصری تقریباً چهل هزار نفر میشود
 حکم قتل عراقی از مجلس استنطاق صادر میشود خدیوم
 از قتل او کذ شنید و راه جزیره سبلان میزند خروج
 متهدی در سودان شکست عساکر مصری از متهدی
 که بدفع او مأمور شده بودند

سنه یک هزار و هشتصد و هشتاد
سازنارنج میلادی
 در اطرش جشن سال دویستم شکست عساکر عثمانی
 را که محاصره وین پای تخت اطرش را کرده بودند با
 تشریفات کامل برپا داشتند پادشاه اسپانول که
 با المان رفته بود و در مراجعت بمملکت خود از پاریس
 گذشت چون ملتس بلباس نظامی المان بود اهالی
 پاریس نسبت باو بی احترامی نمودند و با آنهاست جفت
 شبانه از پاریس بمملکت خود رفت

مسافرت و بعد از آن با اسپانول محضر محبوتی حادثه
 که در پاریس پادشاه اسپانول روداده بود فون کنت
 دشامبر از شاهزاده های خانواده قدیم که مدتی بر
 سلطنت فرانسه بود (هوس) پای تخت مملکت نام را قسطن
 فرانسه در ماچین نصرت کردند و از این بعد مملکت آن
 در زنجای فرانسه خواهد بود تودوک پادشاه نام
 میبرد فوجات متهدی و العبد و در سودان چند
 هزار قشون مصری ببرداری حکس صاحب منصب انگلیس
 در جنگ متهدی کشته میشوند در کلکتا اسپانول
 عمومی ایجاد میشود در اش شبا از شهرهای ایتالیا
 زلزله اسباب هلاکت جمعی خرابی بنای زیاد می شود
 کوه آتش فشان کراکاتو در تنگه سند طغیان میکند
 بروز و باد مصر مختار پاشا از طرف دولت عثمانی
 برین میشود که باد دولت المان عهد نادافی و تجاوزی
 بیند قشون مصری ببرداری حکس که متهدی
 انها را معدوم کرده هزار نفر بودند

سنه یک هزار و هشتصد و هشتاد و چهار از تاریخ میلادی

مسافرت و بعد از آن با اسپانول محضر محبوتی حادثه
 عساکر فرانسه در ماچین که عداد سی هزار نفر هستند
 تنگن فوجات کرده با پادشاه مملکت انام تجدید عهد
 مینمایند فون و از وزرای بزرگ فرانسه عساکر فرانسه
 بجای پاداکاسکار میروند بروز و باد در بعضی بناد
 فرانسه در مملکت تنگن عساکر فرانسه با عساکر چین
 جنگند ژنرال گردن از سردارهای انگلیس از لندن
 مأمور مصر شد که بحر طومر رفته جلوی کبری از فرقی
 متهدی نماید طوفانهای سخت در سواحل انگلیس

اسباب عرق با کشته باشد ژنرال گراهام سردار
 دیگر انگلیس در سواکین با متهدی بین می جنگد و عتقا
 دجه را شکست میدهد فوجات متهدی سبب و
 انگلیسها میشود فون پرنس اورانژ و بعد هونگ
 ترکانهای هر خود را در تحت سلطنت روس قرار میدهند
 و بعد روس عرفا مکلف میشود با کسر در دیگر
 انگلیس در توخار با متهدی بین مقابله کرده شکست
 فون مدحت پاشای معروف شهر تبریز شهرهای
 سودان بصرف متهدی در میاید افشاح اکسپویشن
 عمومی در شهر فیلادلفی بنکی دنیا دولت المان در
 سمت جنوب فرقی آنکارا به گنار امانت صرف میشود و
 کامرین راه نصرت میکند در فرقی

ملاقات سه امپراطور المان و روس و اطریش با یکدیگر
 در اندالوزی از شهرهای اسپانول زلزله خرابی
 رساند و بیشتر از دوهزار نفر در زلزله تلف میشود
 ایجاد فرودج عرقی که خطبه عقد بوضع دینی لازم
 بنست در مملکت فرانسه لرزه و فون از طرف دولت
 انگلیس فرمانفرمای هند میشود بروز و باد را غالب
 بلاد ایتالیا در نهایت سختی

دولت عثمانی مدعی بر افلاس است که آنچه را که قرض
 نموده است از ضللت ترک اصل او فرغانده سردار
 قشون انگلیس در مصر و سلی باشان زده هزار قشون
 انگلیسی در وادی حلفه حاضر بجمله سمب خرطوم
 میشوند بعضی جنگهای سخت مینمایند اما کاری
 از پیش نمیرند

سنه یک هزار و هشتصد و هشتاد و پنج از تاریخ میلادی

انتخاب کلواند بریاست جمهوری انا تونی بنکی بنا
 پرنس بیژمارک سال هفتماد عمر پنجاهم نوکرش را که
 مقارن با بوقت است با نهایت تشریفات معلوم میشود
 فون فون ریک شارل برادر زاده امپراطور المان و سردار
 مشهور پادشاه بلژیک موافق قرار دادیکه در برین
 دولت معتبره ترک داده اند قبول پادشاهی کونکو
 یکی از مالک عظیمه افریق را می نماید و با در ماردید
 پای تخت اسپانول و در اغلب بلاد این مملکت قشون
 فرانسه ببرداری نگره در تنگن عساکر چین شکست
 میدهد و کلونک را از نصرت چندها بیرون میاید
 و بلافاصله شکست سختی از عساکر چین فرانسه میخورند
 مصالحه مابین فرانسه و چین فون و بکتور هوکو
 از شعری معروف در مملکت فرانسه عساکر انگلیس
 بطرف خارطوم مصر میروند و در طرف مقابل دشمن
 را با عذبه زیاد می بینند متهدی خرطوم را نصرت
 میشود و ژنرال کردن را که در خارطوم بود بقتل
 رساند پیش قزاق قشون روس ناز و الفغان بک
 افغان نزد یک هرات ناختم میرند ملاقات امیر
 افغانسنان امیر عبدالرحمن با قزاقان فرمای هند و
 فرستادن عساکر زیاد انگلیس ببردگان افغان
 تلاق در دهنه قشون روس افغان در سرحد سب
 وحشت بروز جنگی مابین روس و انگلیس میشود
 در کانا دا جمیع برضت دولت انگلیس برخواستند
 عساکر انگلیس در مصر مغلوب متهدی شد مملکت
 سودان را غلبه نموده داخل مصر میشود و زوالی انگلیس
 بریاست کلاد ستون مغزول و وزرای دیگر بریاست
 سالیسوی مقیم میشوند دولت ایتالیا چند هزار

نفر از قشون خود را بسمت صبا که از بنادر دریای سرخ
 است و نزد یک تبریجات حبشه است مأمور میکند
 عساکر ایتالیا مصوعه را از بنادر بحر سرخ نزد یک عتبه
 نصرت میکنند عساکر انگلیس مجبوراً سودان را خالی
 کنند و دولت انگلیس از منازعه با متهدی و نصرت
 خارطوم صرف نظر میکنند ژنرال گرام از سردارها
 بزرگ و مدتی هم ریاست جمهوری انا تونی نموده بود میبرد
 یکدست کشی جنگی المان زنگبار را تهدید میکنند که
 اراضی نصرت المان را در افریق محترم دارد و در آنجا
 نباید فون الفنس و از دهم پادشاه اسپانول سلطنت
 زوجه اش که حامله است تجدید ریاست گروی در شهر
 فرانسه متهدی سودانی میبرد مأمورین انگلیس و
 روس در تعیین حدود افغانسنان مصممند ابتدای
 منازعه مابین دولت انگلیس و مملکت پرم بعد از
 جنگی بنویس پادشاه پرم اسیر انگلیسها میشود و پایتخت
 پرم بصورت عساکر انگلیس آید و مملکت پرم جز
 مستقرات انگلیس در هند و سمان میشود
 مابین بلغارستان و سریب ان نزاع سختی میشود وانی
 بلغارستان غلبه میکند مملکت روملی شرقی بدو
 عثمانی میشود وانی بلغارستان پرنس با متهدی بدن
 زحمت روملی شرقی را نصرت میشود

سنه یک هزار و هشتصد و هشتاد و شش از تاریخ میلادی

الما کلپور اول امپراطور المان جشن سال سلطنت
 خودش را در مملکت پروس میگیرد (باویر) بواسطه
 جنون در نهایت سختی در تاج پادشاه لوی دوم بپوش
 نشوید بنیاب سلطنت برقرار میشود و مقر سلطنت

بقتصر بر آنکه از حضور دولتی قرار میدهند و پادشاه مجنون را انجام میزند در ۱۳ ژوئن شب پادشاه با ویر با طبیب مخصوصش دکتر کورون خودشان را در دریاچه این عمارت غرق و هلاک میسازند و اتن برادر پادشاه که از هم نیز میلای مجنون است تسلطن با ویر که ارت او بوده است تعیین میشود و ملک امورات کشور و لشکر را اختیار میگیرد تا پیش تسلطن سابق آنرا است اسپانول ملکه که سمت نیابت سلطن دارد در ۱۷ مه پیری میزاید موسو با لفر سپر هم و پادشاه اسپانول میشود تا ج سلطن دانکه او او میبندند

فرانسه مبلغ بلیت هزار تومان دولت از برای ایجاد موزه خانه مایه میگذارد که در آنجا مسو با پست حکم معرفت معالج استخا صو که سگ هار اونها را گرفته است نماید و انکشاف این معالج که از معالجات عهد و مهم است بواست هین شخص که مسو با پست باشد شده است شاهرادها که پدرانشان از هر ساله که در فرانسه خدمت کرده اند بحکم دولت جمهوری از مملکت فرانسه اخراج میشوند

انگلېس و مذاقهای هند الحاق تمام مملکت پیرمه را هند و سنان رسما اعلان میکند عساکر انگلېس عاجز از مقابله و تمهد پین در سودان هستند و از این تاریخ بعد صرف نظر از تأمین سودان میکنند و زوای طابقه و بلیت بریاست مسو کل دستون استعفا از وزارت میکنند

شهر مندی پای تخت پیرمه که نازه انگلېسها منصرف هستند با عینها آتش میزنند

یونان دول فرانک متحداً مباحثی شده وضع اشکال او که مابین عثمانی و یونان بوده میباشد منازعه که بین دولت و پیرم ظهور بود با توسطه قریب بصلح میشود

روس بکدستر از عساکر روس وارد پنجا افغانستان شدند انجا را منصرف کردند در مسکو که امپراطور رفت بود کلانتر شهر حضور اعیان با امپراطور گفتند که عتاقیب در سلطن او خواهم دید که صلب عسوک در بالای کتبد مسجد ایاصوفیه اسلامبول افزایند خواهد شد صریح مصالحه مابین صریح و بلغاری عثمانی دولت عثمانی پرنس الکسندر را بحکومت و ملی شرفی اما پنج ساله نه زیاد تر میباشند شاکر پاشا فرمان حکومت پنجا ساله را از جانب سلطان برای پرنس الکسندر میدهد

اناثونی سیتی بنا خون جنرال کرام از اعظم انیم مملکت زلزله سخت که شهر کلاستون را معدوم میکند احتیاج محبت از ادبی که جمهوری فرانسه جمهوری اناثونی هدیه کرده بود در سپور لیا این محبت را بجای چراغ بحری نیز بکار میرود

المان معاهده با انگلېس در تعیین حدود منصرفات این دو دولت در مغرب فریق

اطریش ملاقات امپراطورین اطریش و المان در کاستن خون کتد بنا از اعظم رجال این دولت در وود ماژور بلغارستان بون که والکیری بلغارستان را بر پرنس کوپورک تکلیف میکنند

ماچین انام بعد از خون لودوگ شاتونک بجای او سلطن منصوب میشود

فرانسه گروی محبت ابرایست جمهوری در انیم مملکت منتخب میشود

انگلېس عزل و زوای کلا دستون و نصب دستوریکر و زوای ریاست سالسیورک فرانسوا دن ده هزار قسطن

مملکت پیرمه

اطالیا خون منققی از اعظم رجال این دولت روس راه آهن ماورای خزر از ساحل دریای مانند را نا شهرم و مفتوح میشود

عثمانی مرادیه دولتی مابین عثمانی و روس در هایت سختی است الکساندر با تمیزک راهالی بلغارستان از والکیری خون عزل کرده و تشکیل دولت جمهوری میبندد الکساندر با تمیزک را که از بلغارستان بیرون کرده بودند محبت اجمعی که هواخواه او بودند بلغارستان میبندد بواسطه بی میلی دولت روس با الکساندر را و استعفا از والکیری بلغارستان میکند

سنة بگزار و هشتمصد و هشتماد و هفت از تاریخ میلادی

المان عدد قسطن المان را بر انچه هست علاوه میکنند امپراطور المان کپور اول سنین عرش بنود و بلیت شمس میرسد و در اسپانور از اغلب ممالک فرانک و لا عهد بجهت می بندد در بهار امسال و بعهد المان فرخ در که چندی بود مبتلا بدرد کلو بود دکتر ماکزی طبیب انگلېس ای معالج خود منتخب میکنند امپراطور المان نیکو که دریای بالیک را بد ریای شمال باید وصل کند بدست خود شروع بافتتاح کار او میبندد

اطریش ارتش و لالبرت از نسبتین خانواد سلطنه سال شصتم دخول خود را با مورت نظامی را میبندد

فرانسه بعضی از جواهر آنکه متعلق ببلطین قدیم فرانسه بوده است دولت فرانسه به قصد هزار تومان میفرشد

انگلېس قسطن انگلېس در مملکت پیرمه سی و یک هزار

و بیاضد و هفتاد و یک نفر است و از ابتدای جنگ مابین ناکنون بدینتر از سه هزار قسطن انگلېس تلف شده اند دولت انگلېس در پیرمه راهالی سخت گیری میکند

لرد چورچیل در یکی از مجالس بزرگ اظهار میدارد که عساکر برتی و بحری انگلېس اگر جنگی رو بدهد حاضر و قابل بهدا ضرر نیستند در ۲۴ ژوئن اینسال جشن سال پنجاهم ملکه برپا میشود و اغلب ولات عهد و شاهرادها و امرا و اعیان دولت روی زمین بجهت تهنیت این جشن در لندن حاضر میشوند

اطالیا قسطن این دولت که در مصوع بود شکست سختی از جنبشها میخورد زلزله در بعضی از نقاط اطالیا اسپانیا خرابی است

هولند پادشاه هولند سنین عرش بهفتاد و بلیت شمس میرسد

روس پلیس بطرز بوزغ انکشاف جمعی میکند که قصد قتل امپراطور دارد فرمان امپراطور روس در منع تملک غربا در اراضی خالک روس صادر میشود

عثمانی بروز فتنه در جزیره قندی و رود سپر و مود سفیر کبر انگلېس در اسلامبول برای قرار داد امور مصر و والکیری پرنس فرخ بنیاند در مملکت بلغارستان ثابت میشود

فرانسه مسو ویلسون داماد مسو کروی رئیس جمهور فرانسه متهم بعضی تغلیبات است و رود امپراطور برزیل بازنش بیاریس و منزل کردن حدک اند هولند و نارد نام اسبابی اختراع کرده که بواسطه آن اسباب بالون را بهر جهت در هوا حرکت میدهد در اما او قسطن قلاب کلته در دیار پیرمیکرد و سواره هانما بان

مسکو روی از ریاست جمهوری استعفا کرده سادی کار
 بجای او منصوب میشود لرد لیون سفیر کبیر انگلیس
 مقیم پاریس میشود
 انگلیس در ماه ژون جشن سال پنجاهم سلطنت ملکه
 راد در تمام شهرها برپا میکنند اهالی ابرکاند در این جشن
 عمومی شرکت نمینمایند در مسئله حدود افغانستان
 مابین روس و انگلیس مناره که مانند مقاوله مبارکه شد
 که موافقتین اسوده بشوند
 عثمانی معاهده انگلیس و عثمانی در باب مصر و سینه
 بامضای سلطان و ناموریت و لغت در اسلامبول از
 طرف دولت انگلیس نپذیرفته شد در اسکوناری بوسط
 حریق هزار و دویست باب خانه معدوم میشود حافظ
 بهرام اغا خواجه باشی که پول زیادی از انگلیسها گرفته
 است سلطان را از دوستی روسها مضروب کرده با
 انگلیسها متحد میکند در حرمانه سلطان بی نظمی
 زیاد بروز کرده است اهالی حرمانه ازادی خارج شده
 داخل میشوند حتی یکی از کتیزهای سلطان چرکس نظر
 نام از حرمانه سلطان بیرون رفته مفقود میشود و
 بعد از چند روز از صبر در خانه یکی از ممولین انگلیس
 پیدا میشود
 بلژیک عملیات بعضی کارخانهها که تعطیل کرده اند
 دولت را بیک شورش تهدید میکنند
 روس عساکر روس به کافر قلعه نزدیکی هران رفته
 اند برودت مابین این دولت و المان عساکر دول
 تزاره روس و المان و اطرش در سرحدات خود جمع
 میشوند در سرحدات شمالی روس فطربین پنج ذرع
 بود

بلغارستان مجلس پارلین اینملکت پرین فرخ بنیانند را
 باجماع آراء بوالیکیری خود قبول میکنند دولت روس
 اسعمل بلغارها را نمی بیند تمام دول فرنگ بدون
 استثنای علی الخصوص ولتین روس و عثمانی و کاتب پرن
 فرخ بنیانند را امضا نمینمایند
 المان در کاستن دوامپراطور المان و اطرش باهم
 ملاقات میکنند
 بنکی پنا در اینملکت زلزلههای سخت اسباب حث
 است پل راه آهن که بر روی شط نپا کار بسته شده
 بود در جنبه کالسکه آهن عبور میکرد بسوخت
 چهارصد نفر از مسافرن هلاک شدند و در باب غرق
 کرد بدند نکصد و پنجاه نفر هم زخمی شدند
 اطرش بواسطه باریدن برف زیاد راه آهن مابین
 مجارستان و هشنان مدتی بیکار ماند
 اسپانول طوفانهای سخت در سواحل اسپانول و
 غرق سفاین بواسطه برف زیاد یکی که در کوه پیرنه باز
 بود در کوهها بواسطه عدم تحصیل اذوقه وارد رها
 شده اطفال را در پیه اند
 ایتالیا زلزلههای سخت در سمت جنوب و کرنت خراب
 و مردم زیاد بهلاکت میرسند
 پاپ سال پنجاهم ورود خود را بجز که علمای دین جشن
 میکند و از تمام روی زمین هدایا و هتبت برای او
 فرستاده میشود حتی از سلطین که کاتولیک هستند
 حبشه سفیریکه دولت انگلیس نزد نجاشی پادشاه
 حبش بتوسط فرستاده بود که مابین دولت ایتالیا
 و حبشه راضی بدهدنی بیل مقصود مراجعت
 با انگلیس کرد

مارک طابقمی ناسم از طوائف عرب سلطان مارک
 شوریدند
سنه یکم از وهشتصد وهشتاد
وهشت از تاریخ میلادی
 اتاوتی بنکی پنا دولت اتاوتی بدولت چین تکلیف
 کند که من بعد مهاجرین چینی ادرا اتاوتی قبول نخوانند
 المان ولعهد المان که در سارنوازیلا و ایتالیا است
 بواسطه مرض کلوه که بندی است مبتلا است جراحان
 کلوی و رامبشکافند در ماه مارس امپراطور کپور اول
 امپراطور المان فوت میکند و ولعهدش که در سارنوا
 مرض بود خود را فرزند بختیم خواند با حال مرض برف
 آمد جلوس میکند آمدن ملکه انگلیس برین عبادت
 امپراطور مرضی که دامادش ده ژون زخم ریل بستیم
 امپراطور المان فوت میشود و پور و تیم پیرش امپراطور
 میشود دکنز ماگزی طبیب تکلم اعتقاد اینست تا
 که در کوش امپراطور هالیه المان تدین سال است کاه
 بروز میکند بالمان اسباب هلاکت خواهد شد زیاد
 از یک دو سال دیگر خواهد کرد منوقت امپراطور المان
 بیطرز بوزغ و دانه و سوزد و در بعضی ممالک المان و
 مملکت اطرش و مملکت ایتالیا مارشالک از خدمت
 استعفا کرده و الدرس سردار کل قشونان میشود
 پرینس صوفی خواهر امپراطور المان نامر زعهد بو
 میشود
 اطرش مسافرن ولعهد اطرش و زوجه ادریک
 و بیستی امپراطور اطرش چه سال تمام است سلمه
 کند و داخل چهل و یک میشود پرین رود لند
 اطرش را در اطاق خود کشته شده میبایند بجا

طیایح بعضی اعتقاد بر اینست که خود خود را کشته است
 و بزعم جمعی ورا کشته اند این واقعه در اوایل ۱۸۹۱ او در
 اسپانول افتتاح اسپوزیسون در شهر بارسلون از
 بنادر اسپانول و طغیان ابها و بارندگی زیاد اسباب جرایم
 شده است
 فرانسه فلوه که رئیس مجلس پارلین میشود ززال بولانژه
 بنای فتنه جوئی را میکند از مارشال لیون از سر زار هکا
 قدیم فرانسه میبرد ززال بولانژه و فلوه که جنک طیایح
 میکنند مسووسور دل که از علمای معتبر فرانسه است
 صد و دو سال شمسی که صد و پنجاهال قری باشد از
 سنتش گذشته در هاب عقل و شعور و سلا متی بدین
 میکند
 انگلیس وزیر جنگ انگلیس زبادی قشون و استحکامات
 حربی را در اطراف شهر لندن تکلیف میکند در هند
 نزاعی مابین قشون انگلیس و اهالی نیت در ناحیه شکر
 میشود
 ایتالیا مابین فرانسه و ایتالیا بواسطه تجدید عهد
 نام تجارانی که در بیروز میکنند آمدن ملکه انگلیس
 با ایتالیا و توقفتن در شهر فلورانس قشون ایتالیا در
 مصوع با حبشه ها جنک کرده شکست میبایند
 پرتغال پادشاه پرتغال به سوئد سفر میکند
 روس در سرحدات افغانستان و روس مابین فاغند
 طابقم سالورتی کان جنک و خونریزی سختی میشود
 امپراطور که بسپاحت قفقازانی با دکه به آمده بود در عمل
 در حوالی برکی کالسکه های راه آهن که امپراطور در آنها
 از راه آهن نخطی کرده همجهه نفر کشته و سی نفر مجروح شده
 وجود امپراطور و امپراطور هم صد مئخصری رسیده

عنائی باغوازی و ولت روس باهالی بلغارستان اعلان
 کند که والیکیری پیش فرزند در بلغارستان غیر مشرع
 و بطور غضب است و بنا بمعاهده که مابین دولت عثمان
 و دولت انگلیس و فرانسه منعقد شده است نه جمع العین
 سوئز اگر جنگی در فنک رود هد ازاد خواهد بود راه
 اهلی که مالک فنک را با اسلا مبول وصل میکند افتتاح
 شد که حال مسافرت از اسلا مبول به تمام بلاد فنک بواسطه
 راه آهن سفر میکند

حش رأس آرا و پیرنجاشتی صوم مشهور نجاشی جبرائیل
 مسمر کردن او میکند
 صربی پادشاه صرب زوجه خود را طلاق میدهد
 مارک سلطان مارک بلاد سوس لافضی کلبه متصرف مشهور
 افغانستان اسمق خان پسر عوی میر عبدالرحمن خان که
 حاکم ترکستان افغانی بود با مبر افغانستان مشهور و بعد
 از چندی مجاور مغول با فرزند پسر روس میکند
 مکرنگ دریای تحت این دولت زلزله های سخت میشود

و یادگارانند موزد و خرائی زیاد میرساند

حمد لله که اختتام یافت و انجام گرفت تصنیف و تصحیف کتاب **المآثر و الآثار** در تقریر احوال چهار سال
 شمسی از سلطنت شهریار معدله دار ظل الله الممدود فی الارضین حافظ شریعت پدید المرسلین ما مد الله
 اقامه دولت به ای دولت آل عمدا لظهاره روز یکشنبه هفتم شهر جماد الاصله از شهادت سال محبسه قال بکفرار و
 سبصد و شش قری هجری مطابق سنه سی و سی و یکم قبل ترکیه قدوقه الفریخ من استیلا و لایقاً انام محمد الحرام سنه ۱۲۳۰

فهرست اسامی سلاطین و پادشاهان در ایران

السلطان فتحعلی سنه ۱۲۰۲	ولادت سنه ۱۱۳۳	مدت سلطنت شش سال	رحلت سنه ۱۱۳۹	عمر سدس	مدفن خواجه
محمد حسن شاه سنه ۱۲۰۲	ولادت سنه ۱۱۶۴	مدت سلطنت هفت سال	رحلت سنه ۱۲۰۲	عمر پنج سال	مدفن حضرت عبد العظیم
حسن شاه ملقب بحل سوزش سنه ۱۱۶۴	ولادت سنه ۱۱۸۶	مدت سلطنت هفت سال	رحلت سنه ۱۱۹۱	عمر هفت سال	مدفن استرآباد
افانجه شاه مرحوم سنه ۱۱۵۵	ولادت سنه ۱۱۹۳	مدت سلطنت هفت سال	رحلت سنه ۱۲۰۱	عمر هشت سال	مدفن نجف اشرف
فتحعلی شاه میرز سنه ۱۱۸۵	ولادت سنه ۱۲۱۲	مدت سلطنت سی و پنج سال	رحلت سنه ۱۲۵۰	عمر چهارده سال	مدفن قم
فای السلطنه عبدالعزیز مرحوم سنه ۱۲۰۳	ولادت سنه ۱۲۰۳	مدت سلطنت چهار سال	رحلت سنه ۱۲۰۹	عمر شش سال	مدفن کربلا شهادت
محمد شاه ظاہر سنه ۱۲۲۲	ولادت سنه ۱۲۵۰	مدت سلطنت چهار سال	رحلت سنه ۱۲۶۴	عمر یک سال	مدفن قم

سلطنة عظمى

السلطان بن السلطان السلطان الخاقان بن وديت هفتاد و دو من الهجرة
 الخاقان بن الخاقان ناصر الدين شاه صاحب قران بن
 محمد شاه بن وليعهد عباس ميرزا بن خاقان شاه
 حسين قلي شاه بن سلطان محمد حسن شاه بن خاقان
 بن امير شاه فيليخان بن محمد وليخان بن مهديخان
 بن محمد فيليخان فاجار خلد الله ملكه و دولته
قولدها يونس
 شته شنبه ششم صفر المظفر سنه يكهزار و
 دويست و چهل و هفت من الهجرة المقدسه النبويه
جلوسها يونس بن تخت سلطنه
 روز يكشنبه هيچدم شهر شوال المكر سنه يكهزار و
 دويست و شصت و چهار در دار السلطنه تبريز
جلوس مبارك بن تختكالا سلطنه
 در دار الخلافه ناصر
 در شنبه بيستم ربيع الثاني الفقه الحرام سنه
 هزار و دويست و شصت و چهار في الخا جهل و دروسا
 تمام استيلا استقلال مع الشوكه و العظمه و الاجال
 سلطنه و جهانباي صيفها بند
ابن اولو سلطنه
 تواب اشرف الا شاهنشاهزاده اعظم وليعهد خلد
 دوله عليه مظفر الدين ميرزا ادام الله اقباله العا
 تولد روز جمع چهاردهم شهر جمادى الثانيه سنه
 يكهزار و دويست و شصت من الهجرة المقدسه
 تواب اشرف الا ظل السلطان دوله عليه سلطان
 مسعود ميرزا ادام الله اقباله العا
 تولد يوم بيستم شهر صفر المظفر سنه يكهزار و
 دويست و شصت و شش من الهجرة
 تواب اشرف و الانايب السلطنه دوله عليه امير كبير
 و نبي حكيم كاسران ميرزا ادام الله اقباله العا
 تولد روز نوزدهم شهر ربيع الثانيه الحرام سنه يكهزار

تواب عليه عاليه فرخ الدوله تولد و در سنه
 تواب عليه عاليه ابرار الملوك تولد در سنه
 تواب عليه عاليه اخضر الدوله تولد در سنه
 تواب عليه عاليه فرخ السلطنه تولد در سنه
 تواب عليه عاليه ليرناج السلطنه تولد در سنه
 تواب عليه عاليه شرف السلطنه تولد در سنه

اخوان سلطنه

تواب الاعباس ميرزا امك آزا تواب الاعراب
 عبد الصمد ميرزا تواب الاركن الدوله محمد نوري ميرزا

اخوات سلطنه

تواب عليه عاليه خيمه الدوله تواب عليه عظيم الدوله
 تواب عليه عظيم الدوله

اعمام سلطنه

تواب الامير احمد ميرزا

اولاد خاقان مغفور

تواب عضد الدوله سلطان احمد ميرزا تواب محمد
 ميرزا تواب جهان نور ميرزا امير قومان

اميرزادگان عظام

بني اخوان سلطنه

اميرزاده محمد ميرزا اسيرتبي لد تواب الاعراب
 ملك آزا

اميرزاده علي بنقي ميرزا اسيرتبي لد تواب كن الدوله
 اميرزاده عماد السلطنه حسين قلي ميرزا اسيرتبي قبا

ولد تواب الاعراب الدوله

ساير شاهزادگان در امر فرار و در حاضره
 تواب حاجي سيف الدوله ميرزا اولد مرحوم ظل السلطا

تواب معتمد الدوله سلطان اولد ميرزا امير قومان
 تواب عماد الدوله بديع الملك ميرزا تواب فرغ نورا

سلطان حميد ميرزا امير قومان تواب مؤيد الدوله
 ابوالفتح ميرزا امير قومان تواب محمد حسين ميرزا

امير اخور تواب صبا الدوله انوشيروان ميرزا امير قومان

تواب خيمه الدوله عبد الله ميرزا امير قومان تواب
 حاجي هبء الدوله ساسان ميرزا امير قومان تواب
 عميد الدوله كجور ميرزا تواب معز الدوله استغيا
 تواب رضه السلطنه روح الله ميرزا تواب حاجي
 حضا السلطنه ابو النصر ميرزا امير قومان تواب
 شعاع الدوله حاجي سلطان ميرزا امير قومان تواب
 رضه الدوله عبد الحسين ميرزا داراي امير قومان تواب
 تواب سهام الملك مهدي قلي ميرزا تواب سيف الدوله
 سلطان محمد ميرزا اثر زال اجودان منصور حضور
 مبارك تواب امير خان سردار و جبهه الله ميرزا
 امير قومان تواب احتشام الدوله عبد العلي ميرزا
 تواب سلطان الحسين ميرزا نير الدوله بيتخذ حضور
 همايون حكيم ان بنشاور تواب محمد علي ميرزا پير
 مرحوم محمد بقله ميرزا خاكام سراب و كرمود تواب
 حشمة السلطنه محمد حسن ميرزا اولد مرحوم ايضا
 نايب الاياله كرهان و ناظم سرحد بلوچستان وغيره
 اميرزاده مرتضى قلي ميرزا اولد مرحوم عماد الدوله
 سلطان محمد ميرزا اولد مرحوم ايضا جلال الدين ميرزا
 ولد مرحوم ايضا امير الدين ميرزا اولد مرحوم ايضا
 حاجي سلطان ابراهيم ميرزا اولد مرحوم ايضا
 سلطان اسمعيل ميرزا اولد مرحوم ايضا

استحق ميرزا اولد
 مرحوم ايضا ابرج ميرزا اولد مرحوم ايضا
 محمد باقر ميرزا اولد مرحوم معز الدوله فضل الله
 ولد مرحوم ايضا محمد كاظم ميرزا اولد مرحوم ايضا
 محمد جعفر ميرزا اولد مرحوم ايضا قربا بعلق ميرزا
 ولد مرحوم ايضا حاجي محمد ظاهر ميرزا جعفر قلي
 ميرزا پير مرحوم حاجي محمد ولي ميرزا نور الدوله
 نايب الاياله ولد مرحوم ملك آزا سام ميرزا
 شمس الشعر اولد ايضا حاجي ابو الفضل ميرزا
 ولد مرحوم ظل السلطا حاجي عماد اولد ميرزا اولد

مرحوم جهان شامیرزا عادل شاه میرزا اولد مرحوم
جلال الدین میرزا اولد مرحوم شیخ علی میرزا شکر الله
ولدر مرحوم حاجی بهرام میرزا سلطان نکر میرزا خلف
مرحوم محمود میرزا یحیی میرزا نایب پاله ولد مرحوم
سیف الملوک میرزا محمد کریم میرزا پسر مرحوم محمد
محمد میرزا حاجی نصر الله میرزا اولد مرحوم سیف الله
میرزا اکبر میرزا حاجی فریدون میرزا محمد حسن میرزا
پیشخدمت ولد مرحوم اعضاد السلطنه محمد حسن میرزا
ولدر مرحوم اسد الله میرزا حاجی سعید میرزا اولد مرحوم
جهانگیر میرزا حاجی محمد حسین میرزا اولد مرحوم ایضا
حاجی فتح الله میرزا اولد مرحوم ایضا اسمعیل میرزا
ولدر مرحوم ایضا اسد الله میرزا اولد مرحوم ایضا
محمد علی میرزا ایستاد الملک ولد مرحوم خسرو میرزا
عبد الحمید میرزا اولد مرحوم جعفر خان میرزا کاروان میرزا
ولد نواب حسین الدوله جلال الدین میرزا اولد نواب ایضا
ابوالفتح میرزا اولد نواب ایضا اکبر میرزا اولد ایضا
محمد میرزا اولد ایضا علی نقی میرزا تیمور میرزا اولد ایضا
محمد علی میرزا اولد ایضا لطف علی میرزا پسر مرحوم مولود الدوله
حاجی محمد مهک میرزا اولد مرحوم ایضا محمد کرم میرزا اولد
مرحوم ایضا محمد باقر میرزا دازا میرزا اولد مرحوم
صیا الدوله شاه رخ میرزا اولد مرحوم بهمن میرزا علی
میرزا اولد مرحوم ایضا احمد میرزا غالم شاه میرزا اولد
تیمور میرزا فغفور میرزا اولد مرحوم ایضا مسیح الله میرزا
ولدر مرحوم ایضا آقا شکور میرزا اولد مرحوم ایضا
کیومرث میرزا اولد مرحوم محمد قلی میرزا ای ملک آرا عبد الله
میرزا نظام العلماء ولد مرحوم ایضا محمد رحیم میرزا
ولدر مرحوم ایضا بهمن میرزا اولد ایضا عبد حسین میرزا اولد
ایضا فوال علی میرزا پسر مرحوم نصر الله میرزا اولد ایضا
اسد الله میرزا پسر مرحوم یکاوس میرزا سرهنگ توپخان
سعید میرزا اولد مرحوم حاجی محمد ولی میرزا علی نقی میرزا
ولد ایضا اسکندر میرزا اولد ایضا خسرو میرزا اولد ایضا

شاهزادگان و امرا و خاندان بایجان

بایجان کرمه خانبابا امیر الامراء العظام میرزا محمدخان
بایجان کل ایل جلیل قاجار
امیرزادگان و غیره که در خاندان بایجان
قاجار منظورند
محمد شریف میرزا سرتیب محمد علی میرزا پسر مرحوم مولود
الدوله سرتیب محمد جعفر میرزا اولد مرحوم مغز الدوله
سرتیب حاجی سیف الملوک میرزا اولد حاجی احمد میرزا
محمد صادق میرزا حبیب الله میرزا شاه رخ میرزا
محمد حسین میرزا عبد الرحیم میرزا محمد یوسف میرزا
شیخ الدین میرزا حیدر خان سرتیب محمد قاسم خان سرتیب
علی اکبر خان عباسخان علی اصغر خان علیخان
محمد رضی خان محمود خان سرهنگ
امراء و خاندان
طایفه بنی عامر قوآنلو
خلیل الله خان رئیس سرتیب غلام حسین خان
محمد اسمعیل خان حاجی مصطفی خان محمد قلیخان
طایفه حاجی مهک قلیخان
حسین قلیخان سرتیب قلی محمد قلیخان سرتیب پسر
علیخان سرتیب محمد قلیخان محمد ناصر خان سرهنگ
محمد قلیخان قاضی سلیمانخان صادقخان
طایفه قزل باغ
احمد خان رئیس محمد حسین خان سرتیب نور الله خان
محمد صادق خان علی محمد خان غلام رضاخان
طایفه دولو
حاجی محمد حسین سرتیب رئیس حاجی محمد قلیخان
سرتیب حاجی حسن علیخان عثمان سقیلخان سرهنگ
محمد صادق خان ولد شهاب الدوله محمد خان ولد
رئیس میرزا محمد ولد اسکندر خان سرتیب محمد
خان ابوالحسن خان امان الله خان

طایفه عزالدینلو

محمد ولینخان محمد قاسمخان حبیب الله خان

طایفه شامیانلو

محمد حسینخان پدر امیر نظام امیر تومان حاجی

محمد رضاخان محمد حسینخان سرتیب رئیس

طایفه حاجی شهرکیسانلو

محمد تقیخان سرتیب رئیس محمد ظاهر خان سرهنگ

محمد رضاخان ولد جعفرخان میرزا باقر خان زینخان

طایفه شاه بوداغلو

محمد خان سرتیب رئیس حاجی محمد زمانخان

طایفه قاجار و غیره

محمد صادق خان سرهنگ وزیر قاجار محمد رضاخان

محمد قلیخان سرتیب رئیس طایفه خزینه دارلو

محمد خان سرتیب رئیس طایفه کرلو محمد سنجی کرلو

سایر خاندان قاجار

سید و بیجا و سته نفر

عکیره

سیزده نفر

جناب مجد الاشراف بناشرا ایل جلیل قاجار

میرزا استاد یوسف سرشته دار فرج الله خان

سرهنگ و خوجو بیلدار امیرخان یسا و لیاوشی

سرهنگ احمدخان نایب لیا و لیاوشی و یاور

لیا و لیاوشی نفر

ذاریه دولت

مجلس محترم ذاریه شورای کبری دولتی ریاست جناب جلالتنا اعلیٰ العالی
 اسامی وزراء عظام و اعضاء نظام دارالشورای کبری از شاهزادگان معظم و غیرهم از قرار
 سنوائف معتدست و تغییر نکرده فقط در ظرف سنه فاضله سیمقان پهلای شایسته که تازه
 بعضی بابت این مجلس محترم قابل و برقرار شد اند از قرار ذیل است

نواب حتم الدوله امیر قوا | نواب حشام الدوله | جناب شهاب الملک | جناب عبداللہ خاں اولی
 عبدالملکی میرزا | امیر تومان والی قازان

وزراء جلالت جنک

نواب مستطاب اشرف والا نایب السلطنه امیر کبیری وزیر جنک و رئیس کل قشون ظفر غون
 دولت علیّه از توپخانه و قورخانه و زنبورخانه و افواج قاهره و سواره منصوره و پیاده
 نظام و خارج نظام
 جناب جلالتنا نظام الملک وزیر لشکر و رئیس دفتر لشکر و امیر نوایان اعظم
 امیرالامراء العظام حسنخان اجودا بناشی کل نظام امیر تومان

ادباجلالتنا و لشکر

میرزا علی ولد مرحوم میرزا موسی متولیان باشی سرکار فضل و تادار رضوی
 وزیر لشکر میرزا ابنل معارفه لشکر حاجی میرزا رضا نصرشی میرزا
 میرزا محمد علی اعتقاد لشکر میرزا عبدالحکیم میرزا حبیب الله نور
 میرزا علیخان لشکر نوپس حاجی میرزا ابوالقاسم ضیاء لشکر حاجی
 اشرف حشر میرزا محمد لشکر نوپس میرزا استیلا باقر لشکر نوپس حاجی
 میرزا محمد نور میرزا ابوالقاسم میرزا احمد باقرخان لشکر نوپس
 ولد جناب حاجی میرزا اعتقاد سفلی میرزا علی نوری میرزا استیلا نجف
 میرزا عبداللہ خان ولد جناب نصرشے میرزا احمد کجوری میرزا
 جلالتنا قوام الدوله میرزا امامقله میرزا استیلا باقر نصرشی
 حینقله ولد مرحوم میرزا نصرالله میرزا علی اصغرخان پسر مرحوم میرزا
 لا اهلچایه محمد حکیم نصرشے میرزا انبختخان
 میرزا حکیمشے پسر مرحوم حاجی میرزا اشرف نصرشے
 کرمی معتدل لشکر میرزا نصرالله میرزا استیلا پوسف لشکر نوپس
 لشکر نوپس میرزا علی اصغرزاد میرزا حسنخان پسر معاون لشکر

میرزا عبد

میرزا عبد الکریم لشکر نوپس میرزا میرزا فوج الله سررشته دار میرزا
 علی اکبر لشکر نوپس میرزا محمد علی آباد سید عینقی میرزا عنایت
 حاجی میرزا رضا پسر مرحوم حاجی میرزا میرزا صادق حاجی میرزا احتیاج
 جانی سررشته دار اصطلح خاصه نایبکی میرزا افصح الله میرزا نورالله
 میرزا علی علوی لشکر نوپس میرزا میرزا لدرجوم میرزا محمد منوچهر میرزا
 لشکر نوپس میرزا استیلا محمد ولد میرزا اسمعیل میرزا احسن نصرشی
 سید کاظم وزیر الدواب میرزا استیلا سررشته دار میرزا علی رضا لشکر
 نوپس میرزا محمود نواده جناب جلالتنا وزیر دفتر حاجی میرزا عبد الکریم لوانشا
 میرزا اصغرخان میرزا استیلا حسین پسر مرحوم میرزا اشیع مستوفی خزانه
 میرزا استیلا بر اہم میرزا زاکر دستا میرزا ابوالقاسم خان
 سررشته دار و وزیر دفتر

دفتر لشکر

میرزا ابوبکر لدرجوم میرزا افصح الله لشکر میرزا ابوباشی میرزا احسن نصرشے
 نوپس حاجی میرزا احسن نصرشے میرزا آقاخان میرزا علی ولد مرحوم
 حاجی میرزا اشرف لشکر نوپس میرزا هدایت الله ولد مرحوم میرزا اسمعیل
 لشکر نوپس میرزا احمد نورشے میرزا نصرعلینقی نصرشے میرزا استیلا
 حاجی میرزا احمد ساوی میرزا سید پوسف قاجار نوپس میرزا
 لطیفیلخان سررشته دار پسر حاجی میرزا اغلا حکیم میرزا اشیع لوانشا
 میرزا اسمعیل کاکاچیر نوپس میرزا محمد علی نوری میرزا محمود میرزا
 رحمة الله میرزا اسمعیل نصرشے میرزا حبیب الله میرزا احتیاجخان

میرزا

میرزا اکمل میرزا اهدایت الله میرزا محمودخان میرزا اکاظمخان
 عزیزان دفتر لشکر میرزا محمد غریب باشی میرزا علی اکبر
 میرزا اجعفر میرزا احسن میرزا جعفر ایضا میرزا حسین میرزا مختار
 میرزا محمد علی

مأمورین و لایات

جناب میرزا محمودخان مشرف نظام میرزا استیلا رضی لشکر نوپس
 میرزا علی آشتیانی ایضا حاجی میرزا اکاظم میرزا علی اشرف میرزا
 احد میرزا محمد میرزا احد آشتیانی حاجی میرزا ابوالحسن لشکر نوپس
 سررشته داران میرزا ارجم میرزا عبدالحلے میرزا
 علی میرزا زین العابدین میرزا البرہم ولد حاجی میرزا یوسف میرزا تقی
 میرزا اسکندر میرزا عبدلہ سررشته دار مفتیان
 میرزا احمدخان میرزا استیلا میرزا عبدالحکیم میرزا احمد میرزا صادق
 خراسان ارض مقدس میرزا استیلا محمد و تین لشکر نوپس
 خراسان میرزا احمدخان لشکر نوپس سررشته داران
 میرزا ابوسف میرزا احمد علیخان فارس

میرزا الطغیخان لشکر نوپوش
 فارس میرزا مصطفی لشکر نوپوش
اصفهان و غیره
 میرزا محمد علی لشکر نوپوش میرزا محمد
 سرشته دار میرزا ابوتراب
لرستان و بروجرد
 میرزا حسنخان لشکر نوپوش میرزا
 میرزا اسمعیل لشکر نوپوش
عربستان
 میرزا اسمعیل سرشته دار
سمنان و دامغان
 میرزا اسد محمد علی سرشته دار
عراق
 میرزا اسد باقر سرشته دار
 لشکر نوپوش عراق
خمکه
 میرزا علی محمد برادر میرزا اسد
 لشکر نوپوش
قزوین
 میرزا علی محمد برادر میرزا اسد
 لشکر نوپوش
مازندران
 میرزا افصح خان لشکر نوپوش
گیلان
 میرزا ابوسفیان لشکر نوپوش
استراباد
 میرزا امیر لشکر نوپوش میرزا
 فتح الله پسر مغز عالی
کرمان
 میرزا محمد علیخان ناصر لشکر نوپوش
 کرمان میرزا اصنادخان لشکر

نوپوش ولد میرزا محمد علیخان
 میرزا عبد الله سرشته دار
کرمانشاهان
 میرزا اسد علی لشکر نوپوش
کرمان
 میرزا علی نقی کردستان لشکر نوپوش
همدان
 میرزا محمد لشکر نوپوش
مازندران و گیلان
 میرزا محمد علی لشکر نوپوش
و گیلان بکان و کرج
 میرزا محمد علی لشکر نوپوش
 محسن سرشته دار پسر شارلیه
اطش و جزایر نظام
 میرزا علی زینب لاطش و کیمیا کل
 نظام میرزا اسد محمد چکینا
 توپخانه میرزا اسمعیل خان
 جراح باشی میرزا فتح الله
 سرشته دار اطباء
 اطباء و جراحان حاضر رکاب
 و مامورین و لایان و کدش نقر
صاحب منصبان
امراء و توفیقان
 شاهزادگان و اهلای که
 سمت وزارت دارند
 جناب جلال النایب میرزا نظام کارگر
 کل مملکت آذربایجان
 جناب جلال النایب معین الملک سنجری
 وزیر مختار مقیم اسلامبول
 نواب و الایهات و نوپوشان
 حکمران شاهزادگان و نظام
 نواب و الایهات الدوله و الی مازندران

الغلام صنادم الملك امیر الامراء
 الغلام یا محمدخان سهام الدوله
 حاکم بجنورد امیر الامراء الغلام
 میر علیخان خشتی الملك امیر فایز
 امیر الامراء الغلام محمد باقرخان
 الملك و کبک علی امیر الامراء الغلام
 حاجی حنایم الدوله مامور آذربایجان
 امیر الامراء الغلام افغان امیر توپان
 امیر الامراء الغلام حاجی صمصام
 الملك جناب فحامت نصاب
 جهانبگیرخان وزیر ضایع امیر توپان
 ایضا امیر لشکر آذربایجان
و نشان و جایزه امیر توپان
هستند
 نواب نصر الدوله مامور آذربایجان
 جناب جلال النایب نظام السلطنه
 و العربستان عمده الامر الغلام
 کنت و منت فرت نظام الملك و پلیس
سرتیپان اول
 (سواهی سرتیپان اول که جزو توپان
 و سواره نوشته شده اند)
 نواب سید الدوله سلطان محمد میرزا
 ژنرال ابوژدان حضورهای یون
 و والی و لایق ملایر و توپان کار
 و هاروند حسینقلیخان قاجار
 قوائلو جناب فخر الملک عبد
 الحسین خان جناب محمدخان
 والی مامور آذربایجان میرزا
 علیخان ولد مرحوم صدر اعظم
 جناب حاجی حسینقلیخان معتد

الوزاره وزیر مختار مامورین
 جناب مفتی الدوله میرزا
 یوسفخان عبد الحسین خان افغان
 حاجی حسینقلیخان برادر سار
 اصلان میرزا زکیخان نواب
 محمد میرزا اولد ملک ادا نواب
 جلال السلطنه محمد میرزا عبدا
 اعتقاد نظام سرتیپ اول و مترجم
 نواب صغاب اشرف و الانایب
 السلطنه محمد فاضل صاحب جمع
 علی محمدخان برادر جناب امین
 السلطنه علی اکبرخان دریا بیک
 جناب زینب خان وزیر مختار مقیم
 وینه حاجی عطاء الله خان
 نواب باعتماد الدوله عبد الله
 میرزا امیرزاده عبد المجید میرزا
 حاکم سابق قراقرم داغ و بلخ
 نصر السلطنه محمود میرزا سرتیپ
 اول حاجی اغا غلام علی سرتیپ اول
 میرزا حسینخان سهام السلطنه
 محمد علیخان پسر خازن الملك
 نصر الله خان نکر افی مخصوص
 حضورهای بولک اعتماد الحرف
 حاجی سرورخان آغا نایب
 آغا بهرامخان میرزا ابوترابخان
 نایب اول اداره پلیس اسد الله
 خان پسر مرحوم وزیر نظام
 اسکندر خان افغان میرزا محمد
 پیشخدمت خاصه و سرتیپ اول
 غلام علیخان سرتیپ اول
 پسر سهام الدوله

سرتیپان دوم

(سواهی آنها یکدیگر جزو افواج
 و سواره نوشته شده اند)
 عالمشاه میرزا میرزا عبد الله خان
 مستشار الوزاره خارجه محمد
 علیخان اردلباشی سرتیپ دوم
 میرزا احسان پسر مرحوم سهام
 السلطنه میرزا اسد الله خان
 ولد پسر عطاء الله خان میرزا
 حنایم زینب سنجانی آذربایجان
 فتح الله خان ناظم دیوانه
 ابوطالبخان محمد حسن خان
 شجاع الملك ولد مرحوم عبد
 القادرخان شجاع الملك محمد
 علی میرزا میرزا اجواد خان
 حیدرخان ولد مرحوم آصف الدوله
 میرزا سلیمانخان صادر السلطنه
سرتیپان سیم
سرتیپان سیم
 (سواهی آنها یکدیگر جزو سواره
 و افواج نوشته شده اند)
 دارا میرزا کاران میرزا
 مرتضی قلمی از ژنرال ابوژدان
 حضورهای یون محمد باقرخان
 سرتیپ سابق فوج ششم شهبان
 عین الملك میرزا محمدخان
 سرتیپ پسر مرحوم صدر اعظم
 میرزا اسد محمدخان سرتیپ
 سرتیپ سابق فوج بهادران
 اسمعیلخان ولد مرحوم محمدخان
 ماکوفی علی نقی خان سرتیپ

خارج از فوج ابلات محمد علیخان
 ولد مرحوم امیر امراء مهد علیخان
 جهان بیکو خانبا باخان پسر
 اختیار محمد صادق خان فراباغی
 میرزا علیخان افشار حیدر علیخان
 هراتی علیقلیخان پسر مرحوم
 بهاء الملک عباسقلیخان هراتی
 عباسقلیخان پشت کوهی مهد علیخان
 قاجار سیف الله خان لاریجان
 میرزا نصر الله خان مهندس
 محمود خان کلائی علیرضا خان
 ذوالابودان ولد مرحوم صمصا
 الدوله مصطفی قلینان ولد
 ایضا محمد تقیخان بیوکخان
 برادر شجاع الساطره حقیقلی
 سرتیب برادر مرحوم ابودان
 حینخان سرتیب پسر مرحوم
 ابودانباشه حیدر خان سرتیب
 پسر مرحوم حاجی سعد الدوله
 جعفر قلینان سرتیب ولد مرحوم
 محمود خان میرزا عبدالکریمخان
 سرتیب حاجی محمد حینخان زند
 محمد حینخان ولد مرحوم محمد خان
 امیر تومان محمد حسینخان
 ولد مرحوم ایضا میرزا غلامعلیخان
 ولد جناب میرزا محمود وزیر سابق
 دارالخلافه قاسمخان کرویسی
 محمد خان افشار میرزا حینخان
 سرتیب ار امان الله خان پسر
 مرحوم ابراهیم آقای ماکوئی
 مرتضی خان رئیس لکرانخا امراء

آغا سلطان خواجہ حاجی شیخ
 محمد جعفر معتد التجار افغان
 خان **سرهنگان از فوج**
 کلب رضاخان ولد مرحوم امیر نظام
 عبدالعلیخان ولد مرحوم ایضا
 مرتضی خان سمنانی نصر الله
 خان دماوندی افغان خلیف مرحوم
 سلیمان خان امیر تومان حینقلی
 میرزا حبیبخان ولد قاجار رشید
 خان علیخان ولد مرحوم علی اکبر
 خان سرتیب رحمت الله خان
 شفاتے میرزا بزرگخان پسر مرحوم
 میرزا علی قائم مقام علیخان ولد
 مرحوم نظام الدوله علی اکبرخان
 اصفهان سرتیب فوج سابق
 مهاباد کلبعلیخان پسر مرحوم
 نظام الدوله محمد آقا ولد مرحوم
 حاجی پیرخان علیقلیخان
 جوانپسر علیقلیخان شفاتے
 حینخان ولد شیخعلیخان خان
 فضلعلیخان کاظم خان شفاتے
 اسد الله خان ماکوئی امیر صلا
 میرزا ای سرهنگ علیقلیخان
 علی اکبرخان برادر مشا والیه
 عباسقلیخان ولد مصطفی قلینان
 جهان بیکو فتح الله میرزا
 نایب الحکومہ سابق شاه رود
 و بیظام محمد کاظم میرزا ولد
 عالمشاه میرزا زین الغابینخان
 احمد خان میرزا مسعود خان

احمد پسر خلیف مرحوم امیر تیمور پسر
 احمد میرزا خلیف مرحوم کیفاد میرزا
 ارسلان میرزا سلطان مجید پسر
 سرتیب مصطفی قلینان خلیف
 منوچهرخان میرزا علی آقا
 اسد الله خان دنیله ناصر قلینان
 میرزا یوسفخان میرزا فضل الله
 یوسفخان شفاتے غلامحینخان
 رستخان کرجی سلطان احمد پسر
 علی اکبرخان نواده مرحوم فضلعلیخان
 جعفر قلینان قاجار محمد حینخان
 نواده مرحوم حاجی هادیخان
 جهان بیکو جعفرخان ولد مرحوم
 حاجی محمد علیخان سرهنگ محمد
 حینخان پسر حیدر خان تیموتخان
 هادیخان زند پسر میرزا عبداله
 خان نایبی محمد آقا قاجارخان
 نواده حاجی محمد علیخان علیخان
 پسر مرحوم رضاقلینان نایب
 آفاسی نایبی قزوینی غلامرضا
 خان بیظام قهرمانخان
 سید حینخان فیروز کوهی
 سید حینخان ایضا حینخان
 ولد مرحوم علیقلینان میرزا
 علیخان ولد مرحوم عبدالرسول
 خان باباخان خلیف مرحوم
 حاجی سعد الدوله بیوکخان
 افشار مهد علیخان ایضا محمد
 علیخان ولدها شینخان سیف
 الله خان ولدها ایضا میرزا احمدخان
 ولد مرحوم حاجی شجاع الملک

مخفیقلینان عبدالعلیخان افشار
 داودخان ولد محمد علیخان سرتیب
 حلال الدین میرزا ولد مرحوم غلام
 الدوله میرزا حینخان امیرخان
 آقا لرخان پسر میرزا علیخان مسیحی
 علی اکبرخان ولد مرحوم حاجی علیخان
 سرهنگ اسکند خان حینخان
 ولد شکر الله خان علی آقا ولد
 محمود آقا اسمعیلخان بیظام
 مرتضی قلینان کره رحمت الله خان
 برادر مرحوم دبیر الملک
 مصطفی قلینان قاجار محمد علیخان
 کرند پسر غلامحینخان ولد
 محمد علیخان سرتیب قاسمخان
 ملا پسر مصطفی قلینان کرمانشاه
 علیخان ولد مرحوم حاجی پیرخان
 محمد خان صابن قلعه محمد حینخان
 علیخان مرتضی قلینان عراقی
 میرزا افضل الله خان فیروز کوهی
 میرزا تقیخان پسر میرزا اسمعیل
 لشکر قوس میرزا حسینخان
 ولد مرحوم میرزا زکی غلامحین
 میرزا اسد الله خان نقره
 صادق خان منسوب مرحوم وکیل
 الملک تقیخان کرمانی
 حسین آقا ولد علی بیگ افشار
 محمد قلینان پسر بشیر الدوله
 سلیمانخان نایب ابودانباشه
 ولد مرحوم مهد علیخان سرتیب
یاوران خارج از فوج
 مرتضی قلینان یوسفخان اسکند

پسر میرزا سلطان علی اکبرخان
 یاور سابق فوج طهران
 رضاقلینان باغپشته حسین
 قراباغی اسمعیلخان بادکوبه
 علیخان سرتیب عیاش سابق اولد
 مرحوم بهاء الدوله آقا جعفر
 قلی بیگ سرتیب محمد یوسفخان
 هراتی عزیز محمدخان ایضا
 جعفر قلینان هراتی محمدخان
 رجب خان کوردی خروخان
 خسته شکر الله خان ایضا
 مرتضی قلینان قزوینی مرتضی
 خان ولد مرحوم مهد علیخان
 دنیله عیاش قلی بیگ ولد
 جعفر قلی بیگ لطفعلیخان
 اکبرخان ولد مرحوم محمدخان
 امیر تومان شکر الله خان ولد
 مرحوم اسمعیلخان جهان بیکو
 رضاقلینان ولد ایضا

معالمین

کریخان میرزا عبدالوہابخان
 سرهنگ علیخان قاجار محمد علیخان
 عبدالحمین میرزا سرهنگ
 محمود میرزا مصطفی بیگ میرزا
 شکر الله میرزا محمد علی میرزا
 اسحق معلم میرزا محمدخان
 معلم حینخان

معالمین فرنگ

آزاد میرزا جدید
 ذوالانند میولر موزیک

سرتبیا اور درویش

سرهنگان

سرتبیا اور درویش
سید و نضر
حاجی شکورخان سرتبیا اول
اصلا نخان سرتبیا اول جلیخان
معدن نظام سرتبیا اول خسرخان
نصرت الدوله سرتبیا اول حبیبخان
سرتبیا اول میرزا شفیقخان مؤمن نظام
سرتبیا اول میرزا فتح الله خان سرتب
اول حاجی عبدالحق سرتبیا اول
صفر علیخان سرتبیا اول محمد تقیخان
سرتبیا اول حسینعلیمیرزا اعجاز
سرتبیا اول ذوالفقارخان قلعه بیک
سرتبیا اول ابوطالبخان سرتبیا اول
محمد تقیخان سرتبیا اول ابوالسلطنه
صادقخان سرتبیا اول افشار
عسکرخان سرتبیا اول شفاخان
سرتبیا اول یوکان سرتبیا اول
علیرضاخان سرتبیا اول کریمی
حسینعلیقخان سرتبیا اول همدانی
قهرمان میرزا سرتبیا اول سرتبیا اول
عزالدوله عبدالحق میرزا سرتبیا اول
پسر حرم محسن میرزا امیر آخور
حسینخان سرتبیا اسمعیلخان سرتبیا
حسینخان سرتبیا برادرزاده جناب
دیزیر نظام حاجی باقرخان سرتبیا
افشار بکشلو علی اکبرخان سرتبیا
قریبی محمد افای سرتبیا
محسنخان سرتبیا امیرخان
سرتبیا موزیکانچیان
احمدخان سرتبیا کرمانی میرزا احمد
سرتبیا پسر ملک الاطباء

بنگاه و نضر
اسدالله میرزا سرهنگ
محمد علی میرزا سرهنگ سیف الدین
میرزا سرهنگ بهارلو محمد علیخان
سرهنگ بهارلو غلامحسینخان
سرهنگ بهارلو حبیباللهخان
سرهنگ افشار محمد علیخان
سرهنگ فوج بهادران افشار
محمد علیخان سرهنگ فوج اول افشار
ابوالقاسمخان سرهنگ تهریز
میرزا بن العابدینخان سرهنگ اردبیل
فتحعلیخان سرهنگ خوی محمد
صادقخان سرهنگ پسر حرم وزیر
نظام افغان سرهنگ شفاخان
پاشاخان سرهنگ شفاخان حاجی
علی اصغرخان سرهنگ شفاخان
فتح الله خان سرهنگ خلخال
فرح الله خان سرهنگ طالش
حسینخان سرهنگ خلخال سرهنگ
توچانه طرح اطریش معتمد ناظم
اسداللهخان سرهنگ طرح اطریش
محمد علیخان سرهنگ توچان طرح اطریش
میرزا باقرخان سرهنگ پسر محمد سرتبیا
میرزا حسینخان سرهنگ مامور حرم
توچانه خراسا رضاخان سرهنگ
تحوذله ار توچانی برلک حسینخان
سرهنگ پسر حرم احمدخان سرتبیا
میرزا اذغانخان سرهنگ امان اللهخان
سرهنگ هاشمخان سرهنگ
حاجی محمد باقرخان سرهنگ

عباس میرزا سرهنگ بوست
سرهنگ غمسه مرتضی قلیخان سرهنگ
مظفرخان سرهنگ کریمی فرج الله
خان سرهنگ شیراز میرزا مصطفیخان
سرهنگ بوالورد فرج اللهخان
سرهنگ شکراللهخان سرهنگ
علیقخان کریمی قلیخان همدانی
پاشاخان خلخال محمد صالحخان
محمد ناصرخان فاجار سلطانخیز
میرزا سرهنگ شیروچی بوستخان
سرهنگ موزیکانچیا حسن زکریا
سرهنگ کرمانی افغان سرهنگ
زندگی قاسمخان سرهنگ مامور
ذخیره عبدالحقخان سرهنگ
مامور صفتا میرزا احمدخان سرهنگ
مامور صفتا حاجی حسن قلیخان
سرهنگ مامور حرم لیلای توچانه فارس
میرزا غلامحسینخان سرهنگ مامور صفتا
میرزا امیر حرم سرهنگ مامور صفتا
محسن میرزا ای همدانی
ابوالفتحخان سیلاخور
نایب از جود انبیل
نازده نضر
میرزا حسینخان نایب اول ابوالانبا
عبدالحق میرزا پسر حرم معتمد
سلطان محمد میرزا طغرل بک کرمان
میرزا انجان اللهخان میرزا امینخان
علی اکبرخان نجفعلیقخان بوکان
کریمی میرزا علیخان مصطفی
قلیخان همدانی اسمعیلخان ملا
فضل الله میرزا حاجی عبد اللهخان

میرزا انان

میرزا آقاخان کرمانی
یاور از او درویش

میرزا آقاخان کرمانی
یاور از او درویش
حسینخان باور اول هاشمخان
یاور اول بهارلو زبانهخان باور
اول محبعلیقخان باور اول فوج
بهادران افشار حبیباللهخان
یاور اول باقرخان یاور اول
علیقخان یاور اول افشار حاجی
عزیزخان یاور اول حبیبعلیقخان
یاور اول افشار نصراللهخان
یاور اول تبریزی حاجی بوستعلیقخان
یاور اول فتحعلیقخان یاور اول
تبریزی سید علی بیک یاور اول
میرزا جعفرعلیقخان یاور اول
کرمانی حمزه بیک یاور اول کرمانی
آقا جانخان یاور اول شفاخان
بهارلو آقا یاور اول علی عسکرخان
یاور اول صادقخان یاور اول
سلیمانخان یاور اول مقدم
رضاخان یاور اول همدانی طرح
معلم مدینه ناظم میرزا ابراهیم
یاور اول طرح اطریش محمدخان
یاور اول ایضا بیوکخان یاور اول
مقدم علیخان یاور اول اسمعیلخان
یاور اول حشمه بوستخان یاور اول
عبدالباقیخان یاور اول قزوینی
غلامحسینخان یاور اول قرظی
روح الله میرزا یاور اول محمد صالحخان
یاور اول یحییخان یاور اول افشار
بکشلو محمد حسینخان یاور اول قرظی
مرتضی قلیخان یاور اول حرمخان

ذوالفقارخان یاور اول همدانی
علیقخان یاور اول کریمی سیف الله
خان یاور اول محمد سرتبیا
هاشمخان یاور اول فاجار
حیدر خان یاور اول سلیمانخان
یاور اول محمد سرتبیا اول
خان یاور اول میرزا احمدخان یاور
محمد آقا باور دوم بهارلو فرج الله
خان یاور دوم بهارلو میرزا علیخان
یاور اول باقرخان پاشاخان
یاور افشار علیقخان یاور افشار
محمد جعفر افای یاور افشار عبد
العلیقخان یاور افشار سیف الله
خان یاور افشار اسمعیل بیک
یاور تبریزی حاجی میرزا فرج خان
یاور تبریزی محمودخان یاور تبریزی
حسینخان یاور اول سیلاخور
یاور میرزا کرمانی یاور میرزا
کلجعلیقخان یاور خوی حسین بیک
یاور خوی احمد افای یاور خوی
حاجی افایک یاور خوی افای بیک
یاور ذلك غلامحسینخان یاور شفاخان
عبداللهخان یاور شفاخان میرزا
یوسفخان یاور خلخال صادقخان
یاور مقدم شریفخان یاور حشمه
علیقخان میرزا یاور حشمه حشمه
یاور حشمه محمد علی بیک یاور حشمه
میرزا حسینخان یاور قرظی
میرزا احسن یاور قرظی

مصطفیخان افشار بکشلو و نایب
یاور خوی خداداد خان باور
نهاد بیک آقاخان یاور نهاد بیک
ابراهیمخان یاور همدانی ملا
عبداللهخان یاور شرک حیدر
قلیخان یاور شیرازی میرزا شیدر
یاور میرزا ابوالفتحخان یاور
علی اکبرخان یاور میرزا اسمعیلخان
یاور محمد ظاهر میرزا یاور
میرزا اصحاق یاور کرمانی علی اکبرخان
یاور تنکاچه فریدون بیک یاور
میرزا علی اکبر یاور طرح جدید
میرزا نجفعلیقخان یاور طرح جدید
میرزا محمد یاور طرح جدید معلم
ناصر میرزا محمدخان یاور طرح
جدید اطریش عبدعلیقخان یاور
سلیمان میرزا یاور معلم توچان کرمانی

ارباب قتل

بیت شش نضر
میرزا عبدالحقخان مشقی ناشی
توچانه و قورغانه میرزا علی ابو
لشکر قوس میرزا هاشم سرتبیا
برات توچان میرزا علی شفاخان
سرتبیا برات توچان اصل طریقی
میرزا اسمعیل سرتبیا اول فرقی
میرزا علی سرتبیا اول میرزا امینخان
سرتبیا اول میرزا نصرالله سرتبیا
میرزا مصطفیخان میرزا علیخان
ایضا میرزا آقا سرتبیا اول توچان
میرزا غلامرضا سرتبیا اول میرزا
میرزا امجد شرف میرزا حسین ایضا

میرزا الطاهر

میرزا ابوالقاسم ایضا میرزا محمد رضا
 ایضا میرزا سید احمد ایضا میرزا
 علی ایضا میرزا علی اکبر ایضا
 میرزا محمد علی ایضا میرزا فتح الله ایضا
 میرزا زکریا ایضا میرزا اسماعیل ایضا
 ایضا میرزا آقاخان سیلاخور
 میرزا جعفر عریب دفتر
اطباء و جراحان
 که نفع
 میرزا سید محمد حکیم تویخانه
 میرزا محمد حسین طبیب زنده
 میرزا محمد حسین طبیب اشینایه
 مامور خراسان میرزا
 مامور آذربایجان میرزا حسن
 طبیب مامور فارس ابوالفتح میرزا
 طبیب میرزا محمد طبیب میرزا
 حسن جراح سید عباس جراح
 مامور خراسان میرزا بزرگ درویش
 و عکاس تویخانه
اجرا دار الشفا جدید ناصر
 یازده نفر
 میرزا زین العابدین طبیب میرزا
 ابوالقاسم طبیب پیش نظیمات
 دار الشفاء میرزا کاظم جراح
 میرزا ابابای دوازده ناظر
 پرستار چهار نفر آشپز و خدمت
 دو نفر قزاق و قزاق چهار نفر
سایر ارباب مناصب
 از سلطان و اجودان و نایب غیره
 که در تمام افواج تویخانه هستند
 سید و نفر

تشخیص قاصد و غیره

میرزا علی بنی سرشنه دار میرزا
 از این شهر دو چاه صد هشتاد
 هفت نفر عده تویخانه استمرازا
 سه هزار و چهل و دو نفر مامور
 کرد که در کربسارک و ساخلو
 سرحدات مالک محرم و سر دوزیر
 اسلحه مشغول خدمتند
 این در صورتی است که خدمات
 فوق العاده از انقطاع اردوها
 و ماموریت تویخانه علاوه بر آنچه
 در ولایات است اتفاق نیفتد
 و الا با قضا و ماموریت علاوه
 بر این عده میشود
 و بنا به کشته هزار و چهار صد
 چهل و پنجاه نفر باشند مقرر خان
 و پشت بند مامورین هستند
 که در سال بدو سال از مقررین خان
 بجای مامورین فرستاده میشود
 و مامورین مقرر خان میشوند که
 همیشه افواج تویخانه در صورتیکه
 خدمت فوق العاده اتفاق نیفتد
 دو سال در پیش اسلحه مشغول خدمتند
 و دو سال در حضور ولایت و در اول
 خودشان را خدمتند
از اراستگان و اعیان
 بریاست و امیران و امیرالامراء
 العظام محمد حسین خان پیشخدمت
 مخصوص حضورهاون
حاضر کربسارک
 اعتماد لشکر لشکر نویس
 میرزا حسن خان امیر آخور
 جلیل خان سرهنگ و امیر آخور
 نایب و نفر جلوزارده نفر

خراسان و نایب و سبستان

محمد مهدیخان رئیس رشیدخان نایب اول
 موسی خان نایب اول نایب ویم دو نفر
 جلوزار هشت نفر
اصفهان
 حاجی قاسم نایب اول نایب ویم
 جلوزار دو نفر
شیراز
 عنایت الله بیک نایب اول
 جلوزار پنج نفر
عربستان
 زلفان بیک نایب ویم جلوزار
 دو نفر
لرستان
 آقاخان بیک نایب ویم جلوزار
 دو نفر
کرمانشاهان
 محمودخان نایب اول جلوزار
 شش نفر
کرمان
 افراسیابخان نایب اول
 جلوزار دو نفر
استرآباد
 زین العابدین بیک نایب اول
 جلوزار دو نفر
قوم خان مبارک
 ابوالجبار بنی جناب جلال النایب اقبال
 السلطنه امیر تومان و وزیر قورخان
 و دیگر قوچانه مبارک هفتصد
 هفت نفر
رکاب مبارک

چهار صد و شصت و دو نفر
معارف
 دو بیت و یازده نفر
 جناب جلال النایب اقبال السلطنه
 امیر تومان و وزیر قورخان و پیش
 قوچانه مبارک
 میرزا احمد بیک لشکر نویس و منق
سربازان و غیره
 محمد علیخان پسر جناب اقبال السلطنه
 عبداللہ خان میرزا حسینخان
 غلام حسینخان میوه بن معلم
 میکانیک قورخان مبارک
سرهنگان
 زین العابدینخان نایب الحکومه
 هاشمخان مباشر کارخانه اشبار
 میرزا محسن میرزا حسین
 شیخعلیخان میرزا سید حسین
 میرزا حسینخان مصطفی خان نایب
 اجود انباشی میرزا احمد نایب
 اجود انباشی حسینخان قزوچی
 نصیرخان قزوچی نایب اجود انباش
 محمد ظاهرخان و موسی خان قزوچی
 مرحوم صدر اعظم سید علی
 سرهنگ بوسفان نایب اجود انباش
لشکر نویس و سرشنه
 میرزا آقا میرزا مهدیخان میرزا
 اشرف میرزا نصرالله میرزا
 ولقی میرزا اسدالله
 میرزا علی اکبر
حکیمان و نقاشان
 میرزا علی اکبر حکیمباشی میرزا

عبد الرحیم نقاشباشی میرزا
 عبدالرحیمخان طبیب میرزا
 همدست سار
یاوران
 نصرالله بیک یاوراقل و تویخانه
 انبارالسنه میرزا ابوالقاسم
 یاوراقل و تویخانه حاصل انبار
 کار نوروز علیخان یاورو
 تویخانه قورخان قوب و غیره
 شهبازخان یاوراقل و تویخانه
 نعل حاجی عبداللہ بیک یاورا
 و مباشر کارخانه سراجی طهارت
 بیک یاورا و مباشر کارخانه حاجی
 غابدین بیک یاورا و مباشر
 کارخانجات معمران علی اکبر کلا
 مباشر کارخانه طهر سار سید
 درویش مباشر کارخانه کلوتراشه
 و سوهانکار میرزا احمد یاورا
 اول و مباشر کارخانه همدان
 سید کاظم یاوراقل مباشر کار
 خانه طبل و شیپور ساز
 آقا سید حسین یاورا و مباشر کارخان
 اسباب مرتقی موزیکان کاظم
 یاوراقل و مباشر کارخانه ریخته
 عبدالحسینخان یاوراقل مباشر
 کارخانه فشک کاغذ حسن بیک
 یاورا و مباشر کارخانه فشک کاغذ
 میرزا محمد بیک یاورا و مباشر کارخان
 چرخ بخار امام ویدی بیک یاورا
 مامور کرمانشاهان حاجی اقبال
 خان یاوراقل محمد علیخان یاورا

مأمور عربستان میرزا ابیک یاور
 مأمور عثم محمد علیخان یاور مأمور
 قزوین حاجی اسمعیل یاور اول
 میرزا ابوالقاسم یاور مهلبان
 یاور محمد علیخان یاور میرزا علی
 یاور میرزا محمدخان نوری
 استاد میرزا محمد تاجا رباشی رئیس
 کارخانجات تجارتی
سلطان
 سه نفر
اصناف صنعتکار
 یکصد و بیست و چهار نفر
 فنک ساز و پرده خنجر قدافنا
 یازده نفر ریخته کرد و ازده
 نفر توپ ریز پنج نفر شراچ
 بیست نفر دو انگره نفر
 سوهانکار ده نفر چاشنیها
 هفتده نفر نجار ده نفر
 حداد ده نفر نقاش پنج نفر
 کلور پرزده نفر
قورخانی
 دریت بیست نفر کارخانه
 فشک فلز بیست و هفت نفر
معارف
 چهار نفر میوینو معلم
 میکانیک طما سجان سرهنگ
 ناظم کارخانه سلطان نفر
 ارب نفر
سایر
 بیست و سه نفر
ولایات

دویت و چهل و پنج نفر
آذربایجان
 جمعی میرزا عبدالقاسم سر تیب
 سوخته نفر معارف بیست
 و یک نفر سایر هیجده نفر
اصفهان
 جمعی میرزا حسنخان سرهنگ
 هفتده نفر معارف هفت نفر
 سایر ده نفر
استرآباد
 جمعی رضا سلطان ده نفر
 سلطان نفر سایر نه نفر
بسطام
 جمعی محمد باقر بیک نایب ستیغ
 نایب نفر قورخانی دو نفر
خراسان
 جمعی ابوالقاسم بیک پنجاه نفر
 معارف هفتده نفر سایر
 سی و سه نفر
بروجرد و عربستان
 ده نفر
 بروجرد جمعی میرزا ابوالفتح یاور
 سه نفر
 عربستان جمعی محمد صادق بیک
 هفت نفر
فارس
 جمعی احمدخان سر تیب بیست نفر
 معارف هفت نفر سایر
 شانزده نفر
کرمان
 جمعی علی اکبرخان یاور سی و هفت نفر
 سردار علیخان

معارف چهارده نفر سایر
 بیست و سه نفر
کرمانشاهان
 جمعی محمد علیخان سلطان
 بیست و هشت نفر معارف
 هفت نفر سایر بیست و یک نفر
کردستان
 جمعی غلامحسینخان یاور اول
 شانزده نفر معارف پنج نفر
 سایر یازده نفر
لرستان
 جمعی محمد حسن بیک نایب
 چهار نفر نایب نفر
 قورخانی سه نفر
قزوین
 دو نفر نایب نفر قورخانی
 نفر
یکروز
 جمعی عبدالوهابخان سلطان
 شش نفر سلطان نفر
 سایر پنج نفر
زینور کجانه بیک
 نصراللهخان سر تیب بنور کجانه
 و رئیس قرا سوران دارالخلافه
 عبدالحسین خان سرهنگ
 علی محمد بیک یاور اول
 اسمعیلخان یاور دوم
موزیکانچیان
 معارف هفت نفر سایر
 شانزده نفر
صاحبانصفا
 شکراللهخان سر تیب محمدخان
 سر تیب نواده مرحوم خانبا باقا

سردار گل محمد علیخان سرهنگ
 موزیکانچی صفر علیخان سرهنگ
 غلامحسین بیک یاور
دستجات موزیکانچی
دسته
 موزیکانچیان قورخانه
دسته
 ارنگه و رودباری
دسته
 لورائی و شهرستانیک
دسته
 مخصوص قورباغه الا نایب السلطنه
دسته
 موزیکانچیان قراخانیه
دسته
 ساوه
دسته
 سیلانخوری
دسته
 موزیکانچیان قورخانی
دسته
 موزیکانچیان قورخانی بهادران
دسته
 موزیکانچیان قورخانی ششم اقبان
دسته
 موزیکانچیان قورخانی قزوین
دسته
 موزیکانچیان قورخانی منصور کوزلو
دسته
 موزیکانچیان قورخانی قدوسی

افواج قاهره
فوج بهادران
 نموده
 ابوالجبعی شجاع السلطنه
 توفان
فوج اول خاصه
 نموده
 ابوالجبعی شجاع السلطنه امیر توفان
 بر تیب حاجی نصر علیخان
فوج ششم اول نموده
 ابوالجبعی شجاع السلطنه بر تیب
 بو سفخان
فوج درویش نصر
 نموده
 محمد قلیخان سر تیب
فوج درویش خاصه
 نموده
 ابوالجبعی عبدالحسین میرزا
 نصره الدوله امیر توفان بر تیب
 احمدخان
فوج چهارم تیریه
 نموده
 آقاخان امیر توفان
فوج امیر تیر
 نموده
 جمعی لطفعلیخان سر تیب
 حاجی احمدخان سر تیب عبد
 الحسینخان سرهنگ
فوج مخبران
 نموده
 ابوالجبعی شجاع السلطنه
 عزیز الله

بهرهنگ میرزا حسنخان
فوج پنجم شفاک
 نموده
 ابوالجبعی شجاع السلطنه
 امیر توفان مرتضی قلی آقا سر تیب
فوج هفتم شفاک
 نموده
 جمعی شجاع السلطنه ابوالجبعی
 غلامحسینخان ژنرال الجوزان
 بهرهنگ محمد علیخان
فوج ششم شفاک
 نموده
 ابوالجبعی عبدالحسین میرزا
 نصره الدوله امیر توفان محمد
 باقرخان سر تیب
فوج قصران تیر
 نموده
 غلامحسینخان ژنرال الجوزان
 علیخان سرهنگ
فوج پنجم اول نموده
 ابوالجبعی شجاع السلطنه
 امیر توفان رحیمخان سر تیب
فوج تخمنا قاپو
 نموده
 ابوالجبعی علیخان سر تیب
فوج اردبیل مشکی
 نموده
 بر تیب میرزا علیخان پسر حرم
 میرزا حسنخان وزیر نظام
فوج هفتم خلیف
 جمعی محمد علیخان قاجار

عزیز الله میرزا سرتیب
فوج مظفر سراج
منشدره

فضلعلیخان نصر الملک سرتیب
فوج سیم سراج
منشدره

ابو الجیمی فتح الله خان سرتیب
فوج چهارم جدید سراج
منشدره

ابو الجیمی فضلعلیخان سرتیب
فوج هفتم افشا
منشدره

ابو الجیمی خسرو خان سرتیب
فوج هشتم افشا
منشدره

ابو الجیمی لطفعلیخان سرتیب
فوج جدید افشا
منشدره

ابو الجیمی میرزا علیخان سرتیب
افشار پیر حاجی بهاء الملک
فوج نهم خولی
منشدره

ابو الجیمی عزیز الله میرزا سرتیب
فوج بهادران خولی
منشدره

حیدر خان سرتیب
فوج نجاران خولی
منشدره

بهلول پاشا خان سرتیب
پاشا خان سرتیب
فوج مخصوص قوا

والانای السلطنة امیر کبیر و وزیر
جنک ابو الجیمی میرزا محمد علیخان
معین نظام و سرتیب یقینان

فوج اول طهران
ابو الجیمی امیرخان سردار امیر تومان
فوج نجاران زرتک
منشدره

فوج دوم خراسان
جمع محمد حسن خان سرتیب
فوج بهادران خولی
منشدره

فوج سوم خراسان
علیقخان سرتیب اول محمد
حسن خان سرتیب

فوج چهارم خراسان
سیف السلطنة امیر تومان
فوج نجاران خولی
منشدره

فوج پنجم خراسان
بسیرو احمدخان سرتیب
الله خان

فوج ششم خراسان
ابو الجیمی حاجی اسفندخان سرتیب
فوج هفتم خراسان
منشدره

فوج هشتم خراسان
ابو الجیمی مظفر الدوله
فوج نهم خراسان
منشدره

فوج دهم خراسان
جمع علماء الدوله
فوج یازدهم خراسان
منشدره

فوج شانزدهم خراسان
جمع محمد علیخان سرتیب نصر الملک
ابو الجیمی جناب منطاب امیر
السلطان سرتیب حاجی حسنعلیخان

فوج اول قدیم خراسان
منشدره

ابو الجیمی نصر الملک امیر تومان
هدایت الله خان سرتیب
فوج دوم جدید خراسان
منشدره

فوج سوم خراسان
نصر الملک امیر تومان سرتیب
مصطفیخان

فوج چهارم خراسان
ابو الجیمی حسنخان ابو انبیا
کل برهنه علیخان پیر مرحوم
حاجی اسد الله خان
فوج ششم خراسان
منشدره

فوج هفتم خراسان
ابو الجیمی اجود انباشه
برهنه علیخان
فوج بهادران خراسان
منشدره

فوج هشتم خراسان
بسیرو احمدخان سرتیب
الله خان

فوج نهم خراسان
ابو الجیمی مظفر الدوله
فوج دهم خراسان
منشدره

فوج یازدهم خراسان
ابو الجیمی محمد اسمعیل خان سرتیب
فوج شانزدهم خراسان
منشدره

فوج بیستم خراسان
ابو الجیمی میرزا کریمخان
حصصام السلطنة سرتیب اول
برهنه مصطفیخان

فوج بیست و یکم خراسان
ابو الجیمی جناب منطاب امیر
السلطان سرتیب حاجی حسنعلیخان

فوج سیم خراسان
منشدره

ابو الجیمی امیرخان سردار
امیر تومان سرتیب جناب ابان
فوج سیم تکاب
منشدره

فوج چهارم خراسان
ساعدا الدوله امیر تومان
نصر السلطنة سرتیب اول

فوج پنجم خراسان
جمع عبدالحسینخان سرتیب
افواج ثلثه هزار جریب
منشدره

فوج ششم خراسان
ابو الجیمی لطفعلیخان سرتیب
منشدره

فوج هفتم خراسان
ابو الجیمی لطفعلیخان سرتیب
منشدره

فوج هشتم خراسان
ابو الجیمی محمدخان سرتیب
فوج بهادران خراسان
منشدره

فوج نهم خراسان
ابو الجیمی فان الله خان سرتیب
فوج یازدهم خراسان
منشدره

فوج دهم خراسان
جمع محمدخان سرتیب
فوج شانزدهم خراسان
منشدره

فوج بیستم خراسان
جمع حاجی حصصام الملک امیر تومان
فوج اول خراسان
منشدره

سرتیب حاجی شقارخان
فوج چهارم خراسان
منشدره

جمع نصر الله خان سرتیب
فوج پنجم خراسان
منشدره

جمع غلامحسینخان سرتیب
برهنه عبد الله خان ولدته
الدوله

فوج ششم خراسان
فوج اب جلال الدوله سرتیب
فوج چهارم جدید خراسان
منشدره

فوج هفتم خراسان
برهنه حاجی مصطفی قلینان
فوج ششم جدید خراسان
منشدره

فوج هشتم خراسان
جمع محمد علی میرزا برهنه
میرزا عبدالحسینخان

فوج نهم خراسان
فوج ششم قدیم خراسان
منشدره

فوج دهم خراسان
ابو الجیمی حاتم الملک امیر تومان
برهنه فضل الله خان
فوج منصوص قدیم خراسان
منشدره

فوج یازدهم خراسان
ابو الجیمی حاتم الملک
سرتیب زین العابدین خان
فوج بهادران خراسان
منشدره

فوج بیستم خراسان
ابو الجیمی عبد الله خان سرتیب
اول ساعدا السلطنة

فوج پنجم قدیم خراسان
منشدره

ابو الجیمی جناب ناصر الملک
برهنه محمد بنان
فوج دوم جدید خراسان
منشدره

ابو الجیمی عسکرخان سرتیب
فوج سوم جدید خراسان
منشدره

ابو الجیمی معین نظام
برهنه حسینخان خاوند
فوج چهارم جدید خراسان
منشدره

جمع ساعدا السلطنة برهنه
مصطفیخان
فوج چهارم جدید خراسان
منشدره

فوج پنجم جدید خراسان
ظهور الملک سرتیب اول محمد
حسینخان سرتیب سیم
فوج اول جدید خراسان
منشدره

فوج ششم جدید خراسان
علیمرادخان سرتیب نصر الله
خان سرتیب
فوج بهادران خراسان
منشدره

فوج هفتم جدید خراسان
برهنه حسینخان
فوج سیم جدید خراسان
منشدره

فوج هشتم جدید خراسان
جمع محمد کاظمخان سرتیب
فوج چهارم جدید خراسان
منشدره

فوج نهم جدید خراسان
جمع محمد کاظمخان سرتیب
فوج چهارم جدید خراسان
منشدره

ابو الجیمی حسینعلی خان
 سرهنگی غلامرضا خان
فوج اول امرای
منته
 جمعی فاسخان سرهنگ
فوج چهارم امرای
منته
 ابو الجیمی حاجی علیقلی سرتهپ
فوج مجبران ترشبر
منته
 برتیبی محمد جعفر خان قاجا
فوج اول فایز
منته
 ابو الجیمی خسته المندک سرتهپ
 حاجی پرویز خان
فوج دوم جدید
منته
 جمعی خسته المندک سرتهپ
 قلینان
فوج هفتم قدیم کرمای
منته
 تقیخان سرتهپ
فوج هشتم شوکت کرمای
منته
 ابو الجیمی سلیمانخان سرتهپ
 عرب نظام
فوج نهم جدید کرمای
منته
 برتیبی بن الفایز خان
سوار
افزایان

دسته
 افشار رضا بن لغه ابو الجیم خیل
دسته
 سرتهپ
 افشار روی ابو الجیمی حاجی علی
دسته
 الحسین سرتهپ ل برتیبی باقرخان
دسته
 قرآن آذربایجان از غرض
 اردبیل و متکین ابو الجیمی نصر الله
دسته
 چهاردوی ابو الجیمی نوروزخان
دسته
 برتیبی حسینعلیخان سرتهپ
دسته
 چلبیانلو محمودخان سرتهپ
 رحیمخان سرتهپ
دسته
 خوی عباسعلی بیگ امین بیگ
دسته
 شقایق جمعی علیخان
دسته
 شاطرانلو جمعی بوستخا سرتهپ
دسته
 اینانلو جمعی صادم المندک
دسته
 قرایپاق جمعی جعفرعلیخان سرتهپ
دسته
 حاجی علیلو برتیبی درستهخان
دسته
 قراسوران راه قرآجه داغ
 جمعی عباسعلی بیگ
دسته

قراسوران جمعی سیف الله خان
دسته
 قراسوران از شوق و استازا
 جمعی امین الوزان
دسته
 دبیگان لو جمعی بو سفلیخان
دسته
 جدید شفا جمعی عباسخان
دسته
 قراسوران راه مرند جمعی شکرالله خان
دسته
 یکایک جمعی اسفندپارخان
دسته
 مقدم جمعی صدخان
دسته
 مکره عرت الله خان
دسته
 قوجه بیکو ابو الجیمی حسینعلی
 سرتهپ
دسته
 سرکردی کاز غلامرضی
 میرهادیتخان میرزا زین العابدین
 علیقلیخان حسینخان ابوم
 آقای سرهنگ اسکندرخان
 سلیمانخان
دسته
 خراسان
دسته
 غلامان مشهد
دسته
 جمعی ابو الفتح خان
دسته
 جمعی حاجی فضل الله خان
دسته

جمعی حاجی فرامرزان
دسته
 قوجانی جمعی شجاع الدوله
دسته
 بجنوردی جمعی سهام الدوله
 یار محمدخان امیر تومان
دسته
 قاپدنی و سیستان جمعی خسته
 الملك امیر تومان
دسته
 طبیبی جمعی عماد الملك
دسته
 درجو جمعی محمدعلیخان
دسته
 هزاره جمعی اسمعیلخان سرتهپ
 لبر کردی محمد عظیم خان
دسته
 تیمور و جیشید
دسته
 تیمور جمعی علمیر ذاک خان نصره الملك
دسته
 تیموری جمعی میر عطاء الله خان
دسته
 جیشید جمعی ذوالفقارخان
 و حاجی محمد امین سرتهپ
دسته
 جمعی نو ابعاجی محمد میرزا
 سرتهپ اول
دسته
 سردوران
دسته

مروری بر کردی که ابوالسیف
 و محمد شریف خان
دسته
 مروری جمعی صید رضا بیگ
دسته
 مروری جمعی قربانعلی بیگ
دسته
 آردلان جمعی فاختا سرتهپ
دسته
 چولانی جمعی غلامحسین سرتهپ
دسته
 قراسوران جمعی غلامرضا خان
 و نصر الله خان
دسته
 قرانی جمعی محمدخان سرتهپ
دسته
 بنشابوری ابو الجیمی باقر امیر
دسته
 غارلو جمعی محمد رضا خان سرتهپ
دسته
 سبز اری جمعی حاجی فرامرزان
دسته
 مرهاتی جمعی حسینخان سرتهپ
دسته
 پیاده خراسان
دسته
 قاپدنی و خوار جمعی خسته المندک
دسته
 حله نلسر یکصد سوار و جیشید
دسته
 استرآبادی
دسته
 پیاده استرآباد
دسته

جمعی میرعلیقینان سرتهپ
 پیاده فدر سکی و کول
دسته
 جمعی عبدالصمدخان سرتهپ
 پیاده مفضوود لو
دسته
 متکین جمعی محمدخان سرتهپ
دسته
 ساوری جمعی علیخان
دسته
 شاهکوهی جمعی محمدعلیخان
دسته
 سدن رستان جمعی محمدعلیخان
دسته
 اترانی جمعی محمدعلیخان
دسته
 بلوچ و حاجی لر جمعی علیخان
دسته
 غلامان استرآباد جمعی علیخان
 افای قاطار
دسته
 کلدیخان ربر سفید طاغیر
دسته
 ایل کلد نظر ریش سفیدانابا
دسته
 قلخان آنا بای سالارخان
دسته
 قوشیدر آنا بای ایل کلدینا
دسته
 امیرخان آنا بای ملاقران
دسته

ابن انظر بن سفيان انا باي محمد قلم

دست

سوار تراکه بموت و کولان حرم
حسین قلینان روز باشی

دست

سوار بی جمعی از اسبها سر کرده
کوزاری و بسطاک

ابو الجمی نواب فیما الدله ایروان

کرم

افتار کرمان
میرزا محمود خان سر کرده

شما لچیان بی

ابو الجمی سوار و چهاره بی نورانی

سوار و چهاره سر کرده عمر بسطاک
سوار و چهاره سوار نورانی

در یکا نه نرضی قلینان سر کرده

سوار

سوار و چهاره سر کرده
سوار و چهاره سوار خبیص

صادق خان سر کرده

کیار

از بابت سوار و کرکان روز و
اسامی جمعی نصرت الله خاسته اول

تازند

از بابت سوار و کرکان روز و
ابو الجمی میرزا عبدالله خان

پیشدند و سرتیپ اول

میرزا ابو الحسن مشرف

X سر کرده کی

عبدالله خان مدانلو فتح الله خان

صفی خان ایضا موسی خان

جمعی و الفقار خان سر کرده اول

جمعا بیکو اسد الله خان ایضا
محمد خان ایضا حسین خان کرمان

اصانلو محمد خان افغان

جماعت خواجند

ابو الجمی جناب بسطاک
امین السلطان علی اکبر خان سرتیپ

اول یزدانقله خان سر کرده

نعمه الله خان حسین خان فتح الله خان

سوار و عبدالله

ابو الجمی عبدالله خان سر کرده
عسکر خان

عز

جماعت زرین کمر
ابو الجمی ساری صلان امیر و

علیق قلینان سرتیپ

محمد خان نایب اول

جماعت شاهسو افشا

ابو الجمی جناب بسطاک امیر السلطان
هما نیشاه خان سرتیپ اول

جماعت بخیار

جمعی محمد حسین خان
جمعی میرزا حسین خان سلطان

سرتیپ اول میرزا حسن خان

جماعت افشار اسلار

جمعی صاحب اختیار امیر تومان
سر کرده کی محمد کریم خان

جماعت محمد

رضای طبیب

جمعی و الفقار خان سر کرده اول

جماعت شاهسو اینانلو

عزیز الله خان صارو الملک
امیر تومان حاجی لطف الله خان

سرتیپ اول

جماعت شاهسو بغداد

امید علیخان سر کرده اکبر خان
سرتیپ اسد خان سر کرده

جماعت شاهسو کونون

ابو الجمی جناب بسطاک امیر السلطان
آغا جانخان سرتیپ غلامعلیخان

سرهنگ محمد حسین خان ایضا
غلامرضا خان سر کرده ولی محمد خان ایضا

جماعت شاهسو قورسکلو

ابو الجمی حسین قلینان سرتیپ
ولد مرحوم حسین قلینان

جماعت باجلان

ابو الجمی حاجی احمد خان سرتیپ
جماعت خرقان

ابو الجمی اجود انباشی کل
امیر تومان علی نقی خان سر کرده

جماعت پیرانوند

جمعی ابدخان سرهنگ برادر
مرحوم حسن خان سر کرده

جماعت اصانلو

ابو الجمی جناب بسطاک امیر السلطان
رحیم خان سر کرده

جماعت افشار اسلار

جمعی صاحب اختیار امیر تومان
سر کرده کی محمد کریم خان
رضای طبیب

جماعت کریمچر

که مشغول خدمت قراسوزان و دار
الخلا فیه هستند جمعی عزیز الله خان

صادق الملک امیر تومان سر کرده
خانبا باخان

جماعت هداوند

ابو الجمی جناب بسطاک امیر
السلطان سر کرده کی حسین خان

جماعت شاهسو

که مشغول خدمت قراسوزان و دار
الخلا فیه هستند جمعی تمام الملک

سوار و جدید اصفهان

ابو الجمی محمد علی میرزا
جماعت ایلات قزوین

ابو الجمی میرزا محمد سرتیپ اول

جماعت قرار چورلو خانی

ابو الجمی جناب بسطاک امیر
السلطان سر کرده کی صفیعلیخان

جماعت افشار کیشلو

ابو الجمی اجود انباشی سرتیپ
کاظم خان

جماعت چکینی

ابو الجمی عزیز السلطان
سرهنگ صادق خان

جماعت احمدوند و طهوی

ابو الجمی محمد حسین خان
جمعی امیرعلیخان سر کرده

سوار و کوزه بر لورستان

جمعی حسین خان سر کرده

جماعت فانکل کرمانشاهان

سر کرده کی

جماعت یار احمد

سرتیپ حاجی احمد خان

جماعت عرب باصره

جمعی محمد حسین خان سرتیپ
قوام الملک

جماعت سنجان

جمعی علی اکبر خان سرهنگ

جماعت فیله

جمعی کریمخان سر کرده

سوار و جدید کرمانشاهان

جمعی عزیز خان سر کرده

جماعت بخیار

دارالانخان سر کرده

خراسان

شما لچیان

جماعت افشار کیشلو

ابو الجمی شسته الملک
جزایر چیان سر خبیص

جماعت چکینی

جمعی شسته الملک سر کرده
اشخاص مفضله

جماعت چکینی

ابو الجمی عزیز السلطان
سرهنگ صادق خان

جماعت کرمانشاهان

جمعی عبدالصمد خان سر کرده

دست استرا با درستان

جمعی فتحعلیخان سر کرده

دست با لاشاهو

جمعی آقا عبدالرحمن سر کرده

دست با این شاهو

جمعی محمد علیخان سر کرده

دست سندان

جمعی محمد قلینان سر کرده

دست نازان

جمعی محمد علیخان سر کرده

دست تمسک

جمعی محمد قاسم خان سر کرده

دست ساق

دسته جمعی جعفر قلینان دسته
جمعی حاجی افارضا

دست لیوانی و سیل

جمعی اسد الله خان سر کرده

دست بلوچ

علی اکبر بیگ

دست جات کیران

جمعی میر نو سفیان سر کرده

دست سالیان

جمعی میر نو سفیان سر کرده

سوار اسلم

ابو الجمی نصرت الله خاسته

دست تازان

اول سرهنگ الله یار خان

دست تازان

جمعی حیات قلینان سر کرده

دست شفته

جمعی نعمه الله خان ایضا

مؤذین کالجینان
اداره سرزوره
ازاره قزاقیه
فوج اول
افواج طرح اطیش
فوج دوم
فوج سیم
مؤذین کالجینان
اداره سرزوره
قشور حاضر کباب
از پیاده نظام و سوار و توپخانه
و غیره یکصد پنجاه هزار نفر
ذخیره
پنجاه هزار نفر

مؤذین کالجینان
اداره سرزوره
ازاره قزاقیه
فوج اول
افواج طرح اطیش
فوج دوم
فوج سیم
مؤذین کالجینان
اداره سرزوره
قشور حاضر کباب
از پیاده نظام و سوار و توپخانه
و غیره یکصد پنجاه هزار نفر
ذخیره
پنجاه هزار نفر

مؤذین کالجینان
اداره سرزوره
ازاره قزاقیه
فوج اول
افواج طرح اطیش
فوج دوم
فوج سیم
مؤذین کالجینان
اداره سرزوره
قشور حاضر کباب
از پیاده نظام و سوار و توپخانه
و غیره یکصد پنجاه هزار نفر
ذخیره
پنجاه هزار نفر

خزانة مؤذین نظام

برایست جناب جلال الفایز زین نظام میرزا رضای البرز منوچهری حاجی شیخ جعفر محمد التاجار
میرزا جعفر نوری منوچهری خزانة نظام میرزا شیخ نوری سرزورنده از خزانة نظام میرزا محمد علی

دارالخلافه طهران

نواب نظام باشرف الا فایب السلطنة امیر کبیر وزیر جنگ و حکمران دارالخلافه الباهرة و غیرها
ادام الله اقباله الصالح
اجزاء حکومت حلب و خرابه دارالخلافه
جناب

جناب جلال الفایز محمد ابراهیم بیخان وزیر نظام و وزیر دارالخلافه
اجزاء حکومت
میرزا ابوالقاسم بیخان منوچهری
میرزا ابوزکریا کدخداسا توپسیرموم
میرزا صالح میرزا حسن سرهنک
ولد مرحوم حاجی میرزا انقی کلانتر
میرزا شیخ سرزورنده میرزا
جعفر منشی تفرش میرزا بوسف
پسر میرزا جعفر منشی میرزا سید
محمد علی کاچر نویس نایب محمود
نایب اول قزاقستان سائر نواب
قزاقستان که تفرش
جناب میرزا محمد خان نظام العلما
امیر و شیخ محمد خان معیر الممالک
اعتماد الدوله عین الملوک
مؤتمد الملک ولد جناب اشرف
مشیر الدوله امیرزاده محمد میرزا
جلال السلطنة ولد جناب اعضا
الدوله عباس میرزا ولد ایضا
فتحعلی خان سپهسالار ولد ایضا
خان بابا خان ولد ظهیر الدوله
میرزا احمد خان نصیر الدوله ولد
اصف الدوله محمود خان فضل الشیراز
میرزا محمد خان تدبیر باشی حکیم الهی
ولد مرحوم حکیم الهی سلیمان بیخان
ولد مرحوم حاجب الدوله اسمعیل
خان پسر الدوله میرزا محمد خان
غلامحسین خان و ایلیخان پشیمت
ولد سهراب بیخان حاجی محمد بیخان
محمود خان محمد خان ولد مرحوم احمد
خان نوابی محمدحسین ولد ایضا
حاجی میرزا محمد حسین خان ولد ایضا
میرزا علیخان ولد ایضا
ابوالقاسم بیخان پشیمت نواده
زینت الدوله عباس بیخان ولد
مرحوم بیکلر بیک هاد بیخان ولد ایضا
محمد خان محمد جعفر خان حسینخان
هدایت الله خان علی اکبر خان
نجفعلیخان محمد باقر خان
امان الله خان
اداره نظیمت و پلیس
نظم الملک کنت دو منسفر
امیر تومان رئیس کل اداره پلیس
عباس بیخان اعتماد نظام مقام
خدمت حضرت والا میرزا ابو
ترانجان سر تپه اقل (سوسف)
نایب کل اداره پلیس میرزا سید
بوسف سر تپه ویم مستشار اول
اداره میرزا محمد حسین خان سر تپه
رئیس محله عود لامان علیقلیخان
سر تپه پلیس محله دولت میرزا
پسر مرحوم حاجی میرزا انقی کلانتر
سرهنک و مستشار اداره
میرزا آقاخان سرهنک اجودان
رئیس و رئیس سوارهای اداره
میرزا عبدالرحمن بیخان کلانتر مستشار
اداره آقا لرغان سرهنک
ناظم مامورین اداره میرزا
سرهنک داروغه بازار
حاجی میرزا محمد علیخان سرهنک
رئیس محله حایمیدان میرزا

سید... میرزا محمد علیخان نایب قلم نایب احتساب کل
 عبدالغفر و شیر محمد سنگل خیا با نهی دولتی میرزا
 میرزا محمد علیخان نایب سرهند ابو القاسم مشرف احتساب
 منشی باشی اداره میرزا ابوسف نایب اداره
 رئیس مجلس استقانی میرزا محمود احتساب میرزا محمد حسین
 رئیس کمیته های شهر میرزا هاشم نایب محلات شهرداری الحلافه
 رئیس مخزن اداره هاشمخان سایر توابع و صاحب منصبان
 نایب اول محله عود لاجان و صاحب منصبان بیت پجنفر فراتر و عمله
 اداره میرزا رحیم صاحب منصب طوبیله احتساب و ستفوات
 و نایب اول محله دولت میرزا دولت و جهل و هشت شهر
 علی قلیخان نایب اول محله جالمینا اسامی کارکنان اداران
 و صاحب منصب میرزا جعفر و عمله جات مخصوص در محله نوب
 نایب اول محله بازار میرزا شرف و الا نایب السلطنه امیر کبیر
 علیخان نایب اول چهار سوق وزیر خند ادم الله افند الحکام
 و تمام بازارهای شهر میرزا علی جناب حاجی ملا باشی جناب
 منشی اطاق ضاکات بومیه جلاله قلم نایب نظام و وزیر دار
 میرزا آقا منشی اطاق جنایات الحلافه مشرف خلوتها و وقر اشیا
 میرزا اسمعیل منشی زاپورت کما مخصوص حضرتز الا نایب السلطنه
 شهر میرزا محمد منصور نظراه جناب عبداللہ خان والی و پسر
 آهن عدد کلیه اجراء پلیس الاطباء میرزا علی حکیم باشی نظام
 چهار صد و دویست و پنجاه معین نظام میرزا محمد علیخان
از آراء احتسابی در الحلافه میرزا علی قلیخان اعما نظاماً
 در محنت اداره و ریاست جناب علامه سرتیپ اول و قمرم مخصوص
 اعتقاد السلطنه و غیر انطباعات میرزا عینا علیخان سرتیپ پیشخدمت
 و قمرم مخصوص حضورها بون نصر الله خان ناظر و قهوهچی
 میرزا علی محمد خان سرتیپ نایب اول نایب میرزا استید مهدیخان
 وزارت انطباعات و غیره نایب ناظر میرزا استید حسین
 حیدر قلی آقا سرهند زاپورت ساوچی طیبی مخصوص
 احتسابی در الحلافه حسینخان سرتیپ و فنگد از با
اجراء از آراء احتسابی محمد اسمعیل خان سرتیپ توچا
 دولت و هفتاد و هفت نفر و کشیکچی باشی

آغانان

پیشخدمت و غیره

اسامی کارکنان اداران

مستوفیان

منشیان

ادارکنان

از آراء و نظریات حضرت عظیم علیّه

جناب مستظاب باجل امین السلطان وزیر اعظم دولت علیه

وزارت جلالت داخله

جناب جلالتنا بمرزا حسن منوچهری الممالک جناب جلالتنا بمرزا هدایت الله وزیر دفتر خانه مبارک
 جناب جلالتنا بمرزا حاجی امین السلطنه و مدیر دفتر خانه مبارک استیقا و محصل حسابات و بقایای دولتی

اجراء خاصه در امور وزارت اعظم

جناب فخامت ضایع بهر الملک نایب اول وزارت داخله میرزا احمد منشی باشی جناب میرزا رضا
 منشی رسالت و مشور میرزا استید امین منشی خاصه میرزا عبدالکریم منشی میرزا عنایت منشی
 میرزا حسن منشی اجراء وزارت دفتر استیفاء میرزا علیخان محرز و غیره

مستوفیان اعظام

مستوفیان اعظام
 و کرامت و دار الحلافه طهران وزیر امور پیشکاری اصفهان
 جناب میرزا حسن و وزیر دفتر خانه مبارک
 جناب میرزا محمد اقبال الملک حوز و مبارک حساب کرمان و کلکچا
 جناب میرزا رضا قلیخان نوبختا جناب میرزا
 مستظاب وزیر اعظم جناب میرزا
 میرزا علیخان سراج الملک
مستوفیان اکبر در دفتر
 مبارک خدمت مخصوص و محاسب
 فو لوسی دارند
 میرزا محمود محاسب ملک خراسان
 میرزا محمد حسین محاسب خراسان
 نظام و غیره و سر رشته دار کل
 میرزا فضل الله خان نوبختا
 مستظاب باجل امین السلطان وزیر
 اعظم میرزا استید محمد مجد الشرف
 محاسب لرستان و طالقان میرزا
 باقر محاسب ستر آباد و شاهروز
 و بسطام حاجی میرزا محمد محمد
 اصفهان و لد جناب حاجی میرزا نصر الله

مستوفیان اعظام
 و کرامت و دار الحلافه طهران وزیر امور پیشکاری اصفهان
 جناب میرزا حسن و وزیر دفتر خانه مبارک
 جناب میرزا محمد اقبال الملک حوز و مبارک حساب کرمان و کلکچا
 جناب میرزا رضا قلیخان نوبختا جناب میرزا
 مستظاب وزیر اعظم جناب میرزا
 میرزا علیخان سراج الملک
مستوفیان اکبر در دفتر
 مبارک خدمت مخصوص و محاسب
 فو لوسی دارند
 میرزا محمود محاسب ملک خراسان
 میرزا محمد حسین محاسب خراسان
 نظام و غیره و سر رشته دار کل
 میرزا فضل الله خان نوبختا
 مستظاب باجل امین السلطان وزیر
 اعظم میرزا استید محمد مجد الشرف
 محاسب لرستان و طالقان میرزا
 باقر محاسب ستر آباد و شاهروز
 و بسطام حاجی میرزا محمد محمد
 اصفهان و لد جناب حاجی میرزا نصر الله

میرزا علی

میرزا علی پسر مرحوم قوام الدوله
 محاسب بنار دیوانه و غلات و کرایا
 میرزا علی پسر جناب زید در قزوین
 و برات نویسنده سردار افشار
 و تدکرافخانه مبارکه میرزا الجود
 نواده بنای غیره قریب حساب کلا
 و خوار میرزا ابوالقاسم صاحب
 کاشان میرزا جعفر ولد جناب
 حاج میرزا نصرالله محاسب عراق
 میرزا احسن ولد مرحوم وزیر لشکر
 ماسبق قزوین میرزا احمد علیخان
 ولد جناب میرزا محمود وزیر مختار
 فارس میرزا رضای ولد جناب
 حاج میرزا نصرالله محاسب کرمان
 و ساوه میرزا ربیع برات نویسنده
 سرکازات عظام و خادمان حرم
 جلالت میرزا ابزر کتبخان نایب
 جناب حاج امین السلطنه و میانش
 صندوقخانه و درخندارخانه مبارکه
 میرزا علی مستوفی محاسب بروجرد
 میرزا محمد مستوفی قم و فیروزکوه
 میرزا محمد ولد مرحوم میرزا عبدالله
 اشیا برات نویسنده عمل خلوت
 و محاسب عسکر میرزا فتح الله ولد
 مرحوم میرزا علی قائم مقام صاحب
 همدان میرزا محمد علیخان ولد جناب
 میرزا محمود وزیر محاسب فارس
 میرزا علی محمد خان برات نویسنده ارباب
 قلم و تصدکاران سرکاری و غیره
 میرزا زکریا پسر مرحوم میرزا اسماعیل
 محاسب عربستان میرزا محمد رضا

تولید کلا محاسب علامه و توپ کلا
 میرزا رفیع محاسب کرم و کرفس
 میرزا علی ولد مرحوم حاج میرزا محمد
 حسین قوام و کپلان میرزا زکریا
 نور برات نویسنده حضور و
 ابواب طرب میرزا حسینعلی
 مستوفی تهران و میرزا شفیع
 مرحوم میرزا موسی نایب میرزا
 حسینخان پسر مرحوم وزیر لشکر
 دماوند میرزا حسینخان برات
 کربلا آمد روز ارت جلیله
 نویسنده بنای میرزا شفیع زید
 جناب جلال الدین زید در قزوین مشغول
 تشریفات آن اداره است
 میرزا نصرالله خان پسر جناب
 امین حضور وزیر بقایا میرزا
 احتساب میرزا منصور خان
 محاسب بستان و دامغان
 صاحب دیوان میرزا هاشمخان
 زید جناب امین الدوله میرزا محمد
 ولد جناب صدیق الدوله میرزا
 احمدخان و اد جناب عا و الملک
 میرزا رضا معین السلطنه
 میرزا بقی بنیسه الملک میرزا محمود
 ولد مرحوم میرزا ابوالحسن خان قائم
 مقام جزو اعضا مجلس محترم شورا
 کهنه میرزا محمد حسین و قایم کلا
 میرزا محمد خان تبریز و کلا اذربایجان
 میرزا علی محمد خان ولد مرحوم میرزا
 علی قائم مقام میرزا شفیع صدق
 حسن و کپل قزاقی حنام السلطنه
 حاج میرزا علیخان میرزا اسلما
 زید جناب مستطاب عسند الملک
 میرزا کاظمخان امین العدا له
 میرزا هدایتی و کلا اذربایجان
 میرزا اسید علی مستوفی ولد جناب میرزا
 علی اکبر مستوفی مخصوص

مستوفی صندوقخانه میرزا اسید
 کاظم ولد مرحوم میرزا اسید ابراهیم
 میرزا اسید احمد ولد جناب میرزا اسید
 کاظم وزیر دیوان میرزا عبداللہ
 ولد مرحوم میرزا محمد کاتب میرزا طاهر
 برادر مرحوم مجد الاشرف میرزا
 ابوالقاسم خان ولد مرحوم حاج میرزا
 محمد نور میرزا جعفر خان پسر
 میرزا علی تبریز میرزا حسینعلی
 ولد مرحوم میرزا انظر علی حکیمباشی
 میرزا رضا خان نواده مرحوم ضیا
 الملک میرزا علی رضای قزوین
 میرزا کریم برادر نواده جناب صدیق
 الدوله میرزا محمد ولد مرحوم حاج
 میرزا محمد حسین مستوفی خزانه میرزا
 سلیمان کاشانی زید جناب محمد الدوله
 میرزا احمد زید جناب علاء الدوله میرزا
 علی نواده مرحوم فیض الملک میرزا
 ولد مرحوم میرزا فتح الله لشکر توپباشی
 میرزا علی بنی قی که سابقا زید جناب عضد
 الملک بوده میرزا اسید احمد برادر زید
 مرحوم معین الملک میرزا حسینخان
 ولد معین السلطنه میرزا محمد بنان
 ولد ایضا میرزا باقر خان ولد ایضا
 میرزا اکبر بنان ولد میرزا افضل الله خان
 میرزا عبثا سقلا ولد میرزا ظاهر کلا
 میرزا محمود ولد جناب حاج میرزا
 عبثا سقلا میرزا اسمعیل خان ولد
 میرزا رضا علیخان میرزا جواد افتخار
 میرزا علی پسر مرحوم میرزا ابوسفیقا
 میرزا عبدالرحمن اشیا برات میرزا
 عبید الغنی اشیا برات

میرزا محمود نصر شیره زید جناب قوام الدوله
 میرزا محمد حسین نصر شیره زید جناب ایضا
 میرزا اسید علی نصر شیره زید جناب ایضا
 میرزا حسینخان ولد مرحوم میرزا رضا
 مهندس شیا میرزا فتح الله کلا
 میرزا مصطفی قلی اشیا برات میرزا
 عبید الوهنا بنان ولد مرحوم حاج
 میرزا احسن اشیا برات میرزا محمد علی
 همیشه زاده مرحوم میرزا امین پسر
 میرزا اسید حسن نصر شیره پیشکار عراق
 میرزا ربیع ولد میرزا علی مستوفی قزوین
 میرزا محمد ولد میرزا ابان مستوفی علی
 میرزا محمدخان و کلا کرمان میرزا ابغض
 نواده مرحوم قائم مقام میرزا محمد
 ولد مرحوم میرزا ابوالقاسم وزیر بقایا
 عراق میرزا هادی کلا در کلا مستوفی
 خدمت میرزا اسمعیل زید جناب
 جلال الدین امین الدوله و مجد الملک
 میرزا آقا مامور به پیشکاری کرمان
 میرزا احسن کلا در قوامور کرمانشاه
 میرزا اها بنان مامور خراسان زید قزوین
 والارکن الدوله میرزا ابغض مامور
 زید قزوین الارکن الدوله میرزا احسن
 ستم مامور بروجرد میرزا آقا مامور
 میرزا رضا بنان الملک مامور به پیشکاری
 والاطل السلطان میرزا مصطفی ولد
 مرحوم قوام الدوله مامور فارس زید قزوین
 والامام الدوله میرزا محمد مامور
 زید جناب عضد الملک میرزا قاضی
 قلی مستوفی نایب نایب حکومت نایب
 میرزا ابغض مستوفی مامور بروجرد

میرزا علیخان مستوفی مامور دیوانه کلا
 میرزا علی اکبرخان مستوفی ترشیز که
 در خراسان مشغول خدمت است
سردشت دراز و عزیز
د فخرخانه مبارک
سردشتی آردان
 میرزا اسدالله سردشتی و سرکاران عظام
 میرزا اسدالله سردشتی و در فخرخانه کلا
 مستوفی الخالک میرزا فتح الله سردشتی و
 میرزا عبدالجواد اشیا برات میرزا احمد سرد
 جناب حاج میرزا نصرالله میرزا سلیمان اشیا
 میرزا محمود سردشتی و در میرزا محمد سرد
 شیراز میرزا مصطفی کلا میرزا علی
 میرزا علی هادی میرزا جعفر نصر شیره
 میرزا حسین کلا میرزا مصطفی سرد
 علی خلوت و غنیه میرزا علی ولد مرحوم
 میرزا فتح الله شیراز میرزا اسمعیل سرد
 استرآباد و غیره میرزا رضا سردشتی و کلا
 میرزا علی محمد نصر شیره میرزا محمد علی کلا
 میرزا علی سردشتی و در کرمان میرزا عبدالله
 ساوجی میرزا ابزر زید نصر شیره سردشتی
 علم دیان بلخ احتساب میرزا غنیه
 سردشتی و در قزوین
عربباشی و عزیز فخرخانه
مبارک استیفاء علی
 میرزا علی اکبر عزیمت میرزا ابراهیم میرزا
 میرزا فتح الله میرزا علی محمد میرزا آقا
 اصغر خان میرزا احسن میرزا افضل الله
 میرزا محمد میرزا اسدالله میرزا محمد
 مرحوم میرزا احسن میرزا محمد پسر نصرالله
 میرزا آقا اشیا برات میرزا امجد سلیمان
 د فخرخانه مبارک میرزا غنیه و کلا

وزارت حلیه والیه در اعظم دولتیه

در اداره خاصه جناب مستظاب امین السلطان وزیر اعظم دولت علیه

جناب جلاله شهاب امین الملک نایب کل وزارت اعظم

وزارت معارف امور اراجه	میرزا کریمخان جو بلدا خلوت هابو	میرزا کریمخان خازن دیکخانه
وزارت مالیه و دربار اعظم	جناب فحامتضاب محمد الملک	وزنایب الحکوم بر وجود محمد صادقا
موزه مبارکه کاجخانه مبارکه خزانه	تقیخان وزیر وظایف و قاف	قراشخلوت افا سلمان زده باشی خلوت
مبارکه اندون ریاست قراولان	جناب فحامتضاب غلامحسین خان	افا صادق و غیره و غیره
وجود مسعود هابو ریاست آردو	امین خلوت و تفنگدار باشی	ذات النظره مبارکه
هابون خزانه مبارکه خلوت هابو		جناب امیرالامراء العظام مجلده

سایر

خواجگ سزبان سندخانه و خندان	محمدحسینان محقق جلال الملک جعفر	مهدیقلیان خان سالار
خانه مبارکه دارالنظاره اطشاک	قلخان ولد مرحوم اعتماد الدوله	اجزاء از فرار سینه
خاصه فرنگی و ازلان ابدارخانه مبارکه	توابع الدوله سلطان محسین میرزا	اکبرخان پیشخدمت و نایب النظره
قهوه خانه مبارکه کشیکخانه مبارکه	مکران نیشابور و مضافان مشهور	میرزا مهدیقلی حاجی میرزا محمد
ایشیکخانه مبارکه غلامان مهذب	محمدحسینان پیشخدمت و غیره اشخاص	میرزا محمد صادق سرشده دار اقام
منصور غلامان ناصر قراشخانه	والا نایب السلطنه امیر کبیر وزیر جنگ	محمد باقر جو بلدا تفنگدار جنسی کاخانه
مبارکه سرخانه و قاطرخانه مبارکه	محمد ابراهیمخان ولد مرحوم امیرالدین	شربتخانه
اصطبل خاصه زمین دارخانه مبارکه	میرزا مهدیقلیان جو دان مخصوص ولد	میرزا علی اکبر نام البکاء شربتدار باش
کالکخانه مبارکه شاطران کمرک	مرحوم امین الدوله میرزا عبدالله	شربتداران و عملجات یازده نفر
صنایخانه مبارکه صرفه جیب دار	سرتیپ قل جبارخان افا میرزا محمد	چو درخانه مبارکه
خالصه طهران غله و لایات آستان	کریمی سرتیپ اول حاجی حبیب	افا محمد حسن چو درکشی باشی چو کچی
مغازه خانه و قصابی ایلان طهران	الله خان محمدحسینان میرزا سید	استرخانه
اداره باغات و غار ان سلطنه کارخان	عبدالکریمخان صدیق خلوت	افا محمد ابراهیم آتش بلایه اشپزها
چراغ گاز و جوع الکتریسیته کوزه	محمد ابراهیمخان خلوت امیرالدین	مخصوص منجنق سایر وازده نفر
خانه دار الخلافه تربیت صنایع جنگها	سلطان ابراهیم میرزا محمد باقرخان	تجویرخانه و کیک
خلوت هابو	ارباب الملک سرتیپ قل محمد تقیخان	حاجی محمد ابراهیم و کل خرج سایر
ارادتناصیب	پسر مرحوم ادیب الملک احمدخان	سایر اجزاء و عمل
جناب جلاله نایب اقبال الدوله رئیس	سرتیپ اول ابوالمحسنان پیشخدمت	دارالنظاره بیست هفت نفر
ملوک هابو	خاصه سرتیپ قل امیرزاده افا مسیح	اداره ایدانها و شفاخان
حکیم الملک پیشخدمت سلاطین	امیرزاده مقهور میرزا میرزا سید	در تحت باست مخصوص شخص جبار
اعضای مجلس ربا و اعظم و حکم از کل	محمدخان سرتیپ و غیره	مستظاب امین السلطان وزیر اعظم
و خوانا و کم جند بقا السلطنه	قراشخلوت و خلوت هابو	بنیابت فامرتضیحا (معروف با فادان)

صاحب منصب هیک

نوروزخان غلامبیکخان رضا
شهبانها تقیخان امیراصلانها
نایبان سیدی نصر سایر غلامان
فخصد و نگاه نظر
ایشیکخانه مبارکه از فرار سینه
صد جمل و نظر
جناب امیرالامراء العظام ظهر الدوله
ایشیک افا سیدی باشی
نایبان ایشیک افا سیدی باشی
امیرالامراء محمد ناصرها نواب جعفر
تقیخان فاجا محمدخان بها السلطنه
قورلیا و لایاشی محمد امینخان
فاجا نایب اول امان الله خان
فاجا رعیناسقلیان سرتیپ
عبدالوهاب میرزا اسدالله خان
فاجا جعفرقلیان فاجا در
محمدحسینخان فاجا ابوالفتح خان
فاجا مصطفیقلیان فاجا در
حاجی محمدحسینخان حاجی محمدقلیان
علی افا فاجا هاشمخان فاجا
حاجی محمدعلیخان جارجی باشی
بوستان محمدحسینخان
علی اکبرخان دینلی عیسیخان
موسیخان علیخان محمدرضا
خان حاجی علیمحمدخان بوزباشی
میرزا ابن العابدین نوربے
عبداللهخان نوربے ابوالحسنخان
نوربے میرزا داودخان نوربے
میرزا تقیخان نوربے محمدعلیخان
نوابی غلامحسینخان نوربے
محمدخان نوربے محمدحسینخان نوربے

حاجی آقا یوسف شفا باشی حاجی
حسینخان سرتیپ افا باقرخان
سرتیپ امیرزا ابوالقاسم نایب
میرزا غلامحسین سرشده دار
میرزا الطیفر سرشده دار افا
فخیمعلی علی ابدارخانه یازده نفر
محمد سفاخان سیدی هفت نفر
خاصه یکصد و شانزده نفر
علامه قلخان قهوجی باشی امین هابو
افا جبار قهوه جی در مبارکه
صدقخان و خندان
جناب جلاله نایب حاجی امین السلطنه
صدقخان و عوام دارخاصه خاز
مخزن ندرکان عسکره دوله علیه
میرزا بزرگخان سنو در مبارکه
صدقخان و خندان ابدارخانه مبارکه
نقاشخانه مبارکه
میرزا محمد تقیخان نقاش و پیشخدمت
تقیخان نقاشخانه مبارکه چهار نفر
تفنگدار خاصه از فرار سینه
جناب فحامتضاب غلامحسینخان
امین خلوت و پسر تفنگداران خاصه
رضانقلیان پسر مرحوم سهرابخان
رستمخان سرتیپ میرزا ابوالفتح خان
طالب حاجی عیسیخان سرتیپ
مصطفیقلیان اسمعیلخان نوربے
قهرمانخان تاجی حاجی تقیخان
میرزا محمدخان میرزا باقرخان
محمدکریمخان خاکم ایوانکیف علیه
شفانے هادیخان نوابی فخرالله
خان پسر مرحوم قهرمانخان محمد
یوزباشی علی اکبرخان

قهوه خانه مبارکه

علامه قلخان قهوجی باشی امین هابو

افا جبار قهوه جی در مبارکه

صدقخان و خندان

جناب جلاله نایب حاجی امین السلطنه

صدقخان و عوام دارخاصه خاز

مخزن ندرکان عسکره دوله علیه

میرزا بزرگخان سنو در مبارکه

صدقخان و خندان ابدارخانه مبارکه

نقاشخانه مبارکه

میرزا محمد تقیخان نقاش و پیشخدمت

تقیخان نقاشخانه مبارکه چهار نفر

تفنگدار خاصه از فرار سینه

جناب فحامتضاب غلامحسینخان

امین خلوت و پسر تفنگداران خاصه

رضانقلیان پسر مرحوم سهرابخان

رستمخان سرتیپ میرزا ابوالفتح خان

طالب حاجی عیسیخان سرتیپ

مصطفیقلیان اسمعیلخان نوربے

قهرمانخان تاجی حاجی تقیخان

میرزا محمدخان میرزا باقرخان

محمدکریمخان خاکم ایوانکیف علیه

شفانے هادیخان نوابی فخرالله

خان پسر مرحوم قهرمانخان محمد

یوزباشی علی اکبرخان

در عهد دوم

محمد علیخان کز نبی نصر الله خا...
 علامه علیخان اشرفی خراسانی
 سلیمان آقا قاجار محمد حسنخان
 غلامحسین اروانی میرزا عابد
 خان بنی میرزا حسنعلیخان
 بانو میرز شاد آراشیکان
 مرتضی خان نایب جانشین
 و سالار حضورهایون پنجاه
نایب حاجی خان مبارک
 و تاجران بی مهر
فرخان و میرزا ایدار خان
 و صفحان مبارک
 ابوالجیمی امیر آراء العظام
 حاجی حسینعلی خان حاجی الدوله
فرانخان
 سرشنه اردو غیر
 میرزا آقا تبریز سرشنه دار میرزا
 سید جعفر تبریز مشرفینا میرزا
 قمری و آه زوبن میرزا حسن تبریز
 مشرفینا خان میرزا علی اکبر روزگار
 نوید میرزا آقا حسین آقا
نایبان
در عهد اول
 و لیخان یونس خان آقا شریف
 محمود ایدار ابوالقاسم خان طهرک
 آقا علی اکبر حسینی محمد ابراهیم
 کاشی آقا محمد جعفر محمد تقی
 حاجی محمد تقی یک میرزا محمد تقی
 میرزا عتاسقلی قی افان رضاقلی
 قزوینی میرزا عبد الحمید تبریزی
 میرزا اعتبار قزوینی
 میرزا احمد الله تبریزی میرزا محمد
 آقا محمد شرف آقا حاجی تبریزی
 احد آقا تبریزی کرمانه کافر
 محمد مهدی کافر زوبن میرزا سید محمد
در عهد سوم
 بیخونان پیر حاجی بیخونان احدخان
 میرزا اجناد تبریزی حزن خان پیر
 خانلرخان علی آقا سمنان
 غلامحسین شیرازی رضاخان کاشی
 میرزا احمد ملایر ابراهیمخان
 ابوالقاسمخان نصر الله بیک تبریز
 محمودخان خدادادخان محمد پیر
 بیک آقا حسن آشتیانی محمد علی
 بیک کرمانشاهی محمد آقا بیک تبریز
 میرزا آقا یازندک میرزا علی محمد
 بیخونان معصوم علی بیک تبریزی
 اسد الله خان میرزا محمد حسین
 حسن آقا تبریزی احدخان
سینخان
 محمد حسینخان بقی بابی سینخان
 قاجار ابوالقاسمخان قاجار
 خانبا باخان شریف میرزا حسین
 مشرف یوسفخان قاجار بنیخان
 قاجار میرزا محمود زمانه
 محمد رضاخان قاجار بیخونی بیک
 طهرک رضابیک قزوینی
سرایدار خان
 محمد ابراهیمخان سرایدار کاشی
 حسینعلیخان نایب ولد ایضا
 رضاخان نایب ولد ایضا آقا یوسف
 تبریزی آقا بیضا احمد کاشی آقا محمد

ایران

جناب میرزا آقا سلطان
 ملا ایوب
 میرزا آقا سلطان
 میرزا آقا سلطان

میرزا اهادیخان سرشنه دار
 میرزا آقا سرشنه دار میرزا سید
 عبد الله سرشنه دار آقا غلام
 حسین صراف آقا سید جواد
 محمد وجوه خزان آقا علی صراف
اداره صرف حیدر
 حاجی حسینعلیخان سرشنه دار
 جناب میرزا ارضاقلیخان سنو
 و منتهی مسائل خراسان و
 سیستان و غیره
اداره خراسان مبارک
 حاجی محمد حسن امین دارالضرب
 آقا باقر رئیس میرزا عبد الله
 سرشنه دار حاجی محمد شریف
 سایر اجراء هفتاد نفر
فوج سواران
 بریاست حاجی حسینعلیخان
 ابوالحسن سهند میرزا
 سید یوسف لشکر نویس میرزا
 سید باقر سرشنه دار
اداره خراسان مبارک
 اسناد یوسف رئیس کارخانه
 کازوالکر رئیس میرزا سید حسین
 پیرزا علی اکبر سنو سرشنه دار
 علی جان شصت نفر
اداره خراسان مبارک
 مسیو کاشی قانون نویس مدبر
 دارالخلاف طهران محمد یوسف
 علی کاشی آذربایجان سرشنه دار
 میرزا علی اصغر مترجم کرمان فارس
 و بناد رجز و عمل حکومت در او
 دارکرک پسر رحوم آقا محمد علی

از احوال و تولد او

مقدس حضرت عبدالعظیم علیه السلام
جناب امیر میرزا اسمعیل صاحب
الملك خازن مهر مقدس خان
میرزا هدایت الله نائب التولید امیر
حسین خان ناظم التولید و نائب
افسوس حضرت قراشاهی حاج میرزا
عبدالمکرّم صدق الحفظ میرزا
ناظر میرزا احمد کلبدار میرزا
عبدالحسن سرکشک میرزا باقر
سرکشک میرزا بزرگ قراشاهی
مظفر میرزا کاظم مستوفی
میرزا اولی صفتی باشی حاجی افغان
مخوبلدار نقد و صبر میرزا حسین
سرشده دار خدام بیست پنج نفر
قراء بیست نفر کلان ار پاره
نفر مؤذن و چراغی یا زده نفر

از احوال و تولد او

عبدالمکرّم صدق الحفظ میرزا
ناظر میرزا احمد کلبدار میرزا
عبدالحسن سرکشک میرزا باقر
سرکشک میرزا بزرگ قراشاهی
مظفر میرزا کاظم مستوفی
میرزا اولی صفتی باشی حاجی افغان
مخوبلدار نقد و صبر میرزا حسین
سرشده دار خدام بیست پنج نفر
قراء بیست نفر کلان ار پاره
نفر مؤذن و چراغی یا زده نفر

از احوال و تولد او

ابو ایمن امیر امیر امیر امیر
امیر تومان محمد و پنجاه نفر
غلامان مهذب
چهار صد و شصت نفر
سربازان
حاجی حسین سرباز قراشاهی
عبدالحسن میرزا میرزا انبیاخان
فتح الله خان بیوکخان همانکه
علینقی خان ایوب میرزا محمد باقر
(سایر) چهار صد و شصت نفر

سرهنگان

عباسقلیان ضابطه محمد رضا
میرزا ابراهیم خان حینقلیا
شاهزادگان مصطفی قلیخان
باقرخان زین العابدینخان نعمت
الله خان قوابل نوچه میرزا
علی صفرخان لشکر نوچه سرشده

غلامان منضوب

چهار صد و نود و نه نفر
سربازان
عباسقلیان سرباز قراشاهی
حاجی لطفعلیخان افغان میرزا
احمدخان علمدارخان شعبانقلیا
اسکندرخان اسمعیل خان اسلله خان

سرهنگان

حاجی افغان احمدخان بوسنخان
میرزا باقرخان غلامحسینخان
کریم خان حسین خان خدامادخان
میرزا بزرگ خان سرشده دار میرزا
یاورده نفر نائبه نفر غلام
چهار صد و پنجاه نفر

از احوال و تولد او

شهران کلان بر پاستامبره امیر
الغلام محمد فاسخان صاحب جمع
و پنجاه نفر خاصه ها بوی میرزا
علینقی مشرف شرفان باری میرزا
علینقی مشرف فاطم خان میرزا علی
مشرف شرفان کلان غلامعلی
مخوبلدار جوادی بیک نایب شرفان
نصیر بیک نایب ایضا کاظمخان
فاطرحی باشی سایر علمهات
نایب و داروغه و دهباشی
و فاطرحی ساروان بیکفرار

مختارانه مبارک

بر پاستامبره امیر امیر امیر
قاسمخان صاحب جمع حاج میرزا
محمد علی مشرف موسی خان نایب
محمد باقر بیک انباردار
سایر پنجاه نفر
اصطبل خاصه ها بوی
دو بیت و هشتاد و دو نفر
قوابل حسین میرزا امیر اخور

نویسنده

میرزا رضا جلی سرشده دار
میرزا نصر الله حاجی میرزا محمد مشرف
غیره دو نفر
نایبان
میرزا زده رشیدخان میرزا حاجی
کریم خان حسین خان خدامادخان
میرزا بزرگ خان سرشده دار میرزا
کریم بیک حبیب الله بیک محمد علی

نویسنده

میرزا زده رشیدخان میرزا حاجی
کریم خان حسین خان خدامادخان
میرزا بزرگ خان سرشده دار میرزا
کریم بیک حبیب الله بیک محمد علی

حاجی محمد اف میرمهذبخان

بدرخان نایب محمد کاظم بیک کشک
عباسقلیان قرناقلی بیک
محمد علیخان افاضی حضرت محمد حسن بیک
نایب خوبلدار نقد دهن بیک یحیی
بیک علیجان بیک محمد محمد بیک
عباسقلیان بیک افراسیاب بیک
سایر دویست و بیست و نه نفر
عزیز الله بیک ببطار سواد خانی
محمد محمد بیک نعلبند نایب
شاکر دو نفر جلودار یکصد
بیت و دو نفر مته و خاکی سوار
یکصد هفت نفر

قوشخانه مبارک

ابراهیمخان قوشچی باشی میرزا
علیخان قوشچی باشی قوشچی دو نفر
زینخانه مبارک
جناب صدیق السلطنه غلامحسینخان
پنجاه خاصه خازن دیکخانه مبارک

اجزاء

کالسکه خانه مبارک

از زده صورت
لطف الله خان رئیس کالسکه خانه
مبارک میرزا نصر الله پیشکار کل
میرزا علی رضا سرشده دار میرزا
عبدالحسن مشرف مشهور حرم
نایب انباردار کالسکه خانه محمد
اسمعیل بیک نایب لید محمد تقی بیک
محمد اسمعیل بیک عباسقلیان بیک
ولد محمد قلی بیک نایب اقا سید
یوسف نایب علی بیک نایب لید
جعفر قلی بیک هادی بیک نایب

سواره درون

افغان خان سرشده دار
سرهنگ میرزا رحمة الله سرشده دار
سایر صاحب منصب سوار پانصد نفر

سواره افشار

جهان شاهان سرتیب میرزا محمد طه
سرشده دار محمد ولخان سرهنگ
سایر صاحب منصب سوار پانصد نفر

سواره خواجهدار

علی اکبرخان سرتیب میرزا الله
حکیمخان سرهنگ نعمة الله شاهنگ
سایر صاحب منصب سوار پانصد نفر

سواره اضانلو

سیف الله خان سرشده میرزا حسن
مشرف صاحب منصب سوار دویست نفر

سواره هداوند

رحیمخان سرشده میرزا حسن مشرف
صاحب منصب سواره یکصد و پنجاه نفر

سواره قراچورلی

صفرعلیخان سرشده میرزا علی
صاحب منصب سواره یکصد نفر

سواره قراشاهی

جمع محمد باقرخان خدام السلطنه سرتیب
اول بیوکخان سرشده میرزا علی
صفر مشرف صاحب منصب سوار

سواره انباردار

یکصد و هفتاد نفر
بر پاستامبره امیر امیر امیر

از احوال و تولد او

میرزا حسن سرشده دار میرزا
جمع مشرف مباشر علمهات
از قبا نذار و قراشاهی و غیره ده نفر

اداره ایالات الخلفه

حاجی میرزا استبداد و طالبی سرشناس در راه انجمن و فو و فیر مذکوره و آمل
 میرزا علی اکبر سرشناس دار میرزا سپرده بمیرزا نظام مهندس الممالک
 غلام حسین سرشناس دار میرزا میرشکار و ابناء
 اف اولد میرزا حسن مشرف از فرار سنه ما ضیحه
 میرزا احمد مشرف حاجی فاسم که خدا حاجی مصطفی فلپخان میرشکار
 تقارخانه آقا محمد نایب بخارخانه علیخان سرنایب لد میرشکار نایب
 اول غلام حسینخان ولد ایضا راه شوسه قزلباش سپرده بمیرزا فخر
 صادق خان جهانگیرخان سعادتسلطنه سرنایب عملیات
 امیر اصلا نجان سابع
 اجزاء معرفت بیست و پنج نفر

با بلخان کبری امیر الامراء العظام محمد فاسمخان صاحب جمع اهل شاهنشاهی
 اهل شاهسون افشار اهل خوارزم اهل اصفهان اهل قزلباش اهل هند
 اهل قفقاز اهل اورنگ اهل بنگال اهل کابول اهل بکایه عربیه
 عربستانه محراب کلکو عربیه اداره معارف و اوقاف
 میرزا حسینخان ستون بیست و یک نفر حاجی حسینخان خانان ایشی کل
 امیرادین خان صنایع لشکر معارف نظام محمد تقیخان ماسر تقارخانه عملیات دائمی پنجاه نفر

وزارت وظایف و اوقاف پست مالک محروک و غیره

در اداره جناب جلال القاب اجل امین الدوله رئیس مجلس شورای کبری
 وزیر وظایف و اوقاف میرزا اسمعیل خان منوچهر منشی نایب
 جناب خاتم مناب محمد الملک وزیر وظایف و اوقاف ممالک محروسه
 وظایف و اوقاف ممالک محروسه مامورین و ایالات
 اصفهان میرزا هادی نجان (وزیر) آذربایجان میرزا عبدالحق
 خوارزم میرزا طاهر نایب (شاهزاده) قزوین میرزا محمد علی (فرزند السلطنه)
 کرمان شاهان میرزا عبد الرحیمخان کاشان میرزا رضا (عزاد کلپکا)
 میرزا محمد نایب اوزار منشی نایب میرزا استبداد حسین منوچهر منوچهر
 میرزا ابوجان و دار وظایف (نظیر) سید حسن (آذربایجان) میرزا ابوجان
 سمنان میرزا محمد علی (خراسان) دقنوشجات میرزا حسن منوچهر (استرآباد)
 اوقاف میرزا علی اشرف خان سرنایب

وزارت پست مالک محروک و اوقاف

در اداره جناب جلال القاب اجل امین الدوله رئیس مجلس شورای کبری

اجزای مخصوص وزارت پست مالک محروک و اوقاف
 میرزا احمدخان پستخانه خاصه در تبریز
 میرزا امیرکبیر پستخانه در تبریز
 میرزا ابراهیم منوچهر پستخانه در تبریز
 میرزا اسمعیل نایب اوزار
 میرزا اسمعیل خان منوچهر منشی نایب
 سرشناس دار میرزا علی دقنوشجات
 میرزا احمد منین
 در الانشاء
 میرزا مصطفی خان منشی نایب
 میرزا حسن منشی
 اطاق انیسکیون
 میرزا افضل الله انیسکیون
 میرزا علی دقنوشجات
 اطاق ثبت امانات
 نوشجات سفارشی و ایالات
 میرزا محمد حسین دقنوشجات
 سفارشی میرزا محمد علی امین
 و دقنوشجات امانات
 میرزا هادی نایب اوزار
 عبد الله علیخان ناظم
 اطاق امانات
 میرزا افضل الله تحویلدار میرزا
 و میرزا ابوسفین فرارشنفر
 اطاق اوقاف
 میرزا اسدالله تحویلدار امانات
 میرزا ابوسفین فرارشنفر
 میرزا اسدالله تحویلدار امانات
 میرزا ابوسفین فرارشنفر

میرزا...

(لاهیجان) میرزا اهدایت رئیس فرآش و غلام دو نفر
 غلام نصر فرآش نصر
خط خراسان
 (سمنان) علی اکبر خان رئیس فرآش نصر
 (دامغان) میرزا حسین رئیس فرآش نصر
 (شاهرود) میرزا ابوتراب خان فرآش و غلام دو نفر
 رئیس فرآش و غلام دو نفر
 (سبزوار) میرزا اسمعیل رئیس فرآش نصر
 (بناباد) میرزا محمد حسین رئیس فرآش نصر
 (ارضاوند) حاجی میرزا ابوالقاسم
 رئیس میرزا دو نفر دوزدار
 نصر غلام دو نفر فرآش نصر
 (تربت) میرزا رضا درویش فرآش نصر
 (توشکن) میرزا محمد حسن رئیس
 فرآش نصر
 (گناباد) آقا علی رئیس فرآش نصر
 (توی) میرزا محمد رئیس فرآش نصر
 (طبس) میرزا اسمعیل رئیس
 فرآش نصر (قوچان)
 میرزا عبدالکریم رئیس فرآش نصر
 (بجورد) میرزا محمد رئیس فرآش نصر
 (سار) میرزا عبدالوهاب خان رئیس
 غلام و فرآش دو نفر
 (بازرفر) میرزا اسمعیل رئیس
 فرآش نصر
 (اشرف) میرزا مصطفی رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (امل) میرزا علی اکبر رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (بنداجی) میرزا عبدالحمید رئیس
 فرآش نصر (انار) میرزا محمد حسین
 فرآش نصر

خط فارس

رئیس فرآش نصر (بندعباس)
 میرزا افضل الله رئیس فرآش نصر
 (لان) میرزا محمد رحیم رئیس فرآش نصر
 (کلپاکیان) حاجی میرزا علی اکبر رئیس
 فرآش نصر (زاق) میرزا جواد رئیس
 فرآش نصر (دوزول) میرزا عباس
 رئیس فرآش نصر
خط همدان
 (زدق) میرزا محمد علی رئیس فرآش نصر
 (نوزان) میرزا علی نقی رئیس فرآش نصر
 (ساوه) میرزا حسن رئیس فرآش نصر
 (همدان) میرزا یحیی خان رئیس میرزا
 محمد منشی فرآش و غلام دو نفر
 (کراکاشان) حاجی میرزا ابراهیم خان
 رئیس میرزا نصر فرآش و غلام دو نفر
 (کازرون) میرزا محمد علی رئیس
 فرآش نصر قاصد نصر
 (بوشهر) میرزا محمود رئیس فرآش
 دو نفر کزیران نصر علی محمد شش
خط بروجرد
 (نابین) میرزا علی رئیس فرآش نصر
 (اردکان) میرزا حمید الله رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (روستجان) میرزا محمد حسین رئیس
 فرآش نصر
 (خرم آباد) میرزا محمد رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (کنکاد) میرزا علی اکبر رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (کومان) میرزا حسن رئیس ناظم
 منشی نصر فرآش و غلام چهار نفر
 (سیرجان) میرزا عبدالوهاب رئیس
 فرآش نصر (تویسرکان) نواب اکبر میرزا رئیس
 فرآش نصر

وزارت علوم و تکرار و معارف محاکم و کتب

جناب جلالتشایب خیر الدوله وزیر علوم و تکرار و معارف مالک محکوم

وزارت علوم و تکرار و معارف محاکم و کتب

جناب فحاشه ضراب جعفر فلیخان بر الملک
 امیر قومان رئیس مکتب مبارک
 محمد حسین خان ناظم مکتب مبارک
 سر تیب اول محمد تقی میرزا الجودا
 مکتب مبارک سر تیب و تیم میرزا
 محمد حسین رئیس الکتاب میرزا محمد تقی
 سر تیب و سر تیب مبارک اسد
 الله خان کاتب مکتب مبارک
 میرزا جعفر خان ناظر میرزا عبدالوهاب خان
 رئیس میرزا نصر فرآش و غلام شش نفر
 (خافین) میرزا محمود رئیس فرآش نصر
 (بجارد و کرس) میرزا افواج الله رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (بهاوند) اسد الله خان رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
خط بروجرد
 (دولک آباد ملازم) ابوالقاسم
 رئیس فرآش و غلام دو نفر
 (بروجرد) میرزا آقا خان رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (خرم آباد) میرزا محمد رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (کنکاد) میرزا علی اکبر رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (کومان) میرزا حسن رئیس ناظم
 منشی نصر فرآش و غلام چهار نفر
 (سیرجان) میرزا عبدالوهاب رئیس
 فرآش نصر (تویسرکان) نواب اکبر میرزا رئیس
 فرآش نصر

معلمین ایرانی و فرنگی

جناب میرزا ابوالقاسم سلطان الحکا
 معلم طب ایرانی جناب حاجی علی الملک
 معلم کل علوم ریاضیه مکتب سر تیب اول
 میرزا محمد کاظم معلم حکم طبیعی و دارا
 نشان دو تیم شبر و خورشید میرزا علی
 دکتور رئیس لاطبا و حکیمباشی کل نظام
 معلم طب فرنگی میرزا علی اکبر خان نقاش
 و معلم نقاشی و زبان فرانسه سر تیب تیم
 جناب میرزا حسن معلم علوم ادبیه
 و عربی ملا محمد صادق
 معلم زبان فارسی و مقدمات عربی مدرس
 میرزا علیخان فاجار معلم طب تجار
 سرهنک سلیمانخان معلم علوم ریاضیه
 سرهنک آقا خان معلم علوم ریاضیه

معلمین اروپایی و فرنگی

سرهنک میرزا اسمعیل معلم علوم
 ریاضیه محمد یحیی خان معلم علوم ریاضیه
 سرهنک میرزا محمود معلم ریاضیه
 و تیم باشی حاجی محمد زبیر زبیر
 سر تیب و سر تیب مبارک اسد
 الله خان کاتب مکتب مبارک
 میرزا جعفر خان ناظر میرزا عبدالوهاب خان
 رئیس میرزا نصر فرآش و غلام شش نفر
 (خافین) میرزا محمود رئیس فرآش نصر
 (بجارد و کرس) میرزا افواج الله رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (بهاوند) اسد الله خان رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
خط بروجرد
 (دولک آباد ملازم) ابوالقاسم
 رئیس فرآش و غلام دو نفر
 (بروجرد) میرزا آقا خان رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (خرم آباد) میرزا محمد رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (کنکاد) میرزا علی اکبر رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (کومان) میرزا حسن رئیس ناظم
 منشی نصر فرآش و غلام چهار نفر
 (سیرجان) میرزا عبدالوهاب رئیس
 فرآش نصر (تویسرکان) نواب اکبر میرزا رئیس
 فرآش نصر

سرهنک میرزا احمد مترجم سرهنک میرزا
 خلیل مترجم سرهنک میرزا رضا
 سرهنک میرزا احمد مترجم سرهنک میرزا
 خلیل مترجم سرهنک میرزا رضا

معلمین فرنگی

سیوریشار خان معلم زبان فرانسه
 سر تیب اول پروسک خان معلم
 زبان فرانسه و جغرافیا سر تیب اول
 میوولر معلم کل موزیک سر تیب اول
 میوولر معلم علم معد دارک
 نشان دو تیم شبر و خورشید دکتور
 اکبر معلم طب فرنگی سر تیب و تیم
 مادر و سخنان معلم زبان روسی
 سر تیب و تیم میوولر معلم علم ریاضیه
 سر تیب میوولر معلم علم ریاضیه
 نظام سر تیب میوولر معلم
 زبان انگلیسی و آرای نشان شبر و
 خورشید

معلمین اروپایی و فرنگی

سرهنک میرزا اسمعیل معلم علوم
 ریاضیه محمد یحیی خان معلم علوم ریاضیه
 سرهنک میرزا محمود معلم ریاضیه
 و تیم باشی حاجی محمد زبیر زبیر
 سر تیب و سر تیب مبارک اسد
 الله خان کاتب مکتب مبارک
 میرزا جعفر خان ناظر میرزا عبدالوهاب خان
 رئیس میرزا نصر فرآش و غلام شش نفر
 (خافین) میرزا محمود رئیس فرآش نصر
 (بجارد و کرس) میرزا افواج الله رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (بهاوند) اسد الله خان رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
خط بروجرد
 (دولک آباد ملازم) ابوالقاسم
 رئیس فرآش و غلام دو نفر
 (بروجرد) میرزا آقا خان رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (خرم آباد) میرزا محمد رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (کنکاد) میرزا علی اکبر رئیس
 فرآش و غلام دو نفر
 (کومان) میرزا حسن رئیس ناظم
 منشی نصر فرآش و غلام چهار نفر
 (سیرجان) میرزا عبدالوهاب رئیس
 فرآش نصر (تویسرکان) نواب اکبر میرزا رئیس
 فرآش نصر

صاحب منصبان و فرنگی

محمد حسن میرزا مهندس سر تیب
 عباس علیخان مهندس سر تیب
 سلیمانخان مهندس سر تیب
 علیخان مهندس سر تیب
 محمد حسین میرزا مهندس سرهنک
 مترجمین و خلفاء
 میرزا احمد مترجم سرهنک میرزا
 خلیل مترجم سرهنک میرزا رضا

میرزا احمد مترجم سرهنک میرزا
 خلیل مترجم سرهنک میرزا رضا

سرهنک محسن میرزا مترجم علم
 ریاضیه خلیفه ریاضیه اسد الله خلیفه
 سرهنک میرزا محمود معلم ریاضیه
 و تیم باشی حاجی محمد زبیر زبیر
 حاجی آقا خلیفه نقاشی کاظم خان مترجم
طبقات متعلمین
 مهندسی نظامی و معدن و کتب
 اطناسی و دوزخ توپخانه سی
 چهار نفر پیاده چهل و پنجاه نفر
 خصوصاً زبان ده نفر مقدمه
 بیست نفر موزیک چهل و پنجاه نفر
 موزیک آفای عزیز السلطان
 چهل نفر شاگردان تجار و معنی
 مامور یا زده نفر حاضر در معنی
عکاسخانه و باسرخانه
و در خانه مکتب مبارک
 عبد الله میرزا مکتب عکاسخانه شش
 عکاسخانه سه نفر
 میرزا حسین مکتب باسرخانه شش
 و علیخان شش نفر
در خانه مکتب مبارک
 میوولر مکتب مدبر و خانه
 شاکر دو نفر
فرآشخانه مکتب مبارک
 غلام حسین بیک ناظم خانیا
 دهباشی سر باران فرآش نصر
اجزاء و ادرات نظاره
 آقا احمد ناظر نویسنده نصر
 ایامی دو نفر آشپز دو نفر

اجزاء حفظ الصحیح
دار الخلافه الباهره

جناب کز طولوزان حکیمیا خصوص
دکتر کامیوسان پیر مامود کوش
عقلانی دکرا ابو معلم مده مشران

اجزاء مجلس کتبه

جناب نیر الملک امیر تومان جناب
میرزا ابوالقاسم سلطان الحکماء

میرزا محمد کاظم مقام طبعی و غیره

میرزا علی دین لاطباء حکیمیا

نظام میرزا ابن العابدین خان

مؤمن لاطباء حاجی میرزا اعلیٰ

محمد لاطباء میرزا نصر الله شمل لاطباء

میرزا عبدالکریم میرزا ابو الحسن

سرتیب پیر مرصخانه میرزا عبد

میرزا اسید محمد حکیم نایب قویخانه

میرزا نصرن سرهنگ حکیم رضانه

میرزا نصیر و اساز میرزا اسید محمد

ناظم لاطباء میرزا محمد تقی سرشندار

ولایات
خطا در ایجان و غیره

تبریز سیف لاطباء

خونک میرزا علیقلی

مراغی میرزا علی بنقی

ارومیه نوارجید میرزا

کروان شاهها
خراسان و مازندران

مشهد میرزا حسین خان

سبزوار میرزا اسمعیل

شاهورد میرزا صالح

سمنان میرزا کریم

استرآباد میرزا ابوالقاسم

مازندران میرزا علی اکبر

خط فادس

شیراز حاجی میرزا جعفر

اصفهان میرزا محمود خان

کاشان محمد صادق خان

قم میرزا حسن

لرستان و عربستان

میرزا مصطفی خان

بوی میرزا مرتضی

کرمان میرزا عبدالرضا خان

بوشهر میرزا اسید عبدالرضا

مریخیان دولتی

میرزا ابوالحسن خان رئیس سرتیب

میرزا نصر سرهنگ طبیبی

مباشرفر میرزا فرهاد و اساز

حاجی ملا عبداللہ معلم عربی
شاگردان داخله بیت پنج نفر

شاگردان تجاری بیت پنج نفر

نویسنده نفر قراش پنج نفر

ناظر نفر آشین نفر

وزیران کرا و مالک

جناب بجلا المآب مخبر الدوله وزیر

اعضای دار الخلافه طهران

حضرت عبدالعظیم

صاحب منصب

جناب مخبر الملک رئیس کل توابع

فصل الله خان سرتیب تلکرافچی مخصوص

نواب غلیل میرزا سرتیب و تجویز دار

نواب محمد جعفر میرزا سرتیب محمد

رضا خان سرتیب محمد اسمعیل خان

سرتیب نصر الله خان سرتیب خواجه

آقا خان سرتیب قاجا میرزا سلیم خان

محمد مصطفی میرزا سرهنگ ناظم

محمد تقی خان سرهنگ میرزا عبد

الوقایح خان سرتیب باشه غلامرضا

خان سرهنگ محمد حسن میرزا

سرهنگ میرزا محمود خان سرهنگ

سایر ولایات

بهار و مکران و نوزده نفر

خط فادس و کربلا

مشهد و تبریز

قزوین و کاشان و نوزده نفر

قم و شیراز و نوزده نفر

عباس میرزا سرهنگ مامور کتبه

سیم عراق تلکرافچی نویسنده

دو نفر قراش دو نفر

کاشان شش نفر

میرزا احمد باور میرزا اهدای الله

خان مخصر خانه تلکرافچی نویسنده

دو نفر قراش دو نفر

اصفهان و کربلا و نوزده نفر

بیت نفر محمد میرزا سرهنگ

دین تلکرافچی هشت نفر

نویسنده دو نفر غلام پنج نفر

قراش چهار نفر

شیراز و آباد و کازرون

هیچ نفر نواب غلیل میرزا سرهنگ

دین تلکرافچی نه نفر نویسنده

نفر قراش شش نفر

نفر قراش نفر غلام شش نفر

خطا خانیق و عربستان

صد و سی و نه نفر

خان آباد سده نفر تلکرافچی

نفر غلام دو نفر

نویزان سه نفر

تلکرافچی نفر غلام دو نفر

وزق سه نفر

تلکرافچی نفر غلام دو نفر

هدان نوزده نفر

میرزا علی اصغر خان یاوردین

تلکرافچی سده نفر نویسنده

غلام چهار نفر قراش شش نفر

اسد آباد چهار نفر

تلکرافچی نفر غلام دو نفر

قراش نفر

کنکاور سده نفر

تلکرافچی نفر غلام دو نفر

کروان شاهها سده نفر

محمد صفی میرزا سرتیب دین

تلکرافچی پنج نفر نویسنده

غلام سده نفر

تلکرافچی دو نفر نویسنده

غلام پنج نفر قراش دو نفر

کروان چهار نفر

میرزا حسین خان سرهنگ دین

تلکرافچی نفر غلام و قراش دو نفر

ملا پیر هشت نفر میرزا علیخان

یاوردین تلکرافچی دو نفر

نویسنده نفر غلام و قراش چهار نفر

سلطان آباد پنج نفر

میرزا اسید ابوالقاسم خان دین

تلکرافچی نفر غلام و قراش چهار نفر

بروجرد و نوزده نفر

میرزا موسی خان سرهنگ دین

تلکرافچی دو نفر نویسنده

غلام پنج نفر قراش سده نفر

طه و ند سه نفر

میرزا حسین یاوردین غلام

نفر قراش نفر

خرم آباد ده نفر میرزا آقا

یاوردین تلکرافچی سده نفر

غلام چهار نفر قراش دو نفر

مأمورین پیرامونی عربستان

اداره مهره آثار مبارک

براست جناب مستطاب عضد الملک وزیر حضورها بون

امیر لاداء العظام امیر سلیمان خان | میرزا سلیمان خان حافظ مهره آثارنا | محمد کرم بیگ حامل مهر مبارک
رئیس اجزای مهره آثار مبارک | مبارک میسوزی دیوان اعلیٰ | فرشتان سرکار در دفتر نایب دیوان
انقر قراولان چهار نفر

وزارت جلیله عدلیه اعظمه و وزارت تجارت

جناب جلال القاب اشرف مشیر الدوله وزیر عدلیه اعظمه و وزیر تجارت کما جلالک محروسه

مجالس اجراء وزارت جلیله
 عدلیه اعظمه کچھ مجلس منقسم میشود
 اعضا و اجراء مخصوص مجلس محترم
 وزیر عدالت عظمی
 عمده الامراء العظام حاجی محمد علی اعظم
 نوابان در میرزا حاجی عبدالستار اقبال
 حاجی میرزا محمد علی مسعودی غلام محمد
 ولد میرزا اسد اللہ خان سرتیب میرزا
 سید کاظم مسعودی مدبر نظامات عامه
 کرد در خطابت پست از لایان بجز برسد
 میرزا ابراهیم خان نواذہ مرحوم وزیر نظام
 نواب حسینقلی میرزا مستخان
 برادر جناب سراج الملک میرزا اسماعیل
 مشوق ناشی میرزا محمد خان مسعودی
 میرزا اسد محمد علی میرزا محمد حسین
مجلس جناب میرزا استیعص صدک
 دیوانہ و مسعودی دیوان اعلیٰ کہ
 اعلیٰ فور و بلکہ شریعتا بانجام رجوع آ
 فتح اللہ خاں سرتیب دیوانہ دیوانہ خانہ
 مبارک منصف علی بن سوارے

مجلس خواجه میرزا حسینخان
 نایب اول وزارت عدلیه ولد مرحوم
 احمد خان عمید الملک
 میرزا ابراهیم خان منشی میرزا محمد
 منشی حاجی محمد رضا خاں میرزا محمد
 میرزا محمد حسین منشی نواب میرزا محمد
 منشی میرزا علیخان نواذہ مرحوم
 علی قلیخان ابوالناسی میرزا سید
 منشی قزوینی میرزا ہما الذیر منشی
 میرزا اسد محمد علی منشی میرزا عبدالعزیز
 نقرشہ میرزا اسد اللہ ناشینی
 میرزا مراد خان ثبات الترامات
 میرزا ابوالقاسم ثبات القلا

مجلس میرزا کاظم خان امین
 مسعودی دیوان اعلیٰ
 نواب سلطان حسین میرزا میرزا اسماعیل
 منشی ناشی بلکہ مرحوم ملک الکتاب
 میرزا حسینخان مسعودی میرزا محمد
 منشی نواذہ مرحوم زکیخان میرزا
 شہر خان منشی میرزا جعفر محرم
 میرزا احمد ثبات

مجلس خواجه میرزا حسینخان
 نایب اول وزارت عدلیه ولد مرحوم
 احمد خان عمید الملک
 میرزا ابراهیم خان منشی میرزا محمد
 منشی حاجی محمد رضا خاں میرزا محمد
 میرزا محمد حسین منشی نواب میرزا محمد
 منشی میرزا علیخان نواذہ مرحوم
 علی قلیخان ابوالناسی میرزا سید
 منشی قزوینی میرزا ہما الذیر منشی
 میرزا اسد محمد علی منشی میرزا عبدالعزیز
 نقرشہ میرزا اسد اللہ ناشینی
 میرزا مراد خان ثبات الترامات
 میرزا ابوالقاسم ثبات القلا

وزارت جلیله تجارت

جناب جلال القاب اشرف مشیر الدوله

اعضاء و اجراء مجلس تجارت کدر مهره آثار وزارت عدلیه
 سلیمان خان رئیس مجلس ملک التجار مالک محرم آقا محمد امین ارباب آقا عبدالستار ارباب حاجی
 میرزا ابراهیم امین التجار کدر سنا ناظم التجار حاجی علی اکبر امین شہر حاجی محمد حسین کاشا آقا شیخو آقا سید
 اجراء مجلس تجارت کدر مهره آثار وزارت عدلیه حاضر و مشغول خدمت مستند
 سلیمان خان رئیس اسمعیل خاں سرتیب میرزا ابوسفیان میرزا استبدار ابراهیم منشی میرزا آقا منشی میرزا محمد

وزارت جلیله خاں

جناب جلال القاب اجل قوام الدوله وزیر امور خارجه دولت علیہ

جناب جلالت نصاب صدق الملک
 رئیس کل اداره وزارت خارجه
 نایب ان وزارت خارجه
 سدا لدرگہ میرزا ابوالدخان نایب اول
 وفادار خارجه مضیقا الملک میرزا
 نصر اللہ خان نایب اول وزارت خارجه
 میرزا اعتبار سقلیان سپہر نایب اول
 وزارت خارجه مامور تجرید و نایب
 کتاب شکوہ الاذنب ناصر و غیر
 معان الوزانہ میرزا محمد علیخان
 نایب وزارت خارجه میرزا احمد خان
 سرتیب نایب الوزانہ مہماندار سفر
 دولت قحطانہ حاجی میرزا علی اکبر خان
 نایب وزارت خارجه حسینقلی میرزا
 نایب ستر وزارت خارجه
اداره خیر و امان
 مبارک و عہد نامجات و غیر
 بانام نیکار میرزا اشکر اللہ خان نا
 وزارت خارجه میرزا اسد اللہ

خان منشی وزارت خارجه
اداره متعلقہ سفارت روس
 نامتبعیا الملک نایب اول وزارت خارجه
 میرزا اسد اللہ خان منشی میرزا
 مستخان منشی میرزا ابوالقاسم منشی
 میرزا اسفینخان منشی میرزا احمد
اداره متعلقہ سفارت ہند
 فرانسہ و الما نڈا پتر و نازو بی
 نامیرزا عبداللہ خان سرتیب مستخان
 وزارت خارجه میرزا اجیل منشی
 میرزا محمد منشی میرزا احمد منشی
اداره متعلقہ سفارت عثمانیہ
 با محمد آقا سرتیب میرزا جعفر خان
 میرزا اہاد پخان منشی میرزا ابرہیم
 منشی میرزا جلیل اللہ نوبندہ
اداره متعلقہ سفارت انگلیس
 نا اعصام الملک میرزا احمد منشی
 میرزا حسینقلی منشی میرزا سید منشی
اداره متعلقہ سفارت ہند و چین
 منشی میرزا حسینخان

بایرہ اجراء

با میرزا جعفرخان صدر کل میرزا
 و فیضان مدبر انطباقان و ذرات خا
 میرزا عبد الله منشی سرشنوار میرزا
 مفر کشته نذکره هاد و نفر ثباز و
 نویسنده و نفر
صاحب منصبان و ذرات خا
 ثواب حاجی محمد حسین میرزا احمد السلطنه
 امیر تومان حاجی میرزا از ما تاجا منشا
 میرزا ابودخان نایب اول و ذرات خا
 میرزا احتشام نایب اول و ذرات خا
 حاجی میرزا عبد الله خان کارکنار
 سابق بو شهر بندر عباس میرزا
 عباسخان سرتیب میرزا ابوالقاسم
 خان نایب ذرات خا میرزا
 محمدخان سرتیب مهندس میرزا
 جوادخان کارکنار و ذرات خا
 استرآباد میرزا موسی خان کار
 کنار خا سرتیب کلان میرزا
 حسینخان سرتیب کارکنار و ذرات خا
 سابق همدان و ملا بر و تویسرکان
 و نهادند و بر و ذرات خا
 سرتیب محمد حسین خان کارکنار و ذرات خا
کارکنان و ذرات خا
 مامورین و ذرات خا
افرنایمان
 حاجی قاسم الملک کارکنار حاجی
 محمد صادخان سرتیب نایب اول
 قلیخان سرتیب منشا حاجی
 میرزا معصومخان نایب اول میرزا
 امیرخان نایب کارکنار
 میرزا امیرخان سرتیب کارکنار

میرزا حسینخان سرتیب نایب کارکنار
 میرزا حسینخان سرتیب نایب کار
 کنار میرزا سعیدخان نایب
 کارکنار میرزا رضا خا
 نایب کارکنار میرزا ساطورخان سرتیب
 مترجم میرزا محمدخان سرتیب
 ناظم دفتر میرزا هاشم میرزا
 ابوالقاسم اجودان علیخان
 اجودان میرزا اجواد اجودان
ادومی
 میرزا هاشمخان سرتیب کارکنار
 و سرتیبان امین و هیود
اداره نذکره ذرات خا
 امین الوزان و سرتیب منای نذکره
 سرتیبان میرزا اسمعیلخان
 امین نذکره تبریز میرزا احتشام
 امین نذکره خوی میرزا احمدخان
 امین نذکره خدا آفرین
کارکنان و ذرات خا
 مشهد مقدس
 ناظم الملک نایب اول و ذرات خا
 کارکنار میرزا اجمانیکرخان
 سرتیب معاون کارکنار میرزا
 حسینخان سرتیب نایب کارکنار
 میرزا علیخان منشی میرزا
 ابراهیمخان امین نذکره
بجورد و قوچان
 میرزا محمد قلیخان سرتیب نایب
 خارجه کارکنار مرصوفخان
 امین نذکره بجورد میرزا
 خان امین نذکره قوچان

سرخس میرزا علیخان کارکنار
ذرات خا و کلات
 میرزا اسدالله خان کارکنار
استرآباد
 میرزا علی اشرفخان سرتیب کارکنار
بندر جبر
 میرزا محمدخان اتقی سرتیب
 علی اکبرخان امین نذکره بندر جبر
 و قایع نکار شکر الله خان نویسنده
مازندران
 میرزا ابوالحسنخان کارکنار
 مؤسسه خان و قایع نکار میرزا علی
 خان امین نذکره شهر سردس
 میرزا فتح الله خان نایب نوز
 خان منشی هاد بخان نویسنده
فارس
 حاجی عز الملک کارکنار و ذرات خا
 میرزا رحیمخان نایب کارکنار
بوشهر
 نجف قلیخان فاجار کارکنار و ذرات خا
 میرزا اخلاقی امین نذکره و منشی و
 نایب کارکنار
بندر عباس میرزا علیخان کارکنار
کیلان میرزا افغانخان
 کارکنار میرزا عبد الرسول نایب کارکنار
اداره نذکره کیلان
 میرزا حبیب الله خان سرتیب امین
 نذکره میرزا افان الله سرتیب
کرمانشاه
 حاجی محمد صالح خان کارکنار
 نصر الله خان نایب کارکنار

علی اکبرخان سرتیب
کرمانستان
 عبد الله خان کارکنار و ذرات خا
 میرزا علیخان امین نذکره
کاشان
 میرزا افضل الله خان کارکنار و ذرات خا
اصفهان
 محمد جعفرخان سرتیب کلان کارکنار
 عبد الرحیمخان اجودان نایب کارکنار
کرمان
 میرزا حبیب الله سرتیب نوز و ذرات خا
 ملا کبیر کلان نوز و سرتیب سفید
 نوز و ذرات خا کرمان و ذرات خا
 سقز و قزوین و کارکنان
 دولت علیه ایران در حال ذرات خا
ولایات دولت عثمانی
اسلامبول
 جناب جلاله لیا بهین الملک امیر قونیا
 سفیر کبیر میرزا اجواد خان شاور و ذرات خا
 سرتیب اول و سرتیب سفارت
 آرتیکر خان نایب اول او انر خان
 جنرال قوشول میرزا اسدالله خان
 نایب اول حاجی افانخان مترجم حاجی
 محمدخان مسوئول و سرتیب منشا
 حقوق سفارت رضاخان سرتیب
مصر
 حاجی میرزا نجف قلیخان جنرال قوشول
 کاتب ترکه حاجی میرزا ابوالقاسم
 ترخان ترکه
وان
 اعتماد الوزان سرتیب اول جنرال
 قوشول میرزا معصومخان

بهرت
 حسنخان کارکنار و ذرات خا
جده
 حاجی میرزا حسینخان کارکنار و ذرات خا
حکارت
 میرزا اسحقخان کارکنار و ذرات خا
طرا بزن
 حاجی میرزا ارضه خان کارکنار و ذرات خا
شام
 میرزا علی اکبرخان کارکنار و ذرات خا
ارض روم
 میرزا علی قلیخان کارکنار و ذرات خا
بایزید
 میرزا محمدخان کارکنار و ذرات خا
اسکندریه
 حاجی میرزا حبیب الله خان کارکنار و ذرات خا
ازمیر
 او هاتس خان کارکنار و ذرات خا
طنطنه
 سلیم عثمانی کارکنار و ذرات خا
حلب
 میرزا عبد الله خان کارکنار و ذرات خا
عراق عرب
بغداد و غیره
 مشیر الوزان جنرال قوشول
 میرزا طاهر اسبق نایب حسن افغان
 کاتب ترکه حاجی میرزا ابوالقاسم
 ترخان ترکه
بصره
 حاجی محمد رضاخان کارکنار و ذرات خا
نجف شرف

کریم بیگ
خانقین محمد اسمعیلخان
سلیمانیه و کرکوک
 عثمانی کارکنار و ذرات خا
کاظین نصر الله بیگ
مسند لیج میرزا ابوطالب
دیار بکر میرزا اسمعیل
مسیب احمد بیگ
عمارة علی بیگ
سهموات حسین بیگ
بیت المقدس میرزا هاد
بعقوبه یوسفخان
حله حاجی عثمان
قره باط شیرخان بیگ
انطاکیه موسی بیگ
دولت انگلیس
 سفارت لندن و هالاند
 جناب جلاله لیا بهین الملک امیر قونیا
 ملکم خان وزیر مختار و ابوالحسن
 میکائیلخان سرتیب نایب اول
 اسکندر خان سرتیب نایب اول
 میرزا محمد علیخان منشی
 هند و سرتیب منشی و غیره
ممبئی
 حاجی میرزا حسینخان جنرال قوشول
 آقا عبد الحسین ملکم التیجار
 حاجی محمد علی معتمد التیجار
کلکته رستمی قوشول
حیدرآباد دکن
 آقا محمد علی شورش و سرتیب اول
 پیرما حاجی میرزا احمد بیگ

دولت روس

سفارت پل زبورخ

جناب جلاکت نصاب میرزا محمود خان
امیر تومان وزیر مختار و ایلی
مخصوص میرزا رضا خان از آن
جنرال ابودان منشی مترجم
تفلیس ساپرخان قفقاز
معین الوزاره سر تاجیر الجودان
میرزا محمد زنده ار جبار خان
و بر قونول ابرخان میرزا بابا
بیک و بر قونول بادکوبه
حاجی ترخان

میرزا سید محمد خان کار پرداز
میرزا عنایت الله خان منشی
میرزا تقی مترجم میرزا جعفر خان
و بر قونول ترنگه نوغرد
نا طومر
میرزا علی اکبر خان کار پرداز

دولت فرانسه

سفارت پاریس و غیره
جناب فحامت نصاب نظر آقا سرتیپ
وزیر مختار و ایلی مخصوص
حاجی محمد خان نایب اول سفارت
میوموز لیه حکیم سفارت
میوکار و اسوقونول برادر

فارسین

میومینه
هاوسر میوادینه
دولت المان

سفارت برلین
جناب جلاکت نصاب میرزا رضا

امیر تومان وزیر مختار و ایلی
مخصوص حاجی میرزا احسن خان
سرتیپ نایب اول
وزیر مختار و ایلی مخصوص

دولت اطریش

سفارت وین
جناب فحامت نصاب میرزا فحان
وزیر مختار و ایلی مخصوص
دولت جمهوری انازول
بیک و نیا

جناب حاجی معتمد الوزاره وزیر
مختار و ایلی مخصوص میرزا
محمود خان منشی و مترجم
عبد العلیخان الجودان

دولت اتریش

مقام دربار و ولایات برینج
سفارت وکالت انازول
جناب آذوار سرتیپ برات وزیر
مقیم در کتر طرین اصغر خان منشی مترجم

دولت اتریش

جناب جلاکت نصاب جبرال بارون تیکل
وزیر مختار و ایلی مخصوص میو
راکودسکی نایب سفارت شارژ دافر
میرزا آقا خان منشی سفارت
سفارت دولت المان

دولت المان

جناب جلاکت نصاب بارون شندون
شوا بن بیک وزیر مختار و ایلی
مخصوص میودن یورناینر
نایب سفارت دکتر فرید مترجم
میودن بومباخ آتش لیونان
حاجی میرزا رضا خان منشی
سفارت وکالت انازول

سفارت دولت روس

جناب جلاکت نصاب برنژ القوی
ژنرال اناژور وزیر مختار و ایلی
مخصوص میو پوچونو نایب اول
شارژ دافر میو غر بفریج
مترجم اول میو فیلیف نایب
دوم میو اشچلکونف مترجم
دوم میو پیر براتش سفارت

میرزا محمد یحییان منشی اول
میرزا ابوالقاسم خان منشی دوم
خواجهر میکائیل ناچریا شی ارانسر
آقا قاسم ناچریا شی مسلمانان
مشهد مقدس
جنرال مکلیز جنرال قونول

دولت روس

مترجم اول میو مایر
مترجم اول میو مایر
مترجم اول میو مایر
مترجم اول میو مایر

مترجم اول میو مایر
مترجم اول میو مایر
مترجم اول میو مایر
مترجم اول میو مایر

مترجم اول میو مایر
مترجم اول میو مایر
مترجم اول میو مایر
مترجم اول میو مایر

مترجم اول میو مایر
مترجم اول میو مایر
مترجم اول میو مایر
مترجم اول میو مایر

بارفروش

آقا بونسف اکنت
سفارت دولت عثمانی
جناب جلاکت نصاب خلیل خالد
بیک سفیر کبیر علی احنا آفتد
مستشار سفارت کبریه حسن
حسنی بیک نایب اول سر کس
افندی نایب دوم میرزا
حکیمخان شوکت منشی اول
سفارت کبریه

تبریز
علی بیک نایب باش شهیند
کرمانشهان
رسول افندی باش شهیند
سندج کرمانشهان
محمد بهاء بیک باش شهیند

سنندج کرمانشهان
محمد بهاء بیک باش شهیند
سنندج کرمانشهان
محمد بهاء بیک باش شهیند

سنندج کرمانشهان
محمد بهاء بیک باش شهیند
سنندج کرمانشهان
محمد بهاء بیک باش شهیند

سنندج کرمانشهان
محمد بهاء بیک باش شهیند
سنندج کرمانشهان
محمد بهاء بیک باش شهیند

سنندج کرمانشهان
محمد بهاء بیک باش شهیند
سنندج کرمانشهان
محمد بهاء بیک باش شهیند

سنندج کرمانشهان
محمد بهاء بیک باش شهیند
سنندج کرمانشهان
محمد بهاء بیک باش شهیند

میرزا حسین وکیل شهیند

آر و سیه
وکیل شهیند
سفارت دولت فرانسه
جناب جلاکت نصاب میو ذابوا
وزیر مختار و ایلی مخصوص
میو برلر دوو نایب اول
شارژ دافر میو ادعده
مترجم اول میو مالرتوی
مترجم و ثانلیه میو
نیکولا ترخان

تبریز
میو امیل برنژ جنرال قونول
بوشهر
میو پیات و پیر قونول

تبریز
میو امیل برنژ جنرال قونول
بوشهر
میو پیات و پیر قونول

تبریز
میو امیل برنژ جنرال قونول
بوشهر
میو پیات و پیر قونول

تبریز
میو امیل برنژ جنرال قونول
بوشهر
میو پیات و پیر قونول

تبریز
میو امیل برنژ جنرال قونول
بوشهر
میو پیات و پیر قونول

تبریز
میو امیل برنژ جنرال قونول
بوشهر
میو پیات و پیر قونول

مسنون میرزا رفیعخان مسنون میرزا رحیمخان
میرزا علیخان مستار علیخان میرزا محمد منتهی
میرزا عباس منتهی میرزا محمود خان منتهی میرزا محمد
منتهی میرزا حسن منتهی جعفر قلیخان پیشقدمت
ثامور اجرای احکامات حاج میرزا محمد قلیخان نایب
اجودا بناش میرزا محمود خان میرزا ابوالقاسم مسنون

اجزاء حکومت شهر

جناب بیکریک حاج میرزا محمد کلانتر لطفعلیخان
نایب بیکریک حاجی افغان قلعه بیک حاج میرزا کام
وکیل میرزا ابراهیمخان کلانتر میرزا عبداللہ خان
معین دیوان کدخدای محلہ و بیویہ حبیب اللہ خان این
دیوان کدخدای محلہ محماد مہین میرزا لطفعلیخان

علم خلوت

نواب میرزا نادر میرزا نادر میرزا ابراهیم سرشنه دار
نواب میرزا ابراهیم تجولدار
نواب میرزا سیّد سلطنت پیشقدمت کاران میرزا نادر
پیشقدمت علی بخش میرزا نادر مترجم حضور و
تجولدار صرف حجب عباس قلی میرزا نادر فی خصوص
خان بابا خان نایب پیشقدمت میرزا عین خان
علی آبادی سلطان علیخان محصل محاسبات
حنان میرزا مصطفی آسدا اللہ خان آبدار باش
ناعلی آبدار نامہ میرزا لطفعلی قہوہ چی ناشی ناعلی
قہوہ خانہ

علم خدمت

مہدیخان فرانسہ مصطفی خان میرزا احتیاج
الہیوردیخان نایب حین نایب باسایر نایبان
باشی اور نایب مناصب کریمخان
امیر الامراء العظام حاجی صدیق اللہ آبدار باش
علی اکبرخان نایب مصطفی خان نایب باسایر
میرزا سید علیخان نایب مصطفی عبدالحجیر میرزا دار
سرکشیکی باشی عباس قلیخان امین الوزارہ
غلام پیشقدمت باشی محمد صادق خان اجودا بناش
حکیم پاشا خان قوللر آف بی باشی جناب میرزا
ابوالقاسم ملا باشی غلام حکیم میرزا صدر
الشعر رضا خان تفندک آبدار باشی میرزا یحیی
منجم باشی میرزا احمد منجم منوچهر خان حکیم

مشایخ

جناب میرزا سلطنت میرزا نصر اللہ خان میرزا ابوالفتح
میرزا علیخان میرزا موسی خان ابن الکتاب میرزا افغان
میرزا اکاب میرزا محمد علیخان میرزا علیخان حاج
میرزا ابوالحسین خان میرزا ابوالفتح خان

اطباء

میرزا مصطفی قلی اعتماد الاطبا میرزا محمد نظام الحکماء
میرزا ابن العابدین معین الاطباء میرزا علی حکیم

عمرخان نایب اجودان مہدیخان نایب اجودان
نصرت اللہ خان نایب اجودا نقیخان غلام پیشقدمت

خواجہ سرايان

آغا مبارک آغا باشی حنجان خواجہ آغا سید محمد
علیخان خواجہ آغا حسن خواجہ محمود خان نصیر خواجہ
اصطبل و کالسک خان و شتر خان و فاطر خان
امیر آردہ سلطان عبدالحجیر میرزا امیر آخور
حبیب اللہ خان صاحب جمع شتر خانہ و فاطر خانہ
نصرت اللہ میرزا نایب اصطبل میرزا بابا شرف مصطبل
میرزا ابوالقاسم مشرف فاطر خانہ عباس افغان نایب
میرزا بابا بیک نایب حاجی محسن بیک صاحب جمع
ایلی میرزا افتاح کالسیکی باشی

علم کتاب

محمد علیخان شاطر باشی و علمیات کلبعلیخان
میرزا شکار و شکارچیان

مستکار و نواب الاعضاء السلطنت

امیر الامراء العظام حاجی صدیق اللہ پیشکار
و دیگر در بخانہ میرزا محمد ادیب ملا باشی میرزا
علی حکیم باشی میرزا جعفر خان مسنون مہدیخان
میرزا آخور ولد شاہزادہ دارا میرزا مصطفی خان
پیشقدمت باشی میرزا علی رضا مسنون عباس قلیخان
منتهی میرزا علیخان منتهی میرزا محمود منتهی
میرزا عباس قلی سرشنه دار علیخان شاطر باشی
فتحعلیخان تفندک آبدار باشی

اصفهان

و مضافات و توابع
نواب میرزا سیّد نظام شرف والا شاہزادہ معظم
ظلال السلطان صاحب اختیار اصفهان و مضافات
ادام اللہ اقبال العالی

اجزاء حکومت

میرزا سلیمان خان رکن الملک منتهی باشی
نایب الحکومہ اصفهان محمد اسمعیل خان میرزا
جناب سراج الملک مسنون پیشکار کریمخان
میرزا سراج رئیس کل سوارہ فتح و غیرہ میرزا
نصرت اللہ خان مسنون سرکار میرزا جعفر
مسنون مخصوص علیخان سر تپ توپخانہ
و رئیس مدرسه ہما ہونے میرزا حسینخان
دکتر حکیم باشی سر تپ سیم میرزا موسی خان
ناظم الاطباء

اجزاء دفتر خانہ

جناب فحامت نصاب مشیر الملک مسنون
و دیگر دفتر خانہ میرزا حسینخان سرشنه دار
میرزا محمد حسن مسنون میرزا علی مسنون
میرزا ابن العابدین مسنون و غیرہ و غیرہ

ادارہ النساء

میرزا رضا خان بنان الملک مدبر رسائل
میرزا احتیاجخان منتهی مخصوص و تجولدار
میرزا اسمعیل خان منتهی میرزا ابن العابدین
منتهی میرزا نقیخان منتهی میرزا حبیب
منتهی و غیرہ و غیرہ

میرزا قزلباشی میرزا قزلباشی میرزا قزلباشی
میرزا قزلباشی میرزا قزلباشی میرزا قزلباشی

افواج تلتہ اصفہان

فوج جلالت بستیہ توابع الاجلال اللہ
فوج چھانچال بستیہ سهام السلطنہ بھنگ
میرزا عبدالحسین فوج فرید بستیہ بھنگ
مصطفی قلیخان

خراسان و سیستان

توابع الارکن الدولہ والی مملکت خراسان
و سیستان توابعین الدولہ نایب الامالہ
جناب جلالت نصاب توابع السلطنہ و مملکت
خراسان

امراء و حکام معتبر

ولایات و محالجز خراسان و سیستان
توابع امیرزاده علیحقی میرزا حکمران سبزوار توابع
نبره الدوله سلطان حسین میرزا حاکم نیشابور
امیر الامراء العظام امیر حسینخان شجاع الدوله بلخ
زعفرانلو و حکمران قوچان امیر الامراء العظام
یار محمدخان سحام الدوله امیر تومان ایلخان شادلو
و حکمران بجنورد امیر الامراء العظام میر علیخان خسته
الملک امیر تومان حکمران قاپنات و سیستان
امیر الامراء العظام حاجی محمد باقرخان عماد الملک
امیر تومان وکیل طبرک

فارس

توابع و الاحتمام الدوله امیر تومان فرما نقره
ملک فارس نصیر الملک پیشکار مملکت فارس
حاجی هاشمخان امیر دیوانخانه قوام الملک ناظم
ایلات خمر و لاوسبک و غیره

بو شهر

جناب محمد حسینخان سعد الملک حکمران بندران فارس
کرمان و بلوچستان

توابع الافرنافرنما امیر تومان والی مملکت کرمان
و بلوچستان توابع حشمه السلطنه محمد حسن میرزا
نایب الایالات کرمان و حکمران و ناظم و فرما شبر
و غیره میرزا آقا منوچهر پیشکار مملکت کرمان

استرآباد و کرکان

توابع والا امیرخان سردار امیر تومان والی و
حکمران استرآباد و کرکان و ترکمان

نظام صور و حکومت و اجزاء اسماء

کیلان و طوالش

توابع و الاحتمام السلطنه امیر تومان والی ایالت
کیلان و طوالش جناب قنات نصاب حاجی میرزا

علیحقی پیشکار و وزیر کیلان میرزا علیخان

منوچهری رئیس دیوانخانه

عربستان

از قرار سنه ماخیه

جناب جلالت نصاب نظام السلطنه والی
عربستان دارای رتبه و امتیاز امیر تومانی
میرزا محمد علی تفرش پیشکار عربستان
رضاقلیخان رئیس عدلیه

کرمانشاهان

جناب جلالت نصاب حسام الملک امیر تومانی
والی ایالت کرمانشاهان و سرحد دار
عراقین پیشکار

کرخستان

امیر الامراء العظام نظام الدوله امیر تومانی
والی ایالت کرخستان پیشکار جوان پیشکار
کرخستان میرزا محسن رئیس دیوانخانه

لرستان و بروجرد

عده الامراء العظام آقا رضاخان ناظم خلوت
والی لرستان و بروجرد میرزا کریمخان
نایب الحکومه بروجرد پیشکار

مازندران

جناب جلالت نصاب حاجی شهاب الملک
امیر تومانی والی مازندران میرزا فرج الله
خان پیشکار محمد اسمعیلخان قاجار
رئیس دیوانخانه

سیز

جناب جلالت نصاب اقبال الملک والی و
میرزا تقیخان منوچهری نایب الحکومه بروجرد
ملا بر و قیسرکان و نهاوند

از قرار سنه ماخیه

توابع و الاسیف الدوله والی ولایات ثلثه

کلپایکان و خوارسان و کر

جناب جلالت نصاب حکیم الممالک حکمران
کلپایکان و خوارسان

کرمس

در تحت حکومت جناب جلالت امیر نظام
کارگذار مملکت اذربایجان علی رضاخان
سرتیب حکمران کرمس میرزا الطیف الله پیشکار

محلان

محمد جعفرخان حاکم

خرقانین

حکومت امیر الامراء العظام حسینخان ابو زینب
کل امیر تومانی

کنکاور

حکومت امیر الامراء العظام سار اصلان امیر

اسدآباد

حکومت خانینا باخان سرتیب امیر الامراء
العظام سلیمانخان صاحب اختیار امیر تومانی

نظر

در جزو حکومت توابعان مؤید الدوله و حاجی حنا
السلطنه میرزا تقی نایب الحکومه نظر

جوشقان

حکومت کاشکان توابع معتز الدوله

طالقان

در جزو حکومت جناب مستطاب امیر السلطان اعظم
فرخ آقا نایب الحکومه

طارهر

در جزو حکومت جناب مستطاب امیر السلطان اعظم
امیرزاده محمد حسین میرزا حکمران

خوار

در جزو حکومت جناب مستطاب امیر السلطان اعظم
امیرزاده ابوتراب میرزا حکمران خوار

ملا بر و قیسرکان و نهاوند حسینخان قاجار

نایب الحکومه نهاوند پیشکار

شهبان رئیس دیوانخانه

کاشان

جناب جلالت اعضاد الدوله نصر الله خان
بیکه نایب الحکومه میرزا رضا پیشکار

همدان

توابع و الاعضاد الدوله حکمران ولایت همدان
میرزا احمد شریف الملک پیشکار همدان

قم

جناب قنات نصاب سید محمد حکمران ولایت قم
ساوه و زرنده و شاهسون بغدای

بجکومت جناب جلالت نصاب امیر حسین خورشید
بقایا نایب الحکومه ساوه نایب الحکومه زرنده

ولایات حشمه

امیر الامراء العظام احتشام السلطنه حاجی
محمدخان قوللرافا سب با شقی پیشکار

قزوین

محمد باقرخان سعد السلطنه سرتیب اول حکمران
ولایت قزوین

عراق

توابع و الاحاجی هباء الدوله امیر تومانی
حکمران عراق و مضافات پیشکار

شاهرود و بیظام

از قرار سنه ماخیه
توابع و الاحاجی نوز میرزا امیر تومانی حکمران
شاهرود و بیظام میرزا عبد الغفار پیشکار

سمنان و دامغان

جناب جلالت نصاب اعضاد الملک حکمران
سمنان و دامغان پیشکار

ممالك خارجة

(۵۱)

اروپا

دولت استراليا

امپراطور فرانسا اول ژرفه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

دولت اسپانیا

پادشاه آلفونس سیزدهم در هفدهم ماه مه سال ۱۷۷۴ متولد شد و وزیر اعظم او وزیر امور خارجه سباستیا کاستا مذهب دینی کاتولیک جمعیت تقریباً بیست و شش درصد و سپهبد سیمون گونزالس نایب التیماد ریچد

دولت معتبر المان

جمعیت کلیه از فرانسوا مناصبه هشتاد و چهار درصد مذهب دینی پروتستان و بعضی کاتولیک هستند

اقلامان

فرانزوا فرانسوا در پاریس متولد شد و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

پاریس

سلطنت در کفالت پاریس آن لوئید پلداست پای تخت مونیک مذهب کاتولیک

پروس

امپراطور المان و پادشاه پروس فریدریش اول در پاریس متولد شد و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

و بعضی هم کاتولیک هستند پای تخت برلین

دولت سیکن

شاه آلبین فریدریش اگوست سنش شخصت کاتولیک پای تخت دیزد مذهب و لیتی پروتستان و بعضی کاتولیک

وهرتبرج

شاه شارل اول فریدریش الکساندر سنش شخصت سال پای تخت استوت گارت مذهب و لیتی پروتستان و قدری کاتولیک

دولت انگلستان و ایرلند و اسکاتلند

پادشاه ملکه ویکتوریا الکساندرین سنش شخصت سال پای تخت لندن جمعیت تمام این مملکت از انگلیس و ایرلند و اسکاتلند از فرانسوا مناصبه هشتاد و چهار درصد

هفت درصد و سپهبد هنر از فرانسوا مناصبه تمام ممالک منصرفاً انگلیس از هندوستان و غیره چهارصد هفتاد و شش درصد مذهب و لیتی پروتستان و بعضی کاتولیک

دولت ایتالیا

پادشاه ویرجیل اول سنش چهار و پنجاه سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

دولت بلژیک

پادشاه لوئید در پاریس سنش پنجاه و پنج سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

دولت پرتغال

پادشاه لوئید در پاریس سنش پنجاه و پنج سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

(۵۲)

پادشاه لوی فیلیپ پاری فریدریش اندر سنش پنجاه و یک سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

سنش بیست و شش سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

دولت پاریس

پادشاه کیلیوم سیم الکساندر فریدریش لوی سنش هفتاد و دو سال پای تخت لاهه جمعیت تقریباً هفتاد و دو درصد و غیره از فرانسوا مناصبه هشتاد و شش درصد و لیتی پروتستان

دولت دانمارک

پادشاه کریستیان نهم سنش هفتاد و یک سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

دولت روس

امپراطور روس الکساندر سیم سنش چهل و پنج سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

دولت رومانی

پادشاه شارل اول سنش پنجاه سال پای تخت بوگارت جمعیت تقریباً هشتاد و دو درصد و غیره از فرانسوا مناصبه هشتاد و شش درصد و لیتی پروتستان

دولت یونان

پادشاه ژورژ اول سنش چهل و چهار سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

دولت سربیه

پادشاه الکساندر اول سنش چهارده سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

پای تخت بلگراد جمعیت سده کرد و یکصد هشتاد و دو نفر اروپا و یکصد و پنجاه نفر کاتولیک

دولت سوئیس

رئیس جمهور سوئیس ژورژ و وزیر اول کرد در پای تخت برن مذهب نصف پروتستان و نصف کاتولیک جمعیت بیست و شش درصد

دولت عثمانی

سلطان عبدالحمید سنش چهل و شش سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

دولت فرانسه

رئیس جمهور میونساد کارنوار رئیس وزراء و وزیر اعظم داخله میونسار پای تخت پاریس مذهب عمومی کاتولیک جمعیت تقریباً هفتاد و دو درصد و وزیر امور خارجه از فرانسوا مناصبه هشتاد و شش درصد

دولت ایتالیا

پادشاه ویرجیل اول سنش چهل و پنج سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

دولت بلژیک

پادشاه لوئید در پاریس سنش پنجاه و پنج سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

دولت پرتغال

پادشاه لوئید در پاریس سنش پنجاه و پنج سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

دولت دانمارک

پادشاه کریستیان نهم سنش هفتاد و یک سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

دولت روس

امپراطور روس الکساندر سیم سنش چهل و پنج سال و بعد از انوار فرانسوا در پاریس نشانی در فرانسه در سال ۱۷۷۰ هجری متولد شد...

آسیا

دولت چین

امپراطور گوانگ سو ستش هجده سال وزیر اعظم شاهزاده تون پای تخت پکن مذهب بود بود مذهب هستند مسلمان و غیره هم دارد جمعیت کلیه از فراسوات ماضیه هستند سینه هفت کرد جمعیت رعیت هستند هفت کرد و چهار صد و چهل و شش هزار نفر جمعیت که زیر حاکمیت هستند پنجاه و هفت کرد

دولت سیام

پادشاه سامدیج فرایار آمدن در ماه کولان کن در شش ماه میلادی متولد شده پای تخت بان گل وزیر امور خارجه کرم لوانانک دانانک مذهب بود مذهب جمعیت تقریباً دو ازرده کرد

دولت ژاپن

(میکادو) یعنی امپراطور مؤسس حیت ستتر

افریقا

ایالت تونس

والی سید علی بیگ وزیر اول سیدی العزیز پای تخت تونس جمعیت چهار کرد

دولت حبشنان

امپراطور که نگوس مینامند اسمش ژان پای تخت کنزار جمعیت دو ازرده کرد مذهب ولتی کاتولیک مسلمان و غیره هم دارد

دولت زنگبار

سلطان سید خلیفه پای تخت بندر زنگبار جمعیت جزیره زنگبار یکصد هزار نفر اما تمام جمعیت آن ملک مشغول مذهب مسلمان

آمریکا

ینکی دنیای شمالی جمهوری آتازون

رئیس جمهور آتازون اسمش پرفیر بود پای تخت مکزیکو مذهب کاتولیک جمعیت هجده کرد و دولت نه هفتاد و شش هزار نفر و هفتاد و شش هزار نفر

ینکی دنیای مرکزی

جمعیت کل تقریباً پنج کرد و صد هزار نفر

جمهوری سان سالوادور

رئیس جمهور ژنرال منتس پای تخت سان سالوادور

جمعیت چهار هزار نفر

جمهوری کوستاریکا

رئیس جمهور ژنرال استو پای تخت سان ژوزه

جمعیت بیست و پنج هزار نفر

جمهوری کوانیمالا

رئیس جمهور ژنرال باریللاس پای تخت کوانیمالا

جمعیت سه کرد و صد هزار نفر مذهب کاتولیک

جمهوری نیکاراگوا

رئیس جمهور کونرادو کاسترو پای تخت نگاراگوا

جمهوری هوندوراس

رئیس جمهور سوتو پای تخت کوما یابکا

ینکی دنیای جنوبی

جمهوری آرژانتین

رئیس جمهور ژنرال رسلن پای تخت بوئنوس آیرس

جمعیت دو کرد و صد هزار نفر

جمهوری اکواتر

رئیس جمهور ژنرال کابانو جمعیت دو کرد و چهل هزار و سیصد و هشتاد و یک نفر پای تخت کوبنو

جمهوری اوزاک

رئیس جمهور ماکیمو تاوئس پای تخت کیوتو

جمعیت چهار صد هزار نفر

برزیل

امپراطور پیدرودویم در شش ماه میلادی متولد شد پای تخت ریو ژانیرو جمعیت بیست کرد و صد

هشت هزار نفر

جمهوری بولیوی

رئیس جمهور پاجکو پای تخت کورکنا کا جمعیت چهار کرد

جمهوری پاراگوئه

رئیس جمهور اسکار پای تخت اسمنون

جمعیت از فراسوات ماضیه دو کرد و صد هزار نفر

جمهوری پرو

رئیس جمهور ژنرال کاسین پای تخت لیما

جمعیت پنج کرد مذهب کاتولیک

جمهوری شیلی

از قرار سنه ماضیه رئیس جمهور ژنرال ماسیدا

پای تخت سانتیاگو جمعیت چهار کرد و صد هزار نفر

جمهوری کلمبیا

رئیس جمهور کولمبیا پای تخت بنگنا جمعیت کل

دولت متحد کولمبیا دو ازرده کرد

جمهوری ونزوئلا

رئیس جمهور ژنرال گونزال بلانک پای تخت کاراکاس

جزیره سان فرانسو

پادشاه کالاکوا اول در سنه ۱۸۳۳ میلادی متولد شد پای تخت انولولو

جمهوری میچی پی کن

رئیس جمهور اولیوئس هر پای تخت سونک

جمعیت شانزده هزار نفر

جزیره هائیتی

رئیس جمهور سالومن پای تخت پرت پرت

جمعیت هشتصد هزار نفر

هو الكتاب
شعانه

كتاب المثارف
الاقادار نصتفا جيبا
جلا التما اعننا الساطنة
وزنوا نطبا عاودا الزجدة
ها يوحى امرافنا العسة
او در عيلد

قوله
هو الكتاب
شعانه

